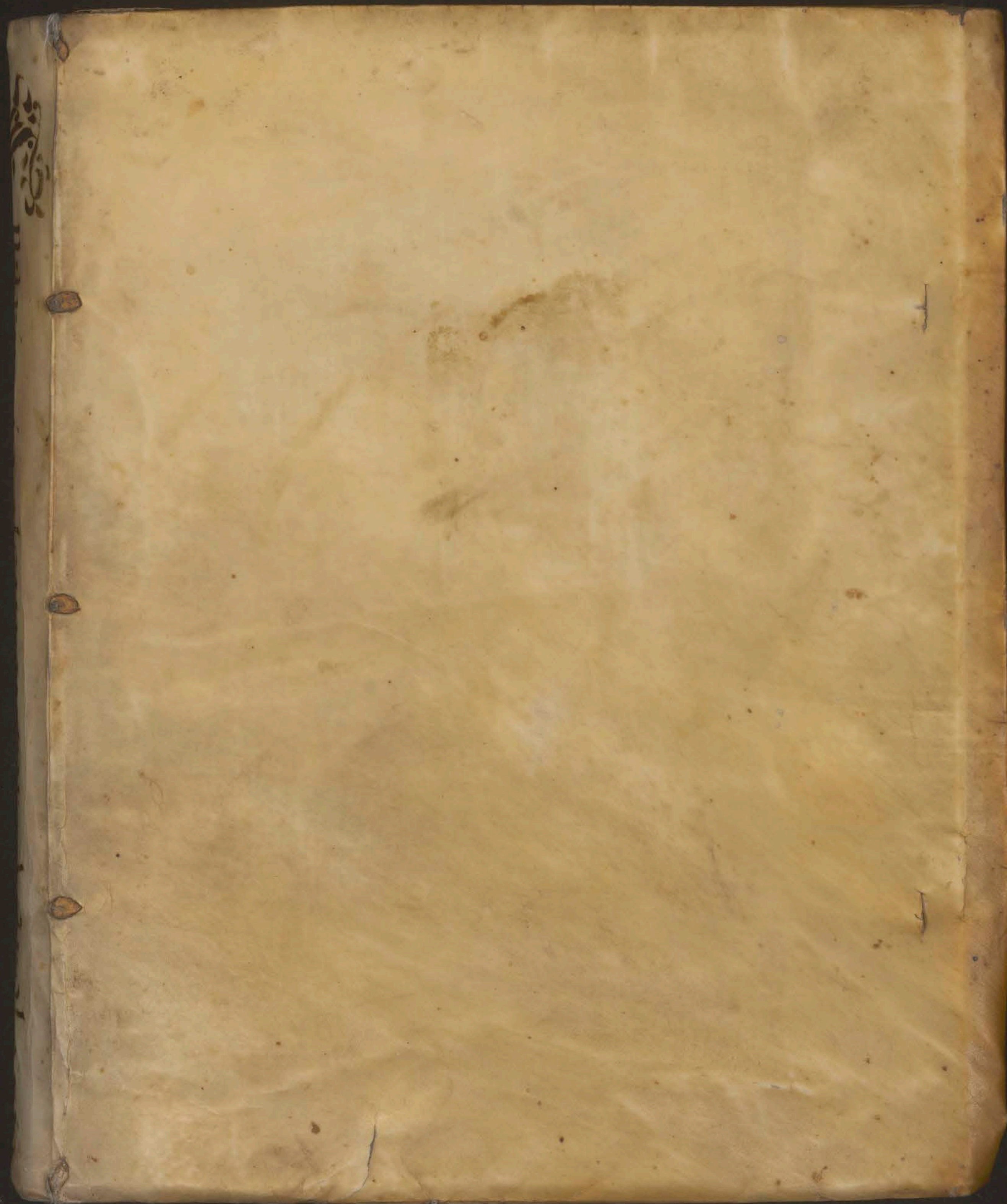
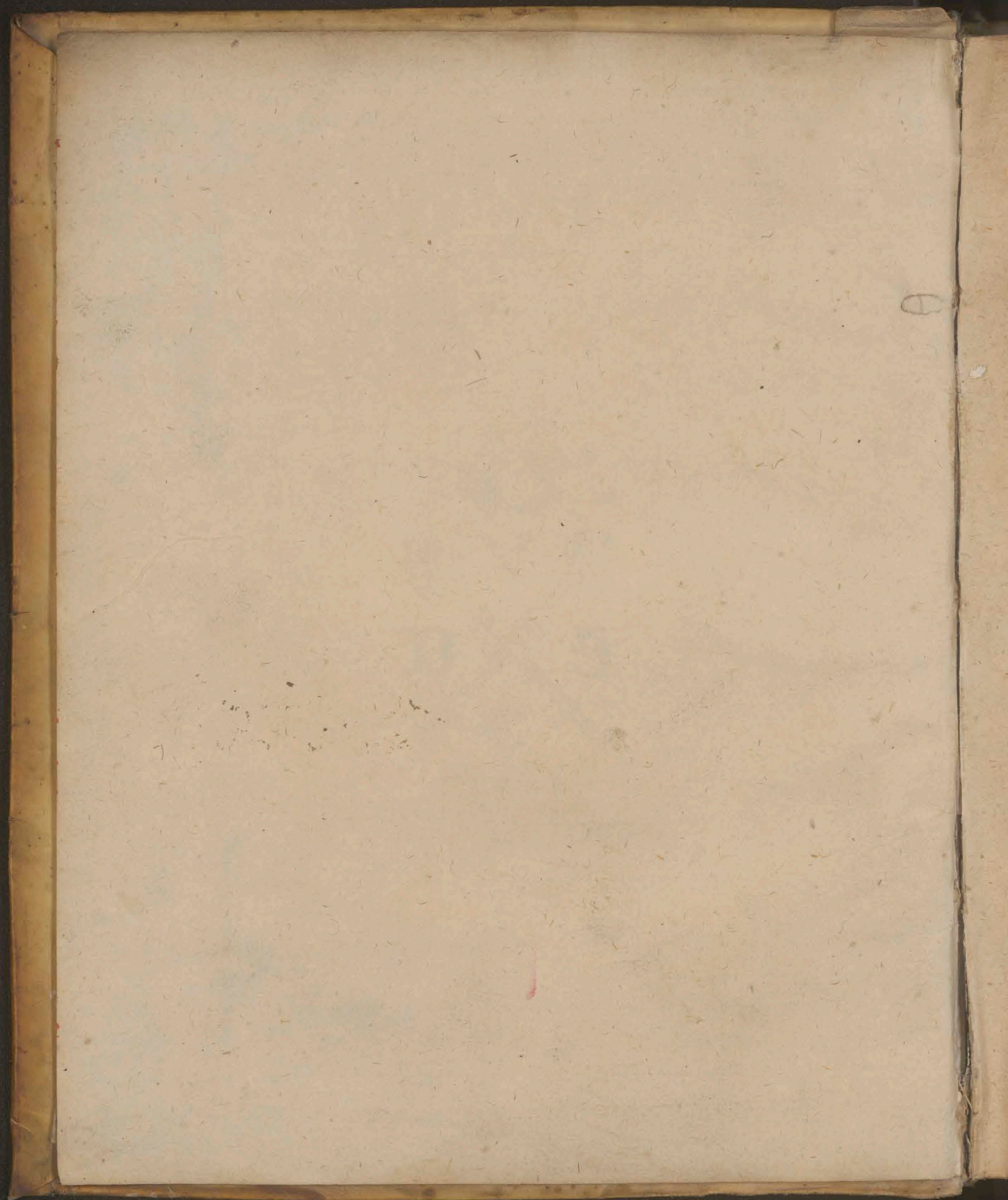

Radiationes mutuæ Signorum fol: 57.

Mathes. 1372.

ENARRATIO ELEMENTORVM ASTROLOGIAE, IN QVA PRAETER ALCABICII, QVI ARAbum doctrinam compendio prodidit, expositionem, atq; cum Ptolemæi principijs collationem, reiectis sortilegijs & absurdis vulgóq; receptis opinionibus, de veræ artis præceptorum origine & vsu satis disseritur: in celeberrima Coloniensi Academia studiosis philosophiæ proposita

À

Valentino Nabod, amplissimi Senatus Coloniensis Mathematicarum ordinario.

τέχνη τύχην ἔστερξε καὶ τέχνην τύχη.

COLONIAE,
Apud hæredes Arnoldi Birckmanni.
1 5 6 0.
M. D. LX.
Cum Gratia & Priuilegio Cæs. Maiest.

SPLENDIDISSIMIS ATQVE ORNATISSIMIS VIRIS D. ARNOLDO A SIEGEN equiti aurato, D. Hermanno Suderman, D. Ioanni Piel, D. Constantino à Lyskirchen, D. Godfrido Hittorpff, D. Philippo Geil, sæpius iterumq; coss. & inclytæ vniuersitatis studij Coloniensis respectiuè prouisoribus vigilantissimis, eiusdemq; florentissimæ Reipu. amplissimo Senatui, Dominis suis colendis, Valentinus Nabod Silesius S. D.

OMINES inter tot animantia solos diuinitus diuinis animatos mētibus in mediū vniuersitatis globum, quæ terra dicitur, ideo esse collocatos rectè à magnis hominibus proditum esse opinor, amplissimi consultissimiq; viri, vt inde ad omnia extremis mūdi mœnijs conclusa oculos conuertentes, variarum naturarum, quas singulæ partes mundi continent, diligenti perscrutatione sapientiam atq; bonitatē Dei agnoscerent, atq; res ad rectè beateq; viuendum vtiles eligerent. Etenim nihil in rerum natura adeò tenue est aut abiectum, quod innatis viribus insitisq; à natura officijs careat, quæ altiùs introspecta, non solùm diuinam rerum humanarum curam in bonorum animis confirmant, verùm etiam sua præsidia vitæ adferunt. Quid terræ plantis & stirpibus vulgò habetur vilius? adeo enim communes atque vbique ad manus sunt, vt vel à nolentibus pedibus conculcentur. At harum virtus atque cum nostris corporibus συμπάθεια *conciliatioque*

& αὐτοπραξία, postquàm à naturæ studiosis & peritis hominibus mediocriter cognita & exculta est, pulcherrimam atque generi humano vtilißimam artem medendi, qua potißimùm fragili mortalium vitæ atque saluti consulitur, peperit: Cuius præsidio in hominum corporibus temperatura humorum æquabilis vitæq; conueniens conseruatur, morbi verò atroces & sæuißimè graßantes ita manifestè profligantur, vt herbarum alias ad certa membra corporis fouenda conseruandáq;, alias verò ad certos morbos depellendos, diuinitus ordinatas atq; hominibus diuinitus monstratas esse pudeat non credere. Tales & similes virtutes alijs quoque naturæ rebus omnibus insunt, quas si homines propiùs aspicere & intelligere poßent, haud dubiè ad beatam vitam proximè accederent. Etsi uerò in singulis partibus mundi longè plures contineantur naturæ, quàm ut alicuius intellectu in vniuersum comprehensæ, definitis generibus & formis concludi poßint, cùm ne vnius quidem rerum generis integram vim homines perfectè capiant: tamen ea ipsa quæ labore & diligentia cognosci possunt, quæque à multis claris ingenijs comprehensa, atque artificiosa methodo prodita sunt, magnum aditum ad virtutem & agnitionem diuinæ bonitatis atque sapientiæ patefaciant, & manifestum vsum in tota vita habeant, Deum contumelia afficiunt, & societati humanæ nocent monstrosi homines, qui artes à maioribus admirabili & planè diuina solertia deprehensas atque posteritati traditas contemnunt, studiúmque vlterius considerandæ naturæ:

turæ vituperant, vel stolidis sermonibus irrident: & e-contrariò honorem debitum Deo tribuunt atque Rem-pub. suo loco adiuuant, qui disciplinas vtiles vel ipsi di-scunt, vel per alios sua liberalitate propagari curant. Sed nulla pars eruditionis diuinior est, nec eruditior, nec homine magis digna, quàm de cæli conuersionibus siderumq; effectibus sobria disputatio. Nam cùm excel-sa illa & splendidissima, clara, illustris & plená stella-rum moles cælestis, quam tanta varietate regularium, certorum & ordinatorum motuum instructam cerni-mus, sit diuinum amplissimumque opus, & tanquàm a-liquis magnus codex, in quo Deus optimus maximus, tum magnitudinem sapientiæ, & bonitatis, aliarumque suarum innumerabilium virtutum vestigia expressit, tū verò omnium subiectarum rerum, hoc est, regionum, gen tium & vrbium, imò verò singulorum hominum futuros exitus fatorumq; naturalem viam, sempiterno illo cor-porum cælestium motu, inuariabili ordine & lege proce-dente, tanquam proprio digito descripsit, nulla profe-cto disciplina nobilior, nec admirabilior, nec ad animi corporisq; bona cumulanda conducibilior cogitari po-test, quàm est ea quæ nos ad legendum, & intelligendum istum librum Dei instruit. Cum enim homines, vt Aristo teli placuit, naturaliter cognitionem rerum desiderent, quid potest esse optabilius? quid ad animi tranquillita-tem comparandam aptius? quid denique ad naturale de-siderium explendum conuenientius? quàm huius diuini codicis omnium naturalium casuum causas complecten-

tis cognitio, qua non solùm præsentium aut vicinarum, sed etiam remotissimarum & futurarum, totiusq́ue naturæ præstantissimarum, hoc est, cælestium diuinarumq́ue rerum contemplatores efficimur. Præterea numerorum Geometriæ & vniuersæ Cosmographiæ noticia, artis Medicæ, Philosophiæ naturalis, & Dialecticæ vehemens studium, amor denique veritatis laborumq́; assiduitas, & talia plura quæ hæc scientia continet, & absque ipsis tanquàm imperfecta nunquàm cum vera laude & honore exercetur, ad mentis illustrationem, variarumq́ue rerum cognitione instructionem, momenti plurimum habent. Quid? quòd studia virtutum omniumq́ue artium meliùs augeri & rectiùs regi possunt, præcognita naturali ingenij inclinatione, atque à stellis insita ad res gerendas aptitudine ineptitudineq́ue seu ἀδυναμία. Sicut enim ineptos Musicos, Poëtas ingratos, & milites infelices esse videmus, qui repugnante naturali inclinatiōe aut canere aut versificari aut militare, & talia, quæ artifices quasi naturali instinctu magna cum venustate suauiter peneq́; citra laborem peragunt, laboriose imitari conantur: ita qui Philosophiæ, qui arti medendi, qui Iurisprudentiæ, & talibus facultatibus student, si naturæ beneficio adiuuentur, omnia suæ artis capita faciliùs & rectiùs citiusq́; consequentur, maioreq́; cū dexteritate exercebunt, quàm ij, qui repugnante quodammodo natura, quāuis magna diligentia diuq́; ad illa contēdunt. Hoc igitur est, quod Horatius præcipit:

Tu nihil inuita dices faciesúe Minerua,

atque

atque quod Autor Centiloquij præcipit inquiens: ἡ ἐπιτηδεία ψυχὴ πρὸς γνῶσιν πλέον ἐπιτυγχάνει τοῦ ἀληθοῦς, ἢ ὁ ἄκρως ἀσκήσας τὴν ἐπιστήμην, id eſt, animus ad cognitionem aptus veri plus aſsequitur, quàm qui ſupra modum ſe in ſcientia exercuit. Hæc tamen ita accipienda ſunt, vt artibus & diſciplinæ ſuus locus & ſua laus relinquatur. Nam natura quamuis in pleriſque arte ſit potentior, ipſa tamen niſi exercitatione & ſtudio excitetur confirmeturq́;, nunquam ſola alicuius rei perfectum pariet habitum. Ac plurimum ad perfectionem conferre doctrinam, manifeſtè oſtendit diſcrimen, quod cerni poteſt inter ipſos ingenioſos: quorum alij qui arte reguntur, aptè, perſpicuè & conuenienti ordine negotia tractant: alij verò qui limitibus præceptorum non cohercētur, ſuæ ſolius naturæ affectus ſequētes, perſæpè impertinentia in medium afferre, cognata diſiungere, & minimè cohærentia contexere conſueuerūt. Etenim ſicut duorum natura æquè fertilium agrorum, diligenter cultus, copiam, neglectus verò præter rerum bonarū inopiam ſilueſtria producit: ita bona ingenia doctrina excellere, negligentia degenerare ſolent: & hoc eſt, quod autor Centiloquij alia ſententia docet, ἡ σοφὴ ψυχὴ, inquit, συνεργεῖ τῇ οὐρανίᾳ ἐνεργείᾳ ὥσπερ ὁ ἄριστος γεωργὸς συνεργεῖ τῇ φύσει τῆς γῆς διὰ τῆς ἀροτριάσεως καὶ ἀνακαθάρσεως, id eſt, ſapiēs animus adiuuat vim cœleſtem, ſicut bonus agricola cultura terram adiuuat. Prodeſt igitur aliquo modo ex poſitu cæli præuidere fælices aut infælices inclinationes, vt quid vnuſquiſque in qualibet profeſsione, in aſsequēdis honoribus, & in

& in similibus actionibus naturæ hominum familiaribus, vtiliter & cum laude aßequi poßit vel nequeat, intelligatur. Sed & ad pericula, quæ plerumque immoderatas animi perturbationes sequuntur, declinanda hac in re plurimũ iuuamur. Si quis enim animi ad furiosam iram, ad inconstantiam, ad vagas libidines, & talia legibus vetita vitia rapidos impetus ex praua luminis cælestis permistione exortos prospexerit, sobrietate, circumspectione, ad reprimendam iram, ad domandas cupiditates cordis aßuefactione, legum pœnas & multa sæua mala vitare poterit, quæ aliquando incurrere neceßum est eos, quos laxis frenis cœcus ducit impetus, & vt dicitur, ὧς ἐπιθυμίη ἡνιοχεῖ μάργοις χαλινοῖς. *Laude digna igitur est sententia eiusdem autoris Centiloquij:* δύναται ὁ ἐπιστήμων πολλὰς ἀποτρέπεσθαι ἐνεργείας τῶν ἀστέρων, ὅτε ὄσιν εἰδήμων τῆς φύσεως αὐτῶν, καὶ προπαρασκευάζει ἑαυτὸν πρὸ τῆς συμπτώσεως τῶν ἐνεργειῶν, *id est: Potest qui sciens est, multos stellarum effectus auertere, quando naturam earum nouerit, ac seipsum ante illorum euentum præparare. Atque hæc quidem omnia quæ de iuuandis bonis, & reprimendis malis inclinationibus dicta sunt, non solùm ad animi dotes cumulandas pertinẽt, sed & ad corporis bona conseruãda: & si quodãmodo collapsa sint, quomodo recuperari debeant, plurimũ conducũt. Nulla enim præter hanc est scientia, qua meliùs & rectiùs intelligi poßit, qualis vniuscuiusq; corporis sit constitutio, & qualis qualitatum temperatura, & quibus rebus ad supprimendam humorum* δυσκρασίαν *potißimùm vti conueniat. Veluti si stellarum*

positu

positu cōſiderato, deprehendatur fore, vt ex vitalis cæli partis per infauſtam radiationē Martis tranſitu, febris acutior exoriatur, tunc cibis potionibusq́; frigidioribus diutius vtentes, Martis occidentem calorem, ſi in vniuerſum non abolere, ſaltem magna ex parte ſedare poterimus: ſiquidem natura ita comparatum eſt, vt humiditas & adurens vis cōtraria minimè conueniant, neq; in vna materia morentur: Sic ſi Saturnus exuſcitatis ſuæ naturæ, hoc eſt, frigidis & exuccis humoribus ægritudinem corpori illaturus intelligatur, corpus illud humectantibus & calefacientibus rebus temperare conabimur. Hinc ἰατρομαθηματικῶν συντάξεων μέθοδος *nata eſt apud Aegyptios, qui vt Ptolemæus refert, cum maximè huius artis vim auxiſſent, præuiſionibus aſtronomicis vbique artē medendi adiungere ſolebant, vt illhinc cauſas præſentium & futurarum ægritudinum venarentur: hinc verò remedia, quæ ſingulis humoribus cōgruūt aut aduerſantur, deſumentes, præſentes morbos remedijs infallibilibus quantum fieri poteſt tollerent, futuros verò* ταῖς προφυλακαῖσιν *ſeu remedijs, vt vocant, præſeruātibus auerterent. Nam niſi circumdantis nos cæli & temperaturarum proprietas tota præuideatur, ſæpè etiam remedia fallere rectè arbitrabantur, cùm non omnibus corporibus & morbis eadem conueniant. Sed nec parens medicinæ Hippocrates de his diſciplinis aliter ſentiebat. Is enim in libello, quem* περὶ ἀέρων ὑδάτων τόπων *inſcripſit, cùm mutationum, quæ à* πρόδοις *exortibus & occaſibus ſtellarum proueniunt, obſeruationem medico neceſ-*

ſariam præcepiſſet, ſtatim hæc verba ſubijcit: εἰ δὲ δοκέοι τις ταῦτα μετεωρόλογα εἶναι, εἰ μεταστάιη τῆς γνώμης, μάθοι ἂν ὅτι οὐκ ἐλάχιστον μέρος συμβάλλεται ἀστρονομίη εἰς ἰατρικήν, ἀλλὰ πανὺ πλεῖστον, id eſt, quòd ſi quis ſublimiora hæc eſſe opinatur, atque ab hac ſententia diſſentiat, is ſciat, aſtronomiam non parum, ſed omnino plurimum conferre ad artem medicam. Hæc etſi Medici de generalibus circumfuſi cæli conſtitutionibus principaliter dici putent, vt quibus locis, Italiæ ne potius, an verò Germaniæ vel Galliæ, & cuius conditionis hominibus, viris ne magis an mulieribus, bilioſis ne grauius an pituitoſis pericula morborum metuenda ſint præuideatur: ad cauſas verò ſingulares imbecillioresque, quamuis ad afficienda corpora, quibus propriè inhærent, ſatis efficaces rarò referre ſoleant: cùm tamen inter generalia & ſingularia, quod ad hãc vim attinet, nihil interſit, eadẽ ratione in particularibus vniuſcuiuſque conſtitutionibus rectè & vtiliter obſeruantur. Sicut enim communes Solis ardores minùs ſentiunt, qui in ſubterraneis locis latent, vel alias res frigefacientes opponunt, eodem modo immoderatos calores, qui peculiariter in ſingulorum corporibus ex vniuſcuiuſque propria cauſa exiſtunt, contrarijs remedijs mitigari haud eſt dubium. Poſtremò hæc malos cæli naturales effectus amoliẽdi diligentia, vt publicas cõmunesq; afflictiones, quales à defectibus luminum deriuãtur, iam planè ſilentio tranſeam, in inopinatis quoque humanis caſibus euitandis leniendiſque non parum momenti habere videtur. Nam ſi caſus ab alto, aut periculũ ab aquis,

aut vulnera prouisa sint, loca alta, cōtētiones, nauigia & flumina aquarū vitantes incolumes euadere poterimus. Quod verò ad opes, gloriā, amicos & talia huiꝰ generis bona attinet, eorū, vt rectè iudicat Ptolemæus, etiāsi per se nō sit largitrix astrologia, sicut nec vlla alia philosophiæ pars, dū tamen futurarū rerum copiā aut inopiam præuidere docet, in rebus œconomicis & politicis ad quæstū faciēdum, reliquis omnibus meritò vtilior censeri potest & liberalior: siquidem hac in re animi virtutis plurimum, corporis verò vsum minimum desiderat. Ferunt, scribit Plinius, Democritum, qui primus intellexit ostenditque cum terris cæli societatem, spernentibus hanc curam eius opulentissimis ciuibus, præuisa olei caritate ex futuro certa ratione Vergiliarum exortu, magna vilitate tunc propter spem oliuæ, coëmisse in toto tractu omne oleum, mirantibus qui paupertatem & quietem doctrinarum ei sciebant inprimis cordi esse. Atque vt apparuit, causa & ingens diuitiarum cursus, restituisse mercedem anxiæ & auidæ dominorum pœnitentiæ, contentus ita probasse, opes sibi (cùm vellet) in facili fore. Eiusdē rationis pecuniæ faciendæ Thalē Milesiū, prospecta olearū copia insigne olim specimē edidisse refert Aristoteles, cuius verba hic adscribere non piguit, vt ipsius autoritas huic cōmemorationi aliquid pōderis adijceret.

ἔτι δὲ καὶ τὰ λεγόμενα σποράδην, δι' ὧν ἐπιτετυχήκασιν ἔνιοι χρηματιζόμενοι, δεῖ συλλέγειν. πάντα γὰρ ὠφέλιμα ταῦτ' ἐστὶ τοῖς τιμῶσι τὴν χρηματιστικήν. οἷον καὶ τὸ θάλεω τοῦ μιλησίου. τοῦτο γάρ ἐστι κατανόημά τι χρηματιστικόν, ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν διὰ τὴν σοφίαν προσά-

ἅπτουσι, τυγχάνει δὲ καθόλου τι ὄν. ὀνειδιζόντων γὰρ αὐτῷ διὰ τὴν πενίαν ὡς ἀνωφελοῦς τῆς φιλοσοφίας οὔσης, κατανοήσαντά φασιν αὐτὸν ἐλαιῶν φορὰν ἐσομένην ἐκ τῆς ἀστρολογίας, ἔτι χειμῶνος ὄντος, εὐπορήσαντα χρημάτων ὀλίγων ἀρραβῶνας διαδοῦναι τῶν ἐλαιουργίων τῶν τε ἐν Μιλήτῳ καὶ Χίῳ πάντων, ὀλίγου μισθωσάμενον, ἅτ' οὐθενὸς ἐπιβάλλοντος. ἐπειδὴ δ' ὁ καιρὸς ἧκε πολλῶν ζητουμένων ἅμα καὶ ἐξαίφνης, ἐκμισθοῦντα ὃν τρόπον ἐβούλετο πολλὰ χρήματα συλλέξαντα ἐπιδεῖξαι ὅτι ῥᾴδιόν ἐστι πλουτεῖν τοῖς φιλοσόφοις ἂν βούλωνται, ἀλλ' οὐ τοῦτ' ἐστὶ περὶ ὃ σπουδάζουσι, *hoc est: Deinceps passim recitatas rationes, quibus nonnulli sibi rem fecerunt, colligere debemus: qua quidem in re ijs potissimùm proderimus, apud quos in honore & in pretio est pecuniæ faciendæ modus. Ac huius generis est illud Thalis Milesij, quod instar cuiusdam parandarum opum inuentionis haberi potest. Et quanquàm id soli illi ob summam sapiẽtiam attribuitur, generale tamen faciendæ pecuniæ præceptum existit. Cùm enim ob paupertatem studium philosophiæ ei tanquàm inutile obijceretur, & ipse ex Astrologia futuram olearum vbertatem animaduertisset, tempore hyberno, antequàm florere cœpissent, paruo pretio, quòd tunc nemo pluris liceretur, atque saltem datis arris, cùm magnã pecuniam in promptu non haberet, omnem oliuæ in Milesio & Chio agro spẽ coẽmisse ferunt: vt verò tempus apparuit, subitò multis emptoribus simul concurrẽtibus, tanti, quanti voluit, vendidisse: atque ita magna vi pecuniarum collecta ostẽdisse, facilè si velint, pecuniam posse facere Philosophos, sed in ea re studia eorum non versari.*

Tot

Tot tantisq́; & multis alijs rationibus, quas persequi nimis longum esset, cùm hæc scientia hominibus prodesse, atque à nulla planè re, quod plurimi tentarũt, iure reprehendi queat, grato pectore amplectenda, & non vulgaris doni Dei instar tuenda est. Sed dicat aliquis: Si astrorum motui æterno atque lege inuiolabili, vt asseris, procedente, rerum euentus assignandi sunt, duorum absurdorum alterum, & vnum tertium cum vtrouis credere oportebit. Aut enim de sententia Stoicorum Deo vincula inijcienda erunt, quæ eum cælo alijsq; causis inferioribus ita connectant, vt non liberè nec aliter quàm sicut ab illis ducitur, agere possit: aut certè sic statuendũ, Deum, postquàm semel omnium naturalium causarum seriẽ constituit atq; ordinauit, ijsdemq́; omnes futuros vnquã rerum exitus vim perfectam summamq́ue perficiendi potestatem tribuit, ad perpetuum secessisse otium, perinde vt architectus, absoluta naui, vacuus curis secedit, eandemq́; in posterum naucleris curandam gubernandamq́; relinquit, id quod Epicureorum sententiæ affine est. Denique si vtrumuis horum alterum tanquàm verũ recipiamus, simul alia maior admittenda erit absurditas, qua si stellas quouis modo malas inclinationes vitiáque in hominibus facere credamus, Deũ, qui stellas condidit, causam talium malorum absurdè dicere compellimur. Hæc vulgo & incautioribus plausibiliter dici videri possunt, sed mediocriter exercitatis omnium membrorum vitiũ est perspicuum. Ac primùm per assiduam conuersionem atque necessariam siderum actionẽ, nec libertatem agen

di Deo adimi, nec prouidentiam Dei, qua naturæ conditæ assiduò adest, tolli, sed vtrumq; potiùs asseuerari, inq́; mentibus sanorum hominum confirmari, satis constare potest ex ijs, quæ Physici περὶ τῆς ἀνάγκης, & *Ptolemæus* περὶ τῆς θείας καὶ φυσικῆς εἱμαρμένης *prodiderunt. Sanè quæ de essentia æterna, deq́; virtutibus Dei pronunciari possunt, omninò atq; absolutè, vt loquuntur, necessaria sunt, neq; vllo tempore contradictionis implicationem admittunt. Nam cùm Deus ex sese & à nulla præcedenti causa procedat, idcirco simpliciter atque absq; vlla contradictionis imaginatione omnipotens, intelligens, beneficus, iustus, liberè agens, &c. per omnẽ æternitatem dici meretur. Rerum verò sequentium, quæ à prima causa effusæ sunt, atq; aliquando esse cœperunt, alia est conditio, & longè minor constantia, & deniq; connexio languidior: siquidem vis agendi cunctis mundi corporibus insita, nec sine Deo naturæ conditore & conseruatore perpetua esse potest, nec ex sese semel susceptam actionem vnquàm interrumpere. Cælestia corpora, verbi gratia, sicut nec æqualibus statisq́ue temporibus periodos conficere, nec sempiternas leges motuum obseruare possent, nisi ipsorum vis diuina potentia & bonitate semper incolumis & integra conseruaretur: ita rursus fatali necessitate constanter circumducta, ingenitum suum seu potiùs diuinitus insitum cursum non ex sese, neque ad hominum vlliusúe alterius creaturæ voluntatem, sed solùm diuino mãdato inhibere aut immutare possunt. Sic edax ignis perpetuã vim adurẽdi nõ ex sese, sed Dei beneficio retinet,*

retinet, & materijs penetrationi obnoxijs admotus, necessariam ipsarum inflammationem dissipationemque non nisi diuinitus suspendere potest. Similiter reliquas res omnes in mundo comprehensas, siue eæ in æthere, siue in elementis esse intelligantur, aut hæ illis comparẽtur, nõ nisi huiusmodi physicæ, vt vocant, necessitatis vinculo cohærere ostendi potest, vt facile sit intelligere, per inferioris materiæ cum cæli motibus fatalẽ, hoc est, quo ad naturam, necessarium consensum, diuinæ volũtatis libertatem, atq; eiusdem in omnibus rebus præsentiam stabiliri confirmariq;, adeò errant, quicunque astrorũ decretis Deo vel Stoicam necessitatem imponi, vel æternum otiũ dari somniant. Nam commotio cælorum necessaria, & prædictiones futurorum casuum actionumq;, quæ ex motu & positu mutuaq; siderum glutinatione, tanquàm à viribus diuinitus naturæ tributis deriuantur, non simpliciter, sed quatenus Deus naturæ dominus naturalibus actionibus non aduersatur, perinde atq; artis medendi prædictiões veræ esse astruuntur. Sicut enim medici, exempli gratia, intuentes hominẽ continuis defluxibus obnoxium, in cuius corpore pulmo putridis humoribus grauatus atque apostemate læsus, instar pertusi follis non satis copiosum efficacemque spiritum cordi ministrat, si dicant talem hominem breui tẽpore aucto calore & humiditate suppressa, morti futurũ obnoxiũ, Deo naturæ Domino suam potentiam atq; miraculosas actiones, quibus extra & supra cõmunem naturæ cursum etiã mortuis, cũ vult, vitam restituere, nedũ ægritudine læsos sanare &

conseruare

conſeruare poteſt, non adimunt, ſed cauſarum viribus à Deo inſitis naturaliter agentium proximè ſecuturos effectus exitusque demonſtrant, idque ſatis certò, in hoc præſertim genere morbi, qui adeò ſæuit, vt à Poeta ſic notandus videretur:

Cernis vt è molli ſanguis pulmone remiſſus
Ad ſtygias certo limite ducat aquas.

Eodem modo prudens Mathematicus, in primo alicuius exortu Saturnum per Libram, qua maximè gaudet, euntem, cælorumq́ ſtationem ſeptimam aut ſextam, quæ valetudini cõſentiunt, occupantem, atque hoſtiliter ex quadrangulo corpus Lunæ Cancrũ perluſtrantis pulſantem aſpiciens, ſi ratione Lunæ & Cancri, quæ cerebro & pectori mirè conciliãtur, ad hunc modũ afflictis, in cerebro nati frigus immoderatum, pectoris anguſtiã, noxiæ pituitæ copiam, & quidẽ ob debilem calorem ſiccitatemque ſtellæ Saturni ad pulmones deſcendentem, pulmonum exulcerationem, ſpirandi difficultatem, cordis tremorem, & denique totius corporis deſiccationem tabificam & lethalem prædicat, eum ſeriem cauſarum naturaliter agentium exponere iudicare debemus, minimeque infringere potentiam diuinam, quà Deus conditæ naturæ Dominus, actiones eius inhibere, cæli curſum ſiſtere, corpora vitijs morbiſq́ aliàs immedicabilibus obnoxia ſanare, ac multa alia ſimiliter facere poteſt: per quæ haud dubiè declaratur, pleraque naturæ, quæ noſtri & ſpirtuum reſpectu neceſſaria ſunt, ſi ad Dei potentiã referantur, reuera eſſe contingentia, & ipſi effectus ab

astris decreti minimè, vt multi putauerunt, ita necessaria lege sanciri, vt illis planè nulla alia vis obsistere valeat, quin ad intentionem suam primam euentumq; perficiendum simpliciter progrediantur. Nam præterquàm quòd Deus sequentibus causis omnibus imperare, atque earundem actionem intendere, remittere, aut deniq; planè immutare vel tollere pro arbitrio potest, ipsa quoque hominũ prouidẽtia & diligentia, vt dixi, multæ magnæ & graues calamitates à naturalibus actiõibus suscitatæ euitari, aut certè mitigari possunt. Hinc exercitati Medici morbos lethales à curabilibus prudenter discernentes, horum quidem causas procreantes, naturalibus & contrariarum virium remedijs impediunt & auertunt: illos verò, cùm à multis, magnis & insuperabilibus causis exortos videant, aut Deo curandos relinquũt, aut ad corporis cui inhærent, dissipationẽ transire permittunt: ad quam non raro peruadunt etiam alij leuiores & curabiles morbi, cùm aut natura eorum à Medicis non agnoscitur, aut vis contraria remediorum ostensa stultè negligitur: tum enim leuiora mala absque vllo impedimento suam naturã sequentia assumpto robore perimunt. Eandem planè ephodum eundemq; finem in astrologia, cuius beneficio non tantùm præsentium morborum proximæ caussæ ostenduntur, quod medicorũ proprium est, verùm etiam superiorum potentiorumque causarum, non raro suas actiones ad longum tempus suspendentium, sequentes effectus definiuntur, spectare debemus. Nam si casus à magnis, validis multisque causis concurrentibus exori

 turos

turos, atque ob id ineuitabiles planeq; nullis contrariarum virium rebus succumbẽtes præcognouerimus, tunc, vtpote à rerum natura deserti, ad inuocationem Dei confugientes precabimur, vt ipse, cùm supra totam rerum naturam & supra stellas sedens, nullo necessitatis vinculo teneatur, seque inuocantibus, etiam iam à reliqua natura abdicatis, opem ferre soleat, nostras quoque calamitates benignè tollere aut saltem mitigare dignetur. Reliquas verò cæli minusq́; efficaces causas, cùm eæ quoq; ignoratæ aut neglectæ suæ naturæ intentiones necessariò efficiant, si præuisas oppositis remedijs vim contrariam habentibus auertere studuerimus, multas calamitates vitabimus, multaq́ue mala, quæ suæ naturæ relicta futura erant intolerabilia, vt ferantur superenturq́ue efficiemus: quam diligentiam tam corpori quàm animo vtilem & penè necessariam esse, cùm suprà satis ostenderimus, reliquum est, vt Deum conditorem & assiduum naturæ stellarumq́ue, quas præter virtutum semina, grauiorum quoque vitiorum flammas hominibus ingenerare diximus, rectorem, ab omni contagio & pollutione absoluamus. Quærunt multi boni viri, quomodo fieri possit, vt si à sideribus vitiosæ inclinationes aut scelera oriuntur, Deus humanorum flagitiorum caussa non sit? Cùm enim Deus sit fons bonitatis, & stellas valdè bonas fecerit, atque ad vnam perpetuam constantemq́ue bonarum rerum effectionem ordinauerit, quomodo fieri potest, vt de cælo malarum inclinationum caussa naturalis descendat? Ab istis ego vicissim quærendum puto,

cùm natura ad vnum eundemq́ue & inuariabilem modum agendi feratur, quomodo fieri poßit, vt vinum substantia & qualitate vnum idemq́ue, vno eodemq́ue tempore & æquali, sed tamen quodammodo immoderatiore mensura à compluribus haustum, in alijs lætitiam hilaritatemq́ue, in alijs mœrorem & tristitiam, in alijs furorem, & rixandi pugnandiq́ue cupiditatem, in alijs denique pigritiam & profundißimos somnos pariat? Hîc ipsos actutum responsuros arbitror, causam diuersitatis talium actionum, non in virtute vini agente, sed in subiectis mero perfusis esse quærendam. Quum enim homines temperatura rarò conueniant, & ipsa crasis in initio pro ratione circumfusi cœli suas qualitates semel induta, nunquàm in alium statum permutetur, omneq; id, quod succedentibus temporibus nutritionis & augmentationis gratia corpori adiungitur, sibi ita conciliet attemperetq́ue, vt in primum illum statum suum peculiarem priusquàm cœlo sancitam conformationem transeat: idcirco quid mirum? temperaturarum copia generosi & facilè alterabilis vini sibi aßimilata mirè adaucta rum, sanguineam quidem hilaritatis, biliosam verò rixarum, & melancholicam lachrimarũ, & denique phlegmaticam somnolentiæ, & talium suæ vniuscuiusque naturæ congruentium effectuum egregia declaratione peperisse vulgatum versum: οἶνος τρόποις τῶν χρωμένων κεράννυται? Benè habet, iam scilicet ad nostram sententiam deficiunt. Quid enim interest obsecro, quod ad has naturales actiones discernendas attinet, duo ne sint subiecta, an

verò vnum, quod prima præstantissimaque forma penè abolita, longè deteriorem conditionem induit? Fatendum est autem, talem conditionem inesse naturæ hominis: Is enim cùm corpus immortale animumque luce diuina plenum à conditore accepisset, per inobedientiam non solùm pristina perfectione spoliatus, verùm etiam miserè sauciatus & veneno perfusus mortique, qua nihil terribilius, obnoxius factus est. Hæc cùm ita se habeat, si cælum aliquando hominibus malas inclinationes ingeneret, id malum non ad stellas, quæ in incolumi minimeque vitiata natura hominis, nihil præter id quod bonum est, suscitare potuissent, sed ad hominum naturam ob magnum scelus deprauatam referre debemus. Id autem non in stellis tantùm, sed & in alijs innumeris rebus accidere facilè ostendi potest. Vinum, quo ad nutrienda valida corpora & ad innatum calorem augendum conseruandumque nihil est melius, vehementius febricitantibus exitiosum est, sed id non ob suam naturam quæ bona est, atque vt dixi, bonæ valetudinis amica, sed quia sordidæ materiæ ob putredinem calore præternaturali inflammatæ adiectum, suo quamuis vtili calore incendium adaugeat. Et cicuta, quæ in vitiata parumque calente natura sanguinem intenso frigore coagulans perimit, naturæ integræ nulloque vitio contaminatæ potuisset esse cibus non minùs conueniens, quàm iam nostris corporibus lactucæ conueniunt. Ergo vt aurum & argentum vehementiori igne expurgari corfortarique, reliqua verò metalla absumi & dissipari nullam ob aliam caussam videmus,

demus, nisi quòd illa perfecta & mũda, hæc verò imperfecta, immunda & quasi morbida sint corpora: Sic siderũ naturalem actionẽ in intaminata & sincera nostrorũ corporum animorumq; materia proculdubiò omnes effectus bonos producturam, malos impetus nonnunquàm & prauas inclinationes, morbos, breuitatẽ vitæ, & tales pestes infligere, nullam ob aliam causam, nisi propter sordes & impuritatẽ nostræ naturæ, cogitare & credere decet. Hæc prolixiùs & crassiore Minerua egi, vt planè ab omnibus facilè intelligeretur, hanc philosophiæ partẽ, quam diuinatricẽ vocant, non esse, vt vulgò putatur, inanium vel illicitarum rerum superfluam & curiosam indagationem, sed physicam quandam seu naturalem tractationem, in qua potiores effectiones in elementis, & crases seu temperaturæ mixtorum corporum iudicantur, atque ad caussas cælestes referuntur, perinde vt medici easdem res considerare consueuerunt, nisi quòd hi in particularibus corporum constitutionibus, causis propioribus, hoc est, in ipsa materia hærentibus contenti, cælestes & potẽtiores caussas plerumq; negligunt. Verùm enimuerò vtrasq; causas propiores & remotiores vbique vtiliter obseruari, suprà abundè dictum est. Extant magni libri puerilium & ridicularum criminationum à Pico & alijs in reprehensionem huius scientiæ collectarum, quibus nonnulli seu ob tarditatem seu malitiam naturæ ita applaudunt, vt hinc præter præuisionum vtilitatem, cæli actionem totam, totiusque artis κατάληψιν seu comprehensionem tanquam impossibilem labefactari posse

 putent.

putent. Hîc adeò nihil agunt adeóque ſunt inepti & temerarij, vt ea omnia, quæ ad irritam energiæ cæleſtis totiusque ſcientiæ καταλήψεως euerſionem imperitè cogitata obijciunt, ſilentio præterire & tutò contemnere nullum ſit vitium, cùm ad diſputationẽ de rebus ſerijs abſq; vitio vix admitti poſſe videãtur. Nam qui vel immotis artium principijs, vel manifeſtæ experientiæ ſophiſticè vel petulanter contradicunt, meritò cenſentur indigni, cum quibus boni & veritatis amantes viri negotium habere debeant. Non enim eſt conſentaneum, cùm parua & fragilia huius ſublunaris mundi corpora in vniuerſum certis viribus & actionibus Dei beneficio inſtructa ſint, vaſtiſsima illa & cæleſtis lucis plena corpora viribus carere aut eſſe otioſa. Et præterquàm quòd Ptolemæus & Ariſtoteles mutationum motuumque, qui in mole elemẽtorum accidunt, τὰ καθ' ὅλου αἴτια eſſe cæleſtia corpora ſatis demonſtrarunt, craſsiores & euidentiores luminis cæleſtis, in elementis & in animaliũ ſtirpiumq; corporibus effectiones etiã vulgi ſenſus incurrunt. Quis enim eſt, qui non animaduertat Solem præter quatuor anni temporum vices, quotidiana quoque conuerſione, ſiccitatis, caloris, humiditatis & frigiditatis manifeſtã differentiam adducere: & iuxta habitudinem Lunæ ad Solem augeri diminuiq; humores in rebus creſcentibus. Rudis eſt agricolarum, piſcatorum & paſtorum vita & ſine literis, magis tamẽ ingenioſa in illis obſeruatio actionũ naturæ apparet, quàm in nonnullis, qui in literis conſenuerunt, & falſa perſuaſione cognitionis philoſophiæ tument.

tumẽt. Nã illi Luna cresc̃ete, cõchilia vtpote plena ſucci venãda, decreſcẽte verò materiã exuccã & ob id vermiũ corroſioni minimè obnoxiã cedendã eſſe norũt, pariq; induſtria aptiora tẽpora ſationũ, plantationũ, admiſsionis pecudũ ad coitũ, incubatiõis auiũ domeſticarũ, & ſimilium operarũ ruſticarũ vſu, & quotidiana experientia edocti obſeruãt, atque ad motũ Lunæ accommodant. At hos præclaros naturæ interpretes, nullũ ſe luminarium aliorumúe ſiderum inſignẽ effectum ſentire, & nullam eſſe ſtellarum actionem, prodere non pudet. Illos quoq;, qui in terræ adiacentem materiam ſiderum actionem atque influxum concedentes, negant eſſe artem ſeu ſciẽtiam, qua futurorum effectuum tẽpora definiri poſsint, etſi ſaniores videri poterant, non minùs tamen nonnihil erudiendos putamus in eadem ſchola agricolarum vel potiùs nautarum, qui ex Lunæ ad faſtigium vel imum cæli ſcanſione, marinarũ aquarũ acceſsum, & per eiuſdẽ Lunæ à meridionali circulo ad cardines finitoris lapſum, aquarum illarum reciprocationem atque ad oceanum refluxum expeditè præcognoſcunt, atque alijs ad vnguem prædicere norũt, quamuis ſupputationum ſint rudes, & æſtus illi marini ob ocyorem diſiunctionem luminarium ſtata tempora minimè obſeruent. Quòd ſi ruralia hæc cuipiam adhuc ſubtiliora & ἀκατάληπτα videbuntur, is quare brutorum ſeu ſchola ſeu exemplis erudiendus non ſit, non video. Nam & animalia quædam inſigniores cæli effectus præſentire & conſtãter obſeruare conſueuerunt. Hinc ſapientiſsimus Poeta Heſiodus, formicam, quòd

bestiola ista operas suas ad mutationem splendoris lunaris miro naturæ instinctu accommodet, ἴδριν, id est, scientem nominare, nudoque hoc epitheto notare dignatus est. Et auium plurima genera temporum mutationem præsentire, atque ob id ante hyemem gregatim ad calidiora loca auolare, & ingruente tempore verno ad nidificationes redire vulgò notum est. Iam si bruta & homines rudes, viriumq; stellarũ & locorum cæli, in quibus hærent, ignari, insigniores & ab efficacioribus causis procedentes effectus, præuidere possunt & obseruare, artificibus eãdem sagacitatem adimere iniuria est, & maiorem solertiam dexteritatemq; iudicandi nõ tribuere, amentia. Homines ergo studiosos & peritos, qui philosophia rerum naturalium instructi, ex antecedentibus causis consequentes effectus colligere didicerunt, atque ad hæc locorum cæli siderumq; naturam probè perspectã habent, & denique calculo ita instructi sunt, vt quocunque tempore proposito situm totius cæli infallibilẽ, siderumque certas epochas ob oculos sibi ponere possint, ambientis nos aeris proprium statum, & mixtorum corporum proprias temperaturas, & quæ inde naturali ordine consequuntur, physica consideratione, nullam inanitatem opinionum ingredientes, dijudicare & prædicere posse, ex his quæ breuiter diximus, manifestum est. Sed & licitam, admirabilem, diuinitatis monstrationem, atque tum in rebus politicis & œconomicis, tum verò ad omnis generis priuata bona comparanda & conseruanda augendaque vtilem esse præuisionum do-

ctrinam

ctrinam patuit. Quare non immeritò mihi planè digniſſima viſa eſt, quã à ſortilegijs & alijs innumeris ἀναιτιολογήτοις τάξεσι, quibus vulgò obruitur, quantũ fieri poteſt, liberatam, quatenus naturalibus actiõibus cõſentit, & vt Ptolemæi verbo vtar, κατὰ τὸν ἁρμόζοντα φιλοσοφίᾳ τρόπον liberalibus ingenijs aſpiciendã diſcendãq; proponerem: atq; cùm omnium præſtantiſſima ſit, & tot Sycophantarũ calumnijs obruta iaceat, viris ſapientia & autoritate præſtantibus, liberaliũq; ſcientiarũ tutoribus fouendã tuendamq; cõmendarem, præſertim cùm id argumentũ minimè alienũ ſit à Mathematis, quæ me, propoſita ſimul de publico ærario ſtipe honorifica mihi quotannis præſtãda, in celeberrima veſtræ Reip. Academia publicè illuſtrare voluiſtis. Sed & artificioſam prouiſionũ rationẽ, qua potiores grauioresq; vulgo improuiſi caſus præuidentur, magnarũ rerũ prouiſoribus maximè conuenire, nõ facile quis inficiabitur. Cùm autem in doctrina numerorũ, figurarũ, motuumq; cæleſtium, & in omnibus alijs diſciplinis bona & vtili opinor conſuetudine ſcholarum, initiò rudem ſummã præceptorũ adoleſcẽtiæ proponere ſoleamus, vt inde ad ſubtiliores rerũ diſputationes facilior ſit aditus, idcirco pro virili hanc quoq; partem Phyſices promouere & exornare cupiẽtes, Iſagogen Alcabicij, quòd nihil in hoc genere ab alijs rectius proditũ extare ſciremus, ſtudioſæ iuuentuti enarrantes, de omnibus præceptis, quæ ad verã artem nanciſcendã & exercendam requiri videbantur, non tam artificioſè ꝗ perſpicuè & craſſiore, vt dici ſolet, Minerua diſſerere conati

 ſumus.

sumus. Arabs est hic scriptor, & interpres eius Hispalensis, cuius oratio, etiamsi non sit tam nitida, vt delectare eruditos possit: cùm tamen reliquos, qui Arabū scripta olim in latinū cōuerterūt, facilè superet, ferendū boniq; consulendū studiū ipsius putaui. Adhæc cùm hac instructione non tantū ad Ptolemæi, verùm etiā & præcipuè ad omnium Arabum doctrinā intelligendā lectorē instituere voluerit, sortes inanes, decurias, nouenarias, duodenarias, ferdarias, & talia à physica doctrina dissentientia, & ne ab ipso quidē probata, simul cum veris introducere necessum habuit. Nos verò, quibus non tam multorum huius generis scriptorū, quàm veræ & naturalis artis diligens indagatio curæ fuit, his & similibus, quæ metas veræ artis euagātur, obiter aspectis, & mox reiectis, nihil præter sinceræ artis præceptorū perspicuam explicationē & vbiq; ad Ptolemæi sententiā collationē quæsiuimus. Reliquas verò otiosas & inanes opiniones, etiamsi tanquàm ab arte alienas resecādas esse passim ostenderimus: eas tamen, cùm aliorū scripta integra emittenda esse probè intelligeremus, nō eiecimus, atque ipsas quoque vel eo nomine vtiliter extare atque ab incautioribus aspici posse vel debere putauimus, vt inde vera à falsis, physica à vanis faciliùs discernantur, & quid Ptolemæus ἀριθμοὺς, κλήρους καὶ τὰ ἀναιτιολόγητα nominet, rectiùs intelligatur. Sicut enim in alijs disciplinis omnibus, acuendi confirmandiq; iudicij gratia vnum atq; alterum ex potioribus scriptoribus conferre vtile est, ita hanc quoq; Arabum cum Ptolemæi doctrinæ collationē

adoles-

adolescẽtibus aliquid acuminis adferre posse opinamur. Facilius factu esse videbatur, nouum huius generis scriptũ texere, sed institutionẽ primam, ad cõmunem & receptã materiarũ tractationẽ accõmodare vtilius. Etsi verò ea, quoq; q̃ à me iuuãdi studia iuuẽtutis gratia hîc adiecta sunt, ego minimè ita expolita esse agnoscerẽ, vt censuræ iudicioq́ue multitudinis absq; formidine aliqua cõmitti possent: tamẽ cùm librariorũ præstantissimus vir, Arnoldus Birckman, vestræ reip. ciuis honestissimus, cũ optimo sene Domino Conrado Tegemanno diuæ Vrsulæ Canonico, quem præter insignem sacrarum literarũ peritiã non tantũ Mathematum, totiusq; huius philosophiæ minimè rudem, sed & multarũ aliarũ admirabiliũ naturæ actionũ consciũ comperi, cum alijs naturæ studiosissimis minimeq; vulgaribus hominibus, vt typis excusa publicarentur, me adhortari non desisterent, nõ duxi ipsis repugnãdum in ea re, quam vel soli Antonio Rinco viro & nobilitatis generisq; nomine eximio, & præter pulcherrimarum virtutum, optimarum artium impensè studioso, apud quem tam diu diuersor, nullo pacto negare potuissem. Ab ipso ego sæpè, & tũ maximè, dum sicubi nos aliorum negotiorũ satietas capit, de cælo, de stellis, alijsq́ue naturæ rebus admirabilibus colloquimur, sibi molestissimũ esse intellexi, quòd astrologiæ artis omniũ præstantissimæ nullam sinceram, sed vel obscurã vel nanijs oppletã principiorum tractationẽ haberet: qua re quantum bono iudicio valeret & quàm solidæ virtutis cupidus esset, significare mihi visus est. Res magna est, ingẽs

genus à proauis, sed maior laus nataliū splendorē cōdecorare eximia doctrina, cuius impetus etiāsi de cælo, vt dixi, sit, cùm tamē & corporū & ingeniorū aliquā similitudinē à parentibus in sobolē propagari sciā, idcirco patri ipsius Ioanni Rinco viro clarißimo (qui & ab antiqua & adprimè nobili familia ducit originem, & ob miram ingenij dexteritatem, qua liberalia studia ab ineunte ætate tractauit, Doctoris vtriusq; iuris insignia nullius lucri causa, sed saltem vt vrbi & Academiæ, in qua mirabilem in modum prælucet, sit decori, iamdiu gestat, cùm eum iam senem & ingrauescente ætate, in qua tamen valetudine firma est, & robur militare tuetur, magnoperè amare & colere omnes bonas artes & res in natura præstantißimas vnicè admirari viderem) non sine gratia aliquando sum gratulatus de hærede, qui non tantùm patris nobilem familiam, sed etiam patrem virtute referre queat. Quare peritos & cādidos lectores spero boni consulturos esse, quòd tractatiōe rei nobilißimæ, morem geßi nobilißimis hominibus & amicis, qui mihi autores fuerunt, vt pulcherrimæ de motibus corporum cælestium doctrinæ, quæ ex certis & perpetuò ratis numerorum & Geometriæ demonstrationibus extruitur, proximè sequentem partem physicæ, qua stellarū cæliq; vires, actiones & effectus, admirabili & haud dubiè diuinitus monstrata ratione explicantur, adiungerem, atq; hæc de primis artis principijs iam à me ad vtilitatem iuuentutis collecta æderem. Vestræ autē, amplißimi splendidißimiq; viri, prudentiæ, qua in delectu rerum personarumq;

narumq́ ad pulcherrimam imaginem beatæ Reipub. exprimendam pertinẽtium, plurimum valetis, hanc meam lucubrationem dedicandam duxi, cùm ob alias causas, tum verò ob liberalitatem insignem, quam & olim à vobis munificè sensi, & iã continenter experior, postquàm quicquid est hoc oneris seu muneris, quod pro mea tenuitate in celeberrima vestra Academia tueor ac sustineo. Neque verò veritus sum, vt ne hæc mea gratificandi voluntas, vobis satis apta aut grata videretur, cùm maximis difficilimisque rebus Curiæ occupatos, rem literariam seriò inspicere, atque constitutis totius philosophiæ, linguarum verò quotquot publicè exerceri prodest, & denique aliarum facultatũ omnium idoneis personis & doctoribus, celebritatẽ Academiæ augere cernamus omnes: & ob id in eam opinionem fiduciamque adducamur, vt existimemus minimè fieri posse, vt vestra autoritate iudicetis indignam earum artium acceptationem, quarum aßiduam in vrbe tractationẽ ad Reipub. admirationem plurimum conducere putatis. Hinc verò vestrorum animorum celsitudinem consiliorumq́ altitudinem æstimare nos decet. Nam ad hunc modum Reip. prouidentes, ad gubernatorũ munus vtrumq; pertinere, & vt corpora ciuiũ defendãtur, & vt animi eorũ imbuãtur erudianturq́; disciplinis optimis, nõ tantũ vos intelligere ostenditis, verùm etiã re ipsa haud obscurè declaratis. Nauicularij naues voragini illatas aut fluctibus oceani diutiùs vexatas, vix seruare poßũt: At vos in spatioso bello per Europam instar flammiferæ furiæ graßante, quo

te, quo plurimorum ſedes aut vaſtatas, aut ambuſtas vidimus, ciuitatẽ veſtram & ciues incolumes conſeruare potuiſtis. Anno verò ab hinc circiter tertio, in caritate annonæ maxima, cùm lõga fames hîc & vicinis locis oĩbus eſſet, frumentũ granarijs veſtris exportatũ, & ciuibus veſtris ſuffeciſſe, & vicinorũ plurimos fame perituros ſeruaſſe ipſi vidimus. Tales & ſimiles res in Repub. indies inſigniter geſtæ, etiamſi vobis eximiam & maximam laudem pariant, omnes tamen hominum celebratione cõtinentur. Verùm beneficia, quæ per conſeruationẽ Academiæ ad ciues, ad vicinos, & denique ad vndique circumiacentes regiones tranſmittitis, mente omnia concipere difficile eſt, oratione aliqua certè ſatis laudari nequeunt. De his tantis virtutibus, ad quas omnes, qui ad gubernacula ſedent, ſeriò inuitandi & diligenter excitandi ſunt, vos qui eas iam partes poſſidetis, vt deinceps integras retinere ſtudeatis, ſolummodo commonefacio. Taceo etiã iam liberalia premia, quibus vt Vniuerſitas vniuerſarum artiũ cuſtos iurè dici ſemper mereatur, collapſas profeſſionum ſtationes, vos ſeriò inſtaurare, vel meo exemplo omnibus ſatis conſtare poteſt. Nam ego hac tranſiens, cùm aſpecta forma ſcholæ omnes partes eruditionis præter Mathematum diſciplinas, quas in pleriſque ſcholis, vel neglientia, vel inaniũ rerum ſuperflua cura de lana capriciana philoſophãtiũ extinxit, pulchrè ſonare audirẽ, cœpi hîc harum artiũ, quas ſcholam deſiderare videbã, initia in gratiam ſtudioſæ iuuentutis exponere, & ſimul meam operam, ſi à vobis ſcholæ vtilis futura

tura iudicaretur, ipsi non defuturã significaui. Id simulatque rectè intellexissetis, non tantùm statio in schola, adiũcto annuo solario mihi à vobis addicta est, verùmetiam pro onere, quod spontè in schola ad tempus subierã, honorificentissimũ munus tributũ est: pro quo vobis, qualicunq; iam oportunitate oblata gratias ago, simulq́ rogo, vt me meaq́ studia vobis deinceps commẽdata esse velitis. Sed iam epistolam finiam tali clausula: Si mœniorũ vrbis ciuiumq́ nuda defensione, quidam gubernatores, multorum gratiam virtutumq́ eximiarum laudẽ sibi cõparare potuerunt, non facilè dictu est, quantum fauoris & gratitudinis laudumq́ debeant ciues vestri vobis, qui & inter respublicas quietas, vrbem pacatissimã retinetis, & Germaniæ Academiarũ solam ciuitatis alumnam fouetis. Valete fæliciter. Datum in republica vestra, Anno salutiferi partus M.D.LX. in æquinoctio verno Iulij & Augusti CAESS. hoc est, die XXV. Martij, quo CHRISTVS DEVS in vtero beatæ Mariæ Virginis, natæ ex regia stirpe Dauidis, humanam naturam assumpsit.

Errata.

C 1. versu quarto, lege ardentem pro occidentem.
Item lege priusque pro priusquàm.
Item lege τρέπεις pro ζύπεις.

PRAEFATIO AVTORIS.

POstulata à Domino prolixitate vitæ, gladij regni & durabilitate sui honoris, custodia quoque operum eius & bonorum, atque extensione sui imperij: exordiamur id quod volumus narrare. 1

2 Cùm vidissem conuentum quorundam antiquorum ex autoribus, magisterij de iudicijs astrorum edidisse libros, quos vocauerunt huius magisterij, id est, iudiciorum de astris introductorios: sed quosdam ex eis non fuisse scrutatos satis diligenter vniuersa de his, quæ introductorio conueniunt, inq; eodem magisterio sunt necessaria: quosdam verò ea quæ necessaria sunt, protulisse prolixè, adeò vt quod necessarium est, in eo perijsse iure videri poßit: quosdam denique in ordinatione eorum quæ protulerunt, non inceßisse itinere disciplinæ conspexissem, cœpi edere hunc librum.

3 Et nominaui eum introductorium, & non introduxi ratiocinationes disputationi siue defensioni eorum quæ protulimus necessarias, cùm sint in libro Ptolemæi, qui appellatur quatuor tractatuū: & in libro meo, quem edidi pro confirmatione magisterij iudiciorum astrorum: & in destructione epistolæ Haissen ben Hali, quæ confutata iacet prolatis rationibus, quæ ad hoc possunt sufficere.

4 Et diuisi eum in quinque differentias: Prima differentia est de esse circuli signorum essentiali & accidentali. Secunda differentia de naturis planetarum septem,

& quid illis proprium, & quid significent. Tertia differentia est de his, quæ accidunt planetis septem in semetipsis, & quid accidat eis ad inuicem. Quarta differentia versatur in expositione nominum Astrologicorum. Quinta differentia in vniuersitate partium & expositione esse earum in gradibus.

Duæ sunt disciplinæ teste Ptolemæo præcipuæ & maximæ, necessariæ ad præuidendos & præcognoscendos futuros euentus, qui causas & proprietates rerum naturali & diuinitus instituto ordine consequuntur. Vna est doctrina de motibus cœlorum corporumque cœlestium: alia diuinatrix seu μαντική. Veteres vtramque nomine seu Astronomiæ, seu Astrologiæ complectuntur, sed recentiores vocibus, quæ olim idem significabant, distinctis, doctrinam de motibus Astronomiam, diuinatricem verò Astrologiam nominant. Est autem Astronomia scientia omnium certissima. Nam per Geometricas & Arithmeticas demonstrationes siderum constantes & certos motus, positus, magnitudines, distantias cùm à terra, tum à se inuicem perscrutatur. Astrologia verò est ars, qua sagaciter & modo philosophię naturali consentienti, præuidemus & præcognoscimus effectus & significationes, quæ hunc vel illum siderum positum tanquàm causam efficientem necessariò comitantur, omnino necessaria ad præuidendas τὰς εὐκρασίας καὶ δυσκρασίας aliquãdo in corporibus elementorum exorituras, & præuidenda talia accidentia, quæcunque vel corporis nostri, vel animi temperaturis iuxta communem naturę cursum inhærent, & ob id vtilissima ad augendam conseruandamque valetudinem hominum, ad tuendam rem familiarem, atque deniq; ad præcognoscendas constitutiones aëris, quibus corpora tam inanimatorum quàm animatorum euidenter affici compertum est, & argumentis rerum doceri potest. Hinc perspicuũ est, inter Astrologiam & Astronomiam id interesse, quòd hæc scrutetur stellarum situs, ortus, occasus, progressus, stationes & configurationes: illa verò ex his omnibus stellarum affectionibus futura præuideat. Vt quæ pars cœli vel stella in principio alicuius ex-

ortus simul exoriatur, quibus in locis luminaria reliquaque sidera teneātur, & quomodo inter se colligata aut disiuncta sint, & talia similia inuenire, Astronomi est officium. Quod verò apud Ptolemęum dicitur, eos qui nascuntur Luna & Mercurio inconiunctis, Saturno per diu, aut Marte noctu ad horoscopum scandente, prædictamq; figurationem intuente, plerunque fieri epilepticos, ad Astrologiæ coniectationem pertinet. Vtriusque artis inter scriptores princeps est Claudius Ptolemæus, qui cæteris elegantius & verius has artes prodidit: is tamen propter rerum subtilitatem altitudinemque, & præcipue in hac parte breuitatem nimiam, non ita multum profuerit rudi lectori, qui prima elementa prius non cognouit ex libellis isagogicis, quorum præcipui sunt: in Astronomia Procli & Georgij Purbachij: In Astrologia Alcabicij, cuius breuia & obscurius quędam dicta in gratiam huius artis Tyronum latius exponere, & exemplis, quando res ita postulauerit, explanare conabimur. Sed alterum & pręcipuum nostrum in hac commentatione erit studium, vt hæc Alcabicii, quæ ad traditiones Arabum intelligendas pręcipuè deseruiunt, ad sententiam Ptolemęi, quam omnibus veris artificibus probari video, diligenter conferamus. Speramus autem hunc nostrum laborem fore nec ingratum nec infrugiferum studiosis adolescentibus. Nam ex his nostris institutionibus, non tantùm omnia & necessaria huius philosophię pręcepta cognoscere, sed & vera à falsis superstitiosis, καὶ τοῖς ἀναιτιολογήτοις diiudicare, & in quibus Arabes Ptolemæum secuti sint, in quibus ipsum reliquerint, & quæ denique absurda commenti sint, facilime intelligire poterunt.

1 Ab inuocatione incipit more veterum, qui etiam in soluta oratione sicut poetæ ab inuocatione exordiri solent. Demosthenes aduersus Aeschinem pro Chtesiphonte: πρῶτον μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα, hoc est: Primùm quidem viri Athenienses Deos atque Deas omnes precor, vt quantum beneuolentię ipse semper habui & erga hanc vrbem & erga vos, tantum mihi à vobis pręstetur in pręsenti certamine. Et Lycurgus in Leocratem: εὔχομαι τῇ Ἀθηνᾷ καὶ τοῖς ἄλλοις Postulata à Domino &c.

θεοῖς ϗ τοῖς ἥρωσι τοῖς κατὰ τὴν πόλιν ϗ χώραν ἱδρυμένοις,&c.

Cùm vidiſſem, &c.

2 Occaſio ſcribendi. Dictio contextuſque orationis barbara ſunt, ſed ſententia & res ipſa, quę ſola in hoc autore vbiq; ſpectabimus, meliora. Etſi, inquit, non deſint, qui in Aſtrologiam Iſagogas ſcripſerunt, plerique tamen aut res neceſſarias non comprehenderunt, aut prolixitate orationis odioſa eaſdem ita obſcurarunt, vt cùm rudiori lectori nihil proſint, totam ſuam operam luſiſſe videantur: aut denique nulla habita ratione ordinis & viæ docendi, pręcepta confuſe cõgeſſerũt. Ob hanc cauſam compulſum ſe eſſe ait, vt Aſtrologiæ ſcribat Iſagogen Methodicam, quæ omnia neceſſaria pręcepta contineat, nihilq; in ea inutile aut ſuperuacaneum perperamúe ſit poſitum.

Et nominaui eum, &c.

3 Intentio autoris. In omnibus artibus duo ſunt genera docendi. Vnum vocant τοῦ ὅτι, quo rem ſimpliciſsimè nudiſque verbis nulla facta mentione cauſarum oſtendimus. Alterum τοῦ διότι quod accurata diſputatione cauſas præceptorum rimatur. Veluti cùm in arte medendi febricitantibus abſtinẽtia vini pręcipitur, primi generis pręceptum eſt: ſed cùm additur ratio, quòd potio vini augeat bilioſæ materiæ incendium, ad poſterius genus pertinet. Ad eundem modum quando in elementis Sphęricis definitur ſignifer, quòd ſit circulus magnus, ſecans ęquinoctialem circulum ad angulos obliquos, ita vt media ſui parte, quam ἐκλειπτικὴν vocant, ab eodem æquinoctiali maxima diſtantia partibus $32\frac{1}{2}$ ferè recedat, ſub quo omnes planetæ motibus ſuis proprijs ab occidente in orientem feruntur: talis ſimplex & nuda deſcriptio ſigniferi ad genus docendi τοῦ ὅτι refertur. Cęterùm quando artifices accuratiore diſputatione cauſas obliquitatis eius reddunt, nimirum neceſſe eſſe, vt tanta obliquitas ſigniferi credatur, quòd experientia multiſque conſentientibus obſeruationibus compertum exploratumque ſit, ſolem nunquàm ab ęquinoctiali circulo declinare plus partibus $32\frac{1}{2}$: idque ita à Deo autore naturę eſſe ordinatum, vt ſol cum cęteris erronibus propter vitam animantium, atque alias res naſcentes ad latera mundi euagarentur, neq; ſi ad conuerſionem primi motus perpetuò ſub vno duntaxat Parallelo circumducerentur, media terra nimio rectorum radiorum ardore exuſta reliquas quoque partes effœtas, perpetuoq;

tuoque gelu rigentes relinquerent: in genere docendi τοῦ διότι versantur: nam non tantùm signiferum simpliciter describere, sed & causam obliquitatis eius ostédere conantur. Sic in isagogicis libellis Astrologiç cùm traditur, exempli gratia, simplex distributio signiferi in 12. signa dissimulatis causis: doctrina τοῦ ὅτι est. Per doctrinam verò τοῦ διότι diligentius rationes & causæ huiusmodi distributionis quæruntur, quòd videlicet signifer primò in duodenas partes, nec in plures nec in pauciores ideo à veteribus sectus sit, quia annuo spatio, luna periodo sua completa solem duodecies assequatur, eidemque in singulis dodecatemoriis cœli semel coniungatur: aut quia ex 48. cœli imaginibus deinceps explicandis duodecim duntaxat cadant in solis semitam. Ex his intelligi potest, scopum huius opusculi totamque intentionem autoris esse, vt genere docendi τοῦ ὅτι, omissa accurata disputatione de causis præceptorum, & neglecta confutatione ineptorum sermonum, quibus totam hanc philosophiam labefactari posse nonnulli existimant, simpliciter nuda Astrologię pręcepta exponat, quemadmodum solet & debet fieri in libellis isagogicis. Nam pręceptorum Astrologicorum τοῦ διότι, totiusque artis aduersus æmulos communitionem defensionemq; sufficienter exposita esse ait in quadripartita cóstructione Ptolemęi, & quibusdam opusculis à se conscriptis, quorum quidem mihi adhuc copia videndi facta non est.

4 Partitio operis & docendi ordo, qui cùm in omni re, tum Et diuisi
in artibus tradendis est pernecessarius: is enim lumen re- cum,&c.
bus affert, atque memoriam mirificè adiuuat, adeo vt sine eo vix vlla intelligentia aut memoria esse possit. Est autem ordo multarum conclusionum, quę disciplinam aliquam conficiunt, in locis aptis accommodatisque collocatio. Cùm enim multiplex sit id, ex quo aliqua disciplina componitur, ordine opus est, alioqui confusione efficitur, vt adolescentes propter difficultatem fastidiant artem, aut saltem seriùs ad cognitionem eius perducãtur. Quapropter rectè adhuc autor ante pręceptorum expositionem, quem in exponendis pręceptis ordinem sequatur indicat. Porro ordo autoris, quantum ab ordine Ptolemęi dissentiat vel consentiat cum eodem, facile est

iudicare. Vniuerſaliter in tractatione Aſtrologica, aut partes, hoc eſt, longitudo, latitudo, & ſubſtantia ſituſque cœli perpenduntur, horumque omnium vires examinantur: aut ſtellarum poteſtates propriæque effectiones explorantur: aut denique hæc duo inter ſe conferuntur.

Ptolemæus ergo in quadripartita Cõſtructione primò qualis vniuſcuiuſq; ſtellæ inſita propriaq; natura per ſe exiſtat exponit, ac deinde veluti ſecundo loco eorundem naturam aduenticiam comparatione ad ſolem ediſſerit. Tertiò ponit ſignorum generalem conſtitutioné, quam à temperatura quatuor anni temporum capiunt. Hinc quædam verna, quædam æſtiua, quædam autumnalia, & deniq; quædam hyemalia ſigna nominantur. Subdit ibidem naturam quatuor cœli angulorũ, quibus pariter tam ſtellæ quàm ſigna comparari debét. Quartò recitat ſignorum conſtitutiones ab vniuſcuiuſque peculiari proprietate atq; inſita natura deſumptas, quo pacto alia tropica, alia ęquinoctialia, alia bicorpora, alia rurſus maſculina, alia fœminina, & denique alia quadrupeda, alia humana, alia terreſtria, aut aliter denominata vocantur. Quintò enumerat proprietates ſignorum, quæ ex collatione ipſorum erga ſe inuicé oriuntur. Qua de cauſa quædam imperantia, quædã obedientia, quędam diametro quadrangulo, trigone, ſexagone, alijſque modis ſeſe contuentia, & deniq; quædã inconiuncta ſigna appellantur. Expoſitis ita qualitatibus vniuſcuiuſq; ſeorſum, ſexto tãdem atq; vltimo loco ſtellarum ad ſigna comparationem inſtituit, atq; partes cœli alias Soli, alias Lunæ, alias erronibus alijs domo, altitudine, trigone & finibus conſentire docet. Ad extremũ habitudines ſingularũ ſtellarũ quatuor modis examinandas eſſe tradit. Primò ex propria natura ſtellę vniuſcuiuſq;, ſecundò à natura ſigni in quo conſtiterit: tertiò à configuratione ad Solem: quartò à configuratione ad cardines. Verba eius, quibus primum librũ principia artis continentem claudit, hęc ſunt: ἐκ δὴ τούτων ἁπάντων εὐσυνόπτον, ὅτι τὸ μὲν ποιὸν ἑκάστου τῶν ἀστέρων ἐπισκεπτέον ἔκ τε τῆς ἰδίας αὐτῶν φυσικῆς ἰδιοτροπίας, καὶ ἔτι τῆς τῶν περιεχόντων δωδεκατημορίων, ἢ καὶ τῶν πρός τε τὸν ἥλιον καὶ τὰς γωνίας σχηματισμῶν.

Tali ordine præcepta Aſtrologica expoſuit Ptolemæus, qué hic

hic autor reliquit, atque nonnihil immutauit, ſed ita tamen, vt mutatio hæc non alicuius momenti incommodum lectori adferat. Et ſanè, ſi quod res habet dicendum eſt, hæc quoque via docendi, quæ hic proponitur facilitatis, & perſpicuitatis rationem habet. Primo enim loco variam oſtendit diſtributionem ſigniferi, ſignorumq́ue conſtitutiones generales, quas ab anni quatuor temporibus & ſemeſtribus capiunt, breuiter ſtrictimq́ue exponit. Proximum erat & Ptolemæi methodo magis conſentiens, ſingularum ſtellarum proprias naturas exponere. Sed autor his in ſequentem locum, nempe ad ſecundam differentiam dilatis, mox ipſa ſigna ſtellis cœlorumq́; ſtationibus comparat, atque quemadmodum generales illæ ſignorum conſtitutiones præſentia ſtellarum & ratione diuerſi in cœlo poſitus promoueantur diminuanturúe edocet. Veluti ſigni Leonis vis calida intenditur præſentia Martis aut Solis. Econtrario verò diluitur, ſi corpori aut radio Saturni commiſceatur. Similiter maior eſt vis ſignorum cardinantium quàm ſuccedentium. Et rurſum horum maior virtus quàm cadentium comperta eſt. Hinc perſpicuum eſt, vnius eiuſdemq́ue Leonis vel etiam ſigni alterius naturam atque conſtitutionem diuerſarũ ſtellarum commiſtione, & ratione variarum poſitionum ad Meridionalẽ & finientem non manere ſemper eandem, ſed multipliciter variari. Et hoc eſt quod dicit autor, ſe ſcripturum in prima differẽtia de eſſe ſignorum eſſentiali & accidentali. Nam generalem ſignorum conſtitutionem atque eorundem inſitam & innatam proprietatem, ſimiliterq́ue incrementa vel decrementa virium, quas à Sole & ſtellis capiunt, nominat ſignorum vim eſſentialem. Ptolemęus verò vocat eam ἐνέργειαν κατὰ τὸ κοσμικόν, hoc eſt, ſecundum mundum diſpoſitionem: intenſiones verò vel remiſsiones qualitatum, quæ ſignis ratione diuerſarum ſtationum cœli contingunt, nominat autor accidentia, Ptolemæus verò τὴν κατὰ τὴν γένεσιν ἢ ἄλλην ἀρχὴν ἐνέργειαν, hoc eſt, diſpoſitionem quæ in genitura aut in alio rerum exordio ſignis euenit, nuncupat. Id verò non tantùm de ſignis, ſed etiam, & multo magis de ſtellis ſimiliter accipiendum eſt. Quemadmodum igitur in prima differentia ſignorũ, ita eodem modo in ſequẽtibus τὴν τῶν πλανητῶν κατά τε αὐτὸ

τὸ

τὸ κοσμικὸν, καὶ κατὰ γένεσιν διάθεσιν, hoc eſt, planetarum inſitas temperaturas atque proprietates, & harum virium incrementa decrementaq́;, quę tam ſecundum mundi quàm genituræ ſtatũ capiunt, enarrat. Sanè in ſecunda differentia ſtellarum innatas temperaturas & peculiares, propriaſq́; ſingulis ſignificationes ordinat. In tertia differentia eaſdem cùm ad æquinoctialem & eclipticam, tum verò ad ſuas aψidas & paruos circulos, deinde verò tres ſuperiores & reliquos inferiores primo ad luminaria, & inde inter ſe, & denique ad centra & reliquas cœlorum ſtationes comparat. Quarta differentia continet expoſitionẽ vocabulorum artis & modos operandi, quibus in exponendis aſtrorum effectibus frequenter vtuntur iudices. Quinta differentia conſumitur enumeratione vniuerſarum partium, ſeu ſortium, quibus Arabes præter ſententiam Ptolemæi & extra artem, vt opinor, effectus & ſignificationes quaſdam affinxerunt. Hæc ſumma præceptorum eſt, quorum ſingula eodem ordine Deo auxiliante examinabimus.

DIFFERENTIA PRIMA DE DIVIſione Circuli ſignorum.

1 *Nitach, id eſt, Circulus ſignorũ diuiditur in 12. partes æquales, ſecundum diuiſionem circuli ſignorum, & hæ 12. partes dicuntur ſigna.*

2 *Et referuntur ad imagines, quæ ſunt ſub eodem circulo Zodiaco, quæ ſunt: Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, Aquarius, Piſces. Et vnũquodq; iſtorum ſignorũ diuiditur in 30. partes æquales, quæ gradus vocantur. Et gradus diuiditur in 60. minuta, & minutum in 60. ſecunda, & ſecundum in 60. tertia. Similiter quæ ſequuntur quarta ſcilicet & quinta aſcendendo vſque ad infinita.*

3 *Et ex his ſignis ſeptem ſunt ſeptentrionalia, id eſt,*

ab

ab initio Arietis vsq; in finem Virginis, quæ sunt septentrionalia à linea æquinoctiali, & sex meridiana, id est, ab initio Libræ vsque in finem Piscium.

4 *Et sex ex illis dicuntur directè ascendentia, id est, ab initio Cancri ad finem Sagittarij: Et sex tortuose ascendentia dicuntur, id est, ab initio Capricorni vsque in finem Geminorum.*

5 *Et tortuose ascendentia obediunt directè ascendentibus, hoc est, duo signa quæ fuerint vnius longitudinis à capite Cancri, obediunt sibi, vt Gemini Cancro, Taurus Leoni, Aries Virgini: Et Pisces Libræ, Aquarius Scorpioni, & Capricornus Sagittario. Et duo signa quæ fuerint vnius longitudinis à capite Arietis, dicuntur cōcordantia in itinere, vt Aries & Pisces, Taurus & Aquarius, Gemini & Capricornus, Cancer & Sagittarius, Leo & Scorpio, Virgo & Libra.*

6 *Et medietas circuli, quæ est ab initio Leonis vsq; in finem Capricorni, vocatur medietas maxima, & est medietas Solis, quia Sol in omni hac medietate habet *principium, sicuti habent Planetæ in suis terminis. Et alia medietas quæ est ab initio Aquarij vsque in finem Cancri, vocatur minima, & est medietas Lunæ, quia Luna similiter habet in omni hac medietate principium, sicut Sol in maxima.*

*id est, principatum seu potestatē.

7 *Et vocatur illa medietas, quæ est ab initio Arietis, vsque in finem Virginis, medietas calida. Et alia quæ est ab initio Libræ, vsque in finem Piscium, vocatur medietas frigida. Et vocatur illa quarta pars circuli, quæ*

eſt ab initio Arietis vſque in finem Geminorum, quarta calida, humida, vernalis, puerilis, ſanguinea. Et illa quæ eſt ab initio Cancri vſq; in finem Virginis, dicitur quarta calida, ſicca, æſtiualis, iuuenilis cholerica. Et illa quæ eſt ab initio Libræ vſque in finem Sagittarij, dicitur quarta frigida, ſicca, autumnalis, melancholica: & ſignificat initium diminutionis mediocris ætatis. Et illa quæ eſt ab initio Capricorni vſque in finem Piſcium, dicitur quarta frigida, humida, defectiua, ſenilis, hyemalis, flegmatica.

8 *Omnibus autem planetis qui feruntur in his ſignis, (9 non quòd ſint in eis, ſed quia feruntur ſub eis, hoc eſt, in directo eorum) altior & propior circulo ſignorum & curſu tardior eſt Saturnus, deinde Iuppiter, deinde Mars, deinde Sol, deinde Venus, deinde Mercurius, deinde Luna, quæ eſt terræ propior & curſu omnibus velocior.*

10 *Significantur autem etiam per caput Draconis & caudam cum planetis quædam ſignificationes, ſicut exponemus in ſequentibus.*

1 Principiò partitur ſigniferi longitudinem in 12. partes, quas
Mitach. latini ſigna, Græci à numero δωδεκατημόρια vocant, vt numerus eorum numero menſium anni ſynodicorum reſpondeat. Nam Luna ſpatio 29 $\frac{1}{2}$ dierum, ſolem ſua velocitate ſemper aſſequitur, eidemq́ue ſingulis annis ſolaribus duodecies, hoc eſt, in ſingulis dodecatemorijs ſemel coniungitur. Quòd verò quidam anni nobis 13. lunationes oſtendunt, id reuera non tempus annuum, ſed 11. dierum, quo ſpatio temporis circuitus ſolis duodecim luminum congreſſus ſuperat, intercalationes efficiunt. Hac ratione Arabes moti, annuo temporis ſpatio

354. dies

354.dies attribuerunt.Nam dies 29 $\frac{1}{2}$.quibus luminaria congrediuntur,duodecies collecti, dies 354. efficiunt.Sed Aegyptij & C.Iulius Cæſar neglecto menſtruo Lunæ curſu, periodico motu Solis anni metas concluſerunt.Verùm nec hi per omnia inter ſe conſentiunt.Nam Aegyptii & Perſæ diebus 365.tantùm, Iulius verò diebus 365. & diei quadrante, id eſt, horis ſex,annum ſolarem finiuerunt. Sed nos hac varietate annorum quæ alibi explicatur, relicta, ad ſequentes partitiones ſigniferi tranſeamus. Is ſanè in minores arcus, quàm ſunt ſigna, cùm eſſet ſecãdus,vtiliſsimum videbatur, ſi eum in tantas partes diſtribuerent, quantas Sol diurnis curriculis peragrat. Verùm enimuerò cùm numerus dierum anni, qui eſt 365.ſupputationibus minimè conueniret,partiti ſunt Aſtronomi,non ſolum ſigniferum,verùm etiam in vniuerſum circulos cœleſtes omnes in partes 360. qui numerus numero dierum anni tropici ſeu vertentis proximus eſt, & pluribus partibus componentibus ſeu multiplicibus,veluti ſemiſſe,triente,quadrante,parte quinta, ſextante, beſſe,dodrante,& aliis ſequentibus conſtat, atque ob id omnis generis ſupputationes facile admittit. Iam verò ſi partes 360. per 12. partiamur,deprehendemus vnumquodque δωδεκατημόριον ſeu ſignum ſigniferi tricenis conſtare gradibus. Etenim ſingulorum ſignorum tricenas partes æquis diuiſionibus partitas, iuniores Aſtronomi gradus, veteres verò latini ſcriptores partes, Grçci denique μοίρας appellant.Et herclè hæc quoque vnius ſigni in trecenas partes partitio ad motum Solis & Lunæ congruit. Nam cùm ſpacium temporis, quo Luna à Sole digreſſa, eundem rurſus aſſequitur,comprehendat fere 30. dies, idcirco pars cœli duodecima,quam Sol interea ſuo motu emenſus eſt,à natura ipſa intelligitur ſecari in partes totidem, quas recentiores à Solis greſſu diurno gradus,vt dixi,non abſurde vocant. Ex his perſpicuum eſt, quòd in potioribus partitionibus ſigniferi,nempe in duodena ſigna,ſignorumque tricenas partes, ſapiens antiquitas ipſam naturam ducem ſecuta ſit. Cæterùm quod ſubiungit autor, ſingulas partes veluti integra rurſus dirimi in ſexaginta minuta ſcrupula, & vnum ſcrupulum primum in ſexaginta ſcrupula ſecundaria,vnum ſe-

cundum in 60. tertia, ſimiliterq́ue deinceps ad quarta, quinta, ſexta, & quæ ordine alia ſequuntur ſcrupula, Mathematicam partitionem calculo id ita exigente progredi, id non à natura, ſed ab arte conſtitutum eſt. Has cœli minutas partes vocant Græci λεπτὰ ἢ ἑξήκοστα πρῶτα, δεύτερα, τριτὰ, τετάρτα, πεμπτὰ, ἑκτὰ, ἑπτὰ, ſicq́ue deinceps. Sed in aſsignandis motibus vltra ſcrupula prima progredi, curioſitatis eſt non neceſſariæ, cùm minutæ cœli partes omnino ſufficiant. Nec ignoro ad eruendos ex tabulis ſtellarum motus veros, ſequentia minima quoque ſcrupula vtiliter obſeruari. In hoc quoque ἑξηκοντάδων, id eſt, ſexagenarum numero veteres eandem calculandi commoditatem ſpectarunt, quam in numero 360. qui & ipſe ſextantibus circuli ſeu ſexagenis graduum ſex, vt dictum eſt, componitur. Quapropter ſexagenarium reliquis numeris omnibus prętulerunt. Nam inter minores numeros integrum circulum componentes, nullus habet tot partes multiplices ſicut ſexagenarius. Primò enim conflatur ex ſemiſſe, id eſt, ex 30. deinde ex triente, id eſt, 20. tertiò ex quadrante, id eſt, 15. quartò ex parte quinta, id eſt, 12. quintò ex ſextante, id eſt, 10. ſextò ex parte decima, id eſt, 5. octauò ex parte decimaquinta, id eſt, 4. nonò ex parte viceſima, id eſt, 3. denique ex parte triceſima, id eſt, 2. Proinde artifices nō ſolùm gradus circuli tanquam integra in minutiſsimas partes ſexageſimas perpetua partitione ſexagenaria, ſicut dictum eſt, attenuant, verumetiam ipſa integra eodem ſexagenario continenter amplificantes, ἑξηκοντάδες, id eſt, ſexagenas integrarum partium coagmentant: veluti ſextans circuli, qui duo dodecatemoria, ſeu 60. partes continet, vnam ſexagenam primam conſtituit. Et ſexaginta ſexagenæ primæ, id eſt, decem integri circuli vnam ſexagenam ſecundam efficiunt, & ſic vlterius aſcendendo, prout vſus calculi poſtulauerit. In tali numeratione in medio conſiſtit gradus vel alia rerū forma, cui vim integri aſsignat ſupputantis cogitatio. Vtrinque collocantur ſexagenæ, ac verſus dextram quidem antecedunt ſexagenæ collectæ ex integris: verſus ſiniſtram verò ſequuntur ſexageſimæ ſcrupulorum minutorum. Sed huius rei in logiſtica ſcrupulorum aſtronomicorum maior vſus & latior tractatio habetur.

2 Ad extremum obſerua, quòd autor hoc loco per imagines intelligat ſidera octaui orbis, quæ ex multis ſtellis coacta effigies rerum animantiumque conficiunt. Sunt enim duo genera ſignorum: Vnum genus eſt eorum quæ in vltimo ſeu decimo orbe eſſe intelliguntur, ſuntque ſeu ſigniferi dodecatemoria, de quibus iam dicebamus, vel duodecim vniuerſi cœli regiones, quarum initium ab interſectione æquinoctij verni ſumitur. Veluti Arietis ſignum noni ſeu decimi orbis, eſt ſpatium cœli, quod ab interſectione verna partes 30. verſus Aquilonem protenditur. Dodecatemorion verò cœli Arieti ſuccedens eſt Taurus, cui deinceps reliqua ordine ſuccedũt dodecatemoria. Alterum genus ſignorum intelligendum eſt in octauo orbe infinito illo numero ſtellarum inerrantium exornato, & ſunt non ſpatia æqualia ſigniferi, ſed ſtellarum ſidera cœlo impreſſa. Dico ſtellarum ſidera, quòd ſidus & ſtella non idem valeant, ſed vt grȩcis ἀστὴρ & ἄστρον, ſic latinis ſtella & ſidus diuerſa ſunt. Stella ſeu ἀστὴρ ſingularis eſt, vt erraticæ quȩque & reliquæ omnes, quæ non admixtæ alijs ſolæ feruntur. At ſidus ſeu ἄστρον ex coitione plurium ſtellarum figuratur, vt eſt Aries, Taurus, &c. maior minorque vrſæ, & quæcunque variarum genera rerum in cœlum recepta creduntur. Neque verò exiſtimandum eſt, vt quidam tradidêre, ſtellarum poſitum figuras eiuſmodi de cœlo oculis noſtris aſpiciendas obijcere, aut lineas ſideris fáculas connectentes, animantium imagines efformare. Quid enim ſimulachro cœleſtis Arietis cum figura terreſtris Arietis, aut ſimulachro taurino cum figura terreſtris bouis? Cœleſtia ſidera rerum inferiorum animãtiumq; figuris circumſcripta eſſe reor præcipuè ob hanc cauſam, vt ſtellis inſignioribus & obſeruatione dignis nomen imponi poſſet, vtque in tanto numero ſtellarum plures vni vocabulo comprehenſæ breuiùs deſcribi, & denique perceptæ faciliùs in memoria retineri poſſent. Sunt itaque hæ figuræ voluntariæ, hoc eſt, non à natura factæ, ſed arbitrio artificum in cœlum, vel potius è cœlo in globos cœleſtes tranſlatæ. Quod cum ita ſit, apparet doctrinam τῶν ϛοιχιωματικῶν, qui ſigilla & imagines illas ſtellarum à pictoribus in globis cœleſtibus delineatas ad corporis animique morbos ſanandos exculpunt, eſſe inanem,

Et referũtur, &c.

ſuperſticioſam, nullisque cauſis Phiſicis firmatā. Ad hæc etiam ſi poſitus ille ſtellarū cœleſtis, tales imagines in cœlo formaret, tamē cùm figuræ & in vniuerſum quantitates omnes, ſicut nullam planè per ſeſe efficaciam habere, ita quoque nullam efficiendi vim aliunde ſuſcipere poſsint, manifeſta eſſet amentia, ex culptis imaginibus vim ſuſcipiendi influentiam cœleſtem tribuentium. Quòd verò cum ſingulis corporibus cœleſtibus, atque adeo certis cœli regionibus certas rerum formas in hóc ſublunari mundo conſentire & commutari aperte videmus, id fieri non ob figuræ, ſed potius propter temperaturę ipſarum ſubſtantiarum conuenientiam prudenter iudicandum eſt, veluti quod ἀρκτῷ peculiariter magis quàm alias res afficit magnetem, adeo vt ſemper atque abſque vlla intermiſsione in boream conuertatur, id non ob figuræ, ſed potius ob temperaturæ conſenſum, aut alia quadam vi ſeptentrionis occulta magnetisque naturæ conſentienti contingit. Tali Phiſica & experimento comprobata ratione eruditam & ſapientem antiquitatem vniuerſum cœlum in effigies rerum digeſsiſſe, ſideribusq; nomina cum effectu ipſorum congruētia impoſuiſſe, credi debet. Sic Taurus nomen accepit, quòd laborioſos, fronte elata, atq; vtrinque prominente faciat, & quòd eius generis animantia apud nos peculiariter præ cæteris magis afficiat. Narrat Pōtanus Saturni Martiſque coniunctionem in Tauro ſuo tempore horridiſsima frigora hyemis ſuſcitaſſe, magnamque bubus calamitatem attuliſſe. Et quanquàm ouis tolerando frigori ſit imbecillior, in boues tamen vehementius peſtem illam deſæuiſſe propter ſignum cœleſte, ad quod terreſtris bos refertur. Quæ coniunctio ſi fuiſſet in Ariete, in oues nimirum ſæuiùs graſſata fuiſſet. Similiter Leo & Canis nomen acceperunt, quòd calidos, cholericos, feroces, atroces, ad tyrannidem iniuriamque promptos & rapaces faciant. Ad eundem modum reliquæ imagines omnes à proprietate effectus nomina inuenerunt: Veluti Draco, Scorpio, Serpens à veneno: Caſsiopea & Andromeda, quòd carceres portendant. Proinde in iudicijs aſtrorum tum vniuerſalibus, tum verò natiuitatum genera euentuum è natura ſignorum eruuntur. Veluti ſi malefica minitetur è Geminis, malum id infer-

tur ab homine, cùm ſignum illud humanum ſit. Quos currus obterunt, quadrupedes dilaneant, hos genituræ infœlicia inſectantur ſidera, quorum imaginibus harum rerũ formæ ſubiectæ ſunt. Harum proprietatum in imaginibus meminit Ptolemæus libro primo capite περὶ ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ζωδίων circa finem. Et libro quarto capite de qualitate mortis, & multis alijs in locis plurimum eis tribuit, vocatq́; μορφώσεις & ἀστερισμοὺς, atque nonunquàm etiam ζώδια. Vocantur autem præterea etiam εἴδη οὐράνια & στοιχεῖα οὐράνια, vnde στοιχειωματικοὶ nomen ſumpſerunt. Nec quemquam offendere debet, autores alios plures, alios pauciores numeraſſe effigies, ſiquidem talis diſtributio cœli facta eſt ab hominibus non vnius ætatis, ſed multorum ſeculorum, in quibus hæc ſtudia floruerunt. Quapropter ob varias circumſtantias & vires in ſtellis deprehenſas, aucta diminuta, & denique reipſa ita poſtulante, immutata eſſe hæc cœli ſimulachra exiſtimandum eſt. Plinius libro ſecundo cap. 41. duo atque LXX. narrat eſſe ſigna ſeu effigies, in quas digeſſerunt cœlũ periti. Sed nos Ptolemæo credere debemus, qui ex innumeris ſtellis mille viginti duas viſu & effectu inſignes, octo & quadraginta cirumſcripſit imaginibus, quarum viginti & vna in partem Arctoam, quindecim in auſtrum vergunt. Reliquæ duodecim ſigniferum intexunt, quas ob id autor cum extremi orbis dodecatemorijs præciſe congruere arbitratur. Sic enim ſcribit: Duodecimæ partes Zodiaci dicuntur ſigna, & referuntur ad imagines quæ ſunt ſub eodem Zodiaco circulo. Et quamuis hæc non diſſentiant à Ptolemæo, qui & ipſe dodecatemoria ab adiacentibus ſignorum formis vocari vult, alia quadrupedia, alia terreſtria, alia ἡγεμονικὸς, aliaq́; aliter: tamen tempore Ptolemæi tantùm quo prima ſtella Aſteriſim Arietis erat in interſectione verna, locum habere potuerunt, & nequaquam abſque craſſo errore accommodari poterunt ad tempora noſtra, quibus eadem prima ſtella Arietis, proceſsit ab æquinoctio verno apparente partibus 27. & paulò plus, vt calculus tabularum prutenicarũ oſtẽdit. Ad eundem verò modum reliqua octaui orbis ſidera in ſuccedẽtia extremorũ orbium dodecatemoria progreſſus ſimiles fecerunt. Nomina verò omniũ cœleſtium ſiderum Ioachimus

Came-

Camerarius complexus eſt verſibus, quos propter elegantiam hîc adſcripſi.

Nomina diſce puer veterum ſtudioſe laborum
Syderea, & cœli cognoſce micantia ſigna:
Signa vocant, quibus illa vides inſignia templa,
Sed numerum demum quatuor atque octo eſſe dederunt.
Vrſæ ſumma tenent Aquilonis frigora, per quas
Ingens in morem fluuij perlabitur Anguis.
Hunc ſubit Arctophylax, ſed & hunc mox gemma Coronæ,
Inde Genu Nixus, poſt quem Lyra, deinde Volucris.
Tum Cepheus & Caſtrope, tum Vector & ille
Falcatum extollens cæſa enſem gorgone Perſeus.
Hinc Deltoton, & Andromede, hinc ſtas Pegaſe, ſed te
Delphin excipit, hunc Telum, hoc Aquila, Anguitenenſq́;:
Signifer hæc ſequitur decliui circulus orbe,
In quo Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo,
Chelæ, Scorpius, Arcitenens, Caper, Amphora, Piſces.
At Notus vndifero tenet hæc ſimulachra ſub axe,
Armatum Oriona, Canem in quo Syrius ardet.
Quîs Procyonq́; Lepuſq́; & Iaſonis additur Argo,
Hydruſq́; & Centaurus & Ara incognita nobis,
Tum notius Piſcis, Cetuſq́; ac Eridani vnda.

Priores verſus ſolum 19. ſimulachra exprimere videtur, ſed duo ſigna duplicant numerũ. Pegaſus enim hic ſignificat equi ſectionem, ſeu equum primum, & Pegaſum ſeu equum ſecundum. Similiterq́; vox Anguitenens in ophiuchũ & ſerpentem ophiuchi tribuenda eſt. Poſteriores quoque verſus vndecim ſaltem videntur nominare ſidera. Sed Centaurus duplicat numerum. Nam lupus ſeu beſtia quam Centaurus geſtat, à Centauro diſtinctum eſt ſidus: Hydrus verò triplicat numerũ, Nam dorſo crateram & coruum ſitientem ſuſtinet. His adijcienda eſt Corona auſtrua, quam alij οὐρανίσκον, id eſt, paruum cœlum, alii retam ixionis vocant.

In vniuerſa hac tractatione appellationes ſignorum, graduum ſcrupulorumque, planetarum, nec non aſpectuũ ſeu radiationum, & interſectionum, quas planum lunæ cum plano ſolis efficit, ſæpiſsimè erunt vſurpandæ. Quapropter ſubiicimus hîc ſignifica-

significationes characterum, quibus omnia ista compendio citraque lectoris tædium exprimere deinceps poterimus.

CHARACTERES DVODE-cim signorum signiferi.

Septentrionalium.			*Meridionalium.*		
♈	Aries,	κριός.	♎	Libra,	ζυγὸς ἢ χηλαί.
♉	Taurus,	ταῦρος.	♏	Scorpius,	σκορπίος.
♊	Gemini,	δίδυμοι.	♐	Sagittarius,	τοξότης.
♋	Cancer,	καρκίνος.	♑	Capricornus,	αἰγόκερως.
♌	Leo,	λέων.	♒	Aquarius,	ὑδροχόος.
♍	Virgo,	παρθένος.	♓	Pisces,	ἰχθῦς.

CHARACTERES SEPTEM stellarum errantium.

♄	Saturnus,	φαίνων ἢ κρόνος.
♃	Iuppiter,	φαέθων ἢ ζεύς.
♂	Mars,	πυρόεις ἢ ἄρης.
☉	Sol,	ἥλιος.
♀	Venus,	ἀφροδίτη ἢ φωσφόρος.
☿	Mercurius,	ἑρμῆς ἢ στίλβων.
☽	Luna,	σελήνη.

CHARACTERES SPATIO-rum cœli.

Sig. Signum, δωδεκατημόριον στοιχεῖον ἢ ζώδιον.
P. Pars seu gradus μοῖρα.
1. Minutum seu scrupulum primum, λεπτὸν πρῶτον, sc.1.
2. Secundum scrupulum, δεύτερον λεπτόν, sc.2.
3. Tertium scrupulum, τρίτον λεπτόν, sc.3.
4. Quartum scrupulum, τέταρτον λεπτόν, sc.4.
M.C. Medium cœli, μεσουράνημα.
M.I.C. Medium imum cœli, ὑπόγειον ἢ τὸ ὑπὸ τὴν μεσουράνημα.

CHARACTERES RADIATIO-num, intersectionum & sortis.

C ☌ Con-

☌ Coniunctio, σύνοδος.
✱ Aſpectus ſextilis, ἑξάγωνος.
□ Aſpectus quadratus, τετράγωνον.
△ Aſpectus triangularis, τρίγωνος.
☍ Aſpectus oppoſitus, διάμετρος.
☊ Draconis caput, ἀναβιβάζων.
☋ Draconis cauda, καταβιβάζων.
⊕ κλῆρος τῆς τύχης, id eſt, Sors ſeu pars fortunę.

Et ex his ſignis, &c. 3 Aequinoctialis circulus non ſolùm ſigniferum in principio ♈ & ♎, ſed & vniuerſum globum mundi in duas partes æquales dirimit, quarum altera borealis, altera auſtralis à ventis ex iſtis plagis erumpentibus vocatur. Signa igitur ſigniferi ſex, nempe, ♈ ♉ ♊ ♋ ♌ ♍, & alia quoque ſidera, quæcunque in borealem partem ab æquinoctiali inclinant: dicuntur borealia. Reliqua ſigniferi dodecatemoria ſex: nempe ♎ ♏ ♐ ♑ ♒ ♓, & quæcunque alia ſidera in auſtrum ab æquinoctiali receſſerunt, dicuntur auſtralia.

Et ſex ex illis, &c. 4 Iam verò, vt cauſa intelligatur, cur dicantur ſigna alia quidem rectè, alia verò obliquè ſeu tortuoſè ſcandentia, ex ſphæricis principijs aſſumendum eſt, aſcenſionem vocari arcum æquinoctialis coorientem dato arcui Eclipticæ. Eſt autem duplex ſignorum aſcenſio, recta ſcilicet & obliqua. Ac in tabulis directionum ſeu aſcenſionum, aſcenſio recta vocatur arcus ęquinoctialis, qui dato arcui ſigniferi in ſphęra recta coaſcendit: Græcè ἀναφορὰ ἐπὶ τῆς ὀρθῆς σφαίρας. Obliqua ſeu climatis aſcenſio vocatur arcus æquinoctialis, qui cum dato arcu Eclipticę in ſitu ſphæræ obliquę oritur: Gręcè ἀναφορὰ ἐπὶ τῆς ἐγκλιμένης σφαίρας. Tales aſcenſiones ſignorum, quę ratione ſphæræ rectæ & obliquę differentias ſumunt, autor hoc loco non intelligit, ſed in genere de ſignorum recto obliquoque ortu, qui tam ſphæræ rectæ quàm obliquæ competit, loquitur. Iuxta hanc ergo rationem, aſcenſionem rectam, quando maior arcus ęquatoris quàm Eclipticæ aſcendit, & partes Eclipticæ in peroriendo plus temporis conſumunt quàm partes ęquatoris: Obliquam verò, quum pauciores gradus de æquatore quàm de Ecliptica ſupra Horizontem euehuntur, & partes

tes eclipticæ in peroriendo minus requirunt temporis, quàm partes æquinoctialis, nominamus. Ad eundem modum ſigna ipſa alia efficiuntur recta, quæ dum aſcendunt, pluſculum temporis occupant: alia obliqua, quæ breuiori tempore ſurſum feruntur. Etſi verò tam in ſphæra recta q̃ obliqua, ſigna alia rectarum, alia obliquarum aſcenſionum reperiantur: tamen diſsimilitudo quædam eſt in eorum numero. Nam in ſphæra obliqua ſex ſigna ſunt rectarum aſcenſionum, totidemq́; obliquarum. Recta ſunt, quæ in medietate ſigniferi deſcendente ab initio Cancri ad finẽ Sagittarii protenduntur, nẽpe ♋ ♌ ♍ ♎ ♏ ♐. Obliqua verò reliqua, quæ in medietate ſigniferi aſcendẽte à fine Sagittarii ad principium Cancri extenduntur, nempe ♑ ♒ ♓ ♈ ♉ ♊. At in ſphæra recta quatuor tantùm ſigna, quorum bina vtrinque puncta ſolſticiorum contingunt, nempe Gemini, Cancer, Sagittarius, & Capricornus rectè: reliqua octo obliquè ſcandunt. Cuius rei tibi compendium ſequenti deſcriptione fecimus.

Signa Sphæræ obliquæ.

Recta	♋	♌	♍	♎	♏	♐	Medietas deſcendens.
Tortuoſa	♑	♒	♓	♈	♉	♊	Medietas aſcendens.

Signa Sphæræ rectæ.

Recta	♊	♋	♐	♑				
Tortuoſa	♌	♍	♎	♏	♒	♓	♈	♉

Tabulæ quoque aſcenſionum clarè demonſtrant, vnumquodlibet ſignum ſphęræ obliquę in medietate deſcendente locatum, plures partes de æquinoctiali ſecum peroriendo trahere, quouis ſigno in altera medietate aſcendente poſito. Et ſimiliter in ſphęra recta, quatuor ſigna punctis ſolſticialibus contigua, plus temporis in aſcenſione conſumere, quàm octo ſigna reliqua. Huius rei exempla, primò ad ſitum ſphęrę rectum, in quo vterque polus in horizonta procumbit: deinde ad ſitum ſphęrę obliquę poliq́ue altitudinem partium 51. 52. & 53. ſupputata ſubiecimus, ex quibus in vtroque ſphęræ ſitu non tantùm quę ſigna recta & obliqua ſint, ſed & quę æquales anaphoras habeant, facile iudicabis.

Anaphoræ ſignorum ad rectum mundi ſitum ſupputatæ.

Signa				Part.	Scr.
♈	♍	♎	♓	27	54
♉	♌	♏	♒	29	54
♊	♋	♐	♑	32	12

Anaphoræ ſignorum ad triplicem mundi ſitum obliquum ſupputatæ.

Polus	51		52		53	
Signa	P.	Sc.	P.	Sc.	P.	Sc.
♈ ♓	13	21	12	48	12	14
♉ ♒	17	25	16	54	16	20
♊ ♑	26	45	26	29	26	12
♋ ♐	37	39	37	55	38	12
♌ ♏	42	23	42	54	43	28
♍ ♎	42	27	43	0	43	34

Et tortuo ſe, &c.

5 Cæterùm quod autor hoc loco ſcripſit, ſex ſigna tramite recto ſcandentia, imperare aliis ſex obliquè & tortuoſe aſcendentibus, nempe Cancrum imperare Geminis, Leonem Tauro, Virginem Arieti, aliaque ſic conſequenter ius dicere aliis, quæ ęqualibus ſpaciis à punctis tropicis remouentur, conſtare non poteſt. Nam Ptolemęus hęc non imperantia nec obedientia, ſed intuentia, eiuſdemque poteſtatis ſigna eſſe nos docet. Similiter illa, quę autor propter ęquales anaphoras, concordantia in itinere vocat, (quæ aũt ea in vtroque ſphærę ſitu ſint, præcedentes anaphorarum diſcriptiones ſatis declarant) Ptolemæus imperantia atque obedientia ſigna eſſe tradit: Nos verò hic & vbique, omnibus aliis potiorem ſententiam Ptolemęi ſemper pręferemus, atque infra ſuo loco ipſius capite de ſignis competentibus, de imperantibus & obedientibus ſignis doctrinam totam clarè explicabimus. Neque enim videmus aliquam cauſam, cuius præſidio freti audeamus excuſare autorem.

rem in hoc, quòd vel relicto Ptolemæo aliorum opinioni hic
ſubſcripſerit, vel ipſe propria autoritate harum ſigniferi par-
tium elegantiſsima atque maximè propria à Ptolemæo tradi-
ta nomina immutare debuerit. Quin etiam non contemnendę
phiſicę rationes, & ipſa artis exercitatio, quam artificibus pro-
bari videmus, nos admonet adhortaturque, vt ſigna recta &
obliqua ab imperantibus & obedientibus ſeparata diſtinctaq;
teneamus. Notum enim eſt, claros ſcriptores alios euentus ab
imperantibus obedientibuſque, alios verò à rectis tortuoſiſq;
ſignis iudicare. Ex quo efficitur, vt euentus ab illis exorti, his
minimè congruant, ſimiliterque ab his effecta, ad illorum vim
ſine errore nequaquam accommodentur. Verbi gratia: Vna
cauſarum, quæ quantitatem corpoream naſcentium declarant,
eſt ſignorum aſcendentium rectitudo vel obliquitas, non au-
tem ſignorum imperium aut obedientia. Et vice verſa, cauſarũ
vna, quæ nati beneuolentiam amoremque erga alios ingene-
rant, eſt ſignorum imperantium & obedientium, non autem
vt autor putare videtur, ſignorum rectitudo aut tortuoſitas.
Vt verò rudiores lectores quomodo rectitudo vel tortuoſi-
tas ſignorum ſtaturam corporis formare adiuuet, intelligant,
& facili exemplo de vſu harum diſtinctionum, quibus ſignife-
rum in varias & nominibus diſtinctas partes periti diſtribu-
unt, admoneantur, ſubiiciam hic enunciatum 52. centiloquii,
quod cùm Hermetis ſit, ſemper tamen nomine Ptolemęi ex-
cudi & circumferri videmus. οἱ τῶν μακρῶν ἀνδρῶν οἰκοδεσπό-
ται τῆς γεννήσεως, ἐν τοῖς ἀπογείοις εἰσὶ, καὶ οἱ ὡροσκόποι ἐν ταῖς
ἀρχαῖς τῶν ζωδίων. τῶν δὲ κολοβῶν ἐν τοῖς περιγείοις, συνεξεταζο-
μένων αὐτοῖς καὶ τῶν πολυαναφόρων καὶ ὀλιγοαναφόρων ζω-
δίων. Quę verba Pontanus ita interpretatus eſt: Domini geni-
turę hominum procerę ſtaturę in ſublimitatibus ſunt, & ipſo-
rum horoſcopi in ſignorum principiis. Eorum verò, qui ſunt
breuis ſtaturę, in humilitatibus inueniuntur. Ad hęc inquiri-
to, ſignáne recta, an obliqua ſint. Iuxta hanc ſententiam tres
ſunt potiſsimę cauſę, corporis humani proceritatem breuita-
temúe efficientes. Prima eſt domini geniturę, ſeu potius domi-
ni ſigni aſcendentis in orbibus ſuis poſitus. Nam is ſummam
abſidem luſtrans, proceritatem, imam verò percurrens, breui-

tatem ſtaturę confert. Secunda eſt numerus graduum ſigni horoſcopantis, cuius primę partes ſi horizonta orientalem tráſeant, tunc ob robur ipſarum proceritatem: ſi extremę, ob vires exhauſtas breuitatem: ſi denique medię, mediocri ſua poteſtate, mediocritatem ſtaturę producunt. Tertia cauſa eſt ſigni horoſcopantis rectitudo vel obliquitas: illa tempus perorienda producens, corpus quoque facit longiuſculum, hęc verò tempus aſcendendo corripiens, corpus nati abbreuiat. Exemplum: Naſcente Titio aſcendat libra, quod eſt ſignum rectum. Nam cum triginta ipſius partibus, in quauis poli altitudine plures quàm triginta partes de ęquinoctiali peroriri indicant exempla anaphorarum. Aſcendat autem etiam librę principium, ita vt gradus eius primus ſecundusúe, aut etiam tertius, quartus, quintus, vel ſextus finientem orientalem contingat. Denique Venus genituræ Domina in ſumma ſuorum orbium apside feratur. His tribus cauſis Titio naſcente ſic, vt dixi, concurrentibus, Titium procero corpore futurum enunciabimus, etiamſi is à breuibus ſatus eſſet parentibus. Nam parentum bonam ſtaturam, item regionem, in qua communiter productiores ſunt homines, ad proceritatem ſtaturę multum quoque conferre haud eſt dubium. Econtrariò, ſi naſcente Titio, orientalem horizonta partes ſigni poſtremæ occupent, & ipſum ſignum exoriens præterea ſit obliquum, veluti Arietis aut Piſcium, & denique ♂ vel ♃ dominium geniturę adeptus, ad imas ſuorum orbium apsidas depreſſus reperiatur, Titium quoque breuiore corpore, & contracta ſtatura futurum non dubitabimus. Hi ſunt ſtaturę corporeę ſtatus extremi. Mediocritas verò, quę vbi hęc non ex omni ſimul parte conuenerint efficitur, relinquitur ſagacitati prudentis Phyſici ita diiudicanda, perinde vt illarum cauſarum plures paucioreſúe conuenerint. οἰκοδεσπότης ſeu dominus geniturę qui ſit, & quibus rationibus eligendus, infrà magis in oportuno loco explicabitur.

Et medietas circuli &c. 6 Ratione longarum breuiumq; aſcenſionum, medietas ſigniferi vna, quę ab initio Leonis ad finem Capricorni protenditur, nominatur medietas maxima, quia dum aſcendit, plurimum temporis occupat. Hęc eadem etiam nominatur medietas Solis, quòd Leo Solaris naturę ſit, atque in ea medietate vni

uersa eam potestatem exerceat Sol, quam reliqui Planetæ in suis finibus. Altera, quę ab initio Aquarij ad finem Cancri extenditur, cùm peroriens tempus plurimum corripiat, medietas minima nuncupatur. Dicitur & Lunę medietas, quòd sicut Sol in maxima, ita Luna in hac minima principatum obtineat. Est enim Cancer familiaris Lunę. In reliquis autem huius medietatis partibus omnibus Luna ita regnat, quemadmodum Planetę in suis finibus: de quibus infrà dicetur.

Fines ☉	♌	♍	♎	♏	♐	♑
Fines ☽	♒	♓	♈	♉	♊	♋

7 Signorum Zodiaci, vnde ortus & interitus præcipuæ causæ defluunt, qualitates alias esse generales, alias à familiaritate Solis atque Lunæ, & reliquarum stellarum desumptas, alias ex collatione ipsorum erga sese ortas, alias denique simpliciter atq; absque vlla commistione insitas, atque singulis peculiariter ingenitas, suprà de sententia Ptolemæi dictum est. Eum verò in hunc modum hæc distinxisse, ex his ipsius verbis apparet: αἱ μὲν γὰρ ὁλοσχερέστεραι καθ' ἕκαστον αὐτῶν κράσεις ἀναλόγως ἔχουσι ταῖς κατὰ αὐτὰ γινομέναις ὥραις. συνίστανται δέ τινες αὐτῶν ἰδιότητες ἀπό τε τῆς πρὸς τὸν ☉ καὶ τὴν ☾ καὶ τοὺς ἀστέρας οἰκειώσεως, καὶ αἱ κατὰ τὸ ἀμιγὲς αὐτῶν μόνων τῶν δωδεκατημορίων καθ' αὑτά, τε καὶ πρὸς ἄλληλα θεωρούμεναι δυνάμεις. hoc est: Generales quidem constitutiones rationem eandem habent cum temporibus. Existunt verò in singulis aliæ proprietates, quarum quædam sumuntur à familiaritate Solis, Lunę, aliarumq; stellarum: quædam verò simplices sunt, quæ dodecatemorijs singulis per se insunt, quæq; ex collatione ipsorum erga se inuicem oriuntur. Ad eundem planè modum Alcabicius postquam partitionem signiferi absoluit, partium eius qualitates & proprietates explicat. Et primò qualitates & naturas signorū generales proportiōe quadam quatuor temporibus anni, quatuor ętatibus, & denique quatuor animantium humoribus correspondentes insinuat. In omnibus enim istis prima pars humida est & calida, prædominante tamen humiditate. Similiter pars secunda calidior quàm sicca: tertia siccior quàm frigida: quarta frigidior quàm humida existit. Verùm enimuerò cùm signifer, quatenus

Et vocatur illa, &c.

nùs eſt circulus,neque principium neque finem habeat,vbi illa prima pars eius inchoari ſtatuiq; debeat,quęri poteſt. Reſpondemus eam à conſenſu qualitatum in rebus effectis hęrentium cum qualitatibus,quæ potioribus efficiendi cauſis inſunt,eſſe æſtimandam capiendamq;.Obliquus circulus ſeu ſignifer rerum naſcentium cauſa effectrix eſt. Tempora verò anni & animantium humores ſunt quæ ab eo efficiuntur.Etenim Sol ſigniferum luſtrans qualitates temporum anni ſuſcitat,quarum ſingulæ certarum ætatum humoribus conſentiunt. Veluti ver conſentit ætati puerili,in qua ſanguis redundat: æſtas iuuenili & cholericæ: autumnus decreſcenti & melancholicæ: hyems denique ſenili & pituoſæ. Quod cùm ita ſit, perſpicuum eſt, vnamquamque ætatem animalium, & vnumquemque humorem non tantùm certis anni temporibus,ſed & ijs portionibus ſigniferi,quę talia tempora faciunt,ordine & poteſtate qualitatum principaliter congruere. Nam ex qua cauſa vnumquodq; tale exiſtit,illud huiuſmodi qualitate abundare oportet.
Proinde prima ętas,qua animalia humido abundant,& mollia teneraq; ſunt,non tantùm tempori,quod ver nominamus,ſed & cum ea parte ſigniferi, quæ verni temporis effectrix eſt,ordine & natura congruit.Talis autem eſt ea quæ à principio Arietis ad finem Geminorum extenditur, ſiquidem à Sole perluſtrata aërem aëriq; corpora incluſa excellenter humectat. Ob hanc tantam ſimilitudinem qualitatum in dicta portione cœli:verno tempore:& prima ætate animalium æquè dominā-tium, conſentaneè hæc quarta ſigniferi pars prima, vernalis, puerilis & ſanguinea dicitur. Omnia enim hæc ſicut principia rerum faciunt, ita quoque caliditate & humiditate conſentiunt: ſed tamen longè magis humore quàm calore abundant. Porro ætas hominis(de hoc enim principaliter hic agitur)prima,quam puerilem ſeu potius ætatem incrementi nominant, à partu ad annū 21.extēditur.Ad eundē modū ſequētia anni tēpora,& ætates ſequentes reliquis ſequentib⁹ ſigniferi quadrantibus ordine accōmodari debēt. Secūda ætas roboris nominata,ab anno 21.in annū 35.in robuſtis verò in annum 40.protenditur,& propter caliditatem & ſiccitatem æſtati cōſentit. Hinc portio ſigniferi ęſtatem faciēs vocatur,quarta ſecunda,calida& ſicca,

ſicca, æſtiualis, iuuenilis & cholerica. In omnibus tamen iſtis
dominatur calor. Tertia ætas ſapietiæ, incipit ab anno 35. & por
rigitur ad annum 50. in robuſtis verò ab anno 40. ad an-
num 60. progreditur. Hæc humori melancholico & tempori
autumnali propter caloris decrementum, ſiccitatiſq; dominiũ
comparatur. Quo efficitur, vt portio ſigniferi autumnum fa-
ciens dicatur quarta pars frigida & ſicca, autumnalis, melan-
cholica & deficiens. Quarta ætas debilitatis, vniuerſaliter inter
annum 50. & 60. capit principium, & durat vſque ad mortem.
Comparatur autem pituitæ, hyemi & quartæ ſigniferi vlti-
mæ, quę ob id frigida & humida redundante tamen frigore,
phlegmatica, hyemalis & ſenilis dicitur. Hęc autem in ętati-
bus annique temporibus temperaturarum ſimilitudo medi-
corum ſententiæ conſentit. Nam quòd Ptolemęus vernum
tempus facit humidum & calidum, Galenus verò temperatum,
reipſa non diſsident, ſiquidem ver ſubſtantia quidem humi-
dum, qualitate verò temperatum eſt. Similiter autumnus ſub-
ſtantia ſiccus eſt, quãuis qualitate humidus appareat, &c. Quod
verò ad temperaturas ætatum attinet, Hippocrates paſsim enũ
ciauit, quòd corpora, quæ creſcunt, plurimum habent innati
caloris, qui vt Galenus docet, humidus eſt & calidus ſecundum
ſubſtantiam, vtpotè, qui in ſubſtantia aërea & aquoſa hęreat. Se
quentem ætatem vocant conſiſtentem, in qua etſi calor ſecun-
dum qualitatem intendatur acuaturq́;, tamen remittitur τὸ ἔμ-
φυτον θερμὸν ratione ſubiectæ ſubſtantię, in qua propter im-
puritatem adiecti nutrimenti diminuto humido innato, auctę
ſunt partes terreſtres. Similibus de cauſis ſiccior eſt ętas tertia,
& ſenium ad modum hyemis frigidum exiſtit. Quę omnia quũ
cum ſigniferi quadrantibus, quod ad temperaturas attinet, cõ-
ſentiant, euidenter patet natura ſeu generalis conſtitutio do-
decatemoriorum omnium. Nam ſemper tria vniuſcuiuſq; qua-
drantis ſigna, quę ſeſe mutuo ab aliquo punctorum cardina-
lium ordine conſequuntur, temperarura conueniunt. Veluti
ſigna ♈ ♉ & ♊ in ſectione vernali reperta, calida ſunt & hu-
mida: quę in ęſtiuali ſectione ſequuntur, nempe ♋ ♌ & ♍ ca-
lida & ſicca. Hinc in autumnali ſectione poſita, nempe ♎ ♏
& ♐, ſicca & frigida: Denique ♑ ♒ & ♓, quę hyemem faciunt,

humida & frigida. Sed media horum, hoc est, fixa maximè talia existunt. Quocirca Taurus calidissimus est & humidissimus, & ob id omnium signorum in cœlo temperatissimus. Sic ♌ calidissimus est & siccissimus, biliosissimus & animosissimus. Similiter Scorpius frigidissimus est & siccissimus, sed tamen siccior quàm frigidus, perniciosissimus & humanæ naturæ valdè inimicus, ob quam causam ei venenum meritò attributum est. Signum denique Aquarij frigidissimum est & humidissimũ, & ob id ignauissimum timidissimumque. Adhæc cardinalia, hoc est, vniciusque quadrantis signa prima, vna qualitate remissa, altera maximè excellunt. Hinc in dodecatemorio Arietis caliditatem longè superat humiditas. In Cancro siccitatem caliditas, in ♎ frigiditatem siccitas, in ♏ humiditatem gelu facilè excedit. Ad eundem modum in signis quadrantum vltimis, quæ infrà bicorpora & communia nominabuntur, altera viget qualitas, sed ordine reuerso, & vbi vna qualitas alteram non ita excellenter & nimium supprimit. In dodecatemorio igitur Geminorum calor humidum: in ♍ siccitas calorem: in ♐ frigus siccitatem: in ♓ deniq; humidum excedit frigidum. Hæc est generalis constitutio duodecim dodecatemoriorũ, ex qua liquet, medietatem signiferi septentrionalem totam esse calidam, meridionalem verò frigidam, quemadmodum autor voluit.

Omnibus autem planetis, &c.

8 (Sequitur admonitio de ordine & situ planetarum, in quo Ptolemæum secutus, eos superiores reliquis statuit, qui longiore tempore vnam periodum conficiunt. Hinc Saturni stellam, quum annis 29. diebus 162. horis $7\frac{1}{2}$. ferè, motu suo æquali vnam reuolutionem absoluat, atque propter nimiam à terra distantiam minima appareat, summam esse atque maximo circulo ambire consentaneum est. Stella ♃ totum Zodiacum annis 11. diebus 315. horis $17\frac{1}{4}$. ferè perambulat, ideoque Saturno inferiorem orbem occupat. Hunc sequitur ♂, qui vnam reuolutionem complet anno vno, diebus 320. horis $22\frac{1}{2}$. Sol dux & moderator reliquorum in medio collocatus peragrat Zodiacũ diebus $365\frac{1}{4}$. Soli subijciuntur primo ♀, deinde ☿, quorum vterque absoluit totum Zodiacum eo temporis spacio, quo ☉. Lineæ enim mediorum motuum ☉ ♀ & ☿ semper coniunctæ sunt, ob quã causam ἰσόδρομοι, ὁμόδρομοι καὶ ξυνόδρομοι τῷ ἡλίῳ

dicun-

dicuntur. Nouiſsimum ſidus terriſque familiariſsimum, & in tenebrarum remedium ab natura repertum eſt Lunæ, quæ vnã periodum diebus 27. horis 8. ferè complet. Hæc eſt Ptolemæi de ordine planetarum ſententia, à qua nonnulli diſſentiunt. Sanè de ordine trium ſuperiorum conſentiunt omnes. Luna quoque omnium ſententia ima eſt, quòd & Solis aſpectum nobis adimat, & παράλλαξιν, quam diuerſitatem aſpectus vulgò nominant, cognitu maniſeſtiorem habeat. Relinquitur ergo de ſitu atque ordine ☉, ♀ & ☿ controuerſia. Plato & Ariſtoteles ſupra ☽ proximè collocant ☉, deinde ſupra ☉ proximè ponunt ♀, ſupra hanc ☿, tandem vt prius ordine aſcendendo ♂ ♃ & ♄. Huic ſententiæ qui patrocinantur, hanc rationem adferunt: Si, inquiunt, ♀ & ☿ eſſent infra ☉ ſiti, nõ minùs quàm ☾ ſi non totum, ſaltem partem eius aliquam obſcurarent, quoties Soli coniuncti, inter ☉ & noſtrum viſum ponerẽtur: quod cùm nulla ętate obſeruatum ſit, idcirco credendum eſſe putant ſtellas ♀ & ☿ ſupra ☉ eſſe poſitas. Verùm hæc obiectio, qua per interuentum ♀ aut ☿ Solis obſcurationem imaginantur, facilè confutari poteſt. Ac primò Solis interuentu Lunam occultari euidens eſt ratio: Nam corpus Lunæ, quod non niſi radijs ☉ accenſum refulget, cùm ſua natura opacum ſit & obſcurum, adeoq́; denſum, vt radiis incidentibus tranſitum minimè concedat, omnemq́; lucem exceptam fortiter refundat, non mirum eſt ſi ſuo interpoſitu ☉ conſpectum nobis auferat. At Veneris & ☿ cùm non ſint opaca, ſed lucidiſsima corpora, Solem tegere nequaquam poſſunt. Secundò ♀ & ☿ vt plurimum extra eclipticam ☉ vagantur, & rarò ita cùm Sole coniungi poſſunt, vt in lineam ex viſu noſtro per centrum Solis actam incurrant, & ſic inter aſpectum noſtrum Solemque ponantur. Ad extremum etiamſi hoc quoque accidat, atque ſicut fieri poteſt, fiat alterutrius horum aſpectabilis coniunctio: tamen cùm harum ſtellarum tanta appareat paruitas, vt aliquam partem Solis, quę ſenſu percipi poſsit, nobis adimere nequeant, non videntur audiendi, qui Solem his ſtellis non ob aliam cauſam ſubijciunt, niſi quòd in congreſsibus cum Sole eius conſpectum nobis non auferant. Porro ☽ etſi $6644\frac{48}{125}$. vicibus minor Sole oſtendi poteſt: tamen propter humilitatem ea magni-

 tudine

tudine apparet, vt nonnunquàm totum Solem nobis facilè auferat. Eſt autem ☽ remotiſsimę diameter apparens ſcrupulorum 29. humilimæ verò ſc. 36. ferè. Solis à terra remotiſsimi diameter apparens implet partes minutas cœli $31\frac{1}{3}$. humilimi 34. Iam ex collatione diametri apparentis ☽ humilimæ ad diametrum apparentem Solis vbicunque conſtituti perſpicuum eſt, corpus Solis interuentu corporis ☽, etſi non cum mora, totum tamen poſſe occultari. E diuerſo diameter ♀ apparens iuxta obſeruationes artificum, vix decimam partem diametri ☉ ęquat. Et cùm plana duorum orbium habeant ſe ad inuicem in duplicata ratione ſuorum diametrorum, efficitur ſolaris plani apparentis ad planum ♀ apparens, eſſe rationem eam, quę eſt 1. ad 100. Quare ſi tegeret Venus Solē, tegeret centeſimam eius partem apparentem, quæ ſenſu oculorum notari nō poſſet. Regiomontanus in princ. lib. 9. epitomes Ptolemæum ita defendit: Non eſt conſentaneum, ſpacium quod eſt inter ☉ & ☽, ſtellis eſſe vacuum, cùm ſit maius interuallo à centro terrę ad orbes ☽ vſque protenſo. Nam minima Solis à centro mundi diſtantia continet ſemidiametros terrę 1070. & Luna altiſſima diſtat à centro vniuerſi iiſdem ſemidiametris terræ ferè 64. quibus ſubtractis à diſtantia Solis, relinquuntur ſemidiametri terræ 1006. hoc eſt, milliaria Germanica 865160. quod tantum interuallum duorum luminarium omnino ſtellis carere non eſt veriſimile.

Non quòd ſint, &c. 9 De exiſtentia ſtellarum in ſignis, quando cœlo affixa orbes luminarium aliorumque planetarum continere intelliguntur. Cùm ergo dicimus, Solem exempli gratia verſari in ♈, non ſic accipiendum eſt, quaſi Sol ſupremum cœlum accedens inter fixas ſtellas feratur, ſed quòd ſub illa ſigniferi parte, quę dicitur Aries, ambulet. Autor Sphęrę docet planetas in ſignis quadrifariam exiſtere. Sed locum Solis vel planetarum carentium latitudine in ecliptica verum, exactiſsimè indicat linea à centro terræ per centrum ſideris ad extimum cœlum protenſa. Quæ verò ſidera latitudinem habent, atque extra eclipticam verſantur, eorum vera loca certiſsimè monſtrat pars peripherię, quę per polum Zodiaci & centrum ſtellę ad eclipticam porrigitur: nam punctum illud contactus in Zodiaco verus eſt

locus,

locus illius ſideris ſecundum longitudinem. Hoc modo ſtella polaris, vt vocant, magnitudinis tertiæ, quamuis ab ecliptica P.66. abſit: tamen iam ad P.20. ſc.52. Geminorũ refertur, iuxta calculum prutenicum.

10 Draco figura eſt, quam Solis ac Lunæ meatus efficiunt. Nam planum aψidis Lunæ eclipticam Solis ſuper diametro mundi diſpeſcit, ita vt vna eius pars in aquilonem, altera in auſtrum ab ecliptica ſpacio 5.P. diſcedat. Hanc in contrarias partes aψidis ☽ inclinationem, vocant meatum flexuoſum Draconum, à ſimilitudine quadam ingentium ſerpentum, quorum venter capite & cauda laxior eſt & amplior. Vna autem harum interſectionum, vnde ☽ ad Arctoam plagam ſcandit, Draconis caput appellatur, Græci vocant σύνδεσμον ἀναβιβάζοντα, id eſt, nodum ☽ attollentem euehentemque, cuius vſitatus character eſt ☊. Altera ſectio, vnde ad auſtrum ☽ deſcendit, cauda Draconis vulgo appellatur, Græci vocant σύνδεσμον καταβιβάζοντα, id eſt, nodũ deprimentem ☽ deuehentemq́;, & vſitatus eius character eſt ☋. Boreus limes τὸ βόρειον πέρας, eſt medium punctum ſemicirculi Lunæ borealis. Auſtralis limes priori è regione oppoſitus, eſt ſimiliter punctum medium ſemicirculi Lunæ auſtralis: Vulgus ventres Draconum appellat. His ita ſe habentibus manifeſtum eſt, inter vtrunque limitem & ipſos nodos quadrantes circuli comprehendi, & Lunam in nodis poſitam planè priuari latitudine, atque eandem in limitibus maximam conſequi. Ad extremum ſciendum eſt, hæc puncta nodorum limitumq́ue Lunæ non eſſe fixa, ſed quotidie ab exortu in occaſum ſc. 3. tranſire, vt ratio reddi queat, cur Lunæ defectus ſemper contingat citrà quàm proximè fuerit. Significantur autem &.

DE DOMIBVS PLANETARVM.

1 *Habent quoque Planetæ in his ſignis poteſtates, quaſdam per naturam, quaſdam per accidens. Quæ ſunt per naturam, ſunt hæ: Domus, Exaltatio, Terminus,*

Triplicitas, Facies. De illis autem, quæ per accidẽs sunt, loco conuenienti tractabimus.

Domus sunt hæ: Aries & Scorpius, domus Martis: Taurus & Libra, domus Veneris: Gemini & Virgo, domus Mercurij: Cancer, domus Lunæ: Leo, domus Solis: Sagittarius & Pisces, domus Iouis: Capricornus & Aquarius, domus Saturni.

2 *Septimum autem signum à domo vniuscuiusq; Planetæ dicitur eiusdem fore detrimentum.*

3 *Et si duo signa fuerint domus vnius planetæ, dicuntur concordantia in Almantica, hoc est, in circulo, qui latus est in medio, & in ligatura strictus, & habet significare circulum Zodiacum.*

4 *Signa autem, in quæ planetæ dum intrant, dicuntur gratulari in eis, & domini eorum, secundum Dorotheum sunt hæc: Saturnus dum intrat Aquarium, gaudere dicitur: Iuppiter in Sagittario, Mars in Scorpione, Venus in Tauro, Mercurius in Virgine.*

Habent quoque &c.

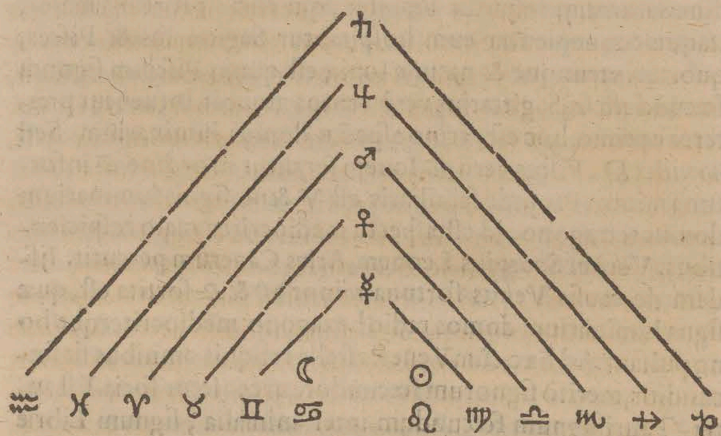
1 Signiferi partitione signorumq; generali constitutione exposita, iam vt ordo suprà expositus exigit, vult ostendere, alias signorum proprietates à luminarium & reliquorum erronum familiaritate desumptas. Sed reprehẽdet me fortasse hic aliqs, hanc esse nouam aut alienam à sentẽtia autoris expositionem. Nam cùm Autor præmittat hic, se dicturum de potestatibus planetarũ tam insitis quàm fortuitis, non videtur dicere velle quibus modis intendatur remittatúrue signorum generalis constitutio. Verùm nostra expositio ratione non caret. Nam qui disputat, quemadmodum virtus planetarum cognatis qualitatibus ac familiaritate conuenientium signorum intendatur, aut contrarijs diluatur: is simul tacitè de intensione & remissione qualitatum signis insitarum tractat. Quæ enim tem-

peratura

peratura ſimili ſociata ſunt, qualitatem vtriuſque concurrentis faciunt efficaciorem, vt: quoniam ♂ & ♌ craſi conueniunt: Igitur cùm ♂ per ♌ graditur, calorẽ ſiccitatemq́; ſigni adauget, & vis ſideris viciſsim iuuat̃ cognata qualitate ſigni Leonis. Hinc perſpicuum eſt, hanc tractationem de ſocietate & conuenientia planetarum cum ſignis, tam ad vim ſignorum quàm poteſtatem planetarum augendam minuendamúe ſpectare. Cæterùm quòd autor familiaritatem planetarum cum ſignis aliam naturalem, aliam accidentalem facit, quomodo conſtare poſsit non video. Cùm enim ſtellas domo, altitudine, trigono & terminis naturaliter ſignis conciliari fateatur, quæ nam reſtare poteſt ratio, qua ſtellæ ſignis per accidens conſocientur? nulla. Quod cùm ita ſit, ideo capite vltimo, cui titulum fecit, de poteſtatibus planetarum accidentalibus, non ſtellas ſignis, ſed temperaturæ diurni nocturniúe temporis iuſtè comparare potuit. Signorum quoque ſexus non eſt fortuitus, ſed naturalis. Ipſę verò duodecim ſtationes & quadrantes mundi, quos vel motus cœli quotidianus, vel loca luminarium, vt infrà patebit, faciunt, nihil planè commune cum ſignis habere poſſunt. Teneamus igitur methodum ſuprà à nobis expoſitam, & hic denuò ob magnam vtilitatem repetendam, nempe quòd & ſignorũ & ſtellarũ διάθεσιν κατά τε τὸ αὐτὸ κοσμικὸν καὶ κατὰ γένεσιν obſeruare debeamus. Ac vt de ſignis priùs dicat̃, reperiunt̃ in eis quędã qualitates generales, quales primo capite iã ſunt expoſitæ. Hæ ipſæ qualitates augent̃ poſtea, vt iã dicetur, ſocietate planetarũ quando temperatura conueniunt, aut diluuntur debilitanturq́ue, cùm qualitates contrariæ fuerint. His ſi adiungas ſignorũ proprietates peculiariter vnicuique inſitas, & ex collatione mutua genitas, vniuerſas ſignorum κατὰ τὸ κοσμικὸν conſtitutiones habebis. Reliqua ſignorum poteſtas vel ἀδυναμία ratione cœli poſitus accedens, vocatur κατὰ τὴν γένεσιν ἢ ὡς ἔτυχε διάθεσις, hoc eſt, ſecundum genituram vel fortuita diſpoſitio. Motus enim cœli diurnus, inenarrabili ſua celeritate non ſolùm ſingulis horis, ſed & ſingulis temporum ſcrupulis ſitum cœli variat, atque ſigna cœleſtia in alia atque alia loca deducit. Quo efficitur, vt vnius eiuſdemq́; ſigni, eodẽq́; modo ſua natura affecti, diuerſi ſint effectus & ſignificationes diuerſæ in rerum exordiis.

dijs. Nam si medium cœli sortiantur, præcipuè fortunam nati atque æstimationem: si horoscopum, propria corporis & animi magis indicabunt. Idem intelligẽdum est de planetis, quorum κατὰ τὸ κοσμικὸν dispositiones sunt, primo quæ ipsis simpliciter ratione propriarum virium & temperaturarum attribuuntur, quales autor in secunda differentia persequitur.
Insunt deinde planetis aliæ potestates, quas ex communicatione & familiaritate signorum eiusdem naturæ capiunt. Vt si Sol in Leone commoretur, augebitur eius virtus signi Leonis conuenienti crasi. Sic Cancer Lunæ, Aries Marti, Sagittarius Ioui conuenit. Similiterq́ue reliqua signa certis planetis familiaria sunt, & pluribus alijs modis copulata. Hinc sequuntur eæ planetarum vires, quas capiunt ratione Solis suarumq́ue aψidum, & quæcunque aliæ in tertia differentia exponuntur. Reliquæ planetarum potestates, quas respectu thematis seu figuræ cœli, atque à constitutione temporis accipiunt, sunt fortuitæ. Hoc pacto ♂ in nocturna genitura, Iuppiter verò diurna melius temperari intelligetur. Similiter fortuitum est, quòd ♂ in imo cœli, aut alio abiecto in loco infœlices bellatores: contrà in medio cœli positus, Mauortios & fœlices in pugna: in ascendente parte cœli collocatus, in capite vulnerandos efficere, aliudq́ue in alijs locis nato decernere dicitur. Ostẽso ordine, transeamus iam ad expositionem potestatum, quas signa à natura planetarum, seu potius, quas planetæ à natura signorum capiunt. Quoniam verò cuiusuis planetæ potentia in alijs locis plus, in alijs minus augetur aut languescit, ob id hę qualitatum potestates & ἀδυναμίαι certis appellationibus discernuntur. Locum principaliorem atque prę cęteris naturæ & crasi planetæ magis congruentem, vocant domum. Hanc sequitur altitudo seu exaltatio: inde Trigonus: deinde finis seu terminus. Vltima est decuria, quam Arabes, sicut alia multa, contra naturã & sententiam Ptolemæi commenti videntur. Quid vnumquodque horum possit, dicetur infrà, postquàm singula prius latiore expositione fecerimus planissima. Initiò autem seriem domorum explicare debemus. Sol & Luna singula sunt signa sortiti, in quibus dominium habent ac imperium constitutum. Ac Soli signum Leonis masculinum, Lunæ vero signum ♋ fœmininum
pruden-

prudenter deputatum eſt, vt pro qualitate generis ſui vterque ſigno ſibi ſexu congruenti præeſſet. Cæteri autem planetæ, nempe ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ ſinguli binis in ſignis hoſpitantur, quorum vnum maſculinum, alterum fœmininum eſt: vnum item in medietate deſcendente, alterum in medietate aſcendente collocatur. Sed hoſpitijs luminarium vtrinque proxima ſunt Mercurij domicilia, quæ rurſus contingunt habitationes Veneris, has circundant Martis ſedes, has Iouis, has denique Saturni, cuius rei compendium tibi in ſequenti figura deſcripſimus.

Ecce quàm aptè & prudenter ſapiens antiquitas ſingulis planetis ſua domicilia conſtituerit. Nam ♌ & ♋, cùm proximè ad vertices noſtros accedant, ac reliquis ſignis rectiùs noſtras regiones feriant, duobus luminaribus, quæ magnitudine, claritate atque effectibus reliquos planetas facilè ſuperant, hoſpitium præbent, idque non indifferenter, ſed ♌ ſignum maſculinum, diurnum & calidum, Solem iiſdem qualitatibus abundantem excipit: Lunam verò fœmininam, nocturnam, frigidam & humidam, Cancer eiuſdem naturæ fouet. Singula quoque domicilia luminaribus conuenienter attributa eſſe videntur, ne luminarium vis & poteſtas, quæ ſanè omnium corporum cœleſtium eſt præcipua, pluribus imperijs diſtracta diſsiparetur & redderetur languidior. Reliquis erronibus pari prudentia ſua

regna aſsignata eſſe facilè oſtendi poteſt. Neque enim ſine cau-ſa Capricornũ & Aquarium Saturno familiares eſſe voluerunt. Nam cùm Saturnus ſit maior infortuna, temperatura frigidiſsimus & tenebricoſus, atque ſummum remotiſsimumq́; orbem teneat, maximè veritati conſentaneum eſt, eum imperium ac potentiam ſuam imprimis oſtendere in ſignis à domicilijs luminarium remotiſsimis, maleficis & frigidiſsimis, atque domibus luminarium oppoſitis, qui intuitus inſigniter malus eſt. Opponitur autem Capricornus domicilo Lunæ, hoc eſt, Cancro: & Aquarius domicilio Solis, hoc eſt, Leoni. Proximè in ordine Saturnum ſequitur Iuppiter, qui cùm ſit fortuna maior, itaque conuenienter eum hoſpitantur Sagittarius & Piſces, quorum vtrunque & naturæ Iouiæ eſt, quum Piſcium ſignum fœcundum ſit, Sagittarius verò ventos moueat. Intuentur præterea optimo, hoc eſt, trino aſpectu domus luminarium. Sed ♐ videt ♌, Piſces vero ♋. Iouem ſequitur in ordine ♂ infortuna minor. Proinde familiaris eſt ♈ & ♏, ſignis luminarium domus tetragono, id eſt, aſpectu mediocriter malo reſpicientibus. Verùm Scorpius Leonem, Aries Cancrum percutit. Ijſdem de cauſis Venus fortuna minor ♉ & ♎ ſortita eſt, quæ ſigna luminarium domos radio hexagono mediocriterque bono pulſant. Ad hæc, cùm Veneris ſtella reliquis omnibus ſit fœcundior, meritò ſignorum fœcundorum cenſetur ſocia. Eſt autem Tauri ſignum fœcundum inter animalia, ſignum Libræ fœcundum in ſeminibus. Reliqua duo ſigna, nempe ♊ & ♍, quæ domus luminarium non vident, ſed vtrinque contingunt, relicta ſunt ☿, quòd is à Sole nunquàm plus 27. partibus abſcedat. Quo fit, vt Solem nunquam aliquo aſpectu aſpiciat. Veneris autem à Sole διάστασις maxima eſt par. 48. ferè, itaque Soli aſpectu hexagono tantùm, & quidem platico coniungi poteſt.

Plin. lib. 2. cap. 17.

2 Neque verò tantùm ſtellarum locorumq́ue conciliationes, ſed & loca aduerſantia his quibus familiariter copulantur, obſeruare oportet. Nam quemadmodum virtus ſtellarum ſi cum cognata qualitate locorum vniatur, longè ſit efficacior: ita econtrariò, vt Ptolemæus ait, ſi in locis alienis, & ſuę conditioni contrariis, hoc eſt, quæ opponuntur iis ſignis in quibus hoſpitantur extolluntur úe, aut alio modo vires adaugent, reperiantur,

Septimum autem ſignum, &c.

vis

vis eorundem contraria & diſsimili ſignorum conſtitutione diluta & diſsipata vehementer langueſcit. Verba autem Ptolemæi de hac re, hæc ſunt: ὅταν ἐν τοῖς ἠλλωτριωμένοις καὶ τῆς ἐναντίας αἱρέσεως τόποις καταλαμβάνονται, πολὺ παραλύεται τὸ τῆς οἰκείας αὐτῶν δυνάμεως, ἄλλην τινὰ φύσιν μικτὴν ἀποτελούσης τῆς κατὰ τὸ ἀνόμοιον τῶν περιεχόντων ζωδίων κράσεως. Ergo poſtquam breuiter eſt indicatum, qui planetæ quibus in ſignis domeſticas vires colligant, ſubiiciuntur iam ſigna, in quibus tanquàm in exilium pulſi, exulant, ſuarumq́ue virium non exiguã iacturam faciunt. Septimum, inquit autor, ſignum à domo vniuſcuiuſque planetæ, hoc eſt, ſignum oppoſitum, planetæ detrimentum dicitur: Alii vocant exilium. Ptolemęus generaliter τὸν ἠλλωτριωμένον καὶ τῆς ἐναντίας αἱρέσεως τόπον nominat. Exempli gratia, ſeptimum ſignum à domo Solis, id eſt, à Leone cùm ſit ſignum Aquarii, idcirco Aquarii ſignum detrimentum Solis exiſtit. Sic Luna in Capricorni ſigno Cancrino dodecatemorio oppoſito, detrimentum patitur. Similiter ♂ in ♎ & ♉, ♄ in ♋ & ♌ domeſticas ſuas vires diſsipant. Id detrimentum non parum adaugebitur, ſi præterea planetæ viribus ſigni natura fuerit contraria. Veluti cùm ♄ eſt in ♌, tum non tantùm exilio domus, ſed & contraria ſigni intemperie debilitatus vires ad benefaciendum contrahit. Econtrà verò in ♋ conſtitutus, etſi perinde vt in ♌ à domo exulet, tamen cognata ſigni natura vim nocendi ob immoderatam frigiditatem aſſumit. Nam ♋ etſi ſignum ęſtiuum ſit, tamen propter familiaritatem Lunæ frigidum eſt & humidum. Ad eundem modum in altitudinibus vires ſuas exerunt, atque eaſdem in locis oppoſitis contrahunt, veluti ♂ in ♍, ſicut dicemus, exaltatur, & in Cancri ſigno oppoſito proſternitur. Et ſic de cæterarũ dignitatum ſignis oppoſitis iudicandum eſt. Verùm in trigonis & finibus cùm id detrimẽtum non ſit inſigne, ſed breuiuſculum, ideo oppoſita horum locorum Aſtrologi neglexerunt, & oppoſita domorum altitudinemq́ue tantùm conſiderant.

3 Ex ſupradictis patet, ſigna concordantia in itinere vocari, quæ in quolibet climate habent æquales anaphoras. At cùm ſigna bina, quibus vnum planetam præeſſe dictum eſt, inæquales aſcenſiones habeant, ſatis apparet, autorem hic aliud intel- *Et ſi duo ſigna, &c.*

 ligerę

ligere per concordantiam ſignorum in ſignifero, quàm ſuprà per concordantiam eorundem in itinere. Fortaſſe bina ſigna vnum planetam hoſpitantia, ideo nominat concordantia in Zodiaco, quòd ęqualiter à domicilijs luminarium abſcedant: vt ♉ & ♎, domus Veneris ſunt, & à ♌ & ♋, domibus Solis & Lunæ diſtant vtrinque diſtantia ęquali. Pari ratione reliquorum planetarum domicilia à domibus luminarium æqualiter remota in figura paulò antè deſcripta vides. Quòd verò dicit, huiuſmodi ſigna vocari concordantia in Almantica, hoc eſt, circulo, qui latus eſt in medio & in ligatura ſtrictus, notatio ſigniferi eſt, quam ex ſequenti deſcriptione Zodiaci facilè intelliges. A communi ſectione coluri ſolſticiorum & eclipticæ vtrinq; numerentur 6. vel 8. partes (nam Venus penè partes 8. à meta Solis ſolet diſcedere) atque ad fines horum arcuum intelligantur ex centro mundi ductæ lineæ, quæ vnà cum coluro ſolſticiali ſuper polis eclipticæ reuolutæ, deſcribent Zodiaci formam, quæ à centro terræ parte anguſtiſsima exiens, in extremo orbe ſatis latum amplumque ſpacium occupat. Hanc latitudinem ipſius ecliptica, id eſt, planum in quo Sol perpetuò ambulat, bifariam & in æquales partes dirimit. Per ligaturam igitur intelligit commiſſuram æquinoctialis cum ecliptica, quæ ſicut Horizon, meridianus, aut alius circulus, extremitas plana abſque omni latitudine eſſe intelligitur. Quãdo dicit: Latus eſt in medio, intelligit craſsiciem ſigniferi, quę cùm non tãtùm in extremo, ſed & in medio cœlo, per quod Sol decurrit, ſatis lata ſit, nullam certam ligaturam ſeu interſectionem cum æquinoctiali efficere poteſt.

Signa autem, &c.

4 Vltimæ clauſulæ ſententia eſt, quòd præter ☉ & ☽ vnuſquiſque planeta duas habeat domos, & harum altera magis ipſi familiaris, dicatur eius gaudium. Talem tantamque dignitatem pręcipuam & primam eſſe, haud eſt dubium. At Ptolemæo vice verſa gaudium eſt, planetæ dignitas cęteris omnibus poſtrema. Nam etſi ſtella fuerit in locis nullo familiaritatis teſtimonio ipſi deuinctis: tamen vult eam gaudere, ſi modò ipſa loca aliis eiuſdem ſectæ ſtellis conſociata fuerint. Veluti ſi Sol ſit in Piſcibus, in finibus & domo Iouis, dicitur gaudere non tanquam in proprio, ſed amici loco. Quòd autem talis planetarum

tarum in signis dignitas reliquis omnibus longè sit imbecillior, res ipsa indicat,& Ptolemæus expressis verbis admonet. Dicit enim, quòd ad hunc modum etsi propter similitudinem fiat quædam virium communicatio: tamen eam esse leuiusculam & paruæ efficaciæ. Verba eius hæc sunt: χαίρειν δέ φασιν αὐτοὺς, ὅταν κἂν μὴ πρὸς αὐτοὺς ᾖ ἡ συνοικείωσις τῶν περιεχόντων ζωδίων, ἀλλὰ μέντοι πρὸς τοὺς τῆς αὐτῆς αἱρέσεως, ἐκ μακροῦ μᾶλλον οὕτω γινομένης τῆς συμπαθείας, κοινωνοῦσι δὲ ὁμοίως καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τῆς ὁμοιότητος, Hoc est: Gaudere etiam eas volunt, cùm locus etsi ipse non est familiaris, sed tamen alteri suæ conditionis, quæ quidem ratio congruitatis etsi ex longinquis ducitur: tamen propter similitudinem quædam putatur esse communicatio. Ex his quæ dicta sunt liquet, quòd Ptolemæus & autor ex sententia Dorothei vna phrasi planè diuersam stellarum cum signis συνοικείωσιν nobis significauerunt: ille imbecillimam, hic validissimam: adeo, vt gaudium autoris, non tam gaudio Ptolemæi cõgruat, quàm carponto seu solio, quod acquirũt planetæ in locis, quibus duobus præcipuis vel pluribus familiaritatis testimonijs consociantur, positi. De hoc autem infrà plura dicemus.

DE EXALTATIONIBVS PLANETARVM.

1 *Hæ sunt exaltationes Planetarum: Sol exaltatur in Ariete, hoc est, in* XIX. *gradu eius. Luna in* III. *gradu Tauri. Saturnus in* XXI. *gradu Libræ. Iuppiter in* XV. *gradu Cancri. Mars in* XXVIII. *gradu Capricorni. Venus in* XXVII. *gradu Piscium. Mercurius in* XV. *gradu Virginis. Caput Draconis in* III. *gradu Geminorum. Et Cauda in* III. *gradu Sagittarij. In septimo autem signo ab exaltatione vniuscuiusque planetæ, in simili gradu erit eius descẽsio. Verbi gratia,*

ſicut Sol exaltatur in XIX. *gradu Arietis, ita in* XIX. *gradu Libræ cadit, & ſic de cæteris.*

2 *Ptolemæus autem ponit Arietem totum exaltationem Solis, & Taurum totum exaltationem Lunæ, & cætera ſimiliter.*

Hæ ſunt exaltationes, &c.

Lib. 2. c. 16.

1 ὕψωμος, Exaltatio ſeu altitudo planetæ apud Aſtrologos, nõ intelligitur de ſitu locali ſeu diſtantia à terra, vel ab alio puncto, quali imaginatione deceptus eſt Plinius, ſed de parte ſigniferi, quam cùm ſtellę adeptæ fuerint, maximam mutationem in aëre atque reliquis rebus iuferioribus oſtendunt. Veluti Sol cùm primùm partem 19. Arietis ingreſſus fuerit, ſtatim Ver manifeſtum nobis oſtendit. Ratio ergo altitudinum hæc eſt. Sol extollitur in Ariete, quòd per Arietem in ſemicirculum Aquilonarem ſcandens, & dierum & caloris in corporibus euidentia incrementa faciat. Idem ☉ ex contraria cauſa in ♎ deiectus iacet, ſiquidem, vt antea dicebamus, quantum virtutis & energiæ ſignorum cognata qualitas ſtellis adijcit, tantum proprij roboris contrariorum ſeu oppoſitorum locorum diſsimilis conſtitutio eiſdem adimit. Cùm autem vnuſquiſque planetarum exaltetur in eo loco, in quo alius diuerſæ naturæ & efficientiæ contrarium patitur, & Sol claritatis & caloris, Saturnus verò tenebroſitatis & frigoris autor ſit: idcirco ſicut domus, ita Saturni altitudinis loca Soli meritò opponuntur. Eſt igitur Saturni altitudo in ♎, & deiecto in ♈. Nam vbi calor intenditur, ibi frigus remitti neceſſe eſt: & rurſus, vbi calor diminuitur, frigus creſcit. Quando luminaria coniunguntur in ♈, tum Luna primùm apparet, luceque aucta refulget in Tauro, trianguli ſui ſigno principe, idcirco Taurus altitudo eius perhibetur, & Scorpius deiectio. Sed in ♋ exaltatur ♃, quòd ſit motor ventorum Septentrionalium & fœcundiorum. Quapropter proximè ad boream delatus maximam ſuam vim in ♌ oſtendit, & in ♑ deijcitur. Et ♂ ſua natura æſtuoſus exaltatur in ♑, ſigno Iouialis altitudinis oppoſito, atque ratione Cancri à vertice noſtro remotiſsimo, & ob id Martis ardorem temperante. Etenim Martis poteſtas quanto moderatior, tanto maior exiſtit.

ſtit. Ex contraria cauſa in ♋ deijcitur. Ad hæc cùm Iouis & Martis vires agendi ſint planè diſsimiles: alter enim exempli gratia iuſtitiæ atque humanitatis, alter verò iniuſtitiæ atque feritatis autor eſt, ob eam cauſam altitudinum aduerſantia loca iure ſortiti ſunt. Sed Venus humiditatis & voluptatum domina, maximam vim oſtendit in ♓, & in ♍ deiicitur. Porro ſtella ☿, vt aridiuſcula eſt, ingenii, eruditionis & reliquorũ mẽtis bonorum largitrix, & omnino contrariȩ efficientiæ, ita contrariam Veneri altitudinem deiectionemque ſortita eſt: altitudinem quidem in ♍, in qua Autumnalis ſiccitas impendet: Deiectionem verò in Piſcibus. Dicit Haly, Mercurium in ♍ exaltari, quòd cùm Sol eſt in Leone, Mercurius veſperi in ♍ apparere incipiat, id quod à ſimilitudine Lunæ ſumptum eſt. Hæc eſt τῶν ὑψωμάτων καὶ ταπεινωμάτων ratio. Sed tamen hæc & pleraque alia in aſtrologia magis experientia quàm demonſtrationibus conſtant.

2 Sequitur dubitatio, an in vniuerſum per integra ſigna planetæ extollantur, an verò in certis partibus ſint exaltationes obſeruandȩ. Hermes ſigna quæ hic enumerantur, altitudinibus planetarum relinquit, ſed vnumquemque planetarum in parte 15. ſui ſigni maximè exaltari ſtatuit, id quod cauſa carere minimè videtur. Eſt enim rationi conſentaneum, maiorem eſſe vim planetæ, ſi in medio ſigni ſuæ naturȩ congruentis exiſtat, quàm ſi in eiuſdem principio aut fine verſetur. Iuniores Aſtrologos Ptolemæum, qui in totis ſignis planetas exaltari docet, ſequi video, concedentes tamen, maxime exaltari eos in partibus, quæ hic ab autore deſcribuntur poſitos.

Ptolemæ' autem ponit, &c.

DE TRIPLICITATIBVS.

1 *Triplicitates verò ſic diſtinguimus. Omnia tria ſigna, quæ in vna natura videntur concordare, faciunt triplicitatem, & eodem nomine vocantur, hoc eſt, Triplicitas. Aries ergo, Leo & Sagittarius faciũt triplicitatem primam, quia vnumquodq; iſtorum ſignorum eſt igneũ,*

maſcu-

masculinum, diurnum, calidum scilicet, & siccum, cholericum, sapore amarum. 2 *Est quoque hæc triplicitas orientalis:* 3 *Cuius domini sunt in die Sol, & in nocte Iuppiter, & particeps in die ac nocte est Saturnus.*

4 *Triplicitas secunda est ex Tauro, Virgine & Capricorno, quia hæc sunt signa fœminina, nocturna, terrea, frigida scilicet & sicca, melancholica, sapore acria.* 5 *Meridiana:* 6 *Huius quoque triplicitatis domini sunt in die Venus, & nocte Luna, quarum particeps in die ac nocte est Mars.*

7 *Tertia triplicitas est ex Geminis, Libra & Aquario, quia hæc signa sunt masculina, diurna, sanguinea scilicet, calida, humida aërea, sapore dulcia.* 8 *Occidentalia:* 9 *Cuius triplicitatis domini sunt in die Saturnus, & in nocte Mercurius, eorum quoque particeps in die ac nocte est Iuppiter.*

10 *Quartam verò triplicitatem faciunt Cancer, Scorpius & Pisces, quia hæc sunt fœminina nocturna.*

11 *Septentrionalia, aquatica, flegmatica, frigida, humida, sapore salsa.* 12 *Cuius triplicitatis domini sunt in die Venus, & in nocte Mars, quorum particeps in die ac nocte est Luna.*

Tabula domorum, exaltationum, gaudiorum, triplicitatum, detrimentorum & casuum Planetarum.

Signa

Signa Zodiaci.	Domus Planetarũ	Exaltationes.	Gaudia	Triplicitates D	N	P	Detrimenta	Casus
♈	♂ D	☉ 19		☉	♃	♄	♀	♄ 21
♉	♀ N	☾ 3	♀	♀	☽	♂	♂	
♊	☿ D	☊ 3		♄	☿	♃	♃	☋ 3
♋	☾ D N	♃ 15		♀	♂	☽	♄	♂ 28
♌	☉ D N			☉	♃	♄	♄	
♍	☿ N	☿ 15	☿	♀	☽	♂	♃	♀ 27
♎	♀ D	♄ 21		♄	☿	♃	♂	☉ 19
♏	♂ N		♂	♀	♂	☽	♀	☽ 3
♐	♃ D	☋ 3	♃	☉	♃	♄	☿	☊ 3
♑	♄ N	♂ 28		♀	☽	♂	♄	♃ 15
♒	♄ D		♄	♄	☿	♃	☉	
♓	♃ N	♀ 27		♀	♂	☽	☿	☿ 15

1. Connexionem trium ſignorum, quæ ex trigono ſe vident atq; naturam habent ſimilem, triplicitatẽ vulgò vocant, Græci τρίγωνον, Pontanus triangularitatem. Sed dicat aliquis, ſiquidẽ id verum, quod paulò antè aſſerebamus, nempe ſignorum generales conſtitutiones temperaturæ & qualitatibus quatuor anni temporum conſentire, atque ſemper tria vniuſcuiuſque quadrantis ſigna ſeſe mutuò ab aliquo punctorum cardinalium cõſequentia, quod ad craſin attinet, conuenire, nullo modo fieri poteſt, vt ſigna in diuerſis quadrantibus poſita, qualia in trigonis proponuntur, eandem naturam vimq́; agendi ſimilem habeant. Reſpondeo, ſigna vnius trigoni re vera per ſe non ſunt eiuſdem naturæ, quantum attinet ad temperaturam, quæ ſuprà ſignis tributa eſt, ſed ſunt ferè, & vt autor bene dicit, ſiue id caſu, ſiue ſciens dixerit, videntur eſſe eiuſdẽ naturæ, cùm quia ob ſexũ & ſimilitudinẽ figurę, & radiũ trigonũ, familiaritatis quadã ſocietate cõueniunt, tũ verò & maximè, quia eiſdẽ dominis,

Triplicitates verò ſic &c.

quos τριγωνοκράτορας,id est,Triãgulatores nominãt,parẽt atq; ab ijsdem gubernantur, reguntuŕq;. Quemadmodum enim aliquis dominus tres famulos, vnum Germanum,exempli gratia, alterum Gallum, tertium Hispanum, quorum non solum natio,sed & temperaturæ & mores per se diuersa sint, gubernatione & imperio ad consensum amicitiamq;, aut saltem ad vniformem & vnius modi omnium negotiorum tractationem assuefacere seu cogere potest:Ita quoque tria signa trigonũ vnũ contexentia,ob obediẽtiam,quam ex æquo simul eisdem eiusdemq; sectæ stellis prȩstant,ad vnam naturam,eandemq́ue vim agendi compelluntur,etiamsi per se ipsis insita natura & moribus dissideant.Sunt autem trigoni quatuor, quorũ vnum Arabes vocant igneum, alterum terreum, tertium aëreum ,quartũ aqueum. Igneum trigonum faciunt ♈ ♌ & ♐. Hȩc enim signa præter quàm quòd triquetra radiatione sese aspiciuut,dupliciter cõueniunt. Primò ratione similitudinis formæ,omnia enim sunt agrestia,quadrupeda & fera: deinde natura, volunt enim omnia in genere esse naturæ igneæ,hoc est,calida & sicca, masculina,diurna,choleram seu rubram bilem augentia, sapore amara.Hinc,si tempore ☌ aut ☍ luminarium aliquod ex his lustret horoscopum,hyemis frigus mitigare, æstatis verò ardorem immoderatum efficere tradunt, præsertim si domini vel triangulatores signi horoscopantis præsentes fuerint,aut alibi trigonum occupauerint, aut denique ex aliquo figuræ angulo horoscopum fortiter pulsauerint. Sed in genituris talem positum natum ad ignem choleramq́ue inclinare cõsentaneum est.

Est quoque hæc triplicitas &c.

2 Hanc primam triangularitatem Orientalem esse tradunt Arabes. Sed magis est credendum Ptolemæo, cuius præcepta argumentis ex ipsa natura depromptis & per experientiam cõprobata sunt.Docet autem Ptolemæus,hunc trigonum esse septentrionalem propter Sagittarium domum Iouis,participantem aliquomodo cum occidente propter Arietem domũ Martis. Cuius distributionis vt causa pateat,sciẽdum est,quòd Ptolemȩus singulis planetis singulas conuenientesq́; mũdi plagas attribuat:vt Saturno orientem, quæ pars cùm diurna sit atque calida,Saturni frigus quodammodo reducit ad temperiem. Simili ex causa occidentali plagæ humidæ & nocturnæ Martem siccis-

ſiccisſimũ pręficit. Septentrio Ioui, quòd ex hac parte fœcundi venti erumpere ſoleant, deputatur. Veneris ſtella propter humiditatem meridionali plagæ familiaris eſt. Ab hac diſtributione excipiuntur primò luminaria, quòd generales cauſæ ventorum exiſtant: deinde Mercurius, quòd luminaribus perpetuò adſit atque famuletur. Et cùm de ſententia Ptolemęi vni cuique triangulo duo, vt mox patebit, pręſint planetæ, decebat omnino non vnam, vt faciunt Arabes, ſed totidem omnino mundi plagas vnicuique triangulo attribuere, ex quibus prędicti dominatores ſuos ventos excitare intelligerentur. Veluti in primo triangulo dominantur ☉ & ♃. Idcirco primo triangulo eę partes attribuendę veniunt, ex quibus ☉ & ♃ ventos eliciunt. Sed quoniam Sol generalis, vt diximus, omniũ ventorũ ex ęquo motor eſt, nec vni alicui vento peculiariter attribui queat, ideo Mars natura Soli perſimilis, atque domum in hoc trigono habens, in locum Solis ſubrogatur. Hinc ventus ex boreali & occidentali commiſtus colligitur, quem Ptolemęus βορρολιβυκὸν nominat. Nam Iuppiter ventos ſeptentrionales adducit, Mars verò occidentales, quòd plaga hęc fœminina ſit, & ipſe Mars ex ſecta Lunę, quę occidenti dominatur, ſicut Sol Orienti. Verba Ptolemęi hęc ſunt. γίνεται δὲ προηγουμένως μὲν τοῦτο τὸ τρίγωνον βόρειον, διὰ τὴν τοῦ ♃ συνοικοδεσποτείαν. ἐπειδήπερ οὗτος γόνιμός τέ ἐστι καὶ πνευματώδης, οἰκείως τοῖς ἀπὸ τῶν ἀρκτῶν ἀνέμοις. διὰ δὲ τὸν τοῦ ♂ οἶκον λαμβάνει μίξιν τοῦ λιβὸς: καὶ συνίσταται βορρολιβυκὸν, ἐπειδήπερ ὁ τοῦ ♂ τοιούτων ἐστὶ πνευμάτων ποιητικὸς, διά τε τὴν τῆς ☽ αἵρεσιν, καὶ τὸ τῆς δυσμῶν τεθηλυμένων. Hoc eſt: Trigonus hic potiſsimum ſeptentrionalis eſt, quia Iuppiter ibi ius dominij exercet. Hic etenim flatuum autor eſt, & fœcundus, ſicut & Aquilonares venti. At propter Martis domum admiſcetur ei Aphricus, & fit hic trigonus Borrholibycus, id eſt, ex borea & Aphrico mixtus, quoniam ♂ excitat ventos Aphricos propter ☾ familiaritatem, & quia occidentalis pars eſt fœminea.

3 In numero etiam & ordine triangulatorũ Ptolemęus & Arabes diſſentiũt. Ptolemæus, quũ ſeptẽ Planetę quatuor trigonis conuenienter eſſent diſtribuendi, idcirco prioribus tribus Cuius domini &c.

 trian-

triangulis planetos binos,& quarto vnicum ſaltem prǫfecit,vt patebit.Arabes verò vniuſcuiuſque trianguli duos principales dominos faciunt,vnum diurnum, alterum nocturnum : & his prǫterea adiungunt tertium, in vtroque tempore huiuſmodi dominatus participem. Veluti in primo trigono principaliter dominātur Sol & Iupiter,quibus tertius imperij particeps,nempe Saturnus adiūgitur.Sed in genituris aliarumq; rerū exordijs diurnis diurnus,in nocturnis nocturnus dominus primo loco conſiderandus eſt:deinde verò reliquus & particeps. Quocirca ſi diurna genitura fuerit,& Leo in aſcendente ſit collocatus, pro nutritione nati ex ſententia Arabū dñi Leoninǫ triangularitatis aſpiciendi erunt, & primo loco Sol,quòd genitura diurna ſit,ac poſtea Iuppiter cū Saturno participe perpendēdi.Ptolemǫus tamen in ordinatione dominorum primǫ triangularitatis ab Arabibus non diſſentit,niſi quòd Saturnum vtriuſque participem poſthabuit,idq; non abſque re. Nam cùm Saturnus in Ariete deijciatur, non eſt conſentaneum, ipſum in eodem triangulo imperare. Quapropter ſi omnino tres domini vniuſcuiuſque triangularitatis requirantur, verior videtur eſſe opinio eorum, qui repudiato Saturno, Martem participem aſſumunt,quē tamē Ptolemǫus,quod Planeta nocturnus ſit,ab imperio hui⁹ diurnæ triplicitatis rectè remouet. Nā dominiū triangularitatis nihil aliud eſt, quàm poteſtas quǫdam ex dignitate domus, exaltationis & ſectǫ,quam barbari Hayz vocant, prouениens. Hoc eſt,in deligendis dominis triangulorum,tria obſeruanda ſunt. Primum,vt in diurnis triangulis ſint planetæ diurni,& nocturni in nocturnis.Secundum,vt maſculini planetæ ad trigonos maſculinos,& fœminini ad fœmininos referantur. Tertiò vt cùm in quolibet triangulo,vnū mobile,vnū fixū, & denique vnum commune ſignū exiſtat,dominator ſigni fixi reliquis præferatur. Quicunque planeta in his tribus maioris conuenientiæ teſtimonium habuerit,ad triangulatoris munus admittitur. Sic propter priores duas cauſas ex primo triangulo pellitur Mars, ſed ex poſtrema cauſa Sol dominus Leonis præfertur Ioui,&c.

Triplicitas ſecunda.&c.

4 Terreum trigonum faciunt ♉ ♍ & ♑, quæ ſigna præter ſexum & triquetram cohærentiam ſimiliter conueniunt forma,

ma,quę mansuetorum & cicuratorum animalium est,nisi quòd Virgini propter magnam in eo signo Mercurij potestatem forma humana tribuitur, & deinde natura:traduntur enim in genere omnia esse frigida & sicca,melancholica,fœminina, nocturna & sapore acria. Dicunt etiam in coniunctione vel oppositione luminarium aliquod horum,& præcipuè Capricorno horoscopum lustrante,hyemis rigorem maximè augeri,prę sertim verò si Saturnus in trigono isto reperiatur.

5 Hic trigonus etiam de sentẽtia Ptolemæi meridionalis est, propter Veneris in eo dominiũ, quæ humiditate sua & calore australi plagæ tẽperatura consentit, participans de oriente propter Capricornum domum Saturni;qui cùm ex secta Solis sit, motor ventorum orientalium esse iudicatur. Luna verò, cùm sicut Sol generalis ventorum effectrix sit,nec vni vento peculiariter attribui queat, ab hac administratione particulari excluditur,eiq; Saturnus propter domum suam,quam in hoc trigono possidet;subrogatur. Mercurium quoque certa de causa cum luminaribus vbiq; excludi,iam suprà admonuimus.Signa ergo hæc propter ♀ & ♄ austro & orienti consentientia,mouẽt ventos ex meridionali & orientali plaga cõmistos,quos ob id Ptolemęus νοταπηλιωτικοὺς nominat. Verba Ptolemæi hęc sunt:γίνεται δὲ ὁ τοῦτο τὸ △ προηγουμένως μὲν νότιον, διὰ τὴν τῆς ♀ οἰκοδεσποτίαν, ἐπειδήπερ ὁ ἀστὴρ οὗτος τῶν ὁμοίων ἐστὶ πνευμάτων διὰ τὸ θερμὸν καὶ ἔνικμον τῆς δυνάμεως ποιητικός. προσλαβὼν δὲ μίξιν ἀπηλιώτου διὰ τὸν τοῦ ♄ οἶκον, ἐν αὐτῷ τυγχάνειν τὸν ♑, συνίσταται καὶ αὐτὸ νοταπηλιωτικὸν κατὰ ἀντίθεσιν τοῦ πρώτου. ἐπειδήπερ ὁ τοῦ ♄ τοιούτων ἐστὶ πνευμάτων ποιητικός, οἰκειούμενος ὁ αὐτὸς ταῖς ἀνατολαῖς διὰ τὴν πρὸς τὸν ☉ αἵρεσιν. Id est, Hic trigonus potissimũ australis est, propter dominatum Veneris, cuius stella illius partis ventos suscitat,propter calidi & humidi efficientiam. Quum verò & subsolanum admittat propter ♄ hospitium in ♑, constituitur hic trigonus notapelioticus, id est,ex austro & subsolano mixtus, ita vt hic priori fiat oppositus. Ciet enim Saturnus vẽtos tales,id est, orientales,siquidem propter conditionem solarem orienti familiaris est.

Meridiana &c.

6 Ptolemæus itidem dominium diurnum hic assignat Veneri,nocturnum Lunæ,Martem verò participem negligit.

Huius quoque &c.

Tertia triplicitas est,&c.

7 Aëreus trigonus est ♊ ♎ & ♒. Horum forma humana est & vocalis: Natura verò in genere calida & humida, sanguinea, masculina, diurna & sapore dulcis. Si tempore ☌ aut ☍ luminũ aliquod ex his horoscopum conscendat, ventos in illa lunatione denunciare dicitur.

Occidentalia,&c.

8 Hic trigonus de sententia Ptolemęi propter Saturni maximum in ipso dominium orientalis est, participans cum septentrione propter Iouem, qui quod ad αἵρεσιν attinet, Saturno cõuenit. Est enim diurnus & masculinus. Quare venti, qui ex hac triangularitate proueniunt, erunt inter septentrionem & orientem, quos βορραπηλιωτικοὺς appellant. Verba Ptolemęi de hac re sunt ista: συνίσταται δὲ καὶ τοῦτο τὸ △ προηγουμένως μὲν ἀπηλιωτικὸν διὰ τὸν τοῦ ♄: κατὰ δὲ τὴν μίξιν βορραπηλιωτικὸν, διά τε τὴν τοῦ Διὸς αἵρεσιν τῷ τοῦ ♄ πρὸς τὸ τὸν ἡμερινὸν λόγον συνοικειοῦσθαι. hoc est: Hic trigonus potissimum congruit cũ subsolano propter Saturnum. Sed ratione mixtionis fit borrapelioticus, id est, ex borea & subsolano mixtus, quia ♃ nomine conditionis Saturno conciliatur.

Cuius triplicatis domini &c.

9 Ordo quoque τῶν τριγωνοκρατόρων idem est apud Ptolemæum, nisi quòd is, sicut in alijs omnibus trigonis, tertium participem negligit.

Quartam verò.&c.

10 Aqueum trigonum connectunt signa ♋ ♏ & ♓, quorum forma est aquaticorum & mutorum animalium. Nam Scorpio licet nõ viuat in aquis, viuit tamen in locis humidis. Quod ad naturã eorum attinet, omnia in genere dicuntur esse frigida & humida, phlegmatica, fœminina, nocturna, sapore salsa. Idcirco in synodo aut diametro luminum aliquo ex his horoscopum occupante, pluuiam in illa lunatione portendi asseuerant, & quidem illo die, quo Luna partem horoscopantem tetigerit, ante oppositionem quidem, si figura coniunctionis fuerit: ante coniunctionẽ verò, quotiescunq; ex figura oppositionis iudicaueris. Quod maximè verũ esse existimat Abraam Auenezra, si signũ horoscopans fuerit aliquis cardinũ figuræ illius terræ. Vocãt aũt figurã terrę, thema reuolutiõis mũdi, quod ratione locorũ diuersè variatur. Idem Abraã scripsit: Si hora ☌ aut ☍ luminum immediatè præcedentis ingressum ☉ in ♈ aliquod ex signis aquaticis horoscopum sortiatur, ipsaque luminaria in angulis

gulis fuerint, nimiam pluuiam largosque imbres illo anno futuros.

11 Porrò hic trigonus de sententia Ptolemæi occidentalis est propter Martis & Lunæ dominium, participans cum meridie propter ♀. Quapropter tales quoque ventos mouet, nempe ex occidentali meridionalique plaga collectos, quos vocant νοτολιβυκοὺς, id est, Austriaphricos, καὶ τοῦτο τὸ △, inquit Ptolemæus, συνίσαται προηγουμένως μὲν λυβικὸμ διὰ τὴν τοῦ ♂ καὶ ☽ οἰκοδεσποτίαμ: κατὰ μίξιμ δὲ, νοτολιβυκὸν, διὰ τὴν τῆς ♀ οἰκοδεσποτίαν, hoc est: Hoc triangulum potissimùm est Aphricum propter dominium Martis & Lunæ. Sed propter Venerem commistione austri fit Notolybicum, id est, Austriaphricum. Septétrionalia, &c.

12 Dominos huius trianguli Arabes præcipuos esse volunt ♀ & ♂, illam diei, hunc nocti prȩficientes, participante ambobus Luna. In qua quidem re, nec numero nec diuersitate stellarum, sed sola ordinatione à Ptolemæo dissentiunt: qui triangulatorem prȩcipuum tam diei quàm noctis cõstituit solum Martem, & participes ♀ & ☽, illam in die, hanc in nocte: verba eius hæc sunt: τὸ δὲ τέταρτομ △ διά τε ♋ καὶ ♏ καὶ ♓ κατελείφθη μόνῳ λοιπῷ ὄντι τῷ τοῦ ♂, καὶ λόγομ ἔχοντι πρὸς αὐτὸ διὰ τὸμ οἶκομ ♏. συνοικοδεσποτοῦσι δὲ αὐτῷ διά τε τὴν αἵρεσιμ καὶ τῶν θηλυκῶμ τῶν ζωδίωμ, νυκτὸς μὲν ☽, ἡμέρας δὲ ὁ τῆς ♀, &c. hoc est: Quartum triangulum per ♋ ♏ & Piscem, relinquitur Marti, qui solus restet, quique ius sibi vindicet propter domicilium suum. Adiunctæ tamen huic sunt sociæ administrationis cùm propter conditionem, tum propter signa fœminina, nocte quidem Luna, interdiu verò Venus, &c. Cuius triplicitatis domi. &c.

TRIANGVLATORES.

Ptolemæi. *Arabum.*

D.	N.	P.	TRIGONA.			D.	N.	P.
☉	♃		♈	♌	♐	☉	♃	♄
♀	☽		♉	♍	♑	♀	☽	♂
♄	☿		♊	♎	♒	♄	☿	♃
♂	♂	♀ D ☾ N	♋	♏	♓	♀	♂	☽

Triangulum de ſententia Ptolemæi	TRIGONA.			*Arabum.*
βοῤῥολιβυκὸν Septent. particip. cũ occid.	♈	♌	♐	Orientale
νοταπηλιωτικὸν merid. partit. cum orié	♉	♍	♑	Meridiona.
βοῤῥαπηλιωτικὸν orienta. parti. cũ Sept.	♊	♎	♒	Occidentale
νοτολιβυκὸν occiden. partici. cum Meri.	♋	♏	♓	Septẽtriona.

DE SIGNIS MOBILIBVS, fixis & communibus.

1 *Quatuor quoque ex his ſignis dicuntur eſſe mobilia, ſcilicet Aries, Cancer, Libra & Capricornus. Et quatuor fixa, ſcilicet Taurus, Leo, Scorpius & Aquarius. Reliqua verò quatuor, ſcilicet Gemini, Virgo, Sagittarius & Piſces, ſunt communia. Dicuntur autem mobilia, fixa vel communia, quia quando Sol ingreditur aliquod iſtorum, mouetur, id eſt, mutatur tempus: vel figitur, id eſt, in eodem ſtatu perſeuerat: aut fit commune, id eſt, medietas illius vnius temporis erit vt medietas alterius. Verbi gratia: Quando Sol ingreditur ſignum Arietis, tempus mutatur, id eſt, vertitur hyems in ver. Et quando intrat Taurum, figitur idem tempus vernale. Quando verò Sol ingreditur Geminos, fit tempus commune, id eſt, dimidium veris & dimidium æſtatis, & ſic de cæteris.*

Quatuor quoq; &c.

1 A generali ſignorum conſtitutione, quam ſuprà capite primo expoſuimus, deducta eſt pręſens dodecatemoriorum partitio & differentia. Quemadmodum enim ipſi quatuor temporum ſtatus ſibi perpetuò ſimiles non ſunt, ſed ſinguli incremento, conſiſtentia & declinatione temperaturarum diſcernuntur: ita etiam ſingularum quartarum ſigna huiuſmodi varietatem temporis facientia, à mobilitate, ſtabilitate & mediocritate no-

men

men acceperunt. Verbi gratia: Sicut vniuerſum tempus veris in nouum, adultum & præceps ver diſtinguitur: ita etiam integra quarta vernalis in tria diuerſarum appellationum ſigna diſcreta eſt, quorum primum eſt mobile, ſecundum fixum, tertium commune. Similiter de reliquis tribus quartis iudicandum eſt. Etenim vniuerſaliter prima quatuor ſigna quatuor anni temporum, mobilia vocantur: ſic dicta, quòd ab illis anni tempora commutentur. Vt Sole Arietem intrante, hyems in ver nouum commutatur: Cancrum, ver in æſtatem: Libram, æſtas in autumnum: Capricornum, autumnus in hyemem conuertitur. Tropica ſigna de ſententia Ptolemæi ita ſubdiuiduntur, vt alia ſint ἰσημερινά, id eſt, æquinoctialia, nempe ♈ & ♎, quæ nomen à reipſa acceperunt, ſiquidem in ipſorum initio Sol conſtitutus æquinoctium in vniuerſa terra efficit: alia τροπικά, nimirum ♋ & ♑, quibus itidem nomen à reipſa eſt inditum. Sol enim in ipſis conſtitutus, in ♋ quidem à nobis, in ♑ verò ad nos conuertitur, & præter hęc viciſsitudinem dierum & noctium efficit. Etenim Sole ♋ ingrediente, nox quæ antè minuebatur, iam creſcere incipit, econtrà Sole ♑ attingente, luces quę antea perpetuò decreſcebant, iam paulatim incrementa ſumunt. Hinc ex reliquis octo ſignorum locis quatuor στερεά, id eſt, firma ſeu fixa, quatuor δίσωμα, id eſt, bicorpora vocat Ptolemæus. Fixa ſunt, quæ tropica & æquinoctialia ſequuntur, ſcilicet ♉ ♌ ♏ & ♒, ſic dicta, quòd in his ſtatus temporis efficiantur firmi & vehementiores, non quidem quòd in ♉ ſit tempus ſua natura temperatius, aut in ♌ ardentius, ſed quòd corpora hominum iamdudum eam qualitatem in mobili ſigno experta, ob ipſam moram in ſigno fixo eandem quaſi immutatam ſimplicioremque ſentiant. Bicorpora ſunt, quę poſt fixa numerantur, nempe ♊ ♍ ♐ & ♓, ſic dicta, quòd duobus corporibus conſtent. Nam ♊ duos habet infantes, Piſces totidem animalia, Sagittarius ex equi & hominis corpore componitur. Virginis verò ſignum, quòd Librę adhæreat, δίσωμον dicitur. Sed huius etymologiæ ratio ab imaginum cœleſtium ad dodecatemoria accommodatione nata eſt. Hæc eadem vocantur communia, quoniam inter firma & mobilia poſita, communes naturas cum

illis habeant, quæ & antecedunt,& quæ ſequuntur. Vnde liquet,ſigna vniuſcuiuſque quartæ, tali ratione & modo diſtingui,quemadmodum generalis ſingulorum anni temporum cõſtitutio variatur. Si tamen omnia curioſiùs ad ordinem,quem ſuprà ex Ptolemæo propoſuimus,referenda ſunt, dicendum eſt, quòd in hoc capite recenſeantur quędam ſignorum proprietates ſimplices, ſingulis dodecatemorijs per ſe peculiariterq́; inſitæ,ſeu vt Ptolemęus loquitur,*αἱ κατὰ τὸ ἀμιγὲς αὐτῶν μόνων δωδεκατημορίων καθ' αὐτὰ δυνάμεις*.Sunt qui exiſtimẽt, hanc partitionem ſumptam eſſe à mobilitate, ſtabilitate & mediocri duratione rerum,quæ ipſis aut aſcendentibus inchoantur,aut planetis ibidem collocatis ſignificantur. Vnde qui de electionibus præceperunt,putant omnia generaliter,quæ *πτώσιμα* fragiliaque eſſe velimus, exordienda eſſe Luna diſcurrente per ſignum aliquod mobile:In rebus verò firmioribus & diutiùs perennaturis,attendendum eſſe ad ſigna fixa:In rebus denique pauciores annos duraturis, indifferentia communiaque ſigna eſſe obſeruanda.Sed nos talia non curamus.

DE ASPECTIBVS PLANETARVM.

1 *Dicuntur etiam ſigna ſe aſpicere,hoc eſt: Omne ſignum aſpicit tertium ante ſe, & tertium poſt ſe, quod eſt vndecimum.Et hic aſpectus dicitur ſextilis, & eſt aſpectus dilectionis & mediæ amicitiæ. Et dicitur etiam ſextilis, eò quòd teneat ſextam partem circuli, id eſt,* LX. *gradus. Verbi gratia: Planeta qui fuerit in initio Arietis, aſpicit eum qui fuerit in Geminis ante ſe, & eũ qui fuerit in Aquario poſt ſe,qui eſt aſpectus amicitiæ.*
2 *Et aſpicit quartum ante ſe & quartum poſt ſe, id eſt, decimum. Et hic aſpectus vocatur tetragonus, eò*

quòd

quòd tenet quartam partem cœli, id est, LXXXX. *gradus. Et est aspectus discordiæ atque mediæ inimicitiæ.*

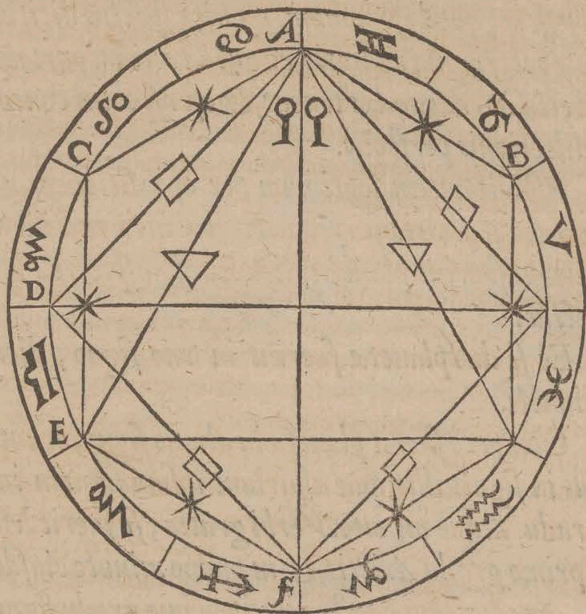
3 *Et aspicit quoque quintum signum ante se, & quintum post se, quod est nonum. Et hic aspectus dicitur trigonus vel trigona radiatio, eò quòd tertiam partem cœli, id est,* CXX. *gradus teneat, & est aspectus concordiæ & dilectionis perfectæ.*

4 *Aspicit autem septimum per oppositionem, & est aspectus inimicitiæ perfectæ. Et si in his signis ita se aspicientibus fuerint planetæ, dicuntur se aspicere. Hic est aspectus.*

5 *Et si duo planetæ fuerint in vno signo, dicuntur coniuncti.*

6 *Cùm verò fuerit planeta in aliquo signo, erunt radij illius in signis illis, quæ aspiciunt ipsum signum in simili gradu atque minuto. Verbi gratia, si fuerit Mars in primo gradu Arietis, & in primo minuto eiusdem gradus, erunt radij eius in primo gradu signi Libræ, & in primo minuto eiusdem gradus: & sic intellige de cæteris aspectibus, vt in hac figura patet euidentissimè.*

SCHEMA ASPECTVVM SEV configurationum.

Dicuntur etiam,&c, 1. Hoc caput totum consumitur tractatione de proprietatibus dodecatemoriorum, quæ ex collatione ipsorum erga se inuicem oriũtur, hoc est, de signorũ mutuis aspectibus. Sunt autẽ aspectus interualla in Zodiaco computata, ex quibus sibi stellæ maximam vim communicant. Et quamuis quælibet stella innumerabiles radios orbiculariter effundat: tamen experientia docuit, quinque ex his, quæ per integra signa & partes totius circuli integras constituuntur, reliquam multitudinẽ efficacia superare. Primò sextilis seu ἑξάγωνος aspectus est, qui sextam partem Zodiaci, hoc est, duo signa seu P. 60. continet: vt si initium Cancri sit A, à quo capiantur P. 60. inter A & C contentę, ducaturque recta A C, ipsa sic ducta, erit sextilis radius, qui notatur.

tatur vt vides in ſchemate ſic ✱, ſex videlicet lineis ex vno centro exeuntibus, quæ in circulo deſcriptę dirimunt eum in ſex partes æquales. Hic aſpectus mediocriter bonus cẽſetur, quòd ſigna hoc interuallo ſe contuentia ſexu & natura conueniant.

2 Hunc proximè ſequitur τετράγωνος, hoc eſt, quadratus aſpectus: ſic dictus, quòd quartam partem Zodiaci, hoc eſt, tria ſigna ſeu P. 90. comprehendat, quem in figura vides deſcriptum per rectam A D, notatumque tetragono □, qui in circulo deſcriptus in quodlibet latus tria ſigna ſuſcipit. Hic aſpectus mediocriter malus iudicatur, quòd duo ſigna tali interuallo diſiũcta, ſexu & natura diſsideant. Et aſpicit quartam, &c.

3 Tetragonum ſequitur τρίγωνος, id eſt, trinus aſpectus, qui tertiam partem Zodiaci, hoc eſt, P. 120. continet: & deſcribitur in ſchemate per rectam A E, ſignaturque æqualium laterum trigono △, qui in interiorem circulum translatus, in quodlibet latus 4 ſigna recipit. Hic quoque aſpectus bonus iudicatur, partim propter efficaciam, partim quòd ſigna tria tanto interuallo diſtantia ſexu & natura conueniant. Et aſpicit quoque &c.

4 Triangulum ſequitur διάμετρος, hoc eſt, aſpectus diametralis vel oppoſitus, qui medietatem circuli, id eſt, ſex ſigna, P. 180. continet: & deſcribitur in ſchemate per rectam A F, notaturque duobus orbibus oppoſitis ☍. Hic aſpectus egregiè malus cenſetur, non propter pugnam naturarum in ſignis, ſed potiùs ratione oppoſitionis: etenim quæ oppoſita ſunt atque maximè diſtant, maximè ſibi inimicantur, & in vnoquoque genere ſunt ſibi contraria. Sunt ergo duę cauſæ diſconuenientiæ in aſpectibus: vna & nimis principalis eſt pugnantia ſignorum in natura & ſexu: altera & principalis eſt diſtantia maxima. Sic in quadrato radio, quoniam diſtantia mediocris eſt, & tantùm in natura & ſexu ſignorum contrarietas, diſconuenientia minor exiſtit. Et △ & ✱ radiationes cùm non maximè diſtent, non diſconueniũt, ſed mediocriter conueniunt propter ſimilitudinẽ naturarũ & ſexus in dodecatemorijs: ſed oppoſita ſigna, cùm maximè diſtẽt per 15. tertij elemẽtorũ Euclidis, ideo, etſi natura & ſexu cõueniãt, maximè tamẽ propter ſummã diſtantiã diſcordant: veluti ♈ & ♎ ſunt ambo maſculina & diurna, & ♉ & ♏ ambo ſunt fęminina & nocturna, & tamẽ ſunt oppoſita & diſcõ- Aſpicit autem ſeptimum, &c.

 uenientia,

uenientia,cuius diſcõuenientię cauſa eſt maxima eorũ diſtãtia, & non diuerſitas ſeu contrarietas in ſexu & natura,id quod omnino verum eſt:ſiquidem ſigna oppoſita, quæ ſexu & natura cõuenire manifeſtum eſt, maximè & plus quàm quadrata inter ſe pugnare credere oportet. Quod verò nonnulli tradiderunt,ſigna oppoſita ideo inter ſe diſcordare,quòd ex duobus quadratis aſpectibus componantur,quo pacto ♈ & ♎ diameter ex duobus quadratis radiationibus,nimirum ♈ & ♋, deinde ♋ & ♎ conſtat, non procedit. Nam quæ vni diſconueniunt,illa potiùs inter ſe conueniunt quàm diſconueniunt. Prætereà cũ oppoſita radiatio etiam ex duabus conuenientibus, nempe hexagona & trigona conſtet: ſecundum hanc rationem ſignorum oppoſitio maximè iudicanda eſſet ſymphora,quod eſt abſurdum. Haly putat, ſigna oppoſita propter duas cauſas eſſe aſymphona. Prima eſt, quòd vno aſcendente alterum deſcendat,& econtrà:ſecunda,quòd quando ☉ eſt in vno eorum, faciat tempus contrarium ei quando eſt in reliquo: veluti quando ☉ eſt in ♈,facit tempus humidum,in ♎ ſiccum. Sed ex poſteriore cauſa ſequeretur hoc abſurdum, quòd ♈ & ♐ eſſent aſymphona,ſiquidem ♈ non minus eſt ſignum vernale quàm ſignum ♊,cui ♐ opponitur. Quapropter ratio prius expoſita, ad radiationum doctrinam firmandam potior eſt, & Ptolemæi ſententiæ conſentit. Verba eius de hac re ſunt iſta: τούτων μέντοι τῶν σχηματισμῶν οἱ μὲν τρίγωνοι καὶ ἑξάγωνοι σύμφωνοι καλοῦνται, διὰ τὸ ἐξ ὁμογενῶν συγκεῖσθαι δωδεκατημορίων, ἤτοι ἐκ πάντων θηλυκῶν ἢ ἀρσενικῶν. ἀσύμφωνοι δὲ οἱ τετράγωνοι, καὶ οἱ κατὰ διάμετρον, διότι κατὰ ἀντίθεσιν τῶν ὁμογενῶν τὴν σύστασιν λαμβάνουσι, hoc eſt: Exiſtimantur autem natura congruentes trianguli & ſexanguli aſpectus,propterea quòd tunc cognata ſigna fœminina aut maſculina conferuntur:inconuenientes verò figuræ habentur quadrata & oppoſita,quòd illæ per diſsimilia loca conſtituantur. Ex quibus verbis etiam illud colligitur,quòd ſignorum conuenientia in hexagonis & triangulis aſpectibus,& diſconuenientia in quadratis & oppoſitis radiationibus non de craſi & temperatura,vt volunt Arabes, ſed tãtùm de ſexu & natura ſignorum intelligenda ſit:vt ſigna ♌ & ♊ etſi hexagona radiatione iunguntur,non tamen ſunt eiuſdem temperiei,

periei, sed alterum humidum, alterum siccum existit. Similiter signa trigona non temperie, sed natura & sexu, vt suprà dictum est, conueniunt. Vt ♈ ♌ & ♐ omnia masculina diurnaq; sunt, sed ♈ signum humidum est & calidum, ♌ calidum & siccum, ♐ siccum & frigidum, &c. Quòd si aliquis Ptolemæo obijciat, quòd quæ signa masculina diurnaque sunt, eadem quoque calida & sicca: & quæ fœminina & nocturna, eadem etiam frigida & humida non immeritò putari? Ad hanc obiectionem respondere debemus, talem consecutionem minimè esse necessariam, quandoquidem conditio temporis & sexus ex primis qualitatibus non nascitur. Etenim diurnus nocturnusque status à sexu masculino proueniũt: Ipse verò sexus masculinus & fœmininus à magis efficaci vel inefficaci actione deriuatur. Efficacia denique hæc manat à principio motus robustissimi, qui iuxta æquinoctialem existit. Testatur id Ptolemęus libr. 1. cap. de mascul. & fœmin. signis, his verbis: ὁ ἰσημερινὸς κύκλος διὰ τὸ τοῦ ♈ δωδεκατημόριον, καὶ ἔτι τὸ τῶν χηλῶν γραφόμενος, τὴν πρώτην καὶ ἰσχυροτάτην τῶν ὅλων φορὰν ἀποτελεῖ, hoc est, æquinoctialis circulus per ♈ & ♎ descriptus, primã & validissimam omnium agitationem efficit. Ab his igitur continua serie masculinis fœminina subijciuntur, hoc est, Ab ♈ & ♎ virtus hæc communicatur ♊ ♌ ♐ & ♒. Nam hæc signa ab vtroque principio, nempe ♈ & ♎ conuenienti aspectu, id est, ✱ & etiam △ sese aspiciunt. His ita se habentibus, perspicuum est, primò quòd sexus & conditio diurna nocturnaq; signorũ, à motu & non à qualitatibus ducat originem. Secundò, quòd non omnia masculina diurnaq; dodecatemoria, rectè dicantur calida & sicca, nec fœminina nocturnaque, humida & frigida.

5 Aspectibus connumeratur coniunctio, σύνοδος, quæ notatur vnico orbe sic ☌, vt duorum corporũ in eadem linea coitus significetur. Ex his quæ dicta sunt, etiam id liquet, noxios & minaces aspectus esse quadrangulares & diametros: Beneuolos verò triquetros & hexagonos: coniunctionem deniq; esse indifferentem, hoc est, cum bonis bonam, cum malis malã. Quod ad robur eorum attinet, coniunctio omnium est robustissima & efficacissima, pòst oppositio, quòd sicut in cauis speculis apparet, lineę per centrum euntes, omnium sint validissimæ, &

Et si duo &c.

quòd

quòd ſemper à paucioribus lateribus procedentia ſint efficaciora ijs,quæ à multis lateribus fiunt. Tertium locum habent quadratus & trigonus, qui poteſtate penè ęquales cenſentur. Vltima & debiliſsima radiatio eſt, quę fit ex hexagono. Ptolemęus radiationum duas alias adducit rationes,alteram Geometricam,alteram Muſicam,quas ſtudio breuitatis iam omitto,& quòd radiationibus magis ab experimento,quàm propter vllas rationes fides adhibeatur.Omnes præterea radij pręter oppoſitos,duplices ſunt,ſiniſtri & dextri. Siniſtri ſunt,qui ante ſignum à quo incipimus,exiſtunt, id eſt,qui tendunt ſecundum ordinem ſignorum:Vt Hexagonus A C,& quadratus A D,& trigonus A E.Dextri,qui ab eo ſigno à quo incipimus retrò ſunt, id eſt,qui tendunt contra ordinem ſignorum: Vt ſextilis A B, & reliqui qui dextrorſum deſcēdunt. Hinc patet primò, quòd radius A C dicitur ſiniſter reſpectu A,& dexter reſpectu B. Secundò,quòd ſtellæ poſitæ in ſuperiore hemiſphærio radiatione ſiniſtra:in inferiore verò radiatione dextra horoſcopum illuminent,ſiue hunc ex ſexageno, ſiue quadrato,ſiue triangulo videant. Hic quæſtio exoritur, an radij dextri cum ſiniſtris eiuſdem ſint poteſtatis,an verò altera forma,viribus ſuperet alteram? Reſpondeo per diſtributionē.Radij aut ad angulos domorum cœli, aut ad alias errantes ſtellas comparantur. Si fiat comparatio ad angulos cœli, tunc dextri,qui contra ſignorum ordinem feruntur, validiores ſunt ſiniſtris.Nam ſidera ad centra cœli non proprio, ſed motu firmamenti feruntur. Contrà ſi fiat collatio eorum ad alias ſtellas,tunc ſiniſtri dextris proponendi ſunt, quòd ſtellæ ſtellis non alieno, ſed proprio motu appropinquent. Inſinuauit nobis hanc diſtinctionem radiorum Ptolemæus in tractatu de vita, & lib.4.cap.de dignitate & honoribus.

6 Alia denique partitione aſpectuum,vnus dicitur ϖλατικὸς Platicus,qui eſt à ſignis tantùm, & ſigna quidem ipſa ſeſe aſpiciunt. Alter Partilis, cùm à ſtella ad ſtellam tot numerantur cœli partes, quot configurationem ipſam conſtituunt: hoc eſt, cùm radij ſtellæ proijciuntur in partes ſigni aſpicientis ſimiles. Veluti poſito Sole in P. 15. ♋,radius eius quadratus ſiniſter erit in P.15.♎,& dexter in P.15.♈. Et eiuſdem trinus dexter in

Cum verò fuerit &c.

P.15.

P.15.♓,sinister in P.15.♏, Oppositio denique in P.15.♑.Idẽ intelligendum est de minutis cœli partibus: vt si Sol esset in P. 9.scrup.47.♋, omnes dicti radij, in dictorum signorum P.9. scrup.47.incident.Radiationum omnium tam dextrarũ quàm sinistrarum, & ex vnoquoq; signo deriuatarum compendium subiecimus.

RADIATIONES.

		✶	□	△	☍			✶	□	△	☍
♈	dext.	♒	♑	♐	♎	♎	dext.	♌	♋	♊	♈
	finif.	♊	♋	♌			finif.	♐	♑	♒	
♉	dext.	♓	♒	♑	♏	♏	dext.	♍	♌	♋	♉
	finif.	♋	♌	♍			finif.	♑	♒	♓	
♊	dext.	♈	♓	♒	♐	♐	dext.	♎	♍	♌	♊
	finif.	♌	♍	♎			finif.	♒	♓	♈	
♋	dext.	♉	♈	♓	♑	♑	dext.	♏	♎	♍	♋
	finif.	♍	♎	♏			finif.	♓	♈	♉	
♌	dext.	♊	♉	♈	♒	♒	dext.	♐	♏	♎	♌
	finif.	♎	♏	♐			finif.	♈	♉	♊	
♍	dext.	♋	♊	♉	♓	♓	dext.	♑	♐	♏	♍
	finif.	♏	♐	♑			finif.	♉	♊	♋	

DE TERMINIS PLANETARVM.

Sunt quoque Planetarum in signis termini vel fines: Quia in vnoquoque signo habent quinque Planetæ terminos,per diuersos gradus dispositos. Nam ab initio Arietis vsque ad sextum gradum eiusdem Arietis,est terminus Iouis : & à sexto vsque ad XII. *terminus Veneris: & à* XII. *vsque ad* XX. *terminus Mercurij: & à* XX. *ad* XXV.*terminus Martis:& deinceps ad finem signi,id est,à* XXV. *in* XXX.*terminus Saturni. Cæterùm propter horum graduum diuersitatem,quam memoria tenere haud est facile,descripsimus eos in tabula, vt leuius esset opus.*

TERMINI AEGYPTIORVM, ET
dicuntur esse Hermetis.

Arietis			*Tauri*			*Geminorũ*		
♃	6	6	♀	8	8	☿	6	6
♀	6	12	☿	6	14	♃	6	12
☿	8	20	♃	8	22	♀	5	17
♂	5	25	♄	5	27	♂	7	24
♄	5	30	♂	3	30	♄	6	30

Cancri			*Leonis*			*Virginis*		
♂	7	7	♃	6	6	☿	7	7
♀	6	13	♀	5	11	♀	10	17
☿	6	19	♄	7	18	♃	4	21
♃	7	26	☿	6	24	♂	7	28
♄	4	30	♂	6	30	♄	2	30

Libræ			*Scorpionis*			*Sagittarij*		
♄	6	6	♂	7	7	♃	12	12
☿	8	14	♀	4	11	♀	5	17
♃	7	21	☿	8	19	☿	4	21
♀	7	28	♃	5	24	♄	5	26
♂	2	30	♄	6	30	♂	4	30

Capricor.			*Aquarij*			*Piscium*		
☿	7	7	☿	7	7	♀	12	12
♃	7	14	♀	6	13	♃	4	16
♀	8	22	♃	7	20	☿	3	19
♄	4	26	♂	5	25	♂	9	28
♂	4	30	♄	5	30	♄	2	30

Termini ſeu fines, nihil enim refert quo nomine vtaris, ſunt peculiares cœli partes, quæ in vnoquoque ſigno ob certas cauſas diſtribuuntur quinque ſtellis errantibus, nempe ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿. Nam duo luminaria carent finibus, locoque ipſorum duas medietates ſigniferi vſurpant, ſicut ſuprà dictum eſt. Græci τὰ ὅρια vocant, & dominum finium ὁρικράτορα ſeu τῶν ὁρίων κύριον. Cùm verò finium gradus numero inæquales ſint, & parum ſtabili ordine planetis diſtribuantur, ita vt memoria eos comprehendere ſit difficile, & retinere difficillimum: idcirco vtilius & commodius eſt viſum autori, fines planetarum in tabella cōpendio depictos, quàm longa oratione expoſitos proponere. Ratio tamen eorum talis eſſe videtur. Principium vniuſcuiuſque ſigni vniuerſaliter arripit is planeta, qui in eodem reliquos numero dignitatum ſuperauerit. Id autem ſi non accidat, & plures ſingulas in ſigno poteſtates habeant: tunc triangulator ſemper præfertur domino altitudinis, & hic domino domus. Cæterùm hæc dignitatum pręſtantia nihil promouet maleficas. Hę enim non niſi in Solis carpentis pręferuntur, quo ſi deſtituantur, non tantùm à principijs, ſed & à medijs locis ſignorum exploſi ad extrema propelluntur. Hoc adeo verum eſt, vt Mercurius in Aquario ob ſolum trigonum primas partes teneat, Saturno ibidem præter trigonum etiam domicilium habente, non tantùm à primatu repulſo, verumetiam ad extremas partes detruſo. Et Mars initium Cancri nullam aliam ob cauſam occupauit, niſi quòd is eius trigoni ſolus ſit dominus: Scorpij verò propter trigonum & domum. In Libra autem propter nimiam poteſtatem prælatus eſt Mercurio Saturnus, qui ibi præter trigonum altitudinem adeptus eſt. Reliquorum ſignorum omnium non tantùm principia, ſed & loca intermedia & principijs ſuccedentia, à maleficarum imperio ſunt libera, & reliquis planetis ratione prærogatiuarum iam dicta ſubijciuntur. Exempli gratia, in ſigno Piſcium, quoniam Mars ob ſolum trigonum principatum tenere non potuit, Venus propter exaltationem primis partibus præſidet, hanc Iuppiter Piſcium dominus proximè ſequitur: Hunc Mercurius plane peregrinus. Extremas partes tenent malefici, & Mars cùm ſit dominus trianguli, Saturnum præcedit. In ſigno Arietis Iuppiter ob trian-

gulum primum locum occupat. Hic verò etsi tam Mercurius quàm Venus nulla ratione regnent, tamen ob potentiam & beneficentiam Venus præfertur Mercurio. Penultimum locum habet Mars Arietis dominus, Saturno rursum ad extrema detruso. In Tauro cùm trigonum habeat Venus, idcirco meritò primis eius partibus pręsidet. Rursus ♃ & ☿, etsi nullo modo hic imperitent: tamen Mercurius pręfertur Ioui, quòd ille in signo Virginis Tauro triangulari familiaritate deuincto altitudinem domiciliumque habeat, hic verò plane alienus ab hoc trigono existat. Extremas partes administrant malefici, Saturno Martem propter Capricornum pręcedente. Et sic de cæteris iudicandum est. Sed quare Veneri præponitur Mercurius in Capricorno, cùm illa trianguli ius ibi exerceat, hic vero quasi peregrinus esse videatur? Quia vt iam diximus, Mercurius propter Virginem maiorem penè potestatem in illo trigono habet quàm ipsa Venus, cui saltem Taurus præter trigonum præbet hospitiũ: Aut quia veteres in principio Capricorni aliquam insignem vim Mercurij frequentius experti sunt. Possibile quoque est, Venerem pro Mercurio, & Mercurium pro Venere ob figurarum similitudinem à librarijs esse suppositum. Rursus quæri potest, Quare ius trianguli in distribuendis finibus reliquas potestates omnes antecedat? Ad hanc hæsitationem respondere debemus, finium distributionem propemodum esse huiusmodi, qualis est in politia iudiciorum aliorũq; publicorũ officiorum diuisio. Quapropter sicut in aliqua bene constituta ciuitate concordi consensu senatus, conuenientes personæ rerum gubernaculis pręficiuntur: ita hic quoque fines seu terminos imperiorum potiores concorditer partiuntur inter sese planetæ, potestatem in signa triangularitatis, quæ consensum significat, exercentes. Etsi verò triangulatores in hoc negotio reliquis dominis præferantur: tamen nihilominus cedunt ijs, qui in signis solium, hoc est, plures quàm vnam iurisdictionem habent, & ob id more tyrannorum violentia quadam optimam partem semper occupant. Hæc est ratio ordinis. Cæterùm disputationem, cur inæquali numero partium finium dominia contineantur, hic omittimus, quòd ea perplexior sit, multisque inuoluta ambagibus: & quòd existimem, veteres Aegyptios con-

stituisse

ſtituiſſe planetis fines in alijs ſignis ampliores, in alijs contra-
ctiores, potius ob experiẽtiam longo vſu comprobatam, quàm
vllam aliam rationem. Generaliter tamen beneficis latiores ter
mini tributi ſunt quàm maleficis. Etenim vniuerſi Saturni fi-
nes, quos in ſignis accepit, continentur partibus L V I I. Iouis
partibus L X X I X. Martis partibus L X V I. Veneris partibus
L X X X I I. Mercurij partibus LXXVI. Ex quibus numeris par-
tium æſtimare licet, beneficos longe latiùs imperare malefi-
cis. Id verò ideo fieri putant Arabes, quòd benefici longioris
vitæ homines producant quàm malefici. Tradunt enim vnum-
quenque planetam, cùm dominium vitæ adipiſcitur, meritò tot
annos vitæ nato conferre, quot partibus continentur eiuſdem
planetæ fines, quos in integro ſignifero ſortitus eſt: atque ex
hoc fonte ſuam perſuaſionem de Alcocodeo communiri poſſe
arbitrantur. Nos verò ſicut Ptolemæum ex alijs cauſis longe po-
tentioribus ſpacia vitæ metiri ſcimus: ita quoque huius inęqua
litatis terminorum alias rationes quærendas eſſe putamus. Na-
tura hunc finem agendi habet propoſitum, vt formarum perpe
tuitatem conſtanter cuſtodiat. Hac intentione eam ſæpius fru-
ſtrari neceſſum erat, niſi ſingularum formarũ indiuidua, vt vo-
cant, quæ ſine fine aſsidua deſtructione corruere videmus, con-
tinenti & longè frequentiùs repetita generatione propagaren-
tur. Conſtat autem, & infrà latiùs explicabitur, ſtellas benefico-
rum ob ſuam temperaturam eſſe cauſas fœcunditatis genera-
tioniſque: maleficorum verò interitus, exitij & deſtructionis.
Quapropter vt formarum indiuidua per interitum ſublata, aſ-
ſiduò inſtaurentur, & ob frequentiſsimam generationem, pla-
nè nullum periculum de vllius formæ interitu ſit reliquum, ip-
ſa natura ſtellis beneficis ampliores potioresque imperii fines
quàm maleficis, benignè largita eſt. Adiuuat nos hic ipſa finium
tam beneficorum quàm maleficorum diuerſa quantitas. Cur
enim Venus latiùs regnaret Ioue, qui Venere longè eſt tempe-
ratior, niſi vt omnia ad amorem generationis magis crebriusq́;
accederentur. Ad eundum modum Mars, quòd ob caliditatem
ſuam generationem promoueat, latiùs imperat Saturno ad Ve-
nerem planè frigido. Declarant id ipſarum ſtellarum effectus.
Videmus enim Martios veluti milites, amare, & robuſta gene-

rare corpora : cùm Saturnini, quales ſunt decrepiti, rarò generent,& ſi quando generent, infirmos debileſque generant. Mercurius verò etſi ambiguæ naturæ ſit, tamen à cauſa generationis magis accedit ad beneficos quàm maleficos, cùm ob amplitudinem regni, qua maleficos facilè ſuperat, tum verò propter familiaritatem Solis,& aſsiduos cũ Venere coitus. Atque hactenus de finibus. Ptolemæus de ipſis tres opiniones recitat, nimirum hanc Aegyptiorum, de qua diximus: alteram Chaldeorum, quã reiicit: & aliam tertiam, quam ex antiquo quodam & corroſo volumine ſe deſcripſiſſe ait, atque eandem reliquis duabus præfert, etſi Aegyptiorum diſtributioni exempla geniturarum congruere fateatur. Tabella autem finium, quos Ptolemęus probat, hæc eſt, cuius latiorem expoſitionem, hoc eſt, cauſam ordinis & numeri, ſi qui deſiderant, ipſius Ptolemæi caput de finibus conſulere debent.

Arietis

♃	6	6
♀	8	14
☿	7	21
♂	5	26
♄	4	30

Tauri

♀	8	8
☿	7	15
♃	7	22
♄	4	26
♂	4	30

Geminorum

☿	7	7
♃	7	14
♀	7	21
♄	4	25
♂	5	30

Cancri

♂	6	6
♃	7	13
☿	7	20
♀	7	27
♄	3	30

Leonis

♄	6	6
☿	7	13
♀	6	19
♃	6	25
♂	5	30

Virginis

☿	7	7
♀	6	13
♃	5	18
♄	6	24
♂	4	30

Libræ

♄	6	6
♀	5	11
♃	8	19
☿	5	24
♀	6	30

Scorpij

♂	6	6
♃	8	14
♀	7	21
☿	6	27
♄	3	30

Sagittarij

♃	8	8
♀	6	14
☿	5	19
♄	6	25
♂	5	30

Capricorni			*Aquarij*			*Piscium.*		
♀	6	6	♄	6	6	♀	8	8
☿	6	12	☿	6	12	♃	6	14
♃	7	19	♀	8	20	☿	6	20
♂	6	25	♃	5	25	♂	6	26
♄	5	30	♂	5	30	♄	4	30.

VBI PRAEPONANTVR TRIPLIcitates Terminis.

Quidam autem præponunt triplicitates terminis, eò quòd Domini triplicitatum sunt fortiores in nutritione: quia significant nutritionem, & quia nulla discordia est in triplicitate, sicut est in terminis, cum præponuntur. Et quidam præponũt terminos triplicitatibus, eò quòd domini terminorũ sunt fortiores in directione.

Hæsitatio est, vtrùm trigonorum vel finium maior sit potestas? Respondemus per distinctionem, Si generalis harum dignitatum fiat collatio, vniuersaliter trigoni præcedunt terminos. Sed si easdem ad certa negotia comparemus, deprehendemus casus alios in quibus trigoni terminis præferendi, & alios in quibus postponendi sint. Veluti in nutritionis negotio trianguli præponuntur terminis, & hi vicissim in ordinatione generalium chronocratorum præferuntur triangulis. Ipse verò idem dicit, sed confusiore vt apparet ordine. Quidam, inquit, ius triangularitatis dupliciter præferunt terminis. Primò & in specie respectu certorum negotiorum, veluti in quæstione nutritionis. Nam cùm quæstio, an illi qui natus est, sit à cœlo concessum vt crescat vel non crescat, explicanda proponitur, tunc maior vis triangulis quàm finibus tribuenda est, siquidẽ domini triangulorũ, vt placet Arabibus, nutritionẽ significant. Secundò, & generaliter, ꝙ tanq̃ de euidẽtiore, & ob id magis certa causa maior sit consensus Astrologorum de ordine triangulatorum, quàm de ordine τῶν χρονοκρατόρων, quandoquidem

quidem, vt in precedenti capite viſum eſt, magna eſt contentio, quis ex planetis finium poteſtate in ſignis præcedere debeat. Rurſus aliquos in ſpecie dicit fines præferre triangulis propterea, quòd cùm per progreſsiones & tranſitus locorum Apheticorum temporum arbitros ordinamus, maior ſit comperta efficacia τῶν τὰ ὅρια ἐπεχόντων ἀστέρων, quàm τῶν τριγωνοκρατόρων. Quid autem ſint directiones & aliæ progreſsiones, & quomodo perficiantur, infrà in loco magis oportuno explicabimus.

DE FACIEBVS SIGNORVM, ET CVI planetarum attribuuntur.

1 *Facies autem ſignorum ſunt hæ. Vnumquodque ſignum diuiditur in tres partes æquales. Quælibet pars conflatur ex X. gradibus, & vocatur facies, quarum initium eſt à primo gradu Arietis. Prima ergo facies eſt à primo gradu Arietis vſque in X. & datur Marti. Secunda vſque ad XX. gradum, & datur Soli, qui ſuccedit ei in ordine circulorum. Tertia vſque ad finem prædicti ſigni, & eſt Veneris. Similiter prima facies Tauri eſt Mercurij, qui Veneri ſuccedit, & ita vſque in finem ſignorũ.*

2 *Cùm igitur habueris gradum in aliquo ſigno, & volueris ſcire, ex cuius Planetarum facie ſit: ſume ab initio Arietis ſigna integra, vſque ad ſignum de quo volueris ſcire, & triplica ea, numeroque ex tali triplicatione genito, adijcias id, quod præterijt ex faciebus illius ſigni, de quo faciem ſcire volueris, cum eadem facie, cuius dominum ſcire volueris, & proijce à planeta, qui eſt dominus faciei ſigni Arietis, qui eſt Mars, ſecundum ſucceſsionem circulorum ſeptem & ſeptem. Et quod remanſerit*

infra

infra septem, numera à Marte per successionem planetarum: & vbi finitus fuerit numerus, erit prima facies illius signi, cuius gradum assumpsisti, si videlicet idem ille gradus intra primos decem gradus eiusdem signi contineatur, & quidem illius planetæ, apud quem numerus erit finitus. A decimo verò gradu vsque in XX. alterius planetæ, qui illi succedit, & à XX. vsque in finem signi, alterius qui ei succedit. Et gradus signi semper erit facies illius planetæ, cuius denario comprehensus fuerit. Vocantur etiam domini facierum istarum à quibusdam Decani, cuius rei sequitur tabula.

Arietis

♂	10	10
☉	10	20
♀	10	30

Tauri

☿	10	10
☽	10	20
♄	10	30

Geminorum

♃	10	10
♂	10	20
☉	10	30

Cancri

♀	10	10
☿	10	20
☽	10	30

Leonis

♄	10	10
♃	10	20
♂	10	30

Virginis

☉	10	10
♀	10	20
☿	10	30

Libræ

☽	10	10
♄	10	20
♃	10	30

Scorpij

♂	10	10
☉	10	20
♀	10	30

Sagittarij

☿	10	10
☽	10	20
♄	10	30

Capricorni

♃	10	10
♂	10	20
☉	10	30

Aquarij

♀	10	10
☿	10	20
☽	10	30

Piscium.

♄	10	10
♃	10	20
♂	10	30

Facies aũt signorum &c.

1 Decurias signorũ facies appellant. Singulorũ autẽ signorũ terni sunt Decani, quorũ singuli ex 30. partib' cuiuslibet signi in denas par tes potestatẽ exercent. Inchoatur ordo Decanorũ ab Ariete & Marte, cõtinuaturq; ordine ad finẽ signiferi secũdũ ordinẽ naturalẽ tã signorũ q̃ planetarũ: veluti ♈ prim' decanus est ♂, secũdus ☉, tertius ♀. Hanc cũ in ordine sequat̃ ☿, idcirco is ipse Tauri primus decanus est, secũdus ☽, tertius ♄. Hũc in ordine sequit̃ ♃, q ob eam causam primò in signo ♊ ad decanatũ admittit̃, pariterq; sequẽtes sequẽtib' decurijs pręficiunt̃.

Cum igitur habueris &c.

2 Modus verò, per quem dato cuiuslibet signi gradu per artẽ calculatoriam absque præsidio tabulæ exploratur, cui decano datus gradus obtemperet, est talis: Supputetur numerus signorum à principio Arietis vsque ad principium signi propositi. Numerus verò completorum signorum multiplicetur per tria. Numero denique, qui ex triplicatione integrorum dodecatemoriorum exoritur, iungatur decuriis cõpletis signi propositi, vnà cum incompleta decuria, cuius dominus quæritur. Quo facto, summa secetur per 7. atque ex eo quod post sectionem remanserit, prima vnio tribuatur Marti, secunda si adfuerit, Soli, atque sic deinceps secundum ordinem naturalem planetarum, donec ad vltimam vnionem, hoc est, ad dominum decuriæ incompletæ, de qua quæritur, fiat progresio. Veluti si proponatur numeris inuestigandum, quis sit decanus partis 15. signi ♎, multiplicanda sunt 6. per 3. (nam ab initio ♈ ad principium ♎ sex signa completa numerantur) fient 18. quibus iungantur 2. propter vnam decuriam completam, & vnam incompletam, fient 20. decuriæ, quæ sectæ per 7. relinquunt 6. Iam si prima relicti numeri vnio tribuatur Marti, secunda Soli, tertia Veneri, quarta Mercurio, quinta Lunę, perueniet tandem decuria sexta incompleta ad Saturnum, id quod tabula etiam monstrat. Affinguntur hic quidam συνέργοι seu munifices, qui sunt terna numina singulis decanis applicata. Itẽ simulachra quædã, quæ cũ singulis decurijs peroriuntur, gręcis παρανατέλλοντα nominata, quorũ Ptolemęus nusq̃ mentionẽ facit, atq; vt opinor, omnia huius capitis τοῖς ἀλόγοις τάξεσι καὶ τοῖς ἀναιτιολογήτοις annumerat. Quapropter his relictis, ad ea quæ non vanę ostẽtatiõis gratia cõparata, sed causis Physicis firmata sunt, pergamus.

DE

DE VIRTVTIBVS Planetarum.

1 *Et quia iam annuente Deo tractauimus de potestatibus Planetarum in signis, quæ sunt domus, exaltatio, triplicitas, terminus & facies: Nunc igitur tractemus de virtutibus seu fortitudinibus eorum in ipsis. Nam dominus domus habet quinque fortitudines, & dominus exaltationis quatuor, & dominus triplicitatis tres, dominus termini duas, & dominus faciei vnam. Intellige ergo ex hoc numero fortitudines planetarum. Qui enim magis abundant in numero, magis abũdant in fortitudine. Et quidã præponũt terminũ triplicitati, id est, volũt, quòd dominus termini sit fortior domino triplicitatis. Sed iam exposuimus superiùs, in quo valet vnusquisque.*

2 *Quidam etiam de hac re talem dederunt comparationem, dicentes, quòd planeta cùm fuerit in domo sua, est similis viro in domo atque in dominatione sua. Et cùm fuerit in exaltatione sua, est similis viro in regno suo & gloria. Et cùm fuerit in termino suo, est sicut vir inter parentes & cognatos suos atque gentes. Et cùm fuerit in triplicitate sua, erit sicut vir in honore suo, & inter auxiliatores atque ministros suos. Et cùm fuerit in facie sua, erit sicut vir in magisterio suo. Hæ sunt vniuersæ potestates planetarum essentiales in signis, & sequuntur has figuræ signorum.*

1 In vniuersum familiaritates stellarum locorumq́;, quas potestates seu dignitates planetarum in signis essentiales vocant, constituit autor numero quinque, nempe domum, altitudinẽ, Et quia iam, &c.

trigonum, finem & faciem. Harum vnaquęque quid sit, cùm hactenus exposuerimus, proximum est, vt dicatur, quanta vniuscuiusque sit vis & potentia, hoc est, quantum roboris viriumq; vnaquæq; potestas planetis conferre queat vel nequeat. Et hoc est, quod autor dicit, se nunc tractaturum de virtutibus seu fortitudinibus planetarum in ipsis dignitatibus collocatorum. Cùm autem omnium dignitatum nobilissima sit domus, idcirco quinque calculos fortitudinis ei adscribit. Huic proxima est altitudo, & ob id quatuor rationibus virium prędita. Deinde sequitur trigonus, trium potestatis numero discretus. Pòst finium dignitas, numero duum insignita: vltima est facies, & ob id monade significata. Est autem hic ordo dignitatum ideo in numeros digestus, vt magnitudinem roboris vel imbecillitatis stellarum, quam in quolibet loco cœli τῇ συνοικειώσει consequuntur, faciliùs æstimare & dijudicare, atque sic victorem & prędominantem planetam rectiùs eligere possimus. Etenim stellam, quam in cœli aliquo loco maiorem numerum fortitudinum seu potestatum colligere deprehenderimus, eam in tali loco dominatu reliquas stellas vincere pronunciare poterimus. Exempli gratia, in primis sex partibus Libræ, cùm Saturnus ob domum potestates 5. ob altitudinem 4. ob trigonum 3. ob fines duas consequatur, atque in summa numero potestatum 14. omnes reliquos errones facilè superet: idcirco Saturnū in huiusmodi loco dominatorem victoremque esse haud est dubium. Hic ordo dignitatum generalis est, & ob id non est opinandum, eum planè vbique constanter obseruari. Nam dignitates istæ respectu negotiorum explicandorum robur & fortitudines suas multipliciter commutare consueuerunt. Sanè in his quæ de vita quæruntur, cęteris plus potest domus: in honoribus & magistratibus altitudo: in fortuna & amicis & populari gloria, trigonus: in rebus singularibus & proprijs finis. Atque hac admonitione, eius quoque hęsitationis, quam autor hic de triangulorum finiumque prærogatiua mouet, perspicuam solutionem fecimus. Porro quod autor in fine capitis dicit, has esse vniuersas planetarum potestates essentiales in signis, Ptolemæi doctrinę & verbis, si faciem quam contempsit tollas, consentit. Nam is quoque simulatque stellas dodecatemorijs familiari-

liaritate domus,altitudinis & trigoni finiumque conciliari ostẽdit,reiectis faciebus,duodenarijs & id genus alijs ſubtilioribus & inanibus dominationum partitionibus,eandem hanc tractationem ſimilibus verbis claudit,inquiens: αἱ μὲν οὖν συνοικειώσεις τῶν ἀστέρων καὶ τῶν δωδεκατημορίων, σχεδὸν ἂν εἶεν τοιαῦται, id eſt,hoc ferè modo ſe habent familiaritates ſtellarum locorumque.Differentia tamen eſt in hoc,quòd autor vniuerſas, Ptolemæus verò ferè omnes dixit,per particulam ferè, præter has de quibus dictum eſt,alias adhuc ſignorum cum ſtellis συνοικειώσεις eſſe indicans.Eæ verò ſunt tres,quas ibidem ſtatim ſubijcit, nempe carpentum,perſona & gaudium, quod ſuprà cùm de domiciliis planetarum ageretur,expoſuimus. De perſona dicetur infrà in tertia differentia . Quod ad carpentum attinet, de eo Ptolemæum ad hunc modum ſcripſiſſe legimus : καὶ ἐν λαμπήναις ἰδίαις λέγονται εἶναι, καὶ θρόνοις καὶ τοῖς τοιούτοις, ὅταν κατὰ δύο ἢ καὶ πλείους τῶν προεκτεθειμένων τρόπων συνῳκειωμένοι τυγχάνωσι τοῖς τόποις, ἐν οἷς καταλαμβάνονται, τότε γὰρ μάλιστα τῆς δυνάμεως αὐτῶν αὐξανομένης πρὸς ἐνέργειαν, διὰ τὸ ὅμοιον καὶ συμπρακτικὸν τῆς τῶν δωδεκατημορίων ὁμοφυοῦς οἰκειώσεως, ἰδιοθρονεῖν καὶ λάμπειν λέγονται,hoc eſt,in ſplendoribus collocari, & quaſi in regiis curribus carpentiſque inuehi, & ſoliis inſidere, & iſtiuſmodi excellentiis ornati tum eſſe dicuntur, cùm duobus aut pluribus familiaritatis rationibus iam ſuperiùs expoſitis , habuerint ius in ea loca, in quibus deprehenduntur.Nam cùm ipſorum vires propter dodecatemoriorum,quod ad innatas proprietates attinet, ſimilitudinem , atq; eorundem collatam agendi operam, maximè ad agendum adaugentur: tunc in propriis ſoliis inſidere & fulgere dicuntur. Ex his verbis Ptolemæi perſpicuum eſt, carpentum non eſſe dignitatem ſimplicem,ſed ex aliis ſimplicibus compoſitam. Vult enim planetam carpentum tum demum conſequi,cùm fuerit in loco, duabus aut pluribus ſocietatis rationibus cognato. Exempli gratia, Mercurius quum intra ſeptem primas partes Virginis, tres dignitates ſimplices,nempe,domum, altitudinem & fines obtineat, idcirco in tali loco collocatus, carpento inuehi,proprioque in ſolio ſedere dicitur.Sic ♃ in duodecim primis partibus Sagittarii,vbi domum,trigonum &fines poſsidet,tanquã

in proprio ſeu throno,ſeu carpento collocatus triumphat, &c.
Dicit Ptolemæus, planetarũ propriis ſoliis inſidentiũ τὴν πρὸς ἐνέργειαν δύναμιν, hoc eſt,agendi facultatem,duabus de cauſis excellenter augeri.Prima eſt, ἡ τοῦ ὁμοφυοῦς οἰκειώσεως τῶν τε δωδεκατημορίων καὶ τῶν ἀστέρων ὁμοιότης, id eſt,proprietatũ tam ſignis quàm planetis innatarum inſitarumq́ue ſimilitudo, planetarum vim agendi conduplicans,quæ eſt effectuum τὸ αἴτιον. Secunda eſt τὸ τῶν δωδεκατημορίων συμπρακτικὸν, hoc eſt, ſignorum propria vis, ſtellarum præſentium actionem perficere adiuuans:Atque hæc eſt effectuum συναίτιον. Hinc conſequitur,ſigna planetis vacua non eſſe otioſa, ſed inſita ſua vi adumbrare eos effectus,quos ſtellæ illis cognatæ perficiunt. Sed iam locum claudamus breuiſsima repetitione eorum quę diximus, nempe ſeptem eſſe apud Ptolemæum ſeu genera dignitatum, ſeu modos,quibus ſtellæ locis cœli conciliantur: ſcilicet domum, altitudinem,trigonum & finem, perſonam,gaudium & carpentum. Horum modorum primi ſex puri ſunt ſeu ſimplices:Vltimus verò ex ſimplicibus compoſitus. Simplicium denique primi quatuor,de quorum prærogatiua inter ſe iam diximus,ſunt principales.Reliqui autem duo minus principales, perſona tamen gaudium præcedente. Quo efficitur,vt carpentum habendum ſit omnium primum nobiliſsimumq́ue,gaudium verò omnium poſtremum atque imbecillimum.

Quidam etiam de hac &c.

2 De illa verò ſimilitudine,qua autor de communi ſententia Aſtrologorum,domus ad dominationem,& altitudinis ad regnum &c. collationem inſtituit, extat Cardani celeberrimi viri, non tantùm iudicium, ſed & harum dignitatum omnium, quid vnaquæq; in quolibet negotio poſsit,pulcherrima expoſitio. Quapropter integrum eius de hac re locum hic ſubijciendum curauimus.

Videndum eſt,inquit, quid vnumquodque horum poſsit,& non vt Haly,qui domum domui, exaltationem regno comparat,talibuſq́; explicat vires dignitatũ, vt tantundem ſcias poſtquàm videris quæ de his ſcribat, quantum antea. Mentem igitur adhibere decet,quoniam præſtantiſsima hęc eſt traditio, & à nobis longa obſeruatione & ſubtili ratione inuenta. Nec minus debemus Haly,qui præter id quod potuit præſtitit,cauſam no-

nobis præbuit inquirendæ veritatis. Igitur Carpentum eſt, cùm planeta quaſi in omni ſuo gaudio, & in omni ſua dignitate eſt. Nam natus tali ſignificatore, apud ſuos & apud alienos diligitur, honoratur, omnia illi deferuntur, creduntur, vitam agit trã quillam, diſponit omnia cum facilitate quadam, vt verè fortunatus dici mereatur. At in domo planeta cùm fuerit, qui natus fuerit eo diſponente, vim habebit perpetuam, & ſine ſtrepitu ſpontè homines illi parebunt: vitam agũt tranquillam, & quandam perpetuam efficaciam planetæ illius oſtendunt: Si ſit Mercurius, ſtudij & negotiationis: ſi ſit Venus, gratiæ & leporis: ſi Iuppiter, probitatis & adminiſtrationis: ſi Sol, dignitatis & maieſtatis: ſi Mars, audaciæ & promptitudinis, fortitudinis, iracundiæ: Si Saturnus, moroſitatis, ſtabilitatis, aſtutiæ, pertinaciæ, ſolicitudinis: ſi Luna, deſiderij itinerum, & aliena negotia tractandi. At ſi ad generales conſtitutiones referas, eandem videbis ſimilitudinem. Nam ſi Saturnus fuerit in domibus ſuis, & dominetur, erunt tempora generaliter frigida & ſicca, cum frigiditate fixa & valida: & ſi fuerit æſtas, erunt tempora perpetuò temperata. Si Iuppiter, erit tempus ſerenum, iucundum, pulchrum, lætum, cum ventis moderatis & gratis. Et ſi Mars, tempus aridiſſimum & ſiccisſimum: ſi Sol, tempus calidisſimum, cum paucis pluuijs tamen: ſi Venus, totum lene, ſuaue, pluuioſum: ſi Mercurius, totum varium & inconſtans & mutabile, vt nunquàm tribus diebus perpetuis in eodem tenore conſtet: ſi Luna, tempus nubiloſum, pluuioſum, inconſtans & graue. Hæc ſi quis dicat, vnde ex Ptolemæo? Reſpondeo, Ptolemæũ hoc nos docuiſſe expreſſe, in omnibus imitandam eſſe Solis actionem. Is igitur cùm in Leone eſt, maximos facit feruores atque æqualiter dominatur. At Leo Solis domus eſt, imo carpentum & ſolium (ſed trigonorum ratio vix debet inter carpenti partes numerari, cùm ſit à domo pendens & altitudine) ideo Solis vis in Leone à domicilio procedit. Eadem ratiõe altitudo ipſa deprehenditur. Nam altitudinis dignitas in priuatis quidem genituris nouas & non perpetuas adducit poteſtates, magiſq; inter exteros quàm proprios, & inquietum genus vitæ producit. Propterea neque tranquillitate, neque diuturnitate, neque facilitate domui comparanda eſt altitudo. Sed quia noua & inuſita-

ta,ac quaſi inſperata affert commoda,illuſtrior apud pleroſque habetur. Solent enim homines magis admirari inſperata, licet infirmiora minoráque,ſolitis ac maioribus. Quis enim nō magis miretur hæreditatem quatuor millium coronatorum ab externo acceptam, quàm quòd filius patri ſuccedit in triginta millibus? Atque ea ratio eſt,quòd multi altitudinem domui præpoſuerint. Itaque in generalibus conſtitutionibus Sol cùm intrat Arietem altitudinem ſuam, totum commouet orbem, omnia pullulant,omnia exhilarātur, nec tamen calefacit vt in Leone, imo neque vt in Cancro nec Tauro. Et vt vno verbo dicam,domus rem quietam & perpetuam facit, altitudo in mutatione & ſpecie maiorē. Trigonus verò plus habet virtutis in diuidendo regiones terræ quàm in genituris. In genituris autem ſignificat robur & efficaciam, receptaq; apud homines mandata illius, ſi præſit,vel conſilia,ſi ſit ſocius. Fines declarant vires potentiores,ſed temporibus terminatas,veluti legationes, annuos magiſtratus & negotia ſingularia. In temporibus verò mutationes non generales, ſed quæ paucis diebus aut menſibus finiant. Vnde fines,quòd finem accipiant,dicti. Qualitates autem cùm animi tum corporis expoliunt,non faciunt. Vnde qui in finibus Martis aut Saturni morum dominum habuerit, poterit quidem eſſe bonus alioquin, ſed moribus rudibus, agreſtibus & incomptis. In corporis etiam affectibus,mala lenit aut auget finis,non facit. Perſona facit, vt videatur & ſpeciem referat, non vt ſit. Gaudium autem lenit aut exacerbat ſignificata, ſed vix ſentitur. Hæc Cardanus.

DE ESSENTIIS SIGNORVM, ET quid ſignificent in ſemetipſis.

Quia in ſignis ſunt quædam ſigna, quæ dicuntur rationalia,ſcilicet,Virgo,Gemini,Libra & Aquarius,& prima medietas Sagittarij,quia eorum imagines in circulo ad imagines hominum figurantur. Hæc quoque dicuntur ſigna pulchras voces habentia. Hæc quoque vigent cùm fuerint in Oriente. Et quædam dicuntur alas haben-

habẽtia, ſcilicet Gemini, Virgo & Piſces. Et quædã quadrupedia, vt Leo & Sagittarius. Quædã eorũ ſunt domeſtica, vt Aries, Taurus, Capricornus, & hæc vigẽt cũ fuerint in meridie. Virgo aũt et Capricornus & Aquarius vigẽt cũ fuerint in ſeptẽtrione. Et ex ſignis quædã ſunt tortuoſa & vitioſa, ſcilicet, Aries, Taurus, Cancer, Scorpio & Capricornus. Et quædam ex eis dicuntur plures proles habentia, ſcilicet Cancer, Scorpio & Piſces, & hæc vigẽt cũ fuerint in occidente. Et quædã ex eis ſunt ſterilia, vt Gemini, Leo & Virgo. Et quædam ſunt paucos filios habẽtia: vt Aries, Taurus, Libra, Sagittarius, Capricornus & Aquarius. Et quædam dicuntur multũ luxurioſa: ſcilicet Aries, Taurus, Leo & Capricornus. Et ex ſignis quædã dicuntur mediam vocem habentia, quæ formantur ad imagines animaliũ balantiũ & mugientiũ & rugientiũ, vt Aries, Taurus, Leo & Capricornus, & vltima pars Sagittarij. Et quædam ſunt voce carentia, ſcilicet quæ formantur ad imagines animaliũ voce carentium: ſcilicet Cancer, Scorpius & Piſces.

Hic titulus: De eſſentijs ſignorum, & quid ſignificent in ſemetipſis, indicare videtur, quaſi hæ ſignorũ differentiæ, de quibus in hoc capite agitur, ad proprietates dodecatemoriorum ſimplices naturaliterque inſitas referri debeant. Verùm ſi rem accuratiùs ſpectare voluerimus, deprehendemus, eas non eſſe planè ſimplices, ſed potius à ſtellis fixis, atque à connexione ſimulachrorum octaui orbis aſſumptas. Atque hæc eſt cauſa, propter quam in fine præcedentis capitis, finitam tractationem de dignitatibus planetarum in ſignis, ſeu potius de conciliatione planetarum cum naturali dodecatemoriorum temperatura, dicit ſequi figuras ſignorum, ſeu vt græcè & planiùs dicatur, τὰ

μορφώματα τῶν ζωδίων, hoc eſt, appellationes dodecatemorijs ab adiacentibus ſignorum formis accommodatas. Et ſtatim in principio huius capitis ait, dodecatemoria Geminorum, Virginis, Aquarij, & primæ medietatis Sagittarij, ideo nominari humana, quòd imagines ſignis iſtis connexæ ad ſimilitudinem imaginis humanæ figurentur. Id verò maximè verum erat veterum & Ptolemæi tempore, quo vt ſuprà copioſe declaratum eſt, non tantùm caput ſtellati Arietis cum interſectione verna congruebat, ſed & integrum eiuſdem Arietis ſimulachrum Arietino dodecatemorio iungebatur, eodemq; modo ſequentia in octauo orbe ſimulachra coincindebant omninò cũ dodecatemorijs in extremo orbe ſequentibus. At noſtro tempore, cùm prima ſtella Arietis ab æquinoctio verno partibus 27. & paulò plus receſſerit, & in vniuerſum omnes reliqui Aſteriſmi ſimiles progreſſus εἰς τὰ ἑπόμενα fecerint, liquet, ꝙ relictis dodecatemorijs quæ olim occupabant, penè omninò in ſuccedentia dodecatemoria trãſmigrarint. Exẽpli gratia, ſimulachrũ ſeu ſignũ Arietis octaui orbis maxima ex parte delatũ eſt in dodecatemoriũ Tauri orbis extremi, & ſimiliter ſimulachrũ Taurinũ orbis octaui proceſsit in dodecatemoriũ Geminorũ orbis extremi, & ſimulachrum Geminorũ in dodecatemoriũ Cancrinũ. Quapropter dodecatemoriũ Geminorũ, exempli gratia, quod olim adiuncto ſimulachro Geminorũ vocabatͬ ſignũ humanũ, iã nõ amplius rectè humanũ, ſed potius quadrupes: & dodecatemoriũ Cancrinũ, olim à cõnexo ſimulachro reptile nominatũ, iã humanũ propter imaginis Geminorũ ingreſſum rectiùs vocabitͬ. Nã talẽ ipſarũ rerũ tranſlationem haud dubium eſt ſequi debere trãslationẽ appellationũ, quas dodecatemoria à ſimulachris octaui orbis aſſumũt. Id ideo diligẽtiùs obſeruãdũ eſt, ne his appellationibus tanꝗ dodecatemorijs cõſtanter inhęrentibus abutentes, in craſsiſsimum labamur errorem. In eãdem ſententiam ſcripſit Haly hæc verba: Multa, inquit, tibi de ſignis dixerunt antiqui, conuenit tamen, vt de dictis eorum accipias id, quod cum Ptolemæi opinione concordat, quoniam eſt ſolummodò ille, qui rem ſequitur naturalẽ. Quia tenet, vt quodlibet ſignum vim ſuam habeat ſeparatam, propter ſtellas fixas in ſigno quolibet exiſtentes. Et propter hoc conuenit, vt inſpi-

cias, quę stellę ad signum pertinent, & secundum hoc iudicabis. Et cùm hoc feceris, naturaliter eris hanc artem secutus, & concors eris cum opinione Ptolemæi. Conuenit enim, vt hoc facias, & omnia alia dicta dimittas, nec te perdas, sicut ille, qui vult accipere vias multas, & quæ sit certa ignorat. Et sic non ibis errando, sicut ille qui nescit, quæ sit veritas, & quæ non. Verba autem Ptolemæi, quibus dodecatemoriorum ab adiacentibus stellarum fixarum simulachris deriuari docet, hæc sunt: καὶ ἄλλας δέ τινας τοῖς δωδεκατημορίοις προσηγορίας ἐφήρμοσαν ἀπὸ τῆς περὶ αὐτὰ μορφώσεως. λέγω δὲ οἷον τετράποδα καὶ χερσαῖα, καὶ ἡγεμονικά, καὶ πολύσπορα, καὶ τὰ τοιαῦτα καλέσαντες, ὡς αὐτόθεν τὸ ἐμφανιστικὸν ἐχούσας, περισσὸν ἡγούμεθα καταριθμεῖν: τῆς ἐκ τῶν τοιούτων διατυπώσεων ποιότητος, ἐν αἷς ἂν τῶν προτελέσεων χρησίμη φαίνεται δύναμις προεκτεθείσης, hoc est: Sed & alias appellationes dodecatemorijs accommodauerunt à figuris siderum desumptas, quadrupedia, exempli gratia, & terrestria, & ducalia, & fœcunda, & taliter nominātes. quas appellationes, cùm ex suis figuris pateant, hîc recensere superuacaneum esse arbitramur. Qualitates quoque huiusmodi formarum, quatenùs earū vires in iudicijs habent vsum, à nobis sunt expositæ. Hoc textu Ptolemæi vtiliter quoque & admodùm tempestiuè admonemur, quòd numeratio appellationum, quas loca cœli ab adhærentibus rerum animantiumq; capiunt simulachris, qualibus 48. vniuersa mundi machina discreta est, nequaquam sit necessaria: siquidem ab vniuscuiusque forma seu figura facile est vires singulorū intelligere: præsertim verò, cùm vt ipsemet hîc testatur, quatenus in iudiciis vtiliter considerari possunt aut debent, suis in locis sufficienter sit expositum. Id autem fecit Ptolemæus lib. 1. cap. de virib. stellarum inerrantium, & paßim in omnibus libris Apotelesmaticorum. Haly opinatur, has differentias signorū numerare ideo esse superfluū, quòd incōstantes sint, & ob figurarū in succedentia loca transitū, longioribus tēporibus permutentur. Ob easdem causas autor quoque, vt videtur, duodecim saltem effigies præcipuas, quæ signiferum intexunt, in hoc capite tanquam exemplo variis appellationibus distinguit. ἀνθρωποειδῆ ἢ ἀνθρωπόμορφα ζώδια, id est, signa humana sunt, in quibus humanæ reperiuntur effigies, veluti Geminorum, Vir-

Lib. 1. cap. περὶ ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ζωδίων.

ginis, Aquarii, medietatis Sagittarii. Libram quoque inter signa humana autor & Haly referunt, propter vicinam Virginem, vt puto. Horum Gemini & Virgo cur dicantur πτερωτὰ, id eſt, pennigera ſeu alas habentia, globorum picturæ ſatis indicant. Piſcium verò τὰ βράγχια inſtar alarum ſunt. Piſcium tamen & Geminorũ figuras alatas vocari, non memini me legiſſe apud Ptolemęũ, qui cùm de pennigeris agit, exempli gratia, Virginẽ ſaltẽ & Sagittariũ cũ gallina nominat. τὰ τετράποδα, id eſt, quadrupedia ſunt ♈ ♉ ♌ ♑ & vltima pars Sagittarij. Et horũ duo, nẽpe Leonis & Sagittarij ſunt θηριώδη ἢ ἀνήμερα, id eſt, fera & immãſueta: reliqua verò ἥμερα, id eſt, mãſueta ſeu domeſtica. Addit autor, humana etiã vocalia nominari, eademq́; in oriente: quadrupedia verò in meridie maiorem vim quàm in aliis quadrantibus exercere, Virgine tamen & Aquario & Capricorno Septentrioni magis conſentientibus. Omninò verò omnium ſignorũ tam figuræ quàm appellationes, ab ipſorum naturalibus effectibus, quos rebus ſubiectis ſibiq́ue peculiariter conſentientibus imprimunt, ſumpſerunt originem. Veluti in generalibus cõſtitutionibus, ſigna humana in genus humanum, reliquarum verò figurarum in ſimilia bruta & res ſimiles euentus, quos prætendunt euaſuros ſignificant: id quod fuſiùs expoſuit Ptolemæus lib. 2. cap. 7. de genere euentuum. In natiuitatibus quoq; ſigna humana ſociabilitatem, manſuetudinem ciuilemq́ue conſuetudinem natis conferunt. Econtrariò quæ nomina ferarum habent, qualis eſt ♌, inhoſpitalitatẽ, immanitatẽ, inſolentiam & rapacitatem ingenerant. Illa verò quæ domeſtica nominantur, manſuetudinem quidem nato addunt, ſed cum quadam humilitate & abiectione. Huc pertinet illud Hermetis: πᾶς ἄνθρωπος μὴ ἔχων τοὺς ἐπικρατήτορας τοῦ γενεθλίου αὐτοῦ ἢ τὸν ὡροσκόπον, ἐν ἀνθρωποειδέσι ζωδίοις, ἔσται ἀπεξενωμένος αὐτοῦ, id eſt: Quiſquis genituræ ſuæ dominatores aut aſcendens in ſignis humanis non habet, ab humanitate alienus etiam ſibi ipſi erit. Ad eũdem modum ♈ ♉ ♋ ♏ & ♑ vocantur ſigna tortuoſa, vitioſa & morboſa, quòd globos, claudicationes, luxationes, vlcera, & tales calamitates natis infligant. Ptolemæus vocat ζώδια ὑπαίτια: καὶ μάλιστα, inquit, τῆς ☽ ἐπὶ συνδέσμων ἢ ἐπὶ καμπίων οὔσης, ἢ ἐπὶ τῶν ὑπαιτίων ζωδίων, οἷον ♈ ♉ ♋ ♏ ♑, γίνονται λωβήσεις τοῦ:

Lib. 3. c. de vitijs & morbis.

τοῦ σώματος κυρτώσεων, ἢ κυλλώσεων, ἢ χωλώσεων, ἢ παραλύσεων, hoc est, Imprimis verò Luna in nodis aut * flexuris constituta, aut lustrante signa obnoxia seu infirmantia, qualia sunt ♈ ♉ ♋ ♏ & ♑, fiunt vitia corporis gibbositatũ, claudicationum, luxationumque. Et ibidem paulò infrà, vbi de iudicijs morborum à signis octaui orbis agit. ἰδίως μὲν γὰρ, inquit, ὁ καρκῖνος καὶ ὁ αἰγόκερως, καὶ οἱ ♓, καὶ ὅλως τὰ χερσαῖα καὶ ἰχθυϊκὰ ζώδια, τὰ τῶν νομῶν πάθη ποιεῖ, καὶ λειχήνων ἢ χοιράδων, ἢ συρίγγων, ἢ ἐλεφαντιάσεων καὶ τῶν τοιούτων, hoc est, Cancer, Capricornus, Pisces & vniuersaliter omnia humi repentia & aquatica signa, peculiariter infligunt calamitatem vlcerum depascentium carnem & serpentium impetiginum, scrophularum, fistularum, lepræ & talium morborum. Similiter ζώδια πολύσπορα, id est, fœcunda seu plures proles habentia, qualia sunt ♋ ♏ & ♓ ab effectu nomen inuenerunt. Ea verò in occidente vigere ait. στειρώδη ἢ ἄγονα, id est, sterilia sunt ♌ & ♍. Porro Geminos perperam sterilibus annumerare videtur, quum simulachrum ipsorum sit δίσωμον, id est, duorum corporum, & ob id teste Ptolemæo numerum filiorum multiplicet. Sed sex reliqua, nempe ♈ ♉ ♎ ♐ ♑ & ♒, cùm in hoc negotio mediam naturam habeant, non malè signa paucorum filiorum nominat. Similiter cùm signa hominum nominibus vocata sint vocalia: Cancri verò & Scorpij Pisciumque muta: reliqua, nempe Arietis, Tauri, Leonis, Capricorni & postremæ partis Sagittarij, non immeritò mediæ naturæ reliquuntur. Hæ sunt differentiæ duodecim signorum signiferum intexẽtium. Reliquorum quæ extra Zodiacum sita sunt præcipua, quorum Ptolemæus suis in locis vsum ostendit, sunt ferè hęc: ζώδια auium, vt aquila & gallina: ζώδια aquatica, vt delphin & Pisces: Naufraga, vt argo & nauis: Venenosa, vt Scorpio & Serpentes: Mutilata, vt Taurus & caput Medusæ: Vincta, vt Andromeda & Cepheus: Ducalia, vt ambæ coronæ borealis & australis. Hæc omnia ad compendium reduci possunt hoc modo. Simulachra alia sunt animalium, alia rerum. Rerum veluti ducalia, vt ambæ coronę: & naufraga, vt Argo. Porro animaliũ alia sunt in aẽre volãtia seu pennigera πτερωτὰ, vt ♍ ♐ & gallina: Alia in aquis natantia νηκτὰ: & horum rursus hæc vocantur marina θαλάττια, vt ♋ ♑ δελφῖν: hęc verò fluuialia ποτάμια, vt ♒ & ♓.

* id est, nodis quinque planetarum.

lib. 4. cap. de filijs.

♒ & ♓. Argo verò vtriuſq; naturæ eſt. Alia terreſtria χερσαῖα, & horum alia hominum nominibus vocata ἀνθρωπόμορφα, quę nota ſunt: alia bruta ἄλογα. Rurſus brutorum alia ſunt quadrupedia τετράποδα, quæ vt dictum eſt in fera ἀνήμερα, & domeſtica ἥμερα diſtrahuntur: alia reptilia ἑρπυστικά, vt ſerpentes & ſimilia: Alia venenoſa ἰοβόλα, vt Scorpio & ſerpentes: alia mutilata: alia vincta: alia aliter denominata.

DE SIGNIFICATIONIBVS SIGNORVM.

1 *Et vnumquodque ſignum habet propriam ſignificationem in his, quæ ſignificant ex creatione membrorum & moribus hominum, & regionum & ſeminum, & arborum & cætera. Aries habet ex corpore hominis caput & faciem: & ex regionibus bebil & ferim, id eſt, Babyloniam & Arabiam & Falaſtim & Paleſtinam.*

Taurus habet arbores quæ plantantur: & ex corpore hominis habet collum & gutturis nodum: & ex regionibus Ezetimet & Almech & Sandem & Araterad.

Gemini eſt ſignum largum, boni animi, & habet ex corpore hominis humeros & brachia & manus: & ex regionibus Vrgeti & Armeniam, Nuthrabigem Etelenimſtet, id eſt, Aegyptum & Bartha. Cancer habet ex arboribus eas quæ fuerint æquales longitudine, & ex corpore hominis pectus, cor, ſtomachum, coſtas, ſplenes & pulmonem: & ex regionibus Armeniam minorem, & Orientalem plagam Buthabem & Maſſem & Acin: & habet participationẽ in Barach & Atrabicen.

Leo habet arbores proceras, id eſt, longas, callidus & verſutus, & multæ anguſtiæ & triſtitiæ: & habet ex corpo-

corpore hominis stomachum, cor, dorsum, latus: & ex regionibus Artitri vsque in finem regionis habitabilis.

Virgo habet quicquid seminatur ex seminibus, & est larga, boni animi. Et habet ex corpore hominis ventrem & interiora, scilicet telam, id est, διάφραγμα *& intestina: & ex regionibus argumenta et assem, id est, quædam regio circa Hierusalem, & Alforas, id est, Eufraten: & insulam quæ Hispania & Festix vel Afeum. Libra habet arbores proceras, & est larga, boni animi. Et habet ex corpore hominis lumbos & inferiora ventris, vmbilicū & pectinem & verenda, anchas & ilia & nates: Et ex regionibus terram Romanorum vel Græcorum, & quæ succedunt eis affines vsque ad Africam: habet etiam Araffe vel Azim vsque in finem Aethiopiæ & Barthan: habet & Carmen & Fegestem & Thebis vel Thebil & Tabrasten Barah & Ambarath. Scorpius habet arbores longitudine æquales, largus, boni animi: Et habet ex hominis corpore verenda, testiculos, vesicam, anum & fœmora: & ex regionibus Helebiget & rura Arabum & fines eius vsque in Allegem: & habet in Alchach participationem. Sagittarius ingeniosus & callidus, habet ex corpore hominis fœmora: & ex regionibus Aethiopiā & Maharaben & Achiut vel Acenit vel Achichit, quæ est India. Capricornus bonæ vitæ, iracundus, cautus & callidus, multæ tristitiæ: Habens ex corpore hominis genua: Et ex regionibus Aethiopiam, Annaban, Alcon & Alcuth, & Mahamen vsq; ad duo maria Aetahant & Achiut, quæ est India. Aquarius*

rius habet ex corpore hominis crura vſque ad inferiora cauillarum, id eſt, talorum: et ex regionibus Azenes, id eſt, nigredinem, et Althupha et partes eius, et terram Elfices, et partem terræ Aegypti, et Occidentalem plagam terræ Achiut. Piſces, callidus et cautus, commixtus, multi coloris, habens ex corpore hominis pedes: et ex regionibus Carabrarem et Septentrionalem plagam terræ Iurgem, et participationem in Romanis vſque ad Effen, habet inſulam et Aegyptum, et Alexandriam et mare Lycium.

Omnia inferiora cœlo Lunæ concluſa, ſuperioribus tum ſtellis, tum ſignis cœleſtibus ſubſunt, atq; viribus eorum conſentiunt, compatiuntur & circumagitantur manifeſtiùs, quàm verboſa probatione perſuaderi debeat. Notamus enim in hoc inferiore & ſublunari mundo corpora quædam ſolaria, veluti ex metallis aurum, ex lapidibus hyacinthum, ex plantis heliotropium & lupinum, ex auibus phœnicem &c. quibus Sol præ cæteris aliquid ſuæ virtutis communicat: Quędam lunaria, vt argentum, chryſtallum, palmam, hyſſopum, anſeres, fœles, & talia, quæ à Luna præcipuè fouentur & conſeruantur afficiunturque euidentiùs. Ad eundem modum de rebus Saturnalibus, Iouialibus, Venereis, Mercurialibus, & denique ſingulis cœleſtibus ſignis peculiariter cõſentientibus ſentire & iudicare debemus. Idcirco autor ſicut ſuprà cœli locorum ſtellarumque τὰς ζωοειδώσεις expoſuit: ita in hoc capite eorundem cœli locorum cum certis rebus inferioribus terræq; adiacentibus τὴν συμπάθειαν & ζωοειδώσιν enarrare inſtituit, hoc eſt, vult oſtẽdere, quæ cœli loca ſeu dodecatemoria, quibus regionibus, prouincijs, ciuitatibus, arboribus, plantis, corporis humani partibus, & talibus rebus præcipuè conueniant & conſentiant, vimq; ſuam prę cæteris tribuant: quæ omnia adeò planè hic narrantur, vt nullã expoſitionem deſiderent, præterquàm quòd magna pars locorum barbaris atque ignotis vocibus obſcuratur. Quapropter quæ gentes ſub quibus ſignis ponantur, ex Ptolemæo adſcribam,

bam,

bam,cuius breui catalogo alia loca à iunioribus obſeruata adij cere licebit.Ea verò ideo obſeruanda ſunt, quòd omnia ſignificata cœli in ijs locis magis appareant,quę partibus cœli quippiam decernentibus ſubijciuntur. Habet ergo ARIES Britanniam,Galliam Brachatam, Germaniam,Baſtarnas, Cœloſyriam, Paleſtinam, Idumæam, Iudęam. TAVRVS Parthiam, mediam Perſida,Cycladas inſulas,Inſulam Cyprum,loca maritima Aſiæ minoris. GEMINI Hircaniam,Armeniam,Martianam, Cyrenas, Marmaricam, inferiorem Aegyptum. CANCER Numidas, Cathaginenſes, Afros, Bithyniam, Phrygiam, Colchida. LEO Italiam,Galliam Togatam,Siciliam,Apuliam, Phœnices,Chaldęos,Ochiniam. VIRGO Meſopotamiam, Babylona, Aſſyriam, Gręciam, Achaiam, Cretam. LIBRA Bactra, Caſperiam, Seras, Thebaida, Oaſin, Troglodytas. SCORPIO Metagonitida,mauros,Getulos,Syriam,Commagenem, Cappadocas. SAGITTARIVS Thyrrenos, Celtas, Hiſpaniam, Arabiam fœlicem. CAPRICORNVS Indiam, Arrianen,Gedroſiam,Thraciam,macedonas, Illyricū. AQVARIVS Sauromatas, Oxianen Sogdianen, Arabiam, Azaniam, media Aethiopię. PISCES Phazaia,Nazamonitis,Garamantice,Lydia,Cicilia,Pamphylia. Hæc eſt duodecim ſignorum cum regionibus συνοικείωσις. Iam quoque quas partes humani corporis eadem ſigna teneant πινακικῶς deſcribemus, hoc enim ad iudicia plurimum proficit, præſertim cùm locum valetudinis vel vitij inuenire voluerimus.

SIGNORVM MEMBRA.

♈ Caput	♉ Collum & ceruix	♊ Humeri & brachia	♋ Pectus
♌ à furcula pectoris vſq; ad vmbilicū	♍ Venter inferior	♎ Nates	♏ Pudenda veſicam
♐ Coxas fœmora	♑ Genua	♒ Crura tibiæ	♓ Pedes

Huc refer Centiloquij enunciatũ 20, quo χείρουργοι cauent, ne in feriendis venis tuberculisq́; cædendis ☾ id cœli signum percurrat, cui membrum feriendum hic attributum vides. μὴ ἅπτου μορίου σιδήρῳ τῆς ☾ ἐπεχούσης τὸ ζώδιον ὃ κυριεύει τοῦ μορίου ἐκείνου: hoc est, membrum ferro ne percutito, quum Luna signũ tenuerit, quod membro illi dominatur. Nam Luna humorum domina, id membrum quod subijcitur signo, per quod ipsa discurrit, magis quàm alia humoribus implere cõsueuit. Quapropter si tunc ferro aperiatur, ex nimio affluxu humorum, putrida vlcera, neruorum distentiones, & talia mala sequi possunt, quæ & lędant membrum, & periculosam curam faciant. Ex quo id quoque patet, cur illa vulnera, quæ Luna lustrante signum quod parti vulneratæ dominatur, inflicta sunt, difficiliùs & vix sine membri incommodo sanentur. Atque hæc duo, nempe terrę partium & membrorum humani corporis cum locis cœli συμπάθεια seu consensus, præcipua sunt, quæ in hoc capite obseruare tenemur.

DE SIGNIFICATIONE PLANETARUM in signis secundum membra hominis.

Et si quidem planetæ significauerint dolorem, habent in vnoquoque signo membrum sibi proprium. Tractemus ergo de doloribus planetarum in signis. Et primum incipiamus ab Ariete.

♈ *Saturnus in Ariete habet pectus, Iuppiter ventrem, Mars caput, Sol fœmora, Venus pedes, Mercurius crura, Luna genua.*

♉ *In Tauro, Saturnus ventrẽ, Iuppiter dorsum, Mars collũ, Sol genua, Venus caput, Mercur. pedes, Luna crura.*

♊ *In Geminis, Saturnus ventrem, Iuppiter verenda et quæ succedunt, Mars pectus & quæ succedunt, Sol crura &*

ra & cauillas, id est talos, Venus collum, Mercurius caput, Luna fœmora.

In Cancro, Saturnus virilia et omnia eis succedētia, Iuppiter fœmora, Mars pectus, Sol pedes, Venus brachia & humeros, Mercurius oculos et guttur, Luna caput. ♋

In Leone, Saturnus verenda et succedentia, Iuppiter fœmora et genua, Mars ventrē, Sol caput, Venus cor, Mercurius humeros et guttur, Luna collum. ♌

In Virgine, Saturnus pedes, Iuppiter genua et eorū succedentia, Mars Ventrem, Sol collum, Venus ventrē, Mercurius cor, Luna humeros. ♍

In Libra, Saturnus genua & eorum succedentia, Iuppiter oculos & eorum succedentia, id est, partes capitis, Mars verenda & eorum succedentia, Sol humeros, Venus caput, Mercurius ventrem, Luna cor. ♎

☞ In Scorpione, Saturnus cauillas, id est, talos, & eorū succedentia, Iuppiter pedes, Mars caput, brachia & fœmora, Sol cor, Venus verenda & eorum succedentia, Mercurius dorsum, Luna ventrem. ♏

In Sagittario, Saturnus pedes, Iuppiter crura et caput, Mars pedes et manus, Sol ventrem, Venus fœmora et brachia, Mercurius verenda et cor, Luna dorsum. ♐

In Capricorno, Saturnus caput et pedes, Iuppiter genua et oculos, Mars crura et humeros, Sol dorsum, Venus fœmora et cor, Mercurius verenda et succedentia, Luna fœmora. ♑

In Aquario, Saturnus caput et collum, Iuppiter humeros, pectus et pedes, Mars cauillas et cor, Sol veren- ♒

da & eorum ſuccedentia, Venus genua & eorum ſuccedentia, Mercurius fœmora & cor, Luna verenda.

♓ *In Piſce, Saturnus humeros, brachia & collum, Iuppiter cor & caput, Mars cauillas & ventrem, Sol fœmora & eorum ſuccedentia, Venus collum & dorſum, Mercurius crura & verenda, Luna fœmoralia.*

In priore capite ſignorum cum membris corporis cõſenſum oſtendit: in hoc verò vult indicare partes corporis, quas ſtellæ errantes per ipſa ſigna tranſeuntes afficiunt. Veluti ſi Saturnus poſitus in geniturę loco ſexto, qui valetudini ſignificat infirmitatem nato minitetur, tunc iuxta hanc rationem, ſi Saturnus ſit in Ariete, pectus periclitabitur: ſi in ♉ vel ♊, venter: ſi in ♋, virilia & omnia eis ſuccedentia, &c. Cuius rei ad maiorem vſus facilitatem in ſequenti figura compendium ſubiecimus.

Eandem Tabulam compendiosius redegit Franc. Junctinus fol: 18.

ARIES,	TAVRVS,	GEMINI,
♄ pectus	♄ venter	♄ venter
♃ venter	♃ dorſum	♃ verenda & quę ſuccedunt
♂ caput	♂ collum	♂ Pectus & ſuccedentia
☉ fœmora	☉ genua	☉ crura & tali
♀ pedes	♀ caput	♀ collum
☿ crura	☿ pedes	☿ caput
☽ genua	☽ crura	☽ fœmora

CAN-

CANCER,	LEO,	VIRGO,
♄ virilia & omnia eis ſuccedentia	♄ verenda & eis ſuccedentia	♄ pedes
♃ fœmora	♃ fœmora & genua	♃ genua & eorũ ſuccedentia
♂ pectus	♂ venter	♂ venter
☉ pedes	☉ caput	☉ collum
♀ brachia & humeri	♀ cor	♀ venter
☿ oculi & guttur	☿ humeri & guttur	☿ cor
☽ caput	☽ collum	☽ humeri

LIBRA,	SCORPIVS,	SAGITTARIVS,
♄ genua & eorũ ſuccedentia	♄ tali & eorum ſuccedentia	♄ pedes
♃ oculi & eorum ſuccedentia	♃ pedes.	♃ crura & caput
♂ verenda & eorum ſuccedentia	♂ caput, brachia & fœmora	♂ pedes & manus
☉ humeri	☉ cor	☉ venter
♀ caput	♀ verenda & eorum ſuccedentia	♀ fœmora & brachia
☿ venter	☿ dorſum	☿ verenda & cor
☽ cor	☽ venter	☽ dorſum

CAPRICORNVS,	AQVARIVS,	PISCES.
♄ caput & pedes	♄ caput & collum	♄ humeri, brachia & collum
♃ genua & oculi	♄ humeri, pectus & pedes	♃ cor & caput
♂ crura & humeri	♂ cauillæ & cor	♂ cauillæ & venter
☉ dorſum	☉ verenda & eorum ſuccedentia	☉ fœmora & eorum ſuccedentia
♀ fœmora & cor	♀ genua & eorum ſuccedentia	♀ collum & dorſum
☿ verenda & eorum ſuccedentia	☿ fœmora & cor	☿ crura & verenda
☽ fœmora	☽ verenda	☽ fœmoralia

Huius diuiſionis, qua planetis per vniuerſa ſigna euntibus partes hominis diſtribuuntur, huiuſmodi rationem eſſe apparet. Vnicuique planetarum domum ſuam, quæ poſt Arietem εἰς τὰ ἑπόμενα primum occurrit, luſtranti tribuitur prima pars hominis, nimirum caput. Quòd ſi idem eat per ſignum domui illi εἰς τὰ ἑπόμενα proximum, ſecundam quoque & capiti proximam partem humani corporis, hoc eſt, collum afficiet, & ſimiliter per ſigna dehinc conſequentia iter faciens, conſequentes quoque corporis humani partes, quarum ordo ſuprà eſt expoſitus, curandas ſuſcipiet. Exempli gratia: Capricornus cùm ſit domus Saturni, & quidem quæ facta ſupputatione ab Ariete in conſequentia ſigna primò occurrit, idcirco Saturnus in ♑ poſitus caput curabit, in Aquario ſigno Capricornum proximè ſequenti, partem capiti proximam, nempe collum, in Piſcibus humeros & brachia, in Ariete pectus: atque tali ordine in ſignis ſequentibus conſequentes humani corporis partes aſſequetur. Neque verò ſaltem duodenis ſigniferi ſignis & ſeptem planetis, ſed & duodecim cœli ſtationibus infrà deſcribendis partes humani corporis planè ſimili ratione nonnulli diſtribuere con-

ſueuerunt,

ſueuerunt,atque ſicut Arietem inter ſigna primum,ita horoſcopum duodecim locorum primum, primam partem corporis, nēpe caput occupare volūt. Qua ratione loco ſecundo,pars corporis ſecūda, collū ſcilicet,& ſimiliter reliquis ſequētibus locis reliquæ ſequentes corporis partes attribuuntur. Id verò deductum eſſe videtur ex Centiloquij enunciato 74.cuius verba hęc ſunt: πᾶς ὁ ἔχων τὸν ♂ ὡροσκοποῦντα, ἕξει πάντως οὐλὴν ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ,id eſt: Quicunque Martem aſcendentem habet, omnino cicatricem in facie habebit. Quapropter quod horoſcopus prima natalitiæ figuræ domus in capite prima parte corporis poteſt, id iuris quoque domum ſecundam in collo parte corporis ſecunda, & domus ſequentes in partibus ſequentibus conſequi atque exercere,iudicatum eſſe arbitror. Hæ ſunt rationes,quibus pleroſque aſtrologos,vt loca morborum vitiorumque,quæ à ſtellis decernuntur, deprehendant & pronuncient, inſiſtere videmus. Sed Ptolemæū paulò aliter ſentire, atq; à grauioribus cauſis de futurorū morborū vitiorūq; locis & qualitatibus coniecturā facere,ſatis cōſtare nobis poteſt ex ſuis verbis, quæ extant lib. Apoteleſ. 3. capite de vitijs & morbis corporis. ἐνταῦθα μὲν, inquit, πρὸς τὴν καθόλου διάληψιν, ἀποβλέπειν δεῖ πρὸς τὰ τοῦ ὁρίζοντος δύο κέντρα, τουτέστι, τὸ ἀνατολικὸν καὶ τὸ δυτικόν: μάλιστα δὲ πρός τε τὸ δῦνον αὐτὸ καὶ πρὸς τὸ ἡγούμενον, ὅ ἐστιν ἀσύνδετον τῷ ἀνατολικῷ κέντρῳ: καὶ παρατηρεῖν τοὺς κακοποιοὺς τῶν ἀστέρων, πῶς ἐσχηματισμένοι πρὸς αὐτὸ τυγχάνουσιν. ἐὰν γὰρ πρὸς τὰς ἐπαναφερομένας μοίρας τῶν εἰρημένων τόπων ὦσιν ἑστῶτες ἤτοι σωματικῶς ἤτοι τετραγωνικῶς ἢ καὶ κατὰ διάμετρον: ἤτοι ὁ ἕτερος αὐτῶν ἢ καὶ ἀμφότεροι: σίνη καὶ πάθη σωματικὰ ἐπὶ τοὺς γεννωμένους ὑπονοητέον, μάλιστα δ' ἂν καὶ τῶν φώτων ἤτοι τὸ ἕτερον, ἢ καὶ ἀμφότερα κεκεντρωμένα καθ' ὃν εἰρήκαμεν τρόπον τυγχάνῃ ἅμα, ἢ καὶ κατὰ διάμετρον, τότε γὰρ οὐ μόνον ἐὰν ἐπαναφέρηταί τις τῶν κακοποιῶν ἀλλὰ κἂν προαναφέρηται τῶν φώτων αὐτὸς κεκεντρωμένος, ἱκανός ἐστι διατιθέναι τι τῶν ἐκκειμένων, ὁποῖον ἂν οἵ τε τοῦ ὁρίζοντος τόποι καὶ οἱ τῶν ζῳδίων ὑποφαίνουσι σίνος ἢ πάθος, καὶ αἱ ἀστέρων φύσεις τῶν τε κακούντων καὶ τῶν κακουμένων, καὶ ἔτι τῶν συσχηματιζομένων αὐτοῖς. τά τε γὰρ μέρη τῶν ζῳδίων ἑκάστου τὰ περιέχοντα τὸ ἀδικούμενον μέρος τοῦ ὁρίζοντος, δηλώσει τὸ μέρος τοῦ σώματος.

τος, περὶ ὃ ἔσται τὸ αἴτιον, καὶ πότερον σίνος ἢ πάθος, ἢ καὶ ἀμφότερα τὸ δηλούμενον μέρος ἐπιδέξασθαι δύναται· αἵ τε τῶν ἀστέρων φύσεις τὰ εἴδη καὶ τὰς αἰτίας τῶν συμπτωμάτων. ἐπειδὴ τῶν κυριωτάτων τοῦ ἀνθρώπου μερῶν ὁ μὲν τοῦ ♄ κύριος ἐστὶν ἀκοῶν τε δεξιῶν καὶ κύσεως, καὶ σπληνός, καὶ φλεγμάτων, καὶ ὀστῶν. ὁ δὲ τοῦ Διὸς ἁφῆς τε καὶ πνεύμονος καὶ ἀρτηριῶν καὶ σπέρματος. ὁ δὲ τοῦ ♂ ἀκοῶν εὐωνύμων καὶ νεφρῶν καὶ φλεβῶν καὶ μορίων. ὁ δὲ ☉ ὁράσεως καὶ ἐγκεφάλου καὶ καρδίας καὶ νεύρων, καὶ τῶν δεξιῶν πάντων. ὁ δὲ τῆς ♀ ὀσφρήσεως καὶ ἥπατος, καὶ σαρκῶν. ὁ δὲ τοῦ ☿, λόγου καὶ διανοίας καὶ γλώσσης καὶ χολῆς καὶ ἕδρας. ἡ δὲ ☽ γεύσεώς τε καὶ καταπόσεως καὶ στομάχου καὶ κοιλίας καὶ μήτρας καὶ τῶν εὐωνύμων πάντων, id eſt: Hoc in loco, vt vniuerſalem regulam percipiamus, contemplari oportet duos cardines finitoris, quorum videlicet alter eſt in ortu, alter in occaſu: ſed ſi præcipuè conſiderandus eſt is, qui eſt in occaſu, & locus antecedens, qui prorſus non eſt copulatus aſcendenti. Poſtea obſeruandum eſt, quomodo malefici planetæ ea loca aſpiciant. Nam ſi maleficæ ad partes dictis locis ſuccedentes conſtiterint corpore aut radijs tetragonis, oppoſitiſúe, ſiue vtræque maleficæ, ſiue harum altera, vitia & morbos nato infligunt. Maximè verò euidentes erunt hi effectus, quando luminarium vel alterum vel vtrumque in centris ita, vt diximus, ſitum eſt, vt vel vna ſint, vel ex aduerſo. Tunc enim non ſolùm ſi ſuccedat maleficorum quiſpiam, verùm etiam ſi præcedat luminaria, dummodo ipſe angulum ad vnguem teneat, poteſt læſionem morbumúe inferre, qualem videlicet morbum vel læſionem & locus finitoris, & natura ſignorum, & natura ipſorum vel maleficorum vel affectorum ſiderum, & denique natura ſtellarum illis configuratarum inſinuauerint. Partes enim cuiuslibet ſigni loco finitoris affecto circumfuſæ, ſignificabunt corporis partem laboraturam, & vtrùm pars offenſa læſionem receptura ſit an morbum, an potius vtrumque. Aſtrorum verò naturę horum euentuum genera & cauſas aperiunt. Nam ex potiſsimis partibus hominis præeſt Saturnus quidem auditui dextro, veſicæ, ſpleni, pituitæ & oſsibus: Iuppiter tactui, pulmoni, arterijs & ſemini. Mars habet auditum ſiniſtrum, renes, venas ac pudenda: Sol viſum, cerebrum, cor, neruos, & dextra omnia: Venus olfa-

olfactum,hepar &carnem:Mercurius sermonem,rationem,linguam,fel & sedem:Luna habet gustum,gulam,stomachum,ventriculum,vuluam & sinistra omnia.

In hoc textu quatuor insignia capita diligenter obseruanda perfectè nobis ostendit Ptolemæus. Primò enim declarat materiam seu subiecta,quibus lęsiones morbique imprimi solent, nempe domum septimam,inde primam, deinde sextam,quæ horoscopo inconiuncta est. Rationi autem consentaneum est, atque obseruatum esse dicit Cardanus,primam & septimam τὰ σίνη vitia,sextam verò τὰ πάθη,id est,morbos suscipere.Secundò describit talium pestium causas effectrices, nempe maleficorum corpora,& hosticos radios eorundem. Quum itaque hæ causæ cum subiecta materia concurrunt,natorum corpora multipliciter offendunt:pręsertim verò si luminaria simul prehendant,vel opposita radiatione,aut etiam quadrata pulsent. Tertiò docet id,de quo principaliter hoc loco agimus,nempe naturam & qualitatem ęgritudinum eruendam esse ex quatuor potissimum circunstantijs. Primò ex finitoris seu locorum mundi natura,nempe domus primæ vel septimæ, sextæ vel duodecimæ,has enim morbos, illas verò vitia seu lęsiones plerunque ostendere paulò antè dicebamus. Inde ex natura duplici locorum in signifero,nempe à siderum imaginibus,quas μορφώματα vocant,& à dodecatemorijs,quę ab intersectione vernali numerantur.Deinde ex natura ipsorum vel maleficorum vel affectorum siderum.Ad extremum ex natura stellarum illis configuratarum. Cæterùm partes cuiuslibet signi locis affectis circũfusæ corporis partes laboraturas extrinsecus declarant,veluti ♈ caput,♉ collum,reliquaq; signa sequentia partes corporis humani reliquas iuxta superiorem distributionem indicant. Per membra autem à planetis significata intelligit scriptor humores & membra interiora, quemadmodum ea singulis stellis in textu Ptolemæi distribuuntur. Haly arbitratur Ptolemæum per partes signorum intelligere planetarum fines seu terminos, qui in horizonte orientali vel in centro domus septimæ versantur. Veluti si pars horoscopans affecta, sit terminus Iouis, is quoniam arterias & pulmones significat,ob

M id pul-

id pulmonibus & arterijs malum portendit. Pulchrè quidem hęc ille ἀλλὰ ἐκτὸς ὁδοῦ dicit, minimeq́ue ſatisfacit verbis Ptolemæi, quæ non de finibus, ſed de naturis maleficorum affectorumq́ue ſiderum loquuntur. Præterea Ptolemęus tribuit hanc vim afficiendi membra etiam luminaribus, quæ non habent terminos, ſed loco finium integra ſigna complectuntur. Vnde facile apparet, quòd aliud planetas & aliud ſignorum partes terminoſq́ue ſignificare voluerit. Quartò & ad extremum ex hoc textu notare debemus, quæ partes corporis humani quibus planetis principaliter conſentiant, hoc enim rectè cognouiſſe ad dijudicationem futurorum morborum vehementiſsimè proficit, ſiquidem vitiatur aut morbidum efficitur illud membrum, cui in ſatiõe aut genitura planeta afflictus dominatur: veluti oculus dexter vel ſiniſter aut vterque afficitur, cùm luminaria malè diſpoſita fuerint. Sic aurium dentiumq́ue ægritudines comitantur Saturni afflictionem. Et Venus malè poſita vaſa ſeminaria corrumpit, atq; ob id infœcundos, impotentes ad Venerem & hecticos efficit. Mercurius afflictus linguæ ſermoniſq́; vſum adimit, ſimiliter pectus aut pulmonem vitiatum aut iecur, aut ſplenẽ, aut cor, aut aliquid ex inteſtinis corruptum deprehendimus. Porro in diſtributione, qua planetis interiora membra diuiduntur, Cardanus à Ptolemæo nonnihil diſſentit, atque hic potius rationi & experimento quàm autoritati ipſius adhęrendum eſſe putat. Quatenùs verò diſſentiant, ex collatione vtriuſq; diſtributionum, quas veluti in tabella hic ſubijciam, facilè ęſtimabis.

♄ ha-

♄ habet autore

Ptolemæo	Cardano
Auditum dextrum	Auditum dextrum
Vesicam	Vesicam
Splenem	Splenem
Pituitam & ossa	Melāchol*i*am & pituitam crudam non naturalem
	Chartilagines & ligamenta.

☉ autore

Ptolemæo	Cardano
Visum	Oculū dextrū
Cerebrum	Cor
Cor	Arterias & sanguinem in arterijs cōtentum.
Neruos & dextra omnia.	

♀ autore

Ptolemæo	Cardano
Olfactum	Olfactum
Hepar	Gustum
Carnem	Semen
	Vasa seminaria
	Pudēda vtriusque sexus
	Ventriculum

♃ autore

Ptolemęo	Cardano
Tactum	Tactum
Pulmonem	Pulmonem
Arterias	Sanguinem
& semen	Iecur & carnem.

♂ autore

Ptolemęo	Cardano
Auditum sinistrum	Auditum sinistrum
Renes	Renes
Venas ac pudenda.	Fel
	Bilem
	Intestina
	& sedem.

☿ autore

Ptolemæo	Cardano
Sermonem	Neruos
Mentem	mentem
Rationem	Rationem
Linguam	memoriam
Fel	Digitos
Sedem	Spiritum.

☾ autore

Ptolemæo	Cardano
Gustum	Cerebrum
Gulam	Oculum sinistrum &
Stomachū	Pituitam naturalem.
Vuluam & sinistra omnia	

Et quando est plena luminibus, significat pituitam multam, insipidam & dulcem: & si commisceatur Saturno, acidam: Sed vacua luminibus, paucam. Ideo si Mars commisceatur, facilè amarescit vel fit salsa, paucum enim à leui causa inficitur.

Hic notandum, pleraque membra à duobus vel tribus Planetis gubernari: vt Cerebrum ratione ſubſtantiæ à Luna, ratione arteriarum à Sole, & denique ratione ſpiritus & facultatum à mercurio. Atque hactenus naturales locorum cœli proprietates, atque eorundem tam cum cœleſtibus, quàm inferioribus corporibus συνοικειώσεων καὶ συμπαθειῶν expoſuimus. Sequentes exiliores locorum proprietates exceptis antiſcijs, cùm à Ptolemæo tanquàm curioſæ & phyſicis rationibus carentes relictæ & contemptæ ſint, nobis quoq; meritò ſuſpectæ eſſe debent.

DE GRADIBVS SIGNORVM maſculinis & fœmininis.

Sunt quoque in vnoquoque ſigno gradus, qui propriæ dicuntur maſculini atque fœminini. Nam ab initio Arietis vſque in VIII. *gradum, dicuntur eſſe maſculini, & ab* VIII. *in* IX. *fœminini, & à* IX. *in* XV. *maſculini, & à* XV. *vſq; in* XXII. *fœminini: et à* XXII. *vſque in finem Arietis maſculini. Et hoc modo depingimus tabulam, vt leuius reddatur opus Deo auxiliante.*

Aries.		
maſculi	8	8
fœmini	1	9
maſculi	6	15
fœmini	7	22
maſculi	8	30

Leo.		
maſculi	5	5
fœmini	3	8
maſculi	7	15
fœmini	8	23
maſculi	7	30

Sagittarius.		
maſculi	2	2
fœmini	3	5
maſculi	7	12
fœmini	12	24
maſculi	6	30

Taurus.		
fœmini	5	5
maſculi	6	11
fœmini	6	17
maſculi	4	21
fœmini	3	24
maſculi	6	30

Virgo.		
fœmini	8	8
maſculi	4	12
fœmini	8	20
maſculi	10	30

Capricornus.		
maſculi	11	11
fœmini	8	19
maſculi	11	30

Gemini

Gemini

fœmini	5	5
maſculi	11	16
fœmini	6	22
maſculi	4	26
fœmini	4	30

Libra

maſculi	5	5
fœmini	10	15
maſculi	5	20
fœmini	7	27
maſculi	3	30

Aquarius

maſculi	5	5
fœmini	10	15
maſculi	6	21
fœmini	4	25
maſculi	2	27
fœmini	3	30

Cancer

maſculi	2	2
fœmini	6	8
maſculi	2	10
fœmini	2	12
maſculi	11	23
fœmini	4	27
maſculi	3	30

Scorpius

maſculi	4	4
fœmini	10	14
maſculi	3	17
fœmini	8	25
maſculi	5	30

Piſces

maſculi	10	10
fœmini	10	20
maſculi	3	23
fœmini	5	28
maſculi	2	30

Ptolemęus ſexum non in partibus,ſed in integris ſignis quę rit: iuxta cuius ſententiam ♈ & ♎ ſigna maſculina ſunt & diurna, à quibus cõtinua ſerie maſculinis fœminina ſubijciũtur. Veluti ♈ maſculinum eſt, ♉ fœmininum, ♊ maſculinum, ♋ fœmininum, ♌ maſculinum, ♍ fœmininum, & ſic deinceps ad finem ſigniferi.

DE GRADIBVS LVCIDIS, TENEbroſis, fumoſis & vacuis.

E in vnoquoque iſtorum ſignorum ſunt gradus qui dicuntur lucidi, & gradus qui dicuntur tenebroſi, & gradus qui dicuntur fumoſi, et gradus qui vocantur vacui. Dicunt enim quidam, quòd ab initio Arietis vſque in tertium gradum ſunt tenebroſi, & à tertio in VIII. *lucidi, & ab* VIII. *in* XVI. *tenebroſi, et à* XVI. *in* XX. *lucidi, et à* XX. *vſque ad* XXIIII. *vacui, et à*

XXIIII. *vsque in* XXIX. *lucidi, et à* XXIX. *in finem Arietis vacui: de quibus faciemus tabulam si Deus voluerit.*

Aries

tene	3	3
lucidi	5	8
tene	8	16
lucidi	4	20
vacui	4	24
lucidi	5	29
vacui	1	30

Leo

tene	10	10
fumosi	10	20
vacui	5	25
lucidi	5	30

Sagittarius

lucidi	9	9
tene	3	12
lucidi	7	19
fumosi	4	23
lucidi	7	30

Taurus

tene	3	3
lucidi	4	7
vacui	5	12
lucidi	3	15
vacui	5	20
lucidi	8	28
tene	2	30

Virgo

tene	5	5
lucidi	3	8
vacui	2	10
lucidi	6	16
fumosi	6	22
vacui	5	27
tene	3	30

Capricornus

tene	7	7
lucidi	3	10
fumosi	5	15
lucidi	4	19
tene	3	22
vacui	3	25
tene	5	30

Gemini

lucidi	4	4
tene	3	7
lucidi	5	12
vacui	4	16
lucidi	6	22
tene	5	27
vacui	3	30

Libra

lucidi	5	5
tene	5	10
lucidi	8	18
tene	3	21
lucidi	6	27
vacui	3	30

Aquarius

fumosi	4	4
lucidi	5	9
tene	4	13
lucidi	8	21
vacui	4	25
lucidi	5	30

Cancer

lucidi	12	12
tene	12	14
vacui	4	18
fumoſi	2	20
lucidi	8	28
vacui	2	30

Scorpius

tene	3	3
lucidi	5	8
vacui	6	14
lucidi	6	20
fumoſi	2	22
vacui	5	27
tene	3	30

Piſces

tene	6	6
lucidi	6	12
tene	6	18
lucidi	4	22
vacui	3	25
lucidi	3	28
tene	2	30

DE GRADIBVS putealibus.

Et in ſignis ſunt quidam gradus, qui vocantur putei. Cùm fuerit planeta in aliquo eorum, dicitur eſſe in puteo, vt eſt ſextus gradus Arietis & cætera, vt in hac tabula ſequenti oſtendetur.

♈	6	11	16	23	29	
♉	5	12		24	25	
♊	2	12	17	26	30	
♋	12	17	23	26	30	
♌	6	13	15	22	23	28
♍	8	13	16	21	25	
♎	1	7	20	30		
♏	9	10	22	23	27	
♐	7	12	15	24	27	30
♑	2	7	17	22	24	28
♒	1	12	17	22	24	29
♓	4	9	24	27	28	

Lucida, tenebroſa, fumoſa, vacua, putrida & talia loca à pręſentia vel abſentia lucidarum ſtellarum appellationes ſumpſiſſe arbitror: quæ cùm per motum octaui & noni orbis ſubinde in alia loca tranſeant, propè eſt iudicare, quantum momenti habere poſsint in iudicijs, ſi ad tales dodecatemoriorum partitiones, & non ad ſphæram octauam accommodentur.

DE GRADIBVS AZEMENA, id eſt, debilitatis corporis.

Et ſunt in ſignis quidam gradus, qui dicuntur gradus azemena, id eſt, gradus debilitatis corporis. Eſt enim azemena quædam debilitatio corporis temporalis, vt

surdi-

ſurditas, cæcitas, membri amiſsio, & cætera talia, quæ quamdiu vixerit homo ſemper habebit, niſi miraculoſe ſanetur. Cùm ergo fuerit Luna in his gradibus in natiuitate alicuius pueri, accidet ei prædicta azemena ſecũdũ ſignificationem loci & aſpectus ſeu loca planetarum. Significatur quoque azemena per aſtra diuerſis modis, ſicut in libris natiuitatum inuenies. Gradus autem azemenæ ſunt hi, qui deſcribuntur hac in tabula.

In ♉	6	7	8	9	10			In ♐	1	7	8	18	19
In ♋	9	10	11	12	13	14	15	In ♑	20	27	28	29	
In ♌	18	27	28					In ♒	18	19			
In ♏	19	29											

Vox azemena Arabibus idem ſignificat quod græcis τὸ σίνος, id eſt, vitium ſeu læſio & non morbus: hęc enim teſte Ptolemęo ſeparata ſunt. τὸ μὲν γὰρ σίνος, inquit, ἅπαξ διατίθεται καὶ μὴ διατείνουσαν ἔχει ἀλγηδόνα· τὸ δὲ πάθος ἤτοι συνεχῶς ἢ ἐπιληπτικῶς τοῖς πάσχουσιν ἐπισκήπτει, hoc eſt: vitium quidem ſemel infligitur atque ſemel corrumpit membrum aliquod, nec in poſterum adfert cruciatus intenſionem, vt ſunt cæcitas, ſurditas, claudicationes & talia, quæ inflicta initio dolorem adferunt, ſed poſtea nequaquam. Morbus verò vel continuos vel reciprocos cruciatus corpori adfert: ſunt enim duo genera morborum, quorum reciproci ſunt qui & diſcedunt & per interualla redeunt, vt ſunt aſthma, comitialis, podagra: non reciproci, vt febres πλευρῖτις, δυσεντερία, dyſenteria, ſtranguria & ſimiles, quorum omnium ea eſt natura, vt à corpore poſsint ſeparari, & dũ præſentes adſunt, continenter corpora excrucient. Econtrariò vitia inſeparabilia ſunt, & poſt initium non affligunt. Talia dicuntur hic affici, cùm pars azemena in cardinem aſcendentis inciderit: præſertim, ſi Luna eidem aut domino ſigni horoſcopantis coniuncta fuerit, & quidem in eo membro naſcentis, quod eidem ſigno ſubijcicitur.

citur. Item si in genitura alicuius in gradu azemena reperiatur Sol, erit vitium in oculo dextro: si Luna, sinistro. Sed de causis vitia & morbos efficientibus Ptolemęum consulendum atque audiendum suadeo.

DE GRADIBVS AVGMENTANtibus fortunam.

Et in hoc circulo sunt quidam gradus, qui dicuntur augentes fortunam, qui in ista tabula descripti sunt.

♈	19					♎	3	5	21	
♉	3	15				♏	7	18	20	
♊	11					♐	13	20		
♋	1	2	3	4	15	♑	12	13	14	20
♌	2	5	7	19		♒	7	16	17	20
♍	3	14	20			♓	13	20		

Hali dicit gradus augmentātes fortunam esse eos, in quibus extolluntur fortunæ & luminaria, veluti par. 19. Arietis, par. 3. Tauri, par. 27. Piscium, quamuis tabella autoris habeat part. 20. ♓: & eos in quibus fines vtriusq; beneficę iunguntur: veluti par. 13 Sagittarij, & par. 13. Piscium: & eos qui sunt termini fortunarum, & denique eos quibus stellæ fixæ de natura beneficorum connexæ sunt. Sed illud magis Ptolemæi doctrinæ conuenire videtur, vt illas partes in quibus fines vtriusque beneficæ iunguntur, & quasi suas naturas commiscent, iudicemus esse fœlicissimas. Veluti principium septimæ partis Arietis est initium termini Veneris, & finis termini Iouis, pariter ad vnguem habentur partes infœlices, in quibus fines maleficæ vtriusque cohærent, vt patet in sequentibus descriptionibus, quarum prior ex terminis Ptolemæi, posterior ex terminis Aegyptiorum deducta est.

Fœlices		Infœlices		Fœlices		Infœlices	
♈	7	♈	26	♈	7	♈	25
♊	15	♉	26	♊	13	♉	27
♌	20	♊	25	♌	7	♊	24
♍	14	♍	24	♍	18	♍	28
♎	12	♐	25	♎	22	♐	26
♏	15	♑	25	♐	13	♑	26
♐	9	♓	26	♑	15	♓	28
♒	21			♒	14		
♓	9			♓	13		

DE GRADIBVS COMPO-tentibus.

Et duo gradus, qui fuerint vnius longitudinis à capite signorum mobilium, dicuntur compotentes, id est, vnius fortitudinis, & consortes seu participes in virtute, vt XX. gradus Capricorni vel Cancri cum X. gradu Sagittarij vel Geminorum, & XX. gradus Arietis vel Libræ cum X. gradu Piscium vel Virginis.

Partes æqualiter à quatuor punctis cardinalibus remotas, generaliter vulgo gradus compotentes, seu gradus consortes eiusdemque potentiæ, græci τὰ ἀντίσκια μέρη nominare consueuerunt. Hæc à Ptolemæo ita distincta sunt, vt partes vtrinque à punctis tropicis æqualiter remotæ, βλέποντα καὶ ἰσοδυναμοῦντα, id est, intuentes idemque potentes: partes verò à punctis æquinoctiorum pariter recedentes, προςάσσοντα καὶ ἀκούοντα, id est, imperantes & obedientes propriè & eruditè appellentur.

Verba Ptolemæi de imperantibus & obedientibus locis hæc sunt:

ſunt: προστάσσοντά καὶ ἀκούοντα λέγονται τμήματα τὰ κατ' ἴσην διάστασιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἢ καὶ ὁποτέρου τῶν ἰσημερινῶν σημείων σχηματιζόμενα, διὰ τὸ ἐν τοῖς ἴσοις χρόνοις ἀναφέρεσθαι καὶ ἐπ' ἴσων παραλλήλων. τούτων δὲ τὰ μὲν ἐν τῷ θερινῷ ἡμικυκλίῳ προστάσσοντα καλεῖται, τὰ δὲ ἐν τῷ χειμερινῷ ὑπακούοντα: διὰ τὸ κατ' ἐκεῖνο μὲν γινόμενον τὸν ☉ μείζονα ποιεῖν τῆς νυκτὸς τὴν ἡμέραν, κατὰ τοῦτο δὲ ἐλάττω: id eſt, Imperantia & obedientia loca dicuntur, quæ æquali ſpacio ſeu ab vno, ſeu ab vtroque punctorũ æquinoctialium diſtant, idque eò, quòd æquali ſpacio temporis peroriuntur, eoſdemq; circulos parallelos deſcribant. Cæterùm quæ in æſtiua Sphæræ parte ſunt, imperantia, quæ in hyberna medietate exiſtunt, obedientia nominãtur, quia Sol illic dies, hic verò noctes longiores facit. In hoc textu vtrunque nos docet Ptolemæus, & cauſas familiaritatis inter loca imperantia obedientiaque, & cur hæc illis ſubiecta ſint. Cauſarum familiaritatis vnã dicit eſſe, quòd talia loca ęqualibus interuallis à punctis æquinoctiorum diſtantia æquales habeant anaphoras ſeu aſcenſiones, vt vocant, id quod clarum & notum eſt ex primis inſtitutionibus Sphæricis, & vſus tabellæ anaphorarum infrà à nobis deſcriptæ idem facilè indicat. Veluti in noſtra, hoc eſt, vrbis Agrippinæ poli altitudine, quæ eſt part. 51. vtrumque dodecatemorium, ♈ videlicet & ♓, cùm æqualiter ab interſectione vernali recedat, in exortu ſuo trahit ſecũ de æquinoctiali par. 13. ſc. 21. quæ conuerſa in tempus efficiunt hor. 0. ſcrup. 57. Sic ♉ & ♒ ęqualiter peroriuntur cum par. 17. ſc. 25. hoc eſt, hora tẽporis vna, & ſc. 14. Eodẽ modo de reliquis dodecatemorijs ęqualiter ab interſectione ſeu verna, ſeu autũnali remotis iudicare debemus. Alterã cauſam ſocietatis inter dictas partes eſſe ait, quòd æquales deſcribant parallelos circulos, id quod pari facilitate conſtat. Nam ſi capiantur puncta quatuor ab ęquinoctialis interſectione vtrinque iparibus interuallis remota, lineæ aſſumpta puncta connectentes futuræ ſunt cùm inter ſe ęquales, tum verò à diametro eclipticæ ęqualibus ſpacijs amotæ, eidem æqui diſtabunt per 14. tertij elementorum Euclidis, atque ad vnam mũdi reuolutionem delineabunt parallelos circulos inter ſeſe omninò ęquales. Sed cur loca ſeptentrionalia potiora nobilio-

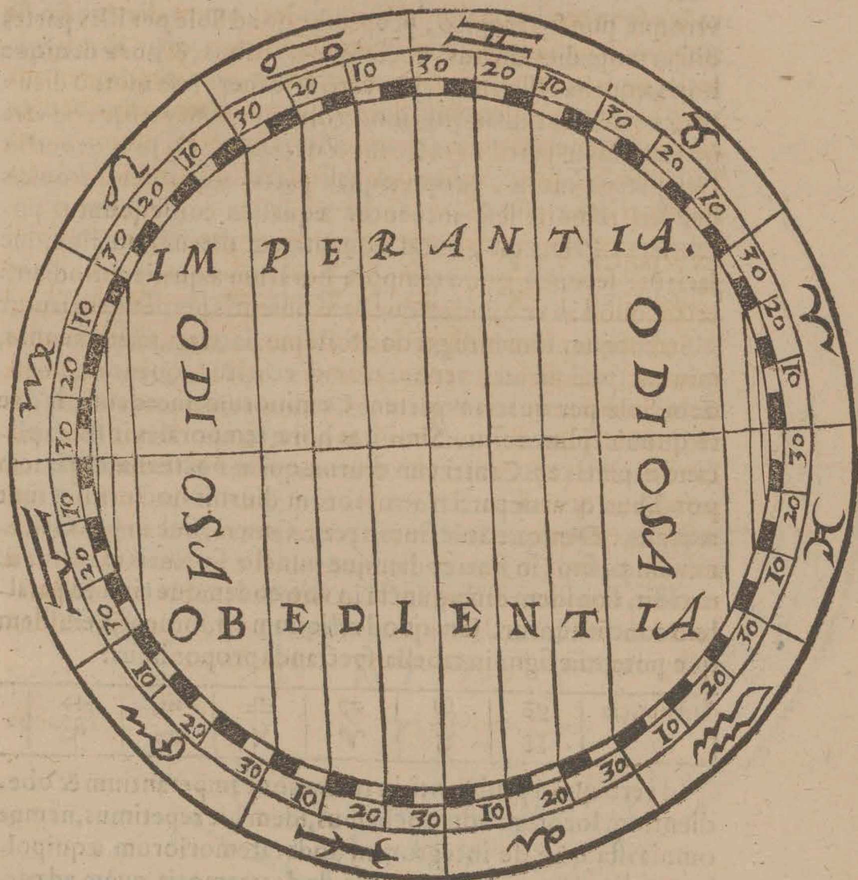
libr. 1. cap. περὶ προστασσόντων καὶ ἀκουόντων.

raque ſunt meridionalibus? Reſpondet, quum dies nocte ſit nobilior atque ad agendum accommodatior, ob id loca ſigniferi quæ incrementum dierum adferunt, imperantia, reliqua verò in quibus diurna lux diurnis ſuperatur tenebris, obedientia haud immeritò vocari. Itaque Aries imperat, potiorque eſt Piſcibus, & Taurus Aquario, & reliqua reliquis, quæ in tabella ſequenti deſcripſimus.

Imperantia	♈	♉	♊	♋	♌	♍
Obedientia	♓	♒	♑	♐	♏	♎

Sed non tantùm integra dodecatemoria, verùm etiam alias minutas cœli partes, per προςάσσοντα, καὶ ἀκούοντα τμήματα nobis indicare voluit Ptolemęus. Veluti prima pars Arietis, & vltima Piſcium, ſecunda pars Arietis, & penultima Piſcium: Item decima pars Arietis, & vigeſima prima Piſcium, vigeſima pars Tauri & vndecima Aquarij, ſicque deinceps reliquę cum reliquis, quę ęqualiter ab interſectione verna vel autumnali remouentur mutuò ſibi ius dicunt & obediunt. Nam talẽ talium partium conſociationem aut ab Ariete & Piſcibus, aut à Virgine & Libra rectè inchoare poterimus: quod vt manifeſtiùs intelligeres, etiam figuram huius rei ſubiecimus.

Intuen-

Intuẽtia verò eiusdẽq; potẽtiæ loca Ptolemæus nobis descripsit his verbis: ἰσοδυναμεῖν φασὶν ἀλλήλοις μέρη, τὰ τοῦ αὐτοῦ καὶ ὁποτέρου τῶν τροπικῶν σημείων τὸ ἴσον ἀφεστῶτα, διὰ τὸ καθ᾽ ἑκατέρου αὐτῶν τοῦ ☉ γινομένου, τάς τε ἡμέρας ταῖς ἡμέραις καὶ τὰς νύκτας ταῖς νυξὶ, καὶ τὰ διαστήματα τῶν οἰκείων ὡρῶν ἰσόχρονα ἀποτελεῖσθαι. ταῦτα δὲ καὶ βλέποντα ἄλληλα λέγεται, διά τε τὰ προειρημένα, καὶ ἐπειδήπερ ἑκάτερον αὐτῶν ἔκ τε τῶν αὐτῶν μερῶν τοῦ ὁρίζοντος ἀνατέλλει, καὶ εἰς τὰ αὐτὰ καταδύει, hoc est: Eiusdẽ potentiæ dicunt esse partes, quæ æquali spacio distant, seu ab vno seu ab

Lib. 1. cap. περὶ βλεπόντων καὶ ἰσοδυναμούντων

vtroque puncto tropico, propterea quòd Sole per illas partes discurrente dies diebus, noctesque noctibus, & horæ denique horis æqualia efficiantur. Hæ verò & intuere sese mutuò dicuntur, cùm ob eas causas quas modò diximus, tum verò, quòd vtraque ab iisdem partibus oriantur & occidant. Quibus ex verbis tres patent causæ, propter quas partes æqualiter à tropicis punctis remotæ sese intuentes æqualem consequuntur potentiam. Prima est, quòd æqualitatem dierum noctiumque faciant: secunda, quòd tempora horarum æqualia custodiant: tertia, quòd in vno eodemque loco finientis perpetuò oriantur occidantque. Exempli gratia, Sole per part. 27. Cancri eunte, tantum spacium lucis tenebrarumq; efficitur, quantum fit eodem Sole per quartam partem Geminorum incedente, idque in quouis sphæræ situ. Similiter horæ temporales infrà explicandæ, partis 27. Cantri tam diurnæ quàm nocturnæ horis temporalibus quartæ partis Geminorum diurnis nocturnisq; sunt æquales. Denique Sole siue in p. 27. Cancri, siue in p. 4. Geminorum posito, in vno eodemque puncto finientis exoritur & occidit, siquidem dicta puncta in vno eodemque circulo parallelo constituuntur. Iam quod reliquum est, intuentia eiusdemque potentiæ signa in tabella spectanda proponimus.

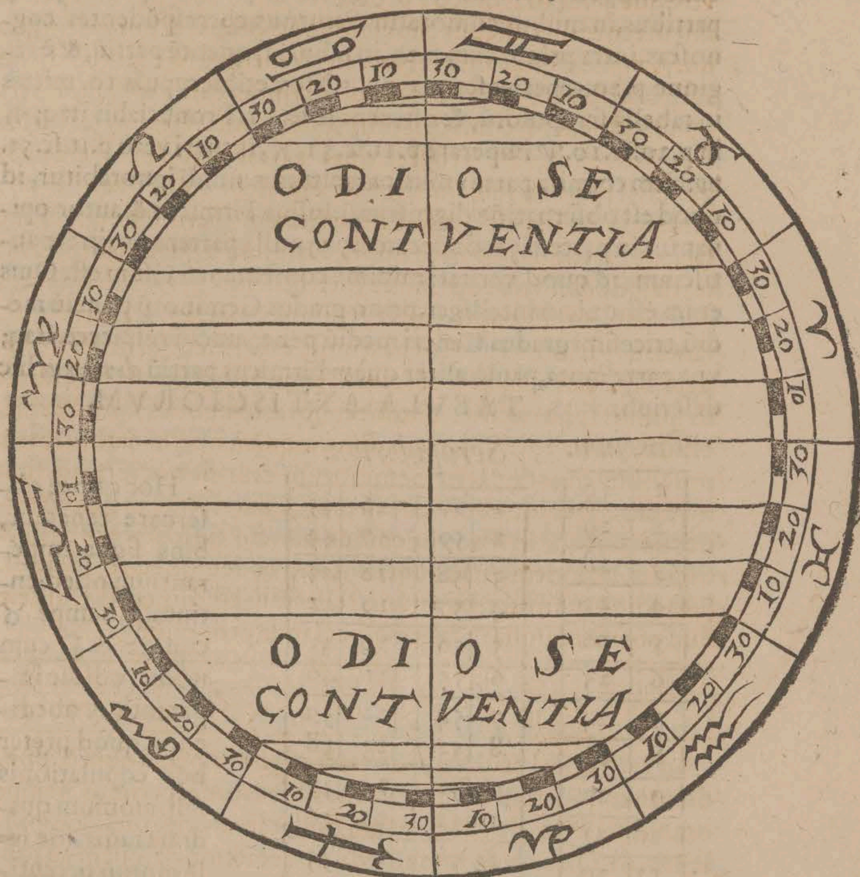
Intuentia	♋	♌	♍	♎	♏	♐
	♊	♉	♈	♓	♒	♑

Id verò quòd paulò antè in tractatione imperantium & obedientium locorum admonebamus, idem hic repetimus, nempe omnia ista quæ de integrorum dodecatemoriorum æquipollentia dicuntur, non tam ad ipsa dodecatemoria, quàm ad partes partiumque scrupula esse referenda, cuius rei grammaticam ἀπόδειξιν oculis subiecimus.

γραμματικὴν

τὰ

τὰ ἰσοδυναμοῦντα μέρη.

Ac antiſcia quidem locorum ſigniferi ad hunc modum quem deſignauimus, ſeſe habent. Ad vſus autem facilitatẽ, vtq; omnis ſoluatur obſcuritas, deſcribemus deinceps partium ſcrupulorumq; tabulam, ex qua cùm imperantes obtemperantesq;, tum verò ſeſe mutuò intuentes ſignorũ partes partiũq; ſcrupula facilimè depromuntur. Exempli gratia, ſi Saturnus ſit in part. 20. ſc. 10. Arietis, ſitq; eius loci pars tam obediens quàm intuens ſeu æquipollens inuenienda: primò ex prioribus deſcriptionibus ſignorũ perſpicuũ eſt, ſignũ Arietis imperare ſigno Piſciũ, cun-

eundemq́; Arietem intueri Virginẽ.Iam porro vt partes quoq; partibus,in quibus cõmoratur Saturnus,correſpõdentes cognoſcas,intra primò cum p.20.in tabulã ſequentẽ partiũ, & è regione p.20.reperies ſcriptas p.11.Mox etiã ſcrupula 10. mittas in tabellã ſcrupulorũ, & offerent ſe ſc. 51. Pronũciabis itaq; ♄ in p.20.ſc.10.♈ imperare p.11.ſc.51.♓, intueri verò p.11.ſc.51. ♍.Nam cognita parte vnius,pars alterius nunq̃ ignorabitur, id quod eſt obſeruatiõe digniſsimũ.Iulius Firmicus & autor opinantur in partem 30.dodecatemorij nullã partem proijcere antiſcium, id quod veritati minimè conſentaneũ viſum eſt. Quis enim eſt,qui nõ intelligat,primi gradus Geminorũ punctũ mediũ,triceſimi gradus Cancri mediũ pene punctũ reſpicere.Itaq; vna parte mota,paulò aliter quàm Firmicus partiũ ἀντίσκια hic deſcripſi.

TABVLA ANTISCIORVM.

Partium.

1	30
2	29
3	28
4	27
5	26
6	25
7	24
8	23
9	22
10	21
11	20
12	19
13	18
14	17
15	16

Scrupulorum.

1	60	16	45
2	59	17	44
3	58	18	43
4	57	19	42
5	56	20	41
6	55	21	40
7	54	22	39
8	53	23	38
9	52	24	37
10	51	25	36
11	50	26	35
12	49	27	34
13	48	28	33
14	47	29	32
15	46	30	31

Hoc quoq; obſeruare tenemur, bina ſigna imperantium obedientiumq́;, nempe ♉ cum ♒, & ♌ cum ♏, dici odioſe imperantia & obedientia,quòd pręter hoc copulationis teſtimonium quadrata radiatiõe ſeſe mutuò percutiant. Simili ex cauſa duæ combinationes intuentiũ, nempe ♉ cum ♌ & ♏ cũ ♒ odioſe ſeſe contueri dicuntur, quod obſeruaſſe plurimum ad πρωγνωστικὴν confert. Hinc enim patet ſub ſignis fixis exortos generaliter hoſtiles alere inimicitias, & eas longè intole-

intolerabiliores, si signa illa imperantia & obedientia sint, nam hæc dissimilitudinem morum, hoc est, tyrannidem imperanti, & infinitam tolerantiam obedienti ingenerare consueuerunt. Hic tamen sicut vbique conditio hominum perpendenda est. Nam si imperans fuerit nobilior, vi & conculcationibus apertè aggredietur obedientem: si fortunæ humilioris, idem tentabit non violentia, sed fraude & dolis, qualiter principes nonnunquam à fucatis consultoribus deceptos seductosq; accepimus. Tolerabilior autẽ hostilitas futura est inter illos, quos intuentia signa, quæ similitudinem morum significant, disiunxerint. Etenim si signa illa fuerint ambo æstiualia, vtrunque natum iniuriarum impatientem imperioque gaudentem : si hyemalia, vtrunque dissimulatorem facient. His ita se habentibus, perspicuum est, loca intuentia per se, neque concordiæ, neque discordiæ vinculo coniungi, sed solummodo similitudinem morum veluti tolerantiam vel impatientiam æqualem decernere. Nam si intuitus concordiæ esset vinculum, odio radiationis quadratæ depulso, aut certè mitigato, mediocritatem quãdam consensus faceret. Similitudinem ergo morum inter duos facit signorum intuitus : discordiam verò vel concordiam, locorum conueniens vel hostilis figuratio. Neq; verò id prætereundum est, intuentia & imperantia cum obedientibus esse potentiora, virtutemque suam longè latiùs diffundere iuxta ambo solsticia, vbi declinatio Solis admodum paulatim variatur, quàm circa æquinoctia, vbi declinatio subitò & celeriter augetur vel minuitur: Nam vt Plinius loquitur, positio signiferi circa media sui obliquior est, iuxta solsticia verò rectior. Quapropter pars 10. Cancri etsi cum parte 21. ♊ præcise copulata sit, tamen cum parte eiusdem signi Geminorum decima, & multò magis cum reliquis intermedijs fermè conuenit. Nam talium punctorum parallelos circulos penè vnico saltem gradu distare, ex figuris antisciorum paulò antè à nobis delineatis æstimare licet. Econtrariò iuxta æquinoctia vbi paralleli singularum partium latè disiunguntur, nisi partes partibus respondeant, parũ possunt.

Est autem & inconiunctorum locorum manifestus in iudicijs vsus: quæ cùm ab autore plane relicta sint, idcirco eorum quoque definitiones & notas ex Ptolemæo adferemus, ne ali-

quod præceptum ad plenam artis cognitionem nanciſcendam neceſſarium in his inſtitutionibus deſideretur. Verba Ptolemæi, quibus inconiuncta & aliena loca nobis expoſuit, ſunt

Lib. 1. cap. περὶ ἀσυνδέτων

hæc: ἀσύνδετα καὶ ἀπηλλοτριωμένα καλεῖται τμήματα, ὅσα μηδένα λόγον ἁπλῶς ἔχει πρὸς ἄλληλα τῶν κατειλεγμένων οἰκειώσεων. ταῦτα δέ ἐστιν, ἃ μήτε τῶν προσταττόντων ἢ ἀκουόντων τυγχάνει, μήτε τῶν βλεπόντων ἢ ἰσοδυναμούντων. ἔτι δὲ καὶ τῶν τεσσάρων σχηματισμῶν, τοῦ τε κατὰ διάμετρον, καὶ τοῦ Δ, καὶ τοῦ □, καὶ τοῦ ἑξαγώνου, κατὰ τὸ παντελὲς ἀμέτοχα καταλαμβανόμενα, καὶ ἤτοι διὰ ἑνὸς ἢ διὰ πέντε γινόμενα δωδεκατημορίων. ἐπειδήπερ τὰ μὲν δι' ἑνὸς ἀπέστραπται ὥσπερ ἀλλήλων, καὶ δύο αὐτὰ ὄντα ἑνὸς περιέχει γωνίαν. τὰ δὲ διὰ πέντε εἰς ἄνισα διαιρεῖ τὸν ὅλον κύκλον τῶν ἄλλων σχηματισμῶν εἰς ἴσα τὴν τῆς περιμέτρου διαίρεσιν ποιουμένων, hoc eſt: Ea verò loca, quæ nullam plane enumeratarum ſocietatum habent rationem, inconiuncta & aliena nominantur. Ipſa verò ſunt, quæ neque imperant neque obediunt, neque ſe intuentur, neque idem valent, neque vllam quatuor figurarum, quas ſuprà recenſuimus, id eſt, non diametrum, non trigonum, non quandrangulũ, non hexangulum deſcribunt, ſed quæ vel ſecunda vel ſexta numerantur. Nam duo ſigna continua auerſa ſunt à ſeſe, & mutuo contactu vnum potius augulum, quàm vllam figuram efficiunt. Illa verò quæ ſexta numerantur, totum circulum in partes inæquales ſecant, cùm aliæ figuræ eum in partes æquales diuidant. Hæc Ptolemæus, quę vt recte intelligas, in promptu habere debes, nouem modos hactenus à nobis per capita expoſitos, quibus ſigniferi partes inter ſeſe colligantur. Primo enim cohærent ea loca imperio, hoc eſt, cùm in duabus lineis æquinoctio parallelis extiterint. Secundo κατὰ τὴν ἰσοδυναμίαν, hoc eſt, cùm vnã eandemq; lineam æquinoctio parallelã terminauerint. Tertiò cùm per diametrũ disiũcta fuerint. Quarto ſi ex triangulo ſeſe complectantur. Quinto ſi quadratam figuram faciant. Sexto denique ſi hexagono conſocientur: quorum modorum tres poſteriores cùm numerum duplicent, vt ſuprà capite de aſpectibus oſtenſum eſt, efficiuntur nouem vincula, quibus vnuſquiſq; ſigniferi locus copulatur cum locis alijs, qualia in toto ſignifero duodecim reperiũtur. Quod cùm

ita

ita sit, duo saltem restabunt loca ἀσυνδετα, hoc est, ab omni copula exclusa. Aries, exempli gratia, cùm imperet ♓, & intueatur ♍, & denique copuletur radiatione diametra ♎, quadrata ♋ & ♑, triquetra ♌ & ♐, hexagona Geminis & Aquario, duo saltem facit reliqua signa ἀσυνδετα, id est, inconiuncta, nempe ♉ & ♏ quibus nullo plane vinculo cohæret: similiter de alijs omnibus signis mobilibus & communibus iudicandum est. Nam signa fixa cùm saltem octo alijs signis copulari queant, à quatuor aliis planè deseruntur. Id verò ideo accidit, quòd bina signa geminato vinculo sibi firmiùs connectentes duabus copulis priuentur. Veluti Taurus cum ♌, & Aquarius cum ♏ geminato vinculo, nempe intuitu & quadrangulo cohærent. Similiter ♉ cum ♒, & ♌ cum ♏ prꝫter quadratam radiationem imperiali potestate connectuntur. Hac de causa illa magno cum odio sese contuentia, & hæc non sine indignatione præcipientia & obediētia nominari paulò antè dicebamus. Illa ergo signa, quꝫ nullo plane vinculo, qualia nouem iam exposuimus, signis alijs coniunguntur, nominat Ptolemæus ἀσυνδετα καὶ ἀπηλλοτριωμένα, id est, inconiuncta & aliena, qualia sunt, quæ vel secunda vel sexta numerantur. Nam secunda ad diuersas partes tortuose disiuncta, atque vnum saltem angulum conficientia, nullam figuram concludunt, neque ἐπ' εὐθείας sicut in diametro posita procedunt. Sexta verò nullam exactam mensuram seu partem, vt vocant, aliquotam signiferi definiunt. Verbi gratia, ab initio Geminorũ ad principiũ Scorpij sunt partes 150. quæ nõ efficiunt partem totius signiferi aliquotam, quæ videlicet aliquoties collecta efficiat partes 360. ex quibus totus signifer cõponitur. Hinc liquet, alienorum signorum omnes plane partes esse inconiunctas. Hæc est causa inconiunctorum, restat vt modum eadem inueniendi tribus regulis exponamus. PRIMA: Signa fixa, nempe ♉ ♌ ♏ & ♒, singula quatuor inconiuncta obtinent, vnum proximè sequens, alterum proximè antecedens, & quæ vtrisque opponuntur, seu quꝫ antè & retrò sexta à signis fixis esse deprehendũtur. Exempli gratia, ♉ disiungitur primò ab ♈ & ♊, q̃ sunt secũda à Tauro, atq; eundẽ Taurũ alterũ proximè sequitꝰ, alterũ verò proximè prꝫcedit: Deinde à ♐ & ♎, q̃ sunt opposita illis secũdis, atq; sexta à ♉, si ad vnũ per cõsequẽ-

 tia ad

tia ad alterum per antecedentia signa progrediamur. SECVNDA, signa mobilia, nempe ♈ ♋ ♎ & ♑ singula duo tantùm habent inconiuncta, succedens nimirum atque eidem succedenti oppositum, quod ipsum signum mobile sexto loco antecedit. Veluti Aries disiungitur primò à ♉, quod est secundum ab ipso, deinde à ♏, quod est Tauro oppositum & sextum ante Arietem. TERTIA, communia seu bicorpora signa, nempe ♊ ♍ ♐ & ♓ similiter duo tantùm signa inconiuncta inueniunt, nempe proximè antecedens, quod est ab ipso secundum & antecedenti oppositum, quod εἰς τὰ ἑπόμενα sexto loca à communi distat. Vt signum ♊ habet inconiuncta primò signum Tauri, quod Geminorum signum proximè antecedit: deinde signũ Scorpij, quod Tauro oppositum sexto loco Geminis succedit. Ex his manifestum est, opposita loca à locis ijsdem numeróque æqualibus disiungi. Aries, exempli gratia, & ♎ sunt signa opposita, & ob id à Tauro & Scorpione separata. Sic ♌ & ♒ cùm diametro distẽt, pariter à ♍ ♋ ♓ & ♑ disiũgũtur: & sic de cæteris dici pôtest, cuius rei compendium in sequẽti figura posuimus.

SIGNORVM

Mobiliũ	ἀσύνδετα	Fixorũ	ἀσύνδετα	Bicorporũ	ἀσύνδετα
♈	♉ ♏	♉	♊ ♈ ♐ ♎	♊	♉ ♏
♎	♏ ♉	♏	♐ ♎ ♊ ♈	♐	♏ ♉
♋	♌ ♒	♌	♍ ♋ ♓ ♑	♍	♌ ♒
♑	♒ ♌	♒	♓ ♑ ♍ ♋	♓	♒ ♌

Dignissimum relatione & obseruatione est, quod circa hunc locum Cardanus scripsit, nimirum veteres sapientes quadruplici illa signorum distinctione quadruplicem hominum nobis insinuasse collationem. Prima à signis imperantibus & obedientibus sumitur, estque eorum quorum alter alteri, ob genituras in locis imperantibus atque obedientibus constitutas, spontaneam præstat obedientiam. Hæc obedientia perfectissima futura est, si talium rerum significatores non tantùm ex eodem signo aut gradu, verumetiam ex minuta parte cœli sese exceperint: tum enim ille qui habuerit significatorem in loco obediente, etiamsi sit rex aut alterius excellentioris fortunæ homo,

perfe-

perfectè obediet ei cuius significator punctum cœli imperans lustrauerit: præsertim verò si sic nati sint eiusdem regionis, hoc enim pacto per negotiorum administrationem aut per aliam occasionem faciliùs conuenient. Huic perfectioni decedet nonnihil dictis significatoribus ex solo gradu copulatis, tunc enim alter alteri obediet, si sint ęquales, aut certè si ille qui debet obedire, sit minoris conditionis dignitate, opibus, sexu vel ætate. Sed adhuc & longè languidior obedientia futura est, si nexus ille significatorum solummodo ex signo oriatur: obediet tamē & morem geret alter alteri, si ille qui habet significatorem in obediente, seruus: alter verò habens significatorem in imperante, dominus fuerit. Hinc patet ratio, ob quam Aristoteles non vt Iurisconsulti omnes homines natura liberos, sed alios natura liberos, alios verò natura seruos esse prodidit. Natura liberi sunt, quibus nulli absque vi possunt imperare, quales existunt, signis obedientibus nullos significatores occupantibus. Serui verò natura sunt, quibus nulli libenter & non nisi coacti parēt, & tales generantur, signis imperantibus nullum significatorum comprehendentibus. Sed in his extremis pauci, plurimi verò reperiuntur medię conditionis, hoc est, qui nonnullis imperāt, nonnullis verò spontè obediunt. Quare? quia plerique habent partem significatorum in imperantibus, partem verò in obedientibus: pauci admodum reperiuntur, qui vnius generis omnes significatores consequantur. Secunda collatio hominum sumitur ab intuentibus, estque eorum, qui etsi moribus & nonnullis affectibus conueniant, non tamen ob id, sed ob aliud quod sequitur, ad mutuam concordiam discordiamúe natura sunt promptiores. Nam paulò antè dictum est, intuentia non amoris, sed æqualitatis morum esse efficientia. Vix autem fieri potest, vt aliquis neminem moribus consentientem habeat, vniuersis signiferi etiam minutis partibus è regione correspondentes partes intuentibus, solis tropicis punctis exceptis, quæ cùm significatores occupant, nullum plane intuentur locum. Ratio quoque propinquitatis in imperantibus & obedientibus exposita hic obseruanda est. Tertia comparatio hominum sumitur à signis figura trigona, quadrata, hexagona aut diametra sese aspicientibus, estque eorum qui inter se concordant amicitia, aut

maleuolētia discordāt. Sanè significatores in figura trigona aut hexagona positi ad amicitiā, in diametra verò aut quadrāgula ad inimicitiā cōferūt. Quarta & vltima cōparatio sumpta est ab incōiūctis signis, estq; eorū qui planè nullo vinculo copulātur, sed vel nō agnoscūt sese, vel si cōgrediant, in magnas inimicitias incidunt. Huius loci est enunciatū 33. Cētiloquij. ἡ φιλία καὶ τὸ μῖσος λαμβάνεται, ἔκ τε τῆς συμφωνίας καὶ ἀσυμφωνίας τῶν φωστήρων καὶ τῶν ὁροσκόπων ἑκατέρου γενεθλίου: ἐπιτείνει δὲ τὴν φιλίαν τὰ ὑπακούοντα. hoc est, Amor odiumque tum ex luminarium concordia discordiaque, tum ex vtriusq; genituræ ascendentibus deprehenditur. Adaugent autem beneuolentiam obedientia signa. Hac regula de nati amicitijs & inimicitijs non ex sola propria alicuius genesi, sed huius cum aliorum genituris concursu iudicare iubemur. Ac causam inter duos naturalem cōcordiam beneuolentiamq; efficientem rectè dicit esse præcipuorum locorum, hoc est, luminarium & horoscoporum in vtriusque genitura consensum. Consensus autem hic quatuor potissimum modis contingit. Primo si luminaria in vtraq; genitura eadem signa teneāt: Inde si grato lumine se intueantur: Tertio si loca commutauerint: Denique si signa, in quibus versantur obediētia fuerint. Exempli gratia, si in vtriusque genitura, Pauli videlicet & Petri, Sol signum ♓ occupauerit, inter Paulum & Petrū propter Solis in vno signo in vtriusque genitura cōsistentiam, mutuam futuram familiaritatem amicitiamque pronunciabimus. Idem quoq; decernit concursus locorum Lunæ, qui si sit partilis, amicita illa arctissima perfectissimaque significatur: sin minùs, tunc secundum distantię locorum solariū vel lunarium proportionem, vinculum beneuolentiæ attenuatur, donec per longiorem XVII. partibus abscessum, significatio beneuolentiæ in nihilum abeat. Quòd si loca luminarium non in vno sed diuersis signis, grato tamen lumine se aspicientibus fuerint, similiter amicitiam conciliabunt. Veluti si nascente Paulo Sol lustret signum ♓, in Petri verò genitura idem Sol transeat per signum ♏, quibus è locis loca Solis triquetra radiatione connexa, mutuum natorum amorem ingenerant. Ad eūdem modum, sed minorem beneuolentiam loca sexangularia decernūt, imò etiam antiscia, dummodò odiosa non fuerint: ea enim, vt suprà

Ptolemæ. Apotesm. quar. c. de amicis & inimicis.

dixi,

dixi, propter quadratam radiatiõem maximũ ingenerant odiũ. Si fortè & hoc testimonio familiaritatis destituamur, videre debemus, an Sol cũ Luna loca sua cõmutauerint, hoc est, an locus Solis in genitura Pauli, sit locus Lunæ in genitura Petri: & ecõtrariò locus Solis Petri sit locus Lunæ Pauli: id eñ ad beneuolẽtiã ingenerandũ vnicè proficit. Veluti si nascẽte Paulo Sol percurrat ♓, Luna ♏, & nascẽte Petro Sol decurrat per ♏, Luna per ♓, inter Paulũ & Petrũ ꝓpter cõmutata luminarium signa arctissimã familiaritatẽ futurã iudicabimus, & quidẽ mirum in modũ stabilẽ propter signa luminariũ obedientia, quæ vt aphorismus iste sonat beneuolentiã adaugent, & conuenientiã quandam morum ingenerant. Vtrunq; enim signũ Pisciũ & Scorpij est obediens. Quòd si talis locorũ Solis, vel locorũ Lunæ aspectus, vel luminarium commutatio, fieret ex ♋ & ♏, similiter propter trigonam radiationem significaretur, sed tamen nõ ita æqualis beneuolentia. Nam amor illius cuius significatores Cancrum signũ imperans occupant, cum imperio & fastu quodam coniungitur: alterius verò ♋ significatores in ♏ signo obedienti deprehenduntur cum subiectione & famulatu. Ad eũdem modum signa horoscoporum si in vtraque genitura fuerint vel eadem, vel triangularia, vel sexangularia, vel denique si loca commutauerint, amicitiam significabunt. Sed cùm singuli nascentes singula signa ascendentia habeant, quomodo horoscoporum commutatio fieri poterit? Respondeo, in tali comparatione assumendam esse partem fortunarum. Nam sicut ascendens Solis, ita sors lunaris est horoscopus. Sicut autem amicitia ex dictorum locorum συμφονία, ita econtrariò odium ex eorundem locorum ἀσυμφονία dijudicatur. Nam si quadrata aut opposita, aut ἀσύνδετα seu inconiuncta signa absque vlla commutatione luminarium possederit, hostilitates, odia & simultates denunciabunt. Ad vsum antisciorum septuagesimum octauum enunciatum etiam referunt: πολλάκις ἐνεργεῖ ὁ ἀστὴρ, ἐν ᾧ τόπῳ οὐκ ἔχει ἐνέργειαν, κέρδος ἀπροσδόκητον προσφέρων τῷ γεννωμένῳ. hoc est, exercet sæpè vires stella, quo in loco nullas habet vires, lucrum inexpectatum nato adferens. Exempli gratia, si culminet pars 7 ♍, & ♃ sit in parte 24 ♈. Hic ♃ etsi ♍ non aspicit, occulto tamen antiscij præsidio natum ad magistratus

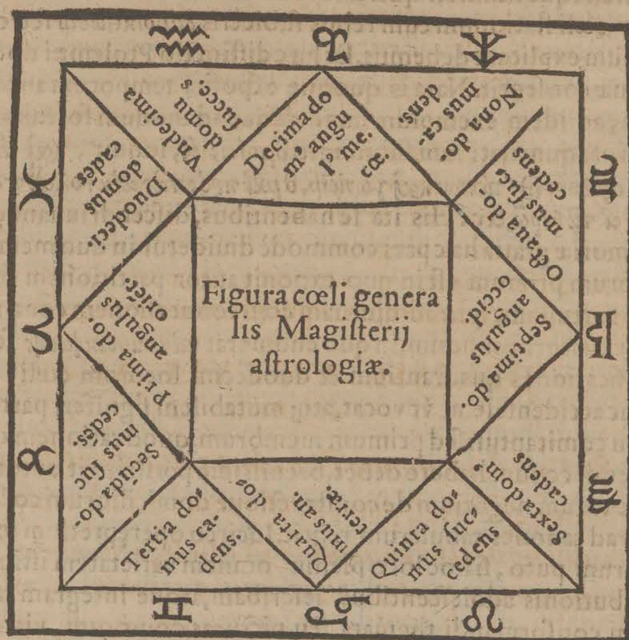
Ptol. lib. 3. ca. de vita

ſtratus adipiſcendos adiuuat. Nam pars 7 ♍,& 24 ♈ eiuſdem ſunt potentię. Quod ſi ♂ antiſcium hoc Iouis hoſtiliter feriat, adminiſtrationem magiſtratus interturbabit. Econtrà verò Venus Ioui auxiliabitur, fœlicemq; adminiſtrationem efficiet, ſi antiſcio illi ex beneuolis locis ſuffragium attulerit. Quapropter ſi quando ſtellæ ſe non viderint, perpendendum eſt, an ſibi per antiſcium ſociata radiatione iungantur. Quum enim antiſcium ſic emiſerit, vt per id trigona, quadrangula vel hexagona radiatione iungantur, ſic ſtellæ ipſæ decernunt, ac ſi ſint ſimplici ordinatione conſtitutæ. Quæ omnia ſi diligenter attendes, in fatis hominum explicans plurimum iuuaberis.

DE ESSE CIRCVLI ACcidentali.

Sed quia auxiliante Deo iam protulimus eſſe circuli ſignorum eßentiale, nunc proferamus accidentale. Nam circulus figuratur in omni hora tali figura, quæ diuiditur in quatuor partes, quas diuidit circulus hemiſphærij & circulus meridiei, id eſt, circulus medij cœli, qui facit medium diem. Et vnaquæque pars iſtarum partiũ diuiditur in tres partes inæquales, ſecundum aſcenſiones ſigni aſcendentis. Atque hoc modo diuiditur circulus in duodecim partes, quæ vocantur domus: Nominantur quoque & cuſpides & turres, cuius opus expoſitum eſt in libro Ezibi, id eſt, in libro curſus ſiderum. Principium quoque diuiſionis eſt horoſcopus: hoc eſt aſcendens, cuius initium eſt ſuper circulum hemiſphærij orientalis, deinde ſecunda domus ſequitur & tertia, cæteræq; domus vſque ad duodecimam.

Iam

Iam à partitione ſigniferi, quæ perpetua eſt & inuariabilis, ad partitionem eiuſdem fortuitam tranſimus. Hactenus enim ſigniferum ſeu potius vniuerſam machinam mundi in quatuor quadrantes temporibus anni perpetuò congruentes, in duodecim ſignorum regiones, in medietatem aſcendentem, deſcendentem, calentem, rigentem, & tales complures partes ſtabiles circulis vel potius hemicyclijs per polum ſigniferi deductis diſtinximus, & denique ſigniferi quartarum ſignorumq́ue cum alijs rebus familiaritatem & conſenſum oſtendimus: Iam verò eandem mundi machinam ſimiliter in medietates, quadrantes & regiones duodecim, ſed tamẽ diuerſe, hoc eſt, in partes inconſtantes, atque ob primum motum aſsiduò variabiles, officio meridionalis circuli & horizontis & hemicyclorum in horum circulorum commiſſuras deſinentium, atque non ſigniferum, ſed potius ęquinoctialem ęqualiter dirimentium diſtinguere,

guere, atque ſimiliter quartarum & duodecim illarum inſtabilium cœli ſtationum cum rebus ſubiectis συνοικείωσιν ſeu conſenſum explicare debemus. Et hæc diſtinctio Ptolemæi doctrinæ conſentit. Nam is quoque expoſita temporum anni natura, ad idem exemplum eundemq́ue ad modum fortuitarum cœli partium naturam ſubiungit: ὁμοίως δὲ, inquit, καὶ τῶν δʹ τοῦ ὁρίζοντος τόπων καὶ γωνιῶν, ὁ μὲν πρὸς τὰς ἀνατολὰς πλέον ἔχει ἐν τῷ ξηρῷ, &c. His ita ſe habentibus, diſcendi iuuandęque memoriæ gratia hæc pars commodè diuidetur in duo membra, quorum primum eſt in quo exponit autor partitionem ſigniferi fortuitam, quæ ad diurnam cœli conuerſionem continenter variatur: ſecundum, in quo enumerat τὰς συνοικειώσεις ſeu ſignificationes quadrantium & duodecim locorum cœli, quæ hanc accidentalem, vt vocat, atq; mutabilem ſigniferi partitionem comitantur: ſed primum membrum, quod rationem diſtribuendi cœlum habere debet, breuiſsime perſtringit autor, atque totum negotium de conſtructioue domiciliorum cœleſtium ad canones tabularum reijcit. Idcirco operępretium me facturum puto, ſi hoc loco plenius omnem varietatem iſtius diſtributionis adoleſcentibus deſcribam, atque integram rationem conformandi themata ſeu picturas domorum, viamq́ue excerpendi loca planetarum, ex ephemeridum motuumq́ue tabulis oſtendam. Ante omnia verò deſcribendi ſunt circuli quidam ab autore Sphæræ omiſsi, quorum cognitio non tantùm ad diſtinctionem domiciliorum cœleſtium, ſed & ad intelligendum modum dirigendi, vt vocant, admodum eſt neceſſaria. Circuli verticales ſunt, qui ducti per verticem loci & per ſingulas partes finientis, eundem in partes 360. dirimunt, & vocantur à quibuſdam circuli rectitudinum, eò quòd oſtendant, in qua mundi plaga quælibet ſtella oriatur aut occidat, quanumq́ue quolibet tempore ab oriente aut occaſu, ab auſtro aut borea diſtet. Plerique exotica voce circulos azimuth vocant. Illud hic obſeruandum eſt, ad numerum verticalium etiam pertinere meridianum, cuius vſus prę cęteris in aſtrologia eſt maximus: ſed huic inter verticales dignitate proximus eſt is, qui cum meridiano ad angulos rectos incidens atque per puncta ortus & occaſus ductus, finiētem in

Lib. 1. cap. de anni tēporibus & quatuor angulorū natura.

quatuor

quatuor partes æquales dirimit, vnde propter eius multiplicem vsum solus quasi proprio nomine circulus verticalis nuncupatur. Ergo quoties nomen circuli verticalis absolutum occurrerit, intelligas circulum verticalem, qui per ortum occasumque & per verticem loci ducitur. Circulos verò altitudinum huiusmodi descriptione accipe: Cuiusuis loci vertex distat à suo finiente P. 90. Si ergo per singularum partium discrimina intelligantur ducta plana finienti æque distantia, conficientur circuli altitudinum, quorum primus omniumq; maximus est ὁρίζων, id est, finiens. Reliquorum verò quisque tanto minor existit, quanto vertici fuerit vicinior. Itaque omnes simul ducti, meridiani reliquorumq; verticalium quadrantes extantes in P. 90. secantes, & ab ijsdem vicissim in P. 360. secti, quasi hemisphæricum rete intexunt. Plerique peregrina voce hos circulos vocant Almicantarach. Horum circulorum officium est, Solis aliarumque stellarum veram ab ortu aut occasu distantiam & altitudinem in circulis verticalibus ostendere. Est enim altitudo stellæ vel cuiusuis puncti in cœlo notati arcus verticalis circuli per centrum sideris ducti inter horizonta & ipsum astrum cadēs. Stella altitudinem meridianam sortitur, cùm meridianum circulum attigerit: cùm verò à meridiano abfuerit, orientalem antemeridianam: si eundem præterierit, occidentalem pomeridianam altitudinem habere dicitur. Circulus positionis est, qui per centrum dati sideris & per meridiani & horizontis commissuras ducitur. Hic nonnunquàm stellæ horizon seu finiens appellatur, & in progressionibus locorum Apheticorum non pœnitendum vsum habet. His ita præcognitis, ad descriptionem horoscopi transeamus. Dicitur autem ὡροσκόπος propriè is, qui rationem horarum obseruat. Sed hic nominamus horoscopum sidus natalicium, seu potiùs partem Zodiaci quæ conuersione cœli oritur eo momento quo quis nascitur, aut alia quæpiam res capit principium. Sumitur nonnunquam vt hic, pro pictura cœli, quam græci σῆμα appellant, hoc est, capitur pro toto cœlo in forma plana figurato atq; distributo in partes seu loca duodecim, quæ varias appellationes acceperunt ab Astrologis. Nominãt enim domicilia, habitacula, turres, partes, hospitia, mansiones, & vsitatè duodecim domos in figura conuersione cœli.

Quamuis autem non vna sed plures diuersęque legantur apud astrologos rationes, quibus vniuersum cœlum in 12. partes variè diuiditur: Tamen omnes conueniunt in hoc, quòd imaginantur sex circulos magnos, in duobus locis oppositis sese secantes, quorum communis diameter ab austro versus aquilonem tendit, totum cœlum mundique vniuersam machinam in 12. partes distinguere, ita vt quicquid in mundo est, id omnino in aliqua istarum 12. partium, quas domos nominamus, comprehendatur. Sed extrema diametri, in quibus dicti sex circuli se mutuo secant, alia ab alijs constituta esse reperio. Nam autor vt apparet, & qui ante Campanum de domicilijs cœlestibus partiendis præceperunt, putauerunt ista duo puncta esse vertices mundi, in quibus cœlum quotidie spatio 24. horarum inenarrabili celeritate reuolutum potissima causa dictorum domiciliorum existit. Imaginentur maioris euidentię gratia duo circuli magni, quorum vnus sit meridianus, alter verò per punctum eclipticæ supra finientem scandens, eique oppositum ductus, ita vt mutua sectione in polis mundi, cœlum in quatuor portiones dirimant. Post hęc, portionum æquinoctialis singulæ, dictis duobus magnis circulis interceptæ trifariam æqualiterq; secandæ sunt, atque per puncta sectionum & polos mundi ducendi circuli quatuor, qui cum prioribus duobus duodecim cęli domicilia autoris conficiũt. In hac ratione æquandi circulus finiens tantùm in sphæra recta, nunquàm verò in sphæra obliqua dictis sex circulis annumeratur: quod & Abraam Auenezra annotauit. Pręterea & hoc, vt autor admonet, efficitur, eosdem sex circulos Eclipticam semper in duodecim partes inęquales dirimere, & non nisi opposita domicilia æqualia conficere, imò hoc modo ecliptica non nisi certa hora diei, nimirùm cum principia Arietis & Libræ in horizonta procumbunt, in quatuor quadrantes æquales secernitur. Alij rursus hęc sectionum puncta, quæ sex circulis communia sunt, iudicauerunt esse meridiani & horizontis commissuras. Sed ne hic quidem omnes inter se consentiunt. Nam Campanus & Gazalus domicilia distinguũt in hunc modum. Circuli verticalis transeuntis per ortum & occasum quadrantes inter horizonta & meridianum interceptos in ternas portiones æquales partiuntur, deinde per

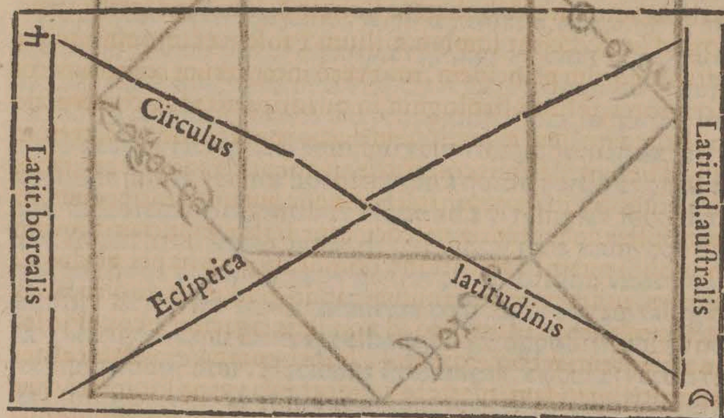
puncta

puncta sectionum & per communes sectiones meridiani & horizontis imaginantur duci quatuor circulos positionum, qui cum finiente & meridiano totum cœlum partiuntur in duodecim spatia æqualia, idq; ratione partium circuli verticalis, non autem iuxta partes signiferi aut æquinoctialis. Horontius insignis alioqui artifex hanc rationem æquandi domos defendit atque retinendam putat. Contrà Regiomontanus Problemate 14. tabular. Direct. veluti à mente Philosophorum alienam repudiat, atque aliam domiciliorum cœlestium fabricam à superioribus duobus modis dissidentem extruit. Primò enim non circulum verticalem, sed ipsum æquinoctialem in quatuor partes æquales meridiano & finiente obliquo diuidit, quarũ quartarum quamlibet rursus trifariam æqualiterq; secat, & per puncta sectionum ducit quatuor circulos positionũ, qui in sectionibus horizontis & meridiani concurrentes, totum cœlum in duodecim domos cœli diuidunt. Hic modus Regiomontani quasi medius est inter primum & secundum. Nam in eo quòd æquinoctialem & nõ circulũ verticalem in duodenas partes ęquales secat, primo modo cõsentit atque Campano repugnat, sed quatenùs sex circuli concurrunt atque secant se mutuò nõ in polis mundi, sed in communibus sectionibus finientis & meridiani, eatenus dissentit à modo primo, & congruit cum ratione Campani. Fiunt denique hic spatia cœli inæqualia in omni horizonte obliquo, sicut in primo, sed suam quæq; domus seruat magnitudinem inuariabilem, vt in secundo. Quapropter hanc suam æquãdi rationem non absque re rationalem vocat, quòd rationabiliter omnia incommoda, quæ extremis obijci poterant, deuitet. Quamuis verò hæc doctissimi Regiomontani ratio reliquis omnibus eruditior sit atque simpliciter veritati magis consentanea, & denique ad sententiam Ptolemæi proximè accedat, non tamen defuerunt, qui eam parum probarent: veluti Ioannes Schonerus & reliqui nostrę ętatis insignes artifices, qui huic & alijs omnibus modis præferunt aliam quandam & in ordine nostro quartam æqualium domiciliorũ, vt vocant, fabricam, quæ in hunc modum imaginanda est. Primò signifer finiente & circulo magno vtrinque per polos Zodiaci ac loci verticem transeunte in quatuor quadrantes separatur.

retur. Posteà singuli quadrantes ecliptices in ternas partes æquales secentur: quo facto si per puncta talium sectionum & polos Zodiaci quinque circulos duci intelligas, illi ipsi cum eo qui verticem transijt, totum Zodiacum vniuersumq́ue mundum diuident in duodenas partes seu domos æquales, ad quas omnes astrologos sua iudicia accommodasse à multis proditũ est. Id quod verum esse negari non potest, si de Firmico, Albohali, Albumasare, Albubatere, Bonato & similibus intelligatur. Quod verò dicitur summum illum Ptolemæum omniumq́ue astrologorum principem, imò verò inter rerum cœlestium tot scriptores, solum astrologum, in quadripartita sua constructione hanc æqualem æquationem domorum approbrasse, certum est, id fieri parũ firmis cõiecturis, quarũ præcipuas hic recitabo. Ac primò, vt ab ijs quæ firmissima esse putantur incipiamus, parùm ipsorum sententiæ patrocinatur figura æquicruria, quam non alibi quàm in æquatione domorum, quæ fit per gradus æquales, cuilibet domui annumerando gradus 30. zodiaci, accidere posse arbitrantur. Sed id non satis sagaciter, neque Ptolemæi sententiæ conuenienter. Nam figuram ἰσοσκέλιον aliter esse intelligendam, apertè loquuntur ipsa verba Ptolemæi, quæ extant apotelesmatico tertio, capite de his qui nõ nutriuntur: ἁπλῶς γὰρ, inquit, ἐάν τε κεκεντρωμένον ᾖ τὸ ἕτερον τῶν φωτῶν, ἢ τῶν κακοποιῶν ἕτερος συνῇ ἢ καὶ διαμηκίζῃ, ταῦτα δὲ μοιρικῶς καὶ κατὰ ἰσοσκέλειαν, μηδενὸς μὲν ἀγαθοποιοῦ συσχηματιζομένου, τοῦ οἰκοδεσπότου τῶν φωτῶν ἐν τοῖς τῶν κακοποιῶν τόποις κατειλημμένου: τὸ γεννώμενον οὐ τραφήσεται, παραυτὰ δὲ ἕξει τὸ τέλος, hoc est, Si alterum luminare sit in cardine, & vnus maleficorum illi vel congreditur vel opponitur, idq́; partiliter & secũdum figuram æquicruriam, nullo beneficorum affulgente, & gubernatore luminarium in maleficorum locis detento: ali nõ poterit, quod natum est, & mox morietur. In his verbis per figuram æquicruriam corporum vel radiorum exactam tam secundum longitudinem, quàm latitudinem συζυγίαν intelligit, ita vt in coniunctione sit latitudo eadem, sed in appositione Solis, malefica sit sub Ecliptica, in oppositione verò Lunæ, malefica habeat latitudinem æqualem quidem, sed tamen cõtrariam. Exempli gratia, sit Saturnus in parte 12 ♉, cum latitudine boreali partium

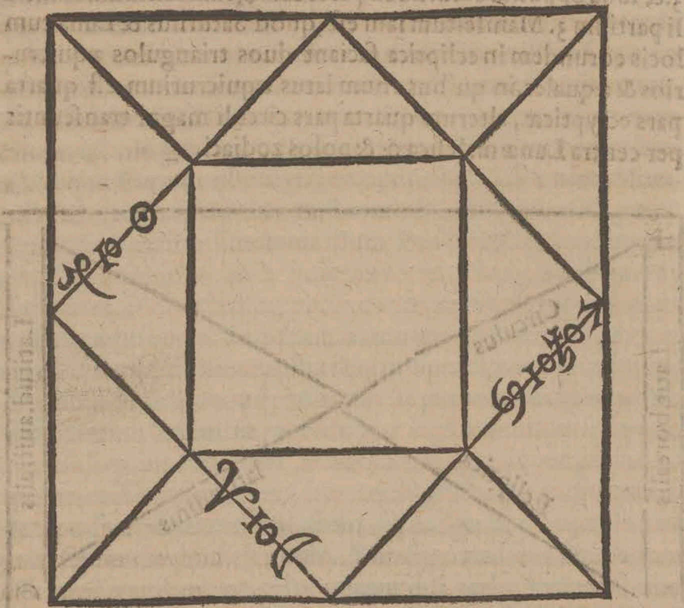
3. &

3.& luna opposita Saturno in parte 12.♏,cum latitudine austra li partium 3. Manifestum iam est,quòd Saturnus & Luna cum locis eorundem in ecliptica faciant duos triangulos æquicrurios & æquales,in quibus vnum latus æquicrurium est quarta pars eclypticæ, alterum quarta pars circuli magni transeuntis per centra Lunæ maleficæq; & polos zodiaci.

Similiter quando latitudo ex eadem parte æqualis existit, in eclipticæ & circuli latitudinis quadrantibus figuram æquicruriam imaginamur propterea,quòd dictorum circulorum arcus à communi intersectione educti,& circulo per polos zodiaci & punctum copulæ transeũte auulsi,inter se sint ęquales:id quod adiectum schema clarè admonet.Cæterùm Schonerus figuram æquicruriam fieri scripsit, si Sol sit in ascendente,Luna in terræ angulo,infortuna in septima,Solem diametro,Lunam verò quadrangulo percutiens, sic:

Sed

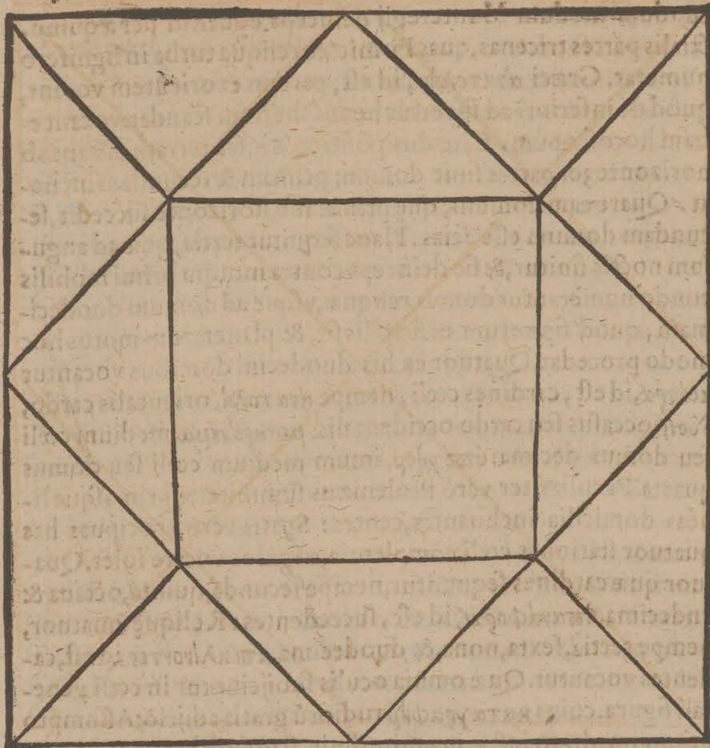

Sed Ptolemæus non eſt locutus de ἰσωπλεύρῳ, id eſt, de figura trium æqualium laterũ, qualis in hac configuratione pingitur, ſed de figura Iſoſcelia, cuius duo tãtùm latera ſunt æqualia, qualem paulò antè oſtendimus. Præterea, Ptolemæus in hoc loco configurationis quadratæ, quæ hic à Schonero additur, nullo verbo mentionem fecit. Ad extremum Ptolemæum per Iſoſceliam corporum aut radiorum oppoſitorum tantùm exquiſitam intellexiſſe copulam, in eodem loco ſequentia verba clarè loquuntur: ἔαν δε μὴ κατὰ ἰσοσκέλειαν ᾖ τοῦτο συμβαίνῃ, ἀλλ' ἐγγὺς ἐπαναφέρωνται τοῖς τῶν φωτῶν τόποις αἱ τῶν κακοποιῶν βολαί: id eſt: Si autem non efficiet hic poſitus triangulum duorum æqualium laterum, hoc eſt, ſi maleficæ non per eandem longitunem latitudinemq́; luminaria lædant, ſed è propinquo tantùm applicent radij maleficarũ ad loca luminũ, &c. Ex his perſpicuũ eſſe poteſt, per figuram æquicruriam, æqualem in ſignifero domorum diſtributionem nequaquàm eſſe confirmatam. Reſtat vt alte-

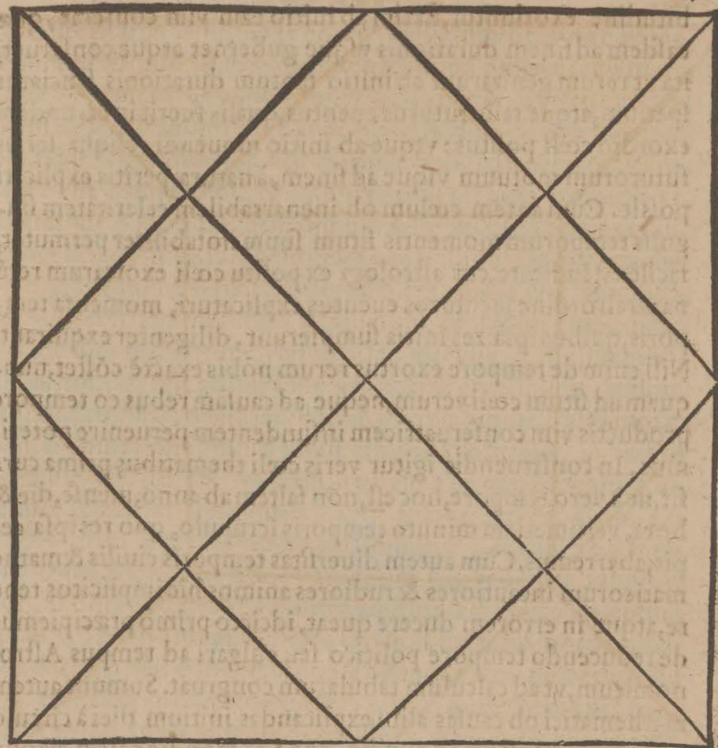
vt alterius loci, ex quo idem autoritate Ptolemęi defenditur, ſententiam proferamus. Extat autem hic locus lib. 3. cap. de locis Apheticis, cuius verba hæc ſunt: πρῶτομ μὲν τόπους ἡγητέομ ἀφετικοὺς, ἐν οἷς εἶναι δεῖ πάντως τὸμ μέλλοντα τὴν κυρίαν τῆς ἀφέσεως λαμβάνειν, τό, τε περὶ τὸμ ὡροσκόπομ δωδεκατημόριομ ἀπὸ πέντε μοιρῶν τῶν προαναφερομένων αὐτοῦ ὁρίζοντος μέχρι τῶν λοιπῶν καὶ ἐπαναφερομένων εἴκοσι πέντε καὶ τοὺς ταύταις λ' ταῖς μοίραις δεξιοὺς ἑξαγώνους, τε, τοῦ ἀγαθοποιοῦ δαίμονος καὶ τετραγώνους τοῦ ὑπὲρ γῆν μεσουρανήματος, καὶ τριγώνους τοῦ καλουμένου θεοῦ, καὶ διαμέτρους τοῦ δύνοντος. hoc eſt, Primum ſanè exiſtimandum eſt, eſſe Aphetica ſeu prorogantia loca, in quibus omninò neceſse eſt reperiri eum, qui velit vitæ gubernandæ iuriſdictione potiri, vt circa horoſcopum à quinis partibus prius ſupra finitorem emergentibus vſque ad 25. reliquas ſuccedentes. Et qui has tricenas partes dextris hexagonis radijs contingit, qui boni dæmonis locus dicitur, & in ordine vndecimus exiſtit. Et qui tetragonis nimirum cœli ſupra terram faſtigiũ, & qui trigonis, qui Deus appellatur, & qui oppoſitis, qui in occaſum prouoluitur. Hactenus Ptolemęus, ex cuius verbis rectè colligitur, quòd quinque gradus præcedentes cuſpidem & 25. mox ſequentes teneant virtutem talis domus: ſed quod additur de ſignifero, nempe, quòd quælibet domus contineat ęqualiter 30. partes ſigniferi, non procedit. Nam Ptolemęus hic nullam facit mentionem ſigniferi: neque de eius, ſed ęquinoctialis partibus loquitur, ita vt quęlibet domus partibus 30. ęquinoctialibus finiri intelligatur. Et hęc eſt cauſa, cur ſtatim ſubiungat, quòd vndecima domus ſexangulo, nona trigono, medium cœli quadrato aſpectu horoſcopum ſemper videant, quod eſſet abſurdum, ſi de æquali domiciliorum in ecliptica diſtributione hic textus Ptolemęi intelligatur. Nam in pleriſq; locis aſcendente ſigno ♊, medium cœli occupat ♒, atque ita horoſcopum non ex quadrangulo, ſed ex trigono reſpectu eclipticę reſpicit. Econtrariò aſcendente ♑, in nonam domum incidens ♎, horoſcopum non ex trigono, ſed quadrangulo videbit. Quapropter de ſententia Ptolemęi rectè docet Cardanus, duo genera aſpectuum eſſe intelligẽda, vnum in zodiaco, qui ad vnguem in ecliptica ſumi debent ex ſimili parte & ſcru-

pulo in partem & ſcrupula conſimilia, vt ſuprà dictum eſt. Alterum, quem hic intelligit Ptolemæus, in æquinoctiali, in quo ſicut in ſignifero duodecim ſignorum configurationes imaginandę ſunt. Cum hac ſententia multi obſcuri eius loci congruunt, veluti quando dicit, quòd trigonus maleficarum è ſignis breuium aſcenſionum afflictus quoque perimat, hoc eſt, quando per extremitates figuræ triangularis in eclipticam impactæ circuli poſitionis ducti, tantum interuallum ex æquinoctiali claudunt, quod in eodem æquinoctiali formam aſpectus quadrati referat: tunc talis aſpectus triangularis maleficarum vitæ datori occurrens, natũ perimit. Similiter etiam hæc verba, quæ priorem locum antecedunt: ἐνίοτε δὲ καὶ ἀπὸ τῶν πολυχρονιούντων δωδεκατημορίων κακωθεὶς ὁ ἑξάγωνος ἀναιρεῖ, de duplici radiatione atque de tranſformatione hexagoni aſpectus in ecliptica in quadratum aſpectum in æquinoctiali intelligenda ſunt, aliàs enim nec trigonus breuium aſcenſionum, nec hexagonus aſcenſionum longarum interficerent. Hęc igitur omnia quæ ex Ptolemęo adducuntur, ab æquali diſtributione domiciliorum quæ in ſignifero inſtituitur, aliena eſſe ſatis oſtendunt, atque Monteregium in ęquatione domiciliorum cœleſtium ad ſententiam Ptolemęi proximè accedere apertè teſtantur, tantũ abeſt, vt ad euentendam eius ſentẽtiam accommodari poſsint. Illud quoque mihi mirum viſum eſt, quomodo circulum per verticem & polos ſigniferi ductum notari intelligant à Ptolemęo per hæc verba, quæ extant lib. 4. capite de filijs: ἐπεὶ δὲ τῷ περὶ γάμων λόγῳ καὶ ὁ περὶ τέκνων ἀκολουθεῖ, σκοπεῖν δεήσει τῶν τοῦ κατὰ κορυφὴν τόπῳ προσόντας, &c. vbi per τόπον κατὰ κορυφὴν oſtenditur μεσουράνημα, id eſt, cœli faſtigium ſeu domus decima, & potius meridianus quàm circulus per polos zodiaci ductus iudicatur. Non fecimus hic mentionem eorum, quæ adducuntur ex Centiloquio, cùm certum ſit, id ſcriptum Ptolemęo falſo attribui, & pleriſque in locis omnino pugnare cum ipſius doctrina, quam nobis in Quadripartito ſubtili ingenio expoſitam reliquit. Sed iam à ſectione cœli ad canones fabricandorum domiciliorum accedam, poſtquam rudiorum gratia ordinem & nomina cuſpidum priùs expoſuerimus. Prima domus eſt, cuius cuſpis ſeu initium primum emergit, & ſecundum

cundum modum Monteregij deinceps educitur per æquinoctialis partes tricenas, quas Firmic⁹ & reliqua turba in signifero numerat. Græci ἀνατολὴν, id est, partem exorientem vocant, quòd de inferiori ad superius hemisphærium scandat: vocant etiam horoscopum. Circulus positionis infra terram distans ab horizonte 30. partes finit domum primam & secundam inchoat. Quare eam domum, quę primæ sub horizonte succedit, secundam domum esse scias. Hanc sequitur tertia, quæ ad angulum noctis finitur, & sic deinceps contra motum primi mobilis eundo numerantur domus reliquæ, vsque ad domum duodecimam, quòd signorum ordo talis sit, & planetarum motus hoc modo procedat. Quatuor ex his duodecim domibus vocantur κέντρα, id est, cardines cœli, nempe ἀνατολὴ, orientalis cardo, δύσις, occasus seu cardo occidentalis: μεσουράνημα, medium cœli seu domus decima: ὑπόγειον, imum medium cœli seu domus quarta. Peculiariter verò Ptolemæus summitates primasq́ue lineas domicilia inchoantes, centra: Spatia verò præcipuas has quatuor stationes cœli complentia, angulos vocare solet. Quatuor quæ cardines sequuntur, nempe secunda, quinta, octaua & vndecima, ἐπαναφοραὶ, id est, succedentes: Reliquę quatuor, nempe tertia, sexta, nona, & duodecima, ἀποκλίνοντες, id est, cadentes vocantur. Quæ omnia oculis subijciuntur in cœli generali figura, cuius καταγραφὴν rudiorũ gratia adijcio: Assumpto primo quadrato iustæ magnitudinis, si inscribatur quadratum secundum, cuius anguli attingant primi quadrati quatuor costarum media, efficientur quatuor triangulares figurę, quarum quęlibet secetur bifariam rectis lineis ab angulis primi quadrati ad puncta media costarum secundi protentis. Tandem tertium quadratum describatur in secũdo non aliter quàm secundum in primum inscriptum est, & apparebunt circa quadratum tertium duodecim triangulares formæ, quas domicilia cœlestia vocamus.

Simile idemque valens ſchema fit, cùm duo quadrata, quorum alterum alteri inſcriptum eſt, duabus diagonalibus ab angulis quadrati exterioris oppoſitis procedentibus diſpeſcuntur ſic, vt ſequitur.

His rationibus proijciendi cœli in planũ nostro tempore plerique vtuntur. Sunt & aliæ complures depingendi cœli formæ non ita vsitatę, quarum delineationem ob id omisimus.

His ita expositis ad πρᾶξιν constituendorum cœli thematum ad quodcunque temporis momentum, & ad quamcunque regionis latitudinem, accedemus. Ac primò ad calculum reuocabimus modum Monteregij, siquidem is solus est, qui Ptolemæi sententiæ & veritati consentit, atque idcirco imprimis studiosis cognoscendus.

De constructione figurę cœlestis iuxta modum rationalem Ioannis Monteregij ex tabulis directionum. (Tabulae dir., probl. 14)

Admiranda est actio luminis cœlestis, quum non solùm corpora in sublunari mundo iam nata absolutaque afficiat, regat & foueat: verumetiam rebus omnibus, quæ sub certa cœli ha- 1°

bitudine exoriuntur,ſtatim ab initio eam vim conferat, quæ eaſdem ad finem durationis vſque gubernet atque conſeruet, ita vt rerum genitarum ab initio tantum durationis ſanciatur ſpatium,atque talis futurus euentus,qualis fuerit in earundem exordio cœli poſitus: vtque ab initio mouendi reliqua ſeries futurorum motuum vſque ad finem, à naturæ peritis explicari poſsit. Cùm autem cœlum ob inenarrabilem celeritatem ſingulis temporum momentis ſitum ſuum notabiliter permutet, facilè eſt iudicare,cur aſtrologi ex poſitu cœli exortarum rerũ naturali ordine ſecuturos euentus explicaturi, momenta temporis,quibus ipſæ res initia ſumpſerunt, diligenter exquirant. Niſi enim de tempore exortus rerum nobis exactè cõſtet,nunquam ad ſitum cœli verum,neque ad cauſam rebus eo tempore productis vim conſeruatricem infundentem peruenire poterimus. In conſtruendis igitur veris cœli thematibus prima cura ſit,ne à vero tempore,hoc eſt,non ſaltem ab anno,menſe,die & hora, verumetiam minuto temporis ſcrupulo, quo res ipſa cepit,aberremus. Cùm autem diuerſitas temporis ciuilis & mathematicorum incautiores & rudiores animos hic implicitos tenere,atque in errorem ducere queat, idcirco primò præcipiemus de reducendo tempore politico ſeu vulgari ad tempus Aſtronomicum,vt ad calculum tabularum congruat. Sumunt autem mathematici ob cauſas alibi explicandas initium diei à circulo meridiano,id eſt,ab eo puncto, quo Sol meridionalem circulũ ſeu ſupra ſeu infra terram tenet, & inde 24. horas continuè, quoad Sol eundem locum repetat,numerant. In Ephemeridibus etiam hoc modo computati ſunt motus, vt loca ſtellarum ſingulis diebus aſsignata,de diebus Mathematicis completis ſemper intelligenda ſint. Exempli gratia, anno labente 1527. die Maij 21.hora 3.& ſc.47.vnius horę natus eſt quidã Vallidoleti,ſub latitudine 41.part.longitudine verò par. 8.ſcr.20.Oppoſitio luminarium proxime & immediatè genituram præcedens fuit die Maij 15. iuxta quem motus ☉ in Ephemeride Stoffleri aſsignatus eſt p.3.ſc.6.Hic motus intelligendus eſt de die Mathematico completo, hoc eſt, quòd in eo puncto meridiei eius diei,qui etiam ciuiliter decimus quintus Maij dicitur, centrum Solis in dicto ſcrupulo ſigni Geminorum reperiatur.

Nam

Nam Stofflerus in Ephemeridibus ſtellarum ſitus non ad mediam noctem,ſed ad meridiem ſeu medium diurnæ lucis ſupputauit.Porro tempus oppoſitionis luminarium, quæ in eundem diem incidit,notatur 11.H.11.ſc.quòd rurſum de tempore completo intelligendum eſt, hoc eſt,diem hunc Mathematicum integrè eſſe completum, & inſuper horas 11. cùm ſcrupulis 11. præterijſſe. Quòd ſi eadem oppoſitio fuiſſet circa horam 23.intelligi debet, illam fuiſſe futuram vna hora ante meridiem diei proximè ſequentis,qui ciuiliter ad diem 16.Maij refertur.Nam & ciuiliter ſeu in communi vita plerunque itidem à meridiano circulo dies inchoantur,verùm non à meridie,vt in ephemeridibus noſtris, ſed ab hora mediæ noctis principium capiunt, atque ad noctis ſequentis medium protenduntur.Tales ſunt etiam ſupputationes motuum in tabulis Prutenicis, in quibus Epochæ Chriſti ad mediam noctem diei præcedentis Calendas Ianuarias ſtatuuntur. Qui itaque Romanorum exemplo diem à media nocte exordiuntur, atque non integro horologio, ſed horis duodecim bis repetitis vtuntur, horum horas ad tempus Aſtronomicum à meridie inceptum aptabis,ſi horis antemeridianis ſeu poſt medium noctis elapſis adijcias horas duodecim pomeridanas,atque numerum dierum ciuilium vnione diminuas. Veluti ſi quis natus eſſet ſalutiferi partus anno labente 1527. die 21. Maij,9.H.47.ſcr.ante meridiē,tunc pro tali ciuili tempore ad tempus ephemeridum aptando,horis 9.& ſcupulis 47.adijciendæ ſunt horæ 12.vt exeant 21.H.47.ſc. quod tempus horarum ſcrupulorumq; vigeſimum diem Maij completum ſequitur. Idem eſt, ſi in tali caſu ex vulgi ſeu politico tempore horas duodecim detrahas. Veluti ſi ex die 21.Maij,9.horis,47.ſcrup.detrahas horas 12.remanebunt vt prius dies 20.Maij,21.H.47.ſc. Cæterùm ſi offerantur horæ à meridie ad mediam noctem numeratæ, eæ cum horis Aſtronomicis congruunt,nec vllam commutationem vlteriorem admittunt. Veluti accidit in aſſumpta genitura,quæ vt paulò antè dicebamus, fuit anno 1527.die 21.Maij,hora 3.ſcrup.47. poſt meridiem.Id tempus noſtra reductione non indiget,offeruntur enim 21.dies Maij in meridie completi, & inſuper horæ tres cum ſcrupulis 47.Talis ſimplex temporis commutatio nō

tan-

tantùm ad cœli figuram extruendam sufficit, sed & ad excerpendos motus planetarum tum ex vsitatis ephemeridibus, tum verò ex plerisque tabulis cœlestium motuum, quas resolutas vocant, proficit. Sed tamen si ex tabulis Prutenicis atque ab Epochis Christi, quæ vt dixi, ad mediam noctem statuuntur, motus stellarum colligere placet: tunc vice versa horas Astronomicas à meridie inceptas, in horas à media nocte computatas conuertere debemus, à tempore ad hunc modum, quem iam exposui, ad meridiei principium transformato, duodecim horas subducentes, vt horæ astronomicæ à medietate noctis numeratæ relinquantur. Quòd si quãdo subtractio ab horis fieri nequeat, tunc integer dies naturalis, hoc est, horæ 24. sicut in calculo Physico consuetum est, accommodandæ sunt, numerusq; dierum vnitate minuendus. Et vice versa si tempus à media nocte supputatum offeratur, atque ad meridiei principium traducendum sit, tunc tempori proposito horæ 12. adijciendæ sunt, & si ex huiusmodi compositione plures quàm 24. horæ excrescant, vigintiquatuor horæ abijciendæ, numerusq; dierũ vnione augẽdus. Quòd si forte horas ab occasu numeratas, qualibus olim Athenienses vtebantur, in horas Astronomicas à meridie supputatas conuertere velis, tunc horas tuas ab occasu supputatas cum tempore semidiurno, quod per doctrinam ascensionum eruendum est, coniunge, & conflabitur tempus Mathematicum à meridie inceptum. Et si ex tali additione plures quàm 24. horæ existant, iterum memineris abijciendas esse ex aggregato horas 24. dierumque numerum vnione augendum. Econtrà verò, si tempus à meridie supputatum in tempus ab occasu fluens conuertendum sit, ab horis astronomicis aufer arcum temporis semidiurni, & quotiescunque subtractio fieri nequiuerit, horas 24. assume, numerumque dierum vnitate minue, & restabit tempus ab occasu numeratum. Ad extremum tempus ab ortu numeratum in dictum tempus nostrum Astronomicum commutabis, si ipsi arcum seminocturnum vnà cum integris 12. horis adijcias, abiectis rursus 24. horis, si opus sit, numeroq; dierum vnitate adaucto. At vice versa si illæ horæ astronomicæ in horas ab ortu numeratas traducendæ sint, seminocturnum temporis arcum vnà cum integris

12. horis

12.horis ab illis aufer,áccommodatis iterum, ſi res ita poſtulauerit,24.horis,numeroq́ue dierum vnitate diminuto,& remanebit tempus ab occaſu ſupputatũ. quod ad cauſam taliũ temporis commutationum attinet,ea in promptu eſt ijs qui intelligunt,eos qui à meridie motus auſpicantur,plus temporis retrò complecti, quàm qui vel ab occaſu,vel à media nocte, vel denique ab ortu principium capiunt. Ipſa verò ſeu vulgi, ſeu ciuilia tempora,cùm iuxta hæc præcepta in tempus aſtronomicum meridiei accommodatum traducta fuerint, nulla ampliùs correctione,quantùm ad figuram cœli conſtruendam attinet, indigebunt.Nam ad tempus æquatum quod ciuili tempori cõſentit,figura cœli conformatur.quòd ſi tempus aſtronomicum ex tabulis motuũ aut Ephemeridibus deprõptum ſit,id quod vſu venire ſolet,cũ aſcẽdẽs alicuius Eclipſis,aut alteriùs luminarium vel reliquarũ ſtellarũ copulationis ſcire cupimus: tunc pro vera thematis cõſtitutione addenda eſt ei,vel ab eodem diminuẽda dierũ naturaliũ προσθαφαίρεσις,ſeu vt vocãt, æquatio. Similiter ratiõe meridianorũ eidẽ adijciendũ eſt, vel ab eodem demendũ tẽpus in tabula regionũ repertũ, prout expoſcũt notæ A vel M ibidẽ aſsignatæ. Atq; hactenùs de vero tẽpore conſtituendo,quod primò in conſtructione figuræ cœleſtis obſeruandum eſt.Secundum præceptum eſt,vt ad hoc ipſum tempus aſtronomicũ ex motuum vel Ephemeridũ tabulis, verũ locum Solis eliciamus: vbi etiam ad meridianorũ differentiam reſpiciendũ erit,ſi tuus & Ephemeridũ loca,longitudine notatu digna diſsideant.Ea verò,vt infrà clariùs dicetur,addenda eſt tempori,ad quod locum Solis excerpere ſtatuiſti: ſi locus tuus loco tabularum ſeu Ephemeridum fuerit occidẽtalior, aut ab eodem ſubtrahenda,ſi ſit orientalior. Veluti in noſtro exemplo, quoniã locus Vallidoleticus longitudo eſt p.8. ſcr.20. loco Vlmenſi,ad quem Ephemerides Stoffleri accõmodatæ ſunt, cuius longitudo eſt par.33.ſcr.0.occidentalior eſt part.24.ſc.40.hoc eſt, hora 1.ſcr.38$\frac{2}{3}$. idcircò hæc differẽtia ad horas 3.ſc.47.addenda eſt, vt proueniant horę 5.ſcr.25$\frac{2}{3}$. quòd ſi ſcrupuloſiùs negotiũ perſequi libeat, ratione æquationis dierum adhuc ſcr.9$\frac{2}{3}$. ſunt addenda,vt fiant horæ 5. ſcr.35$\frac{1}{3}$.quod eſt tẽpus ad locũ Solis, imò verò ad loca omnium ſtellarum ex Ephemeridibus depro-

menda omnibus modis aptatum. Porrò locum Solis verũ cum deprehenderimus, mox eidem arcum æquinoctialis congruentem ex tabulis ascensionum rectarum excerpemus, idq́; sufficiet si Sol præcisè in meridiano fuerit, id est, si diebus in meridiem cõpletis nullæ horæ, nec vlla scru. tẽporis adhęserint. Verùm si Sol à meridie aliquod tẽpus emensus est, tunc ascensioni rectæ loci Solis adijciendus est arcus ęquinoctialis, quem horę horarumq́; scrupula pomeridiana in gradus ęquinoctialis graduumq́; scrupula conuersa conficiunt, vt numerus graduum & scrupulorum ex huiusmodi additione proueniens, medij cœli seu cuspidis decimæ domus ascensionẽ rectã ostẽdat. Cęterùm horæ horarumq́; scrupula per 15. gradus multiplicata in tẽpora ęquinoctialis transeunt. Singulis enim horis æqualibus vbiuis locorum 15. gradus ęquinoctialis peroriuntur. Id autẽ de physica multiplicatione intelligendum est. quòd si vulgarem supputãdi rationem sequi malis, horas quidem per 15. gradus multiplica, scrupula verò horarum prima per 4. partiaris, vt grad9 ęquinoctialis tali tempori congruentes prodeant: siquidẽ, vt dictũ est, vni horę tẽporis ex æquinoctali 15. tẽpora, & ob id quatuor tẽporis scrupulis primis vnus gradus æquinoctialis correspondet. Veluti in nostro exemplo, cùm tẽpus horarũ 3. scrupulorumq́; 47. in gradus æquinoctialis trãsmutare debeamus, ducemus horas 3. in 15. & fient par. 45. scru. verò 47. partiemur per 4. & prodibunt part. 11. scr. 45. quæ composita cum partibus 45. producunt partes 56. scr. 45. qui est arcus ęquinoctialis horis 3. & temporis scrupulis 47. correspondẽs. Tertiò reliquorũ quinq; domiciliorũ orientalium, quæ decimæ domui ad quartam vsque succedunt, ascensionẽ obliquam colliges, si part. 30. ascensioni medij cœli quinquies ordine adijcias. Veluti si ascensioni M C, adijcias partes 30. congeries talis erit ascensio obliqua domus vndecimæ. Huic iterum si addas partes 30. ascensionem obliquã domus duodecimæ colliges, & sic deinceps continua additione partium 30. ascensiones obliquæ cuspidũ sequẽtium eliciendæ sunt. quartò loca Eclipticæ, quæ his ascensionibus respondent, ex tabulis ascensionũ, quarũ peculiares singulis penè locis deseruiunt. per nonũ problema Monteregij elicienda sunt. Sed decimę domus cuspis perpetuò ex tabulis ascen-

sionum.

sionũ rectarũ sumit,nã meridionalis circulus vice recti horizõtis fungit. Cardini verò exorientis cœli seruit tabula cõdita ad latitudinẽ loci propositi. Deniq; tabulas cuspidibus reliquarũ domorũ eliciẽdis inseruiẽtes, indicat rationalis domorũ tabella,circa finẽ tabularũ monteregij posita,in cuius area duo numeri distincti sunt,quorũ prior eleuationẽ poli, supra circulũ positionis vndecimę & tertię domus,posterior eandẽ supra circulũ positionis duodecimę & secundę cõmonstrat.quęre ergo numerũ eleuatiõis poli, seu quod idẽ est, numerũ latitudinis dati loci in sinistro tabellę rationalis latere, & è regione in area deprehendes numeros,qui monẽt,ex quib⁹ tabulis & ad quã latitudinẽ cõditis principia restantiũ domorũ depromẽda sint.Exempli gratia,loci geniturę,qua in exẽplari expositione vtimur, latitudo est partiũ 41.idcirco vndecimę &tertię cuspidi seruiet tabula ascensionũ ad obliquarũ latitudinẽ partiũ 23.& sc.29. cõposita. Duodecimæ verò & secũdę aptanda erit alia tabula facta ad latitudinẽ partiũ 36.sc.58. Sed cùm tabulę ascẽsionũ obliquarum ad integros gradus saltem sint conditę,idcirco pro partib⁹ 23.& scrup.29.simpliciter part.23.vel 24.& pro partibus 36.scr. 58.simpliciter integras partes 37.propter vicinitatẽ numerorũ, ad vsus facilitatem sine manifesto errore assumemus. Quòd si omnia diligenter exequi,atque ad vnguem elaborare velimus, finem noni problematis tabularũ monteregij euoluẽtes cognoscemus,quid facto opus sit supputatori,calculum suum ad poli altitudinem non pręcisè in gradus,sed in graduũ sc. desinẽtem accommodanti. Sed hęc diligentia nõ nisi ad exactè constituẽdam partem horoscopantem necessaria est,cùm decima domus nullum planè exaltati verticis numerũ annexũ habere consueuerit, & reliquis cuspidibus extra cardines positis supputatio ἐν πλάτει facta abundè satisfaciat.Cognitis autem initiis sex domorum orientalium, principia reliquarũ sex domorũ occidentalium nõ ampliùs latebunt,siquidem vnaquęq; domus orientalis suam comparem in parte occidentali ex diametro respicit. Quapropter si in opposita domicilia oppositorũ signorum similes partes & scrupula descripserimus,integrũ cœli thema perficiemus.Verũ hęc omnia vt exemplo planiora fiant,ad tempus geniturę assumptę,nempe ad diem 21.Maii, horã tertiam pome

(ed. 1524 p. 88)

Dos... & Regiomontanum p. 8..

5

Exempl.

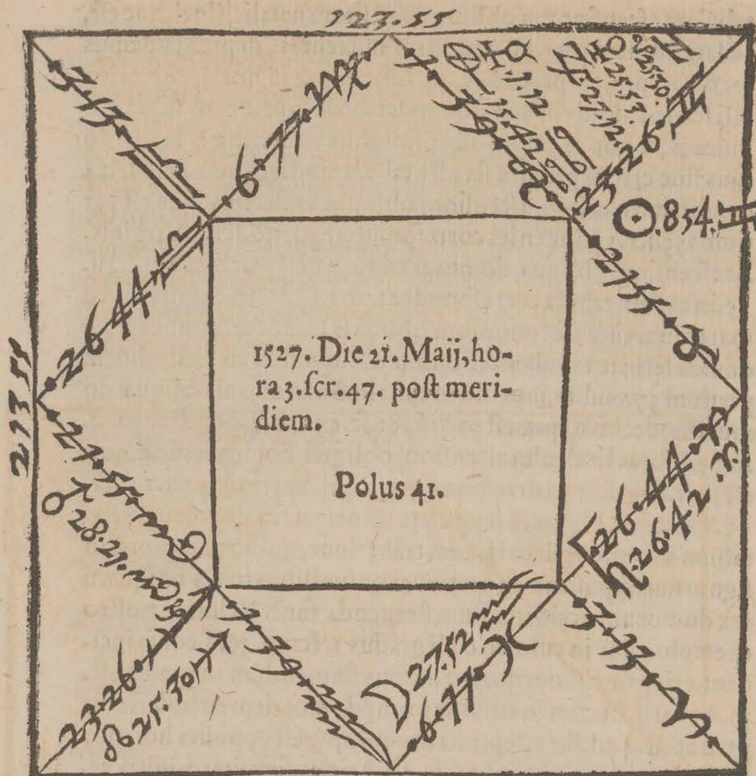
ridianam, ſcrupulum 47. anni 1527. labentis figurã cœli in latitudine regionis partium 41. conſtituamus. Primò ex his quę dicta ſunt manifeſtum eſt, tempus politicũ à nobis definitũ nulla egere reductione: ſiquidem pręter dies 21. maii completos, horas 3. ſc. 47. à meridie numerat, atque ob id planè cum tempore aſtronomico quod quęritur, conuenit. His ita ſe habentibus, proximũ eſt vt locum Solis dicto tempori congruentẽ ex tabulis motuum aut Ephemeridibus, eiuſdemq; loci Solis aſcenſionẽ rectã ex tabulis aſcenſionũ rectarũ depromamus: quo facto, deprehendemus Solem habere p. 8. ſc. 53. 2ª 38. ♊, eiuſq; aſcenſionem rectam eſſe part. 67. ſc. 10. Huic iam adiiciemus arcum ęquatoris, qui horis 3. ſc. 47. à meridie elapſis correſpondet, nempe p. 56. ſc. 45. quo facto producemus aſcenſionẽ rectã medii cœli ſeu decimæ domus par. 123. ſcr. 55. ferè. Huic continenter quinq; vicibus gradus 30. adiicientes, reliquorũ quinq; orientaliũ domiciliorũ aſcenſiones obliquas deprehendemus ſic:

Aſcenſio	Grad.	Scrup.	Poli ἔξαρμα.	Partes Eclipticæ
medii cœli	123	55	0	pticæ 1. 39. ♌
	30			
Vndecimæ	153	55	24	
	30			
Duodecimę	183	55	37	
	30			
Primæ	213	55	41	
	30			
Secundæ	243	55	37	
	30			
Tertiæ	273	55	24	

Iam quod reliquum eſt, partes eclipticæ his aſcenſionibus domorum correſpondẽtes ex certis latitudinũ tabulis, quę ſingulis ſeruiũt, depromere debemus. Ac primò aſcenſionẽ rectã decimę domus, habentẽ part. 123. ſcr. 55. in aream tabulæ aſcenſionum rectarũ mittentes, deprehendemus ipſi in ſiniſtro tabulæ latere correſpondere grad. 1. ſc. 39. Leonis ferè, aſſumpta parte proportionali, id quod ſemper fieri debet, quotieſcũnq; numerus aſcenſionis in area tabulę ad vnguem reperitur. Similiter aſcenſionem obliquam primę domus, habentẽ par. 213. ſc. 55. in

tabulam.

tabulam aſcenſionum obliquarũ ad ſitum natalicij loci, hoc eſt, ad latitudinem part.41. conditam mittentes, deprehendemus ei correſpondere part.26.ſc.44.Libræ, quæ in horizonte orientali ſeu in cuſpide primæ domus ſcribẽda ſunt. Porrò ſuprà monuimus, in hoc exemplo aſcenſionibus vndecimæ & tertiæ domus ſine errore patente ſeruire tabulam ad latitudinem par.24 conditam. In ea itaq; aſcenſioni obliquæ vndecimæ, quę eſt partium 153.ſcr.55. inuenies correſpondere part.6.ſc.17. Virginis. Et aſcenſioni obliquæ domus tertiæ, quæ eſt partium 273.ſcru. 55. in eadem tabula correſpondent part.23.ſc.26.Sagittarij. Ad extremum cùm aſcenſionibus obliquis ſecundæ & duodecimę domus ſeruiat tabula aſcẽſionum obliquarum ad latitudinem partium 37.cõdita, inuenio in ea primò aſcenſioni obliquæ domus duodecimæ, quæ eſt partiũ 183.ſc.55. correſpondere par.3. ſc.13.Libræ. Et deniq; aſcenſioni obliquæ domus ſecũdæ, quæ eſt part.243.ſc.55. correſpondent in eadem tabula part.21.ſcr. 55.Scorpij. Habes iã ſupputata principia ſex domorũ orientalium à medio cœli originem trahẽtium, quibus è regione in ſignorum oppoſitorum partibus conſimilibus initia reliquarũ ſex domorum occidentalium ſtatuenda ſunt. Veluti in noſtro exemplo cùm in culmen cœli gradus 1. ſcrup.39. Leonis incidant, erit principium quartæ domus ſtatuendum in gradu 1.ſc. 39.Aquarij. Et cùm in cuſpide primę domus deprehenderimus part.26.ſc.44.Libræ, ſeptima domus, quę eſt oppoſita horoſcopo, inchoanda erit à grad.26.ſc.44.Arietis: ſimiliterq; initia reliquarum quatuor domorum, hoc eſt, quintæ, ſextæ, octauæ & nonæ ex diametro vndecimæ, duodecimæ, ſecundę & tertię ſtatuenda ſunt, ſicut patet in ſequenti thematis cœli deſcriptione, cui etiam ſortem & loca longitudinum omnium errantium ſiderum inſeruimus. Ea verò quemadmodum ex Ephemeridibus ad meridianum cuiuſuis ciuitatis depromenda ſint, paulò pòſt dicemus. Exactiorem circulum tabularum, etſi hic veluti in primis ſupputationum rudimentis meritò diſsimulare debebamus: tamen eum quoque, ſiquidem ad exactas ſtellarum epochas conſtituendas planè eſt neceſſarius, breuiſsimè perſtringemus.

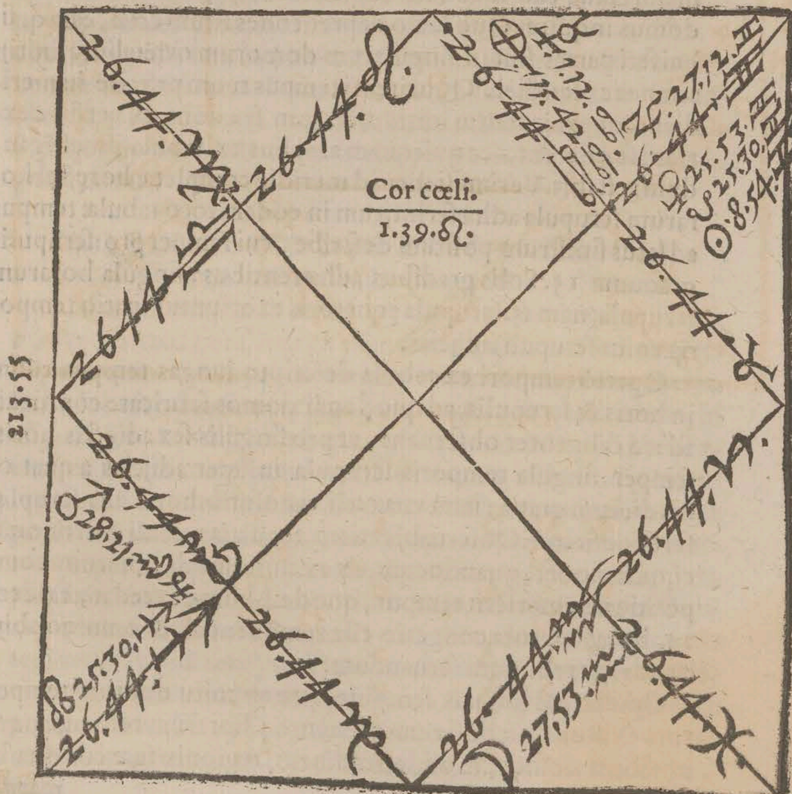
Deuiatio Planetarum ab Ecliptica.

			grad.	scrup.
				19 40
♄	M	D	2	$4\frac{1}{3}$.
	M			26 40
♃	S	A	o	$28\frac{1}{3}$
	D		52	161 46
♂	M	A	o	$25\frac{1}{2}$
♀	S	A	o	59
☿	S	D	1	46
☽	S	A	4	$23\frac{2}{3}$

De erigenda figura cœlesti ex tabulis directionum Monteregij iuxta modum æqualem, à qua iudicia Arabum pendere dictũ est.

Habeas per pręcedentẽ doctrinã ascensionẽ rectã medij cœli, atq; eidẽ iunge p.90.& cõplebis ascensionẽ obliquã cardinis exoriẽtis, cui ex tabula tui climatis gradũ eclipticæ correspondentẽ, sicut dictũ est, excerpe, atq; eũdem cuspidi primę domus asśigna. Secundæ verò domui adscribe similem gradum signi sequentis, & sic deinceps nullo signo omisso donec figura compleatur, procedas. Sed per ascensionẽ rectam medij cœli ex tabula ascensionũ rectarũ locus Eclipticæ correspondens excerpẽdus est, qui in fastigio figuræ designatus cor cœli vocaẗ. Idẽ thema cœli atq; ad eundẽ locũ extructũ iuxta modũ ęqualem.

123.54.

in appendice Gaurici (fo. 174 v°-183 r°)

DE CONSTRVCTIONE FIGVRAE COElestis iuxta modum rationalem Monteregij ex tabulis æquationis duodecim domorum.

PRIMO videndum eſt, vt ſi tempus propoſitum ciuile ſit, in aſtronomicum tempus modo paulò antè expoſito transformetur.

Secundò ad meridiem diei completi locus Solis ex tabulis motuum vel Ephemeride excerpendus eſt.

Tertiò dictũ locũ, ſeu potiùs gradũ Solis completũ in tabula domorum cœli ad eleuatiõem tui loci, vel ad proximè minorẽ maioremúe tuo loco latitudinem condita, ſub titulo decimæ domus inquire. Quo facto deprehendes ſitum cœli, quæq; ſigniferi partes ſint in ſingularum domorum oriẽtalium initijs tempore meridiei. Quocircà ſi tempus tuum præcisè in meridiem congruit, ſtatim initia dictarum ſex domorũ verſus dextram ſe offerent, nec quicquam amplius ex tabula inueſtigandum reſtabit. Verùm ſi diei ad meridiẽ completæ horę vel horarum ſcrupula adhæſerint, tum in eodem loco tabulæ tempus ad latus ſiniſtrum poſitum deſcribe, cui ſemper pro ſcrupulis graduum 15. Solis gradibus adhærentibus, ſingula horarum ſcrupula (nam 15. ſcrupula ęquatoris exoriuntur ſpatio temporis vnius ſcrupuli) adijcias.

Quartò tempori ex tabula deſcripto iungas tempus tuũm in horis & ſcrupulis, ad quod cœli domos fabricare conſtituiſti: id diligenter obſeruans, vt pro ſingulis ſex adiectis horis, ſemper ſingula temporis ſcrupula inſuper adijcias æquationis dierum gratia: nam vna cœli reuolutio horis 24. ſcrup. 4. ferè conficitur. Obſeruabis etiam regulam calculi Aſtronomici, quæ monet, quandocunque ex huiuſmodi horarum compoſitione emerſerit tempus, quod 24. horas excedat, eaſdem 24. horas ex tota congerie eſſe remouendas, & omnino abijciendas, & reliquum ſeruandum.

Quintò has horas & ſcrupula, quæ ex coitu duorum temporum exiſtunt, aut poſt remotionem 24. horarum reſtant, quære in tabula domorum ad latitudinem regionis tuæ condita in margi-

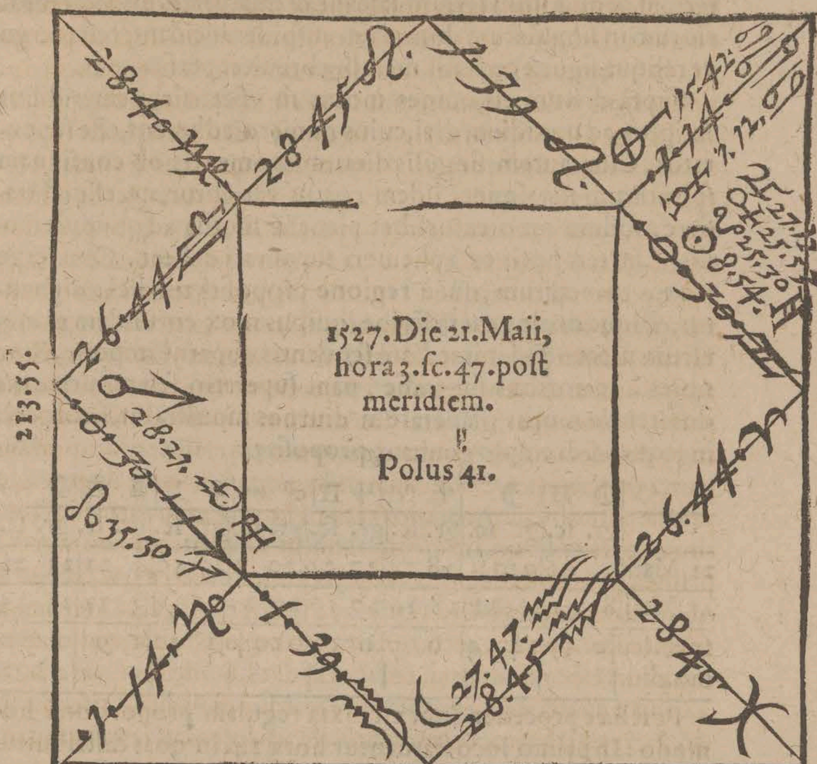
margine eius ſiniſtro, nam è regione verſus dextram offerent ſe initia ſeu cuſpides ſex domiciliorum cœli, nempe decimæ, vndecimæ, duodecimę, primæ, ſecũdæ & tertiæ domorum. Hoc autem modo hemiſphęrio orientali deſcripto, ſex ſtationes occidentales ex oppoſitis ſignis cognoſcuntur. In propoſito exemplo locus Solis eſt part. 8. ſcru. 54. ♊, qui in hoc negotio pro nono gradu completo tutò æſtimatur. Quæro ergo hunc nonum gradum ♊ in tabula ad latitudinem part. 42. condita (nam viciniorem Ephemerides vulgatę non habent) ſub titulo decimæ domus, & reperio ad ſiniſtram partem tabulæ tempus à meridie elapſum correſpondens, nempe horas 4. ſc. 29. quæ iuncta noſtro tempori pomeridiano, hoc eſt, horis 3. ſc. 47. efficiunt horas 8. ſcru. 16. qui numerus temporis in ſiniſtra parte tabulæ nõ ad vnguem, ſed proximè maior reperitur, hoc eſt, horæ 8. ſc. 17. è cuius regione hemiſphærium orientale deſcriptum occurrit, nempe cuſpis domus decimæ p. 2. ♌, vndecimæ p. 7. ♍, duodecimæ p. 7. ♎, primæ p. 27. ♎, ſecundæ p. 22. ♏, tertiæ p. 24. ♐. Reliquę domus ſex occidentales ex oppoſitis ſignis, vt dixi, cognoſcuntur.

SEQVITVR MODVS ERIGENDI FIGVram cœli ex ſententia autoris.

Ad datum tempus inuenias primo aſcenſionem medij cœli, quæ vt diximus, conflatur ex aſcenſione recta loci Solis & gradibus æquinoctialis, quos tempus à meridie elapſum generat. Deinde huic aſcenſioni rectæ coniunge circuli quadrantem, id eſt, part. 90. & prodibit aſcenſio obliqua aſcendentis, cui partem eclipticæ correſpondentem ex tabula ad latitudinem tui loci condita depromas, atque mox eiuſdem iam iam inuentæ partis eclipticæ arcum tam ſemidiurnum, quàm ſeminocturnum ſupputa, ſupputatique vtriuſque arcus partem tertiam capias. Iam verò vt cuſpides ſex domorum orientalium conſtituas, primò aſcenſioni rectę medij cœli ter ordine adiungas trientem arcus ſemidiurni, vt aſcenſiones rectæ vndecimæ, duodecimæ & primæ domorum prodeant. Deinde aſcenſioni rectæ primæ domus bis adde ordine trientem arcus ſeminocturni, & conflabis aſcenſiones rectas domus ſecundæ & tertiæ. Ad ex-

tremum cùm de parte horoſcopante ex pręcedentibus conſtet, reſtat vt reliquarum quinque domorum, quibus omnibus tabula aſcenſionum rectarum ſeruit, partes congruentes excerpamus. His deprehenſis centra domorum oriētalium in promptu habebimus, atque reliquas ſex occidentales per puncta oppoſita ſicut priùs conſtituemus. Veluti in noſtro exemplo, aſcenſio medij cœli eſt part. 123. ſcrup. 55. cui ſi adijciamus circuli quadrantem, id eſt, part. 90. deprehendemus aſcenſionem obliquam aſcendentis part. 213. ſcr. 55. cui in tabula ad latitudinem part. 41. condita correſpondent part. 26. ſcru. 44. Libræ. Huius partis horoſcopantis arcus ſemidiurnus eſt part. 80. ſcru. 52. & eiuſdem tertia portio part. 26. ſc. 57. ferè. Et arcus ſeminocturnus part. 99. ſc. 8. eiuſdemque portio tertia part. 33. ſcru. 3. ferè. His ita ſe habentibus, ſi aſcenſioni rectæ medij cœli ter ordine adijcias part. 26. ſcru. 47. quæ eſt portio tertia arcus ſemidiurni partis horoſcopantis, produces aſcenſionem rectam vndecimæ, duodecimæ & primæ domorum. Ac vndecimę quidem part. 150. ſcru. 42. Duodecimæ verò part. 178. ſc. 29. & denique primæ part. 205. ſcru. 16. Iam ſi triens arcus ſeminocturni, continens part. 33. ſcru. 3. bis ordine adijciatur ad aſcenſionem rectā primæ, prodibit aſcenſio recta ſecundæ & tertiæ. Ac ſecundæ quidem part. 238. ſcru. 19. tertiæ verò part. 271. ſc. 22. Cęterùm in tabula aſcenſionum rectarum aſcenſioni rectę ſtationis vndecimę correſpondent part. 28. ſc. 45. ♌: Duodecimę vero part. 28. ſc. 40. ♍: ſecundæ p. 0. ſc. 30. ♐: tertiæ denique p. 1. ſcru. 14. ♑. Partes Eclipticæ culminantes & horoſcopantes nunquam mutantur, ſed in omnibus modis, hoc eſt, Monteregii, Arabum, autoris, & Campani ſemper reperiuntur & manent eædem. Modum conſtituendi figuras cœli ex ſententia Campani & Gazuli propter eà quòd ſit erroneus, hic omitto. Potuiſſem ſimili ex cauſa omittere modum autoris, niſi ob expoſitionem textus adijciendus fuiſſet. Solam enim opinionem Monteregii hic probamus, quæ & Ptolemęi eſt, aut certè ad ipſius ſententiam quàm proximè accedit. Si quis autem eſt, qui Campani quoque de duodecim domibus ſpeculationem ad numeros reuocare cupiat, problema 16. Monteregii adeat.

FIGVRA AVTORIS.

De motibus ☉ & ☽ & quinq; stellarum errantium cum ☊ & ☋ Draconis, ad quamcunq; diei horam inueniendis, atque in figuram cœli imponendis.

Integra figura cœli constat primò ex descriptione 12. domorũ, nẽpe 4. cardinũ, 4. succedentiũ, & 4. cadentiũ. Secũdò ex inscriptione verorũ locorũ septẽ siderũ errantiũ. Itẽ capitis & caudæ Draconis. Tertiò notatione stellarũ fixarũ primę & secũdæ magnitudinis, quarũ nõ est magna latitudo ab Ecliptica. Quartò & vltimò ex fortunarũ & reliquarũ partiũ inscriptiõe. Atq; hactenus dictũ est, quomodo ad quodcunq; momẽtum temporis figura

gura cœli de ſententia tum Monteregii, tum aliorum Aſtrologorum formanda ſit, vt oculis ſubiiciatur, quæ ſigna ſint ſupra terram, & quæ infra terram lateant, & quæ partes dodecatemoriorum in ſingularum domorum cuſpides incidant: reſtat ergo vt reliqua figuræ cœleſtis membra breuiter perficiamus.

Suprà dictum eſt, omnes motus in vſitatis ephemeridibus ſcriptos, ad meridiem diei, cuius numero adhęrent, eſſe ſupputatos. Cùm autem ſingulis dierum momentis ob continuam ſphærarum motionem iidem motus varientur, neceſſe eſt tradere modum, quo cuiuslibet planetæ motus ad quoduis momentum temporis ex ephemeri ſupputari debeat. Cape ergo motus planetarum, qui è regione propoſiti tui diei aſsignantur, eoſque ordine extra ſcribe, quibus mox eorundem planetarum motus diei immediatè ſequentis ſupernè impone, & minores à maioribus ſubtrahe, nam ſuperatio ſeu numerorum differentia motus planetarum diurnos monſtrabit, ſicut patet in ſequenti exemplo genitur ę propoſitę.

	☉	♊	☽		♄	♈	♃	♊	♂	♏	♀	♊	☿	♋	☊	♐
	gr.	ſc.	g.	ſc.	gr.	ſc.	gr.	ſc.	gr.	ſc.	gr.	ſc.	gr.	ſc.	gr.	ſc.
22. Maii	9	46	9	10 ♓	28	23	27	29	29	1	27	50	4	21	25	22
21. Maii	8	44	25	6 ♒	28	16	27	16	29	21	26	38	3	12	25	25
ſupe. ſeu mo. diu.	0	57	14	4	0	7	0	13	0	20 ℞	1	12	1	9	0	3 ℞

Poſt hæc procedendum eſt iuxta regulam proportionũ hoc modo: In primo loco ſtatuantur horæ 24. in quas diſtribuitur integer dies naturalis. In ſecundo loco colloca differentias motuum ſeu motus diurnos. Tertium locum occupent horę à meridie elapſę vnà cum ſcrupulis, quorum motus quęrendus proponitur. Numerus quartus, qui ex progreſſu regulę proportionum elicitur, addẽdus eſt ad motum tui diei completi, ſi planeta fuerit directus, id eſt, cùm motus eius in ephemeri ſcriptus creſcit. Quòd ſi fuerit retrocedens, hoc eſt, ſi motus eius in ephemeri ſcriptus minuitur, ab eodem ſubtrahendus eſt, vt motus tempori propoſito cõgruens prodeat. Hic obſeruandũ eſt, Solẽ & Lunã reliquis erronibus eſſe velociores, & ob id nunq̃ retrocedere. Itẽ caput Draconis ſemper in antecedẽtia progredi,

nun-

nunquam in cõsequentia. His omnibus ita obseruatis ad diem 21. Maii completum, horas 3. scru. 47. colliges loca planetarum longitudinis vera ex ephemeridibus Stoffleri supputata, vt sequitur.

☉	part.	8.	sc.	58.	Geminorum.
☽	part.	27.	sc.	19.	Aquarii.
♄	part.	28.	sc.	17.	Arietis.
♃	part.	27.	sc.	18.	Geminorum.
♂	part.	29.	sc.	18.	Scorpii.
♀	part.	26.	sc.	49.	Geminorum.
☿	part.	3.	sc.	23.	Cancri.
☊	part.	25.	sc.	25.	Sagittarii.

Attamen hi motus in hunc modũ collecti duplici de causa adhuc emendandi sunt. Vna est meridianorum distantia, altera æquatio dierum. Sed vtraque sicut ad verum motum Lunæ per scrutandnm est necessaria, ita in colligendis reliquorum Planetarum motibus ob eorum lentam progresſionem securè negligitur: præsertim verò tunc, cùm motus stellarum excerpimus ex ephemeridibus, non ad Prutenicũ, sed Alphonsinum calculum accommodatis, & ob id stellarum loca non ad vnguem, sed ἐν πλάτει nobis ostendentibus. Quapropter relictis sex planetis, cursum Lunę sic corrigere debes. Primò in tabulis regionũ, quales ephemeridibus passim addunt, sub charactere ☾ è regione cuiusuis loci annotata sunt graduũ scrupula, quib' ad tẽpus propositũ ex ephemeri desumptus motus Lunæ ratiõe meridianorũ seu situs loci augẽdus est minuẽdusúe, prout literę A & M ijsdẽ scrupulis adiectæ admonent. Tabula prouinciarũ oppidorũq; insigniorũ, q̃ est prępoſita ephemeridib' Stoffleri, nõ habet insertũ locũ nostri exẽpli. Quocirca respiciendũ nobis est ad locũ Hiſpaniæ, cuius longitudo cum longitudine Vallidoleti conuenit, aut saltem non multum discrepat: qualis est longitudo Cordubæ vrbis, è cuius regione sub charactere ☾ occurrũt sc. 42. quæ vero motui Lunæ adijcienda sunt, quòd meridianus per Cordubam descriptus meridiano Vlmensi, ad quem ephemerides Stofflerus cõdidit, tanto sit occidẽtalior. Ad extremũ scrupula, quæ ratione æquationis dierũ ab eodẽ motu semper auferenda sunt, indicabit angulus communis sequentis tabel-

læ,ſi in margine eius ſiniſtro ad diem propoſitum locum Solis, in capite verò tabellæ ſignum in quo Sol verſatur capias, qua ratione in noſtro exemplo decem indicantur ſcrupula, quibus à motu Lunæ ſublatis,& illis quæ nobis diuerſitas meridianorum peperit eidem adiectis, efficitur motus Lunæ omnibus modis correctus part.27.ſcrup.51.Aquarij.

Sequitur tabella motus Lunæ.

G	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓
0	4	9	10	8	6	8	13	16	15	8	2	0
2	4	9	10	8	6	8	13	16	14	8	1	0
4	5	9	10	8	6	8	13	16	14	7	1	0
6	5	9	10	7	6	9	13	16	14	7	1	1
8	5	10	10	7	6	9	14	16	13	6	1	1
10	6	10	10	7	6	9	14	16	13	6	0	1
12	6	10	10	7	6	9	14	16	13	5	0	1
14	6	10	10	7	6	10	15	16	12	5	0	1
16	7	10	10	6	6	10	15	16	12	4	0	2
18	7	10	9	6	6	10	15	16	11	4	0	2
20	7	10	9	6	7	11	15	16	11	3	0	2
22	8	10	9	6	7	11	16	16	10	3	0	3
24	8	10	9	6	7	11	16	16	10	3	0	3
26	8	10	9	6	7	12	16	15	9	2	0	3
28	8	10	8	6	7	12	16	15	9	2	0	4
30	9	10	8	6	8	13	16	15	8	2	0	4

DE MOTIBVS STELLARVM EX TABVLIS Prutenicis exactè ſupputandis.

In Epochis Chriſti ſumitur initium à media nocte diei præcedentis Calendas Ianuarij,quod eſt recentius ſeu poſterius initio eorum,qui motus à meridiei eiuſdem diei præcedentis Calendas Ianuarias auſpicantur integris duodecim horis. Vnde manifeſtum eſt,à tempore aſtronomico à meridie deriuato,de quo ſuprà ſatis multa diximus,ante omnia duodecim integras horas

horas esse subducendas,vt tempus à media nocte inchoatum remaneat. Vt in nostro exemplo anni 1527.labentis proponuntur dies 21.ad meridiem completi,cum horis 3. scr. 47. à meridie emensis.Quapropter si hinc duodecim horas auferas,facies reliquum tempus à media nocte inchoatum completos dies Maij 20.horas 15.sc.47.1ª. Et hoc est primũ in hac nostra supputatione consideratione dignũ. Secundò,tẽpus hoc corrigendũ est per differentiã meridianorũ,hoc est,traducendũ est ad meridianum loci, sub quo motus computant̃.Id efficies si differẽtiam longitudinis seu meridianorum in tempus commutatam subtraxeris à tempore proposito,cùm loci tui meridianus fuerit orientalior meridiano tabularum, aut eandem eidem coniungas,cùm fuerit occidentalior, eò quòd loca orientalia plures numerent horas, & ob id subtrahendas: occidentalia verò pauciores,& ob id addendas, vt tempus ad meridianum tabularũ pręparatũ existat.Veluti in nostro exẽmplo Montis Regij Borussiæ,ad cuius meridianũ tabulæ Prutenicæ sunt conditæ, lõgitudo est par.46.45.1ª.Vallidoleti verò long.part.8. scrup. 20.Differentia ergo meridianorũ est part.38.25.1ª,quæ conuersa in tempus faciunt horas duas,scrup.33$\frac{2}{3}$. tempori proposito addenda,eò quòd Vallidoletum Hispanię vrbs tanto sit Regio monte Borussiæ occidentalior. Quòd si tabula regionum cõpendij gratia vti, atque immediatè ad datum meridianum alium quàm est meridianus tabularũ, loca stellarum supputare velis,id quod hic agimus, quære tuum locum in catalogo locorum,vel ei propiorem,& differentiam temporis adscriptam adde tempori tuo,si adfuerit litera S,vel subtrahe si A adsit,ita vt in nostro hoc negotio contrarium ipsis notis facias. Nostri exempli locus in catalogo prutenico annotatus non est, sed ei loca viciniora, vt sunt Toletum, Corduba, Compostellum, è quorum regione reperitur prior propemodum differentia tẽporis cum litera S indicante,talem differentiam nostro tempori pro horis ad meridianum Regijmontis coaptandis esse adijciendam,contrà quàm notæ reuera significant.Nam in Catalogo locorum insignium loca tabularũ orientaliora habent præfixam notam additionis A, occidentaliora verò notam S. Sunt enim hæ notæ destinatę propriè ad tales supputationes,vt idem

motus

Vide præceptũ Prutenicum primum & ſecundum

motus ad meridianum tabularum ſupputatus diuerſis horis meridiani alterius congruat.

Tertio per locum Solis, quem ephemerides tibi ſemper facilè exhibebunt, προσθαφαίρεσις ſeu æquatio dierum inſtituatur. Veluti in noſtro exemplo, quia ephemerides oſtenderunt locum Solis in p.9. Geminorũ ferè, Idcirco ex priore Canone ęquatioris dierum naturalium colligitur προσθαφαίρεσις dierũ ſcrup.9½.deſignata titulo S ſubtractationem indicante.Nam hi tituli A & S locum habent tunc, cùm apparens tempus commutatur in æqualitatem, ſed contrarium his titulis faciendum eſt: cùm ęquale tempus viciſsim commutandum eſt in apparens. Proinde tempus noſtri exempli tam ratione meridianorum q̃ ratione ęquationis dierum correctum eſt, vt ſequitur. Anni cõpleti 1526.Menſes completi 4.dies 20.horę 18.ſcrup.11⅙.

Ad extremum tempus Iulianum reductum, & ijs modis, quos diximus, aſtronomicę æqualitati conformatum, accommodandum eſt Abaco Alphonſino ex tabula congruenti, quę extat folio 7.& ſequenti.Nam ratio Alphonſinorum, in qua ob colligẽdos ęquales ſtellarum motus, tempus Iulianũ ad dierũ ſexagenas, & ſcrupula redigitur, breuior eſt, & cęteris, vt videtur, aptior.Huius autẽ partis pleniorem inſtructionẽ petere debes ex tertio pręcepto Prutenico, ad cuius tenorem noſtri exempli diagramma ſolummodo hic deſcribere maluimus, quàm verboſa narratione rem non ſatis conuenienti in loco obſcurare.

	Sexag.	3.	2.	1.	Dies	ſc. 1.	2.	3.
Anni	1500	2.	32.	11.	15.			
	26		2.	38.	16.			
Menſes anni								
Communis	4.			2.	0.			
Dies	20.				20.			
Horę	18.					45.		
ſc. 1.	11.						27.	30.
gr. 2.	10							25.
Summa	2.	34.	51.	51.		45.	27.	55.

Tempus igitur aptum calculo Alphonſino erit 2. ſexagenæ tertiæ, 34. ſexagenæ ſecundæ, 51. ſexagonæ primæ, dies 51. 45. prima, 27. ſecunda, 55. tertia. In hunc modum dato tempore ad vſum

vſum calculi æqualium motuum accommodato, Alphonſinam formam colligendi medios motus ſtellarum tenere debes. Eam verò hic non deſcribo, cum dilucidè & exemplis ſit demonſtrata in octauo præcepto Prutenico. Sequitur

II.

ἐπιλογισμὸς τῆς ἰσημερίας προηγήσεως, id eſt, veræ præceſsionis æquinoctij ſupputatio.

Alphonſus deriuat ſuas ſupputationes ab interſectione verna, quam omninò mutari notius iam eſt, quàm vt verboſiùs hic probari debeat. Hinc eſt cernere cauſam, ob quam Copernicus & Eraſmus puncta æquinoctiorum, ſicut nodum Lunæ Anabibazonta & Catabibazonta in præcedentia agi ſtatuunt, & imaginantur duo æquinoctia, medium videlicet & verum: illud quidem quod regulariter, hoc verò quod ἀνωμάλως à capite Arietis ſtellati retrocedat. Eſt igitur præceſsio æquinoctiorum arcus Eclipticæ interceptus inter duos circulos magnos, quorum vterque quidem ducitur per polos Zodiaci, ſed alter per primã ſtellam Arietis ſtellati, alter verò per punctum ęquinoctii ſeu veri ſeu medii ducitur. Differentia autem inter medium & apparens æquinoctium vocatur προσθαφαίρεσις æquinoctiorum, quæ maxima eſt 71. ſcrupulorum primorum, 22 $\frac{1}{2}$ ſcru. ſecund. vt videre eſt in Canone Proſtaphæreſeon octauæ ſphæræ. Cùm itaque puncta ęquinoctiorum non ſint fixa, rectiùs motus exordiuntur à capite Arietis ſtellati, principio videlicet certo & in octaua ſphęra fixo. Deinde verò pręceſsionem ęquinoctiorum ad motus ſtellarum inuentos addunt, vt vera ipſarum loca ab æquinoctio verno colligant. Vnde perſpicuum eſt, ante omnẽ errantium ſtellarum ſupputationem neceſſarium eſſe, vt priùs inueniamus, quot partibus ęquinoctium apparens à prima ſtella Arietis in pręcedentia receſſerit. Calculi autem forma eſt talis: Ad datum tempus rectè pręparatum collige medii æquinoctii verni motum ęqualem, ſeu æqualem pręceſsionem addendo eam cum ſua Epocha. Nam in colligendis motibus æqualibus ſemper Epochę Chriſti Dei, vel Alexandri, vel Cęſaris, aut alterius initii, à quo motus ęquales deriuantur, pręmittendæ ſunt. Deinde eodem labore excerpe ſimplicem ęquinoctiorum ἀνωμαλίαν, qua duplata mox ex cõuenienti Canone Proſtaphę-

ſtaphęreſin ęquinoctiorum collige, eandemq́ue ſi opus ſit per partem proportionalem corrige. Et ſi Anomalia duplex ſemicirculo, hoc eſt, partibus 180. minor fuerit, tunc Proſtaphęreſis ab ęquali motu pręceſsionis ſubtrahatur, ſi maior, eadem Proſtaphęreſis cum ęquali motu pręceſsionis ęquinoctiorum coniũgatur, vt in aggregato reſiduoúe vera & apparens ęquinoctiorum pręceſsio ad datum tempus exeat. Regula ergo Anomalię ęquinoctiorum additionis vel ſubtractionis conſentit cum regula additionis & ſubtractionis Anomaliæ Solaris. Iuxta hęc ſupputatio noſtri exempli erit talis, vt ſequitur:

	Sexag. 1ę.	P.	1a.	2a.
Simplex Aequinoctiorum pręceſsio.	0.	26.	50.	37.
Anomalia ęquinoctiorum ſimplex.	2.	46.	48.	3.
Anomalia duplicata.	5.	33.	36.	6.
Proſtaphęreſis correcta.	0.	0.	31.	44.

Ea verò cùm Anomalia duplex ſemicirculum excedat, ſimplici ęquinoctiorum pręceſsioni iungenda eſt, quo facto, prodit vera ęquinoctiorum pręceſsio ſex.°. Part. 27. 22 1a, 21 2a.

ἐπιλογισμὸς τῆς ἡλιακῆς ψηφοφορίας, id eſt, ſupputatio veri ſeu apparentis motus Solaris.

Duos modos ſupputandi verum motum Solis tradidit Eraſmus in ſuis tabulis. In altero vtitur motu Solis ſimplici, qui ęqualiter deriuatur à primo puncto Arietis ſtellati: In altero verò aſſumit motum Solis ab æquinoctio medio deriuatum, quẽ vocat motum Solis compoſitum, eò quòd ſimplici motui tantum adiiciat, quanta eſt ęqualis ęquinoctiorum pręceſsio. Verùm nos alterum duntaxat modum in quo ęquales motus à prima Arietis ſtella fluunt, eò quòd cum ſequentium ſiderum calculo communis ſit, hic breuiter perſtringemus. Eſt autem modus calculi talis.

PRIMO habeas in promptu hęc quatuor.

1. Veram ęquinoctiorum pręceſsionem.
2. Anomaliam ęquinoctiorum ſimplicem, quorum vtrunque ex pręcedenti pręceſsionis ęquinoctiorum ſupputatione aſſumitur.

3. Aequalem motum Solis.
4. motum Anomaliæ annuę Solis, qui ab Apogeo medio dependet. } additis vtrobique suis constitutis Epochis.

SECVNDO per anomaliam æquinoctiorum simplicem ex canone Prostaphæreseon Solis duo depromantur, nempe centri Prostaphæresis, & scrupula proportionalia. Est autem hæc centri Prostaphæresis, seu vt vulgò loquuntur, argumenti ęquatio nihil aliud, quàm differentia inter medium & verum Apogeũ, quæ vt ante semicirculum annuæ anomalię Solis additur, ita post semicirculum eidem adimitur, ad habendam veram & correctam Solis Anomaliam.

TERTIO per ęquatam anomaliam vno eodemq́ue introitu in tabulam Prostaphæreseon Solis inquirantur hæc duo, nempe ęquatio seu Prostaphęresis orbis & excessus sequens, cuius quidem pars scrupulis proportionalibus paulò antè reseruatis congruens semper Prostaphæresi orbis adiicienda est, vt absoluta seu correcta æquatio prodeat.

Deniq; si ęquata Anomalia Solis semicirculo fuerit { Minor / Maior } tunc æquatio orbis correcta { subtrahitur / adijcitur } ęquali motui Solis,

vt verus locus Solis à capite Arietis stellati exeat. Cui tandem si adiiciatur vera ęquinoctii verni pręcesio, abiecto integro cyclo si opus sit, prodibit locus verus Solis ab æquinoctio apparente in signis, partibus & scrupulis. Vt in assumpto nostro exemplo.

	Sexag.	P.	1a	2a	3a	4a
Vera æquinoctiorum pręcesio	0	27	22	21		
Anomalia ęquinoctiorũ simplex	2	46	48	3	5	13
Aequalis motus ⊙ simplex	0	40	39	27	21	52
Anomalia ⊙ annua	5	28	58	7	16	53
Prostaphæresis centri add.	0	0	55	25	33	48
Scrupula proportionalia	0	0	0	54	35	36
Anomalia ⊙ coęquata	5	30	53	32	50	41

Aequatio orbis prima add.	o	o	52	21	38	49
Excessus sequens	o	o	14	55	o	41
Pars proportionalis de excessu addenda	o	o	o	13	34	21
Aequatio orbis coęquata add.	o	o	52	34	13	10
Vnde ver⁹ locus ☉ ab ♈ capite	o	41	32	1	34	2
Et verus locus ab æquinoctio apparente	1	8	54	22	34	2

Incidit ergo Sol ad tempus genituræ propositę in p.8.54 1ª, 22 2ª Geminorum, qui motus à motu Stoffleri ephemeridum penè 5.scrupulis primis dissidet.

ψηφοφορία τῆς σεληνιακῆς κινήσεως, id est, calculus motus Lunaris.

Primo assumuntur ex pręcedentibus hęc duo.
1. Vera ęquinoctii pręcessio.
2. Motus ☉ æqualis simplex.

Deinde ex tabulis conuenientibus alia duo excerpuntur.
1. Lunę à ☉ elongatio.
2. Anomalia Lunæ, seu vt vocant, argumentum medium.

His constitutis, statim longitudo Lunæ à Sole duplatur, atque per id duplum, hoc est, per centri epicycli ab Apogeo distantiam inquiruntur duo
1. Secundi epicycli, seu vt vulgo vocant, centri Prostaphęresis A vel S.
2. Scrupula proportionalia.

Et si elongatio duplata, hoc est, si cẽtrum Lunæ fuerit semicirculo { Minus / Maius } tunc Prostaphęresis secũdi epicycli { additur / adimitur } anomaliæ Lunari,

vt vera Anomalia Lunę prodeat. Nam vt in Theoria Lunæ dicitur, quando centrum Lunę est minus sex signis communibus, tunc argumentum verum maius est medio, & econtrà.

His ita se habentibus, per Anomaliam Lunæ ęquatã quęruntur duo {
1. Aequatio primi epicycli.
2. Excessus sequens, cuius pars minutis proportionalibus congruens semper ęquationi primi epicycli additur, vt vera eiusdem ęquatio prodeat.
}

Ad extremũ si Anomalia Lunę ęquata fuerit semicirculo { Minor / Maior } tunc ęquatio epicycli primi { adimitur / adijcitur } medio motui lõgitudinis, vt vera Lunę distãtia à medio loco ☉ exeat.

Nam cùm ☽ in superiore parte epicycli contra successionem signorum procedat, efficitur, vt cùm argumentum verum sex signis communibus minus est, linea medij motus lineam veri motus pręcedat, & econtrà.

Porro explorata iam vera distantia Lunę à ☉, adijciendus est ei motus ☉ simplex à prima stella Arietis: quo facto, vera Lunę à prima stella Arietis distantia prosiliet. Huic si denique adiicias veram ęquinoctii verni pręcessionem, prodibit Lunę ab ęquinoctio verno vera distantia in signis signorumq; partibus.

Sequitur ad datum tempus διάγραμμα τοῦ τῆς σεληνιακῆς κινήματος.

	Sexag.	P.	1a	2a
Vera ęquinoctii pręcessio.	0	27	22	21
Motus ☉ simplex ęqualis	0	40	39	27
Lunę à ☉ elongatio	4	15	8	30
Anomalia Lunę	3	29	2	45
Elongatio à ☉ duplata	2	30	17	0
Prostaphęresis duplati add.	0	5	8	36
Scrup.proportionalia			46	42
Anomalia Lunę coęquata	3	34	11	21

Proſtaphęreſis eius add.	0	2	58	53
Exceſſus ſequens	0	1	50	6
Pars ſc.proportionalib.cõgruẽs.	0	1	43	2
Proſtaphęreſis primi epicycli abſoluta add.	0	4	41	55
Vera ☽ à ☉ elongatio	4	19	50	25
Et verus locus ☽ à capite ♈	5	0	29	50
Deniq; verus locus ☽ ab ęquino.	5	27	52	13

Habet itaque Luna ad datum tempus iuxta hanc ſupputationem part.27.ſc.52 1a, Aquarij.

DE VERIS LOCIS LIMITVM NODOrumq; ☾ inueniendis.

Quid ſint nodi & limites Lunæ ſuprà abundè dictũ eſt. Forma autem calculi in præcepto Prutenico 26.tradita, quam nũc oſtendere debemus, hæc eſt. Ad datum tempus inuenies hęc quatuor. 1° Aequalem motum ſimplicem Solis. 2° Aequalem motum ſimplicem Lunæ à Sole. 3° Veram æquinoctiorum præ ceſsionem. Atque hæc tria ex præcedentibus licet aſſumere. 4° Aequalem motum latitudinis Lunæ, qui ad propoſitum tẽpus deprehenditur ſexag.5.part.27.ſcrup.38.1a,42.2a. His ita deprehenſis, conijce in vnam ſummam motum ☉ ſimplicem cum elongatione Lunæ à Sole, & prodibit Lunæ à prima ſtella Arietis ęqualis longitudo ſexag.4.part.55. ſcrup.47. 1a.57.2a. Hinc ſubtrahe æqualem motũ latitudinis Lunæ, vt reliquam facias borei limitis à capite Arietis ſtellati diſtantiam ſexag.5. part.28.ſcr.9.1a.15.2a. Hinc rurſus abijcias circuli quadrãtem, hoc eſt, part.90, vt ☊ diſtantia à principio Arietis ſtellati prodeat ſexag.3.part.58. ſcr.9.1a.15.2a. Ad extremum ſi vtriq; harum diſtantiarum adiunxeris veram ęquinoctii pręceſsionem, habebis vtriuſq; ab apparenti æquinoctio diſtantiam, nodi qui dem Lunam euehentis ſexag.4.part.25.ſc.31.1a.36.2a. Borei limitis verò ſexage.5.part.55.ſcru.31.1a.36.2a. Eſt ergo caput Draconis Lunæ in part. 25½ ferè Sagittarij: Boreus limes verò in par. 25½ Piſcium. Cæterùm cauda & limes auſtralis in locis ex diametro oppoſitis ſemper reperiuntur.

SEQVI-

SEQVITVR SVMMA 28. ET 29. PRAECEpti Prutenici,de inueniendo vero motu latitudinis Lunæ à boreo limite,& hoc deprehenſo,quomodo vlteriùs vera latitudo Lunæ exploranda ſit.

Primò ad aſſumptum tempus inuenias æqualem motum latitudinis Lunæ.Deinde habeas primi epicycli Lunę proſtaphæreſim abſolutam,quam ſicut in calculo Lunæ pręceptum eſt,auferes à motu latitudinis,ſi coæquata anomalia Lunæ minor ſemicirculo fuerit,vel eidem adiungas, ſi ſemicirculum exceſſerit.Hoc enim pacto verum motum latitudinis Lunæ conficies, quem dictæ tabulæ ad imitationem Ptolemæi & Copernici nõ à nodo euehente,vt fit in Alphonſino Abaco,ſed à boreo limite deducunt.Itaque ſi huic latitudinis Lunæ vero motui quadrantem circuli adijceres, produceres eum arcum, quem Alphonſini nominant argumentum latitudinis Lunę,verùm à capite Draconis,vt vocant,per cõſequentia ſigna deductum,quo ſanè minimè indiget calculus Prutenicus, quo per veri motus latitudinis Lunæ à boreo limite arcum,veram Lunę ab ecliptica latitudinem venari docemur. Exemplum:Ad datum tempus noſtrum medius latitudinis Lunæ motus inuentus eſt ſexag. 5. part.27.ſcrup.38.1ª.42.2ª.Et Proſtaphęreſis primi epicycli abſoluta par.4.ſcru.42.1ª 55. 2ª addẽda,eò quòd coęquata anomalia ſemicirculo ſit maior. Verus igitur motus latitudinis ſeu borei limitis eſt ſexag.5. part.32. ſcr. 20.1ª 37.2ª,cuius adminiculo veram Lunę ab Ecliptica latitudinem ſupputamus hoc,qui ſequitur modo. Quando verus motus latitudinis vel nihil eſt, vel integer ſemicirculus, tunc latitudo Lunę maxima, nempe part.5.exiſtit,borealis quidem, quando nihil eſt motus ille latitudinis Lunę verus:auſtralis verò,quando idem ille motus ſemicirculum complet.Sed vbi dodranti exequatur, Luna omninò expers eſt latitudinis, tenetq; nodum euehẽtem, vnde paulatim in Aquilonem aſſurgit.Quando verò quadranti exęquatur,tunc Luna ſimiliter caret latitudine,tenetq; nodum καταβιβάζοντα, vnde à plano Solari paulatim in Auſtrum declinat. Extra hęc loca motus latitudinis Lunę cùm reperitur, tũc Canoní

non latitudinis Lunę integer, qui extat folij 135. columna secunda, tam quantitatem quàm qualitatē latitudinis Lunę tibi facilè ostendet. Veluti in nostro exemplo, cùm verus motus latitudinis sit sexa. 5. par. 32. scrup. 20. 1^a 37. 2^a, hoc est, dodecatemoriorum 11. part. 2. scr. 20. 1^a 37. 2^a. Idcirco huic numero dodecatemoriorum & partium in dicto Canone congruit latitudo Lunę borealis ascendens part. 4. scrup. 25. 1^a. 39. 2^a.

Ἐπιλογισμὸς τῆς ψηφοφορίας τῶν πέντε πλανωμένων ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿, hoc est, Expositio calculi veri motus quinque stellarum errantium.

Ante omnia sint in promptu hæc quatuor. 1° Vera æquinoctiorum præcessio. 2° Simplex æqualis motus ☉: Hæc duo ex præcedentibus assumuntur. 3° Planetę παράλλαξις, id est, commutatio, seu vt Alphonsini vocant, argumentum Planetæ medium, hoc est, ille arcus epicycli, qui ab Apogeo medio ad planetam vsque per consequentia signa extenditur. 4° Apogeon Planetæ in secunda significatione, vt vulgo loquuntur, quod ab Arietis prima stella numeratur. Quapropter si huic adderes æquinoctij verni præcessionem, Apogeon ab æquinoctio verno ad datum tēpus innotesceret. Cæterùm Veneris Apogeon semper vnum eundemq; locum sub sphæra fixa obtinet, distatque à prima stella Arietis sexag. 0. part. 48. scrup. 21. 1^a ferè iuxta Copernicum.

Hæc quatuor plenam quinque errantium stellarum supputationem nobis suppeditant. Nam cùm tam motus Anomaliæ commutationis, quàm longitudinis certa ratione atque harmonia cum motu Solis consentiat, non est necessarium, vt præter motum Solis simplicem, vterq; Anomaliæ & longitudinis motus Planetæ æqualis laboriosè ex tabulis quæratur, cùm vnus ex his sufficiat. Nam motus Anomaliæ à medio motu Solis subtractus, relinquit Planetæ motum æqualem in longitudinem, & id in tribus superioribus. Veneris autem & Mercurij motus simplices perpetuò cum motu Solis simplici consentiunt: sunt enim τῷ ἡλίῳ ξωόδρομοι καὶ ἰσόδρομοι ἢ ὁμόδρομοι, quemadmodum in elementis & Hypothesibus motuum hæc copiosè explicantur,

plicantur. His itaq; quatuor constitutis, aufer æqualem commutationis planetæ motum ab æquali Solis motu simplici, vt æqualis longitudinis planetæ motus à capite Arietis stellati prodeat, idque tantùm in tribus superioribus. Nam ♀ & ☿, vt modò dicebamus, æqualem motum longitudinis semper eundem seu communem cum Sole obtinent. Hinc vero à motu longitudinis iam deprehenso, mox aufer Apogeon planetę in secunda significatione, & remanebit Anomalia Eccentri, seu vt vulgò vocant, centrum medium.

Deinde per Anomaliam Eccentri quæruntur duo:
- 1. Prostaphæresis seu æquatio Eccentri, hoc est, arcus inter lineam medij & veri motus epicycli iacens. Hæc profectò nulla est centro epicycli Apogeum vel Perigeum lustrãte, maxima verò per longitudines medias eunte.
- 2. Scrupula proportionalia.

Et si Anomalia Eccentri semicirculo fuerit { Minor / Maior } æquatio Eccẽtri { auferẽ / adijciẽ } tam medio motui longitudinis, quàm Anomalię Eccentri, vt vtrũque coæquetur, quemadmodũ ipsi quoq; tituli adscripti huic ordini Prostaphęreseon per se indicãt.

Contrarium autem faciendum est pro habenda vera Anomalia commutationis. Alternatim enim pariter sese excedunt & exceduntur, cùm arcus æquationis Anomaliæ Eccentri & commutationis epicycli inter se sint proportionales & similes, atq; ob id ex tabulis deprompto vno habeatur & reliquus.

Postea per cõmutationé planetæ ęquatam ex tabulis Prostaphæreseon quæruntur duo:
- 1. Prostaphæresis seu æquatio orbis.
- 2. Excessus sequens, cuius pars scrupulis proportionalibus congruens æquationi orbis semper adijcienda est, vt parallaxis seu ęquatio orbis absoluta exeat.

Et si Anomaliæ cōmutatio fuerit semicirculo { Minor / Maior } tunc Prostaphęresin orbis absolutam { adde / subtrahe } motui epicycli in longitudinē coęquato,

vt verus locus sideris à cornu Arietis prodeat. Huic si adijcias, veram æquinoctiorum præcessionem, verus locus planetæ ab apparenti æquinoctio prosiliet.

Sequitur ad datum tempus διάγραμμα τῆς ψηφοφορίας ♄.

	Sexag.	P.	1ª	2ª
Vera æquinoctij pręcessio.	0	27	22	21
Solis simplex æqualis	0	40	39	27
Parallaxis seu Anomalia orbis.	0	39	46	33
Apogeon	4	0	33	51
Aequalis motus centri epicycli	0	0	52	54
Anomalia eccentri	2	0	19	3
Prostaph.anomal. eccen.subt.	0	5	46	49
Sc.proportionalia	0	0	41	5
Anomalia Eccentri æquata	1	54	32	14
Motus centri epicycli verus	5	55	6	5
Anomalia orbis coęquata	0	45	33	22
Prostaphęresis orbis prima add.	0	3	55	58
Excessus sequens	0	0	26	13
Pars sc.proportionalib.cōgruens	0	0	17	57
Prostaphæresis orbis absolu.add.	0	4	13	55
Ergo verus locus ♄ à capite ♈	5	59	20	0
Et verus eiusdē ab ęquino.app.	0	26	42	20

Incidit ergo ♄ in Arietis part.26.sc.42 1ª,21 2ª.

ψηφοφορία ♃.

	Sexag.	P.	1ª	2ª
Anomalia orbis	5	42	24	43
Apogeon	2	38	31	27
Aequalis motus centri epicycli	0	58	14	44
Anomalia eccentri	4	19	43	17

Prosta-

Proſtaphæreſis anoma.ecc.add.	0	5	11	10
Sc.proportionalia	0	0	31	19
Motus verus centri epicycli	1	3	25	54
Anomalia eccentri æquata	4	24	54	27
Anomalia orbis coęquata	5	37	13	33
Proſtaphæreſis eius ſubt.	0	3	27	24
Exceſſus ſequens	0	0	16	45
Pars eius ſc.proport.congruens	0	0	8	44
Proſtaphęreſis orbis abſol.ſub.	0	3	36	8
Vnde diſtantia ♃ à capite ♈	0	59	49	46
Et diſtantia eiuſdem à ſectione verna	1	27	12	7

Incidit ergo ♃ iuxta hãc ſupputationem in ♊ part.27.ſc.12 1ª.

ψηφοφορία ♂.

	Sexag.	P.	1ª	2ª
Anomalia orbis	2	52	20	39
Apogeon	1	59	57	16
Martis motus æqualis	3	48	18	48
Anomalia eccentri	1	48	21	32
Proſtaphæreſis anoma.ecc.ſub.	0	10	49	6
Scrup.proportionalia			29	56
Anomalia eccentri æquata	1	37	32	26
Verus motus centri epicycli	3	37	29	42
Anomalia orbis coæquata	3	3	9	45
Parallaxis orbis ſubt.	0	4	43	42
Exceſſus ſequens	0	3	35	31
Pars ſc.propor. congruens add.	0	1	47	31
Parallaxis orbis abſoluta ſubt.	0	6	31	13
Diſtantia ♂ à capite ♈	3	30	58	29
Et diſtantia eiuſdem ab æquinoctio vero	3	58	20	50

Incidit ergo ♂ iuxta hanc ſupputationem in Scorpij part.28. ſcrup.21 1ª ferè.

ψηφοφορία Veneris.

	Sexag.	P.	1ª.	2ª.
Commutatio	0	43	6	13
Simplex æqualis	0	40	39	27

Apogeon	0	48	21	0
Anomalia eccentri	5	52	18	27
Proſtaphæreſis anoma.ecc.add.	0	0	15	53
Scrupula proportionalia			0	10
Anomalia eccentri coæquata	5	52	34	20
Motus epicycli verus	0	40	55	20
Anomalia orbis ęquata	0	42	50	20
Parallaxis orbis add.	0	17	36	4
Exceſſus ſequens			18	34
Pars ſcrup. proport. congruens				3
Parallaxis orbis abſoluta add.	0	17	36	7
Diſtantia ♀ à capite ♈	0	58	31	27
Diſtantia eiuſdē ab æquinoctio	1	25	53	48

Tenet ergo ♀ part.25.ſc.53 1ª.48 2ª Geminorum.

Ψηφοφορία Mercurij.

	Sexag.	P.	1ª	2ª
Commutatio.	2	6	27	13
Simplex æqualis.	0	40	39	27
ἀπόγϛομ.	3	31	7	21
Anomalia eccentri	3	9	32	6
Proſtaphæreſis ano. eccen.add.	0	0	32	51
Sc.proportionalia			52	48
Motus epicycli verus	0	41	12	18
Anomalia eccentri coæquata	3	10	4	57
Anomalia orbis coęquata	2	5	54	22
Parallaxis orbis add.	0	18	6	26
Exceſſus ſequens	0	5	8	14
Pars ſcrup. proport. congruens	0	4	31	14
Parallaxis orbis abſoluta.	0	22	37	40
Diſtantia ☿ à capite ♈	1	3	49	58
Diſtantia eiuſdem ab ęquinoct.	1	31	12	19

Habet ergo ☿ part.1. ſcrup.12 1ª ferè Cancri, qui motus plus quàm integris duabus partibus à calculo ephemeridum ex Alphonſinis tabulis deriuatarum diſcrepat. Anomaliæ eccentri coæquationem, motus ſtellarum in longitudinem ſupputantes omittere poteramus. Verùm nos huius quoque coæquationem vbique ideo adiecimus, quòd per coęquatam Anomaliam eccentri

centri & absolutam anomaliam commutationis præter multa alia alibi explicanda, latitudines quoque quinque stellarum errantium iuxta præceptum 81. & 82. Prutenicum supputandæ sint. Est itaque in nostro exemplo latitudo ad hunc modum supputata. Saturni meridionalis & ab apogeo eccentri descendentis part.2.sc.4 1a,20 2a ferè. Iouis meridionalis ascendentis part.0.sc.28 1a,27 2a. Martis meridionalis descendentis part.0. sc.52 1a,17 2a. Veneris septentrionalis ascendentis,p.0.sc.59 1a, 14 2a. Mercurii septentrionalis descendentis part.1.scr. 46 1a.

Loca denique vera fixarum tam longitudinis quàm latitudinis sic venabere: E canonica ipsarum descriptione excerpenda est stellæ longitudo à capite Arietis stellati, ac mox deinde huic longitudini adijcienda est ęquinoctij verni pręcessio vera, vt longitudo stellæ ab apparenti æquinoctio in partibus exeat. Has partes si per 30. secemus, facilè deprehendemus, in quo dodecatemorio & in qua parte eiusdem stella versetur. Exempli gratia, sit inuenienda cœli pars, in qua ad datum genituræ tempus hæret Λαμπαδίας, palilicium Romanis dicta. Longitudo eius à capite Arietis in Asterismo Tauri annotatur part.36. Latitudo verò australis p.5,sc.10 1a, quæ in fixis nunquã mutatur, & ob id nulla vlteriore correctione indiget. Sed ęquinoctij vera pręcessio suprà inuenta est part.27.scru.22 1a,21 2a. Idcirco hęc coniuncta cum longitudine stellæ efficit part.63.scru.22 1a, 21 2a, quæ per 30. sectę produnt duo signa cum par.3. scru.22 1a, 21 2a. Incidit ergo Palilicium in p.3.sc.22 1a,21 2a Geminorum. Item βασιλισκός, id est, regulus habet longitudinem à capite ♈ p.115.sc.50 1a, cum latitudine boreali p.0.sc.10 1a. Addita verò æquinoctij præcessione vera ad stellæ longitudinem, produces eiusdem ab apparenti ęquinoctio remotionem part.143. sc.12 1a,21 2a, quæ sectæ per 30. faciunt dodecatemoria 4. relictis p.23.sc.12 1a, 21 2a. Incidit ergo Regulus ad datum tempus in p. 23.sc.12 1a,21 2a Leonis. Similiter cęterarum fixarum vera longitudinis loca supputari possunt. Ad extremum cum loca stellarum exactè supputata themati cœli inseris, perpende quę cœli stationes complectantur dodecatemoria, in quibus stellæ versantur. Nam singulæ stellæ describendę sunt in domibus, quarum cuspides partes dodecatemoriorum in quibus hęrēt, com-

plectuntur, obseruata tamen graduum serie & multitudine. Veluti in nostro exemplo locus Solis est p. 8. sc. 54 ra Geminorũ. Id dodecatemorion cùm inueniatur in domo octaua & nona, & pars eius octona seu potius nouena sequens cuspidem octauæ & antecedens cuspidem nonę, incidat in domum octauam, idcirco locum Solis quoque in octauam domum inserere debemus. Et eadem ratione reliquæ stellæ stationibus cœli reliquis in quas incidunt, sunt inserendę, prout videre est in figuris suprà descriptis. Alij subtiliùs hæc persequuntur, habita ratione non saltem stellarum longitudinis, sed & latitudinis. Hoc quoque modo stellę latitudine aliqua præditę si in partibus signorum in medio vel circa medium alicuius domus existentibus reperiantur, non aliter ac si latitudine carerent, in easdem domos rectè collocabuntur. Quòd si planeta habeat effatu dignã latitudinem, & præterea prope cuspidem alicuius domus fuerit, fieri posse ostendunt artifices, vt aliàs in domum sequentem, aliàs in præcedentem propter ipsius ad latera discessum incidat. Sed huius rei exactam dijudicationem petere debent qui volent, ex problemate tabularum 21. Monteregij. Mihi hęc cura superflua, & quòd magis est, à sententia Ptolemæi aliena esse videtur. Nam Ptolemęus cùm latitudines planetarum in directionibus neglexerit, consentaneum est, eum multo magis posthabuisse easdem in distributione stellarum per domos figurę cœli, præsertim cùm vim stellis tribuat, vt infrà latiùs patebit, non ex loco latitudinis, sed ex partibus Eclipticę, quę definiuntur per lineas, per centra stellarum, & per vtrunque polum Eclipticæ transeuntes. Veluti Palilicium habet vim circa medietatem quartæ partis Geminorum, non quòd orbis radiorum eius eò vsque se extendat, sed quia linea per centrum stellæ & polos Zodiaci ducta per dictum punctum Eclipticæ transeat. Atque hæc de constitutione figuræ cœlestis hic dixisse sufficiat. Nam de forte & alijs partibus inueniendis infrà in differentia quinta dicetur.

I *Quarta autẽ pars quæ est ab ascendente vsq; ad medium cœli, quæ est domus duodecima, vndecima & decima, dicitur quarta pars orientalis, masculina & ad-*

ueniens,

ueniens: significat initium vitæ: & vocatur puerilis, sanguinea, vernalis. Et pars alia quæ est à medio cœli usque ad gradum occidentalis signi, id est, septimæ, qui est super circulum hemisphærij occidentalis, quæ est domus nona, octaua & septima, est meridiana, fœminea, recedens: significat mediam ætatem: & vocatur profectio iuuentutis, æstiualis, cholerica. Tertia quoque pars, quæ est ab occidente usq; ad gradum quartæ domus, qui est super circulum meridiei sub terra, quæ est domus sexta, quinta & quarta, est occidentalis, masculina, aduenies: significat finem vitæ: & vocatur autumnalis, melancholica, & est senilis: & est mediocris ætatis*. Quarta pars, quæ est à quarta domo usque ad ascendens, quæ domus est tertia, secunda, atque ascendens, est septentrionalis, fœminina, recedens. Significat quod accidit homini post mortem eius, & ad quid deueniet corpus eius, vel eius dispositio de dimissa substantia, aut quid dicetur de eo, scilicet utrùm laudetur vel vituperetur: Et vocatur hæc pars senilis, defectiua, flegmatica, hyemalis.

*hoc est, senii primi nondũ deficientis.

2 Et illæ duæ partes, quæ sunt à medio cœli usque ad ascendens, & ab ascendente usque ad quartam domum, faciunt medietatem, quæ vocatur medietas ascendens. Reliquæ partes, quæ sunt à quarta domo usque ad septimam, & inde ad medium cœli, constituunt medietatem descendentem vocatam.

3 Et quicquid fuerit super terram ex circulo, id est, pars

pars circuli ſuperior, dicitur dextra: & quæ ſub terra latet, id eſt, pars inferior, dicitur ſiniſtra.

4 Et aſcendēs & quarta & ſeptima & decima alamed, id eſt, quas nos angulos vocam⁹, vt pulchriùs ſonet. Et ſecunda domus, octaua & quinta & vndecima, ſuccedentes angulis vocantur. Tertia autem & ſexta, nona & duodecima cadentes ab angulis dicuntur.

5 Cùm ergo Planeta in angulis vel eius ſuccedentibus fuerit, dicitur proficere: & ſi fuerit in cadentibus ab angulis, dicitur deficere.

6 Et vnaquæq; iſtarum domorum ſignificat aliquid de eſſe hominum.

Quarta autē pars, &c.

1 Hoc eſt alterum membrum diſtributionis cœli fortuitæ. Poſtquam enim breuiter attigit cœli partitionem in partes inſtabiles, iam earundem partium cum ſubiectis rebus συνοικείωσιν ſeu familiaritatem deſcribere intendit. Ac orditur hoc negotium à cœli quadrantibus, qui horizonte & meridionali circulo diſtinguuntur, atque eoſdem, vt ſuprà in expoſitione partiū cœli ſtabiliū fecit, tēporibus anni, plagis mundi, ſexui, ætatibus & quatuor humoribus comparat. Sicut autem diurnus ſeu ipſius ęquinoctialis motus, qui harum inſtabilium partium effector eſt & commutator aſsiduus, motui alteri, ſtellis per ſigniferum diſcurrentibus proprio aduerſatur: ita quoque numeratio ſeu ſeries ſeu ordo quartarum cœli inſtabilium ſtabilibus opponitur, inq; aduerſam partem mundi protēditur. Etenim quadrantes ſtabiles, de quibus ſuprà diximus, quos duo circuli per polos ſigniferi & puncta cardinalia tranſeuntes faciunt, numerantur per ſigna conſequentia: hi verò quos meridionalis & finiens complectuntur, per præcedentia. Hinc efficitur, vt quadrās qui eſt ab ortu ad meridiem, primus ſit: qui inter horizonta occidentalem & cœli medium ponitur, ſecundus: qui inter occaſum, & noctem mediam, tertius: denique qui imo cœli & finiente orientali concluditur, quartus. Quod ad ſexum

τὰ τῶν ὡρῶν τεταρτημόρια.

τοῦ ὁρίζοντος δ' τόποι καὶ γωνίαι.

ſexum quartarum attinet, concordat hic autor cum Ptolemęo, vterque enim quadrantem primum & tertium maſculinum, ſecundum & quartum fœmininum facit. Verba autẽ Ptolemæi de hac re ſunt hæc: καὶ ἔτι λέγουσι τοὺς ἀσέρας θηλύνεσθαι καὶ ἀρρενοῦσθαι παρὰ τοὺς πρὸς τὸν ὁρίζοντα σχηματισμούς, οἱ μὲν γὰρ τοῖς ἀπὸ ἀνατολῆς μέχρι μεσουρανήματος ἢ καὶ ἀπὸ δύσεως μέχρι πάλιν τοῦ ἀντικειμένου μεσουρανήματος σχηματισμοῖς, ὡς ἀπηλιωτικοὺς ἀρρενοῦσθαι· ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς δυσὶ τεταρτημορίοις, ὡς δυτικοὺς θηλύνεσθαι, hoc eſt, Stellas præterea maſculeſcere & effœminari aiunt pro eo atq; erga horizontis figurationes ſeſe habuerint. Maſculæ enim ſunt veluti orientales in quadrante ab ortu ad medium cœli, & ab occaſu ad imum medium cœli: In reliquis verò duobus quadrantibus fœmineæ ſunt tanquàm occidentales. Hinc manifeſtũ eſt, artifices velle iuxta mundi ad meridionalem circulum aſcenſum vel ab eodem deſcenſum mutari energiam agendi & ſexum Planetarum. Primò enim ab horoſcopo ad medium cœli vſque ſemper altiùs ſubeunt, mox deinde à meridiano cœli faſtigio vergentes ad occaſum deſcendunt: & rurſus ab occaſu imum meridianum accedentes aſcendunt, & denique hinc donec ad ortiuum horizonta peruadant, deſcendunt. Hac ratione autor quoque primum & tertium quadrantes aduenientes, reliquos verò duos recedentes nominauit. Hanc viam veram eſſe clarè nobis oſtendit opus Lunæ, quæ ad vtrumuis meridianum ſcandens magno impetu marinarum aquarum affluxus ciet: & econtrariò à meridiano ad occidentalem vel orientalem horizonta delabens, eaſdem remittit atque refluxus efficit. His ita ſe habentibus, perſpicuus eſt vulgatus error, duos cõtinuos quadrantes orientalem medietatem conſtituentes, maſculos, reliquos verò duos quòd in occidentali medietate ponantur, fœmineos nominantium. Nam medietas mundi ortiuo horizonte diſtincta, nominatur medietas aſcendens, & huic oppoſita deſcendens, reſpectu ſolius puncti verticalis, & non ratione vtriuſque meridiani, ſuperioris videlicet & ſubterranei, quod hic potiſsimùm ſpectamus. Vtilis eſt huius rei noticia cùm ad cognoſcendum robur ſtellarum, tum verò ad dijudicandos maſculorum & fœmineorum fœtuũ ſignificatores. Primus quadrans orientalis, ſecundus meridionalis,

tertius occidentalis, quartus borealis etiam à Ptolemeæo dicitur. Ac de orientali & occidentali plaga nullum eſt dubium. Sed cur imum cœli perpetuò latens ſeptentrioni perpetuò apparenti, & vice verſa, medium cœli perpetuò apparens plagæ meridionali perpetuò latenti tribuitur? Id fit propter ſimilitudinem qualitatum. Nam vt medius dies extremi caloris eſt initium, ita à parte auſtrali & à zona torrida ſummus calor procedit. Et medium noctis initium eſt maximi frigoris, cuius cauſa etiam boreas exiſtit. Cæterùm autor eoſdem hos quadrantes ad tempora anni, ætates & humores comparans Ptolemæum relinquit, & communem vulgatamque de hac re opinionem ſequitur. Nam primam partem mundi inter orientalem horizonta & medium cœli poſitam veri, ſecundam æſtati, tertiam autumno, quartam hyemi aſsimilat. At Ptolemæus contrà primū quadrantem ſiccum, ſecundum calidum, tertium humidum, quartum frigidum facit. Sanè in ſecundo & quarto quadrante fermè cōueniunt, in primo verò & tertio diſcrepant. Vult enim Ptolemeus partem ortiuam non inſtar veris humidam, ſed potius ſiccam, & partem oppoſitam quæ ab occaſu ad cœli imum protenditur, non inſtar autumni ſiccam, ſed potius humidam exiſtere, vt totus dies ſiccus, totaq; nox humida conſtituatur.

Lib. 1. cap. περὶ τῆς τῶν ὡρῶν ἤτοι δ' γωνιῶν δυνάμεως, id eſt, De anni tēporibus & quatuor angulorum natura.

Verba eius hæc ſunt: ὁμοίως δὲ καὶ τῶν δ' τοῦ ὁρίζοντος τόπων ἤτοι γωνιῶν, ἀφ' ὧν καὶ οἱ καθ' ὅλα μέρη πνέοντες ἄνεμοι τὰς ἀρχὰς ἔχουσι, ὁ μὲν πρὸς τὰς ἀνατολὰς αὐτός τε τὸ πλέον ἔχει ἐν τῷ ξηρῷ, διὰ τὸ κατ' αὐτὸν γινομένου τοῦ ☉, τὰ ἀπὸ τῆς νυκτὸς ὑγρωθέντα τότε πρῶτον ἄρχεσθαι ξηραίνεσθαι, οἱ δ' ἀπ' αὐτοῦ πνέοντες ἄνεμοι, οὓς κοινότερον ἀπηλιώτας καλοῦσιν ἄνικμοί τε εἰσὶν καὶ ξηραντικοί. ὁ δὲ πρὸς μεσημβρίαν τόπος, αὐτός τέ ἐστι θερμότατος διά τε τὸ πυρῶδες τῶν τοῦ ☉ μεσουρανήσεων, καὶ διὰ τὸ ταύτας κατὰ τὴν τῆς ἡμετέρας οἰκουμένης ἔγκλισιν, πρὸς μεσημβρίαν μᾶλλον ἀποκλίνειν: οἵ τε ἀπ' αὐτοῦ πνέοντες ἄνεμοι οὓς κοινῶς νότους καλοῦμεν, θερμοί τέ εἰσι καὶ μανωτικοί. ὁ δὲ πρὸς ταῖς δυσμαῖς τόπος, αὐτός τέ ἐστιν ὑγρός, διὰ τὸ κατ' αὐτὸν γινομένου τοῦ ἡλίου, τὰ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἀναποθέντα τότε πρῶτον ἄρχεσθαι διυγραίνεσθαι: οἵ τε ἀπ' αὐτοῦ φερόμενοι ἄνεμοι, οὓς κοινότερον ζεφύρους καλοῦμεν, νεαροί τέ εἰσι καὶ ὑγραντικοί. ὁ δὲ πρὸς ταῖς ἄρκτοις τόπος, αὐτός τέ ἐστι ψυχρότατος, διὰ τὸ κατὰ

τὴν τῆς

τὴν τῆς ἡμετέρας οἰκουμένης ἔγκλισιν τὰς τῆς θερμότητος αἰτίας τοῦ ☉ μεσουρανοῦντος πλέον αὐτοῦ διεστάναι, ὥσπερ τοῦ ☉ ἀντιμεσουρανοῦντος: οἵ τε ἀπ' αὐτοῦ πνέοντες ἄνεμοι οἱ καλούμενοι κοινῶς βορέαι ψυχροί τέ εἰσι καὶ πηκτικοί, hoc eſt: Ad eundē modum diſtribuuntur etiam quatuor finientis anguli, ex quibus venti totas illas partes occupantes naſcuntur. Ac orientalis quidem ariditatis plurimum habet: quòd cùm ibi Sol eſt, tum per noctē excitata humiditas deſiccari incipiat. Et hinc ſpirantes venti, quos communiter ſubſolanos vocāt, aridi ſunt & auram deſiccantes. At plaga meridionalis calidiſsima eſt, & propter Solis in cœli medio flammationes, & quòd Solis illæ culminationes in noſtrarum regionum ſitu ad auſtrum maximè inclinent. Venti quoque hinc ſpirantes, quos nothos ferè vocamus, calidi ſunt & rarifici. Cæterùm locus occidentalis humidus eſt, quòd Sole eum perluſtrante, humiditas per diem exhauſta tum primùm diffundi incipiat. Venti quoque hinc erumpentes, quos fauonios nominant, teneri ſunt & madidi. Verùm locus ſeptentrionalis frigidus eſt, propterea quòd pro ſitu noſtræ terræ à Solis culminationibus calorem efficientibus longiſsimè abſit, perinde atque Sol, dum ſubterraneum meridionalem conſcendit, à nobis abeſt longiſsimè. Et venti qui inde ſpirant, communi appellatione aquilones dicti, frigidi ſunt & congelatores. Ex his omnibus manifeſta eſſe poteſt & Arabum & Ptolemæi de quartarum mūdi natura tam traditio quàm αἰτιολογία, hoc eſt, quatenus illi inter ſe conſentiant vel diſſentiant. Sed quomodo hæc diuerſitas opinionum concilianda ſit, aut ſi omnino conciliari nequeat, quomodo altera ſententia reiecta, reliqua naturæ conſentientibus rationibus approbanda & defendenda ſit, non ita clarum neq; in promptu: imò verò difficilimum eſſe videtur. Neq; enim veriſimile eſt, Ptolemæum in his ſubitò mutabilibus cœli partibus, quæ meridionali & finiente circulis diſtinguuntur, abſq; graui aliqua cauſa receſsiſſe ab vſitato & à natura recepto ordine, quem fideliter obſeruauit non tantū in quatuor anni temporū quadrātibus, verū etiā in aliarū ſtellarū ad Solē cōfigurationib⁹. Sicut em̄ ver calidū & humidū: ęſtatē calidam & ſiccam: autumnum, ſiccū & frigidum: hyemem frigidam & humidam fecit: eodem modo poſtea ſtellas à prima

emersione Solis ad quadrãgularem vsq; cũ Sole cõfiguratione instar veris humidas: à prima quadra ad oppositionẽ, vt æstatẽ, calidas: ab oppositiõe ad quadrã secundã, vt autumnũ siccas: & deniq; hinc ad occultationẽ vsq; frigidas esse tradidit. Hic naturalis ordo planè requirere videt̃, vt ad eundẽ modũ quatuor mundi angulorum primus, humidus & calidus: secundus, calidus & siccus: tertius, siccus & frigidus: quartus denique, frigidus & humidus esse credatur. Sed Ptolemæus hanc legem non tantùm negligit, sed & omninò inuertit. Nam orientem, qui iuxta hanc rationem debebat esse humidus, facit siccum, & occidentem ex traditione consueta siccum dicit esse humidum. Econtrariò Arabes non solùm consuetum ordinem hic obseruare, sed etiam autoritate naturæ peritissimorum hominum suam sententiam posse cõfirmare videntur. Nam Hippocrates, καὶ πᾶς ὁ συν αὐτοῖς χόρος τῶν ἀσκληπιαδῶν, diei quadrantem primum, qui orientali horizonte & finiente continetur, veri & humori sanguineo: secundum, æstati & bili: tertium, autumno & humori melancholico: quartum, hyemi & pituitæ comparat. Ad hæc inter alia multa, quæ Ptolemæo obijci possunt, hoc quoque est grauissimum, quòd his partibus diei vnam solam qualitatem præficit, & quidem taliter, vt vbiuis seriem qualitatum numerare incipias, semper conijciaris in ordinem actionibus naturalibus repugnãtem, nempè à calido ad siccum, à sicco ad humidum, ab humido ad frigidum, à frigido ad siccum: qui processus absurdè contra legem actionum naturalium instituitur. Videmus enim materiam ordinato calore primò dissolui & parum calefieri: inde incalescere & exiccari, & denique deficcatam frigefieri. Sic senum corpora non propter frigus siccescunt, sed propter humiditatem deficcatam frigent. Et pueri nõ quia calidi sunt, euadũt humidi, sed quia sunt humidi, ideo fiunt calidi. Hæc singula impauidum lectorem ita turbare possunt, vt semper dubitet, Ptolemæóne an verò Arabibus magis credendum sit. Pontanus quoque in copiosa huius loci expositione nihil præter nudam verborum expositionem in mediũ attulit. Et Hali hic nihil obseruatione dignum annotauit, nisi quod ex verbis Ptolemæi colligit, qualitates plagæ australis ratione inhabitantium commutari in qualitates partis septen-

trionalis. Multum, inquit, bene dixit Ptolemæus, cùm dixit respectu nostrarum morarum: Quia si posuerimus, quòd aliqua populatio sit in parte meridiei, erit septentrio illis qui morantur ibi de modo qui nobis est meridies. Quia nobis est meridies respectu nostrarum morarum calidus & comburens, quia Sol est toto anno in directo partis illius, & facit multas reuerberationes radiorum. Solum Cardanum in hoc loco rē ipsam spectasse reperio. Ptolemæi verborum, inquit, est sensus, tale tempus, talisq́; pars cœli, talisq́; ventus, qui ab oriente vsque ad meridiem ortum habet, siccus est qualitate & actione, non substantia, nec aliam illi copulat qualitatem. Ratio est, quia in his quæ sunt breuis temporis, actiones considerare oportet, quæ vehementes sunt, hæ verò pariunt qualitates non substantias. Substantia enim concoctione indiget, concoctio tempore, tempus autem breue est & perexiguum: Ideo planetæ & fixę in partibus diei atque cœli qualitates mutant, non substantias. Non igitur inconuenit actionem ex sicca transire in calidam, vel ex calida in humidam. Sed dubitabit hic fortasse aliquis, quomodo primæ qualitates, quatenus sunt substantię, distinguēdæ sint à primis qualitatibus, quæ sunt accidentia & impressiones, hoc est, quomodo calidum exempli gratia modò ad qualitatem, modò verò ad corpus seu substantiam transferatur. Respondeo, nomina qualitatum nonnunquam παρωνύμως seu denominatiuè ad totum corpus ab inhęrentibus qualitatibus transferri. Nam calidum secundum substantiam dicimus corpus subiectū subinde, atque per vices contrarias qualitates, hoc est, caliditatem, frigiditatem, humiditatem & siccitatem recipiens. Hinc multū vel paucum calidum cùm nominamus, ad quantitatem substantiæ respicimus. Exempli gratia, si sint duo æqualia labra, sed aquę & vini liquore inęqualiter temperato repleta: tunc alterum labrum plus vini & plus caloris, alterū verò plus aquę & minus caloris comprehendere rectè diceremus. Nam vinum τῇ δυνάμει est calidum. Simile est, si duo labra magnitudine quidem inęqualia, sed tamen liquore ęqualiter temperato repleta supponantur. Verùm enimuerò, cùm non ad substantię seu subiecti copiam, sed solam qualitatem respiciētes, illi quidem dicimus plus calidi inesse, huic verò minus, aliter intelligendum est.

Verbi gratia, si duo sint labra magnitudine ęqualia, sed inęqualiter calefacto liquore repleta, tunc alterum, calidius videlicet, plus caloris continere diceremus, frigidius verò minus. Et manifesta est hic κατάχρησις in verbo plus, siquidem propriè & melius magis vel minus, vehementius vel debilius, & similes voces qualitatibus accommodantur: paucum verò & multum in sola substantię quantitate rectè obseruatur. Similiter manifestum est, tam substantias quàm qualitates alterationibus esse obnoxias. Nam vt de qualitatibus primò dicamus, olei substantia iam calorem ex asiduitate motus vel aliundè infusum recipit: iam verò rursus ob quietem vel aliter pulsa qualitate caloris friget. Eadem hęc substantia cùm ex vapore aëreo vnctuoso atque benè concocto constet, si igni subijciatur, flammam tranquillam alit. Quòd si quantitatem substantię integram conseruare studens, per continuam adiectionem aquosarum partium, partes olei calore absumptas instaures, substantia illa semper fiet deterior, & flamma propter accedẽtem impuram & crudam materiam strepitum multiplicabit, & tandem cruditate partes concoctas vnicente extinguetur. Hæc actio naturalis in nostris quoque corporibus cernitur. Substantia vitalem calorem sustinens, ab exordio purissima existit, constat enim ex semine aëreo & menstruo aquoso benè concocto, & ob id paucissimam omnino terrenã substantiam participat. Cùm aut partes vitali calore depastas continenter instaurari necessum sit, imò verò ipsam subiectã substantiã amplificari oporteat, & partes illę per nutritionis organa quotidie cõfectę atq; corporibus, vt deperditi fiat instauratio adiectæ, sint impuriores & magis terrestres, perspicuũ est, substantiã seu subiectũ vitalis illius & innati caloris continenter attenuari, donec tãdem plane terrestre factum & desiccatum, flammæ vitali alimentum neget, ipsumq; corpus morti obnoxium faciat. Vnde rectè Hippocrates enunciauit, pueros calore innato esse calidiores ijs qui in iuuentæ vigore consistunt, aut ad seniũ prolapsi sunt. Lycus ergo vocẽ calidi ad qualitatem transferens falso calumniabatur Hippocratẽ, ætati consistenti vehementiorem calorem quàm ætati puerili inesse ostendere contendens. Nam id quoq; hic non negauit Hippocrates, qui nõ ad qualitatem, sed ad substantiã caloris respexit,

Aphorismo 14. li. primo.

atque

atq; puerorũ corpora nõ acutiorẽ caloris qualitatẽ,ſed maiorẽ copiã ſubſtãtiæ innatæ,atq; ad vitalẽ calorẽ ſuſtinẽdũ aptę poſſidere voluit. Nã vt modò dicebamus,qui in cõſiſtẽti ętate ſunt, habent magis terreſtre corpus,& licet valdè vehemẽter caleãt, ſubſtantiã tamẽ caloris innati habẽt paucisſimã,alioqui febrili æſtu correptos diceremus plurimũ habere calorẽ innatũ, cùm nõ modò plus,ſed ne priori quidẽ habeãt ęqualẽ. Sicut autẽ in noſtris,ita etiam in cœleſtibus corporibus tã ſubſtantiarũ quã qualitatũ has alterationes cogitare & intelligere debemus. Ac ſubſtãtię quidẽ corporũ cœleſtiũ ſicut ex multitudine,dẽſitate & puritate luminis conſtant,ita eadẽ luminis differẽtia variantur. Qualitates aũt proficiſcũtur aut à robore debilitateq́; ſubſtãtiarũ,aut à qualitate cõſimili:veluti calor à multo calido aut à caliditate proficiſcitur:frigus verò à paruo calore vel frigiditate. Sed dicat aliquis, quomodo calor frigiditatẽ pariet? Qui Ariſtotelis de rerũ natura doctrinã mordicùs retinere ſtuduerunt,nunquã ex his ambagibus eluctari potuiſſe optimè credo Cardano,qui ob eã cauſam choro Ariſtoteleorũ relicto qualitatũ naturã aliter prodidit: Duæ ſunt,inquit, qualitates tãtùm: vna agens cœleſtiſq́;, & vocatur calor, ſiquidẽ in ſtellis præter calorẽ nil exiſtit,cui opponitur frigiditas,quę nil aliud eſt quã caloris priuatio. Altera qualitas,nẽpe humiditas,nõ in cœlo,ſed in globo elementorum eſt. Nam humidũ & ſiccum ſubiectorũ corporum τὰ πάθη ſunt. Humiditati autẽ ſiccitas tanquã priuatio opponitur. Ergo calidum corpus eſt,quod ex copioſo lumine cõpactum eſt:frigidum verò vbi parum de lumine & calore exiſtit. Et elementorũ corpus humidũ eſt,quod vapore benè cõcocto abundat: & ſiccũ,quod ſubſtantia illa humida deſtituitur. Omne autẽ aſtrũ ſuo lumine in ſubiecta materia caliditatẽ & tenuitatem,ſeu humiditatẽ efficit,ſic vt cogites & intelligas, frigidum & ſiccũ in aſtrorum actionibus non eſſe calidi & ſicci qualitates contrarias,ſed nomina mẽſuræ calidi & humidi. Exempli gratia,Sol copioſo,denſo & claro ſuo lumine inſigniter calefacit aërẽ. Iã ſi cũ lumine ☉ lumen ♄ fortiter cõmiſceatur, nõ amplius aër nobis incaleſcere, ſed potiꝰ infrigidari videbitur, perinde vt aqua feruẽs aquę tepidę fortiter admixta intẽſionẽ caloris remittit. Ex his intelligere potes,naturę nõ repugnare,

vt à

vt à paruo calore oriatur frigus. Sed humiditas à multo humido aut ab humida qualitate prouenit. Et ſiccitas denique à pauco humido in ſubſtantia vel à qualitate ſicca deriuatur. Ex his quę dicta ſunt, intelligi poteſt, quomodo ſubſtantia ſtellarum, cognata temperatura ſignorum, in quibus diutiùs hærent, conſortetur, diluatur craſi contraria: & quomodo eædem ſtellæ in mundi angulis, quos ob celerem mundi cõuerſionem aſsiduò mutant, non ſubſtantiam alterare, ſed ſolam qualitatẽ aliquam intendere queant aut remittere. Hinc ſequitur, vnam eandemque ſtellam, vno eodemque tempore diuerſo reſpectu rectè poſſe dici humidam & ſiccam. Huius rei ponit Cardanus exemplum tale. Taurus eſt ſignum temperatiſsimum, plurimum habens calidi & humidi, quia eſt ſignũ vernale & mediũ: planeta tamen in eo exiſtens dicetur ſiccus, ſi in parte cœli orientali reperiatur, ſed tamen ſiccus ſecundum qualitatem, id eſt, natus ſub tali planeta, licet habeat plurimum de calore naturali & humido vitali, quod ſubſtantia ipſi idẽ eſt: illud tamen humidum erit ſiccius & non ita purum neq; tam feruens ſecundum qualitatẽ, vt eſſet humidum illius qui natus eſſet Tauro occidente. Econtrariò natus ſub planeta in Libra occidente, humidum habet purius & ſincerius ſecundum qualitatem, non erit tamen ita denſum neque multum, imò vt ita dicam, aqueum. Atque ad hunc modum dignoſcendas eſſe vires planetarum à ſignorum angulorumque familiaritate, indicat Ptolemęus his verbis, quibus caput de generali conſtitutione ſignorum, & quatuor angulorum natura claudit: χρησίμη δὲ ἡ τούτων διάληψις, πρὸς τὸ τὰς συγκράσεις πάντα τρόπον ἑκάστοτε διακρίνειν. δυνατὸν γὰρ, ὅτι καὶ παρὰ τὰς ἰδιώτας καταστάσεις ἤτοι τῶν ὡρῶν, ἢ τῶν ἡλικιῶν, ἢ τῶν γωνιῶν τρέπεται πως τὸ ποιητικὸν τῆς τῶν ἀστέρων δυνάμεως. καὶ οἱ μὲν ταῖς οἰκείαις καταστάσεσιν, ἀκρατωτέραν ἔχουσι τὴν ποιότητα, καὶ τὴν ἐνέργειαν ἰσχυροτέραν, οἷον ἐν ταῖς θερμαῖς οἱ θερμαντικοὶ τὴν φύσιν, καὶ ἐν ταῖς ὑγραῖς οἱ ὑγραντικοί, ἐν δὲ ταῖς ἐναντίαις, κεκραμένην καὶ ἀσθενεστέραν, ὡς ἐν ταῖς ψυχραῖς οἱ θερμαντικοί, καὶ ἐν ταῖς ξηραῖς οἱ ὑγραντικοί, καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις δὲ ὡσαύτως κατὰ τὸ ἀνάλογον καὶ τὴν διὰ τῆς μίξεως συγκιρναμένην ποιότητα. hoc eſt, Vtilis eſt harum rerum noticia ad dijudicandas

candas commiſtiones,quę ſingulis temporibus multifariàm variantur.Facilè enim eſt intelligere,quòd de talibus conſtitutionibus quatuor anni temporum,ætatum,aut angulorum,ipſa etiam efficientia ſtellarum variet. Et quidem in conſtitutionibus congruentibus qualitatem puriorē maioremq́; efficaciam capiũt,vt in calidis calidificæ,& in humidis humidificæ:in alienis verò admiſtione diuerſitatis debilitantur, vt in frigidis calidificæ, & aridis humidificæ, & aliæ in alijs ſimiliter pro proportione & qualitatum commiſtione. Porro autor in ætatum cum quadrantibus συνοικειώσει ſeu familiaritate magis opiniones quaſdam recitare,quàm doctrinā conſtituere videtur.Nam cùm nonnulli tradant vniuerſam vitam hominis tribus prioribus quadrantibus contineri,ita vt primus quadrans primæ ætati,ſecundus mediæ, tertius fini & vltimæ parti vitæ, quartus denique famæ vitam ſequenti ſignificet: nōnulli verò eandem vitæ periodum quatuor ſpacijs diſtinctam eodem ordine quadrantibus accommodent: vtramq; opinionem hic miſcere ſeu inſinuare videtur. Sed harum opinionum neutra conſentit doctrinæ Ptolemæi,qui etſi non tantũ integra conuerſione mundi,ſed & ſingulorum planetarum reuolutione vniuerſum vitæ ſtatum contineri ſtatuat: vitam tamen hominis totam ratione quartarum,nec in trientes nec quadrantes,ſed ſaltem in ſemiſſes diſtinguere videtur,ita vt quadrantes duo orientales, & hi tam ad Solem quàm ad horoſcopum comparati,dimidium ætatis,& reliqui duo quadrantes occidentales reliquam ætatis medietatem conſequantur.Verbi gratia,in Luna duæ quartæ à nouilunio & plenilunio dimidiũ ætatis, reliquæ verò quartæ his oppoſitæ reliquam ætatis medietatem ſignificant.Similiter iudicandum eſt de tribus ſuperioribus.Venus verò & Mercurius etſi ad Solis oppoſitionem nunquam veniant,totam tamen vitam vna periodo in paruo circulo, quem epicyclum vocāt,metiuntur. Nam coniunctio eorum cum Sole,quæ fit dum planeta eſt retrogradus,vicem gerit oppoſitiōis trium ſuperiorum. Sed vera eorum cum Sole ſynodus in parte epicycli ſuperiore vbi ſunt velociſsimi,contingit.In hanc ſententiam pluribus in locis ſcripſit Ptolemæus,& Apoteleſmatico tertio ſtatim in initio ante tractatum de parentibus ex ſitu ſignificatorum in qua-

Y drantibus

drantibus matutinis vel veſpertinis tempora euentuum coniſ-cere docet, his verbis: πρὸς δὲ τὸν καθόλου χρόνον τοῦ ἀποτελέσματος, σκοπητέον ἑῷοι εἰσὶν ἢ ἑσπέριοι πρὸς δὲ τὸν ☉ καὶ τὸν ὡροσκόπον. ἐπειδήπερ τὰ μὲν προηγούμενα ἑκατέρου αὐτῶν τεταρτημόρια καὶ τὰ διάμετρα τούτοις ἑῷα γίνεται, τὰ δὲ λοιπὰ καὶ ἑπόμενα, ἑσπέρια, id eſt, Ad cognoſcendum decreti tempus conſideretur, an ſint matutini aut veſpertini ad Solem & horoſcopum comparati. Nam quadrantes qui Solem aut horoſcopum præcedũt, & his è regione oppoſiti, matutini ſunt. Reliqua loca & ſequentia ſunt veſpertina. Ex his verbis colligimus, τὸ ἀπηλιωτικὸν, καὶ τὸ δυτικὸν, hoc eſt, orientale & occidentale in planetis aliud eſſe apud Ptolemuęm, quàm τὸ ἑῷον καὶ ἑσπέριον, id eſt, matutinum & veſpertinum. Orientales ἀπηλιωτικοὶ planetę propriè dicuntur à coniunctione Solis ad oppoſitionem eiuſdem. Occidentales verò δυτικοὶ ab oppoſitione planetarum cum Sole ad eiuſdem coniunctionem. Sed ἑῷοι, id eſt, matutini dicuntur à ☌ vel ☍ ad radium □ cum Sole: ἑσπέριοι verò aut λιβυκοί, id eſt, veſpertini à quadratura cum Sole ad ☌ vel ☍ eiuſdem. Quapropter à loco ☉ ad 90. partes ante, & ab eiuſdem Solis oppoſito ad totidem partes ante, dicuntur iuxta hunc modum planetæ ἑῷοι, hoc eſt, matutini: in reliquis verò duabus quartis ἑσπέριοι ſeu λιβυκοί, id eſt, veſpertini. Hunc ad modum quando planetæ à ☉ vel ☾ ἑῷοι ſint aut ἑσπέριοι ex deſcriptione ſignorum, quam tibi hic πινακικῶς adiecimus, facilè erit colligere. Verbi gratia, ſi Sol ſit in part. 12. ſcrup. 30. ♈, tunc planetę à p. 12. ſc. 30. ♑ ad part. 12. ſcrup. 30. ♈, & à parte 12. ſcrup. 30. ♋ ad part. 12. ſcrup. 30. ♎ in quadrantibus à Sole matutinis eſſe dicentur: in reliquis autẽ veſpertini. Idem eſt, quòd planetæ aliquando à ☌ vel ☍ ad ſtationes matutini, à ſtationibus autem ad ☌ vel ☍ veſpertni dicuntur.

Matu-

Matut.	♑	Vespert.
♈		♎
Vespert.	♋	Matut.
	♒	
♉		♏
	♌	
	♓	
♊		♐
	♍	
	♈	
♋		♑
	♎	
	♉	
♌		♒
	♏	
	♊	
♍		♓
	♐	

Matut.	♋	Vespert.
♎		♈
Vespert.	♑	Matut.
	♌	
♏		♉
	♒	
	♍	
♐		♊
	♓	
	♎	
♑		♋
	♈	
	♏	
♒		♌
	♉	
	♐	
♓		♍
	♊	

2 De medietate aſcendente & deſcendente paulò antè dictum eſt.

Et illę duę partes &c.

3 Illius verò partitionis, iuxta quam hemiſphærium ſupra terram eminens dextrum, alterum verò ſub terra latens ſiniſtrum eſſe dicitur, etſi Ptolemæus mentionem non fecerit, ab ipſius tamen mente aliena non eſt. Nam cùm Ptolemęus omnia validiora nobilioraque dextra, & imbecilliora ignobilioraque ſiniſtra eſſe velit, vnde & Sol omnibus dextris, & Luna omnibus ſiniſtris præeſſe dicitur: & præterea partibus quæ ſupra terram ſunt, vim maximam, partibus verò infra terram latentibus minimam tribuat: perſpicuum eſt etiam de ſententia Ptolemęi medietatem mundi extantem rectè dici dextram, latentem verò ſiniſtram.

Et quicqd fuerit &c.

4 Quæ ſint domus angulares, quę ſuccedentes, & quæ cadentes, ſuprà abundè declaratum eſt.

Et aſcendens &c.

5 Quod dicit, planetas in angulis vel ſuccedentibus poſitos proficere, & in cadentibus deficere, comparationem ſtellarum

Cùm ergo planeta &c.

ad cardines mundi indicat, & pertinet hæc admonitio ad declarandas poteſtates Planetarum fortuitas, quas pro vario ſitu in figura cœli mutant, intendunt aut remittunt.

Et vnaquę que iſtarũ &c. 6 Denique quando dicit, quamlibet iſtarum domorum ſignificare aliquid de eſſe hominum, duodecim cœleſtium ſtationũ cum rebus inferioribus συνοικείωσιν ſeu familiaritatem in ſequenti capite exponendam intelligit.

DE DOMIBVS ET SIGNIFIcationibus earum.

Prima domus, cuius initium oritur in circulo hemiſphærij orientalis, vocatur ἀναβολὴ, id eſt, aſcendẽs. Hæc ſignificat corpora & vitam, & initia operum in interrogationibus & oratione & locutione & rumoribus, & quicquid cogitat interrogans in animo ſuo: & ſignificat initia vitæ. Et dicit Alendezgod in Natiuitate, quòd dominus triplicitatis aſcendentis primus ſignificat vitam & naturam nati ſeu interrogantis, & eius delectationem atq; voluntatem, & quid diligat, & quid odio habeat, & quid boni ſeu mali ei aduenia in initio vitæ eius. Et dominus triplicitatis ſecundus ſignificat vitam & corpus, & virtutem ſeu fortitudinem & medietatem vitæ. Et dominus triplicitatis tertius ſignificat id quod ſocij eius ſignificauerunt, & ſignificat finem vitæ in morte.

Secunda domus eſt, domus ſubſtantiæ ac victus ac miniſtrorum & auxiliatorum: & ſignificat finem annorum vitæ, id eſt, finem iuuentutis. Et dixit Alendezgod de dominis triplicitatis domus ſubſtantiæ, de primo

ſcilicet,

ſcilicet, ſecundo & de tertio. Vide quis eorũ ſit fortior eſſe & loco, hunc facies meritò autorem ſubſtantiæ & ſignificatorem acquiſitionis. Quòd ſi fuerit in medio cœli, inueniet hanc à rege: & ſi fuerit in domo fidei, aliàs fiduciæ, eſt melius. Similiter dominus triplicitatis primus dat ſubſtantiam in initio vitæ, & ſecundus in medio vitæ, & tertius in fine eius.

Tertia domus eſt fratrum & ſororum & propinquorum ac dilectorum, fidei atque religionis, mandatorum ac legatorum, mutationum atque itinerum minorum: & ſignificat eſſe vitæ ante mortem. Dixit Alendezgod: Dominus triplicitatis domus fratrum primus, ſignificat fratres maiores, & ſecundus medios, tertius minores, eritque eorum dignitas & eorum eſſe ſecundum loca eorum.

Quarta domus eſt patrum, hæreditatum, finis rerum & theſaurorum, & omnium abſconditorum atque occultorum, & ſignat de eſſe vitæ hominum finem. Dixit Alendezgod, quòd dominus triplicitatis domus patrum primus ſignificat patres, ſecundus ciuitates & terras, tertius fines rerum & carceres.

Quinta domus eſt filiorum & dilectionum, legatorũ atque donationum: & ſignificat quid futurum ſit poſt mortem, ex laude ſcilicet & vituperio. Dixit Alendezgod, quòd dominus triplicitatis filiorum primus ſignificat filios & vitam, ſecundus dilectionem, tertius verò legatos ſeu nuncios.

Sexta domus eſt infirmitatũ & ſeruorum, & ſig-

nificat finem vitæ, & quicquid futurum sit ante senectu tem. Dixit Alendezgod, dominus triplicitatis domus infirmitatum primus significat infirmitates & valetudines, ab infirmitatibus & à malis, & deteriorationes: secundus significat vernaculos & seruos: tertius significat, quid eueniet ex eis, & eorum vtilitatem atq; opera: & est significator bestiarum & pecorũ, & omnium quadrupedum, & fortitudinis eorũ, multitudinis quoque eorum ac paucitatis, moræ eorum in manu eius vel egreßionis eorum ab ea scilicet manu: carceris quoque atq; retentionis.

Septima domus est mulierum, nuptiarum, contentionum quoque atque participationum & oppositorum. Et significat medietatem finis vitæ erga senectutem. Dixit Alendezgod, quòd dominus triplicitatis domus septimæ primus significat mulieres, secundus contentiones, tertius commistioues & participationes.

Octaua domus est mortis, significat timorem & mortem atque Almauerith, id est, substantias vel hæreditates mortuorum, quas debent hæredes post mortem ipsorum poßidere: & significat annorum vitæ finem post senectutem. Dixit Alendezgod, quòd dominus triplicitatis domus mortis primus significat mortem, secundus præcepta & res antiquas, tertius Almauerith, id est, quæ hæreditanda sunt ex mortuis.

Nona domus est peregrinationum, itenerum, fidei atque religionis, sapientiæ, philosophiæ & librorum, epistolarum quoque ac legatorum, narrationum seu rumo-

rum atq; somniorũ: & initium dimidiæ vitæ significat. Dixit Alendezgod, quòd dominus triplicitatis peregrinationis primus significat peregrinationem & omne quod accidit ei: secundus significat fidem atque religionem & valetudinem harum atque modum earũ: tertius est significator sapientiæ, somniorum & stellarum & augurioru̅m & veritatis, exercentium se in eis, atq; mendacij.

Decima domus est regina, & operum, sublimationis vel exaltationis, regni quoque & memoriæ & vocis, scilicet imperij, & magisteriorum atque matrum, & significat dimidium annorũ vitæ. Dixit Alendezgod, quòd dominus triplicitatis domus regiæ primus significat opus & exaltationem scilicet sedis, sublimationem & altissimam mansionem: secundus significat vocem imperij & audaciam in eodem: tertius significat stabilitatem eius atque durabilitatem.

Vndecima domus est fiduciæ & laudis atque fortunæ, amicorum quoque & ministrorum ac auxiliatorum. Et significat finem annorum medietatis vitæ. Dixit Alendezgod, quòd dominus triplicitatis domus fiduciæ primus significat fiduciam: secundus amicos: tertius vtilitatem seu profectus eorum.

Duodecima domus est inimicorum & laboris atque tristitiæ, inuidiæ & susurratio̅is, qualitatis ingeniorum atque bestiarum, & significat finem vitæ, & quod contingit matribus in conceptione sua ex bono vel malo. Dixit Alendezgod, dominus triplicitatis domus inimicorum

micorum primus significat inimicos, secundus labores, tertius verò bestias & pecora. Hæc sunt quæ significãt XII. *domus.*

Vires domorum seu duodecim cœli stationum tribus, ijsque diuersis modis hic considerabimus. Primò enim loca cœli per se tanto maius habent robur, quanto ampliore & puriore lumine illustrantur. Qua de causa primum locum obtinet domus decima, secundum prima, tertium septima, quartum vndecima, quintum nona, neque de his est dubiũ. Sextum obtinet duodecima, quia ascendit, septimum octaua, octauum secunda, quia est in crepusculo matutino. Exempli gratia, Coloniæ vbi polus septentrionalis attollitur part. 51. posito initio Arietis in ascendente, cadit in cuspidem domus secundæ pars 24. Tauri, & vltra duas horas oritur part. 29. eiusdem Tauri. Id verò cùm sit tẽpus crepusculi matutini, patet quòd pars secundæ domus, quæ est à 24. parte Tauri ad part. 29. eiusdem Tauri, contineatur in matutino crepusculo. Stellæ ergo in secunda domo repertæ vires acquirunt cùm ob secundæ domus in luce crepusculina situm, tum verò & in primis, quia secunda domus est in trigona radiatione domus decimæ, quæ τῇ δυνάμει cor cœli existens, maximas habet vires. Idcirco Ptolemæus quoque ei magnam vim tribuit, quamuis in sua regione propter nimis paruã poli eleuationẽ admodũ exigua eius pars matutino crepusculo contineatur. Nonum locũ obtinet sexta, quia est in trigona radiatione decimæ, & vbiq; gentium vespertino crepusculo clauditur. Reliquę domus omnes, quæ sunt infra terram & à fine secundæ ad principium sextæ, continentur lumine, & ob id viribus per se carent. Hic verò si aliquis quærat, quare quintæ omnis vis adimatur, cùm non minùs quàm secunda partem crepusculi complecti videatur. Huic respondendũ est, domũ quintam cùm decimæ sit inconiuncta, nulloq; schemate consocietur, & crepusculum illud, vtpote vespertinum & in tenebras desinens sit longè debilius, & denique pars, quæ contermina est sextæ, non sit initium quintæ, sed potius finis, ob debilitatem tantam meritò negligi. Quia tamen dicit Cardanus, est in lumine posita, habet aliquid virium, sed quæ consideratione non

sint

ſint dignæ, niſi apud borealiores. Secundò conſideramus non lumen domibus proprium,ſed vires quas ſtellæ in ſingulis ſtationibus conſequuntur, de quibus ſcripſit Ptolemæus in fine Apoteleſmatici quarti. Vult autem eo in loco,ſicut ſuprà annotauimus,dijudicari poteſtatem atq; qualitatem ſtellarum ex his quatuor. Primò ἐκ τῆς ἰδίας τῶν αὐτῶν ἀστέρων φυσικῆς ἰδιοτροπίας, hoc eſt, ex propria cuiuſq; ſtellæ & inſita natura. Secundò ἐκ τῆς ἰδιοτροπίας τῶν περιεχόντων δωδεκατημορίων, id eſt,ex inſita natura dodecatemoriorum in quibus verſantur. Tertiò ἐκ τῆς φυσικῆς ἰδιοτροπίας τῶν πρὸς τὸν ☉ σχηματισμῶν, hoc eſt, ex configuratione ad ☉,an videlicet ſint orientales vel occidentales,item an ſint veloces vel tardi curſu,quod quidem accidens nos ſemper ad proprios ipſorum orbes quàm ad Solem retulimus. Quarto ἐκ τῆς φυσικῆς ἰδιοτροπίας τῶν πρὸς τὰς γωνίας σχηματισμῶν,hoc eſt,ex natura configurationum ad angulos.De tribus prioribus modis poteſtatum alibi dicetur.Solus autem quartus modus ad præſentis loci declarationem facit, & de eo iudicandum præcepit Ptolemæus his verbis: τὸ ποιὸν ἑκάστου τῶν ἀστέρων ἐκ τοῦ πῶς ἔχειν πρὸς τὸν ὁρίζοντα σκεπτέον. μεσουρανοῦντες μὲν γὰρ ἢ ἐπιφερόμενοι τῷ μεσουρανήματι μάλιστα εἰσὶ δυναμικοὶ, δεύτερον δὲ, ὅταν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ὁρίζοντος ὦσι ἢ ἐπαναφέρωνται, καὶ μᾶλλον ὅταν ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ: ἧττον δὲ ὅταν ὑπὸ γῆν μεσουρανῶσιν ἢ ἄλλως συσχηματίζωνται τῷ ἀνατέλλοντι τόπῳ. μὴ οὕτω δὲ ἔχοντες, ἀδυνάμοι παντελῶς τυγχάνουσι. hoc eſt,Habitudines ſeu vires vniuſcuiuſque ſtellarum ex poſitu ſuo,ſeu potius reſpectu erga finitorem,ad hunc modum exquirendæ ſunt.Nam in medio cœlo,aut in ſuccedenti illi loco, maximè ſunt potentes. Secundum ſtatum potentiæ habent in finitore orientali & loco illi ſuccedente. Verùm tamē plus poſſunt in finitore, minùs verò in imo cœlo, aut aliter finitori orientali configurato loco. Sed extra hæc omnia reperti, imbecilles & prorſus infirmi habētur. Quæ verba Cardanus ita exponit. Primum locum obtinet cor cœli, inde vndecima ſeu prima & ſuccedens ſeu ſecunda,inde ſeptima,pòſt octaua. Videtur autem,inquit,tribuere vires imo cœli & quinto loco & nono. Mihi verò id non ſolùm videtur, ſed & pro certo ſtatuo,ſiquidem

id ipſum verba ſonant. Loca verò ab orientali horizonte excluſa intelligit locum duodecimum, ſextum & tertium quoq;, propterea quòd ſit infra terram & cadens. Sunt etiam ab aſcendente excluſa locus duodecimus & octauus: ſed iſti per ſe vt dictũ eſt, propter copiam luminis vim habent, etiamſi aſcẽdenti non configurentur. Imò verò octauus poteſtate ſemper nonum ſuperat, prę terquam in vitę cauſa, in qua apud Ptolemęum, vt ſuo loco videbimus, nonus pręcedit octauum, quòd in trigona radiatione aſcendentis ſit & ſublimis, & Sol ibi exiſtens maximos calores efficiat. Poſt hos ordinat Cardanus locum ſextum, inde quartum, qui etſi nullam vim habeat per ſe, vt ſuprà dictum eſt: planetæ tamen ibi conſtituti, cùm omnes cardines radijs validiſsimis illuminent, magnas adipiſcuntur vires. Ex his intelligi poteſt, locum quartum cùm omni luce deſtituatur, per ſe quidem eſſe imbecilliorem duodecimo vel ſexto, ſed eſſe robuſtiorẽ ijſdem ſi ad planetas fiat collatio, &c. Tertiò conſiderantur loca cœli, prout familiaritate & συμπαθεία quadam coniunguntur cum rebus inferioribus. Nam quemadmodum in eſſentiali ſigniferi ſeu potius totius cœli ſubſtantiali diſtributione dodecatemorion Arietis Germaniæ, Leonem Italiæ, &c. & Saturnum ſpleni, Venerem genitalibus, Mercurium linguæ, &c. peculiariter conciliari diximus: Ita in hac fortuita quoque ſigniferi partitione certa loca certis rebus inferioribus familiaritate quadam peculiari conſentire dicimus. Exempli gratia, vitæ fauent tantùm loca lumine illuſtria, vt infrà videbitur, nempe locus decimus, primus, ſeptimus, vndecimus & nonus. Nam etiamſi locus duodecimus & octauus ſint in lumine & vitæ ſignificent, non tamen tantam vim planetæ ibi conſtituto communicare poſſunt, vt vitam geniti moderari queãt, multò minùs herclè id ipſum locus ſecundus præſtare poterit, cùm tamen in alias cauſas præcipuam vim & poteſtatem exerceat: veluti ratione diuitiarum ſecundus locus, non tantùm octauo & duodecimo, ſed & omnibus alijs præfertur. Et idem in honoribus potior eſt cęteris, prę ter angulos & vndecimam ac nonam. Similiter reliquarum domorum omnium ſingulæ ſingulas res in corpore vel animo hærentes, vel aliunde accedentes reſpiciunt,

ciunt, atq; ob cõſenſum peculiariter afficiunt. Cæterùm in harum rerum ad domicilia cœli accommodatione, Autor & reliqui Arabes per omnia Ptolemæo non conſentiunt, ſed in pleriſq; diſſentiunt. Exempli gratia, ſtatum patris dijudicat Ptolemæus principaliter à poſitu ☉ & ♄, matris verò à poſitu ☽ & ♀. Contrà Arabes de rebus patris principaliter conijciunt ex domo quarta & domino eius. Huic deinde adiiciunt in diurna genitura conſiderationem Solis, in nocturna verò conſiderationem Saturni, & præter hæc planetam vel planetas in quarta domo poſitos. Item ſortem patris & dominum eius contemplari præcipiunt. Similiter de rebus matris principales coniecturas ſumunt à medio cœli & domino eius. Hinc à ☾ vel ♀ habita ratione diurnæ vel nocturnæ conditionis. Denique à planetis decimam domum occupantibus, & à ſorte matris eiuſq; gubernatoribus: qualia loca omnia in tractatione de parentibus Ptolemæus contempſit, eorumque nullam mentionem fecit, & totam hanc coniecturam in luminaria Saturnum & Venerem tranſtulit. Sanè Ptolemæus Apoteleſmatico tertio capite περὶ διδυμογόνων ſcripſit, Geminos vel plures naſci, ſi luminaria & horoſcopus duum corporũ ſigna poſsideant, imò verò ſi cum luminaribus non horoſcopi angulus, ſed eius loco medij cœli culmen in bicorpora ſigna incidant, tales matres plerunque geminos aut plures edere. Ex quo dicto Ptolemæi ſequi videtur, quòd decimam domum voluerit eſſe matris. Hinc ergo imum medium cœli patri adiudicaſſe videntur. Id verò non ſatis rectè: neque enim ſi decima matri conueniat, ſtatim conſequitur quartam ſub terra conuenire patri. Ad hæc cùm in dicto loco Ptolemæus de filiorum numero conijciat, longè rectiùs ex tali cauſa decima domus filijs quàm matri accommodabitur, præſertim cùm ipſe Apoteleſmatico quarto decimum locum filijs attribuerit: in tractatione verò de matre loci decimi nullam mentionem fecerit. Similiter reliquis domibus Arabes plæraque præter ſententiam Ptolemæi, & multa etiam ad vanas quæſtiones pertinentia adſcripſerunt, quorum commemorationẽ atque ad Ptolemaicam doctrinam collationem breuitatis gratia iam omittemus, atque ſaltem exemplo declarabimus, *cap. de filijs.*

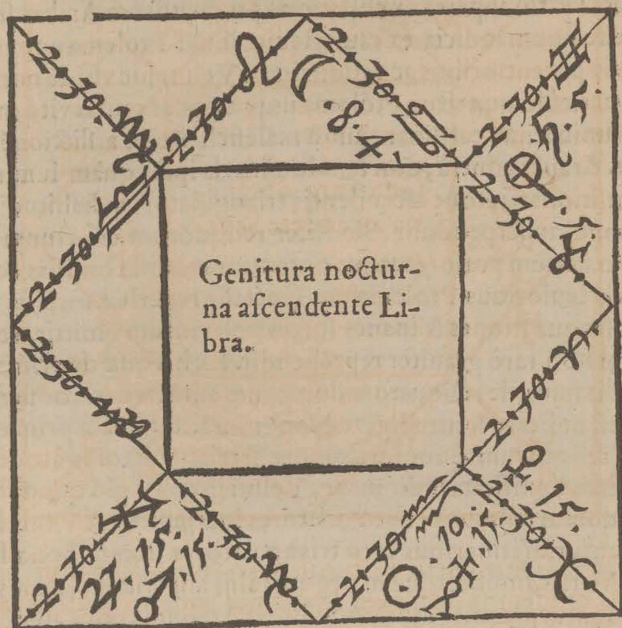
quemadmodum Arabes de euentu ab vnaquaque domo iuxta ipſorum ſententiam ſignificato ex affectione & diſpoſitione triangulatorum in vniuerſum conijcere & pronunciare ſoleant. Prima domus ἀναστροφὴν, id eſt, nutritionem, vitam & valetudinem corporis tam bonam quàm malam ſignificat. Vt igitur exempli gratia, quæ ad educationem nutritionemq́; pertinent cognoſcant, inquirunt domus primæ, id eſt, ſigni quod in genitura aſcendit dominos triangularitatis, & vbi diurna genitura fuerit, trigonicratora diurnum, & vbi nocturna genitura fuerit, dominum triangularitatis nocturnum primo loco, inde proximè ſequentem, & denique participem conſiderant, atque ex ſitu omnium in themate cœli de bona maláue nutritione conijciunt. Nam ſi omnes reperiantur in angulis & validi, robuſtam vitam, totamq́; nutritionem, quæ primos quatuor annos complectitur, validam declarant. Quòd ſi aliqui quidem occupent angulos aut ſuccedẽtes, aliqui verò ab angulis ceciderint: tunc ſinguli triangularitatis domini trientibus nutritionis ſingulis peculiariter ſignificant ſumpta ratione à triangulatorum ordine. Etenim primo triangulatori nutritionis triens primus, ſecundo ſecũdus, tertio tertius attribuitur. Veluti in exemplo ſuperioris geniturę diurnę, in qua ♎ aſcendit, ♄ primarius dominus triplicitatis in angulo occidentis primum trientem nutritionis ſaluum indicat. Hunc ſequitur ☿, & hunc ♃, ambo in ſuccedenti loco ſcilicet octauo, in themate cœli domorum æqualium, idcirco ſecundum quoque & tertium quadrantem nutritionis ſaluum, quamuis debiliorem declarant. Quòd ſi omnes fuerint cadentes & impediti, & natiuitas fuerit diurna, ad triangulatores loci Solis: ſi verò nocturna, ad trigonicratoras loci Lunæ, hoc modo vt iam de aſcendente dixi, aſpiciunt. Et ſi nec hic cauſæ nutritionis ſufficientes appareant, ad locum coniunctionis vel oppoſitionis immediatè natiuitatem præcedentis confugiunt. Denique ad ♃ & ♀ aſpiciunt, quorum vnum ſi in angulis vel ſuccedentibus à malis & impedimẽtis liberum deprehendant, nato nutritionem promittunt. Huius loci eſt enunciatum Hermis 72. λάμβανε τὰ τῆς ἀναστροφῆς ἀπὸ τῶν τριγωνοκρατόρων τοῦ ὡροσκόπου: τὰ δὲ βίου, ἀπὸ τῶν τριγωνοκρατόρων τῆς αἱρέσε-

αἱρετικοῦ φωτός: id est, Quæ ſunt educationis à dominis triangularitatis aſcendentis capito: quæ vitæ, à dominis triangularitatis luminaris conditionarij. Enunciati huius duo ſunt membra. Primum eſt de inueniendo tempore nutritionis, an videlicet illi qui naſcitur, concedatur à cœlo vt nutriatur vel non nutriatur. Secundum eſt de ijs, quæ cognito tempore nutritionis quæruntur, queq́; ad vniuerſam vitã à ſtellis decretam pertinent. Quæ ſunt nutritionis, ea à triangulatoribus aſcendentis ſigni, ita vt modò dixi, quærenda ſunt. Nam cùm aſcendens noſtræ vitæ ſit principium, principium quoque educationis non abſurdè ad eiuſdem triangularitatis dominos refertur. Quæ verò ad reliquam vitam totam, ſi longior nato concedatur, pertinent, vt ſcire poſsis, trigonocratoras loci luminaris conditionarij ſimiliter contemplari oportet. Vocatur autem luminare αἱρετικὸν ſeu conditionarium illud, quod temporis conditionem ſequitur. Sicut enim Sol in die, ita Luna in nocte potentior & efficacior exiſtit. Itaque ſi natiuitas fuerit diurna, triangulatores loci Solis, ſi nocturna, triangulatores loci Lunæ aſpiciẽdi erũt: qui ſi omnes fuerint fortunati, fortes, recepti, in bonis locis & dignitatibus ſuis, decernunt nato proſperitatẽ & diuitias in omnibus diebus vitæ eius. Verbi gratia, in ſequenti exemplo Albohali, geniture nocturnæ triãgulator loci Lunæ ſignũ Scorpij luſtrantis primus eſt ♂, ſecundus ♀, tertius ☾, omnes in angulis: Quare huius conſtellationis natus ſemper fœlix fuit, ac tandem ad ſublimitatem maximam euectus.

Quòd si vnus fuerit fortunatus,alij verò infortunati, fortunatus quidem substantiam & diuitias nato promittit ea ætate quæ ipsi distribuitur:Infortunati verò ea ætate quæ ipsis diuiditur,calamitatem & indigentiam minantur.Primus autem triangulator significat vitę principium, seu potius primã tertiam partem vitæ hominis,secundus secundam:tertius denique tertium trientem vitæ hominis administrat. Veluti in sequenti genitura nocturna,vbi in horoscopum incidit P.2.sc.30.Libræ,& loca planetarum vt vides,significatur status vitæ à dominis triangularitatis loci Lunæ signum Cancri lustrantis, cuius triangulator primus erat ♂,secundus ♀, ambo cadentes in sexta & in tertia domo, itaque malum statum vitæ nato minantur. Sed Luna,quæ erat luminare temporis in medio cœli posita,& ad hoc domina triplicitatis postrema, & ⊕ de natura Veneris, pulchritudinem & bonam fortunam nato in fine vitæ decernunt.Nam cùm triangulatores luminaris conditionarij ab angulis

gulis remoti deprehenduntur, pars fortunæ inspicienda est, quæ maximas & excelsas res significabit, quãdo coniuncta fuerit ♃ vel ♀, vel eorundem radiis applicans.

Ex his exemplis de tribus magnis rebus inter Ptolemæum & Arabes perspicua est dissensio. Primò in structura & distributione cœli. Illi enim signiferum in duodecim partes æquales dirimentes, modum æqualem sequuntur. Econtrariò Ptolemæus non signiferum, sed æquinoctialem in dodecatemoria æqualia secat, atque respectu signiferi planè inæqualia domicicilia efficit, vt suprà copiosè est expositum. Secũdò patet quòd Arabes pro habendo loco Sortis in genituris quidem diurnis à Sole ad Lunam, in nocturnis verò à ☽ ad ☉ distantiam ab ascendente eijciant, contrà quàm facit Ptolemæus, qui vniuersaliter tam in genituris diurnis quàm nocturnis distantiam à ☉ ad ☽ capiendam, atque ab ascendente parte numerandam esse præcipit, vt finis numerationis Sortis locum ostendat. In superiore

riore

riore itaque exemplo cùm ſit genitura nocturna locus ſortis ex ſententia Arabum, annotatus eſt ad quintam partem Tauri, cùm iuxta ſupputationem Ptolemæi ad principium Aquarij incidat. Tertiò apparet ex collatione præceptorum Arabes ſumere effectuum indicia ex cauſis leuioribus: Ptolemæum verò à cauſis potentioribus ac validiſsimis. Veluti hic vbi de nutritionis periculo quæritur, Ptolemæus præcipuas cauſas vitæ, nempe luminarium cardinantium à maleficis ſtellis afflictionẽ ſpectat. Arabes contrà, non tam luminaria ipſa, quàm luminaris conditionarij atque aſcendentis triangulatorum habitudinem ad angulos perpendunt. Similiter reliquorum effectuum omnium tantùm potiores atque potentiores cauſas omiſsis coniecturis leuioribus Ptolemæum ſpectaſſe reperiemus. Illas verò otioſas quæſtiones & inanes ſortes non tantum omittit, verùm etiam non rarò grauiter reprehendit. Ex his quæ de prima domo diximus, de reliquarum domorum autoris narrationem facile eſt iudicare & intelligere. Non enim aliter quàm primæ domus reliquarum quoque domorum triangulatores atque eorundem ſignificata iudicantur. Veluti in coniugio quod ſeptimæ domui tribuunt, triangulatores loci ſeptimi & Veneris aſpiciuntur: in itineribus verò triangulatores domus nonæ locique Martis, ſimiliterque in negotijs alijs alij triangulatores expenduntur, quemadmodum in libris Arabum cuiuis eſt obuiũ.

DE COLORIBVS DVODECIM domorum.

Et ſignificant etiam duodecim domus colores: & hi ſunt. Nam domus aſcendens vel prima & ſeptima ſunt albæ: II. *&* XII. *virides:* III. *&* XI. *croceæ:* IIII. *&* X. *rubeæ:* V *&* IX. *mellitæ, id eſt, habent mellis colorem:* VI. *&* VIII. *nigræ ſunt.*

DE GAVDIIS PLANETARVM in domibus.

Et vnuſquiſque planeta habet in vnaquaq; iſtarum

domorum

domorum quandam potestatem, ex potestatibus scilicet accidentalibus, quæ dicitur gaudium. Quia Mercurius gaudet in ascendente, Luna in domo tertia, Venus quoque in quinta, & Mars in sexta, Sol in nona, Iuppiter in vndecima, Saturnus in duodecima.

Adscribit hic domibus cœli etiam colores. Sicut ♄ nigredini, ♃ & ♀ albedini, Mars rubedini, &c. ex temperatura peculiariter consentit: ita etiam horizontem albedini, & sic consequenter semper duas cœli stationes ab horizonte æqualiter remotas vni colori, nimirum secundã & duodecimã viridi, tertiam & vndecimam croceo, quartam & decimam rubeo, quintam & nonã melleo, sextam & octauam nigro adscribit. Vtilem esse huius rei notitiam dicunt ad cognoscendum, qui colores vestium, equorum & talium rerum nato fausti vel infausti futuri sint. Nã cuspides à fortunis illuminatæ & à malis liberæ, fœlices, damnatæ verò, infaustos colores declarant. Verùm huius rei Ptolemęus nusquàm in Apotelesmaticis suis meminit. Illud verò quod dicit, quòd quilibet planetarum in aliqua dictarum domorum habeat quandam potestatem accidentalem, quæ vocatur gaudium, rationibus excusari atque ex dictis Ptolemæi elici potest. Primò enim ☿ cùm sit animi significator, qui in ascendente animum validissimè afficiunt, rectè quoque in ascendente gaudere dicitur. Deinde domus tertia cùm sit breuium itinerum, Lunę, quę & ipsa vaga est & instabilis, non absurdè familiaris putabitur, quamuis ob hanc rationem magis nonæ & imprimis septimæ conuenire videatur: ibi enim ☽ posita animum nati mirificè ad peregrinationes ineundas incitat. Quintam domum amat ♀ stella fœcunda & prolifica, quòd ex hoc loco solo potissimùm Arabes de numero & qualitate filiorum conijciant. Hanc Ptolemæus quoque in hoc negotio non negligit, sed potiores partes decimæ & vndecimæ tribuit. Sextus locus est ♂, quòd sit locus valetudinis & malè fortunę. Nonus locus adscribitur Soli, quòd vterque religionem significet. Vndecima domus fortunam significat, & à Ptolemæo ἀγαθοδαίμων vel ἀγαθοποιὸς δαίμων dicitur: Itaque ♃ attribuitur, sicut ♄ duodecima, quæ

ma, quæ infortuna eſt, & ob id à Ptolemæo κακοδαίμων ſeu κακὸς δαίμων dicitur.

DE FORTITVDINE angulorum.

Et dicitur in ſignificatione domorum, quòd anguli ſignificant fortitudinem & perfectionem, cadentes verò ab angulis debilitatem & detrimentum, niſi quòd IX. & III. ſignificant rem apertam & detectam cum fama, XII. & VI. ſignificant occultationem & retentionem & vilitatem rerum: Anguli autem & domini angulorum ſignificant magnitudinem honorum, precij atque fortunæ, fortitudinem & exercitationem & elongationem à caſu: Et præſentia eorum in cadentibus eſt contraria fortunæ, id eſt, dedecus & caſus. De ſuccedentibus verò angulorum domus quæ ſuccedit decimæ, id eſt, vndecima, ſignificat fortitudinem & fortunam mediam amicorum, & ex ea parte in qua erat fiducia: Et illa quæ ſequitur quartam, id eſt, quinta, ſignificat fortunam mediam per donationes & venerationes, & cauſa filiorum cum veneratione, lætitia & gaudio: quæ autem ſuccedit aſcendenti, quæ eſt ſecunda, ſignificat ſimiliter fortunam mediam ex cauſa ſubſtantiæ & miniſtrorum: quæ verò ſuccedit ſeptimæ, id eſt, octaua, ſignificat ſimiliter fortunam mediam ex Almauerith, id eſt, ex ſubſtantia quæ hæreditatur à mortuis & rebus occultis.

Hoc caput totum ex ijs, quæ paulò antè de viribus cœli stationum dicta sunt, potest intelligi. Robustissimi sunt anguli, ad quos proximè viribus accedunt succedentes. Cæterùm cadentes ab angulis debilitatem & detrimentũ significant, nisi quòd inquit autor, nona domus cum tertia significant rem apertam & detectam cum fama: sunt enim, vt paulò antè dixit, gaudia luminarium. Similiterque duodecima & sexta occultationem & vilitatem rerum significare dicuntur, quòd sint gaudia infortunarum. Tres igitur facit status virium in domibus, validissimi sunt anguli: Mediocre robur habent angulis succedentia loca: Et viribus planè carent loca cadentia. Inter hos status primarios infiniti sunt medij, quorum dijudicatio sagacitati prudentis Mathematici relinquitur. Quidam varietatem statuum in singulis domibus huiusmodi similitudine declarare conati sunt. Planeta in prima parte anguli vel etiam domus alterius habet totã suam potestatem, quæ est veluti 8. Sed cùm distat à cuspide partibus 5. vnam potestatem amittit, si decẽ p. distet, perdet duas, si per p. 15. perdet 3. si 20. perdet 4. si 25. perdet 6. Porro reliqui 5. gradus sapiunt naturam domus sequentis. Etenim quælibet domus ex p. 30. constat, nempe partibus 5. ante initium domus, & p. 25. proximè cuspidem sequentibus, idque si Ptolemæum sequamur, de æquinoctialis circuli partibus potissimè intelligendum est, vt suprà diximus.

DE SIGNIFICATIONE DOMInorum angulorum.

Hæ quoque sunt significationes dominorum angulorum dum fuerint præsentes in angulis.

Præsentia domini ascendentis in ascendente, significat eius fortunam per semetipsum & per eius acquisitionem: & significant præsentia eius in decima per regem & magisteria altiora: & cùm fuerit in septima, per conuentiones & factores atque vxores: per præsentiã quoque eius in quarta, significat fortunam per hæreditates

& causas patrum, & per productiones aquarum & populationes vel plantationes, id est, ædificationes, & ex rebus antiquis & radicalibus.

Significat quoque dominus domus decimæ per præsentiam suam in eadem decima fortunam vel per regem vel per regnum magnum & magisteria altiora: & significat per præsentiam suam in septima regnum per victoriam contentionum & ex causis vxorum: & per præsentiam eius in quarta signat regnum per amicitiam nobilium & regis eius, & per causas tribunorum, & per dispensatores regum, & cultus terrarum, & ædificationes ciuitatum, & per diuisiones fluminum, & custodias ciuitatum, & ex rebus antiquis: & per præsentiam suam in ascendente significat regnum per ingenia & per propinquitatem regis rebus vulgi.

Præsentia autem domini septimæ in septima significat fortunam per negotiationes & per conuentiones: & per nutritiones quoque & mulieres, & per satores: & significat per præsentiam eius in quarta, per conuentiones mulierum & per negotiationes, & per causas patrum & hæreditatum & cultus terræ, & præsentia sua in ascendente per cōuentiones & negotiationes, per causas medicinæ atque astronomiæ, & per opera spiritualia atque ingenia, & consimilia: & significat per præsentiam suam in decima fortunam per conuentiones & negotiationes, & per vxores & per causas regis.

Præsentia verò domini quartæ in quarta significat fortunam ex cultu terræ & fructu, per causas patrum

atque res antiquas: & per præsentiam eius in ascendente significat fortunam ex cultu terræ & fructu per ingenium & consilij profunditatem: & præsentia sua in decima significat profectum ex cultu terræ & fructu per causas regis & magisteriorum. Et præsentia sua in septima significat fortunam ex cultu terræ & fructuum per causas vxorum, & sororum & per negotiationes.

Hæc significant domini angulorum per præsentiam suam in angulis suis. Similiter ergo facies de præsentia dominorum & cæterarum domorum, & nos ideo introduximus tantùm dominos angulorum, vt essent exemplar in cæteris.

In hoc capite decreta dominorum angulorum si ijdem præsentes in ipsis angulis reperiãtur, plano & prolixo sermone recitat, vt hoc veluti exemplo doceat, vniuersaliter rerum gubernatores seu significatores, vt loquuntur, decernere non tantùm secundum propriam suam naturam, sed etiam secundum proprietatatem omnium stationum cœli in quibus reperiuntur. Maioris euidentiæ gratia repetatur vnum ex exemplis autoris. Is dicit, dominum quartæ si sit potens, significare fortunam ex agricultura & reliquis terrę fructibus. Iã verò si vlteri⁹ quęratur, qua occasione sic natus copiam agrorum & talem fortunã sit consecuturus: respondet, id ex natura domus in qua dictus significator, hoc est, dominus quartæ domus reperitur, esse cõijciendum. Nam si præsens reperiatur in ipsa quarta domo, quæ est patrum, significatur opes tales accessuras ex hæreditate aut alia occasione patrum aut rerum antiquarum: & si sit in domo prima, quæ nati corpus habet atque animum, significatur talia bona ventura per nati proprium ingenium industriamque: & si reperiatur in decima, quæ est regum atque magisterij seu actionum, ex quibus in communi societate homines victum quæritant, significatur possessio agrorum occasione regis & magisterij: si denique reperiatur in domo septima, quę est vxorum atq;

ſocietatum,conijciendum eſt prædia natum conſecuturum ab vxoribus vel negotiatione,& talibus occaſionibus quæ proprietatibus ſeptimæ domus congruunt. Simili modo de reliquis ſignificatoribus omnibus iudicandum eſt.

QVALITER SCIATVR QVIS planeta ſit dominator.

Et cùm volueris ſcire planetam dominatorem rei, aſpicias quis planetarum ſit maioris autoritatis in domo rei, & planetam qui ſignificat naturam illius rei, ſicut dicemus in naturis planetarum. Vide ergo, quis planetarum ſit fortior in domo rei, & in parte eius, ex fortitudinibus quas prædiximus, id eſt, ex numero quem prædiximus, dum de fortitudine planetarum & poteſtate tractaremus. Et qui fortior omnibus fuerit in loco rei, ipſe erit dominator eius. Verbi gratia, ſi interrogatio fuerit de ſubſtantia, & volueris ſcire quis ſit dominator eius, & fuerit ſecunda domus, quæ ſignificat ſubſtãtiam, ſcilicet quintus gradus ſigni Arietis: quia domus eſt Martis, habet in hoc loco Mars quinque fortitudines: exaltatio quoque eſt Solis, & habet in eo quatuor fortitudines. Eſt etiam ipſius Solis triplicitas, & habet in eo tres fortitudines, habet ergo Sol ibi ſeptem fortitudines. Et eſt terminus Iouis, & habet ibi duas fortitudines. Et eſt etiam facies Martis, & habet ibi vnam fortitudinem. Ergo Mars habet ibi ſex fortitudines, quinque ex domo, & unam ex facie, & Sol ſeptem, & talis planeta vocatur Almubta, id eſt, vincens. Sol ergo accipit ibi principatum, quia habet ibi ſeptem fortitudines,

& ipſe

& ipſe dominatur ibi in domo ſubſtantiæ. Similiter accipies ibi in loco partis ſubſtantiæ & partis fortunæ, & participem illorum facies Iouem, qui eſt ſignificator ſubſtantiæ naturaliter, & commiſcebis partium & planetarum teſtimonia. Et facies hoc idem de omnibus domibus, & ſcies dominatorem earum.

In pręſenti capite tradit modum inueniendi planetas rerum dominatores, hoc eſt, omnem maioremúe cęteris poteſtatem decernendi alicuius rei euentus habentes. Hinc vocabula quędã exponenda ſunt. Differunt dominus hoſpitatorq́; , & dominator ſeu gubernator loci, quamuis idem planeta ſimul & dominator & dominus & etiam hoſpitator eſſe inueniatur. Dominus ſigni gręcè κύριος, & nonnunq̃ etiam οἰκοδεσπότης dicitur, atque qui in eodem ſigno domicilium habet. Veluti ſigni Arietis dominus eſt ♂, & Tauri domina eſt ♀, & Geminorum dominus eſt ☿, &c. Quapropter ſi in cardinem exorientem incidat ſignum Arietis, dominus domus primę erit ♂, ſecundę ♀, tertię ☿, quartę ☾ &c. ſiquidem oriente Ariete ſignum Tauri in locum ſecundum, & ♊ in locum tertium, & ♋ in locũ quartum iuxta diſtributionem cœli ęqualem Arabibus approbatã, incidet. Firmicus dominum ſigni hoſpitatorem, nonnunquàm etiam dominatorem vocat. Quo pacto quando hoſpitator interlunij nominatur, dominus loci in quo ☌ ☉ & ☾ facta eſt, intelligitur. Dicitur etiam & magis propriè planeta alterius planetę hoſpitator & tanquàm paterfamilias, cùm illum in domum ſuam recipiens eius curam patrociniumq́; hoſpitij iure ſuſcipit. Veluti ſi ♀ in ♍ ſit conſtituta, Mercurium Veneris hoſpitatorem, quòd ♍ Mercurij domus ſit, dicimus. Sic ſi Sol ſit in Ariete, tunc Solis patrocinium iure hoſpitii Mars perinde vt paterfamilias propria in domo accipit. Sed dominator ſeu gubernator diſpoſitorque loci Arabicè Almutes, & gręcè planeta ἐπικρατήτωρ, quòd in ſigno ſigniúe gradu epicrateſin, id eſt, dominatum potioreſq́; pręrogatiuas inter alias planetas obtineat, dicitur. Verbi gratia, in genitura diurna aſcendit par. 6. ♎, Venus ibidem habet poteſtates quinque ratione ſui domicilij.

cilij: Saturnus verò,quia ratione ſuę exaltationis quatuor habet ibidem poteſtates,& ratione trianguli tres: denique ratione finium duas,in ſumma nouem poteſtates colligit,atque hac prętogatiua non tantùm Venerem, ſed & omnes reliquos planetas ſuperat. Eſt igitur cardinis exorientis in hoc exemplo κύριος ſeu οἰκοδεσπότης Venus,& ἐπικρατήτωρ Saturnus, qui idem autori dominator rei erit pręcipuus, ſi gradus iſte in quo planeta ἐπικράτησιν obtinet,ad domum quę ſignificat rem de qua quęritur,pertineat, pręſertim ſi inſuper eandem quoque epicrateſin in locis alijs eandem rem ſignificantibus obtineat. Quicunque enim planeta in locis alicuius rei omnium ſignificatorum maiorem numerum dignitatum ſimul collectarum obtinuerit,is dominator rei principalis & Almutes ſignificatorum ab Arabibus dicitur. Participem autem in ſignificatione autor facit illum planetam, qui naturam rei de qua agitur,continet. Quamobrem ſi (vt exēplo autoris vtamur) in cuſpidem domus ſecundę geniturę diurnę incidat pars 5. Arietis, & pars ſubſtantię cadat in p.10.Leonis,& pars fortunę deniq; incidat in par.6 Sagittarii:tunc Sol, quòd in cuſpide eiuſdem ſecundæ domus exaltationem atque ius trianguli habeat,in loco partis, ſubſtantię verò domum & trigonum: & denique in partis fortunæ loco trigonum obtineat, multitudine ac ſumna teſtimoniorum,quę in dictis locis colligit, omnes reliquos planetas ſuperans, erit ſubſtantię ſignificator pręcipuus, & eius particeps in ſignificatione Iuppiter, qui ſua natura ſubſtantiam & lucra licita ſignificat. Sic ſignificator regni eſt,qui plures potiores'ue dignitates in medio cœli aliiſque locis idem ſignificantibus habet:conſignificator autem eius Sol,quòd ſua natura regnum ſignificet. Nam res ſingulę in natura,vt ſuprà oſtenſum eſt,non tantùm ſignis zodiaci & domiciliis cœleſtibus ſignificantur,ſed etiam ſingulis planetis diſtribuuntur. Hoc modo Saturnus regit patres, ſenes,monachos,agriculturam, theſauros abſconditos, quęque longis itineribus & cum difficultate acquiruntur. Iuppiter autem habet religioſos prelatos, reges & duces,ſubſtantiam & lucra: Mars tonſores,chirurgos,medicos, lictores,carnifices,macellarios,furnarios,piſtores,milites,qui paſsim mauortii dicuntur. Similiterque alię ſtellę ſua in his

aliiſque

alijsq́; cópluribus personis &rebus significata hábẽt:prout hęc ab autore differentia sequenti describunt̃. Verùm pleriq; domi natoré, seu vt Arabes vocant, Almutes colligunt, nõ tantũ ex do minio in loca signiferi, familiaritate cõiuncta generi quęstiõis, verũ etiã his adiungunt dominia locorũ, in quibus cõsignifica-tores versant̃. In his locis omnib⁹ numero suffragiorũ reliquos planetas superãtes vocãt significatorũ alicuius rei Almutes. Ve luti, exẽpli gratia, si sit Almutes significatorum substantiæ seu opum inuestigandus, consideranda erunt hæc loca signiferi.

Locus secundæ domus, & locus domini eiusdem: locus con-significatoris opum naturalis, qui semper est Iuppiter: locus partis fortunæ, & locus domini eiusdem: locus partis substan-tiæ, & locus domini eiusdem: denique tria loca triãgulatorum domus secundæ: In his locis omnibus planetam multitudine te stimoniorum reliquos omnes excellentem Almutes significa-torum substantiæ vocant, eiq́; adiungunt alium in significatio-ne participem, qui etsi sit robore inferior, præ cæteris tamen omnibus numero testimoniorum proximè ad Almutes acce-dit. Sed nos hic approbamus methodum Ptolemæi, cuius in se-cunda differentia oportuno in loco mentionem faciemus, cùm in expositione huius loci satis prolixi fuerimus.

DE POTESTATIBVS ACCIDENTALI-bus planetarum.

Ex potestatibus quoq; planetarũ accidẽtalibus est Al-baiz .i. similitudo. Et hoc cũ fuerit planeta diurnus in die supra terrã, & in nocte sub terra: & planeta noctur-nus in nocte super terram, & in die sub terra, et cũ hoc si fuerit masculinus planeta in signo masculino, et plane ta fœmininus in signo fœminino, dicitur esse in sua simili tudine .i. in suo Albaiz. Et erit fortitudo eius vt viri forti tudo in loco eius profectus .i. acquisitionis atq; fortunæ.

Caput vltimum Autoris, quod inscribitur: De potestatibus planetarum accidentalibus, non est principium narrationis de viribus stellarum aduenticijs, cùm ea quoque de stellarum in

ſtatiõibus cœli vario poſitu q̃ dicta ſunt, ad poteſtates planetarũ accidentales rectè referantur: ſed eſt potiùs huiuſmodi narrationis continuatio, id quod verba ipſa quoque ſonant. Ex poteſtatibus quoque, inquit, planetarum accidentalibus eſt Haiz, quaſi dicat, ad alias poteſtates ſtellarum accidentales ſuprà dictas, refertur etiam illa ſtellarum proprietas quę tempori conſentit. Nam ſtella tempori conſentiens Arabibus Haiz dicitur. Exempli gratia: Duo loca quorum alter eſt Solis, alter Saturni, dicuntur patri familiares, ſeu patris ſignificatores. Si itaque ſit diurna genitura, ὁ τῆς αἱρέσεως πατρικὸς τόπος, id eſt, locus tempori congruens, ſeu Haiz, erit Sol: ſi verò nocturna, Saturnus. Dicit planetam trifariam in ſuo Haiz, ſeu in ſua ſimilitudine reperiri. Primò ratione ſexus ſignorum, dum videlicet planeta maſculinus fuerit in ſigno maſculino, & fœmineus in ſigno fœminino. Secundò ratione quartarum fœmininarũ vel maſculinarum. Tertiò iuxta temperaturarum temporis & ſtellarũ conſentientiam. Sed quòd in nocte planetæ diurni ſitum ſub terra pręfert poſitu eiuſdem ſupra terram: & quòd in die planetæ nocturni ſitũ ſub terra præfert poſitu eiuſdẽ ſupra terrã, omni ratione caret, & repugnat veriſsimæ ſententiæ Ptolemæi, qui vniuerſaliter ſtellas, tam diurnas quàm nocturnas ſupra terrã collocatas ſemper efficaciores eſſe voluit, ita vt etiam ſtellæ diurnæ nocturno tempore ſupra terram conſtitutæ maiorem vim accipiant, quàm ſi eodem tempore per inferius hęmiſphærium ferantur. Vnumquodque enim ſidus gaudet ſuo ſimili, quantum ſcilicet attinet ad naturam ipſi congruentem, vt nocturnæ ſtellæ noctis, diurnæ diei conſtitutione rectiùs temperantur. Itaque diurnus de die melior erit quàm de nocte, & nocturnus cõueniẽtiorem temperaturã conſequiť de nocte quàm de die. Talis autem temperaturarũ συμπάθεια vel augmentatio ex mora ſtellæ ſupra vel infra terrã exoriri non poteſt. Omnes enim loco ſupra terrã ſemper gaudẽt, atq; in eo fiunt meliores & validiores. Imò nec illud, quòd dicit, maſculinos planetas in ſignis & quartis maſculinis: fœmininos verò in ſignis & quartis fœmininis robur aſſumere, veritati cõſentaneũ eſt, cũ omnes tã ratione Solis q̃ mũdi & ſignorũ locis maſculinis debilitẽtur efficianturq; fortiores. Finis Differentiæ primæ.

DIFFE-

DIFFERENTIA SECVNDA IN NATVRA PLANETARVM SEPTEM, ET quid sit illis proprium,& quid significent de esse rerum.

ET quia auxiliante Deo iam peregimus, quod proposuimus tractare de circulo signorum, & eius accidentibus: prosequamur nunc intentionem septem planetarum, & naturas eorum, esse quoque eorum, & quid significent.

In vniuersa Astrologica tractatione, aut spacia partesq́; cœli, aut stellas contemplandas proponit autor. Ac spacia cœli variè distinguuntur. Primò per longitudinem, vt in dodecatemoria & partes 360.&c. Deinde per latitudinem & declinationem in latera mundi, quorum alterum ratione Eclipticæ, alterum ratione ęquinoctialis examinatur. Posteà est quædam differentia spaciorum cœli ratione eius substantiæ. Hinc aliæ partes cœli alijs partibus existunt fœliciores, lucidiores, fumosiores, frigidiores, ficciores, humidiores, aridiores, fœcundiores,&c. Ad extremum ad reuolutionem mundi quotidianam singulæ cœli partes modò horoscopum, modò medium cœli, modò occasum, modò imum medium cœli sortiuntur, atque ratione varij situs in mundo suos quoque effectus variant. Atque hæc omnia in prima differentia breuiter & πιναкικῶς, vt decebat, in Isagoga exposuit. Sequitur secunda differentia, in qua vt ordo exigit, tractationem de vi, efficacia & significatis stellarum instituit. Sunt autem duplices stellæ: Fixæ & errantes. Stellæ errantes, quæ suos quosdam peculiares motus eosq́ue diuersos, non communes cum cæteris habent, præter duo lumina in tanta multitudine quæ numerum excedit, omnibus ætatibus tantùm quinque notatæ sunt, nempe ♄, ♃, ♂, ♀ & ☿. Et nominantur vsitatè Gręco vocabulo Planetę, à πλανέω, id est, erro seu vagor, non quidem quòd incerto cursu vagentur & errent, sed propter dissimilitudinem & varietatem eorum motus. Iam enim occultantur, iamq́; rursum prodeunt, modò recedunt à

Sole, modò accedunt eundem. Nunc ipſum antecedunt, nunc ſequuntur, aliquando tardiùs, aliquando ocyùs ferri, aliquando ne moueri quidem, ſed omnino ſtare videntur. Reliquę ſtellæ omnes vocantur ἀπλανεῖς, id eſt, inerrantes ſeu fixæ cœloq; inhærentes: ſic ab antiquitate dictæ, non quòd omnino proprio motu deſtituantur, ſed quòd vni octauo orbi inhærentes, cum illo tardiſsimo motu, hoc eſt, centenis annis vix gradu vno ab occaſu in ortum tranſeant, atque ſic ſimul vectæ eãdem perpetuò diſtantiam inter ſe cuſtodiant, eandemque ad Eclipticam Solis habitudinem conſtanter tueantur, nunquàm in ſuo orbe loca, interualla, μορφώσεις magnitudinesque ſuas permutantes, quod errantium proprium eſt, quæ nunc in hac cœli parte, nunc in alia conſiſtũt, modò has, modò illas ſtellas accedunt. In Apogeis minutæ & obſcuræ, in Perigeis grandiores & fulgentiores conſpiciuntur. Atque hæc eſt præcipua meantium fixarumque ſtellarum differentia. Nam planetæ diuerſis temporibus diuerſas inter ſe diſtantias, & ad Eclipticam Solis modò borealem, modò auſtralem acquirunt habitudinem. Differunt tamen etiam radio: Nam planetæ non ſcintillant ſicut fixæ, præter Martem: qui ob lumen obſcurius & rubeum veluti flamma ſcintillare videtur. Quod ad diſtantiam à nobis attinet, fixæ ſuperiores ſunt errantibus, id quod oculi etiam diiudicant, præſertim quando errantes Perigea ſuarum aψidum percurrunt. Denique fixę eandem ſemper cuſtodiunt magnitudinem. Erraticarum verò magnitudo acceſſu ad terram, & receſſu ab eadem variatur. Exempli gratia: Venus in Apogeo habet diametrum apparentem ſcrupulorum primorum 7. In Perigeo verò ſcrup. 10. Sic Sol in ſumma aψide ſcru. 31. in ima ſcrup. 33. occupat. Luna in aψide ſumma ſcrup. 31. in ima verò 35. oſtendit. Similiter ♄ ♃ & ♂ diametri apparentes minuuntur in Apogeis, & augentur in Perigeis ſcrupulo cœli vno. Etſi autem fixarum ſingulæ eandem amplitudinem ſemper retinent, non tamen omnes parem magnitudinem ſortitæ ſunt, ſed ſex ordinum magnitudinis diſcernuntur differentia. Primę magnitudinis ſunt ſtellæ, quę habent diametrum apparentem ſcru. 8. Tales inter fixas numerauit antiquitas 15. vt Palilicium, baſiliſc⁹, ſpica Virginis, capella, fidicula, Sirius, Procyon, ſomahant, & reli-

& reliquæ. Inter errantes verò ♃ & ♀. Stellæ secundæ magnitudinis habent diametrum apparentem scrup.6. suntque tales in cœlo 45. & ex errantibus ♄ & ♂. Stellæ tertiæ magnitudinis recensentur in cœlo 208. & diameter apparens ipsarum est scrup.4. Quartæ magnitudinis stellarum diameter apparens est scrup.3. quarum in cœlo numerus est 474. & ex errantibus Mercurius. Quintæ magnitudinis stellę numerantur 216. & habent diametrum apparentem scrup.2. Sextæ denique magnitudinis stellarum numerus est 50. quarum diameter apparens vnum scrupulum cœli occupat. His omnibus adijciendæ sunt obscuræ 9. nebulosę 5. Sunt ergo in vniuersum stellæ quæ in cœlo ab artificibus ex innumera multitudine obseruantur 1029. quarum quinque cum duobus luminaribus planetas: reliquas verò 1022. fixas cœloque inhærentes nominant. Sanè fixarum maior potiorque pars 48. animalium rerumque circumscribitur formis, quas Græci, sicut anteà dictum est, modò ἀστερισμοὺς, modò μορφώματα, modò σχήματα, modò ζώδια nominant. Reliquæ verò, quæ imaginibus illis non continentur, sed ipsis adiacent, ἀμόρφωτοι ἀστέρες, id est, informes stellæ appellantur. Porro fixarum etsi sit maxima efficacia, atque in omnibus iudicijs necessariò obseruandæ sint, autor tamen ipsas silentio pręteriuit. Quapropter non grauabimur hoc loco repetere & planiùs exponere 48. illas cœlestes μορφώσεις, suprà versibus propositas. Inter recitandum verò adijciemus quoque obiter propria nomina, naturas, loca, latitudinesque: tum earum stellarũ quæ in his asterismis continentur, tum verò quæ eisdem adiacent, sed insigniorum earumq́; duntaxat, quæ propter insignes effectus maximè obseruantur, quęque in libris Poëtarum aliorumque bonorum autorum nusquàm non occurrunt. Exordiemur autem cum Ptolemæo à potentissimis, quæ in signiferum incidunt, ac deinde à borea ad austrum progrediemur.

DVODECIM STELLARVM SIdera signiferum intexentia.

In asterismo Arietis prima eius stella & sequens in cornu, I.
sunt magnitudinis tertiæ, de natura ♄ & ♂. Prima distat hodie ARIES
ab intersectione verna partibus 27. cum triente, cum latitudine

boreali p.7.20 1^{a}. Alterius verò longitudo eſt p.28.cũ beſſe,cũ latitudine boreali par.8 $\frac{1}{3}$. Duæ item ſtellę in Arietis rictu ſunt magnitudinis quintæ de natura ☿ & parum ♄, quarum borealioris longitudo eſt p.31. cum beſſe, habens latitudinem bor. p.7 $\frac{2}{3}$. Auſtralioris verò longitudo eſt p.23 $\frac{1}{6}$ cum latitud.bor. p.6. Quæ in pede poſteriore collocãtur, ſunt ♂: in cauda verò, Venereæ.

II. Taurus. Aſteriſmus Tauri inſignibus conſtat ſtellis. Ac illæ quidem 4. quę ſunt ἐπὶ τῆς ἀποτομῆς, hoc eſt, in ſectione ſeu abſciſione Tauri, omnes ſunt magnitudinis quartę, ὁμοίαν δὲ ἔχουσι κρᾶσιν τῷ τῆς ♀, καὶ ἠρέμα τῷ ♄, hoc eſt, ſunt de natura Veneris & parum Saturni, id eſt, ſunt frigidæ & humidæ. Harum maximè borealis diſtat hodie ab interſectione verna p.47. pręciſè, cum latitudine auſtrali partium 6. Altera poſt ipſam habet longitudinem p.46.40 1^{a}.cũ latitud.auſtra.p. 7.15 1^{a}. Tertiæ longitudo eſt p.45.latitudo auſtralis p.8.30 1^{a}.quartæ longitudo eſt p.45. 10 1^{a}.cum latitudine auſtrali p.9.15 1^{a}. In Tauri dorſo, quæ à Babylonijs dicuntur Atarage, Gręcè πλειάδες ἀπὸ τοῦ πλεῖν, quòd ortu ſuo nauigationis tempus oſtendant: Latinè dicuntur Vergiliæ, quòd extremo vere cùm æſtas incipit, exoriantur. Vocantur etiam Athlantides, quòd ſeptem Athlantis ſint filiæ, inter quas Maia eſt Mercurij mater, & non rarò pro omnibus ſumitur. Virgilius in Georgicis de ſatione tritici:

Multi ante occaſum Maiæ cepere, ſed illos
Expectata ſeges vanis eluſit ariſtis.

Huius ſideris ſex ſtellæ videntur, ſeptima verò quòd vna ex filiis Athlantis ſe mortali miſcuerit, ſenſu vix percipitur, vt monent verſiculi Germanici Cęſaris in interpretatione Arati:

Septem traduntur numero, ſed carpitur vna
Deficiente oculo diſtinguere corpora parua.

Harum præcedens habet longitudinẽ p.52.50 1^{a}.cum latitudine boreali p.4.30 1^{a}. Medię verò lõgitudo eſt p.53.10 1^{a}.latitudo bor.p.4.40.1^{a}. Sed ſequens & vltima habet longitudinem p.54. 20 1^{a}.cum latitudine boreali p.5.20 1^{a}. Omnes verò ſunt magnitudinis quintæ, & beneficę ſtellę: ſiquidem vt tradit Ptolemęus, naturam ☽ & ♃ ſequuntur, hoc eſt, ſunt humidiſsimæ & calidiores Luna, Ioue verò frigidiores. Quòd ſi itaque πλειάδων

δων manipulus ſtellarum hora geniturę cum ☽ horoſcopauerit, natum & magnum & clarum faciet, præſertim ſi eas ♃ irradiauerit: tum enim principibus gratus futurus eſt, exercitumq́ue ducet, ſed tamen denique offenſo principe mala morte peribit. Stellę enim fixæ inſignes habent ſignificationes fortunę in genituris hominum, ſiquidem in cardinibus & pręcipuè in horoſcopo aut M C. cum ☉ aut ☽, aut cum parte fortunarum partiliter repertę maximam fœlicitatem decernunt, ſed plerunque cum exitu calamitoſo. Quapropter ſtellarum fixarum grandia dona, neque ſatis ſtabilia eſſe, neque ſatis fidelia, niſi ſuffragio errantium ſtellarum confirmentur, monet Hermes enunciato 29. οἱ ἀπλανεῖς ἀςέρες παρέχουσιν ἐυτυχίας ἀλόγους καὶ παραδόξους, ἀλλ᾽ ὡς ἐπιτοπλεῖσον ἐπισφραγίζουσι ταύτας δυςυχίαις, εἰ μὴ καὶ οἱ πλανῆτες τῇ ἐυτυχίᾳ συνάδουσιν, hoc eſt: ſtellę fixę irrationabiles atque admirabiles fœlicitates adferunt, quas tamen plerunque calamitatibus inſigniunt, niſi & planetę ad fœlicitatem conueniant. Porrò vt de Pleiadibus vtpote notioribus ſtellis plura referam, eę quamuis ſunt beneficę, tamen qui ipſas ortus ſui tempore in occiduo cardine à maleficis percuſſas habuerit, naufragus morietur. quòd ſi ita conſtitutas beneficę ſtellæ intuebuntur, nihilominùs nato repentinam mortem ex intemperantia & pituitę affluxu minabuntur. Item ſi quis ☽ lumine vacuam in Pleiadibus habeat à ♂ vel ♄ hoſtiliter percuſſas, ita natum oculis priuandum ferunt. Sed iam reliquas quoque ſideris ſtellas percurramus. Stellę circa Pleiades ſunt de natura ♄ & parum ☿. In facie ſeu capite Tauri collocatur alius manipulus ſtellarum, quas latini veteres ſucculas dixerunt, ὗς enim idem quod ſus valet. Sed Gręci nominarunt ὑάδας ἀπὸ τοῦ ὕειν, quòd non ſine pluuia exoriantur. Harum vna ingens & rutilans in ipſo oculo Tauri lucens, Chaldaicè Aldebaran, Græcè λαμπαδίας, Latinè Palilicium nominatur, eſtq́ue de natura ♂ & primę magnitudinis. Pertinet ad dodecatemorij Geminorum partem tertiam cum triente. Latitudo eius auſtralis eſt p. 5. 10. 1ª. In ſummis denique cornibus ſunt ſtellæ Martię.

Gemini Caſtor & Pollux eſſe putantur. Quidam Apollinem & Herculem eſſe volunt. Itaque ſtella clara in capite Gemini precedenGemini. III.

precedenprecedenpręceden-

præcedentis, Apollinis seu Castoris stella dicitur, & habet longitudinem par. 104. id est, pertinet ad Cancrini dodecatemorij partem 14. Latitudinem verò par. 9. cum semisse, estq; magnitudinis secundæ de natura ☿. Altera in capite Gemini sequentis resplendēs stella, Herculis, item Pollucis nominatur. Habet longitudinem p. 107. 10. 1ª cum latitud. bore. par. 6. 15. 1ª, estq; magnitudinis secundæ & de natura ♂. Verba Ptolemæi de his stellis hæc sunt: τῶν ἐν ταῖς κεφαλαῖς δύο λαμπρῶν, ὁ μὲν ἐν τῇ προηγουμένῃ ἔχει κρᾶσιν ὁμοίαν τῇ τοῦ ☿, καλεῖται δὲ καὶ ἀπόλλωνος, ὁ δὲ ἐν τῇ ἑπομένῃ τῇ τοῦ ♂, καλεῖται δὲ ὁ ἡρακλέους. τῶν δὲ λοιπῶν, οἱ μὲν ἐπὶ τῶν ποδῶν τῆς ὁμοίας κεκοινωνήκασι ποιότητος, τῷ τε τοῦ ☿, καὶ ἠρέμα τῇ τῆς ♀. οἱ δὲ περὶ τοὺς μηροὺς λαμπροί, τοῦ ♄.

IIII. Cancer. φάτνη — In pectore Cancri reperitur νεφελοειδὴς συστροφή, καλουμένη δὲ φάτνη, id est, nebulosus globus, qui præsepe vocatur. Hic erat olim in dodecatemorio Cancri, sed hodie media eius processit ad finem primæ partis Leonini dodecatemorij. Habet latitudinem borealem part. 0. scrup. 40. Estq; nebulosa de natura ♂ & ☽. Sequentium duarum & vtrinque positarum, quæ asini vocantur (ὄνοι), borealis habet longitudinem partium 121. præcisè, vt præsepe, cum latitudine bor. par. 2. 40. 1ª. Sed asinus australis habet longitudinem part. 122. cum latitudine australi decem scrupulorum tantùm, vterque est magnitudinis quartæ de natura ♂ & ☉. Stellæ in Cancri oculis sunt ☿ & nonnihil ♂. Quę verò in brachijs seu chelis existunt, Saturni & Mercurij naturam referunt.

Margin: ὄνοι; βόρειος; νότιος

V. Leo. — In Leonis capite sunt duæ stellæ magnitudinis tertię de natura ♃ & parum ♂, sed borealior habet longitudinem p. 135. cum latitudine bor. p. 12. Australis verò habet longitudinem p. 134. 50. 1ª. id est, incidit in p. 14. 50. 1a. ♌, cum lat. bor. p. 9. 30. 1ª. τρεῖς ἐν τῷ τραχήλῳ, id est, Tres in ceruice sunt Saturninæ & nonnihil ☿. Harum prima habet longitu. p. 140. 50. 1ª, cum latitud. borea. p. 11. magnitudinis tertiæ. Media est magnitudinis secundę, & habet longitu. p. 142. 50. 1ª. cum lat. bore. p. 8. 30. 1ª. Tertia habet longitudinem par. 141. 20. 1ª. cum lat. borea. p. 4. 30. 1ª. estq; magnitudinis tertiæ. In medio Leonini Asterismi reperio lucidam stellam magnitudinis primę de natura ♂ & ♃,

quam

quam vulgò cor Leonis & Regulum, latini Regiam, gręci βασι-λισκὸν vocant, estq́; in Leonis dodecatemorij parte 23.10 1ª, cum latitudine boreali decem scrupulorum tantùm. Hæc omnium quę in cœlo hærent, efficacissima esse creditur, quòd prope Eclipticam existens, Solis lumine maximè adiuuetur. Proinde qui eam tempore genituræ Luna crescente horoscopantem aut in M C. positam habuerint, ad magnas facultates magnaq́; imperia promouebuntur. Quoties tamen ♄ aut ♂ ad eam peruenerit, rixas & contentiones grauiaq́; bella illi concitabit. οἱ δὲ ἐν τῇ ὀσφύϊ, καὶ ὁ ἐπὶ τῆς οὐρᾶς λαμπρὸς, τῷ τοῦ ♄, καὶ τῷ τῆς ♀. οἱ δὲ ἐν τοῖς μοιροῖς, τῷ τῆς ♀, καὶ ἠρέμα τῷ τοῦ ☿, id est, quæ sunt in ilio, cum illa quæ in cauda refulget, ♄ sunt & ♀. Quæ verò in femore, Venereę sunt & nonnihil Mercuriales. Cęterùm illa quę in extremo caudæ splendet, est primæ magnitudinis, & habet longitudinem p.165.10 1ª. id est, est in dodecatemorij Virginis parte 15.10 1ª. cum latitudine boreali p.11.50 1ª. βασιλισκός.

Ex informibus circa Leonem inter extrema eius & vrsæ diligenter notandæ sunt nebulosæ inuolutionis, quam vocant Berenices crines. His enim Luna congrediens oculos natorum mirè affligere consueuit, sicut scripsit Ptolemæus lib.3. Apotelesmatum, capite περὶ σινῶν καὶ παθῶν σωματικῶν. Situs aũt ipsarum hoc nostro æuo est huiusmodi: Luminosa, quæ maximè ad boream spectat, habet longitudinem part.165.30 1ª. cum latitudine boreali parte 30. Obscurarum pręcedentis longitudo est p.161.10 1ª. cum latitudine boreali p.25. Sequentis verò in figura folij hederæ lõgitudo est p.169.10 1ª. cum latitudine boreali p.25.30 1a. πλοκάμου στροφή. Trica.

VI. Virgo.

Sidus Virginis alatum in globis stelliferis depingitur. Stellæ itaque quæ sunt in Virginis capite, & vna in extremitate alæ australis, imitantur naturam Mercurij & nonnihil ♂. Reliquæ eiusdem alæ splendidę, & quę sunt in cingulo, sequuntur naturam Mercurij & parum ♀. Altera ala borealis duabus celebribus stellis est insignis. Primò enim reperitur in ea stella lucida tertiæ magnitudinis, quæ à nostris vindemiator, à gręcis προτρυγητὴρ, Chaldaicè Almucedie Alaraph dicitur. Longitudo eius est p.182.50 1ª. Latitudo verò bor.p.15.10 1ª. Deinde altera eiusdem alæ primę magnitudinis, quam nostri spicam Virgi- προτρυγητήρ.

 nis, Græ-

nis, Grȩci στάχυν, Chaldȩi Alzimon Alazel vocant, habet longitudinem p.197.20 1ª. id eſt, pertinet ad partē 17.20 1ª. dodecatemorij Librȩ, cum latitudine auſtrali p.2. Naturam verò habet ♀ & nonnihil ♂. Stellȩ denique quȩ in extremo pedum atque in fimbria veſtis conſiſtunt, idem quod ♀, & nonnihil quod ♂ operantur.

VII. ζυγὸς χηλαί. Chelarum aſteriſmus 8. figuratur ſtellis, quarum duȩ ſunt magnitudinis ſecundȩ, quatuor quartȩ, duȩ quintȩ. Natura verò earum à Ptolemȩo deſcripta eſt his verbis: τῶν δὲ χηλῶν τοῦ ♎ οἱ μὲν ἐν ἄκραις αὐταῖς ὡσαύτως διατιθέασι τῷ τοῦ ♃ καὶ τῷ τοῦ ☿. οἱ δὲ ἐν μέσαις τῷ τοῦ κρόνου, καὶ ἠρέμα τῷ τοῦ ♂.

VIII. Scorpius. In Scorpij fronte lucentes tres ſunt magnitudinis tertiȩ, & de natura ♂ & parum ♄. Eius quæ eſt borealis, longitudo eſt p.237. id eſt, eſt in parte 27. dodecatemorij Scorpionis cū latitudine bor. p.1.20 1ª. Medię longitudo eſt p.236.20 1ª. cū latitudine auſtrina p.1.40 1ª. Auſtralioris longitudo eſt itidē p.236.20 1ª cum latitudine auſt. p.5. Tres lucidȩ in corpore ſunt de natura ♂ & nonnihil ♃. Sed prȩcedens earum eſt magnitudinis tertiȩ, & habet longitudinem par.241.20 1ª cum latitudine auſt. p.3.45 1ª. Media illa lucida ac rutilans, à recentioribus cor Scorpij, Grȩcè ἀντάρης dicta, eſt magnitudinis ſecundȩ, incidit in partem 3, ſcrup. 20. Sagittarij, cum latitudine meridionali p.4. Sequens trium eſt magnitudinis tertiȩ, & habet longitud. p.245.10 1ª cum latitudine auſtrali par.5.$\frac{1}{2}$. Earum quȩ ſunt in ſpondylis, plerȩque ſunt magnitudinis tertiȩ, imitantur naturam ♄ & parum ♀. Quȩ eſt in primo ſpondylo incidit in p.9.10 1ª Sagittarij, cum latitudine auſtrali par.11. Quæ in ſeptimo ſpondylo atque aculeo proxima exiſtit, reperitur in p. 19.40 1ª Sagittarij, cum latitudine auſtrina par.15 $\frac{1}{6}$. Duarum in aculeo antecedens eſt magnitudinis quartȩ, & habet longitu. p.257$\frac{2}{3}$. cum latitudine auſt. p.13$\frac{1}{2}$. Sequens verò magnitudinis tertiȩ eſt, & habet longitudinem p.258 $\frac{1}{6}$. cum latitudine auſt. p.13 $\frac{1}{3}$. Idem poſſunt, quod ☿ & ♂. ἡ δὲ λεγομένη νεφελοειδὴς συστροφή, id eſt, Gyrus nebuloſus circa Scorpiū, eſt de natura ♂ & ☽, & pertinet ad Sagittarij partem 21.50 1ª. cum latitudine auſtrali par.13 $\frac{1}{4}$.

IX. Sagittari⁹. Cuſpis ſagittȩ Martius eſt & Lunaris. Circa arcum & eam nerui

nerui partem quę manu prehenditur, sitę sunt stellę Iouiæ & Martiales. In facie συστροφὴ, id est, nebulosa duplex, idem potest quod ☉ & ♂, pertinet ad p. 3. 40 1ª. Capricorni, cum latitudine boreali p. 0. 45 1ª. Quę in fascia & dorso sunt, sequũtur naturam ♃ & parum ☿. Pedes sunt ♃ & ♄. Terebellum, id est, τὸ ὑπὸ τῆς οὐρᾶς τετράπλευρον, τῶν τῆς ♀, καὶ ἠρέμα τῶν τοῦ ♄.

Capricorni cornua sunt de natura ♀ & parum ♂. Oris stellę Saturnię sunt, & simul aliquo modo naturam ♀ sapiunt. Pedes venterque Martia sunt & parum ☿. Cauda denique ♄ & ♃ naturam sequitur. X. Capricornus.

Stellæ in Aquarij humeris, itemque veste & manu sinistra, ♄ & ☿ naturam referunt. Femora plus ☿ quàm ♃ imitantur. Quę in effuso latice hęrent, sunt Saturnię & aliqua ex parte Iouię. XI. Aquarius

Vltimum asterismum signiferi figurant duo Pisces, vnus νότιος, alter βόρειος, qui filo quodam colligantur, quod alij linum, alii lineolam, alii ligamentum vocant. Stellę itaque in capite Piscis australis sunt de natura ☿ & nonnihil ♄. In corpore sitę Iouię sunt & ☿. In cauda & filo australi ♄ & parum ☿ referunt. Eę verò quæ sunt in corpore & spina Piscis septentrionalis, Martiæ sunt & nonnihil etiam Venereæ. Quæ sunt in filo septentrionali, naturam ♄ & ♃ imitantur. Illa denique in nodo splendida, naturam ♂ & nonnihil ☿ habet. XII. Pisces.

SEQVVNTVR ASTERISMI RELIQVOrum signorum extra signiferum positorum. Et primò 21. effigies Boreales.

Vrsa minor seu Cynosura, quã Phœnices in mari obseruant, quòd propior polo sit, minusq; moueatur. Huius extremam in cauda stellam, quòd proxima axi sit, polum appellant: abest tamen à vero mundi vertice quatuor penè partibus. Stellæ huius vrsæ lucidæ ♄ qualitatem habent, & aliquantulum ♀. I. Cynosura

Vrsa maior seu Helice, quam Græci, quòd stellas habeat insigniores, in mari obseruant. Qua de causa apud Homerum ἑλικῶπες ἀχαιοὶ appellantur. Stellæ huius vrsæ ♂ similitudinem referunt, ἡ δὲ ὑπὸ τὴν οὐρὰν αὐτῆς τοῦ πλοκάμου συστροφὴ τῆς II. Helice.

☾ καὶ τῶν τῆς ♀. id eſt, Sub cauda huius coma Berenices habet temperaturam ☽ & ♀. Quapropter hæ ſtellæ quaſi coma humidiſsimæ ſunt,& ſuffocationes ab aquis vel pituita nunciant. Vtraque vrſa ſeptẽ principalibus ſtellis,quas ſeptentriones vocant,intexitur. Vulgus & poëtæ plauſtra ab equorum rotarumque forma nominat. Homerus Iliad.6. ἄρκτον δ', ἣν καὶ ἄμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσι,id eſt,vrſam, quam & plauſtrum cognomento vocant.

III. Draco. Lucidæ ſtellæ Draconis, qui duabus vrſis inſtar fluminis ſinuoſo inflexu inuoluitur,ſunt de natura ♄ & ♂ & ♃.

IIII. Cepheus. Cepheus Caſsiopię maritus, quod ſidus Babilonij Ficares, & nonnulli inter noſtros ſuccenſum,& dominum flammę nominarunt,continet ſtellas ♃ & ♄.

V. Bootes. Bootes,id eſt,bubulcus,ſidus eſt, quod Helicen ſiue vrſam maiorem ſequitur, aliàs Arctophylax & cuſtos Erimanthides vrſę. Ouid.3. Faſtorum:

Siue eſt Arctophylax, ſiue eſt piger ille Bootes.

Stellę Arctoę ęgrè occidunt,Auſtrinę ęgrè oriuntur, idcirco Bootes propter diuturnã morã tardus & piger à Poëtis ſubinde nominatur. Sic Homerus in Odyſſea, ὀψὲ δύοντα βοώτην nominauit. Lucanus lib.3. Pharſ. eundem velocem appellauit,ſed id ad ſitum partiũ terrę meridionalium referendum eſt,vbi Bootes non tam diu in hemiſphærio ſuperiore commoratur,ſicut in locis borealibus:verba eius hęc ſunt:

Tunc furor extremos mouit Romanus Oretas
Germanosq; Duces,quorum deflexus in auſtrum,
Aether non totam,mergi tamen aſpicit arcton,
Lucet & exigua velox ibi nocte Bootes.

Stellę Bootæ ☿ & ♄ qualitates habent,præterquàm quòd rutilans ac fulgens primæque magnitudinis ſtella inter Bootæ pedes ſita, quam Chaldęi Azemer Aramer, noſtri Arcturum, hoc eſt,caudam vrſę vocant,qualitates ♄ & ♃ retinet. Incidit in p.18.40 1ª ♎,cùm latitudine ſept.p.31 ½.

VI. Corona Ariadnes. Coronam borealem Ariadnes à Bacho inter ſidera relatam ferunt,vnde & Gnoſia dicitur : Chaldæi Malfelcare nominant. Continet ſtellas eadem quę ♀ & ☿ agentes. Vna reliquis ſplendidior,alijs Hercules,alijs Theſeus,alijs Thamyris dicitur: Eſtque

que magnitudinis ſecundæ,habens longitudinem p.215.20 1ª, cum latitudine bor.p.44.36 1ª. VII. οἱ κατὰ τὴν ἐν γόνασι

Geniculator ſtellas Mercurio ſimiles continet.

Lyra,quod ſidus varijs nominibus obſcuratur : nominant enim Chelin,Fidiculam,Tympanum,Falconem, Vulturem cadentem, & Chaldęi Aſange, habet ſtellas de natura ♀ & ☿. VIII. Fidicula.

Auis,olor ſeu gallina,Græcè κύκνος vel ὄρνις, habet ſtellas itidem de natura ♀ & ☿. Nonnulli ex noſtris vocant hoc ſidus ciconiam. IX. Auis.

οἱ κατὰ τὴν κασιέπειαν ἀστέρες, ὡς ὁ τοῦ ♄ καὶ ὡς ὁ τοῦ ♀, id eſt, Caſsiopea continet ſtellas de natura ♄ & ♀ X. Caſsiopea.

Perſeus habet ſtellas de natura ♄ & ♃. Ille verò Gyrus in capulo enſis Martius eſt & Mercurialis. Eſt in ſiniſtra manu Perſei, & capite Meduſæ ſtella lucens digna obſeruatione, ſecundæ magnitudinis de natura ♄ & ♃, in parte dodecatemorij Taurini $20\frac{1}{3}$. cum latitudine boreali p.13. quæ à Babylonijs caput Algol, à græcis γοργόνιον, à noſtris Gorgonis ſeu Meduſæ caput, & propter infœlicitatem perniciemq; ſuam κακοδαίμων dicitur. Videtur autem, quòd fabula illa, qua fertur Meduſæ caput gladio abſciſum à Perſeo, non ab re huic ſideri ſit accommodata, quòd, vt Hermes propoſitione 73. enunciauit, qui naſcens Solem cum capite Gorgonis, corpore vel aſpectu iunctum habuerit, ſecuri aut gladio feriendus ſit, atque caput truncandus, ſi hæc dira Gorgonis Soliſque copulatio à benefica ſtella non aſpiciatur, neq; benefici octauam domum quę mortis eſt, tueantur, dominuſq; ſigni, in quo luminare conditionarium repertum eſt, Marti opponatur, aut eum è quadrangulo percutiat. Quidam enunciatum hoc de Marte intelligunt, hoc eſt, vt ♂ cum Gorgonio reperiatur, id quod Pontano etiam non diſplicet. Nam ♂ & ♄ truculentarum & violentarū mortium autores ſunt. Præterea quaſi Aphoriſmus in Aſtrologia eſt, quòd quibuſcunque ☉ & ♂ in octaua ſunt, præſertim ſi accedat malus aſpectus Sarurni, aut ſi ſint cum capite Meduſæ, violenta morte plerumque pereant. Denique gręcus textus quoque nō Solem, ſed Martem nominat. ὅτε τύχοι ὁ ἄρης μετὰ τῆς κεφαλῆς τῆς γοργόνης, μὴ ἐφορώμενος ὑπὸ ἀγαθοποιοῦ, μήτε ὁ ἀγαθὸς ὑπάρχει ἐν τῷ η. διαμετρεῖ δὲ ὁ κύριος τοῦ αἱρετικοῦ φωτὸς τῷ ♂, XI. Perſeus. γοργόνιον

ἢ τετραγωνίζει, ἀποκεφαλιαθήσεται ὁ γεννηθείς: εἴδε μεσουρανεῖ ὁ φωστὴρ, φωραθήσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ, εἰ δὲ συναφὴ γένοιτο ἀπὸ τῆς Π ἢ τῆς X, κοπήσονται αἱ χεῖρες αὐτοῦ καὶ οἱ πόδες.

XII. Auriga. Capella. Hemochus seu Auriga, aliàs Erichtonius: In huius læuo humero lucida primęque magnitudinis stella αἴξ, id est, capella dicitur, aliàs apud autores capra Oleuia ab Oleuo Arcadiæ vrbe, vbi ipsam nutritam arbitrantur. Ouid.

Nascitur Oleuiæ signum pluuiale capellæ.

Refertur autem ad Cancri dodecatemorij partem 15 $\frac{2}{3}$ cum lat. bor. p. 22 $\frac{1}{2}$. Et in vola eiusdem dextræ manus sunt duæ stellæ magnitudinis quartæ, quæ ἔριφοι, id est, Hœdi vocantur, quorũ antecedens est in Geminorum dodecatemorij parte 12 $\frac{5}{6}$. Sequens verò in par. 13 $\frac{1}{3}$. eiusdem. Latitudo verò boreal. vtriusque est part. 18. Hœdorum in autoribus frequens est mentio. Theocritus in Hodoiporia: ἔσσεται ἀγεάνακτι καλὸς πλόος ἐς μιτυλαίναν χ' ὤταν ἐφ' ἑσπερείοις ἐρίφοις νότος ὑγρὰ διώκῃ κύματα, χ' ὠρίων ὅτ' ἐπ' ὠκεανῷ πόδας ἴσχει. Optat amico fœlicem in mitylænen nauigationem etiam in signo infœlice & turbulentissimo, quando videlicet Notus infestat mare sub occasum cosmicum Orionis & ortum Achronicum Hœdorum, qui cum principio Tauri Alexandriæ exoriuntur. Quare in octobri ☉ in ♏ vesperi descendente è regione Hœdi emergunt Achronicè: Ideoq; ἑσπερίους, id est, vesperi apparentes poëta nominat. Cæterùm quòd ad temperaturam lucidorum stellarum huius sideris attinet, ea est ♂ & ☿.

Ἔριφοι Hœdi

XIII. Serpentarius. Ophiuchus, ὀφιοῦχος serpentarius, habet stellas de natura ♄ participe ♀.

XIIII. Serpens. Ipse verò serpens ophiuchi habet stellas, idem quod ♄ & ♂ facientes.

XV. Sagitta Ὀϊστός. Sagitta Herculis habet stellas imitantes naturam ♂ participe ♀.

XVI. Aquila Ἀετός. Aquila, seu vt recentiores vocauerunt, vultur volans, habet stellas martias & Iouias.

XVII. Delphin. Delphinus ♄ & ♂. Huic accommodant fabulam seu historiam Arionis Poëtæ Lyrici.

Equisc-

Equiſectio,ſeu equus primus,προτομή,equuleus,quas habet lucidas ſtellas, ſunt de natura ♂ & ☿. XVIII. Equiſectio.

Pegaſus,equus alatus, ſeu equus ſecundus,ſeu maior,eandem habet naturam.Hunc Ouid. è ſanguine qui ob exciſo Meduſæ capite defluxit,genitum eſſe in Faſtis refert: XIX. Pegaſus.

Creditur hic cæſæ grauidæ ceruice Meduſæ
Sanguine reſperſis proſiluiſſe comis.

Eundem & volucrem fuiſſe, & tandem inter ſidera relatum ſcribit.

Andromeda Cephei & Ceſsiopeæ filia, Veneris conſtat ſtellis.Nonnulli cathenatam nominarunt: cuius liberator Perſeus in ſiniſtra manu caput Gorgonis,in dextra ἁρπην habet. XX. Andromeda.

Triangulus denique habet ſtellas, quæ idem quod ☿ operantur. XXI. δελτωτόν

XV. Aſteriſmi Auſtrales.

Cetus infeſtus Andromedæ, quem quidam marinum Leonem, quidam vrſum, quidam denique Piſcem & Balenam vocant, ex Saturninis componitur ſtellis. I. ὁ κῆτος.

Oriona veteres latini Lingulam vocant,& quidam fortiſſimum nominant. Huius ſtellæ in humeris locatæ ♂ & ☿ ſimiles.Cæterùm rubeſcens,quæ in dextro humero refulget,eſt magnitudinis primæ,& pertinet ad Geminorum partem 22 $\frac{2}{3}$. cum latitudine auſtr.p.17.Illa verò quæ eſt in humero ſiniſtro, eſt magnitudinis ſecundæ,ac pertinet ad Geminorum partem 11.cum latitudine auſt. par.17 $\frac{1}{2}$. Reliquæ huius ſideris lucidæ ♃ & ♄ imitantur. II. Orion.

In baltheo autem ſeu cingulo Orionis tres inſignes ſtellę ſecundæ magnitudinis fulgent:quarum præcedentis longitudo eſt par.76.cum latitudiue auſt.p.24 $\frac{1}{6}$. Mediæ longitudo eſt par.78.cum latitudine auſt.par. 24 $\frac{1}{2}$. Sequentis denique ad rectam lineam longitudo eſt p.80. cum latitudine auſt.par.25 $\frac{1}{2}$. In ſiniſtro denique pede fulget clara ſtella magnitudinis primæ,habens longitudinem p.69 $\frac{5}{6}$. cum latitudine auſt. p.31 $\frac{1}{2}$. Cingulũ Orionis.

ποταμὸς Eridanus ſeu fluuius,aliàs Nilus nominatus,habet in extremitate ſua fulgidam primæque magnitudinis ſtellam,eſtque de natura ♃, & incidit in dodecatemorij Arietis par.20. III. Eridanus vel Nilus.

par.20 $\frac{5}{6}$. cum latitudine auſtrali par.53 $\frac{1}{2}$. Cæteræ ſunt Saturninæ.

IIII. Lepus. Lepus ſub pedibus Orionis ſtellas habet Mercuriales.

V. Canis. Canis maior Venereas habet omnes, pręter ingentem maximamq́ue ſtellam quę in ore eius lucet, & Canicula, item σείριος dici conſueuit, quę Iouia eſt & aliquantulum etiam Martis habet. Longitudo eius eſt par.98 $\frac{1}{3}$. cũ latitudine auſtrali p. 39. Hæc matutino in exortu in ſpeculo etiam in medio die, impoſitis aquis contra Solem cernitur, Solisque calorem mirè adauget.

VI. Procyon. Procyon canis minor ſeu Antecanis dicitur, quòd ante Sirium exoriatur. Lucida ipſius ſtella primę eſt magnitudinis de natura ☿, necnon etiam aliquantulum Martis habet, & habet longitud. par.109 $\frac{5}{6}$. cum latitudine auſtrali p.16 $\frac{1}{6}$.

VII. Argo. Canobus. Lucidæ τῆς ἀργοῦς, quam & nauem Iaſonjs & arcam Nohæ vocant, ſunt de natura ♄ & ♃. Porro ſtella primę magnitudinis in ſummo Argus gubernaculo κάνωβος dicitur, ſed nobis non exoritur, habet enim latitudinem auſtralem p.75.

VIII. Hydra ὕδρος. Hydræ ſeu ſerpentis lucidę ſtellę ſunt Saturninę atque à parte Venereę. Quidam ex recentioribus hoc ſidus magnanimum vocarunt.

IX. Crater. Crater vas ſeu vrna habet ſtellas Venereas & à parte ☿.

X. Coruus. Coruus Martias & Saturninas.

XI. Cētaurus. Centaurus, Chiron, qui & θηρίον ſeu beſtiam deferens vocatur. Stellę in humana corporis parte collocatę ♀ & ☿ efficaciam habent. Splendidę verò in equina ♃ & ♀.

XII. Beſtia. τὸ θηρίον, id eſt, beſtia, ſeu lupus, ſeu belua quam Centaurus gerit, à nonnullis etiam Leopardus nominata, lucidas habet ſtellas, naturam ♄ & aliquantulum etiam Martis ſapientes.

XIII. Thuribulum. τὸ θυμιατήριον, id eſt, ara ſeu thuribulum ſtellas habet Venereas, & aliquantulum etiam Saturninas.

XIIII. Corona auſtrina. Lucidę ſtellę αἱ τῷ νοτίῳ στεφάνῳ, id eſt, in auſtrina corona, ♄ & ☿ qualitatem imitantur. Vocatur etiam hoc ſidus οὐρανίσκος & rota Ixionis.

XV. Piſcis auſtrinus. Piſcis auſtrinus, marinus ſeu magnus, qui ideo in cœlum translatus eſſe dicitur, quòd olim Venerem in fuga Gygantis exceperit, habet in ore ſtellam lucidam primę magnitudinis de natura

natura ♀ participe ☿. lõgit. eius est p. 327 ⅗. lat. verò aust. p. 23.

Hactenus de stellis fixis: Iam vires planetarũ aperiendæ sunt. Sed priùs recitanda atque examinãda est hæsitatio, quæ hic exoritur. Dubitari enim meritò potest, an stellæ quæ maleficarum & beneficarum compositas qualitates habere dicuntur, vtrasq; simul quamuis contrarias retineant, an verò vna qualitate abolita, alteram sequantur. Veluti Basiliscus vires ♃ & ♂ habere dicitur. Si igitur in genitura cor Leonis ascendat, dubitari potest, an sic natos modò iustos, vt ♃ solet, modò iniustos vt ♂, an verò simul iustos & iniustos, & an denique medios inter iustos & iniustos faciat? Non absurda mihi videtur responsio, si dicamus, sidera hæc refundere qualitates illius planetæ, cum quo copulantur, hoc est, corpore vel aspectu coniunguntur. Quo quidem in negotio semper is erit præferendus, qui præsens in asterismo repertus fuerit, aut eundem propiùs viderit. Quòd si sideri neuter cognatorum, sed tertius aliquis peregrinus iungatur, sidus illius planetæ naturam defendere videtur, cui aspiciens amicus fuerit, eique natura conuenerit. Vt si nec ♂ nec ♃, sed tamen ☉, qui Martis qualitate propter calorem abundat, basiliscum videat, is obruta natura Iouia tantùm Martis qualitates retinere non immeritò videbitur. Sed alia est sententia Cardani, qui commistas planetarum naturas in sideribus retinendas esse censet, eò quòd Ptolemæus etiam planetarum vires miscere soleat, ita vt similia similibus augeantur, ex contrarijs autem qualitatibus, aut vtraque tollatur, si videlicet pares sint aut excellentior per remissiorem debilitetur, si qualitates viribus impares conferantur. Iuxta hunc modum stellæ in cauda vrsæ maioris, de natura ♀ & ☽ humidissimæ erunt, quòd vterque istorum planetarum sit humidissimus: in calore verò mediocres, calidiores nimirum Luna, & Venere frigidiores. Eodem modo stellæ de natura ♄ & ♂ siccissimæ erunt, vterque enim planeta siccus est. In calore verò quasi temperatæ, sed declinabunt ad frigus, quia ♄ frigus Martis calore maius est. Erunt autem iracundi propter ♂, & tenaces iracundiæ propter ♄, & in illa iracundia feroces, audaces, & denique ea deferuescente timidi propter ♄. Ad extremum illud quoque obseruare debemus, quòd stellę fixę quarum, quędam in austrum,

quædam verò longiùs ad aquilonem ab Ecliptica recesserunt, non in omni climate pari modo cum Sole aut alia parte Eclipticæ exoriantur aut occidant. Verbi gratia, Curua linea ab intersectione verna ad vtrosque polos mundi extensa, etsi in sphæra recta, in qua vterq; polorum horizonta contingit, vno momento tota ascẽdit, nobis tamẽ septẽtrionalibus vniuersa simul nõ attollitur, sed vbi pars septentrionalis sese extulerit, australis adhuc depressa latebit. Quapropter Sole aut alio sidere in intersectione verna, hoc est, in prima parte ♈ exoriente, non exorietur cum eo stella fixa in eadem linea ad austrum posita, sed aliquot pòst gradibus. Econtrariò stella ad septentriones sita, citiùs exorta Solem antecedet, & neque simul cum Sole exorietur nec occidet. Ne itaque tibi positus stellarum imponat, diligenter per sphæram solidam, aut per tabulas Monteregij prouidendum est. In Ephemeridum quoque libris ad nonnullas eleuationes poli ordinatę sunt ad hunc vsum tabulæ, quæ ostẽdunt, quæ insigniores stellæ cum quibus partibus Eclipticæ oriantur, occidant, culminentque. Sequitur textus de vi, potestate atque significatione septem meantium siderum.

♄ 1 *Saturnus est masculinus, malus, diurnus.* 2 *Et est significator patrum, si fuerit natiuitas pueri in nocte.* 3 *Et significat senectutem vltimam si fuerit occidentalis: initium verò senectutis si orientalis fuerit. Et significat grauitatem frigoris & siccitatis.* 4 *Et ex complexione corporum, melancholicam, augmentum eius atque* [a] *distillationem. Et fortaßis erit quandoque complexio frigida, humida, ponderosa, & fœtidi odoris, & multæ comestionis & veræ dilectionis.* 5 *Et significat profunditatem consilij, multitudinemque silentij.* (6 [b] *Et ex magisterijs res antiquas & preciosas. Sanè*

a id est, fluxum: distillare enim καταῤῥεῖν καὶ καταστάζειν, hoc est, paulatim fluere significat Vergi. 3. Geor. Lẽtũ distillat ab inguine vir[9]

b Duo mẽbra quæ signis παρενθέσεως conclusa vides, si per translationem coniunguntur, planior & magis ordinata erit lectio: siquidem in vtroque qualitas magisterij notatur. Hinc id quoque efficietur, vt paragraphus: Et significat profunditatem consilij &c. rectè cõtinuetur cum paragrapho: Et si fuerit fortunatus, erit veræ dilectionis, &c. Nam vtrobique de qualitate animi agitur.

si for-

si fortunatus fuerit, cultus agrorum & populationem terrarum fluminumque significat. Econtrà verò, res viles & laboriosas, vt confricationes in balneis, fullones & nautas, si malus fuerit.) Et si fuerit fortunatus, erit veræ dilectionis, spaciosus & patiens, & si fuerit [a] malus, erit indiscretus, [b] stabilis, tristis & mœrens, malæ suspicionis, multum suspicans, & mouens homines in susurrationibus. (Ad hæc, si solus absque complexione alicuius planetarum significator fuerit, ex operibus opera coriorum significat. Quòd si complectitur ei Iuppiter, significat opus pergameni, in quo scribuntur diuini libri. Et si complectitur sibi Mars, significat soleas sotularium & præparationes earum. Et si complectitur sibi Sol, significat opus consutorum coriorum. Et si complectitur ei Venus, significat opus coriorum, ex quibus fiunt tympana & alia instrumenta, quibus vtimur in ludis. Et si complectitur ei Mercurius, significat opus coriorum, in quibus scribuntur testamenta & numeri stipendiorum. Et si complectitur ei Luna, significat præparationem coriorum ferarum & montanorum animalium, & huiusmodi similia.) 7 Et si fuerit fortuna, significat de substantia res antiquas & durabiles hæreditates, & terræ cultus, & Almauerith, id est, substantias mortuorum. Et si fuerit malus, significat aquas sordidas & mali saporis, veteres atque conuertibiles. 8 Et ex infirmitatibus morbos flegmaticos, & melancholicos, & viscosos, congelatos & acutos, vt lepram, morphæam, podagram, cancros, & cætera huiusmodi. 9 Et significat peregrina-

a id est, in fœliciter positus.

b id est, μονογνώμων seu suæ sententię innitens.

tiones longinquas, carceres & vincula, laborem, tarditatem afflictionemq;. 10 Et significat de sectis eam quæ vnitatem confitetur, si fuerit fortunatus: & si fuerit malus, significat fidem vnitatis, cum multa tamen hæsitatione seu dubitatione. Et dixit Messahala, quem voluit Deus exaltari, qui fuit Astrologus scientia iudiciorum perspicuus, vnde sic dictus est, quòd signat fidem Iudaicam, ideo quia sit ex antiquioribus, quodq; omnes confiteantur eam, & ipsa nullam aliam. Sicut Saturnus cui omnes iunguntur, & ipse nulli. 11 Signat quoque indumenta nigra. Et alij quidam dixerunt, quòd Saturnus signat interiora auris, splenem & stomachum. Et habet ex coloribus nigredinem: & de saporibus stipticos & acetosos: & ex diebus sabbatũ, ex noctibus deniq; eã, quæ præcedit quartã feriã. 12 Et quãtitas orbis eius est nouẽ graduũ. 13 Et anni fridariæ eius sunt XI. maximi verò CCCCLXVI. maiores LVII. medij XLIII½. minores deniq; XXX. 14 Fortitudo eius in plagis circuli, est in dextra septentrionis. 15 Et dixit Messahala, quòd signat de figuris hominum, hominem inter nigrum & croceum, qui cùm ambulauerit mergit oculos suos in terram, ponderosus, incessu adiungens pedes, macer, recuruus, habens paruos oculos, & siccam cutem, venosus, raram habens barbam in maxillis, labia spissa, callidus, ingeniosus, seductor, interfector. Et dixit Dorothæus: Hic signat hominem corpore valdè pilosum, iunctis superciliis. 16 Et habet ex regionibus Ascine & Indiã, & omnem terram nigrorũ. 17 Et ex partibus habens

par-

partem fortitudinis & ſtabilitatis. Et ſignat terras vel res terrarum & hæreditatum: & eos qui præſunt operibus, & audaciam & laborem, ingenia & cauſas mortis: & habet ex partibus mundi Achiud & Alchiut & eorū confinia, & terras nigrorum & montes eorum.

Iupiter fortuna, maſculinus, diurnus: & eſt ſignificator ſubſtantiæ, & operatur calorem & humiditatem temperatam, aeream, ſanguineam, & de ætatibus ſignificat iuuentutem vſque ad perfectionem ætatis: et ex magiſterijs quæ pertinent ad legem: vt iuſta iudicia iudicare, & pacem inter homines mittere, & in bonis ſtudere. Et ſubſtantiæ ſignificat abundantiam, & ex negotijs illa quæ fiunt abſque ſeductione, & ſignat animam & vitam, lætitiam & veritatem, & religionem & patientiam, & omne præceptum pulchrum & pretioſum, & abundantiam Veneris: & ex infirmitatibus quæ fiunt ex ſanguine per augmentum quantitatis, quæ non fuerit ſuperflua extra naturam, nec ex ſanguine vſto & conuertibili: & eſt planeta ſapientiæ & intellectus & vſus. Cui ſi complectitur Saturnus, ſignat necromantiam & incantationes & exorciſmos, &c. Et ſi complectitur ei Mars, ſignificat ſcientiam medicinæ. Et ſi complectitur ei Sol, ſignificat ſcientiam ſectarum, & prudentiam in contentionibus & diſputationibus. Et ſi complectitur ei Venus, ſignat compoſitionem ſonorum & aliarum delectabilium. Et ſi complectitur ei Mercurius, ſignat ſcientiam Arithmeticæ & ſcribendi: Aſtronomiam quoque & Philoſophiam & Geometriam. Et

si complectitur ei Luna, signat scientiam dispositionis aquarum & mensuræ earum, nec non terrarum. Et ex qualitate animi signat largitatem & verecundiam atq; iustitiam, & ex sectis pluralitatem atq; simulationem.

Quidam autem dixerunt, quòd significat hepar & stomachum, & aurem sinistram & brachia atque ventrem: inferiora quoque pectinis & intestina: & ex coloribus colorem cineritium & viridem, & horum similes: & ex saporibus habet dulcem: & quantitas orbis eius est graduum IX. & ex diebus habet diem Iouis, & ex noctibus noctem diei Lunæ: & anni fridariæ eius, id est, dominationis eius, sunt XII. & anni maximi sunt CCCCXXVIII. maiores LXXIX. medij XLV. & dimidium: minores verò XII. & fortitudo eius ex plagis circuli est in occidente.

Et dixit Messahala, quòd ex hominibus significat hominem album, habentem ruborem in facie: habentem oculos non prorsus nigros, nares non æquales & breues, caluum: in aliquo dentium habentem nigredinem, pulchræ staturæ, boni animi, bonis moribus, pulchri corporis. Et dixit Dorothæus, quòd significat hominem habentem magnos oculos: & pupillam latam, barbam crispam. Et habet ex regionibus Alchirath & Babyloniam & Asen & Persidem, & Alaormes & Archadiam. Et ex partibus habens partem habitudinis profectus, & significat fidem & appetitum in bonis: & ex operibus salubritatem, securitatem & participationem.

Mars masculinus, nocturnus, malus, operatur calo- ♂
rem & siccitatem. Et est significator fratrum & peregrinationum: & habet ex ætatibus iuuentutem vsque in finē iuuentutis: & natura eius cholerica amari saporis. Et ex magisterijs habet omne magisterium igneum, & quod fit per ferrum & ignem, sicut est percussio gladiorum cum martellis. Cumque ei complectitur Saturnus, signat percussionem ferri: Si Iuppiter, significat percussionem æris: Si Sol, significat percussionem nummorum aureorum: Si Venus, significat magisterium ornamentorum: Si Mercurius, percussionem acuum: Si Luna, significat percussionem lancearum & librorum. Significat etiam, cùm solus suscipit significationem, opus medicinæ: Si nullus Planeta ei complectitur, significat minutionem, & vulnerationem, & apertionem, & horum similia. Et si complectitur ei Saturnus, signat opus medicinæ & vulnerum: & si Iuppiter, signat opus naturarum: & si Sol, signat curam oculorum: si Venus, signat opus ornamenti, vt tonsuram crinium & barbarum, & abscisionem vngularum: & si Mercurius, signat abscisionem venarum: si Luna, significat eradicationem dentium & purgationem aurium. Et per se signat iniurias miserorum, & effusionem sanguinis, & oppressiones per vim, & abscisiones viarum & iracundiam, & ductum exercitus, & festinationem & inuerecundiam, & peregrinationem extra patriam, & fœditatem coitus, & casus puerorum, id est, abortiuorum: & fratres

medios atque sorores, scientiam ac discretionem curæ bestiarum. Et ex infirmitatibus febres calidas et sanguineas, et pustulas sanguineas, alabraba, quæ est rubedo corporis cum asperitate et fœditate et commestione carnium cum putredine: et dimidij capitis dolorem, et ignem sacrum et pauorem, et cogitationes horribiles, quæ inquietant homines et commouent et impediunt atque inanes reddunt, et quicquid fuerit cum inflammatione caloris. Et ex qualitate animi, commotionem scilicet animi et conturbationem, si aspexerit eum Saturnus, significat odium et maximam inuidiam: et ex sectis eam in qua bellum fuerit: et vnitatem et celeritatem mutationis à fide, et multitudinem hæsitationis, et mutationem de testamento in testamentum: erunt tamen hæc omnia sub vnitate. Dixerunt quidam quòd habet ex mẽbris fel, renes, et venas, et decursum spermatis et dorsum: et habet ex coloribus rubedinẽ, et ex saporibus amarũ: et quãtitas orbis eius est VIII. gra. et ex diebus habet diẽ Martis: et ex noctibus noctẽ sabbati: et anni fridariæ eius sunt septẽ, et anni eius maximi sunt CCLXIIII. maiores sunt LXVI. medij autem XL. & dimidiũ: & minores XV. & fortitudo eius in plagis circuli meridie.

Et dixit Messahala: quòd significet de imaginibus hominum, hominem rubeum, habentem capillos ruffos, et faciem rotundam leuiter homines dehonestantem, habentem oculos croceos, horribilis aspectus, audacem, alias citum habentem in pede signum vel maculam. Et dixit Dorothæus, quòd significat habentem acu-

tum

tum aſpectum. Et ex partibus partem audaciæ: & ſignificat perſeuerantiam, calliditatem & ſuperbiam & leuitatem & mobilitatem & audaciam & negotiationem, acuitatem & feſtinationem in omnibus rebus. Et habet ex partibus mundi Aſce & terras Romanorum vſq; in occidentem, & terras Thuſcorum.

Sol per aſpectum fortunatus eſt, & malus per coniunctionem in vno ſigno, & eſt maſculus, diurnus, operatur caliditatem & ſiccitatem. Et eſt ſignificator patrum ſi fuerit natiuitas in die. Significat regnum maximum & animam vitalem & lumen & ſplendorem & intellectum & pulchritudinem & mundiciam atque fidem: & ex ætate finem iuuentutis. Et participatur vniuerſis planetis in diſpoſitione annorum. Et ex magiſteriis regimen & principatum: & ſignificat iaculationem iaculorum & venationem, purgationem cum omni ſpecie purgandi, qua corpora interiùs & exteriùs purgantur. Et ex infirmitatibus ſignificat infirmitates calidas & ſiccas in corporibus apparentes. Et ex ſubſtantia aurum plurimum, & vniuerſas ſpecies ſubſtantiæ. Et ex qualitate ipſius animi ſublimitatem, prudentiam & quæ ſequuntur honeſtatem, ſcilicet largitatem & gloriam, & prolixitatem mentis. Et ex ſectis, culturam bonam, & eius ſimilia. Et ſignificat imperium vocis & fortitudinem celeritatis: ſi complectitur ei Saturnus, ſignificat villicationem & huiuſmodi principatum: ſi Iuppiter, ſignificat in fide principatum & religionem, et etiam iudicem inter homines iudicantem ope

ra oppressorum vel iniuriarum, &c. si Mars, signat ductum exercitus & inuestigationem bellorum: si Venus, signat regnum per mulieres & per obsequium potentũ: si Mercurius, signat consultores regum & opus librorum & hæreditatum & maiorum operum: si Luna, signat opus legatorum & detectionem consiliorum, & huiusmodi similia. Et dixerunt quidam, quòd Sol signat imaginẽ vultus hominis, & propriè ex viris oculum dextrum, & ex mulieribus oculum sinistrum. Et dixerunt quidam, quòd habet cor & medullam & femora. Et ex infirmitatibus comestionem carnium in ore, & detrimentum oris propriè, & descensionem aquæ in oculum: potestas eius in capite. Et dixerunt Indi, quòd cũ fuerit in ascendente, erit comburens, & habebit signum in facie. Et habet ex coloribus quicquid videtur peregrino colore: & ex saporibus, acrem. Et quantitas orbis eius est XV. graduũ. Et ex diebus diem habet dominicam, & ex noctibus noctem Iouis. Anni fridariæ eius sunt decem. Et anni eius maiores sunt CXX. maximi sunt MCCCCLX. medij XXXIX. & dimidium, vel secundũ quosdam LXIX. & dimidium: minores verò XIX. Fortitudo eius ex plagis circuli est in oriente. Et dixit Meßahala, quòd signat de figuris hominũ eum, qui habet colorem inter croceum & nigrum, id est, fuscum, tectum cum rubore, breuis staturæ, crispum, caluum, pulchri corporis: & habet ex saporibus acutum. Et dixit Dorotheus, quòd figura Solis & Lunæ est figura planetarũ qui fuerint cum eis, & eius quæ dignior fuerit in loco eorum. Si ergo velis

scire si-

scire figuram Solis, scito quòd sit crocea, habens partem ruboris capillorum, oculi eius aliquãtulum crocei. Et ex partibus habens partem futurorũ, id est, partem diuinationis. Et est significator naturarum & spiritus sapientiæ, eleuationis & perfectionis, fidei quoq;, scientiarũ & laudum. Et ex partibus mũdi habet Zamarach & Cura & Ferit, & eius terminos, & terras Romanorum.

Venus fortuna, fœminina, nocturna, & est significatrix mulierum & vxorum ac matrum, si fuerit natiuitas diurna. Et operatur calorem paruum & humiditatẽ magnam, frigus & humiditatem temperatã: & ex ætate habet iuuentutem vel adolescentiam. Et ex magisterijs instrumenta ludorum, ornamenta quoque & figuras pulchras, & ludos alearum & schacorum & saltationes et otia et fornicationes ac fornicatores, et filios fornicationis & multitudinẽ coitus, & vniuersa genera luxuriæ, & compositiones coronarum et vsus earum, & pulchritudinem ac mundiciam, vestimenta etiam & ornamenta, aurum & argentum & dilectionem, ludos, risus et gaudium, & vnguentis diuersisq; speciebus vti, potationes et ebrietates, seq; credit omnibus: largitatem quoq; signat, & dilectionem, diligentiam et amorẽ, iustitiam et domos orationis: retinet quoq; fidẽ. Et signat magisteriũ omniũ signorũ, veluti musicã, &c. Quòd si cõplectitur ei Saturnus, signat sonum cantationũ, quibus deflentur aliquando mortui, vel quas cantant ædificatores quando ædificant ædificia: et si complectitur ei Iuppiter, signat sonum lectionum vel cantationum, quibus vtuntur domini se-

ctarum in altaribus, & locis orationis eorum in laudem Dei omnipotentis: Et si Mars, signat sonos quibus vtuntur seculares: & cantus vulgi, in quibus fit mentio blasphemiæ vel præliorum, vel in quo fit mentio carceris vel laboris, & horum similia: vt cantus, in quo fit mentio captionis et alligationis & percussionis flagellorum: si Sol, signat sonum ligni, quo cantatur coram regibus & nobilibus: si Mercurius, sonum qui exercetur in compositione versuum: et si Luna, significat cantus nautarum in nauibus. Et ex infirmitatibus morbos habet frigidos & humidos, qui accidunt propriè, et multotiens in membris genitalibus. Et ex substātia quæ acquiritur propter pulchritudinem, vt sunt ornamenta mulierum, & vestimenta earum, margaritas atque picturas. Et ex qualitate animi suauitatem & amicitiam & commestionem, & his similia: & cupiditates potionis & commestionis ac coitus. Et ex sectis culturam idolorum: & eos in quibus maximè exercentur comestiones atq; potationes. Et dixerunt quidam, quòd significat anchas & spinam dorsi & sperma. Et alij dixerunt, quòd habet significare pinguedinem et carnes & renes et vuluam, matricem, ventrem, pectinem et vmbilicū. Et habet ex coloribus albedines, et ex saporibus vnctuosum. Et quantitas orbis eius VII. graduum. Et habet ex diebus diem Veneris, & ex nocti bus noctem Martis. Et anni fridariæ eius sunt octo, & anni eius maiores LXXXII. maximi CLI. & medij XLV. minores verò VIII. Fortitudo eius in plagis circuli est in dextra orientis. Et dixit Messahala, quòd si-

gnat

gnat de figuris hominum, hominem album, trahẽtem ad nigredinem, pulchri corporis & capillorũ, faciem habentem rotundam, et paruã habẽtem maxillã, pulchros oculos, & eius nigredo oculorũ est plusquàm oportet. Et dixit Dorotheus: signat hominem pulchram faciem habentem, pulchros oculos et multos capillos, et plus album confectum rubore, crassum, ostendentẽ beneuolẽtiam. Et habet ex partibus partem desiderij, & significat amicitiã & ludum et dilectionem & patientiam & coniunctiones masculorum. Et habet ex partibus mundi Albiget et Aliemen & terras Arabum.

Mercurius commixtus, masculinus, diurnus, inclinatur per naturam suam ad eũ cui complectitur ex planetis, et ex signis: et est significator fratrum minorum, & significat seruos et dilectionem concubinarũ, signat etiã & deitatem et oracula prophetarum et credulitatem & opus & honorem vel orationem. Qui si in natura sua fuerit & nullus planeta ei cõplectitur, significat res terreas et rerum augmentationem crescendo, & ex ætate iuuentutem, & profectũ in ea: & ex operibus opera quæ generant cognitionem, prædicationem & rhetoricã, et negotiationes et extimationẽ & geometriã, & dispositionẽ rei & philosophiã & auguria & prouerbia & scripturam, & versificandi scientiam, & opus numeri maximè. Cui si complectitur Saturnus, significat ex opere numeri opus mensuræ terrarum & hæreditatum et numerum ædificiorum atque telarum: si Iuppiter, signat numerum psallendi & numerum librorum diuinorum: si ☿

Mars, significat numerum, qui fit in donatiuis exercituum & pugnantium, & numerum percussionum, flagellorum atque clauarum: si Sol, signat præesse numero regū & substantiæ domorum: si Venus, signat numerum chordarum, lignorum seu cythararum, numerum sonorum atque fistularum: si Luna, signat numerū ferculorum, quæ fiunt ad commestiones itinerantium extra domum. Et signat de infirmitatibus infirmitates spirituales animæ, id est, cogitationes horribiles, & inquietudinem mentis atque dubitationes, & cætera similia. Significat etiam animi qualitatē, & cætera similia secundū complexionē suam & coniunctionem: cùm fuerit fortunatus, erunt bonitates secundum genus fortunæ quæ facit eum fortunatum, & secundum locum in quo fuerit fortunatus Mercurius: & cùm fuerit malus, erunt iniquitates secundum malum quod eum facit malum, & secundum locum in quo factus est malus. Et significat ex sectis culturam vnitatis, & horum similia, & hoc secretò cum hypocrisia & simulatione. Et dixerunt quidam, quòd significat femora, vmbilicum & pectinem & crura, neruos atque venas. Et ex coloribus habet omnem colorem commixtum atque variatum, & alezmenium, qui est color floris lilij agrestis: & ex saporibus acetosum. Et quantitas orbis eius est VII. graduum, & habet ex diebus diem Mercurij, & ex noctibus noctem diei dominicæ. Anni fridariæ eius sunt XIII. & anni eius maiores LXXVI. maximi CCCCLX. medij XLVIII. minores verò XX. Fortitudo eius in plagis circuli est in septentrione. Et dixerunt

runt quidam, Mercurius à medio retrogradationis eius vſque ad ſtationem ſecundam, ſignificat pueritiam: & à ſtatione ſecunda vſque ad coniunctionem Solis, iuuentutem: & à cõiunctione Solis vſque ad ſtationem primam, mediam ætatem: & à ſtatione ſua prima vſque ad mediũ retrogradationis, ſignificat ſenectutem & contrarietatem: & in coniunctione ſua per directionem vſq; ad ſtationem primam, ſignificat dilectionem & amicitiam, & amoris imitationem: & ex ſtatione ſua ſecunda ad coniunctionem iens, ſignificat inquiſitionem dilectionis & concordiam: & à ſtatione ſua prima iens iterum ad retrogradationem, ſignificat inquiſitionem contrarietatis & diſsimulationis, tarditatem & verecundiam paruam & occupationem & ſtuporem in rebus: & in medio retrogradationis, ſignificat celeritatẽ temperatã propter ingenij debilitatem: & apud ſtationẽ ſecundam ſignificat ſtuporem & occupationem ingenij & tarditatem & egreſſus: ad hæc celeritatem & apertionem ingeniorum: & coniunctione ſua Soli per directionem, ſignificat celeritatem & paſsionem ingeniorum & latitudinem vel augmentationem eorum. Similiter Veneri accidit in his locis & planetis altioribus. Et dixit Meſſahala: Mercurius ſignificat ex figuris hominum, hominẽ non multum album neq; nigrum colore, frontem habentẽ eleuatã & longã, in facie lõgitudinẽ, & naſum longũ, rarã habentẽ barbã in maxillis, & oculos pulchros, nõ ex toto nigros, lõgos quoq; habentẽ digitos. Et ex partibus habet partẽ negotiationis, & ſignificat timorẽ & infeſtationem &

bellum

bellum et inimicitias et ſeductiones & contrarietates: ſignificat quoque perfectum magiſterium & ſubtilitatem in opere & inquiſitione, & in cæteris quæ fiunt in hominibus exactis & contentionibus. Et ex terris habet Adelech, Alcuiden & maximè in meridie, & terras Indorum.

☾ *Luna fortuna, fœminina, nocturna, operatur frigiditatē & humiditatē. Et eſt ſignificatrix matrū, ſi fuerit natiuitas nocturna: & eſt in ea phlegma temperatū. Et ſignificat ætatē puerilē & initiū creſcendi. Et ex operibus habet legationes & mandata, & opera aquarū atq; terrarum ſecundū quantitatē fortunij vel infortunij vel mali: quòd ſi fuerit bona, ſignificat bonum, & è conuerſo. Significat etiam principatum, ſi præfuerit vel fuerit dominās aliquibus rebus ad regem pertinentibus, ſi fuerit fortunata à Sole in bono aſpectu & in bono loco. Et de ſubſtantia ſignificat argentum, et terræ cultum, ſi habuerit autoritatem in quarta. Et ex fide religionem. Et ex irfirmitatibus epilepſiam, paralyſin, guttam caducam, & vultus torſionem, enodationem membrorum & commotionem, & quicquid fuerit in ſimilitudine frigoris & humiditatis. Et qualitatem animi ſecundum coniunctionem ſuam cum planetis. Cui ſi complectitur fortuna, & fuerit fortuna ipſa Venus, ſignificat curialitatem & benignitatem, & animi ſuauitatem, & morum honeſtatem, et motus celeritatem, et diuinum obſequium: ſi fuerit Iuppiter, ſignificat honeſtatem, cautelam et ſocietatē et benignitatē et vitæ pul-*

chritu-

chritudinem: & ſi cōplexa fuerit malis, & fuerit Mars, ſignificat ſtudium ſuſurrationis inter homines & vſum in talibus: ſi Saturnus, odium, ſimulationem ac inuidiam: ſi fuerit Sol ab aſpectu laudabili, ſignificat diſpoſitionem regalem: & ſi fuerit Mercurius, ſignificat Rhetoricam, id eſt, facundiam & bonitatem linguæ & ſcripturam. Et dixerunt quidam quòd ſignificat cogitationem & nouitatem animi & debilitatem ſenſus, & grauitatē linguæ, & mulieres honeſtas & nutritiones paruulorū, & matres & materteras, & præparationes ciborum. Et dixerūt alij, quòd ſignificat cerebrum propriè et pulmonem. Et ex coloribus habet croceum, & ex ſaporibus ſalſum. Et quantitas orbis eius eſt XII. graduum. Et ſignificat in viris oculum ſiniſtrum, et in mulieribus dextrum. Et ex diebus habet diem Lunæ, et ex noctibus noctem Veneris. Et anni fridariæ eius ſunt nouem: maiores autem CVIII. maximi CCCCCXX. & medij LXVI. & dimidium, & ſecundum quoſdam XXXIX. & dimidum: minores verò XXV. Et fortitudo eius ex plagis circuli in dextra occidentis.

Et dixit Meſſahala, quòd ſignificat de figuris hominum hominem album, confectum rubore, iunctis ſupercilijs, beneuolum, habentem oculos non ex toto nigros, faciem rotundam, pulchram ſtaturam: & in facie eius ſignū. Et ex terris habet Arcoch & Timanā et Aldeilam.

18 Et quidam dixerunt, quòd ſignificat pueritiam ab initio menſis vſque ad VII. dies, & à VII. diebus vſq;

ad XIIII. dies iuuentutem: & significat ætatem perfectionis, id est, mediæ ætatis, vsque ad XXI. dies & noctes: & senectutem vsque ad coniunctionem, id est, vsque in finem mensis, quando coniungitur soli. Et cùm fuerit sub radijs Solis, significat secreta & res occultas: & similiter omnis planeta. Et in initio mensis quando crescit, significat omne quod faciendum est: & in impletione sua quod destruendum est, quia decrescit: & in initio mensis ipsa & Sol significant accusatores: & in fine mensis accusatos: & significat in initio mensis lucrum & continentiā, in fine mensis stipendia & dispersiones. Et significat in oppositione contrarietatem, et in initio mutationis ad oppositionem, id est, cùm fuerint inter eam et oppositionem XV. gradus, significat initium contrarietatis et eius causam: et cùm separata fuerit ab oppositione, significat causas exceptionis à contrarietate: et in exitu suo de sub radijs Solis, significat exitū ab occultatione, et his similia: et in introitu sub radijs, signat aptationem ad occultandum: et hora diuisionis à Sole, signat aptationem exitus sui ab occultatione: et hora exitus sui de sub radijs, significat apparitionem & aduentum ab absentia: et dum fuerit in quarto aspectu Solis, significat diminutionem rei seu descensionem ab alto in infimum. Similiter in quarto aspectu secundo, sed in quarto aspectu primo significat apparitionem rerum, et lucrum & augmentum continentiæ: et in quarto aspectu Solis secundo, significat horum opposita.

Et dixerũt quidam, quòd Luna à coniunctione quidẽ vsque ad dimidium luminis sui primum, erit natura eius humida: & à medietate luminis sui vsque ad impletionem, erit natura eius calor: & ab impletione vsque ad dimidium sui luminis secundum, erit natura eius siccitas: & à dimidio luminis sui secundi vsque ad coniunctionem, erit natura eius frigus. Reliqui verò planetæ ab ortu suo vsque ad stationem suam primam, in natura humiditatis erunt, & significant pueritiam: & à statione sua prima vsque ad oppositionem Solis, erit natura eorum calor, & significant iuuentutem: & ab hoc loco vsque ad stationem secundam, erit natura eorum siccitas, & significant perfectam ætatem: & à statione sua secunda vsque ad occultationem suam primam, erit natura eorum frigus, & significant senectutem frigidam.

19. Et dixerunt quidam, quòd Sol significat spiritum, id est, animam vitalem: Luna cogitationem & sensum: Saturnus mœrorem & tristitiam, vilitatem & malum: Iuppiter sapientiam & rationem: Mars iram, furiam & celeritatem: Venus ludum & gaudium. Mercurius rationalitatem seu dialecticam & disciplinam.

20. Et quia diximus in hoc capitulo de significatione planetarum, dum complectuntur alteri planetæ: similiter etiam est considerandum in cæteris rebus quæ significant planetæ.

Poteſtas erraticarum ſtellarum quatuor præcipuis cognoſci tur modis. Primò cùm inſita vis & prima ipſarum qualitas exploratur. Secundò cùm loca cœli, quæ ratione longitudinis & latitudinis occupant, perpenduntur. Tertiò, quando ipſas aut ad ſuas apſidas & epicyclos, aut ad luminaria atque inuicem cõparamus. Denique cùm ad ſitum alicuius regionis referuntur. Cùm enim in vna regione in decima apparent, fieri poteſt vt ab alijs in vndecima, vel duodecima, prima, ſecunda, aut alia domo cernantur. De modo ſecundo & quarto, hoc eſt, de fortitudine planetarum in dodecatemoriis, deq; ſignificatione eorundem in cuſpidibus ex parte in prima differentia dixit: ſed modum primum in hac ſecunda: tertium in tertia proſequitur differentia. Cæterùm modum primum trifariam commodè partiemur, nimirum in ſexum, qualitatem & naturam. Nam his tribus rectè perceptis, maxima & neceſſaria pars huius ſecundæ differentiæ fiet perſpicua.

SEXVS PLANETARVM.

In omni genere mares fœminis ſunt efficaciores, idcirco planetas potentiores maſculos nominant. Cæterùm ſexus planetarum, vt Ptolemæus tradidit, trifariam diſtinguitur. Primò natura: qua ratione ij, in quorum κράσει humiditas calorẽ non ſuperat, vt in ♄ ♃ ♂ & ☉, maſculini: ij verò, in quorum temperatura calor ab humido vincitur, vt in ☽ & ♀, fœminini dicuntur. Sed ☿ ſicut alibi, ſic hic ancipitis naturæ eſſe cenſetur, cùm ex æquali ſiccitates & humiditates efficiat. Secundò collatione ad ☉. Nam orientales maſculi, occidentales fœminini vocantur: hoc eſt, planeta qui Sole horoſcopante ſupra terram verſatur, maſculinus eſt: qui infra terram commoratur, fœmininus. Tertiò comparatione ad mundum. Nam commorantes in prima aut tertia quadra, maſculini: in ſecunda verò & quarta fiunt fœminini. Verba Ptol. περὶ ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ἀστέρων hæc ſunt: εἰκότως μὲν τὴν ☾ καὶ τὸν τῆς ♀ ἀστέρα θηλυκὸν ἡμῖν παραδεδώκασι, διὰ τὸ πλέον ἔχειν ἐν τῷ ὑγρῷ τὴν οὐσίαν, τὸν δὲ ☉, καὶ τὸν τοῦ ♄, καὶ τὸν τοῦ ♃, καὶ τὸν τοῦ ♂ ἀρσενικούς. τὸν δὲ τοῦ ☿ κοινὸν ἀμφοτέροις τοῖς γένεσι, καθὸ ἐξ ἴσου τῆς τε ξηρᾶς καὶ τῆς ὑγρᾶς οὐσίας ἐστὶ ποιητικός. ἀρρενοῦσθαι δὲ φάσιν τοὺς ἀστέρας καὶ θηλύνεσθαι παρά τε

τοὺς

τοὺς πρὸς ☉ σχηματισμούς. ἑῴους μὲν γὰρ ὄντας καὶ προηγουμένους ἀρρενοῦσθαι, ἑσπερίους δὲ καὶ ἑπομένους θηλύνεσθαι. καὶ ἔτι παρὰ τοὺς πρὸς τὸν ὁρίζοντα. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἀπὸ ἀνατολῆς μέχρι μεσουρανήματος, ἢ καὶ ἀπὸ δύσεως μέχρι πάλιν τοῦ ἀντικειμένου μεσουρανήματος σχηματισμοῖς, ὡς ἀπηλιωτικοὺς ἀρρενοῦσθαι. ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς δυσὶ τεταρτημορίοις, ὡς δυτικοὺς θηλύνεσθαι.

QVALITAS PLANETARVM.

Qualitatem hic naturam planetæ tempori congruentem intelligimus, atque planetam per diem gaudentem, diurnum: per noctem gaudentem nocturnum vocamus. Qua quidem in re id præcipuè ſpectandum eſt, quòd vt Ptolemæus docet, temperati planetæ tempori eiſdem qualitatibus abundanti attribuantur: Vt ☉ & ♃ propter temperatam craſin, in qua calor dominatur humido, diurnæ luci accommodantur: ſic ☽ & ♀ attribuuntur nocti non ob aliam cauſam, niſi quòd conſtant temperatura, in qua vt in noctis craſi, humidum calorem facilè ſuperat. Ex intemperatis verò Saturno dies ad temperandum frigus, nox Marti ad temperandam ipſius ſiccitatem, accommodatur: ſiquidem in mala mixtura ſemper deteriores qualitates contrarijs emendare oportet. Hinc ſequitur, neque Saturnum nimis refrigeraturum, nec Martem præter modum deſiccaturum, ſi hunc de die, illum per noctem dominari cõtingat. Idcircò neuter tantum vt ſolet, nocebit. Ex his perſpicuum eſt, quòd tres ſint planetæ diurni, nempè luminare diurnum cũ ♄ & ♃, quorum vterque eſt potentiſsimus, & ob id hic infortuna, ille fortuna magna vocantur. Totidemq; reperiuntur nocturni, nempe luminare nocturnum cum ♂ & ♀, quorum prior infortuna, poſterior fortuna minor dicitur. At Mercurius quoniam ad vtramque qualitatem ſe accommodat, ideo modò diurnus eſt, præſertim in matutino exortu, modò nocturnus, & imprimis heſperius, tum enim ſit frigidior minuſq; calet. Iuxta hãc ergo rationem optimè diſponuntur planetæ, diurni quidem, ſi de die ſint ſupra terram orientales: nocturni verò ſi de nocte itidẽ ſint ſupra terram orientales. Vniuerſaliter enim ſicut ☉ & ☽, ita quævis aliarum ſtellarum ſupra quàm infra terram eſt efficacior, id quod negauerũt Arabes, qui planetas nocturnos de die,

diurnos verò de nocte infra terram efficaciores esse, quàm supra terram disputauerũt. Sed absurdũ videbitur fortaßè alicui etiam illud, quòd dicitur diurnorum planetarum vim in die supra terram magis excitari, cùm in confesso sit, omnia astra diurna luce fieri languidiora, quando per præsentiam radiorum solarium vis ipsorum dißipatur, atque diffunditur? Ad hanc hæsitationem Cardanus de sententia Ptolemæi respondet, quòd hæc omnia non ad Solis præsentiam, sed ad temporis naturam potißimùm referantur, ita vt planetæ diurni, in die per se & ex hac conditione temporis optimè temperari intelligantur, siue supra, siue infra terram reperiantur, siue sint matutini, siue vespertini. Quòd si Solem interim præsentem habuerint, nihil absurdi admittetur, si eundem sua præsentia stellarum constitutionem & robur non promouere, sed potiùs conturbare credamus. Exempli gratia, stella Iouis diurna luce optimè temperatur. Sed hæc ipsius efficacia adhuc maior futura est, si præter istam conditionem supra terram feratur, præsertim verò, si sit oriẽtalis liber à radijs solaribus. Et vice versa turbabitur ipsius conditio, si infra terram lateat, & multò plus, si sit occidentalis, radijsúe solaribus inuolutus. Eodem modo reliquorum conditionem iuuari & minui cogitandum est. Ad extremum id obseruatione dignum est, planetas qualitate seu conditione temporis consentientes vocari eiusdem αἱρέσεως seu sectæ, & id maximè si prætereà etiam sexu conueniant. Reliquum est vt Ptolemæi verba περὶ ἡμερινῶν καὶ νυκτερινῶν adscribamus: ὁμοίως, inqt, ἐπειδὴ τῶν ποιούντων τὸν χρόνον τὰ ἐκφανέστατα διαστήματα δύο ταῦτα τυγχάνει, τό, τε τῆς ἡμέρας ἠῤῥενωμένον μᾶλλον διὰ τὸ ἐν αὐτῇ θερμὸν καὶ δραστικόν, καὶ τὸ τῆς νυκτὸς τεθηλυμένον μᾶλλον, διὰ τὸ κατ' αὐτὴν δίυγρον καὶ ἀναπαυστικόν: νυκτερινοὺς μὲν ἀκολούθως παραδεδώκασι τήν τε ☾ καὶ τὸν τοῦ ♀. ἡμερινοὺς δέ, τόν, τε ☉ καὶ τὸν ♃. ἐπίκοινον δὲ κατὰ ταῦτα τὸν τοῦ ☿. καὶ ἐν μὲν τῷ ἑῴῳ σχήματι ἡμερινόν, ἐν δὲ τῷ ἑσπερίῳ νυκτερινόν. προσένειμαν, δὲ ἑκατέρᾳ τῇ αἱρέσει καὶ τοὺς δύο τοὺς τῆς φθαρτικῆς οὐσίας. οὐκέτι μέντοι κατὰ τὰς αὐτὰς τῆς φύσεως αἰτίας, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐναντίας. τοῖς μὲν γὰρ τῆς ἀγαθῆς κράσεως οἰκειούμενα τὰ ὅμοια, μεῖζον αὐτῶν τὸ ὠφέλιμον ποιεῖ. τοῖς δὲ φθαρτικοῖς τὰ ἀνοίκεια μισγόμενα, παραλύει τὸ σφοδρὸν τῆς κα-

κράσεως αὐτῶν. ὅθεν τὸν μὲν τοῦ ♄ ψυκτικὸν ὄντα, τῷ θερμῷ τῆς ἡμέρας ἀπένειμαν· τὸν δὲ ♂ ξηρὸν ὄντα, τῷ ὑγρῷ τῆς νυκτός. οὕτω γὰρ ἑκάτερος ὑπὸ τῆς ἐναντίας κράσεως τῆς συμμετρίας τυχὼν, οἰκεῖος γίνεται τῆς τὸ εὔκρατον παρεχούσης αἱρέσεως. hoc eſt: Cùm duo ſint temporum euidentia diſcrimina, dies nimirum & nox, dieſque magis ad maſculam naturam congruat, cùm quòd maior interdiu calor ſit, tum verò propter rerum agendarum oportunitatem: Nox verò ad fœmineam, propter humiditatem quieſcendique conuenientiam: Idcircò conuenienter tradiderunt, nocturnas ſtellas eſſe ☽ & ♀, diurnas ☉ & ♃. Vtriuſque verò conditionis Mercurium, ac diurnum quidem, eoum, ſeu orientalem: nocturnum verò heſperium, ſeu occidentalem. Deniq; alterutri conditioni attribuerunt maleficorum alterum ſecuti non ſimilitudinem qualitatis, ſed diuerſitatem. Nam cùm ſtellis bonę temperaturæ familiariter copulantur ſimilia, bonitatem eorum augent. Sed exitialibus qualitates diſsimiles admixtæ, maliciæ vehementiam cohercent. Vnde Saturnum, qui frigidus eſt, calori diurno, Martem verò ſiccum, humiditati nocturnæ adiunxerunt. Ad hunc modum vterq; à contraria conſtitutione ſymmetriam qualitatum adeptus, temperatam conſequitur conditionem.

DE NATVRA PLANETARVM.

In exponenda natura planetarum duo præcipuè obſeruanda ſunt. Primùm qualitates primas, hoc eſt, qui planetæ ſint calidi, frigidi, humidi aut ſicci. Alterum, quomodo ex primarũ qualitatum menſura, ex caloris magnitudine procedente, genera cõſentientium effectorum ſingulis planetis diſtribuantur. Plinius autor eſt & Ptolemęus, Saturni ſidus gelidæ ac rigentis eſſe naturæ: vnde & vim frigefaciendi, & leuiter exiccandi habet, & ſicut autor loquitur, ſignificat grauitatem frigoris & ſiccitatis, quod ea experientia ſatis conſtat, quòd collocatus in ſigno calido ęſtus minuat, & in frigido gelu augeat, denſet aërem, eũdemq́; paſtiferis repleat nebulis. Verba Ptolemęi de ipſius natura hæc ſunt: ὁ δὲ τοῦ κρόνου ἀστὴρ πλέον ἔχει τῆς ποιότητος ἐν τῷ ψύχειν καὶ ἠρέμα ξηραίνειν, διὰ τὸ πλεῖστον ὡς ἔοικεν, ἅμα τῆς τε τοῦ ἡλίου θερμασίας, καὶ τῆς τῶν περὶ τὴν γῆν ὑγρῶν ἀναθυμιάσεως ἀφεστάναι.

id eſt,

id est, Qualitas in Saturni stella frigidifica est,& aliquantulum sicca. Quia longissimè vt videtur, cùm à calore Solis,tum verò ab humidis terræ vaporibus distat. Cùm autem stellæ duplici lumine luceant,proprio videlicet ipsarumq; substantiæ inhærente, & deinde lumine Solis, quod à corpore astri terso solidoq; reflectitur,quorum vtrumque ex illuminationibus & defectibus Lunæ est euidentissimum: Idcirco perspicuę sunt causę Ptolemæi,ob quas Saturnum frigefacere & aliquantulum desiccare dixit.Nam cùm propria substantia Saturni impurior minusque tenuis sit,& ob magnam distantiam suam à Sole minùs cæteris tenuissimo illo & clarissimo penetrantissimoq; lumine illustretur, admodum parum calefacere potest, & parum calefaciendo refrigerat. Probamus enim hic sententiã Cardani, qui in libris de rerum subtilitate,& in commẽtarijs in Ptolem. scriptis,contra vulgares Astrologos,&vniuersam turbam Peripateticorum,omnia cœlestia corpora non τῇ δυνάμει saltem,vt Aristoteles voluit,sed & actu calere,prodidit.Sed Saturni calorem,quia sit languidior,metallis,herbis, arboribus & quibusdam tantùm animalibus,vt scorpionibus, conuenire.Eundem membra hominum grauiter lædere ait, non quidem per se seu simpliciter, sed quia ipsius calor minor sit, quàm quæ congruat intensiori calori,qualem temperatura humana desiderat. Vt enim si tepidam aquam feruenti immisceas, conflabis aquam feruente minùs calidam: sic calorem exiguum Saturni iunctum calori hominis copiosiori,infrigidare docet.Eodem modo Saturnum,& præsertim hyberno tempore Lunę copulatum, quòd eius calor Lunæ calore sit remissior,causam frigoris fieri intelligimus. Ad extremum, si quando solum Saturnum absque alijs stellis dominari contingat,frigus nihilominus augebit.Nam aër sua natura non est,vt existimatur,calidus,sed frigidissimus,& qualemcunque caliditatem consequitur,eam ab astris mutuatur.Sunt enim duæ tantùm qualitates, calor videlicet cœlestis,& humidum elementorum. Frigiditas autem nihil aliud est,quàm caloris cœlestis ab elementis absentia,sicut siccitas humiditatis est priuatio. Saturnus itaque cùm omni astro minùs caleat,semper causa frigoris existit, quotiescunque ipse potens factus, se aliorum actionibus caliditatem efficien-

efficientibus admiſcet. Vt enim vinum aëreum copia vini aquoſi dilutum, ad deteriorem, hoc eſt, viciniorẽ aquoſo quàm aëreo formam traducitur: ita Saturni vis exuberans aliorum viribus minùs efficacibus admixta, pariet in aëre effectus maximè ſuæ naturæ congruentes, hoc eſt, parum calefaciet aërem, qui cùm ſua natura æterno gelu rigens omni calore priuetur, ideo parum calefactus, ingens adhuc frigus retinebit. Ex his perſpicua eſt cauſa, ob quam Saturni qualitatem Ptolemæus frigidificam eſſe dixit. Ad hunc modum etiam reliqua tam meantia quàm cœlo inhęrentia ſidera ſuum calorem habere, ſed calida, frigida aliaúe qualitate prædita propter effectus in homine nominari dicimus. Reliquum eſt vt oſtendatur cauſa, ob quam Saturni qualitatem aliquantulum ſiccam eſſe dixit. Siccum & humidum oriuntur ab vna qualitate, hoc eſt, à cœleſti calore, ſed tamen cùm materia, tum verò quãtitate differente. Vt enim in igne noſtro tenues eius ſpiritus teſtas penetrantes calorem vaporarijs inducere, craſſam verò eiuſdem fuliginem non penetrando, ſed teſtis ſaltem adhęreſcendo calefacere notamus: ita eodem modo differentia cœleſtis caloris maximi, parui, tenuis craſſique cogitanda eſt. Hic ſi ſit maximus & tenuis, facilimè humidum aëreæ regionis penetrabit, & velociter aërem penetrando non deſiccabit eum, ſed potius in aqueos vapores reſoluet & humectabit. Et vice verſa ſi calor craſſus ſit, ægrè aërem penetrat, pręſertim verò ſi ſit exiguus. Quapropter cùm ocyùs aërem penetrare nequeat, non diſſoluet aërem ſed cogendo deſiccabit ſimulatque calefaciet. Saturni itaque calor cùm ſit exiguus, vt diximus, & ſubſtantia eius impurior & ad penetrandum inepta: meritò leuiter exiccare dicitur. Martis autem ſubſtantia cùm ſit adhuc impurior, minùs penetrabit, plus tamẽ propter copiam caloris deſiccabit. Iouis denique & Veneris, Solis & Lunæ corpora propter tenuitatem multitudinemq́ue luminis calefaciunt & humectant, ſed inæqualiter. Nam Sol omnium calorem ſuperat. Hinc Iuppiter Venere, Venus Luna eſt calidior: & vice verſa Luna Venerem, & Venus Iouem humiditate facilè excedit. Iuppiter ergo, ſeu vt græcè potius verba Ptolemæi recitemus, ὁ τοῦ Διὸς ἀστὴρ, εὔκρατον ἔχει τὸ ποιητικὸν τῆς δυνάμεως, μεταξὺ γινομένης τοῦ κινήσεως αὐτοῦ, τοῦ, τε κατὰ τὸν Κρό-

νον ψυκτικοῦ, καὶ τοῦ κατὰ τὸν ἄρην καυστικοῦ, θερμαίνει τε ἅμα καὶ ὑγραίνει. διὰ δὲ τὸ μᾶλλον εἶναι θερμαντικὸς ὑπὸ τῶν ὑποκειμένων σφαιρῶν, γονίμων πνευμάτων γίνεται ποιητικὸς, hoc est, Iouis ♃ stella temperatæ est naturæ, cùm media feratur inter Saturnum frigefacientem & Martem adurentem. Calefacit autem & humectat. Quoniã verò ob subiectas sphæras calefaciendi vis præcellit, ideo fœcundos & generationi aptos ventos excitat. Et fieri non poterat, vt Iuppiter fœcundus non diceretur. Etenim vbi calidum humido dominatur, ibi est temperatura & fœcunditas & vita optima, quæ causa esse videtur, cur veteres stellam hanc ζῆνα à viuendo, Iouem verò quasi iuuantem patrem nominarent. Ex eodem fonte eum ventorum autorem esse, potest intelligi. Nam calidũ humido iunctum superante calore, quod in ♃ & ☉ notamus, spiritus gignit: superante humido, vt in ♀ & ☽ vapores. ὁ δὲ τοῦ ἄρεως, ξυραίνειν μάλιστα καὶ καυσοῦν ἔχει φύσιν, τῷ τε πυρώδει χρώματι εἰκείως καὶ τῇ πρὸς τὸν ☉ ἐγγύτητι, ♂ ὑποκειμένης αὐτῷ τῆς ἡλιακῆς σφαίρας, id est, Martis stella & arefacit & adurit, sicut cõgruit igneo ipsius calori & vicinitati solari, cùm subiectus illi sit orbis ☉. Solis calor humidissimus est & tenuissimus. Quare sua natura calefacit & languidius, & secundum qualitatem saltem desiccat. Inquit enim Ptolemæus: ὁ ἥλιος κατείληπται τὸ ποιητικὸν ἔχων τῆς οὐσίας ἐν τῷ θερμαίνειν καὶ ἠρέμα ξηραίνειν. ταῦτα δὲ μάλιστα τῶν ἄλλων ἡμῖν εὐαισθητότερα γίνεται διά τε τὸ μέγεθος αὐτοῦ, καὶ τὸ κατὰ τὰς ὥρας μεταβολῶν ἐναργές. ἐπειδήπερ ὅσῳ ἂν μᾶλλον ἐγγίζῃ τῷ κατὰ κορυφὴν ἡμῶν τόπῳ μᾶλλον ἡμᾶς οὕτω διατίθησι, hoc est: Deprehensum ☉ est, quòd Sol habeat naturam caloris paulatimque siccitatis. Id nos multo certiùs quàm in cæteris stellis sensibus percipimus, propter ipsius tum magnitudinem, tum verò euidentiam mutationum temporalium: quandoquidem quò propiùs ☉ accedit ad verticalem nostrum locum, eò magis ea quæ diximus experimur. Veneris stellæ de sententia Ptolemæi eadẽ ♀ natura est quæ Iouis, sed conuersim. Leniter enim calefacit & excellenter humectat, ὁ δὲ τῆς ἀφροδίτης, inquit, τῶν αὐτῶν ἐστι καὶ κατὰ τὸ εὔκρατον τῷ ζῆνι κατὰ μέν τοι τὸ ἀντικείμενον ποιητικὸς, θερμαίνει μὲν γὰρ ἠρέμα. διὰ τὴν ἐγγύτητα τὴν πρὸς τὸν ἥλιον, μάλιστα δὲ ὑγραίνει καθάπερ ἡ σελήνη, διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἰδίων

φωτῶν.

φωτῶν, νοσφιζόμενος τὴν ἀπὸ τῶν περιεχόντων τὴν γῆν ὑγρῶν ἀναθυμίασιν, hoc eſt, ſtella Veneris eorundem quorum Iuppiter effectrix eſt, atque vt Iuppiter, temperatam conſecuta eſt temperaturam, ſed ratione conuerſa. Etenim propter vicinitatem ad Solem aliquantulum ſaltem calidifica eſt, ſed vehementer quemadmodum & Luna humectat, propter amplitudinem corporis ſui, attrahens ex locis terræ vicinis humidam exhalationem. Plinius lib. 2. cap. 8. ſcripſit, huius ſideris natura cuncta generari in terris. Namque in alterutro exortu genitali rore conſpergens, non terræ modò conceptus implet, verùm animantium etiam omnium ſtimulat. Et in cap. 16. eiuſdem libri dicit, Veneris ſtellam ab Ecliptica partibus 8. euagantem efficere, vt quædam animantia & in deſertis mundi naſcantur. Hæc quando manè ante exortum Solem conſpicitur, ἑωσφόρος & φωσφόρος, latinè lucifer, quaſi lucem prænuncians acceleranſq́; : quando verò poſt occaſum Solis fulgens lucem prorogat atque poſt eum occidit, ἕσπερος, id eſt, veſper nominatur, quā vocem Virgilius vſurpauit verſu iſto: Venit Heſperus, ite Capellæ, id eſt, cerni incipit, non oritur. Nam Heſperus nunquàm in oriente conſpicitur, nec lucifer in occidente. Dicitur etiam veſperugo. Vitruuius lib. 9. Veneris ſtella quum Solem ſequitur poſt occaſum eius apparens in cœlo clariſsimeq́ue lucens, veſperugo vocitatur. Mercuriū à radiando ſeu coruſcatione ςίλβοντα nominant. Hic naturam habet ita verſatilem, vt imitetur qualitates earum ſtellarum cum quibus copulatus fuerit: veluti ſi ☉ aut ♂ iungatur, ſiccus erit & maleficus: ſi ♄ familiaritatis teſtimonio conſentiat, frigidus futurus eſt, & intemperatus. Sed ſi ♃ ♀ aut ☽ copuletur, calidus humiduſq́ue, & ob id temperatus & beneficus efficietur. Hæc res occaſionem præbuiſſe videtur poëtis, vt eum nuncium atque miniſtrum deorum eſſe docerent: quandoquidem à luminarium & reliquorum planetarum omnium, imò verò etiam à maiorum ſtellarum inerrantium viribus vincitur & mutatur, inque ipſorum naturam à quibus ſuperatur, trāſit. Id verò accidit propter tres cauſas. Prima eſt, quòd ☿ inter omnes ſtellas ſit minimus, adeo vt ſenſu vix percipiatur. Secunda, quòd inter planetas ſit leuiſsimus, & ocyſsimè circumductus efficiat influxum minùs efficacem, qui

tardiorum aſtrorum influxu validiori facilè ſuccumbat. Denique quòd ſidus ☿ tali ſit prędituṁ ingenio, quòd in vtramque naturam tranſire & mutari paratum ſit. Ptolemæus tradit eum deſiccare & humectare æqualiter. Ac deſiccare quidem, quòd à Sole non longè, id eſt, amplius p. 28. nunquam abſcedat: Humectare verò, quòd humidum Lunæ cœlum contingat. Subitas verò mutationes efficere in vtranque partem inflatus ſeu incitatus quaſi celeritudine, qua circa ⊙ vehitur. Idem ventorũ maximus autor eſt, cùm quòd circa Solem verſetur, tũ verò quòd in ſuo circulo breui, quem ἐπίκυκλον nominant, veluti virga quædam ſtridens ocyſsimè circũductus aërem concutiat. Verba Ptolemæi hæc ſunt: ὁ δὲ τοῦ ἑρμοῦ, ὡς ἐπίπαν ἐξ ἴσου ποτὲ μὲν ξηραντικὸς καταλαμβάνεται. καὶ τῶν ὑγρῶν ἀναποτικὸς, διὰ τὸ μηδέποτε πολὺ τῆς τοῦ ⊙ θερμασίας κατὰ μῆκος ἀφίστασθαι, ποτὲ δὲ αὖ ὑγραντικὸς, διὰ τὸ τῇ περιγειοτάτῃ σφαίρᾳ τῆς ☽ ἐπικεῖσθαι: ταχείας δὲ ποιεῖσθαι τὰς ἐπαμφότερα μεταβολὰς πνευματούμενος ὥσπερ ὑπὸ τῆς ἐπὶ αὐτὸν ⊙ ὀξυκινησίας. Ad extremum Lunam vehementer humectare & calefacere leniter indicium eſt, quòd dormientes ſub dio humido alieno repleantur. Et carnes lumini Lunæ expoſitæ humido & calido aucto, humiditate tamen calorem vincente ſtatim putreſcũt. Hinc Ptolemæus ipſam corpora imprimis putrefacere dixit, & rectè: Nam cùm putredo prohibeatur, aut cùm calor dominatur humido, aut cùm deficit humidum, aut denique quando deficit calidum: Luna autem dominante nihil horum poſsit fieri: ſequitur Lunam nimia ſua humiditate & exiguo calore cauſam præcipuam eſſe putredinis. Tradit autem eam ideo abundare humore, quòd ad ſedem elementorum proximè accedat: exiguo verò calore eſſe præditam, quòd alienis, hoc eſt, Solis radijs accenſa luceat. Verba eius hæc ſunt: ἡ ☽ τὸ μὲν πλέον ἔχει τῆς δυνάμεως ἐν τῷ ὑγραίνειν, διὰ τὴν περιγειότητα δηλονότι, καὶ τὴν τῶν ὑγρῶν ἀναθυμίασιν, καὶ διατίθησιν οὕτως ἄντικρυς τὰ σώματα πεπαίνουσα καὶ διασήπουσα τὰ πλεῖστα, κεκοινώνηκε δὲ ἠρέμα καὶ τοῦ θερμαίνειν διὰ τοὺς ἀπὸ τοῦ ἡλίου φωτισμοὺς, hoc eſt, Luna propterea quòd proximè terram fertur, vnde humidę exhalationes exeũt, plurimum madefacit. Atque ita prorſus ſubiecta corpora & mollia reddit & putrefacit. Habet tamen propter illuſtrationem Solis etiam cale-

faciendi

faciendi communicationem.Neque verò fieri poterat,quin in Luna humiditas caliditatem insigniter excederet, cùm humidum à duplici calore,proprio videlicet & Solis,calidum verò à Solis calore tantùm deijciat. Sed quærat aliquis, cùm Luna luminibus impleta frigus hyemis non mitiget, sed maximè intendat,quomodo fieri posſit,vt lumine à Sole mutuato calefaciat? Exempli gratia: Facta synodo luminarium in Capricorno,Luna discedens à coitu,continenter à Sole magis illustratur,atque ad nostros vertices magis accedit,donec penè semicirculo,hoc est, partibus $185\frac{1}{2}$ confectis tota accendatur, atque Cancrum percurrens nostris sedibus fiat proxima. Ibi Lunam hoc modo Solis lumen haurientem,nostrisque verticibus magis magisq; appropinquantem, non tantùm nostrum aërem non calefacere,sed & magis infrigidare notamus. Quare dubitari potest, an ☽ lumine à Sole hausto calefaciat? Ad hãc hæsitationẽ respõdere debemus,præsentiã illuminatę Lunę nobis frigus nõ per se, sed alio casu adducere. Etenim vt plurimũ fit,vt id causam alicuius effectus,quod causa minimè est,putent hoĩes.Luna enim crescens vapores plurimos è terra leuat,qui cùm sint frigidisſimi,non mirum est,si aërem rigidiorem faciant,præsertim cùm calor Lunæ semper maneat languidior, quàm vt copiam vaporum queat absumere. Ex eadem causa Sol à tropico Capricorni recedens,magis infrigidat,& sæuiorem facit hyemem. Posteà verò à Capricorno progrediens,altior factus,rectiores & ob id fortiores radiores ad nos proijcit, qui eductos vapores paulatim magis magisq; absumunt,& ita calorem efficiunt. Hæc de qualitatibus stellarũ primis dicta sint. Sequitur vt quæ ex qualitatibus his naturaliter consequantur,ostendamus. Ac primò κρᾶσις seu mixtura stellarum facit, vt quædam stellæ dicantur beneficæ,quædam maleficæ,seu vt hodie loquuntur, fortunantes & infortunantes. Quæ enim præter modum sunt frigidæ,vt ♄, & quæ immodicè calent,vt ♂,intemperatæ,maleficæ & infortunantes vocantur. Sed Saturnum astrologi propter pesſimam eius temperaturam infortunam maiorem: Martem verò ob minorem dyscrasian infortunam minorem nominant. Illæ verò stellæ,in quarum crasi calor dominatur humido,beneficæ humanęq; naturæ fauentes vocantur. Verùm vt crasium,ita be-

neficarum gradus sunt. Nam in quibus calor humido perfectè dominatur, vt in ♃, propter optimam mixturam maximè beneficæ: in quibus verò calor humorem mediocriter continet, vt in ♀, mediocriter temperatæ & beneficæ: in quibus deniq; humor exundans ob paucitatem caloris minimè cohibetur, vt in ☽, parum temperatæ & beneficæ iudicantur. Ex his perspicuum esse potest: Primò, cur ♃ fortuna maior, ♀ verò fortuna minor nominata sit. Deinde quòd ☾ pleno orbe lucens, siquidem tum ratione humidi satis caloris acquirit, maximas adducat fœlicitates: vacua verò debiliterq; calefaciens, calamitates atque miserias portendat. Cæterùm ☿ si copuletur ♄, immodicum frigus, si ♂ aut ☉, immodicam siccitatem acquirit. Quare ita affectus cùm fuerit, intemperatus atq; maleficus iudicandus est. Sed idē ☿ cū copulatur ♃ ♀ aut ☽, calidus & humidus efficitur. Itaque tunc temperatus & beneficus censendus.

Sol dux, princeps ac moderator reliquorū luminū, mens mundi & temperatio, etsi ob ingentia beneficia & temperaturam optimam omnium quæ in cœlo cernuntur, maxima sit fortuna: tamen vt ☿ inter ancipitis naturæ sidera, & ob id nōnunquàm inter maleficas & infortunantes numeratur. Quæ sanè nomina ipsi ex vera causa nunquàm competunt, sed præcipuę causæ propter quas ita aliquando nominetur, quatuor sunt, vt refert Cardanus. Prima, quòd lumine suo reliquas stellas occultet impediatque. Plin. lib. 2. cap. 18. inquit: Sol atque commissuræ apsidum extremæque orbitæ atram in obscuritatem. E quibus verbis colligimus tres modos quibus stellæ occultantur. Primùm Solem, qui in quacunque parte mundi fuerit, solus cernitur, vnde & nomen accepit: & de hoc modo hic loquimur. Deinde puncta Ecliptica, seu nodi, in quibus ☉ & ☾ deficiunt. Postremò circulorum apsidas extremas, quæ quàmuis stellas non omninò occultent, ob distantiam tamen magnam reddunt obscuriores. Secūda causa est, quòd copulatus maleficis vires eorum foueat, vt infrà de locis Anæreticis dicetur. Tertia, quòd astris fixis iunctus, nonnunquàm quodammodo suam naturam immutare soleat. Veluti Caniculæ exortu accendi Solis vapores quis ignorat? Cuius sideris effectus in terris amplissimi sentiuntur. Feruent maria exoriente eo, fluctuant in cellis vina, mo-

uentur

uentur ſtagna,&c. Poſtrema eſt,quòd aliquãdo impeditus opitulari nobis nequeat,quod cùm fit, ingentia mala ſequi ſolent, quæ in illum contorquentes maleficum appellant, indignè ſanè,cùm ſua natura nullus ſit melior. Etenim hic vitam prorogat,atque ſalubre corpus,vires ingenuas,mentem ſanam ſinceramque benignè largitur.Hic regias dignitates & honores confert. Hic ampliſsimas opes nobis obijcit. Hunc mundi eſſe totius animum ac planiùs mentem, hunc principale naturę regimē ac numē credere decet,opera eius ęſtimantes.Hic enim lucē rebus miniſtrat,aufertq́; tenebras. Hic reliqua ſidera occultat, atque gratiſsimas vices temporum,annumq́;ſemper renaſcentem ex vſu naturæ temperat. Hic cœli triſtitiam diſcutit, atque etiam humani nebula animi ſerenat. Hic ſuam lucem cæteris quoque ſideribus fœnerat, præclarus,eximius,omnia intuens, omnia etiam exaudiens,vt principi literarum Homero placuit, Iliad. γ.
ἠέλιος, inquit, ὃς πάντ' ἐφορᾷς καὶ πάντ' ἐπακούεις. Nazianzenus eum menti diuinæ comparat his verbis: τοῦτο ἐν αἰσθητοῖς ἥλιος, ὅπερ ἐν νοητοῖς θεός, hoc eſt, id Sol oculis, quod menti Deus. Sunt ergo,vt omnia in vnum cõtraham,duæ ſtellæ,nempe ♄ & ♂ pernicioſæ: & tres,nempè ♃ ♀ & ☽ ſalutares,& duæ denique, nempe ☉ & ☿, naturæ vtriuſque. Ad extremum annotare viſum eſt, planetas quos noſtri fortunantes, infortunantes, & vtriuſque naturæ vocant, Ptolemæum nominare καλοποιοὺς ἢ ἀγαθοποιούς, καὶ κακοποιούς, καὶ μέσους ἀστέρας. Verba eius de hac re ſunt: ἐπειδὴ τῶν τεσσάρων χυμάτων δύο μέν εἰσι τὰ γόνιμα καὶ ποιητικά, τό, τε τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ὑγροῦ (διὰ τούτων γὰρ πάντα συγκρίνεται καὶ αὔξεται) δύο δὲ τὰ φθαρτικὰ καὶ παθητικὰ τοῦ ξηροῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ, δι' ὧν πάντα πάλιν διακρίνεται καὶ διαφθείρεται: τοὺς μὲν δύο τῶν πλανητῶν τόν τε τοῦ ♃ καὶ τὸν τῆς ♀, καὶ ἔτι τῆς ☾ ὡς ἀγαθοποιοὺς οἱ παλαιοὶ παρειλήφασι διὰ τὸ εὔκρατον καὶ τὸ πλεονάζειν ἐν τε τῷ θερμῷ καὶ τῷ ὑγρῷ: τόν τε τοῦ ♄ καὶ τὸν τοῦ ♂ κακοποιοὺς ὡς τῆς ἐναντίας φύσεως ποιητικούς, τὸν μὲν τῆς ἄγαν ψύξεως ἕνεκεν, τὸν δὲ τῆς ἄγαν ξηρότητος, τὸν δὲ ☉ καὶ τὸν τοῦ ☿, διὰ τὸ κοινὸν τῶν φύσεων ὡς ἀμφότερα δυναμένους καὶ μᾶλλον συμφερομένους οἷς ἂν τῶν ἄλλων προσγίνονται ὡς μέσους: hoc eſt, Cùm quatuor ſint humores primi,duoq́; ex ipſis ſint fœcundi ac viuifici, cali-

dum

dum nimirum & humidum (ex his enim omnia coaleſcunt & ro borantur.) Itemq́; duo alij exitiales & detrimentoſi, aridum videlicet & frigidum, vnde rurſum diſsipantur & debilitantur omnia: tradiderunt ſimiliter veteres & ſtellas beneficas eſſe ♃. ♀ & ☽, eò quòd temperatæ naturæ ſint, & in qua plurimum inſit calidi & humidi. Stellam verò ♄ & ♂ maleficas, quòd cõtrariæ ſint naturæ & effectus, atque in altera quidem exuberet frigus, in altera verò ſiccitas nimia. Solem verò & ☿ cùm propter communem naturam veluti in vtramque partem effectus habeant, ſuamq́ue naturam ad eas ſtellas cum quibus ſunt accommodent, in medio reliquerunt. Sunt autem innumerabiles rerum tam animatarum quàm inanimatarum formæ, quæ propter admirandam συμπάθειαν craſin planetarum ſequuntur. Veluti ex ſiccis, vt ſuprà dixi, Saturno conſentit humor melancholicus, Ioui ſanguis, Marti bilis, Soli ſanguis in arterijs concluſus, Veneri ſemen, Mercurio ſpiritus & vapores, Lunæ pituita naris, & ſanguis menſtruoſus, qui pituoſus & crudus eſt. Item hac ratione ex membris cor & medullam aſſcribunt Soli, Lunæ cerebrum, Saturno ſplenem, Ioui hepar, Marti renes, Veneri genitalia membra, Mercurio linguam & os. Ex coloribus Saturno niger & cineritius, Ioui cœruleus, flauus & purpureus, Marti rubeus, Soli aureus vel fuluus, Veneri viridis & fuſcus, Mercurio varius & cœſius, Lunę pallidus, albus, & croceus tribuit. Ex lapidib' precioſis Saturno bruces nigri & turbidi, Ioui ſmaragdus, ſaphyrus, ametiſtus, Marti iaſpis, hæmatices, Soli hyacinthus, Veneri carbunculus, margaritæ, omneſq́; lapides ad ornamentum pertinentes: mercurio alectorius, & omnes lapides quibus inſculpuntur imagines artificioſæ, quiq́; magicis artibus inſeruiunt: Lunæ denique cryſtallus congruit. Ex metallis verò Saturno plumbum, Ioui ἤλεκτρον & ſtannum, Marti ferrum, Soli aurum, Veneri ὀρείχαλκον & cuprum, Mercurio hydrargyrum, Lunæ argentum & vitra conſentiunt. Similiter autem de infirmitatibus, herbis, plantis, arboribus, animalibus, regionibus, & talibus rebus, quæ ob ſuam temperaturam à certis partibus cœli peculiariter inſigniterq́ue affici ſuprà diximus, iudicandum eſt. Id quoque temperaturam ſtellarum ſequitur, quòd dicitur, Saturnum eſſe patrem agricolarum, triſtium, mendicorum, voracium

racium infœliciumque : Iuppiter magiſtratuum, ſacerdotum, mercatorum, diuitum & iuriſperitorum: Mars tribunorum, ducum exercitus, militum, qui ob id mauortij dicũtur: Sol regum principum & aulicorum : Venus otioſorum, coquorum, muſicorum poëtarumque: Mercurius theſaurariorum ſecundorum, qui ſunt à ſecretis, & vniuerſaliter omnium artificum, ſcriptorum, philoſophorum, omniſque generis artium profeſſorum: Luna nautarum nuntiorũq;. Cùm autem paria ſint, ex cauſis de effectibus ſecuturis prudenter iudicare, & ex effectibus conſecutis rurſus cauſas quæ anteceſſerũt, inueſtigare: ſequitur quòd ex huiuſmodi conditionibus, ſanitate videlicet & morbis, aut ex naturali aliqua nati ad aliquam rem aptitudine impetuque inſigni vel ἀδυναμία ſtellas in genitura eiuſdem benè maléue poſitas reuerſo ordine cognoſcere poſsimus. Id quod Hermes quoque enunciato tertio admonuit: ὁ πρὸς τί πρᾶγμα ἐπιτήδειος, ἕξει πάντως καὶ τὸν δηλοῦντα ἀστέρα τὸ τοιοῦτον ἐνδυνάμον τῷ οἰκείῳ γενεθλίῳ, id eſt, qui ad rem quampiam aptus eſt, habebit profectò & huiuſmodi ſignificationis ſtellam admodum potentem in ſua genitura. Exempli gratia: Animoſitas Martem, intelligentia Mercurium in primarijs genituræ locis, inque ſignis conuenientibus locatum, aut alia fauorabili radiatione adiutum, indicat. His in genere de viribus errantium ſtellarum cognitis, ad textus expoſitionem tranſeamus.

1. Ac primò quidem cùm dicit Saturnum eſſe maſculinum, malum ſeu κακοποιὸν, diurnum, frigoris ſiccitatiſque operatorem, ex antedictis perſpicuum eſt, eum Saturni ſexum, qualitatem & naturam notare. *Saturnus eſt, &c.*

2. Id verò quod ſequitur, nempe Saturnum eſſe ſignificatorem patrum, ſi fuerit natiuitas pueri in nocte, explicationem requirit: quæ vt clariſsima ſit, ante omnia præuiæ inſtructionis gratia ſciendum eſt, quòd vniuerſa doctrina de natiuitatibus, quæ ſecũdum naturam eſt, & ex certis rationibus & cauſis Phyſicis dependet, diuiſa ſit à Ptolemęo in quatuor genera quęſtionum, quarum quædam genituram antecedunt, vt ſunt quæſtiones de dignitate & fortuna parentum: Quędam poſſunt genituram antecedere & ſequi, veluti quando de fratribus & ſororibus quęritur: Quędam circa ipſam genituram verſantur, ve- *Et eſt ſignifica. &c.*

luti cùm quæritur de sexu: de Geminis aut pluribus: de monstris, & denique an fœtui nato à cœlo vt nutriatur concessum sit: Quædam sunt de ijs nati conditionibus quæ genituram & annum nutritionis consequuntur: & hoc genus multiplicem habet tractationem, & tredecim peculiaribus quæstionibus distinctam, quarum tres priores, de spacio diuturnitateque vitæ, de forma temperamentoque, de vitijs & morbis corporis, substantiæ corporis inhęrent: Sequentes duæ, de qualitate seu statu animi, & de vitijs & morbis eiusdem, ad omnes partes animæ referendæ sunt: Reliquę septem de possessionibus, de dignitatibus & honoribus, de magisterio, de coniugio, de liberis, de amicis, de peregrinatione, & denique de mortis genere, referendę sunt ad ea quæ ad externam fortunam pertinent, atque extra cùm corporis tum animi temperaturam versantur. Hęc sunt vniuersa, quę in expositione humanarum cõditionum ex principio ortus iuxta ordinem naturæ sequentium ab artificibus prudenter & rationibus Physicis, & non, vt nonnullis mos est, per sortes, numeros, & talia quibus à natura rationes nullæ inditæ sunt, inquiri solent. Verùm enimuerò in omnium quęstionum enodatione vniuersaliter vnam eandemque sequimur methodum, quę quinque potissimum membris constat. Ac primũ quidem inuestigare oportet seu domum cœli, seu locum signiferi, de nati conditionibus aliquid significantem, & familiaritate quęstioni propositæ coniunctum. Exempli gratia, si de forma nati & temperatura quæratur, primam domum & locum ☽ spectare debebimus. Si de opificij genere dignitateue actionum sit quæstio, locum signiferi in medio cœli positum considerabimus: sic de patre verba facturi locum ☉ & ♄, de matre locum ☽ & ♀, perpendemus. Inquit enim Ptolemæus: ὁ μὲν ☉ καὶ ὁ τοῦ ♄ ἀστὴρ τῷ πατρικῷ προσώπῳ συνοικειοῦνται κατὰ φύσιν, ἡ δὲ ☽ καὶ ὁ τῆς ♀ τῷ μητρικῷ. Et in fine Catholicę de parentum statu tractationis inquit: καὶ ἔτι παρατηρητέον ἡμέρας μὲν μάλιστα τόν τε ☉ καὶ τὴν ♀, νυκτὸς δὲ τὸν τοῦ ♄ καὶ τὴν ☽, id est, præterea obseruare conuenit die maximè ☉ & ♀, nocte ♄ & ☽: & hoc est, quòd autor dicit, Saturnum esse significatorem patrum, si fuerit natiuitas pueri in nocte. Nã locũ seu partem cœli peculiariter cum re de qua quæritur consentientem, significatorem

rei no-

rei nominant. Sic ſupra quartam domum ſignificatricem patris conſtituit, id quod cum doctrina Ptolemæi minimè conſentit. Atque hoc principium conſiderationis, eſt veluti materia ſeu ſubiectum eius quod inquirendum nobis propoſuerimus. Secundò obſeruandum eſt, quæ ſtellæ habeant ius exercendi dominium in hæc loca, ſecundum eos quos in prima differentia prædiximus, quinque modos. Et ſi vna ſtella vniuerſas prerogatiuas in loco ſignificatoris ſortiatur, omnibusque modis preſuerit, in illam dominium omnemque eius euentus decernendi iuriſdictionem conferre debemus. Quomodo verò vna ſtella vni loco omnibus modis preeſſe queat, in prima differentia oſtenſum eſt. Sin autem due pluresue preſideant, in eas quæ ſuffragiorum numero preſtant, præcipuam poteſtatem decernendi transferemus, participantibus reliquis pauciores prærogatiuas habentibus. Cùm autem ex quinque modis dominiorum vnus ſit aſpectus ſeu configuratio, patet, quòd nequaquam ſit negligendus planeta, qui in ipſo loco quæſiti conſtituitur, vel eidem radio affulget. Hi autem locorum preſides ſimilitudinẽ cauſæ efficientis non immeritò obtinent. Tertiò inquirenda eſt rei quæſitæ qualitas, ſeu quod idem eſt, genus quæſtionis qualitatibus diſcernendum eſt. Exempli gratia, Materia ſeu genus quæſtionis eſt diuitiæ. Id qualitatibus diſtinguitur in hunc modum, quod diuitiæ futuræ ſint vel in pecunia, vel agris, vel donis, vel alijs mercibus, aut denique alia quadam induſtria ingenioque parabuntur. Cæterùm vt quale futurum ſit quod decernitur coniectemus, vtrunque videre oportet, & naturas ipſorum dominorum, quorum nomine, vt antè admonui, ſimul locum intuentes & dominis radijs commiſtos intelligimus, & idiotropias ſignorum, planetas dominatores, & loca precipua continentium. Hic & hoc oſerua, nomine ſignorum tam aſteriſmos octaui orbis, quàm mũdi dodecatemoria intelligi. Quarta pars methodi eſt de magnitudine effectus, cuius tres ſtatus plerunque in arte deſcribuntur, nempe ſummus, medius & infimus. Media autem que cadunt inter illa extrema, cùm ſint quaſi infinita, & præceptis comprehendi nequeant, ad artificioſam coniecturam & ſagacitatem eruditi mathematici pertinẽt. Hec autem quantitas effectorum ſeu decretorum ſumitur à

ſtellarum dominantium robore,quod vt in ſequenti differentia cap.de locis fortunatis & infortunatis Deo dante clariùs oſtendemus,à quatuor circunſtantijs colligitur, nempe ad ☉,ad ſuas aψidas,ad ea loca cœli in quibus hærent, & denique ad geneſin comparatione.Vltima pars methodi pertinet ad τὸν καθόλȣ χρόνον τȣ̃ ἀποτελέσματος, id eſt, tempus decreti vniuerſim cognoſcendum.Hic duo in dominatoribus ſpectantur : primò vtrùm ſint matutini vel veſpertini , idq́ue tam ad ☉ quàm horoſcopum comparati.Quadrantes autem ☉ & horoſcopum antecedentes ijſq́ue oppoſitos,matutinos :Reliquos verò & ſequentes,veſpertinos à Ptolemæo nominari ſuprà eſt expoſitum . Deinde etiam videndum eſt , vtrùm ſint in centris aut in locis ſuccedentibus poſiti.Nam cùm ſunt matutini aut in angulis conſtituti,vim ſuam citiùs exerunt:ſi veſpertini aut in ſuccedentibus,tardiùs. Hic generalis modus coniectandi decretorũ tempora ἐν πλάτει accipiendus eſt: nam exquiſita & exacta eorum definitio ad directiones & alias particulares progreſsiones infrà explicandas pertinet.

3 Hinc intelligi poteſt id quoq; quod ſequitur in textu,nēpè ♄ occidentalē ſignificare ſenectutē vltimam: orientalem verò ſenij initium:ad vltimam hanc partem Methodi,id eſt,ad coniecturam de tempore futurorum eſſe referendum . Id enim aliquomodo excuſari poterit, ſi per orientalem & occidentalem Saturnum intelligas matutinum & veſpertinum: idq́ue vt antè dictum eſt, tam ad Solem quàm ad mundum comparatum. Sed videtur,autorem hic agere non de tempore,quod à diſpoſitione ſignificatorum ad Solem & angulos mundi ſumitur,ſed potiùs intelligere ſeptem ætates omnibus hominibus cõmunes, quarum ſingulæ ob certam diſpoſitionem planetis ſingulis cõſentiunt atque diſtribuũtur. Quòd ſi ita eſt,dupliciter eum hic hallucinari apparet.Primò quòd aliter quàm Ptolemęus atque minùs proprie,naturęq; minùs conſentaneè ætates ſtellis errantibus diſtribuit , id quod ſatis facilè intelligent ij , qui autoris hanc de ætatibus opinionem conferre volent cum ſententia Ptolemęi,quam mox dicemus,& autor ipſe eandem in fine huius Differentiæ deſcribet.Secundò quòd communem errorem ſequitur in hoc quòd dicit, Saturnum ſignificare ſenectutem

Et ſignificat ſenectutē &c.

vltimam

vltimam ſi fuerit occidentalis, initium verò ſenectutis ſi orientalis fuerit. Quaſi verò aliquid quod ad hoc negotium attinet, interſit, planetas occidentales eſſe aut orientales, benè aut malè in genitura poſitos, atque ob id in ſingulis ætatibus expectandos eſſe effectus congruentes diſpoſitioni ſtellarum, quæ ipſis ætatibus tribuuntur. Etenim errant, qui opinantur primos 4. annos (exempli gratia) Lunæ attributos, ſequentibus decem annis, quibus Mercurius præficitur, ideo fore fœliciores, quia ab initio Lunæ melius quàm ☿ affecta fuerit. Sicut herbas, plantas, arbores, animalia, lapides, metalla, partes corporis, & ſimiles rerum formas ob temperaturam præcipuè certis ſtellis attribui iam ſępius annotauimus. Ita quoque ętates, quarum ſingulæ peculiari præditæ ſunt natura, maximè ob ſimilitudinē craſium certis ſtellis conſentiunt. Exempli gatia, Extrema illa & confecta ætas cùm ſit frigida, arida, terreſtris, pigra, tremula, inepta, morboſa, pauida, & talibus malis quæ craſin Saturni ſequuntur, impedita, ideo quoque Saturno rectè adſcribitur. Id autem non propter Saturni in genitura diſpoſitionem, ſed propter huius ætatis quæ omnibus hominibus communis eſt, dyſcraſiam. Non enim hic vel ille homo Saturnum in exortu ſuo malè habens diſpoſitum, ſed & omnes alij quibus dexter affulſit, in ſenili ętate humidi naturalis, ἐκ τοῦ ἐμφύτου θερμοῦ defectū experiuntur. Quòd autem alij alijs ſeu mitiorem ſeu moleſtiorem ſentiunt ſenectutem, id referendum eſt ad alias cauſas particulares, nempè ad diuerſarū ſtellarum diuerſos effectus, qui in eam ætatem incidentes tales in communi ſenij natura intentiones remiſsioneſq́; efficiunt. Nam cùm vniuerſaliter omnium ſenum corpora ob conſenſum diſpoſitionis incircumfuſo aëre magis affligantur Sole eunte per æquinoctia, & vice verſa in Maio ob humidiſsimam conſtitutionem quaſi recreentur: cui dubium iam ampliùs eſſe poterit, in particularibus quoque cōſtitutionibus, mitiùs ſenium experturos eſſe eos, in quorum genituris beneficæ ſtellæ ſuam vim in ea ętate oſtenſurę deprehenduntur, etiamſi Saturnus tempore genituræ malè affectus fuerit. Perditè verò afflictam fore ſenectutem, ſi maleficæ ſtellæ in ea ſibi imperium aſſumpturę ſint, quantumuis Saturno in genitura benè poſito. Eodem modo iudicandū eſt de alijs quo-

que ętatibus quę ad numerum errantium siderũ septem à Ptolemęo numerantur. Sanè Ptolemęus in fine quadripartitę constructionis quatuor instituit vitę humanę partitiones temporis. Prima & omnium generalissima est in 7. ętates, quę omnibus hominibus, vt dixi, communes sunt, atque planetis secundum naturalem ipsorum seriem distribuuntur. Quatuor enim primi anni cōpleti, quibus humiditas nimia, & ob id incrementa subita, morbus comitialis & valetudinis inconstãtia maximè in corpore vigent: in mente verò omnia saltẽ inchoata & inemendata cernuntur, tribuuntur Lunæ: cuius temperaturę omnia ista respondent. Vocatur autem primum hoc tẽpus ἡλικία βρεφώδης, id est, ętas infantię. A principio anni quinti ad finẽ 14. Lunę succedit Mercurij ętas, quę vocatur ἡλικία παιδική, id est, puerilis ętas. Hęc animos ad intelligentiam componere, disciplinarum semina inserere, morum studiorumque peculiares conditiones patefacere, & deniq; in primis artium rudimentis excitare incipit. Post à 14. ad annum 22. pręest ♀, quo tempore ἡ ἡλικία μειρακιώδης, id est, ętas adolescentię comprehenditur. Hęc mouere incipit seminales meatus, qui primò impleti ad Venereas illecebras vehemẽter incitant, adeò vt tum temporis misero cupidine efferuescentes, atq; insana intemperantia obcœcati in errore etiã apertis oculis versentur. Hinc à fine 22. ad annum 41. est ἡλικία νεανική, id est, ętas iuuentutis, cui Sol pręest, atque abiecta puerili vanitate, inconstantia & vitijs animum ad grauitatem actionum, modestiam cupiditatemque tam rei familiaris quàm honestatis existimationisque incitat. Postea ab anno 41. ad 56. viget ἡλικία ἀνδρώδης, id est, ętas virilitatis, Marti attributa, quòd pariter animi corporis curas & dolores augeat, sensum nimirum iam instillans & cogitationem ętatis deflorescentis, & instigans ad memorabile aliquod inceptorum operum ante obitum laboriosè perficiendum. Deindè ab anno 56. ad 68. extenditur ἡλικία πρεσβυτικοὶ, id est, ętas senectutis asscripta Ioui, qui amoto viuẽdi genere laborioso, turbulento expositoque periculis, vitę genus decẽtius, officiosius quietiusque adducit, quod consilij & consolationis plenum, à pręcipitantia verò alienum est. Quare virtutis, honoris, liberalitatis cum pudore & grauitate facit studiosissimos. Hinc ad extremum,

tremum,quod superest vitę,id totum ἡλικία ἐσχάτη καὶ γεροντικὴ,id est,ętas extrema & confecta & decrepita Saturniq́; proprietatibus attributa,meritò occupat.Tum enim natura amisso corporis animiq́; vigore celeriter deficit.Corpus gelu cõstringitur,neruis destituitur,arescit,& ad omnes cupiditates & voluptates.fit languidum.Anima verò tristis,misera,offensis exposita,ad omnia morosa,propter motus ac virium in illa ętate ignauiam.Hæ sunt proprietates ętatum omnibus hominibus communes,& ob id Ptolemęo ἰδιοτροπίαι τῶν χρόνων κατὰ τὸ κοινὸν καὶ καθόλου τῆς φύσεως θεωρούμεναι,nominatę.Sequẽtium verò trium temporis partitionum,quas Ptolemęus nominauit mericas seu particulares, non quòd non sint generales opinor & potentes, sed quia in particularibus hominum genituris peculiares & diuersæ reperiantur, atque vt communis illa ętatum natura,quam modò descripsimus,non maneat eadem, efficiãt.Prima est,quę fit per directiones ad partes signiferi radijs & finibus planetarum correspondentes.Secunda est per annos,menses & dies ex signorum commutationibus, de quibus in differtẽia quarta dicetur.Illius verò partitionis temporum, quam Ptolemęus fecit vltimam,per ingressus planetarum in loca geniturę principalia,autor,quod sciam,mentionem non fecit,nisi eam intelligere velimus per annuas conuersiones, seu vt vocant,annuas reuolutiones, quę fiunt cùm Sol ad id punctum signiferi reuertitur, quod tempore geniturę occupauerat. Pleniorem huius loci explicationem requirant studiosi ex Ptolemęo in fine quadripartiti.

4 Sequitur,quòd Saturnus temperaturam melancholia redũdãtem significet. Eam verò tum demum efficiet,cùm ipse cùm formæ,tum verò temperaturæ significator extiterit.Formæ verò & temperaturæ descriptionem sumendã esse præcipit Ptolemæus vniuersim quidem ab horoscopo partibusque ei succedentibus, & planetis dicti loci gubernatoribus,partim verò etiam à loco Lunæ similiter. Quòd si ergo Saturnum his locis dominari contingat, suæ naturę conuenientem & temperaturam & formam corporis efficiet. Ac orientalis quidem,colore flauos, corpore pleniores,capillis nigris, & recaluastros,oculis magnis,& statura moderata, temperatura denique humidiore & fri-

Et ex complexione, &c.

& frigidiore faciet. Occidentalis verò nigros colore, raris corporibus, ſimplici & plano capillitio, oculis nigricantibus, paruos, tenues aliquantulum & mediocri membrorum proportione præditos, temperatura verò frigidiore & ſicciore. Similiter autem reliquorum quoque planetarum ſinguli hęc omnia ſuæ naturæ attemperant, quando dictorum locorum Soli dominatores exiſtunt. Quòd ſi vna plures reperiantur dominantes, id quod ex diuerſarum naturarum mixtura conflatur hic & vbiq; prudenter colligendum eſt. Etenim ſi in ſignificando concorditer conueniant, ſignificata ſimpliciter componentes augebimus: Si diſcordent, tunc vires eorum conſiderare debemus. Eæ enim ſi ſint inęquales, ſecundum naturam vincẽtis & exceſſum quo contrarium ſignificatorem ſuperat, iudicandum eſt: Si vero ęquales fuerint, mutuò ſe tollentes nihil decernent. Hunc modum τῆς ἐπιτάσεως καὶ τῆς ἀνέσεως niſi teneamus & ſequamur, nunquam ſtellarum veras vires & veros effectus deprehendere poterimus.

[Et ſignificat profūditatẽ, &c.] 5 Idem Saturnus, inquit, ſignificat profunditatem conſilij, & reliqua quę ibi ſequuntur. Id rurſum tum demum Saturnum efficere ſtatuendum eſt, ſi ipſe locorum qualitatibus animę deputatorum, id eſt, locorum ☽ & ☿ pręcipuus dominator fuerit. Etenim vis quę propria mentis eſt atque ratiocinationis, à loco Mercurij: mores verò & vires inferiores, à loco Lunę dependent. Sicut autem animę motiones variæ & multiplices exiſtũt, ita non vna ſimplici conſideratione deprehenduntur, ſed multis & varijs coniecturis deſumptis à differentia ſignorum loca ☽ & ☿ dominatoreſque continentium, & ab ipſorum dominatorum tum ad ☉, tum verò ad centra configurationibus: quæ hoc loco commodè tractari non potuerunt, ſed copioſe & diligenter deſcribuntur à Ptolemæo libro tertio capite περὶ ποιότητος τῆς ψυχῆς.

[Et ex magiſte. &c.] 6 Magiſterium nominãt τὰς πράξεις, id eſt, actiones, ſtudium, opificium vel exercitationem, ex cuius profeſsione homines vitam ducere & exiſtimationem parare ſolent. In hac quęſtione primò perpendimus, an ſit natus habiturus aliquod magiſterium, an verò ſine profeſsione ſit victurus otioſus. Contemplantes planetam, & qui radios Solis exuens proximè ante Solem

lem oritur,& qui medium cœli occupat,& si vni planetę vtrunque accidat,vt & Sol præcedens radios exuat primùm,& vt culmen cœli teneat, is solus erit actionum & artium magister,& maxime si etiam Lunę se applicuerit: similiter cùm vtrunque neuter habet,contentum esse oportet eo qui alterutrum habuerit,hoc est,qui vel radios Solis primò exuerit,vel in medio cœlo constiterit. Quòd si diuersi planetæ diuersas ex his habuerint conditiones, veluti si vnus primò radios Solis exuat, alter verò sit aut in medio cœli aut Lunę copulatus,vterque vel omnes in consiliũ adhibendi sunt: primas tamẽ partes tribuemus ei,qui plura suffragia adeptus fuerit,& loco medij cœli dominabitur. At si nullus reperitur huic muneri idoneus, nec manè visus, neque in cœli culmine constitutus, dominum medij cœli accipere debemus, vt magisterium, cui natus vacaturus est, cognoscamus. Nam eũ qui à Luna separatur,Ptolemæus quasi cõtemnit,eique vices culminantis planetæ gerentem,id est,medij cœli dominum præfert.Sed tales,quibus nec planeta vllus exuit radios primùm,neque in medio cœli ponitur,plerunq; nascuntur ἄπρακτοι, id est, ab exercitio aut planè vacui,aut certè non insigniter & negligentiùs artem tractantes. Ad hunc modum postquàm cognouimus stellam actionibus opificioq; nati formando idoneam,mox deinde quęrimus,quales eę actiones futuræ sint.Id verò non vt superiùs à cuiusuis planetæ,sed tantùm à trium stellarum, nempe ♂ ♀ & ☿ propria vi sumitur. Nam duo superiores ponderosi, ♄ videlicet & ♂, à decernenda qualitate opificij meritò excluduntur, siquidem omne opificium dexteritatem actionum desiderat, & abhorret à tarditate & tanta mora,qua ♄ aut ♃ suos orbes circumeunt.Luminaria quoque cùm ob nobilitatem,tum verò ob communem naturam à tali dominio recedunt. Reliquis ergo tribus planetis qualitas opificij adscribenda fuit. Cumque tria sint præcipua opificiorum genera, laborioso & rudi agricolarum fabrorumque ferrariorum operi conuenienter præerit Mars superior, magnæ molis & rudis planeta: ijs verò actionibus, quæ aut ad solum animum pertinẽt, aut leui labore perficiũtur,maximãq; sui partem in animo habent repositam,veluti supputationibus, dimensionibus,meditationibus,disputationibus,&c.ob parui-

tatem consentit ☿, sicut delicatis, mollibus & voluptuosis ob suauitatem molliciemque suam Venus. In huius ergo quæsiti explicatione ante omnia ex stellis errantibus omnibus generalis significator opificij eligendus est, eo quem paulò antè diximus modo: deinde videndum, quibus ex tribus qualitatem actionum decernentibus commisceatur. Potest autem quilibet ex his tribus esse & significator generalis & qualitatis simul. Id quotiescunque vsu venerit, si alijs admixtus non sit, natum simpliciter ad actiones suæ naturæ consentientes excitabit. Quòd si commisceatur ♄ aut ♃, opificium quidem simplex indicabit, sed iuxta naturam planetæ sese admiscentis variatum. Sed si commisceatur alicui ex tribus suæ familię, opificium mixtum & multiplex pariet. Quòd si nullus ex his tribus, sed Saturnus aut Iuppiter præsit, qualitatem opificij definire nō poterimus, nisi ex commistionibus ♄ vel ♃, cum reliquis qualitatem opificij decernentibus. Modi autem opificiorum circiter 19. descripti sunt à Ptolemæo lib. 3. ca. de magisterio. Ex his autem patet primò error eorū, qui generalem opificij significatorem ex tribus qualitatem decernentibus esse eligendum, atque inde ♄ & ♃ commiscendum censent, cùm principalis, vt dixi, eligatur ex omnibus, & deinde commisceatur tribus. Deinde error autoris, qui singulis planetis attribuit peculiarem opificij qualitatem, & mox ex commistione aliorum variatam.

Et si fuerit fortuna signi. &c. 7 Ad eundem modum si Saturnus significator fortunarum extiterit, quod fit, si loci fortunarum gubernationem sibi vendicet, ipse fortis & fortunatus existens, largietur, inquit, diuitias per agriculturam, substantias mortuorum & hæreditates: id quod maximè verum est, si vt Ptolemęus inquit, ad hęc cum Ioue conciliatus fuerit, &c.

Et ex infir mitat. &c. 8 Rectè quoque autor vt Ptolemęus tribuit Saturno morbos frigidos, melancholicos, crudos, & ideo longos, & qui cum lyene communicent. Verba Ptolemęi lib. 3. cap. de vitijs & morbis corporis, hęc sunt: καθόλου μὲν γὰρ ὁ μὲν τοῦ ♄ ψυχροκοιλίους ποιεῖ, καὶ πολυφλεγμάτους, καὶ ῥευματώδεις, κατίσχνους τε, καὶ ἀσθενικούς, καὶ δυσεντερικούς, καὶ βηχικούς, καὶ ἀναφορικούς, καὶ κωλικούς, καὶ ἐλεφαντιῶντας: τὰς δὲ γυναῖκας ἔτι καὶ ὑστερικάς, hoc est, Saturnus in genere facit ventre frigidos, pituosos, defluxibus obnoxios, macilentos,

cilentos,valetudinarios,dyſentericos,tuſsientes,difficulter expuentes, doloribus craſsioris inteſtini conflictantes,leproſos: fœminas præter hæc ex vtero laborantes. Et lib.4.capite de qualitate mortis inuenienda, ὁ τ̃ ♄, inquit, ἀςὴρ τὴν κυρέιαν τ̃ θανάτου λαβὼν ποιεῖ τὰ τέλη διὰ νόσων πολυχρονίων καὶ φθίσεων, ῥευματισμῶν, ῥιγοπυρέτων, καὶ σπληνικῶν, καὶ ὑδρωτικῶν, καὶ κωλικῶν, καὶ ὑστερικῶν διαθέσεων, καὶ ὅσαι κατὰ πλεονασμὸν τ̃ ψυχροῦ συνίσανται, id eſt, Saturni ſtella præfecturam mortis adepta, efficit obitus poſt diuturnos morbos & tabes & humorum deflu xus, fetres putridas, affectiones lyenis, aquæ intercutis, colicas paſsiones, matricis dolores, & quotquot ex frigoris multitudine conſtant. Etſi verò in hoc poſteriore loco Ptolemæus principaliter agat de morbis natum interfecturis, nihilominus tamen hic textus poteſt & debet transferri ad inueſtigandā qualitatem etiam aliorum mitiorum morborum, quos maleficæ in prima, ſeptima & ſexta domo ſua prȩſentia vel radijs hoſtilibus eôdem eiaculatis efficiunt.

9 Quòd dicit Saturnum ſignificare peregrinationes longinquas, carceres, vincula, tarditatem & afflictionem, ſimiliaque itinerum impedimenta, id ita accipiatur, Saturnum hæc mala minari, ſi loca itinerum, qualia ſunt apud Ptolemæum Lunȩ, Solis, Martis & ſortis fortunarum, cùm in ſeptima vel nona vel tertia domo fuerint, hoſtiliter intueatur, eiſúe ſuccedat. Verba Ptolemæi lib.4.cap. περὶ ξενιτέιας, hȩc ſunt: ἀγαθοποιῶν οὖν ἐπιθεωρούντων τοὺς εἰρημένους τόπους, ἢ ἐπιφερομένων αὐτοῖς, ἐνδόξους ἔχουσι καὶ ἐπικερδεῖς τὰς τ̃ τ̃ ξένης πράξεις καὶ τὰς ἐπανόδους ταχείας καὶ ἀνεμποδίστους: κακοποιῶν δὲ ἐπιπόνους ἢ ἐπιβλαβεῖς καὶ ἐπικινδύνους καὶ ἐπανόδους βραδείας, hoc eſt: Hæc dicta loca, id eſt, ☉ vel Lunæ, ♂ vel ⊕, ſeptimā, nonā, vel tertiam domum tenentia, ſi intueantur benefici, eiſúe ſuccedant, honorificas, claras & lucroſas profectiones, reditusq́ue celeres & expeditos decernūt: Malefici verò laborioſas, damnoſas, periculis obnoxias, & impeditos reditus. Et ſignificat peregrinationes &c.

10 De ſectis Cardanus in ſupplemento Ephemeridum hæc pauca annotauit. Lex inquit Iudaica eſt à Saturno, Chriſtiana à ♃ & ☿: Mahometica à ☉ & ♂ æqualiter dominantibus, vnde iuſtitiam cuſtodit, ſed cū impietate & crudelitate magna: Idolo- Et ſignificat de ſectis, &c.

trica à ☽ & ♂. Et vnaquęque lex soluitur à suo contrario, Saturnum debellat ♃ autoritate & ☿ ratione: Iouem & Mercurium debellat ♂, non audiens rationes, & sæuiens contra autoritatem: Martem & ☉ debellant Saturnus dolis, Venus lasciuia: Lunam denique & Martem debellant ☉ & ♃ autoritate, dignitate & veritate. Hæc sunt generalia, & ad vniuersas gentes spectant. Porro quæ sit futura qualitas religionis vniuscuiusque, id Albubather & reliqui Arabes ex nona domo & cõstitutione Iouis naturali religionis significatore coniiciendum esse pręcipiunt.

Signat quoque indu. &c. 11 De indumentis verò & coloribus, saporibus, de humani corporis partibus, & talibus innumerabilibus rerũ formis, quæ propter consimilem crasin, certis stellis consentiũt, suprà abundè dictum est. Dies quoque & noctes & horæ, quibus stellis tribuantur, circa finem huius differentię exponemus.

Et quantitas or. &c. 12 Orbis verò stellæ est spacium cœli, quod stella non tam radio seu conspicuo lumine, quàm occulta vi & efficacia orbiculariter & vndique afficit. Huiusmodi lucidi orbis medietas seu semidiameter ex traditione Arabum est in Sole partium 15. in Luna p. 12. in ♄ & ♃ p. 9. in ♂ p. 8. in ♀ & ☿ p. 7. Cæterùm hos limites radiorum Ptolemæus nonnihil aliter ostendit, nempe Solis semidiametrum vndique extendi partes 17. Lunæ partes 12 $\frac{1}{2}$ Iouis partes 12. Saturni p. 10. Veneris 8. Martis & ☿ p. 7. Vtilis est hęc consideratio. Etenim aspectus tantisper durare traduntur, quantum durant orbes, & secundum eosdem, tam applicationes ad coniunctiones, quàm separationes ab iisdem sumũtur, vt infrà in doctrina de applicationibus & defluxibus clariùs patebit. Pleriq; etiã combustũ planetã vocant, cùm à Sole minùs sui orbis medietate distat aut tãtũ præcisè antè & pòst.

Et anni fridariæ, &c. 13 Annos planetarum omnes, quorum hic autor meminit, in sequenti tabella tibi descripsimus.

Anni	☉	☽	♄	♃	♂	♀	☿	☊	☋
Fridarię	10	9	11	12	7	8	13	3	2
Maximi	1461	520	465	427	284	551	480	0	0
Maiores	120	108	57	79	66	82	76	0	0
Medii	69 $\frac{1}{2}$	66 $\frac{1}{2}$	43 $\frac{1}{2}$	45 $\frac{1}{2}$	40 $\frac{1}{2}$	45	48	0	0
Minores	19	25	30	12	15	8	20	0	0

Quid

Quid velint Arabes significare per annos fridariæ, exponetur capite antepenultimo differentiæ quartæ. Sed annos maximos vocant Arabes moram temporis, qua durant effectus planetarum in vniuersalibus & magnis mundi commutationibus. Per annos diemq; maiores, medios & minores, consueuerunt Arabes elicere spacia vitæ in genituris hominũ, sicut infrà differentia quarta, capite de Alcocodes videbimus. Porrò huius generis annorũ quotquot hoc loco cõtinentur, Ptolemęus nusquam meminit, silentio inutilẽ esse minorũ obseruationẽ haud dubiè indicans. Maiorum tamen annorum apotelesmatico primo cap. de finibus, mentionem facere videtur: sed ita vt eos quoque contemnendos relinquat.

14 Illud quoque quòd dicit, fortitudinem Saturni intendi in plaga septentrionali, nõ consentit cum dictis Ptolemæi. Suprà enim demonstratum est, septentrionem congruere Ioui, sicut Venerem meridiei, Saturnumq; tẽperari in oriente, & Martem in occcidente. Fortitudo eius in plagis &c.

15 Dicta autem Messahalæ & Dorothei quæ sequuntur, ad figuram corporis alicuius nati definiendam, de qua suprà monuimus, referenda sunt. Et dixit Messahala &c.

16 Quod ad regiones attinet, primum clima Saturno cum suis domibus ♑ & ♒ adscribunt. Secundum Ioui cum ♐ & ♓. Tertium Marti cum ♈ & ♏. Quartum Soli cum ♌. Quintum Veneri cum ♉ & ♎, quæ Italos ad luxum & mulierositatem inclinat. Sextum Mercurio cum ♊ & ♍. Septimum Lunæ cum ♋. Et habet ex regionibus &c.

17 Quid de fortitudinis stabilitatisq; partibus, & reliquis omnibus fortibus sentiendum sit, infrà Differentia quinta exponetur. Ex his quæ de Saturno prolixiùs à nobis hic annotata sunt, etiam reliquorum insequentium planetarum descriptiones diligens lector facilè assequetur. Est enim vbique par eademque exponendi ratio, qua semel in vnius planetæ consideratione perspecta, non erit difficile eandem veluti exemplum ad reliquorum descriptiones accommodare. Et ex partibus habet &c.

18 Vltimum membrum narrationis de Luna quod incipit ibi (Et quidam dixerunt, quòd significat pueritiam ab initio mensis vsque ad 7. dies &c.) annotatione dignum est, & pręser- Et quidã dixerunt &c.

tim id quod sequitur, ibi (Et quidam dixerunt, quòd Luna à coniunctione quidem ad dimidium luminis sui primum, erit natura ipsius humida, &c.) Nam horum membrorum prius opinionem aliorum: posteriùs verò Ptolemæi de diuersis Lunæ aliorumque planetarum ad Solem configurationibus, sententiam exponit. Verba autem Ptolemęi de hac re sunt ista: ἤδη μέντοι καὶ παρὰ τοὺς πρὸς τὸν ἥλιον συσχηματισμοὺς, ἥτε ☽, καὶ οἱ τρεῖς τῶν πλανωμένων, ὅτε τοῦ ♄, καὶ ὁ τοῦ ♃, καὶ ὁ τοῦ ♂, τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον λαμβάνουσιν, ἐν ταῖς οἰκείαις ἑαυτῶν δυνάμεσι. ἥτε γὰρ ☽ κατὰ μὲν τὴν ἀπὸ ἀνατολῆς μέχρι τῆς πρώτης διχοτόμου αὔξησιν, ὑγρότητός ἐστι μᾶλλον ποιητική: κατὰ δὲ τὴν ἀπὸ πρώτης διχοτόμου μέχρι πανσελήνου, θερμότητος: κατὰ δὲ τὴν ἀπὸ πανσελήνου μέχρι δευτέρας διχοτόμου μείωσιν, ξηρότητος: κατὰ δὲ τὴν ἀπὸ δευτέρας διχοτόμου μέχρι κρύψεως, ψυχρότητος. οἵτε πλανώμενοι ἑῷοι μόνον ἀπὸ μὲν τῆς ἀνατολῆς μέχρι τοῦ πρώτου στηριγμοῦ μᾶλλον εἰσὶν ὑγραντικοί: ἀπὸ δὲ τοῦ πρώτου στηριγμοῦ μέχρι τῆς ἀκρονύκτου, μᾶλλον θερμαντικοί: ἀπὸ δὲ τῆς ἀκρονύκτου μέχρι τοῦ δευτέρου στηριγμοῦ, μᾶλλον ξηραντικοί: ἀπὸ δὲ τοῦ δευτέρου στηριγμοῦ μέχρι δύσεως, μᾶλλον ψυκτικοί: hoc est, Qui & ob cõfigurationes ad Solem tam ☽, q̃ tres errantes, nempe ♄, ♃ & ♂, suarũ insitarũ virium intensionẽ remißionemq́; capiunt. Nam Luna à primo exortu vsque ad primæ quadraturæ incrementum, cùm quasi dimidiata refulget, efficiens est humiditatis maximè: Inde verò vsq; ad plenilunium, caloris: Deinde à plenilunio ad dimidiationem vsque diminuta, siccitatis: Denique à secunda quadratura ad occultationẽ vsque, frigiditatis. Stellæ quoq; errantes matutinæ vsque ad primam stationem, humoris habent plurimum: à prima verò statione vsq; dũ oriuntur de nocte, magis calefaciunt: Hinc à nocturna fulsione vsque ad stationem secundam, magis deficcant: à secunda deniq; statione ad occasum vsque, magis frigefaciunt. Ex his verbis est perspicuum, quòd Luna & tres superiores (Nam Venerem & Mercurium ab hac comparatione, quòd nũquàm ad oppositionem Solis veniãt, Ptolemęus eximit) respectu Solis quatuor status habeant. Primus status ab exortu quo radios Solis exuunt, capit principium, & ad primam quadraturam extenditur. Hinc secundus status, ad oppositionem vsque durat, à qua

Lib. 1. cap. περὶ τῆς δυνάμεως τῶν πρὸς τὸν ἥλιον σχηματισμῶν.

tertius

tertius ad quadraturam ſecundam deriuatur. Vltimus deniq; ſtatus occultatione finitur. Hinc manifeſtum eſt, ſidera cum Sole meantia eiuſq; radijs oppreſſa, quaſi extra omnem ſtatum poſita, nullas obtinere vires. Quòd ſi itaque illud quoque ſpacium, quo ſidera ob occultatione ad primam fulſionem vſque radijs Solaribus inuoluta tenentur, huic comparationi coniungere voluerimus, quinque omninò ſtatus ipſorum reſpectu Solis exiſtere deprehendemus, quorum vnus, poſtremus videlicet, eſt in quo nihil penitùs poſſunt, & idcirco à Ptolemæo meritò omittitur. Differentia quoque quatuor ſtatuum conſideratione digniſsima eſt. In primo herclè ſtatu ſtellæ poſitæ illuſtres ſunt. Nam recèns radios Solis egreſſæ omnibus fiunt conſpicuæ, & puram ſinceramque ſubſtantiam luminis obtinent, perinde, vt corpora recenter nata, humidiore & puriore conſtant ſubſtantia quàm adultorũ. Proindè tum infantiam & pueritiam repræſentantes, naturæ ipſorum conſentaneè, ſubſtantias & impreſsiones magis humidas quàm calidas faciẽt, & prę-ſertim Luna. Ea enim cùm, vt Ptolemæus docet, propter vicinitatem humores augeat, maximè profectò humectabit, cùm in quadraturis terræ proximè admota fuerit. Habebit etiam mediocrẽ calorẽ, quòd in tali ſtatu à Sole mediocre lumẽ hauriat: itaque ob redundantiam humoris calorem facilè ſupprimentis, maximè putrefaciet. Hac de cauſa primam quadram à nonnullis puerilem nominatam puto. Nam & in horum corporibus ſubſtantiã puri humidi calorem facilè ſuperare videmus. Stellæ ſecundum ſtatum adeptæ, calidiores ſunt, idq; cùm propter abſumptionẽ humidi, tum verò propter incrementũ caloris. Nam cùm ſidera lumine à Sole hauſto principaliter calefaciant, maximè tũ calefaciẽt, cùm impleta creſcenti lumine fulſerint. Aetas quoq; quę pueritiã ſequit̃, vehemẽtiùs calet, & abundantiã pueriliũ humorũ magis magiſq; abolet. In tertio ſtatu dominatur ſiccitas. Sed dicat aliqs, quomodo tres ſuperiores in oppoſitione Solis, pleno ampliſsimoq; lumine micantes, & prætereà perigeum parui circuli luſtrantts, terræ propinquiores facti, deſiccabunt, cùm dictum ſit, ſtellas tantò magis vapores trahere atque humectare, quantò propinquiores terræ fuerint. Luna quoque ab oppoſitione Solis, ad ſecundam quadraturam ten-

dens,

dens, ſimul quoque ab apogeo eccentri ad περίγειον eiuſdem properat? Reſpondemus, ſtellas in oppoſito Solis collocatas fieri ſicciores ſecundum qualitatem, non ſecundum ſubſtantiam. Cui dubium eſt, corpora à vigore declinantia, & prǽſertim obœſa maiorem habere copiam ſeu quantitatem humiditatis, quàm antea in puerili ętate habuerunt, & tamen dicuntur ſicca, non quidem ſecundum quantitatem, quæ maxima eſt, ſed ſecundum qualitatem. Nam in ętate priori partes humidæ & concoctæ dominantur ſiccitati & cruditati: in poſteriore verò partes ſiccæ & crudæ humiditatem innatam facilè ſupprimunt. Sic ſubſtantia ſeu quantitas luminis trium ſuperiorum, in Solis oppoſito collotatorum, ampliſsima eſt & illuſtriſsima, ſed ſicca ſecundum qualitatem. Similiter de Luna iudicandum eſt. Sed ſi ſicca eſt, quare tunc & præſertim in quadratura impletionem ſequente humectat plurimũ, & humectando maximè putrefacit, quæ omnia ea experientia conſtant, quòd nullo tempore magis quàm in vltima quadra peſtis ſæuiat, nulloq́; tempore oceani æſtus magis exundare ſoleant? Reſpondemus, Lunæ corpus per ſe reliquis omnibus eſſe humidius, & ob ocyſsimos circuitus, non ita multum conſeneſcere, ſuamq́; naturam humiditatis perpetuò maxima ex parte tutari. Ergo in quadratura ſecunda terram proximè accedens, humectabit plurimum, & propter decrementum luminis & caloris maximè putrefaciet, & oceanum, quòd tunc vtraque qualitate, humiditate nimirum & frigiditate elemento aquarum potiſsimùm conſentiat, ingenti impetu rapiet. In quarto denique ſtatu ſidera frigere haud eſt dubium: tum enim à terra tolluntur, & Solem propiùs accedentia minus luminis nobis obuertunt.

Et dixerũt quidã &c. 19 Circa finem huius narrationis adijcit quorundam opiniones de planetarum cum animi qualitatibus συνοικειώσεως. Ptolemæus duobus planetis, nempe Mercurio & Lunæ qualitates animi principaliter conſentire docet, atque Mercurio quidem τὸ νοερὸν καὶ λογικὸν τῆς ψυχῆς μέρος, hoc eſt, partem animæ intelligentem atque ratiocinantem: Lunę verò τὸ ἠθικὸν καὶ ἄλογον μέρος, id eſt, partem animæ hebetiorem & mores regentem attribuit. Sanè intellectus habet imaginationẽ, ratiocinationem, memoriam, & reliquas animi qualitates, quę ad ingenium excolendum

Lib. 3. cap. περὶ ποιότητος ψυχῆς.

lendum mentemque illustrandam pertinent, quibus omnibus cùm Mercurius principaliter consentiat compatiaturque, perspicuum est, cur afflicto Mercurio, ingenium quoque & mens ipsa obtusa caligine perturbetur. At pars animæ hebetior nihil aliud est, quàm inferiorum virium & voluntatis erga iudicium intellectus obediētia. Habet ergo iustitiam, fortitudinem, temperantiam, & reliquas virtutes morales, quæ sub his generibus continentur: quibus omnibus cùm Luna consentiat, liquet, cur Luna laborante exoriantur homines à communi consuetudine & vsu vitę declinantes. Sed cur Lunam viribus inferioribus, Mercurium verò parti animæ superiori pręesse voluerūt? Quia, vt suprà dictum est, Luna cerebro, vnde nerui sensus organa deriuantur, præest, atque ob id non immeritò regit eas virtutes, quæ à sensibus pendent, eisdemque sunt propinquiores. Mercurius verò cùm habeat cerebri spiritus, qui sunt organa mentis actionum, idcirco magis omnibus ijs dominatur, quæ à mente proficiscuntur. Ad hæc quiuis alius quoque planeta peculiarium animæ qualitatum fons existit. Saturnus itaque fons est eius potentię quæ retentiua dicitur, vnde memoriam firmā, perseuerantiam, laborumque tolerantiam gignit. Iuppiter habet probitatem simplicitatemque. Mars fortitudinem, promptitudinem, audaciam, iram & crudelitatem. Soli familiaris est φιλοτιμία & fastus. Venus amat luxum & elegantiam. Sicut autem singuli planetæ certis membris principaliter consentiunt: ita quoque hæ animi qualitates ex diuersis partibus corporis sumunt originem, nec vnquàm educuntur ad actum, nisi priùs à neruis & spiritibus cerebri pulsatæ exuscitentur. Quapropter sapienter Ptolemæus non tantùm loca ☽ & ☿ perpendit, sed & horum locorum dominatores, siquidem illi ipsi suas in anima qualitates suscitant.

20 Vltima clausula, quæ incipit, ibi (Et quia diximus in hoc capitulo, &c.) quid significare voluerit, vix conijcio. Ac nescio, interpreti ne, an verò scriptori potius hæc obscuritas adscribi debeat. Puto tamen sententiam esse, ex commistione mutua stellarum, plurimas alias temperaturas exoriri, vt sit verborum expositio: Sicut diuersi planetarum ad Solem positus vires eorum variant, vt paulò anteà dictum est: ita eodem modo mutua inter

Et quia diximus, &c.

se commistione vires eorundem commutari opinandum est. Nam & Ptolemæus, cùm vniuscuiusque planetæ naturam propriam, & quam ex habitudine, ad Solem acquirit, exposuisset, hanc tractationē claudit his verbis: δῆλον δὲ, ὅτι καὶ ἀλλήλοις συγκιρνάμενοι παμπληθεῖς διαφορὰς ποιοτήτων εἰς τὸ περιέχον ἡμᾶς ἀπεργάζονται, κατακρατούσης μὲν ὡς ἐπίπαν τῆς ἰδίας ἑκάστου δυνάμεως, τρεπομένης δὲ κατὰ τὸ ποσὸν ὑπὸ τῆς τῶν σχηματιζομένων ἐναντιώσεως, hoc est: Manifestum est, stellas inter se quoque commistas, magnam varietatem in circumfuso cœlo efficere, ita tamen vt plerunque propria cuiuslibet stellæ qualitas dominetur atque ex aliqua parte propter positum repugnantium coherceatur.

De ordine verò planetarum seu principatu eorum in conceptione puerorum, & quàm diu fuerint in ventre matris, sciendum est, quòd primus mensis, ab hora scilicet conceptionis, est Saturni, secundus Iouis, tertius Martis, quartus Solis, quintus Veneris, sextus Mercurij, septimus Lunæ, octauus Saturni: & ideo non viuit qui nascitur in octauo mense, eò quòd sub potestate Saturni nascitur: & nonus Iouis. Principatus quoque siue ordinatio planetarum in vita humana, id est, qualiter disponāt vitam nati, ita diuiditur. Luna incipit ab ingressu nati, id est, à natiuitate pueri, & disponit secundum quantitatem annorum nutritiuorum, qui sunt quatuor anni. Deinde Mercurius post decem, deinde Venus octo, postea Sol XIX. postea Mars quindecim, postea Iuppiter duodecim, deinde Saturnus vsque in finem vitæ.

Temporale humanæ naturæ duplex esse principium tradidit Ptolemæus. Vnum est generatio, quando fœtus concipitur: alterum est natiuitas, quando fœtus enitendo in lucem editur. Horum

Horum vtrumq; præſtat nobis ſubtiles cauſas Phyſicas varietatem effectuum in corporibus & animis genitorum ſucceſſu tẽporis facientium. Et ſationis quidem principium id facit, quòd ſemen ſemel effuſum, talem qualis tunc fuit cœli conſtitutio, craſin induat, atque nutrimentum ſuæ naturæ aſsimilet, ſibiq; planè ita attemperet, vt tota quæ hinc excreſcit temperatura, primum illum ſtatum primoque impreſſam qualitatem retineat. Porro natiuitatis principium, etſi infanti multa quæ ei in vtero materno non aderant adferat, vt reſpirare, per os nutriri, ſenſibus alijſque potentijs vti, &c. tamen non ex ſe genito euentura oſtendit, ſed potiſsimùm propter ſimilitudinem conformitatemque quam habet cum primo principio, quòd videlicet natiuitas valdè ſimilis ſit generationi. Nam natura ea conſtitutione cœli, quæ generationis conſtitutione eſt perſimilis, fœtum emittit. Verùm enimuerò cùm conceptionis principiũ vt plurimum ignoretur, ideo Aſtrologi vtũtur natiuitatis principio, quod & ipſum maximum eſſe dicit Ptolemæus, & hoc ſolo à priore ſuperari, quòd per illud quę ante partum cõtingant, præſcire liceat. Etenim exordia hæc non agunt tanquam ſigna, ſed oſtendunt cauſas ſequentium effectuum. Si enim geniturarum in pręcedentia aliqua vis eſſet credenda, nihil magis conueniebat, quàm vt ea nobis oſtenderent, quæ menſibus ſeptem aut nouem exceſſum ex vtero præceſſerunt. Cæterùm in hoc capitulo vtriuſque curriculi, nimirum quod eſt à conceptione ad natiuitatem, & quod à natiuitate ad extremum vſque diem vitæ protenditur, generales gubernatores numerantur, & primò ordinantur ij, quibus menſes, qui à puncto generationis ad natiuitatem infantis exiſtunt, diſtribuuntur. Qua ratione primo menſe materia fœtus Saturnine naturę conuenienter coagulatur & deſiccatur. Saturno reliquis altiore proximus eſt Iupiter, qui ſecundo menſi præeſt, quo pro ſua natura materia molleſcens & inflata, puerperis nauſeam adferre ſolet. Tertio menſe Marti attributo, maſſa in ſanguinis naturam conuertitur, ſedantur venti & nauſea. Quartum menſem habet Sol, quo principalia membra formari animuſque infundi creditur. Quinto menſe Venere deputato, formam abſolui ſexumque figurari tradunt. Menſe ſexto Mercuriali, accreſcunt fœtui cum lin-

gua sensus, & nutrimentorum appetitiones. Hoc mense sentiũt puerperę pueros manuumq́ue pedumq́ue impetu conari, vt ex tenebris in lucem exeant, sed frustrà, quòd inuolucra propter imbecillitatem virium rumpere nondũ queant. Septimus mensis lunaris est, quo si infans, quoniam tum plenam formam adeptus est, omniumq́ue planetarum temperaturas pertulit, in lucem prodeat, optimam spem nutritionis conferet. Octauo mense aiunt Saturnum iterum imperio assumpto pro sua natura matricem infrigidare, vitalemq́ue spiritum adeò debilitare, vt motus infantis vix sentiatur. Quare si sic siccus & congelatus prodeat, vt plurimum mortuus prodibit. Tantus ac talis inimicus naturæ humanę cùm sit Saturnus, non temerè parentes liberis orbare à poëtis fingitur. Nonus mensis denuò temperaturæ Iouiali consentiens, ventos suscitat, & fortem motum infanti tribuit. Proinde tunc plerunque ruptis vinculis, per angustos meatus, cedente osse sacro, in hunc mundum erumpit, atque si perdiu nascatur, ad Solem: si noctu, ad lumen candelę oculos conuertit, insuetamq́ue lucem admiratur, deflens simul vel toleratos in partu cruciatus, vel huius futuræ vitę calamitatem præsagiens: nam vt Euripides ait, ὁ βίος οὐκ ἀληθῶς βίος, ἀλλὰ ξυμφορά. Hęc est mensium generationis cum crasi planetarum συνοικείωσις. Cæterùm status posterioris principij, hoc est, ætates quę ab infantia principium capiunt, atque in extremũ senium, imò verò ipsam mortem desinunt, quomodo & quibus planetis consentiant, paulò antè cùm de Saturno ageremus, copiosè dictum est. Id vnicum hic adijciendum puto, vtriusque principij dictam temporum diuisionem generalem esse, atque omnibus hominibus ex æquo communem, & planetis nullam aliam ob causam quàm propter conuenientiam temperaturarum attributam. His ita se habentibus, sicut in septem vitæ ętatibus, ita in generationis mensibus frustrà expectari opinamur effectus, dispositioni stellarum ipsis temporibus prędidentium congruentes. Nam causam, vt hęc tempora penè singulis diuersa sint facientem, aliunde quęrendam esse, suprà abundè est ostensum.

DE NATVRA CAPITIS DRAconis & caudæ.

Caput:

Caput Draconis est masculinum. Similiter etiam est fortuna, & natura eius est composita ex natura Iouis & Veneris: & hoc significat regnum & fortunam atque substantiam. Et dixerunt quidam, quòd natura eius est augmentatio, quia cùm fuerit cum fortuna, auget fortunam eorum: & cùm fuerit cum malis, auget malitiam eorum: & anni fridariæ eius sunt tres. Cauda verò eius est mala: & natura eius est composita ex natura Saturni & Martis, & significat deiectionē & casum atque paupertatem. Et dixerunt quidam, quòd natura eius significat diminutionem, quòd cùm fuerit cum fortunis, diminuat fortunam eorū: & cùm fuerit cum malis, diminuat malitiam eorum: ideoque dictum est, caput est fortuna, cùm est cum fortunis: & malum cum malis: & cauda mala cum bonis, & bona cum malis: & anni eius fridariæ eius sunt duo.

σύνδεσμος ἀναβιβάζων, id est, nodus Lunam ad septentrionem euehens, sua pręsentia fortunat & augmentat quemlibet locum in quo est, pręterquàm, vt Arabes tradunt, in largitione annorum vitæ: ibi enim significatori copulatus, duodecimam partem annorum auferre dicitur. Aliàs semper bonus cum bonis, & malus cum malis sicut Mercurius existit. Nam stellæ nodo Lunam attollenti iunctæ, assumunt robur, bonæ quidem ad benefaciendum, malę verò ad nocendum. Econtrariò σύνδεσμος καταβιβάζων, id est, nodus Lunam ad meridiem deprimens, infortunat & minuit, idcirco bonus cum malis, & malus cum bonis meritò esse iudicatur.

DE HORIS DIEI ET NOCTIS quorum sunt planetarum.

Si fuerit aliqua dies vel nox alicuius planetarum, erit prima hora ipsius planetæ & secunda hora alterius planetæ qui ei succedit, cæterorumq́ secundum ordinem circulorum, pari ratione est successio. Verbi gratia, Die Veneris, cuius est et dies, prima hora est ipsius Veneris, secunda Mercurij, tertia Lunæ, quarta Saturni, quinta Iouis, sexta Martis, septima Solis, octaua iterum Veneris, nona Mercurij, decima Lunæ, vndecima Saturni, duodecima Iouis. Ecce habes XII. horas diei inæquales: Itē de horis noctis. Prima hora sequentis noctis est Martis, cuius est et tota nox: secunda Solis, tertia Veneris, quarta Mercurij, quinta Lunæ, sexta Saturni, septima Iouis, octaua iterum Martis, nona Solis, decima Veneris, vndecima Mercurij, duodecima Lunæ. Et sic habes etiā XII. horas noctis inæquales. Et incipit dies Sabbati postea, cuius prima hora est Saturni, et ipsius est tota dies. Sic per ordinem numerando inuenies horas dierum et noctium et diuisiones earum super planetas singulos, si Deus voluerit.

DE HORIS MASCVLINIS & fœmininis.

Dicūtur et horæ esse masculinæ et fœmininæ: quia hora prima vniuscuiusque diei et noctis, est masculina, secunda fœminina, tertia masculina, quarta fœminina, sicq́ue succedunt per ordinem, vna scilicet fœminina, alia masculina, vsque in finem diei et noctis.

Omnis pars collata cum suo toto, notior efficitur. Quamobrem vt rectiùs percipiatur varietas horarum, ante omnia easdem

dē cū suis integris, hoc est, diebus cōferemus. Neq; verò dubiū est cuipiam, horas esse partes dierum. Est autem dies duplex, naturalis, & artificialis. Dies naturalis est tempus quo reuoluitur totus æquinoctialis, & præterea particula eiusdem tanta, quanta respondet arcui Eclipticæ, quam interim Sol proprio motu peragrauit. Cùm autem ☉ in Ecliptica moueatur inæqualiter, & partes zodiaci dissimiliter ascendant, necesse est horū quoq; dierum aliquam esse inæqualitatem, quæ alibi explicatur. Hic dies, qui ex luce & tenebris constat, & ob id à græcis νυχθήμερον vocatur, primò in diem noctemq; artificialem distribuitur, postea in 24. partes, quas statim horas æquales nominabimus. Dies artificiales propriè appellantur luces, quia cum luce incipiunt, & rursus cum Sole occidente deficiunt. Reliqua verò tempora quibus Sol infra horizonta delapsus ad ortum redit, noctes vocantur. Cæterùm dierum noctiumque artificialium inæqualitas etiam vulgo manifesta est. Sicut autem dies, ita etiam horas duplices esse sciendum est, æquinoctiales nimirum & temporales. Hora æquinoctialis est spacium temporis, quo 15. part. æquinoctialis peroriuntur, hoc est, est vna vicesimaquarta pars diei naturalis ferè. Nam diem naturalem paulò maiorem esse 24. horis, modò monuimus. Vocantur & ęquales, quòd nec æstate, nec hyeme, nec die, nec nocte varientur. Horæ temporales siue inæquales sunt duodecimæ portiones, tum diei, tum noctis artificialis, sic dictæ, quòd diurnæ inæquales sint nocturnis. Easdem Astrologi erraticas & horas planetarum nominant. Exortus Solis initium est primæ, meridies sextā, Solis occasus duodecimam terminat. Finis verò horę diurnę duodecimæ, principium est primæ horę noctis, imum cœli sextam, exortus Solis duodecimam finit. Ideoq; ad primam horā aiunt Christianos canere: Iam lucis orto sidere, quòd ab exortu Solis horarum sumatur initium. Variantur autem horæ temporales tribus modis. Primò ratione puncti Eclipticæ, quo pacto horæ temporales longiores æqualibus, vocantur horæ Cancri: breuiores verò horum, Capricorni: Postremò eędem cum æqualibus, horæ temporales Libræ dicuntur. Secundò ratione regionum: Nam sicut in vna regione vnius diei artificialis aut noctis horæ temporales inæquales non sunt sed tantummodo diuer-

do diuersorum dierum diuersarumq; noctium in anno: Ita rursus in vna die ratione diuersarum regionum discrepant, vt hora temporalis initij ♊ nostrę regionis, continet æqualem horam vnam & scru.18. Venetijs autem vbi polus p.45. attollitur, horam æqualem 1.14 1ª. Tertiò ratione noctis & diei, nam vna hora temporalis diurna initij Geminorum continet, vt dixi, horam æqualem 1.18 1ª. Nocturna verò scrup.42 1ª. Etsi enim in sphęra recta horę diurnę collatę nocturnis inter se perpetuò ęquales sint: tamen in sphęra obliqua diurnę horę maiores sunt nocturnis in ęstate, breuiores in hyeme: atque in æquinoctio tantùm ęquales existunt, quod vno versiculo eleganter docuit Virgilius:

Libra diei somniq; pares vbi fecerat horas.

Nam Romanos temporalib. horis vsos esse constat, quas veteres meantium siderũ dominio asscripserũt. Primam horam matutinam, stellę vnde dies nomen accipit, attribuerũt: secũdam, sequenti: & sic deinceps seruato ordine planetarum. Vt diei Lunæ prima hora diei ab exortu Solis, tribuitur ☽, secunda ♄, tertia ♃, quarta ♂, quinta ☉, sexta ♀, septima ☿, octaua ♄, nona ♃, decima ♂, vndecima ☉, duodecima ♀: Quare noctis eiusdẽ primę hora dominiũ deueniet ad ☿, secundę ad ☽, tertię ad ♄, & sic deinceps. Græcis dominus horæ διέπων dicitur. Denique numerus partium & scrupulorum ęquinoctialis, quæ in qualibet hora temporali ascẽdunt, vocantur τὰ ὡριαῖα μεγέθη, aut ὡριαῖοι χρόνοι, id est, horaria tempora.

His definitis, iam porro exponere debemus, quemadmodũ loci Solis aut alterius stellæ arcus diurnus nocturnusque, atque eorundem horaria tempora inueniantur. Arcum diurnũ in quolibet climate seu in qualibet poli eleuatione, ostendit ascensio obliqua eius medietatis zodiaci, quæ est à part. Solis alteriusúe stellæ, aut puncti in Ecliptica in consequentia, vsq; ad part. diametraliter Soli oppositam. Verbi gratia, ☉ nostro tempore die 25. Iunij lustrat part.13. ♋. Iam vt habeam propositi diei arcum diurnum seu ascensionem sex signorum immediatè locum Solis sequentium, nempe vltimarum part.17.69. totius ♌, ♍, ♎, ♏, ♐, & primarum p.13. ♑. idq; Colonię Agrippinę, cui polus septentrionalis 51. p. attollitur. Primò cum fine dati arcus

arcus qui est 13. p. ♑. ingredior tabulam ascensionum obliquarum ad 51. partium latitudinem factam, & ex area tabulæ scribo part. 315. 30 1ª. Deinde cum principio propositi arcus, nempe cum 13. part. 69. eandem tab. ingressus, reperio in angulo communi part. 72. 44 1ª. Denique principium hoc à fine sub traho, & remanet quęsiti arcus ascensio obliqua par. 242. 46 1ª. quę secta per 12. educunt horaria tempora p. 20. 13 1ª. 50. 2ª. quę in tempus commutata efficiunt horam æqualem vnam & scr. 20 1ª, 55 2ª. atque tanta est hora inæqualis diei propositi. Faciunt autem de æquinoctiali 15. par. horam vnam, & vna æquinoctialis pars, facit scrup. 4 1ª. Deniq; 15. scru. 1ª ęquinoctialis, vnum scrupulum primum temporis. In hunc modum inuento arcu diurno, nempè par. 242. 46 1ª. in tempus conuerso elicitur tempus diurnæ lucis horarum æqualium 16. 11 1ª. Porrò medietas arcus diurni, arcum semidiurnum ostendit, quem si per 6. partiaris, eadem horaria tempora educes. Eandemq; medietatem non aliter quàm modò de intrego arcu dictũ est, in tempus cõmutabis. Arcus autem nocturnus atque tempora horaria nocturna ex ascensione signorum sex à parte Solis aut alterius loci opposita inchoatorum colligitur: veluti arcus nocturnus p. 13. 69. est vltimarum p. 17. ♑. totius ♒, ♓, ♈, ♉, ♊, & primarum par. 13. ♋. Sed arcum nocturnum faciliùs elicies, si ab integra reuolutione, hoc est, p. 360. arcum diurnum subtrahas. In proposito exemplo arcus diurnus p. 242. 46 1ª subtractus à p. 360. relinquit arcum nocturnum p. 117. 14 1ª. hoc est, horas æquinoctiales 7. 49 1ª. Eiusdem arcus pars duodecima indicat tẽpora horaria nocturna 9. 47 1ª, 10 2ª, hoc est, scrup. temporis 39. ferè. Sed cognitis horarijs temporibus diurnis, longè faciliùs nocturna horaria tempora deprehendes, si tempora horę diurnæ à duabus ęqualibus horis, hoc est, à part. 30. subtrahas. Nam diurna hora atque nocturna, si coëant, duas ęquales horas aut 30. p. conficiunt: veluti paulò antè reperta horaria tempora p. 20 13 1ª, 50 2ª subtracta à p. 30. relinquunt horaria tẽpora nocturna p. 9. 46 1ª, 10 2ª. Si quis vsum tabularum Regiomontani teneat, ad hæc omnia faciliori & breuiori tramite penetrabit per arcus Solis & cuiuslibet stellæ semidiurnos, qui sic colliguntur: Differentiam ascensionalem (est autẽ Differentia ascen-

sionalis dimidia æquinoctialium dierum differentia seu pars, quæ ascensio obliqua quadrantis ascensionem rectam excedit, aut ab eadem superatur) iunge part.90.si fuerit declinatio stellæ borealis, aut eandem à p. 90. surripe, si fuerit declinatio australis, & conflabitur vel relinquetur arcus semidiurnus, quo subtracto à partibus 180. arcum seminocturnũ relinquet, quorum vtrunque integrum duplatio ostendet. Veluti in nostro exemplo, differentia ascensionalis partis 13.69. reperitur partium 31.23 1ª. quæ iuncta partibus 90. producit arcum semidiurnum p. 121.23 1ª. Cuius duplum p. 242.46 1ª. totum arcum diurnum prodit, & subtracto eodem semiarcu à partibus 180. relinquit semiarcum nocturnum partium 58.37 1ª. Cuius duplum part. 117.14 1ª. integrum arcum nocturnum indicat. Si autem dictos arcus, vt suprà admonuimus, per 15. partiaris, numerus horarum æqualium eis correspondentium prosiliet. Similiterq; si integros arcus per 12. aut eorundem semisses per 6. secueris, educes horaria tempora, quæ in tempus commutata horas inæquales manifestabunt. Idem autem & faciliùs inuenies, si differentiam ascensionalem transmutes in tẽpus partitione per 15. & productum adijcias sex horis ęquinoctialibus, si declinatio fuerit septentrionalis, aut ab eodem senario numero demas, si declinatio australis fuerit, sic enim prosiliet arcus temporis semidiurni, seu spacium horarum temporalium sex, cuius duplum horas inæquales 12. totius diei numerabit. Ad extremum si dictam Differentiam ascensionalem per 6. secueris, & numero nascenti 15. adijcias pro declinatione septentrionali, aut eũdem ex ijsdem 15. auferas, si declinatio australis fuerit, obtinebis tempora æquinoctialis, quæ vni horæ inæquali diurnæ competunt, partiaris in assumpto exemplo nostro differentiã ascensionalẽ, quæ est p. 31.23 1ª. per 6. & educes p. 5. 13 1ª, 50 2ª. quæ cõiunge cum p. 15. & habebis p. 20.13 1ª, 50 2ª. tempora vni inæquali horæ congruentia. Ex quo manifestum est, quòd tempora horaria rectissimè colligantur, si differentiæ ascensionalis pars sexta addatur partib. 15. in declinatione septentrionali, aut dematur ab ijsdem par. 15. quoties declinatio australis fuerit.

Quoniam verò nõ omnes tabularum Regiomontani vsum norunt,

norunt, sed plerique supputationibus Ephemeridum contenti sunt, ideo eorũ gratia à tabulis ad Ephemerides descendẽtes breuiter annotabimus modum, per quẽ omnia quæ dicta sunt, facilimè ex vnica tabula quantitatis dierum supputari poterũt. Ac primò pro arcu diurno, nocturno, eorundemq; semissibus habendis, cape eleuationẽ poli, seu latitudinẽ regionis tuæ, in fronte tabulę quantitatis dierum. Locum verò ☉ alteriusũe stellæ, quære in lateribus eiusdem tabulæ, in sinistro quidem latere descendendo, in dextro verò ascẽdendo. Nam Prosdelis, seu vt vocãt, angulus cõmunis, ostendet in horis & scrup. quantitatem semidiurnam quidem, si ☉ vel stella boreale signum: seminocturam verò, si australe signũ lustrauerit. Iam quantitate semidurna cognita, subtractaq; ab integris horis 12. quantitas seminocturna relinquitur, & econtrariò spacium seminocturnũ à 12. horis sublatum, semidiurnum arcum relinquit. Cuius cognitionis & iste est vsus, ꝙ ex spacio semidiurno Solis occasus, & ex seminocturno ortus eiusdem exactè cognoscitur. Vtriusque spacij duplum, semidiurni quidem diurnę lucis, seminocturni verò, noctis longitudinem demonstrant. Denique spacium diurnum ex 24. horis sublatum, spacium nocturnum relinquit: & vice versa spacio noctis ex 24. horis detracto, spaciũ diurnę lucis remanet. Vt superioris exempli part. 13. Cancri ad dextram partem tabulę, quantitas autem diurna (nam ♋ signum boreale est) in angulo communi è regione polaris altitudinis partium 51. reperitur horarum 8 1ª. quę sublata ab horis 12. relinquunt horas 3.55 1ª. spacium seminocturnum. Quare spacium totius diurnę lucis est horarum 16.10 1ª. & spacium tebrarum vniuersum horarum 7.50 1ª. &c.

Iam verò tempore vsitato lucis vel noctis ex commutatione arcus diurni vel nocturni cognito, aut ex tabella quãtitatis dierum collecto, quantitatem horæ inæqualis eiusdem diei vel noctis ex sequenti tabella in hunc modum facilè elicies. Horas integras quære in fronte tabellæ: Scrupula verò (si quæ vltra horas perfectas spacio diurno vel nocturno adhæserint) in latere sinistro descendendo cape, & angulus communis aperiet spacium supputatum vnius horæ inæqualis: & quidem diurnæ si cum spacio diurno, nocturnæ verò si cum arcu nocturno in-

 gressus

greſſus fueris. Quòd ſi ſcrupula temporis in ſiniſtro latere tabellę ſcripta ſcrupulis tuis non reſponderint, perpende differentiam ſeu exceſſum, atque pro quolibet minuto ſcrupulo, quod in tabellam mittere nequiueris, quinque ſecunda ſcrupula angulo communi adijcias, vt verum tempus horæ temporalis exeat. Nam 12. minuta ſcrupula ſpacio vnius minuti ſcrupuli horam temporalem diei noctiſúe adaugent. Vt quoniam exempli noſtri arcus diurnus in tempus vſitatum tranſiens exhibuit nobis æquinoctialis horas 16. & minuta ſcr. 11. ferè, quære in capite tabellæ horas 16. & in latere ſiniſtro ſcr. o. & angulus communis oſtendet tibi horam 1.20 1a. quibus pro 11. ſcrupu. reſtantibus adijce ſcrupul. 55 2a. proueniet hora 1.20 1a, 55 2a. atque ea eſt quantitas horæ temporalis Coloniæ Sole meante per 13. p. 69.

Tabella quantitatis horarum temporalium.

Ho	7	8	9	10	11	12	ræ
ſc.	h. ſc.	h. ſc.	h. ſc.	h. ſc.	h. ſc.	h. ſc.	
0	0 35	0 40	0 45	0 50	0 55	1 0	
12	0 36	0 41	0 46	0 51	0 56	1 1	
24	0 37	0 42	0 47	0 52	0 57	1 2	
36	0 38	0 43	0 48	0 53	0 58	1 3	
48	0 39	0 44	0 49	0 54	0 59	1 4	

Ho	13	14	15	16	17	18	ræ
ſc.	ho. ſc.	ho. ſc.	ho. ſc.	ho. ſc.	ho. ſc.	ho. ſc.	
0	1 5	1 10	1 15	1 20	1 25	1 30	
12	1 6	1 11	1 16	1 21	1 26	1 31	
24	1 7	1 12	1 17	1 22	1 27	1 32	
36	1 8	1 13	1 18	1 23	1 28	1 33	
48	1 9	1 14	1 19	1 24	1 29	1 34	

Obſeruanda eſt etiam horarum æqualium & inæqualium mutua commutatio. Ac primò, ſi inæquales quædam horæ in horas æquales ſint commutandæ, reſolue horas inæquales in

ſcrupula

ſcrupula,& partiaris eadem per vnius horæ æqualis ſcrupula eiuſdem denominationis. Nam numerus ſectionis indicabit numerum horarum æqualium, quibus propoſitæ inæquales horæ reſpondent. Verſa vice ſi æquales horas in inæquales conuertere placet, tum ſcrupula æqualium horarum cuncta per ſcrupula eiuſdem denominationis vnius horæ inęqualis partienda ſunt. Verbi gratia: ſi quis die ☉ hora quarta, ſcrup. 30. poſt meridiem ante occaſum Solis natus ſit, atque ſcire cupias, quis planetarum horæ natiuitatis præſit, diuide datarum horarum æqualium ſcrupula 270. per ſcrupula vnius horæ temporalis, quæ ſint exempli gratia, 82 1ª. numerus ſectionis oſtendet horas temporales 3.42 1ª. quibus iunge horas 6. ab ortu ad meridiem elapſas, & conflabis horas temporales 9. 24 1ª. Da ergo primam ☉, ſecundam ♀, tertiam ☿, quartam ☽, quintam ♄, ſextam ♃, ſeptimam ♂, octauam ☉, nonam ♀, decima ergo incompleta, in quam natiuitas incidit, erit ☿. Aliud exemplum genituræ à nobis aſſumptæ, quæ cœpit anno labente 1527. die Maij 21. quę eſt Martis hora 3.47 1ª. poſt meridiem, quo tempore Sol occupabat Geminorum partem nonam ferè, ſub latitudine part. 41. arcus ergo ſemidiurnus eſt h. 7. 21 1ª. quod tempus cum horis 3. 47 1ª. à meridie elapſis iunctum facit horas ęquales 11. 8 1ª. quæ ſectę per ſpaciũ vnius horę tẽporalis diurnę, quod eſt H. 1. 13 1ª 30 2ª, prodibunt horę temporales diurnę ab ortu Solis elapſę 9. 5 1ª ferè. Da iã primã Marti, ſecundam Soli, tertiam Veneri, quartam ☿, quintam ☽, ſextam ♄, ſeptimam ♃, octauam ♂, nonam ☉, decima ergo incompleta, in quam genitura incidit, eſt Veneris.

Horaria verò tempora ☉ & aliorum planetarum ex tabula quantitatis dierum ſic elicies. Cape ex tabula quantitatis dierũ arcum planetę in horis & ſcrup. ſemidiurnum vel ſeminocturnum, atque eundem per 2 $\frac{1}{2}$ multiplica. Nam numerus emergẽs oſtendet tibi tempora eius horaria, vt in prę ſenti exemplo, arcus ſemidiurnus, qui eſt H. 7. 21 2ª. per 2 $\frac{1}{2}$. multiplicatus, producit p. 18. 22 1ª 30 2ª. quę ſunt loci Solis horaria tempora diurna, quòd ſignum Geminorum boreale ſit. Aliud exemplum: Volo tempora horaria partis viceſimę quartę ſigni Arietis, video ſub altitudine poli 51. Agrippinę ciuitatis è directo viceſimę

quartę partis Arietis horas 6.47 1ª.quę multiplico per 2 ½. fiũt par.15.117 1ª.quę facta resolutione & compositione vsitata effi ciunt horaria tempora partis vicesimę quartę Arietis in dicta regione p.16. 57 1ª. Et hæc quoque sunt diurna,quia ♈ est ex signis borealibus.Quòd si quando opus fuerit temporibus horarijs nocturnis, & diurna tempora inuenta habeas, auferas ea ex p.30.& relinquentur tempora nocturna,vt in proposito exemplo partis vicesimę quartę Arietis tempora diurna,quę sunt partium 16.57 1ª.ablata ex p.30. relinquunt par.13.3 1ª.pro tẽporibus horarijs nocturnis vicesimęquartę partis Arietis.

Causam autem operationis huius facilè est intelligere.Quoniam enim cum quatuor scrupulis temporis exoritur vna pars seu scrupula æquinoctialis 60. si iam scrupula 4. temporis ducas in 6. numerum (tot enim horas temporales quiuis semiarcus continet)produces 24.scrupula temporis,hoc est, arcum quendam semidiurnum vel seminocturnum,circa quem spacio vnius horę temporalis exoriuntur ęquinoctialis scrupula prima 60.Pone ergo in primo loco 24.in secundo scrup.60.in tertio denique arcum semidiurnum vel seminocturnum,sic:

sc.temp.	sc.æquin.	Hor.	sc.temp.
24	60	6	47

vel reductis prioribus duobus numeris,ad minimam nomenclaturam, hoc modo:

2	5	6	47

Quoniam verò in praxi regulę proportionum aut secundo numero in tertium ducto,productum per primum partimur, aut secundo numero per primum secto,numerum quotum in tertium ducimus,alijsque varijs modis operandi ad vnum optatũque scopum perducimur,partiaris ergo scru. 5.per sc.2. prouenięt integra 2 ½.(hęc enim est natura calculi Physici) quæ ducta in integras horas 6.& sc. 47. producunt horaria tempora p.16. sc.57 1ª.Ex his intelligi potest,cur in canone hoc iubeamus arcum semidiurnum vel seminocturnum multiplicare per 2 ½. vt quęsita tẽpora horaria diurna nocturnaúe exeant. Hęc hoc loco volui diffusiùs declarare, quòd scitu digna sint & maximè necessaria ad intelligendam doctrinam de significatorum progressionibus seu directionibus,vt vocant,de qua infrà.

SE-

SEQVITVR TABVLA QVANTITATIS DIERVM AD SINGVLAS PARTES signiferi supputata.

Semidiurna.

Aries.

po G	35 H.m̃.	36 H.m̃.	37 H.m̃.	38 H.m̃.	39 H.m̃.	40 H.m̃.	41 H.m̃.	42 H.m̃.	43 H.m̃.	44 H.m̃.	45 H.m̃.	46 H.m̃.	47 H.m̃.	48 H.m̃.
0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0
1	6 1	6 1	6 1	6 1	6 1	6 1	6 1	6 1	6 1	6 2	6 2	6 2	6 2	6 2
2	6 2	6 2	6 3	6 3	6 3	6 3	6 3	6 3	6 3	6 4	6 3	6 3	6 3	6 4
3	6 3	6 3	6 4	6 4	6 4	6 4	6 4	6 4	6 4	6 5	6 5	6 5	6 5	6 6
4	6 4	6 4	6 5	6 5	6 5	6 5	6 5	6 6	6 6	6 6	6 7	6 7	6 7	6 8
5	6 6	6 6	6 6	6 7	6 7	6 7	6 7	6 8	6 8	6 8	6 8	6 8	6 8	6 9
6	6 7	6 7	6 7	6 8	6 8	6 8	6 8	6 9	6 9	6 9	6 10	6 10	6 10	6 11
7	6 8	6 8	6 8	6 9	6 9	6 9	6 9	6 10	6 10	6 11	6 11	6 12	6 12	6 13
8	6 9	6 9	6 10	6 10	6 11	6 11	6 11	6 12	- 12	6 13	6 13	6 13	6 13	6 14
9	6 10	6 10	6 11	6 11	6 12	6 12	6 12	6 13	9 13	6 14	6 14	6 15	6 15	6 16
10	6 11	6 11	6 12	6 12	6 13	6 13	6 14	6 14	6 15	6 15	6 16	6 17	6 17	6 18
11	6 12	6 13	6 13	6 14	6 14	6 15	6 15	6 16	6 17	6 17	6 17	6 18	6 18	6 19
12	6 13	6 14	6 14	6 15	6 15	6 16	6 17	6 17	6 18	6 18	6 19	6 20	6 20	6 21
13	6 14	6 15	6 15	6 16	6 16	1 17	6 18	6 18	6 19	6 20	6 21	6 22	6 22	6 23
14	6 16	6 16	6 17	6 18	6 18	6 19	6 20	6 20	6 21	6 22	6 22	6 23	6 24	6 24
15	6 17	6 17	6 18	6 19	6 19	6 20	6 21	6 21	6 22	6 23	6 24	6 25	6 26	6 26
16	6 18	6 18	6 19	6 20	6 20	6 21	6 22	6 23	6 24	6 24	6 26	6 27	6 28	6 28
17	6 19	6 20	6 21	6 21	6 22	6 23	6 24	6 25	6 26	6 26	6 27	6 28	6 29	6 30
18	6 20	6 21	6 22	6 22	6 23	6 24	6 25	8 26	6 27	6 27	6 29	6 30	6 31	6 32
19	6 21	6 22	6 23	6 23	6 24	6 25	6 26	6 27	6 28	6 27	6 30	6 31	6 33	6 34
20	6 22	6 23	6 24	6 25	6 26	6 27	6 28	6 29	6 30	6 30	6 32	6 33	6 34	6 35
21	6 23	6 24	6 25	6 26	6 27	6 28	6 29	6 30	6 31	6 32	6 33	6 34	6 36	6 37
22	6 24	6 25	6 26	9 27	6 28	6 29	6 30	6 31	6 32	6 33	6 35	6 36	6 38	6 39
23	6 25	6 26	6 27	6 29	6 30	6 31	6 32	6 33	6 34	6 35	6 36	6 37	6 39	6 40
24	6 26	6 27	6 28	6 30	6 31	6 32	6 33	6 34	6 35	6 36	6 38	6 39	6 41	6 42
25	6 27	6 28	6 29	6 31	6 32	6 33	6 34	6 35	6 37	6 38	6 40	6 41	6 43	6 44
26	6 29	6 30	6 31	6 32	6 33	6 35	6 36	6 37	6 39	6 39	6 41	6 42	6 44	6 45
27	6 30	6 31	6 32	6 33	6 34	6 36	6 37	6 38	6 40	6 41	6 43	6 44	6 46	6 47
28	6 31	6 32	6 33	6 34	6 35	6 37	6 38	6 39	6 41	6 42	6 44	6 46	6 47	6 49
29	6 32	6 33	6 34	6 36	6 37	6 38	6 40	6 41	6 43	6 44	6 46	6 47	6 49	6 50
30	6 33	6 34	6 35	6 27	6 38	6 39	6 41	6 42	6 44	6 45	6 47	6 49	6 50	6 52

Virgo.

Semidiurna.

Seminocturna.

Libra.

49 H.m̃.	50 H.m̃.	51 H.m̃.	52 H.m̃.	53 H.m̃.	54 H.m̃.	55 H.m̃.	56 H.m̃.	57 H.m̃.	58 H.m̃.	59 H.m̃.	60 H.m̃.	61 H.m̃.	62 H.m̃.	63 H.m̃.	lu. G
6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	6 0	30
6 2	6 2	6 2	6 2	6 2	6 2	6 2	6 2	6 2	6 3	6 3	6 3	6 3	6 3	6 3	29
6 4	6 4	6 4	6 4	6 4	6 5	6 5	6 5	6 5	6 5	6 5	6 5	6 6	6 6	6 6	28
6 6	6 6	6 6	6 6	6 6	6 7	6 7	6 7	6 7	6 8	6 8	6 8	6 9	6 9	6 9	27
6 8	6 8	6 8	6 8	6 8	6 9	6 9	6 9	6 10	6 10	6 11	6 11	6 12	6 12	6 12	26
6 9	6 9	6 10	6 10	6 11	6 11	6 12	6 12	6 12	6 13	6 13	6 14	6 15	6 15	6 16	25
6 11	6 11	6 12	6 12	6 13	6 13	6 14	6 14	6 15	6 15	6 16	6 17	6 18	6 18	6 19	24
6 13	6 13	6 14	6 14	6 15	6 15	6 16	6 16	6 17	6 18	6 19	6 20	6 21	6 21	6 22	23
6 14	6 15	6 16	6 16	6 17	6 17	6 18	6 19	6 20	6 20	6 21	6 22	6 23	6 24	6 25	22
6 16	6 17	6 18	6 18	6 19	6 20	6 20	6 21	6 22	6 23	6 24	6 25	6 26	6 27	6 28	21
6 18	6 19	6 20	6 20	6 21	6 22	6 22	6 23	6 24	6 26	6 27	6 28	6 29	6 30	6 31	20
6 20	6 21	6 22	6 22	6 23	6 24	6 25	6 26	6 27	6 28	6 29	6 30	6 32	6 33	6 34	19
6 22	6 23	6 24	6 24	6 25	6 26	6 27	6 28	6 29	6 31	6 32	6 33	6 35	6 36	6 37	18
6 24	6 25	6 26	6 27	6 27	6 28	6 29	6 30	6 32	6 33	6 35	6 36	6 38	6 39	6 40	17
6 25	6 26	6 27	6 29	6 30	6 31	6 32	6 33	6 34	6 36	6 37	6 38	6 40	6 42	6 44	16
6 27	6 28	6 29	6 31	6 32	6 33	6 34	6 35	6 37	6 38	6 40	6 41	6 43	6 45	6 47	15
6 29	6 30	6 31	6 33	6 34	6 35	6 36	6 37	6 39	6 41	6 43	6 44	6 46	6 48	6 50	14
6 31	6 32	6 33	6 35	6 36	6 38	6 39	6 40	6 42	6 43	6 45	6 47	6 49	6 51	6 53	13
6 33	6 34	6 35	6 37	6 38	6 39	6 41	6 42	6 44	6 46	6 48	6 50	6 52	6 54	6 56	12
6 35	6 36	6 37	6 39	6 40	6 41	6 43	6 44	6 46	6 48	6 51	6 53	6 55	6 57	6 59	11
6 36	6 38	6 39	6 41	6 42	6 44	6 46	6 47	6 49	6 51	6 53	6 55	6 57	7 0	7 3	10
6 38	6 40	6 41	6 43	6 44	6 46	6 48	6 49	6 51	6 53	6 56	6 58	7 0	7 3	7 6	9
6 40	6 42	6 43	6 45	6 46	6 48	6 50	6 51	6 54	6 56	6 59	7 1	7 3	7 6	7 9	8
6 42	6 43	6 45	6 47	6 48	6 50	6 52	6 54	6 56	6 58	7 1	7 3	7 6	7 9	7 12	7
6 44	6 45	6 47	6 49	6 50	6 52	6 54	6 56	6 59	7 1	7 4	7 6	7 9	7 12	7 15	6
6 46	6 47	6 49	6 51	6 52	6 54	6 56	6 58	7 1	7 3	7 6	7 9	7 12	7 15	7 18	5
6 47	6 49	6 51	6 53	9 55	6 58	6 59	7 1	7 4	7 6	7 9	7 11	7 15	7 18	7 22	4
6 49	6 51	6 53	6 55	6 57	6 59	7 1	7 3	7 6	7 8	7 11	7 14	7 18	7 21	7 25	3
6 51	6 53	6 55	6 57	6 59	7 1	7 3	7 5	7 8	7 11	7 14	7 17	7 21	7 24	7 28	2
6 52	6 54	6 56	6 58	7 1	7 3	7 6	7 8	7 11	7 13	7 16	7 20	7 23	7 27	7 31	1
6 54	6 56	6 58	7 0	7 3	7 5	7 8	7 10	7 13	7 16	7 19	7 23	7 26	7 30	7 34	0

Pisces.

Seminocturna.

Semidiurna.
Taurus.

Seminoctūrna.
Scorpius.

po G	35 H.m.	36 H.m.	37 H.m.	38 H.m.	39 H.m.	40 H.m.	41 H.m.	42 H.m.	43 H.m.	44 H.m.	45 H.m.	46 H.m.	47 H.m.	48 H.m.	49 H.m.	50 H.m.	51 H.m.	52 H.m.	53 H.m.	54 H.m.	55 H.m.	56 H.m.	57 H.m.	58 H.m.	59 H.m.	60 H.m.	61 H.m.	62 H.m.	63 H.m.	lu. G
0	6 33	6 34	6 35	6 37	6 38	6 39	6 41	6 42	6 44	6 45	6 47	6 49	6 50	6 52	6 54	6 56	6 58	7 0	7 3	7 5	7 8	7 10	7 13	7 16	7 19	7 23	7 26	7 30	7 34	30
1	6 34	6 35	6 36	6 38	6 39	6 40	6 42	6 43	6 45	6 47	6 48	6 50	6 52	6 54	6 56	6 58	7 0	7 2	7 5	7 7	7 1	7 12	7 15	7 18	7 22	7 26	7 29	7 33	7 37	29
2	6 35	6 36	6 38	6 39	6 40	6 42	6 44	6 45	6 47	6 48	6 50	6 52	6 53	6 55	6 57	6 59	7 2	7 4	7 7	7 9	7 12	7 15	7 18	7 21	7 24	7 28	7 32	7 36	7 41	28
3	6 36	6 37	6 39	6 40	6 41	6 43	6 45	6 46	6 48	6 50	6 51	6 53	6 55	6 57	6 59	7 1	7 4	7 6	7 9	7 11	7 14	7 17	7 20	7 23	7 27	7 31	7 35	7 39	7 44	27
4	6 37	6 38	6 40	6 41	6 42	6 44	6 46	6 47	6 49	6 51	6 53	6 54	6 57	6 59	7 1	7 3	7 6	7 8	7 11	7 13	7 16	7 19	7 22	7 26	7 30	7 34	7 38	7 42	7 47	26
5	6 38	6 39	6 41	6 42	6 44	6 46	6 47	6 49	6 51	6 53	6 54	6 56	6 58	7 0	7 2	7 5	7 7	7 10	7 13	7 15	7 19	7 22	7 25	7 28	7 32	7 36	7 40	7 45	7 50	25
6	6 39	6 40	6 42	6 43	6 45	6 47	6 48	6 50	6 52	6 54	6 56	6 57	7 0	7 2	7 4	7 7	7 9	7 12	7 15	7 17	7 21	7 24	7 27	7 31	7 35	7 39	7 43	7 48	7 53	24
7	6 40	6 41	6 43	6 44	6 46	6 48	6 49	6 51	6 53	6 55	6 57	6 59	7 2	7 4	7 6	7 9	7 11	7 14	7 17	7 19	7 23	7 26	7 29	7 33	7 37	7 42	7 46	7 51	7 56	23
8	6 41	6 42	6 44	6 46	6 47	6 50	6 51	6 53	6 55	6 57	6 59	7 0	7 3	7 5	7 7	7 10	7 13	7 16	7 18	7 22	7 25	7 28	7 31	7 36	7 40	7 44	7 49	7 54	7 59	22
9	6 42	6 43	6 45	6 47	6 48	6 51	6 52	6 54	6 56	6 58	7 0	7 2	7 5	7 7	7 9	7 12	7 15	7 17	7 20	7 24	7 27	7 30	7 33	7 38	7 42	7 47	7 52	7 57	7 2	21
10	6 43	6 44	6 46	6 48	6 49	6 52	6 53	6 55	6 57	6 59	7 1	7 4	7 6	7 9	7 11	7 14	7 17	7 19	7 22	7 26	7 29	7 32	7 36	7 40	7 45	7 50	7 55	8 0	8 5	20
11	6 44	6 45	6 47	6 49	6 51	6 53	6 55	6 57	6 59	7 1	7 3	7 5	7 8	7 10	7 13	7 15	7 18	7 21	7 24	7 28	7 31	7 35	7 38	7 43	7 47	7 52	7 57	8 3	8 9	19
12	6 45	6 46	6 48	6 50	6 52	6 54	6 56	6 58	7 0	7 2	7 4	7 7	7 9	7 12	7 15	7 17	7 20	7 23	7 26	7 30	7 33	7 37	7 41	7 45	7 50	7 55	8 0	8 6	8 12	18
13	6 46	6 47	6 49	6 51	6 53	6 55	6 57	6 59	7 1	7 3	7 5	7 8	7 10	7 14	7 16	7 19	7 22	7 25	7 28	7 32	7 35	7 39	7 43	7 47	7 52	7 57	8 3	8 9	8 15	17
14	6 47	6 48	6 50	6 52	6 54	6 57	6 58	7 0	7 3	7 5	7 7	7 10	7 12	7 15	7 18	7 20	7 23	7 27	7 30	7 33	7 37	7 41	7 46	7 50	7 55	8 0	8 5	8 11	8 18	16
15	6 48	6 49	6 51	6 53	6 55	6 58	6 59	7 1	7 4	7 6	7 8	7 11	7 13	7 17	7 19	7 22	7 25	7 28	7 32	7 35	7 39	7 43	7 48	7 52	7 57	8 2	8 8	8 14	8 21	15
16	6 49	6 50	6 52	6 54	6 56	6 59	7 0	7 2	7 5	7 7	7 9	7 12	7 15	7 18	7 21	7 24	7 27	7 30	7 34	7 37	7 41	7 45	7 50	7 54	7 59	8 5	8 11	8 17	8 24	14
17	6 49	6 51	6 53	6 55	6 57	6 59	7 2	7 4	7 6	7 9	7 11	7 14	7 16	7 20	7 23	7 25	7 28	7 32	7 35	7 39	7 43	7 47	7 52	7 57	8 2	8 7	8 14	8 20	8 27	13
18	6 50	6 52	6 54	6 56	6 58	7 0	7 3	7 5	7 7	7 10	7 12	7 15	7 18	7 21	7 24	7 27	7 30	7 34	7 37	7 41	7 45	7 49	7 54	7 59	8 4	8 10	8 17	8 23	8 30	12
19	6 51	6 53	6 55	6 57	6 59	7 1	7 4	7 6	7 8	7 11	7 13	7 16	7 19	7 22	7 25	7 28	7 32	7 35	7 39	7 43	7 47	7 51	7 56	8 1	8 6	8 12	8 20	8 26	8 33	11
20	6 51	6 54	6 56	6 58	7 0	7 2	7 5	7 7	7 10	7 12	7 15	7 18	7 21	7 24	7 27	7 30	7 33	7 37	7 40	7 45	7 49	7 54	7 58	8 4	8 9	8 15	8 22	8 29	8 36	10
21	6 52	6 55	6 57	6 59	7 1	7 3	7 6	7 8	7 11	7 13	7 16	7 19	7 22	7 25	7 28	7 31	7 35	7 39	7 42	7 47	7 51	7 56	8 0	8 6	8 11	8 17	8 25	8 32	8 39	9
22	6 53	6 56	6 58	7 0	7 2	7 4	7 7	7 9	7 12	7 14	7 17	7 20	7 23	7 26	7 29	7 33	7 36	7 40	7 44	7 49	7 53	7 58	8 2	8 8	8 13	8 20	8 27	8 35	8 42	8
23	6 54	6 56	6 59	7 1	7 3	7 5	7 8	7 10	7 13	7 16	7 19	7 22	7 25	7 28	7 31	7 34	7 38	7 42	7 46	7 50	7 54	7 59	8 5	8 10	8 16	8 22	8 30	8 37	8 45	7
24	6 55	6 57	7 0	7 2	7 4	7 6	7 9	7 11	7 14	7 17	7 20	7 23	7 26	7 29	7 32	7 36	7 39	7 43	7 48	7 52	7 56	8 1	8 7	8 12	8 18	8 25	8 32	8 40	8 48	6
25	6 56	6 58	7 1	7 3	7 5	7 7	7 10	7 12	7 15	7 18	7 21	7 24	7 27	7 30	7 33	7 37	7 41	7 45	7 49	7 54	7 58	8 3	8 9	8 14	8 20	8 27	8 35	8 43	8 51	5
26	6 56	6 59	7 1	7 3	7 6	7 8	7 11	7 14	7 16	7 19	7 22	7 25	7 28	7 32	7 35	7 39	7 42	7 47	7 51	7 55	8 0	8 5	8 10	8 16	8 23	8 30	8 37	8 45	8 54	4
27	6 57	7 0	7 2	7 4	7 7	7 9	7 12	7 15	7 17	7 20	7 23	7 26	7 29	7 33	7 36	7 40	7 44	7 48	7 52	7 57	8 2	8 7	8 12	8 18	8 25	8 32	8 40	8 48	8 57	3
28	9 58	7 1	7 3	7 5	7 8	7 10	7 13	7 16	7 18	7 21	7 24	7 27	7 30	7 34	7 37	7 41	7 45	7 50	7 54	7 59	8 4	8 9	8 14	8 20	8 27	8 34	8 42	8 51	9 0	2
29	6 59	7 1	7 3	7 6	7 8	7 11	7 14	7 16	7 19	7 22	7 25	7 29	7 32	7 35	7 39	7 43	7 47	7 51	7 55	8 0	8 5	8 10	8 16	8 22	8 29	8 36	8 45	8 53	9 2	1
30	7 0	7 2	7 4	7 7	7 9	7 12	7 15	7 17	7 20	7 23	7 26	7 30	7 33	7 36	7 40	7 44	7 48	7 52	7 57	8 2	8 7	8 12	8 18	8 24	8 31	8 38	8 47	8 56	9 5	0

Leo.
Semidiurna.

Aquarius.
Seminoctūrna.

Semidiurna. Seminocturna

Gemini. Sagittarius.

po G	35 H.m.	36 H.m.	37 H.m.	38 H.m.	39 H.m.	40 H.m.	41 H.m.	42 H.m.	43 H.m.	44 H.m.	45 H.m.	46 H.m.	47 H.m.	48 H.m.	49 H.m.	50 H.m.	51 H.m.	52 H.m.	53 H.m.	54 H.m.	55 H.m.	56 H.m.	57 H.m.	58 H.m.	59 H.m.	60 H.m.	61 H.m.	62 H.m.	63 H.m.	lu. G
0	7 0	7 2	7 4	7 7	7 9	7 12	7 15	7 17	7 20	7 23	7 26	7 30	7 33	7 36	7 40	7 44	7 48	7 52	7 57	8 2	8 7	8 12	8 18	8 24	8 31	8 38	8 47	8 56	9 5	30
1	7 1	7 3	7 5	7 8	7 10	7 13	7 16	7 18	7 21	7 24	7 27	7 31	7 34	7 37	7 41	7 45	7 49	7 54	7 58	8 3	8 9	8 14	8 20	8 26	8 33	8 40	8 49	8 58	9 8	29
2	7 1	7 3	7 6	7 8	7 11	7 13	7 17	7 19	7 22	7 25	7 28	7 32	7 35	7 39	7 43	7 47	7 51	7 55	8 0	8 5	8 10	8 15	8 21	8 28	8 35	8 42	8 52	9 1	9 10	28
3	7 2	7 4	7 7	7 9	7 12	7 14	7 17	7 20	7 23	7 26	7 29	7 33	7 36	7 40	7 44	7 48	7 5[illegible]	7 56	8 1	8 6	8 12	8 17	8 23	8 30	8 37	8 44	7 54	9 3	9 13	27
4	7 3	7 5	7 8	7 10	7 13	7 15	7 18	7 21	7 24	7 27	7 30	7 34	7 37	7 41	7 45	7 49	7 53	7 58	8 2	8 7	8 13	8 19	8 25	8 32	8 39	8 46	8 56	9 5	9 16	26
5	7 3	7 5	7 9	7 10	7 13	7 16	7 19	7 22	7 25	7 28	7 31	7 35	7 38	7 42	7 46	7 50	7 55	7 59	8 4	8 9	8 15	8 20	8 26	8 33	8 41	8 48	8 58	9 8	9 18	25
6	7 4	7 6	7 9	7 11	7 14	7 17	7 19	7 23	7 26	7 29	7 32	7 36	7 39	7 43	7 47	7 51	7 56	8 0	8 5	8 10	8 16	8 22	8 28	8 35	8 43	8 50	9 0	9 10	9 21	24
7	7 5	7 7	7 9	7 12	7 15	7 18	7 20	7 24	7 27	7 30	7 33	7 37	7 40	7 44	7 48	7 52	7 57	8 1	8 6	8 11	8 17	8 23	8 30	8 37	8 44	8 52	9 2	9 12	9 23	23
8	7 5	7 7	7 10	7 12	7 15	7 18	7 21	7 24	7 27	7 30	7 34	7 37	7 41	7 45	7 49	7 53	7 58	8 3	8 8	8 13	8 19	8 25	8 31	8 38	8 46	8 54	9 4	9 14	9 26	22
9	7 6	7 8	7 10	7 13	7 16	7 19	7 21	7 25	7 28	7 31	7 35	7 38	7 42	7 46	7 50	7 54	7 59	8 4	8 9	8 14	8 20	8 26	8 33	8 40	8 47	8 56	9 6	9 16	9 28	21
10	7 6	7 8	7 11	7 14	7 16	7 19	7 22	7 26	7 29	7 32	7 36	7 39	7 43	7 47	7 51	7 55	8 0	8 5	8 10	8 15	8 21	8 27	8 34	8 41	8 49	8 58	9 8	9 18	9 30	20
11	7 7	7 9	7 11	7 14	7 17	7 20	7 23	7 26	7 29	7 32	7 36	7 39	7 43	7 47	7 52	7 56	8 1	8 6	8 11	8 16	8 22	8 29	8 36	8 43	8 50	8 59	9 9	9 20	9 32	19
12	7 7	7 9	7 12	7 15	7 17	7 20	7 23	7 27	7 30	7 33	7 37	7 40	7 44	7 48	7 53	7 57	8 2	8 7	8 12	8 17	8 23	8 30	8 37	8 44	8 52	9 1	9 11	9 22	9 34	18
13	7 8	7 10	7 12	7 15	7 18	7 21	7 24	7 27	7 31	7 34	7 38	7 41	7 45	7 49	7 54	7 58	8 3	8 7	8 13	8 18	8 24	8 31	8 38	8 45	8 53	9 2	9 13	9 24	9 36	17
14	7 8	7 10	7 13	7 16	7 18	7 21	7 25	7 28	7 31	7 34	7 38	7 41	7 45	7 49	7 54	7 58	8 3	8 8	8 14	8 19	8 25	8 32	8 39	8 47	8 55	9 4	9 14	9 25	9 38	16
15	7 9	7 11	7 13	7 16	7 19	7 22	7 25	7 28	7 32	7 35	7 39	7 42	7 46	7 50	7 55	7 59	8 4	8 9	8 15	8 20	8 26	8 33	8 40	8 48	8 56	9 5	9 16	9 27	9 40	15
16	7 9	7 12	7 13	7 16	7 19	7 22	7 25	7 29	7 32	7 36	7 39	7 43	7 47	7 51	7 56	8 0	8 5	8 10	8 16	8 21	8 27	8 34	8 41	8 49	8 57	9 6	9 17	9 29	9 42	14
17	7 9	7 12	7 14	7 17	7 20	7 23	7 26	7 29	7 32	7 36	7 39	7 43	7 47	7 51	7 56	8 0	8 5	8 11	8 17	8 22	8 28	8 35	8 42	8 50	8 58	9 8	9 19	9 30	9 43	13
18	7 9	7 12	7 14	7 17	7 20	7 23	7 26	7 30	7 33	7 37	7 40	7 44	7 48	7 52	7 57	8 1	8 6	8 11	8 17	8 23	8 29	8 36	8 43	8 51	8 59	9 9	9 20	9 32	9 45	12
19	7 9	7 13	7 14	7 17	7 20	7 23	7 26	7 30	7 33	7 37	7 41	7 44	7 48	7 53	7 57	8 2	8 7	8 12	8 18	8 24	8 30	8 37	8 44	8 52	9 0	9 10	9 21	9 33	9 46	11
20	7 10	7 13	7 15	7 18	7 20	7 24	7 27	7 30	7 33	7 37	7 41	7 44	7 48	7 53	7 58	8 2	8 7	8 13	8 19	8 25	8 30	8 37	8 44	8 52	9 1	9 11	9 22	9 34	9 48	10
21	7 10	7 13	7 15	7 18	7 21	7 24	7 27	7 31	7 34	7 38	7 42	7 45	7 49	7 54	7 58	8 3	8 8	8 13	8 19	8 25	8 31	8 38	8 45	8 53	9 2	9 12	9 23	9 35	9 49	9
22	7 10	7 13	7 15	7 18	7 21	7 24	7 27	7 31	7 34	7 38	7 42	7 45	7 49	7 54	7 58	8 3	8 8	8 13	8 19	8 25	8 31	8 38	8 45	8 54	9 3	9 13	9 24	9 36	9 50	8
23	7 10	7 13	7 16	7 19	7 21	7 25	7 28	7 31	7 34	7 38	7 42	7 46	7 49	7 54	7 59	8 4	8 8	8 14	8 20	8 26	8 32	8 39	8 46	8 54	9 3	9 14	9 25	9 37	9 52	7
24	7 10	7 13	7 16	7 19	7 22	7 25	7 28	7 32	7 35	7 39	7 42	7 46	7 50	7 55	7 59	8 4	8 9	8 14	8 20	8 26	8 32	8 39	8 47	8 55	9 4	9 14	9 26	9 38	9 53	6
25	7 10	7 14	7 16	7 19	7 22	7 25	7 28	7 32	7 35	7 39	7 42	7 46	7 50	7 55	7 59	8 4	8 9	8 14	8 20	8 26	8 32	8 39	8 47	8 55	9 4	9 14	9 26	9 38	9 53	5
26	7 11	7 14	7 16	7 19	7 22	7 25	7 29	7 32	7 35	7 39	7 42	7 46	7 50	7 55	8 0	8 4	8 9	8 15	8 21	8 27	8 33	8 40	8 48	8 56	9 5	9 15	9 27	9 39	9 54	4
27	7 11	7 14	7 16	7 19	7 22	7 25	7 29	7 32	7 35	7 39	7 43	7 47	7 51	7 56	8 0	8 4	8 10	8 15	8 21	8 27	8 33	8 40	8 48	8 56	9 5	9 15	9 27	9 39	9 54	3
28	7 11	7 14	7 16	7 19	7 22	7 25	7 29	7 32	7 35	7 39	7 43	7 47	7 51	7 56	8 0	8 4	8 10	8 15	8 21	8 27	8 33	8 40	8 48	8 56	9 5	9 15	9 27	9 39	9 54	2
29	7 11	7 14	7 17	7 19	7 22	7 26	7 30	7 32	7 36	7 39	7 43	7 47	7 51	7 56	8 0	8 5	8 10	8 15	8 22	8 27	8 34	8 41	8 48	8 56	9 6	9 16	9 28	9 40	9 55	1
30	7 11	7 14	7 17	7 19	7 22	7 26	7 30	7 32	7 36	7 39	7 43	7 47	7 51	7 56	8 0	8 5	8 10	8 15	8 22	8 27	8 34	8 41	8 48	8 56	9 6	9 16	9 28	9 40	9 55	0

Cancer. Capricornus

Semidiurna. Seminocturna.

DIFFERENTIA TERTIA IN HIS QVAE ACCIDVNT PLANETIS SEPTEM IN SEMETIPSIS, ET quid accidat eis ab inuicem.

ET quia iam annuente Deo iam peregimus esse planetarum in semetipsis, & quid significent: prosequamur narrando quid eis accidat in semetipsis & ab inuicem, id est, à quibusdam erga quosdam.

Errantium stellarum vim & potestatem in qualitate, loco, situ, & denique cùm mutua, tum ad suos orbes cõparatione potissimùm spectari, suprà diximus. Priores tres modos in superioribus differentijs coniunxit: Itaque iam in differentia tertia quartum qui restabat aggreditur modum, in quo meantium siderum φαινόμενα, quæ ipsis vel propter diuersitatem orbium in quibus feruntur, vel ex respectu mutuo contingunt, examinanda atque exploranda sunt. Tales autem affectiones omnes, passiones planetarum vulgo vocant, sed eas passiones quæ planetas in suis orbibus absque vllo respectu ad alios comitantur, accidentia planetarum in semetipsis nominat: qualia sunt planetarum stationes, directiones, declinationes, latitudines, ascensiones, descensiones cùm in deferentibus, tum in Epicyclis. Apparentias verò, quæ non nisi ex collatione planetarum mutua intelliguntur, nominat accidentia planetarum ad se inuicem, quæ rursus sunt duplicia. Primò enim planetas ad ipsa luminaria confert, atq; docet quid sit planetę ortus, quid occasus, quid combustio, quid persona, quam Almugeam nominant. &c. Deinde combinationum quæ ex respectu planetarum mutuo exoriuntur, cùm multa millia numerari possent, autor præcipuas tantùm & quæ propter euidentiam effectuum obseruantur, recenset: vt sunt coniunctio, applicatio, defluxus seu separatio, prohibitio à ☌ vel aspectu obsessio, solutio, κενοδρομία, peregrinatio, feralitas, receptio & pulsatio, translatio luminis, contrarietas seu perturbatio, abscisio, collectio, delatio luminis, refrenatio, sublimitas & veneratio, dilectio & odium.

Signi-

1 *Significatio planetarum in semetipsis est, vt sit planeta ascendens in circulo augis suæ, minor lumine & magnitudine atque cursu, id est, cùm fuerit inter ipsum & suam augem minus XC. gradibus antè vel retrò: si autem fuerint inter ipsum & augem XC. gradus æquales, erit æqualis in lumine & magnitudine atque cursu: si verò fuerit extra hæc duo loca, id est, plus XC. erit descendens de circulo augis, & apparebit maior lumine & magnitudine, ac cursu velocior.*

2 *Et si fuerit portio eius æquata minus CLXXX. gradus, erit augens numerum: & si fuerit plus, erit minuens numerum: & si fuerit portio eius æquata ex CLXXX. grad. vel CCCLX. erit nec augens nec minuens: & si addatur æquatio æquata super medium cursum, dicitur augens cursum vel numerum: & si minuitur eius æquatio, dicitur minuens numerum.*

3 *Et quando aliquis planetarum altiorum trium vadit plus medio cursu suo, dicitur augere cursum: & si minus vadit, dicitur minuere cursum: & si vadit tantùm, dicitur cursu æqualis: & quando aliquis planetarum inferiorum vadit plus medio cursu Solis, erit augens cursum: quando vadit minus, dicitur minuens cursum: & quando vadit tantùm, erit cursu æqualis. Luminarium autem esse in cursu, est sicut esse trium altiorum planetarum.*

4 *Fit quoque planeta septentrionalis cùm transierit Genzahar suum, id est, cùm transierit per viam Solis iens à meridie in septentrionem: ille transitus, id est, illa*

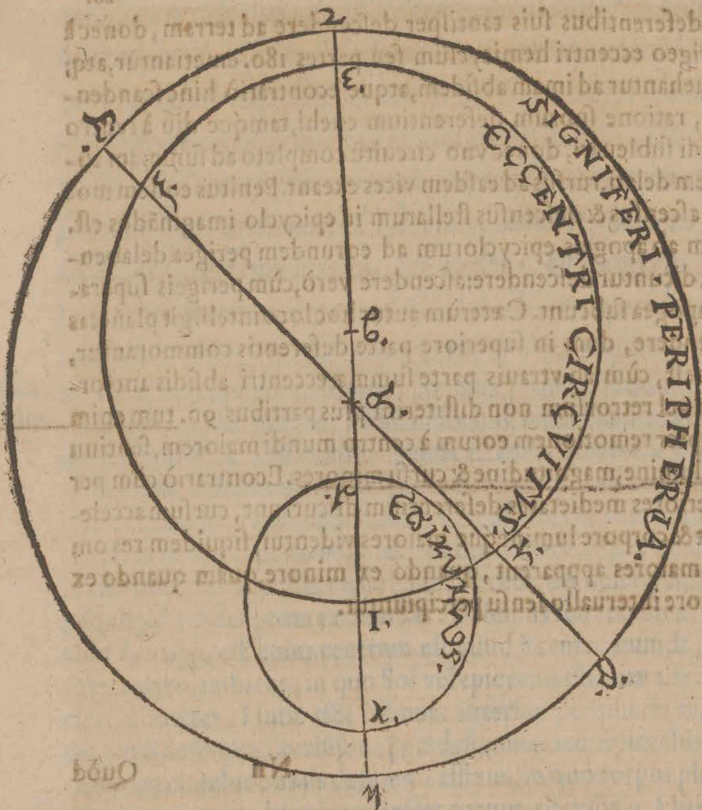
abscisio

abscisio circulorum, dicitur Genzahar. Cùm ergo planeta transierit ipsam abscisionem, & fuerit inter planetam & ipsam abscisionem minus XC. grad. erit planeta septentrionalis ascendens: & cùm fuerit à XC. vsque ad CLXXX. erit septentrionalis descendens: & cùm transierint hunc numerum, id est, cùm habuerit plus iens ad CCLXX. erit meridianus descendens: & cùm transierint hunc numerum iens ad CCCLX. erit meridianus ascendens. Hoc est esse planetarum in semetipsis.

Significatio planetarũ, &c.

1 De primo genere passionum, quibus planetæ ratione suorum orbium afficiuntur. Primò autem & ante omnia præcipit de ascensione & descensione planetæ, tam in deferente quàm in epicyclo inuenienda. Hîc voces aliquot, quæ ad negotium hoc conducunt, exprimendæ sunt. Circulus idem cum mundo centrum habens, ὁμόκεντρος seu concentricus dicitur, qualem in delineatione apposita repręsentat ex centro α descripta, literisque γ δ κ ϑ designata extremitas. Deferens seu eccentrus seu absis ἔκκεντρος est, cuius centrum est aliud à centro mundi, ipsum tamen ambiens, in quo Sol vel epicyclus planetæ alterius circumducitur. Hunc tibi insinuat interior peripheria super centro β descripta, literisque ε ζ κ ϑ designata. Sed Epicyclus est orbis seu circulus breuis deferenti affixus, in quo corpus planetæ gyratur, cuius imaginem refert paruus circulus, μ λ literis designatus, atque super centro ι descriptus. In horum vtroque duo insignia puncta notanda sunt, quorum vnum absis summa, alterum absis ima dicitur. Summa absis est punctum deferentis vel epicycli, ab intimo puncto vniuersitatis remotissimũ. Ptole. ἀπόγειον, vulg⁹ barbara voce augem, Põtanus apicẽ, culmẽ & summũ circuli vocãt. Ima absis est punctũ deferẽtis vel epicycli demissius, terręq; proximũ, à Ptolemęo περίγειον, vulgò oppositũ augis nominatũ. In delineatiõe nostra apogeũ eccẽtri insinuatur per literã ε, in epicyclo per literã λ: Perigeũ repręsentat in eccentro quidem litera ι, in epicyclo verò litera μ. His ita se habentibus perspicuum est, Solem aliorumque planetarum epicyclos in de-

in deferentibus suis tantisper descendere ad terram, donec à perigeo eccentri hemicyclum seu partes 180. emetiantur, atq; deuehantur ad imam absidem, atque econtrariò hinc scandentes, ratione suorum deferentium euehi, tamque diu à centro mūdi subleuari, donec vno circuitu completo ad summam absidem delati, rursus ad easdem vices exeant. Penitus eodem modo ascensus & descensus stellarum in epicyclo imaginādus est. Nam ab apogeis epicyclorum ad eorundem perigea delabentes, dicuntur descendere: ascendere verò, cùm perigeis superatis apogea subeunt. Cæterùm autor hoc loco intelligit planetas ascendere, dum in superiore parte deferentis commorantur, hoc est, cùm ab vtrauis parte summæ eccentri absidis antrorsum vel retrorsum non distiterint plus partibus 90. tum enim propter remotionem eorum à centro mundi maiorem, sentiuntur lumine, magnitudine & cursu minores. Econtrariò cùm per inferiores medietates deferentium discurrunt, cursum accelerant & corpore lumineque maiores videntur, siquidem res omnes maiores appparent, quando ex minore, quàm quando ex maiore interuallo sensu percipiuntur.

Quòd verò planetæ re vera reuoluant in eccētris atq; cōparatiōe ad signiferū, in sublimiore medietate ferant tardiùs q̃in medietate demissiore, exēplo Solis, quod facilè intelligat, declarabim⁹. Nemo est qui ignoret, signiferū ab ęquinoctiali in duo hemicyclia æqualia dirimi, ita vt vnū in boreā, alterū in austrū inclinet. Iā verò rursus omnib⁹ cōstat, plures esse dies ab ęqnoctio verno, ad æquinoctiū autūnale, q̃ ab hoc in illud. Nā Sol per hemicycliū boreū, quod sex æstiualia signa cōtinet, ambulās, dies $186\frac{1}{3}$ ferè cōsumit: alterū verò hemicycliū australe, quod sex signa hyberna possidet peragrās, dies $178\frac{11}{12}$ ferè saltem explet. Quū itaq; Sol spacio dierū $7\frac{1}{2}$ ferè citiùs medietatē australē pluftret q̃ borealē; liquet eū hîc lētiùs, illic verò ocyùs progredi.

Si enim

Si enim vbiq; ęquabiliter incederet, nō inęqualib⁹, sed ęqualib⁹ tēporib⁹ ęquales signiferi medietates trāsiret. Cui⁹ diuersitatis nulla alia causa est, nisi quòd Sol in orbe eccētro, cui⁹ centrū à cētro mūdi, vt dixi, diuersum est, reuoluitur. Nā si orbis Solē deferens mundo esset concentricus, tunc ab æquinoctiali in duo æqualia secaretur hemicyclia, atque ob id Solis constanti ęquabilique & regulari motu æqualibus temporibus emetienda. Id autem cùm non fiat, necessum habemus credere, Solem proprio motu deferri in eccentro supra mundi centrum sublato, atque ob id efficiente, vt ipse quamuis per proprios orbes æquabiliter promoueatur, nobis tamen in centro vniuersitatis hęrentibus dissimiles & inæquales in signifero progressus facere, lentiusque τὰ ἀπόγεια, & ocyùs τὰ περίγεια transire appareat. Quæ omnia satis crassè ob oculos ponuntur in grammatica nostra figura, in qua duæ lineæ in centro mundi per literam α designato sese κατὰ κορυφὴν secantes faciunt angulos æquales, & idcirco in figuræ extrema peripheria signiferum repræsentante æquales arcus, literis γ δ & κ θ designatos suscipiunt. Arcus verò interioris deferentis ijsdem angulis respondentes esse inæquales dissimilesque satis apparet. Ac maior quidem est is, qui circa ἀπόγειον literis ε ζ designatus est, quòd lineis longiùs à centro terræ procurrentibus intercipiatur; minor verò, qui circa περίγειον literis ι κ notatus lineis minùs procul à centro protensis concluditur. Porro cùm Sol suo æquabili motu quotidie æqualia spacia suæ absidis emetiatur, sequitur maiorem absidis arcum iuxta apogeum literis ε ζ designatum plura continere diurna curricula, quàm arcus iuxta perigeum literis ι κ designatus. His autem absidis arcubus ęqualibus & inæqualibus temporibus regularem motum sustinentibus, respondent æquales signiferi arcus, literis γ δ & κ θ designati. Quapropter Sol transiens arcum signiferi circa summam absidem literis γ δ designatum, plures dies absumet, & cursu tardior factus lentiùs incedere videbitur, quàm tum, cùm per oppositum & æqualem arcum signiferi circa demissam absidem literis κ θ designatum iter faciet. Idem iudicandum est de stellis errantibus reliquis, quòd videlicet centra ipsorum epicyclorum in eccentris æquabiliter circumuecta, super centro terrę inæqualiter ferantur, atque

per 15. primi elementorum.

 tur, atque

tur,atque temporibus æqualibus arcus signiferi inæquales trãseuntes, circa summas absidas tardiùs moueri, circa imas verò cursum accelerare videantur. Quod ad motum stellarum in epicyclis attinet,sufficit hic obseruare,eas in superiore paruorum circulorum medietate per signa consequentia progredi : & in inferiore eorundem medietate,ad signa antecedentia retrocedere.Lunę tamen in epicyclo motus non hanc,sed contrariam viam sequitur:siquidem per demissiores partes epicycli discurrens,per signa consequentia cursum mirum in modum accelerat: summas verò partes tenens,etiamsi signa antecedentia petat, nunquam tamen propter centri epicycli motum εἰς τὰ ἑπόμενα ocyorem retrocedens,sed saltem cursu tarda efficitur. Hæc est rudis Theoria scansionum descensionumque,progressuum & retrocessuum,quę quemadmodum ad calculum tabularum seu potius Ephemeridum applicanda sit,breuiter strictimq; attingere debemus. Arcus signiferi à summa eccentri abside ad centrum epicycli secundum ordinem signorum computatus,in Theorijs planetarum & tabulis motuum, Anomalia eccentri ęquata,& vulgò centrum planetæ verum dicitur. Id centrum quod elongationem centri epicycli à summa eccentri abside indicare dicimus, quomodo ex tabulis supputandum sit,suprà copiose indicatum est,nimirum per apogei à motu lõgitudinis ablationem atque eccentri prostaphęresin. Quòd si idem ex constitutis motibus vulgatarum Ephemeridum supputare velis,sic procede: Excerpe ex ephemeride verum motum planetæ, & ab eo apogeon,seu vt vocant,augem planetæ in secunda significatione, id est, arcum ab interfectione verna ad summam eccentri absidem supputatum,atque hic à nobis pro singulis planetis πιναχικῶς adscriptum,subtrahe,accommodata integra reuolutione seu duodecim signis, vt Astronomicus calculus exigit,quotiescunque subtractio fieri nequiuerit:quo facto,remanebit Anomalia eccentri æquata, seu vt vocant,centrum verum,hoc est,centri epicycli,seu potius ipsius planetæ à summa sui eccentri abside distantia, securè enim hoc loco differentiam inter motum verum centri epicycli & corporis planetæ negligendum putaui. Porro vt iam ad propositum reuertamur,si Anomalia illa eccentri vera partibus 180.seu sex signis minor

minor fuerit, planetam à ſumma eccentri abſide ad imam deſcendentem: ſi maior, ab ima abſide ad ſummam ſcandentem indicabit. Denique numerus partium 90. & 270. vtramque longitudinem mediam, ille primam, hic ſecundam oſtendet.

APOGEA PLAnetarum.

Planetæ	Signa	Part.
♄	8	28
♃	6	6
♂	4	$27\frac{1}{3}$
☉	3	6
♀	2	$15\frac{2}{3}$
☿	7	$28\frac{1}{2}$

Apogeorum quoque epochæ, hoc eſt, longitudines ſigniferi ab interſectione verna deriuatæ, atq; ad ſummas ſtellarum abſides procurrentes, quas hic adiecimus, etſi ad tempus noſtri exempli, hoc eſt, ad annum Chriſti Dei 1527. conſtitutæ ſint, tamen vel antecedenti vel conſequenti ſeculo in hac platica ſupputatione propter apogeorum lentiſsimam progreſsionem non perperàm accommodari poterunt. Perigea autem ex diametro locis apogeorum opponuntur, quod tenere plurimum proficit ad cognoſcenda loca, in quibus ratione ſuorum eccentrorum longiſsimè à terra recedunt, aut ad eandem proximè accedunt. Exempli gratia, Saturni à terra noſtro tempore diſtantia longiſsima eſt in p. 28. Sagittarij, breuiſsima verò in p. 28. Geminorum. Ad eundem modum de ♃ ♂ ☉ ♀ & Mercurij diſtantia vel propinquitate iudicandum eſt. Nam Lunæ abſides inſtabiliores ſunt, & ſemper diebus triginta ſigniferũ per luſtrant. Apogeon ſeu ſumma eius abſis menſis periodici princi pio vnà cum Luna ſub Sole eſt: die ſeptima, in partibus Lunæ oppoſitis: die decima quarta, vnà cum Luna partibus Solis ex diametro opponitur: die 22. denuò Lunæ opponitur: atque denique diebus octonis ferè pòſt: iterum vnà cum Luna Soli coniũgitur. Quòd ad aſcenſum deſcenſumque planetarũ in epicyclis explorandum attinet, de eo facilè iudicare eſt ijs, qui calculum loca longitudinis ſtellarum ſuppeditantem, de quo ſuprà egimus, intelligunt. Nam Anomalia orbis æquata, quam ęquatũ planetę argumentum nominant, ſi fuerit partibus 180. minor, planetæ à culmine epicycli ad perigeum eiuſdem deſcenſum indicat: ſi maior, eiuſdem à parte epicycli demiſsiore ad ſummũ faſtigium ſcanſionem declarat. Exempli gratia, in noſtro exem

plo Anomaliam coęquatam suprà deprehendimus, Saturni quidem p.45. 33 1ª, Veneris p.42. 50 1ª, & Mercurii p.65. 54 1ª: qui numeri trium harũ stellarum à culminibus epicyclorũ descensionem indicant. Econtrà verò Iuppiter & Mars, cùm illius Anomalia æquata sit p.337. 13 1ª, huius verò p.183. 9 1ª, relictis epicyclorum perigeis ad apogea eorundem conscendunt. Quòd si huius rei alium ac faciliorem characterem petis, eum tibi harmonia stellarũ, quam ad Solem obseruant, facilè suppeditabit. Etenim tres superiores in synodo Solis, & quod idem est, circa medias directiones summas epicyclorum absides occupant: Econtrariò circa medium tempus repedationis, Soliq; ex diametro oppositi imam absida eiusdem epicycli tenent. Post coniunctionem verò Sole ab ipsis recedente, ipsi quoque de culmine epicycli descendere incipiunt, atq; deinceps descendentes eam proportionem obseruant, vt tot partes semper distent ab abside epicycli summa, quanta est à planeta ad Solem distantia. Quapropter à planeta ad Solem secundum signorum successionem distantia, quam ex ephemeride desumere potes, de elongatione planetę à culmine parui circuli te satis certò admonere poterit. Cæterùm alia est duorum inferiorum siderum ratio. Quippe Saturni, Iouis ac Martis stellæ, & trium, & quatuor, & sex signorum spacio à Sole abesse possunt, Veneris ac Mercurij vix duorum. Superiores à matutina statione retroire incipiunt, inferiores, vespertina. Sed characterem, ex quo inferiorum in epicyclo ascensus descensusque faciliùs, quàm ex alijs notis cognoscitur, hunc esse puto, quòd in exortu matutino scandere: vespertino, imum epicycli petere soleant. Iidem Soli coniuncti, post exortum matutinum culminant: post vespertinum verò ad vnguem imam absida epicycli possident.

Ad extremum id scitu dignum esse putaui, quando planetæ terræ sint proximi, aut ab eadem longissimè distent tam deferentis, quàm ratione epicycli. Quando igitur Saturnus coniungitur Soli, circa finem Sagittarij: Iuppiter, circa partem sextam Libræ: Mars, circa finem Leonis, vtraque ex causa longissimè à terra abscedit: Econtrariò Saturnus postremas partes Geminorum: Iuppiter partem sextam Arietis: Mars postremas partes Aquarij percurrens, si Soli opponatur

tur

tur, itidem vtraque ex causa terræ fiet proximus. Nam Saturnus, vt de vno tantùm exempli gratia dicamus, primò ratione eccentri longissimè recedit à terra in Sagittario, deinde Soli coniunctus summitatem sui parui circuli occupat. Quapropter in huiusmodi statu à terra ipsum longissimè recedere est perspicuum. Pari ratione de maximo à terra abscessu vel accessu inferiorum iudicabis, siquidem loca absidum in eccentris, & tempora quibus per summas & imas partes epicyclorum feruntur, non latent.

Et si portio eius, &c.

2 Sententia est: Si Anomalia orbis æquata, seu argumentum eius æquatum, vt vocant, de quo paulò antè dicebamus, fuerit minus partibus 180. tunc planeta dicitur προσθετικὸς τῶν ἀριθμῶν, hoc est, auctus numero, quoniam tunc prostaphæresis, id est, æquatio argumenti medio motui planetæ, id est, vero motui centri epicycli additur, vt verus eius motus prodeat. Eadem orbis Anomalia æquata si habeat plus part. 180. ἀφαιρετικὸς τῶν ἀριθμῶν, hoc est, diminutus numero vocatur, propterea quòd Prostaphæresis tunc à vero motu epicycli subtrahitur, vt superatio verum locum planetæ nobis notum faciat. Exempli gratia, supra in ψηφοφορίᾳ Saturni anomalia orbis æquata deprehensa est p. 45. 33 1^{a}, 22 2^{a}, semicirculo nimirum longè minor, idcircò Saturno τῶν ἀριθμῶν προσθετικῷ existente, prostaphæresin eius æquatam, quæ est part. 4. 13 1^{a}, 55 2^{a}, motui epicycli vero, qui est part. 355. 6 1^{a}, 5 2^{a}, addidimus, vt verum locum Saturni à capite Arietis stellati produceremus, nempe part. 359. 20 1^{a}. Cui numero præcessionem æquinoctiorum veram adjicientes, verum Saturni locum ab apparenti æquinoctio produximus p. 26. 42 1^{a}, 20 2^{a}. Eodem modo si ψηφοφορίαν Veneris & Mercurij aspicias, auctos numero eos esse deprehendes. In Martis verò & Iouis calculo, cùm Anomalia æquata part. 180. excedat, vtrumque horum planetarum diminutum esse numero pronunciare poteris. Quòd si Anomalia æquata ad vnguem fuerit partium 180. vel 360. tunc quoniam lineæ veri motus planetæ & veri motus centri epicycli vniuntur, neq; auctus neque diminutus, sed æqualis numero dicitur. Id fusiùs & clariùs in Theorijs planetarum describitur.

Et quando aliquis &c.

3 De velocitate & tarditate motus planetarum, quibus addi debet progresſiones, ſeu vt vocant directiones, repedationes & ſtationes, & ſi quę ſunt aliæ quinque errantium ſtellarum adfectiones, quæ illis ratione ſuorum eccentrorum & epicyclorum contingunt, velox motu planeta dicitur, cùm in ſignorum conſequentiam motus eius verus maior motu medio fuerit. Sed tardus motu dicitur dum retrograditur, aut ſaltem tardiùs quàm ſit motus eius medius pergit. De his ſtellarum affectionibus facilimè iudicabis, ſi ex Ephemeride motum planetæ diurnum elicies, eundemque cum medio eius motu hic πινακικῶς deſcripto conferas, id quod in examinandis viribus ſtellarum ſedulò faciendum eſt. Nam ſtellæ cùm matutino exortu fulſerint, habuerintque motum verum medio motu maiorem, robuſtiſsimæ à Ptolemęo iudicantur: vbi illud ſimul obſeruare decet, quòd in tribus ſuperioribus non tantum faciat velocitas motus, ſicut in tribus inferioribus. In Venere igitur velocitas motus conſideranda eſt, & multum facit, magis in Mercurio, maximè in Luna.

MEDII PLANETARVM motus diurni.

	P.	ſc.1ª.	2ª.
♄	0	2	0
♃	0	4	59
♂	0	31	27
☉	0	59	8
♀	0	59	8
☿	0	59	8
☽	12	11	27

Porro progrediēs ſeu directus, vt vocant, planeta eſt, dum per arcum epicycli ſuperiorem inter puncta ſtationum interceptum diſcurrit, dumque motus eius in Ephemeride ſcriptus augetur, vnde & nomen accepit, vt taliter affectus, atque relictis partibus antecedētibus ſequentes inuadēs, προσθετικὸς dicatur. Manifeſta eſt autem inter curſus velocitatem & directionem differentia. Nam omnis planeta curſu velox ſimul directus eſt, non autem omnis qui directus eſt, neceſſario curſu velox exiſtit: ſiquidem circa principia directionum motus medius motū verum velocitate ſuperare conſueuit. Retrocedēs ſeu retrograd⁹ fit planeta, dū per inferiorē abſida parui circuli ambulat, motuſq; eius in Ephemeride ſcriptus minuitur, & rurſus nomē inuenit, vt ad hunc modū relictis locis ſigniferi ſequentibus ad præcedentia ſigna reuertens, προηγητικὸς dicatur.

dicatur. Stationalis στηρίζων fit, cùm in puncta stationum incidens veluti in cœlo firmatus stare, cursumq; inhibere videtur. Id agnosces, quotiescunque nullam in partibus & scrupulis varietatem in Ephemeridibus animaduerteris. Ad hæc syllabæ quoque D I & R E quinque planetarum columnulis Ephemeridum insertę, principia directionum & retrocessuum indicant. Sed & duæ stationes, prima videlicet & secunda, obseruantur. Prima statio πρῶτος στηριγμός, est epicycli punctum, à quo planeta descendens incipit retrocedere. Secunda statio δεύτερος στηριγμός, est epicycli punctum alterum, in quod planeta ex retrocessu incidens incipit derigi. Has planetarum affectiones omnes, de quibus modò diximus, admodum quoque facilè supputare poterimus, si per Anomaliam eccentri coæquatam canonem stationum planetarum ingredientes, conuenienter excerpamus tam primæ quàm secundæ stationis numeros, eosdemque mox ad coæquatam commutationis Anomaliam conferamus. Nam si numerum commutationis Anomaliæ æquatæ æqualem deprehenderimus stationis numero primo, planetam quoque in puncto stationis primę, vnde per repedationem ad perigeum epicycli descendit, commorari pronunciabimus. Si verò idem παραλλάξεως numerus stationis secundæ numero æqualis fuerit, planetam similiter stationalem in altero epicycli puncto, à quo per directionem ad summum fastigium eius scandit, hærere dicemus. Deniq; si Anomalia commutationis, vtriusque stationis numero inæqualis fuerit, planetā aut ὑπολειπτικὸν, aut προηγητικὸν indicabit: ac ὑπολειπτικὸν quidem, cùm numerus anomaliæ commutationis fuerit minor numero stationis primæ, vel maior numero stationis secundæ: προηγητικὸν verò, cùm eadem anomalia numero stationis primæ maior, & numero stationis secundæ minor fuerit. Ad tempus nostri exempli in ψηφοφορία ♄, cernitur Anomalia commutationis coæquata p. 45. 33 1ª: Anomalia verò eccentri coæquata par. 114. 32 1ª, cui in canone stationum sub titulo ♄, respondet numerus stationis primæ par. 114. 30 1ª, & stationis secundæ p. 245. 30 1ª: quorum numerorum cùm numerus Anomalię commutationis neutri consentiat, multoque minor numero stationis primæ existat, idcirco Saturnum hoc tempore extra stationum me-

tas verſantem, atque ὑπολειπτικὸν eſſe declarat. Ad eundem modum Veneris & Mercurij ſidera in ſigna conſequentia ire inuenta ſunt. Sed Mars contraria de cauſa deprehenditur eſſe προηγητικός. Nam ipſius Anomaliæ eccentri coæquatæ, quæ eſt par.97.32 1ª, reſpondét in tabula ſtationum numeri primæ quidem ſtationis par.16.325 ª, ſecundæ vero par.196.351ª à quorum vtroque anomaliæ cõmutationis coæquatę par. 183.10 1ª, numerus diſcrepans, ac numerum quidem ſtationis primę ſuperans, ab altero verò ſuperatus, Martis προήγησιν ſeu retroceſſionem indicat.

Fit quoq; planetarũ &c.

4 Sequitur ſecundum genus paſsionum, quo ſtellarum affectiones, quas ab habitudine ad æquinoctialem & eclipticam Solis capiunt, comprehenduntur. Eſt enim ſtellarum declinatio nihil aliud, quàm earundem ab æquinoctiali circulo verſus ſeptentriones auſtrumúe diſtantia. Et latitudo nihil aliud eſt quàm à medio ſignifero diſceſſus: qui ſimiliter duplex eſt, Auſtrinus videlicet & Arctous. Declinatio ſupputatur per lineam per polos mundi & verum locum ſtellę ductam. Latitudo verò per lineam per cardines ſigniferi & verum locum ſtellæ actam. Perſpicuum eſt autem, Solem quamuis declinationem habeat, nullam tamen vnquàm acquirere latitudinem, eò quòd planum deferentis eius in plano eclipticę ſemper permaneat. Reliquorum planetarum, quorum abſides ſeu deferentes planum eclipticę in centro mundi ſecant, atque ab eadem deflectentes certis metis abſcedunt, latitudo manifeſta eſt, ſed abſidum deuiationibus & epicyclorũ inclinationibus deflexionibusq; ita inuoluta, vt breuiter abſque obſcuritate tradi vix queat. Eſt tamen trium ſuperiorum hæc lex, vt ſicut Lunæ, ita ipſorum abſides ſingulę ad certum interuallum recedant ab Ecliptica, atq; ab eadem in centro vniuerſitatis ita ſecentur, vt illa abſidum hemicyclia, quæ apogea ſuſtinent, in partem mundi Arctoam, reliqua verò quæ perigea continent, in auſtrum ad certam minimeque variabilem, in Saturno quidem partium duarum cum ſemiſſe ferè: in Ioue partis propemodum ſeſquialterę, in Marte denique partis vnius diſtantiam remoueantur. Verùm enimuerò nodi Lunæ ab harum abſidum cum ecliptica commiſſuris in hoc differunt, quòd illhic quotidie tribus ſcrupulis in

signa præcedentia, hîc verò in consequentia non ocyùs, quàm apogea ad motum sphæræ octauæ, vt vocant, transferantur, ita vt apogea in septentrione, perigea verò in meridie peripherias ecliptice eque distantes describant, & nũquàm sicut in Luna suarum absidum nodos accedant. Etsi verò omnes omnium absidũ cum ecliptica intersectiones, commissuræ seu nodi, seu συνδεσμοι rectè vocentur, Ptolemæum tamen aptolesmatico tertio peculiariter commissuras Lunæ συνδέσμους, reliquorum verò planetarum τὰ καμπτια nominasse apparet. Porrò cùm hec absidum latitudo ab experientia discrepet, idcirco vt τοῖς φαινομένοις satisfiat, adiungitur ei alia latitudinum ratio, ab epicyclorum ad suas absides inclinatione desumpta, estque talis: Quando centrum epicycli alterutrum nodorum occupat, tunc planicies circuli parui tota iungitur circulo eclipticæ, & punctũ culminans eique oppositum in deferentis & eclipticæ sectionẽ incidit. At cùm idẽ centrũ epicycli extra nodos fuerit, perigeũ parui circuli declinat ab abside, idq; semper ad eam mundi partem, ad quam hemicyclium absidis, in quo epicyclus commoratur, recessit: apogeum verò eiusdem circuli tantũdem ad partem oppositam reflectitur. His ita se habentibus, perspicuum est, inclinationes perigeorum, latitudines absidum augere, & perigeorum easdem minuere. Exempli gratia, si centrum epicycli relicto nodo attollente boream subeat, & perigeum parui circuli certa ratione à planicie absidis similiter ad boream, apogeum verò eiusdem in partem oppositam eclipticam versus tantundem flectatur, perspicuum est, planetam per perigea epicycli discurrentem, atque extra vtrunq; planum vagantem, maiorem acquisiturum latitudinem, quàm quanta est eccentri ab ecliptica remotio: minorem verò lõgè, si per apogea seu superiores partes epicycli iter faciat, atque in medio cœli deferentis & ecliptice planis concluso commoretur. Ad eundem modum cùm centrum epicycli superato nodo deprimente vltrà eclipticam ad austrum labitur, perigea epicycli similiter ad austrum inclinata, si tum planeta transeat, maiorem latitudinem quàm quantus est absidis ab ecliptica abscessus acquiret: minorẽ verò, si per apogea eiusdem epicycli feratur: tum enim inter deferentis & eclipticæ circulũ consistet. Ex his omnibus liquet, lati-

tudines ſingularum partium abſidis ad variam epicycli inclina tionem multipliciter variari. Latitudines autem in tabulis motuum deſcriptæ eam ſaltem varietatem exponunt, quæ centro epicycli per limites ampliſsimæ ſtellarum latitudinis diſcurrente contingunt. Nos quoque hic tibi πινακικῶς trium ſuperiorum apogea & perigea in epicyclis tenentium latitudines ſubiecimus, ex quibus maximæ deferentium ab ecliptica remotionis variatio, quæ ab inclinatione apogeorum & perigeorum efficitur, manifeſta eſt.

SATVRNVS, CENTRO EPICYCLI eius tenente maximę latitudinis.

Borealem limitem		Auſtralem limitem.	
Culminās ſeu Soli iūctus, habet latitudinē bor.p.2.31ª.	Depreſſus ad imum epicycli ſeu Soli oppoſitus, habet latitudinem borea. p.3.31ª.	Culminans ſeu Soli iunctus, habet latitudinē auſt. par.2. 11ª.	Depreſſus ſeu Soli oppoſitus, habet latitudinem auſtra.p.3.11ª.

IVPPITER, centro epicycli ipſius luſtrante latitudinis maximę.

Limitem Borealem.		Limitem Auſtralem.	
Culminans deuiat ad boreā p.1.61ª.	Depreſſus deuiat ad boream p.2.51ª.	Culminans deuiat ad auſtr. p.1.41ª.	Depreſſ⁹ deuiat ad auſt. p.2.81ª.

MARS, centro epicycli eius luſtrante latitudinis maximæ.

Limitem Borealem.		Limitem Auſtralem.	
Culminās deuiat ad borea. p.1.61ª.	Depreſſus deuiat ad bor. p.2.51ª.	Culminans deuiat ad auſtr.par.0. 21ª.	Depreſſus deuiat ad auſt. p.7.301ª.

Reliquæ

Reliquę latitudinum mutationes, quę planetarum extra apogeorum lineam epicycli ſitum comitantur, quæq́ue centro epicycli limites amplisſimę latitudinis euagante contingunt, ex tabulis petendę ſunt, & iuxta ἀναλογίαν, prout centrum epicycli multum vel parum à limitibus medijs abeſt, per eccentri & commutationis anomaliam eliciendæ. Ac per commutationis quidem Anomaliam coæquatam ipſe numerus latitudinis, per eccentri verò anomaliam abſolutam ſcrupula proportionalia excerpenda ſunt, atque pars de numero latitudinis ſcrupulis illis proportionalibus congruens pro quæſita ſtellæ latitudine retinẽda. Et ne erres, totamq́; ſubſtantiã huius loci rectè intelligas, differentiam inter loca apogeorum & loca maximę latitudinis limitum, in conſpectu te habere oportet, hęc enim diuerſa ſunt. Ab apogeis abſidum ſtellæ terram propiùs accedentes, deſcendunt: à limitibus verò latitudinis amplisſimę recedẽtes, ad nodos pergunt. Martis tamen abſidis puncta apogeorum ab ecliptica plurimum remota ſunt, & idcirco cum punctis amplisſimæ latitudinis eius coincidunt. Cæterùm limes amplisſimæ latitudinis Saturni apogeum eccentri antecedit, atque ab eodem εἰς τὰ προηγούμενα ſpacio cœli partium 50. remouetur, ita vt centrum epicycli eius per cõſequentia ſigna promotum, priùs limitem amplisſimæ latitudinis quàm apogeum eccentri tranſeat. At Iouis amplisſimę latitudinis limes ſui eccentri apogeum ſequitur, atque ab eodem εἰς τὰ ἑπόμενα ſpacio partium cœli 20. receſsit. Iuxta hoc ergo Iouis apogeo partes 20. addentes, & partes 50. apogeo Saturni adimentes, facilè limitum nodorumq́ue omnium loca deſcribuntur, vt vides.

NODVS.

☊ attollens.				☋ deprimens.			
♄	p.	8	♌	♄	p.	8	♒
♃	p.	26	♋	♃	p.	26.	♑
♂	p.	27 1/3	♉	♂	p.	27 1/3	♏
♀	p.	15 2/3	♓	♀	p.	15 2/3	♍
☿	p.	28 1/2	♌	☿	p.	28 1/2	♒

Limites latitudinis ampliſsimæ.

Arctoæ.				Auſtrinæ.			
♄	p.	8	♏	♄	p.	8	♉
♃	p.	26	♎	♃	p.	26	♈
♂	p.	$27\frac{1}{3}$	♌	♂	p.	$27\frac{1}{3}$	♒
♀	p.	$15\frac{2}{3}$	♊	♀	p.	$15\frac{2}{3}$	♐
☿	p.	$28\frac{1}{2}$	♏	☿	p.	$28\frac{1}{2}$	♉

Cùm itaque in Marte ſummæ imæque eccentri abſides ſimul metę ampliſsimarum latitudinum exiſtant, idcirco per Anomaliam eccentri ipſius æquatam, ſimiliter vt in Luna, per motum eius in latitudinem verum de qualitate latitudinis ipſius, an videlicet ea arctoa ſit, an verò auſtrina, facilè colligimus. Nam quando coęquata anomalia eccentri Martis vel nihil eſt, vel integer ſemicirculus centrum epicycli in limitibus ampliſsimę latitudinis verſari indicat, borealis quidem, quando Anomalia illa nihil eſt, Auſtralis verò, quando ſemicirculus: ſed vbi dodranti exæquatur, centrum epicycli nodum euehentem occupat, vnde paulatim Aquilonem ſubit: vbi verò quadranti exæquatur, centrum epicycli itidem nodum alterum occupat, vnde ab ecliptica ad auſtrum deſcendit. Scandit itaque Mars latitudinē à perigeo ad boream, ab apogeo verò in auſtrum deſcendit. Idē ferè Venus & Mercurius faciunt, ſed differentiam facit diuerſus abſidum diſceſſus, qui quidem ſicut in Venere perpetuò arctous eſt, ita in Mercurio ſemper auſtrum ſpectat. Porro Saturni & Iouis ſidera hanc legem planè reſpuunt, propterea quòd meta ampliſsimę arctoæ latitudinis illi quidem citra apogeum eccentri p. 50. huic verò vltra apogeum p. 20. ponitur. Et hæc eſt cauſa, propter quam in tabulis Saturni præcipitur, per anomoliam commutationis eius excerpendam eſſe latitudinem auſtrinam quidem, dum coęquata anomalia eccentri partibus 40. maior, & partibus 220. minor fuerit: borea verò per reliquum Anomaliæ eccentri hemicyclium. In Ioue ſimiliter per Anomaliam commutationis capitur latitudo auſtralis, dum eccentri anomalia æquata maior partibus 110. & minor partibus 290. exiſtit: borealis verò per reliquum eccentri ſemicirculum. Non itaquę vt Martis, ita Saturni & Iouis latitudo à perigeis eccen-

trorum

trorum,ſed potius à metis ampliſsimæ latitudinis auſtralibus in boream ſcanditur: & ſimiliter non ab apogeis,ſed potius ab Arctois latitudinis limitibus ad auſtrum deſcendit. In noſtro exemplo in ψηφοφορία Saturni Anomalia eccentri coæquata reperta eſt p.114.32 1ª,14 2ª, quibus reſpondent ſcrupula proportionalia 57 1ª,50 2ª. Commutationis verò Anomalia coæquata reperta ſig.1. par.15.33 1ª, 22 2ª,qua tabulam latitudinis auſtrinæ, propterea quòd Anomalia eccentri partes 40. longè excedat, & partibus 220. ſit minor, ingredientes,deprehendemus correſpondentem numerum par. 2.9 1ª, qui per ſcrupula proportionalia 57 1ª, 50 2ª multiplicatus prodit numeros p.2. 4 1ª,20 2ª,30 3ª latitudinis auſtralis Saturni à limite latitudinis boreo vltra eclipticam ad meridiem deſcendentis,atque ab auſtrali limite partibus vix 15½ diſtantis.Indicat id ſemicirculo minor numerus p.164½, quem coæquata Anomalia eccentri cum partibus 50.quibus Saturni limes boreus apogeum eccentri antecedit,conſtituunt. Hinc facilè corrigi poteſt tot exemplaribus excuſis vulgatus & irreuocabilis lapſus noſter in differētia prima,vbi idem exemplum ſupputantes incautè Saturnum meridionalem,& ab apogeo eccentri deſcendentem diximus, id quod etiam veriſsimum eſt, ſed ad deſcenſionem latitudinis ab apogeis diuerſas metas habētis perperàm accommodatum. Hinc ſcrupula proportionalia 25 1ª,28 2ª,22 3ª Anomaliæ eccētri Iouis reſpōdētia per latitudinē p.1.7 1ª cōmutationi eiuſdē Iouis in tabula latitudinis auſtrinæ,(nā Iouis eccētri Anomalia coæquata partiū 264.exiſtens,maior eſt partibus 110.& minor partibus 290) reſpondentem multiplicantes, produximus p.o. 28 1ª,26 2ª,38 3ª. Latitudinem Iouis meridionalem à limite auſtrali ad boream ſcandentis, id quod numerus p.224.hemicyclio minor poſt partium 20. ab Anomalia eccentri detractionem relictus planè indicat.Denique ſcrupula 7 1ª,56 2ª,26 3ª, Anomaliæ Martis eccentri congruentia, in numeros latitudinis auſtralis, qui commutationi eiuſdem Martis reſpondet, nempe in par. 6. 35 1ª, 2 2ª,30 3ª ducentes, produximus par.o. 52 1ª, 16 2ª, 54 3ª, quę eſt auſtrina latitudo Martis,recèns nodū deprimentem tranſgreſsi ab ecliptica ad auſtrum progredientis. Indicat id Anomaliæ eccentri partium 108,numerus quadrantem

Fol.157.

drantē excedens & à ſemicirculo deficiens. Explicata rationē latitudinis trium ſuperiorum, reliquum eſt, vt idem in duobus inferioribus exponamus. Horum autem latitudines cùm adhuc variabiliores deprehenſæ ſint, idcirco triplici diſtinguuntur ſeu ratione ſeu differentia, quarum vna eccentris, reliquæ duæ epicyclis attribuuntur. Prima latitudo, quam eccentri ab ecliptica abſceſſus facit, propemodum talis eſt, qualis in tribus ſuperioribus: ſed differentia eſt in hoc, quòd abſides trium ſuperiorum conſtantem ab ecliptica diſtantiam cuſtodiunt: abſides verò duorum inferiorum inſtar cunarum ſuper diametro nodos connectente aſsiduò agitatæ aliquando cum ecliptica vniuntur, aliquando verò ab ea recedentes, eandemq; rurſus accedentes, interuallis planè inſtabilibus ab ecliptica diſtare conſueuerunt. Nam centris epicyclorum nodos occupantibus, abſides abſque vllo abſceſſu eclipticæ coniunguntur. Deinde verò cùm centra epicyclorum relictis nodis ad æquantis auges ceu maximæ latitudinis limites progrediuntur, tunc ipſæ quoque abſides centra epicyclorum deferentes, relicta ecliptica, paulatim ad latera ipſius diſcedunt, atque emenſo quadrante ſimiliter eādem eclipticam accedunt. Hic autem abſidis hinc atq; inde ſic, vt dixi, agitatę ab ecliptica diſceſſus, in Venere quidem ſemper borealis exiſtit, atque cùm maximus eſt, ſcrupula 10 1ª continet: in Mercurio verò ſemper borealis, amplitudinem ſcrupulorum 45 1ª nunquàm excedens. Deprehenſum enim eſt, cētrum epicycli Veneris nuſquàm alio quàm verſus ſeptētrionem, tam circa apogeum quàm circa perigeum deferri: Mercurij verò tantùm verſus meridiem. Hæc eſt prima Veneris & Mercurij latitudinis ratio, quam Ptolemæus τῶν ἐκκέντρων ἔγκλισιν, noſtri verò artifices deuiationem nominant. Reliquarum duarum rationum epicyclo attributarum vnam, quæ à Ptolemæo τῶν ἐπικύκλων ἔγκλισις, à noſtris declinatio vocatur, cum tribus ſuperioribus habent communem, qua vt dictum eſt, per epicycli apogeum & perigeum à plano deferentis inclinationem latitudines permutantur: alteram propriam & peculiarem à Ptolemæo λόξωσιν, à noſtris verò reflexionem, ſeu potiùs obliquationem vocatam, qua per medię epicyclorum longitudinis punctorum permutationem ipſę quoque variantur latitudines. Porro in

tabulis

tabulis motuum harum latitudinum ſingulæ peculiaribus explicantur canonibus, propria ſcrupula proportionalia attexta habentibus. Proinde operandi modus, quo Martis latitudo eruitur, pro ſingulis latitudinibus ſemel & in vniuerſum ter antè omnia repetendus eſt. Quod ad qualitatem latitudinis attinet, deuiatio Veneris, vt paulò antè dicebamus, ſemper borea eſt, Mercurij autem, auſtrina. Declinationum verò & obliquationum qualis latitudo ſit, tituli canonibus ſuperſcripti indicant.

His ita ſupputatis, ſi omnes latitudinis rationes fuerint vnius affectionis, ſumma omnium quæſitam tibi præſtabit latitudinem: ſin minùs, duarum vnius affectionis ſummam ad latitudinem tertiam quæ reſtat, per minoris à maiore ablationem conferre debemus. Nam ſuperatio erit quæſita latitudo, retinens nomen eius cuius exceſſus vel reſiduum fuerit. Exemplum: In ψηφοφορίᾳ Veneris cernitur Anomalia æquata eccentri ſig. 11. par. 22. 34 1ª, & commutationis Anomalia ſig. 1. par. 12. 50 1ª. Horum arcuum præſidio deprehenſa eſt Veneris deuiatio borea ſcrup. 7 1ª, 48 2ª, & declinatio ſcrup. 6 1ª, 33 2ª, auſtralis: Obliquatio denique ſcru. 57 1ª, 25 2ª borealis. Porro cùm deuiationi, quæ ſemper ſeptentrionalis eſt nomine conſentiat reflexio, ideo has latitudines coniungere debemus: quo facto, producemus par. 1. 5 1ª, 13 2ª, à quibus ablata latitudine declinationis, quæ eſt auſtralis ſcrup. 6. 1ª, 33 2ª, relinquitur latitudo adhuc borealis ſcrup. 58 1ª, 40 2ª Veneris aſcendentis. Ad eundem modum in Mercurio per eccentri & commutationis Anomalias æquatas, quarum illa eſt ſig. 6. par. 10. 5 1ª, hæc verò ſig. 4. par. 5. 54 1ª, deprehenſa eſt deuiatio quæ ſemper eſt meridionalis, ſcrup. 51 1ª, 48 2ª, & declinatio auſtrina ſcrup. 17 1ª, 51 2ª, & denique obliquatio borealis ſupputata primò par. 2. 37 1ª, 20 2ª, poſteà verò per adiunctionem decimæ ſui partis æquata factus eſt par. 2. 53 1ª, 4 2ª. Nam in Mercurij latitudinum calculo decima pars obliquationis reijcitur, dum eccentri Anomalia vel minor quadrante, vel dodrante circuli maior fuerit: additur autem per ſemicirculum reliquum, hoc eſt, dum Anomalia eccentri quadrante maior, & dodrante minor, ſicut in noſtro hoc exemplo, fuerit. Porro priores duę latitudines meridionales aggregatæ, faciunt par. 1. 9 1ª, 39 2ª, quæ à latitudine obliquationis reij-

nis reiicientes, reliquam facimus adhuc latitudinem borealem part. 1. 43 1ª, 25 2ª Mercurii descendentis.

In Ephemeridibus quoq; characteribus quinq; planetarum imponuntur literæ, quæ latitudinis ad borealem limitem scansionem, atque ad austrinum descensionem ostendunt: M A meridionalis ascendens, S A septentrionalis ascendens, M D meridionalis descendens, S D septentrionalis descendens. Quòd si in medio columnarum hæ literæ reperiantur, indicant circa illũ diem planetam latitudinem borealem in austrinam, aut econtrà permutare, aut finita scansione descẽdere, descensionisúe meta adepta rursum attolli. Deniq; in pede tabulæ planetarum ad primum, decimum & vigesimum mensis diem latitudines à literis modò expositis denominatę annotantur, quam si ad singulos dies intermedios accommodare placeat, duarum latitudinum immediatè conscriptarum differentia per numerum dierum intercidentium partienda est: nam numerus sectionis indicabit, quantùm pro quolibet die addendum minuendumúe sit, vt ad optatos dies latitudo certa exeat. De latitudine Lunæ per motum verũ latitudinis inuenienda, suprà dictum est. Ea in descriptione Ephemeridum quamuis plerunque omittatur, tamen quotidie ex tabellis latitudinis Lunæ in omnibus libris Ephemeridum ad hunc vsum descriptis facilimè excerpitur, hoc qui sequitur modo. Describas ex Ephemeride tam capitis Draconis quàm Lunæ verum motum in signis signorumq́; partibus. Hinc verum motum capitis ex vero motu Lunæ, assumptis, si opus sit, duodecim signis auferas, vt Lunæ à capite Draconis relinquatur distantia, quæ in Alphonsi & plerisque alijs tabulis vocatur argumentum latitudinis Lunæ verum, cuius signa communia in tabellæ præsentis capite vel pede, partes verò in latere dextro descẽdẽdo quidẽ si signa illa in summitate, ascendendo verò in latere sinistro, si signa illa in imo tabulæ reperta fuerint, nam numerus in angulo communi, vt vocant, ostendet tibi latitudinem Lunę quæsitam: quæ an ascendens, vel descendens, borealis australisúe nominanda sit, tituli tabellæ planè declarant. In nostro exemplo verus motus Lunę repertus est sig. 10. par. 27. 52 1ª, & verus motus capitis sig. 8. par. 25. 31 1ª. Iam surrepto posteriore à priori, relinquitur argumentum Lunæ ve-

næ verum ſignorum 2.par.2.21 1ª, quod in tabella oſtendet latitudinem Lunæ ſeptentrionalem aſcendẽtem par.4.ſcru.25 $\frac{2}{3}$ 1ª. Atque hæc eſt Alphonſina ratio latitudinis Lunæ argumentum à nodo Lunam attollente numerans, atque à plerisq; qui Ephemerides condiderunt, vſurpata.

TABVLA LATITVDINIS LVNAE.

	Septentrionalis aſcendens.						
Sig	0		1		2		na.
	Meridionalis deſcendens.						
Sig	6		7		8		na.
	P.	Sc.	P.	Sc.	P.	Sc.	
0	0	0	2	30	4	20	29
1	0	5	2	34	4	22	28
2	0	10	2	39	4	25	27
3	0	16	2	43	4	27	26
4	0	21	2	48	4	30	25
5	0	26	2	52	4	32	24
6	0	31	2	56	4	34	23
7	0	37	3	0	4	36	22
8	0	42	3	4	4	38	21
9	0	47	3	0	4	40	20
10	0	52	3	13	4	42	19
11	0	57	3	17	4	44	18
12	1	2	3	21	4	45	17
13	1	7	3	24	4	47	16
14	1	12	3	28	4	48	15
15	1	18	3	32	4	50	14
16	1	23	3	36	4	51	13
17	1	28	3	39	4	52	12
18	1	33	3	43	4	53	11
19	1	37	3	46	4	54	10

Partes Argumenti.

Partes Argumenti.

Partes Argumenti.

20	1	42	3	50	4	55	9
21	1	47	3	53	4	56	8
22	1	52	3	56	4	57	7
23	1	57	3	59	4	58	6
24	2	2	4	3	4	58	5
25	2	7	4	6	4	59	4
26	2	11	4	9	4	59	3
27	2	16	4	12	5	0	2
28	2	21	4	14	5	0	1
29	2	25	4	17	5	0	0
Septentrionalis descendens.							
Sig	5		4		3		na.
Meridionalis aſcendens.							
Sig	11		10		9		na.

Partes Argumenti.

Quòd ſi Ptolemæi, Copernici & Salueldenſis calculum ſequens, à boreo limite latitudinem Lunæ dimetiri velis, tunc ab argumento latitudinis Lunæ Alphonſino, & iam à nobis exempli gratia deſignato, ſig. 2. p. 2. 21 1ª, quadrantem ſeu tria commu nia ſigna, accommodato, ſi res ita poſtulauerit, integro circulo ſubtrahere debes, vt latitudinis Lunę à boreo limite verum mo tum reliquum facias, idque in exemplo præſenti ſig. 11. par. 2. 21 1ª; cuius præſidio ex canone latitudinis integro in calce tabularum prutenicarum deſcripto, tam quantitas, quàm qualitas latitudinis Lunæ facilè & non aliter deprehenditur, quàm per argumentum Alphonſinum paulò antè ex præſenti tabella eliciebatur, nempe p. 4. ſc. 25 $\frac{2}{3}$ 1ª bor. aſcen. Poſteriorem hunc inueniendæ latitudinis Lunæ modum vſurpauit doctiſsimus vir atque ſolertiſsimus Mathematicus amicus noſter intimus Ioannes Stadius in Ephemeridibus ſuis recèns ex tabulis Prutenicis ſupputatis, atque anno ſalutiferi partus 1555. vulgatis. Sed vt opinor, aliud agens, id quod doctiſsimis & diligentiſsimis hominibus ſæpiùs accidit, lapſus eſt in hoc, quòd pro vero latitudinis Lunæ motu à boreo limite habendo, argumento Alphonſino tria ſigna, quæ vt dixi, abijcere oportet, ipſe adijcienda prę

cepit,

cepit, atque tali supputatione die 4. Iunij, H. 14. Anni 1555. latitudinem Lunæ australem scandentem fecit, cùm tamen tum borealis descendensq; fuerit.

1 *De esse autem planetarum ab inuicem tractemus, scilicet quid accidat quinq; Planetis erga luminaria: & dicemus ex hoc quod dixit Ptolemæus de Almugea, hoc est, de visione inuicem faciei ad faciem, hoc est, cùm fuerit inter planetam & Solem: dum fuerit planeta occidentalis, id est, dum sequitur Solem tantum, quantum est inter domũ illius planetæ & domum Solis de signis, aut cùm fuerit inter ipsum planetam & Lunam, cùm fuerit orientalis à Luna, id est, dum succedit Luna tantum, quantum est inter domum planetæ & domum Lunæ ex signis, id est, cùm fuerit planeta tantum distans à Sole pòst, quantum distat domus eius à domo Solis. Similiter de Luna dicitur: quia cùm planeta successerit Soli & fuerit à Sole Saturnus scilicet in VI. signo: & Iuppiter in V. Mars in IIII. Venus in III. Mercurius in II. tunc dicitur esse in Almugea Solis. Similiter cùm fuerit inter vnumquenq; planetam & Lunam succedentem, hic numerus signorum vniuscuiusque planetæ dicitur esse in Almugea Lunæ.*

De ductoria, id est, securitate planetæ, scilicet qua tutus est radijs.

2 *Ex hoc ductoria planetæ, id est, vt sit planeta in suo haim, id est, in parte sibi propria, & aliquo angulorum ascendentis: & aliquod luminarium similiter in loco sibi consimili, in quadrante videlicet in aliquo angulo, ita quòd sit planeta in die orientalis à Sole: in nocte*

occidentalis à Luna. Et omnis planeta dicitur esse in sua ductoria secũdum quosdam, cùm fuerint inter planetam orientalem & Solem LX.grad.

3 *Et omnis planeta ex quo tegitur à radijs Solis, donec appareat de sub radijs, vocatur combustus: & dum incipit intrare radios, dicitur incœpisse comburi: & dum absconditur sub radijs & fuerit prope Solem per XII. grad. dicitur oppressus: & cùm fuerit cum Sole in vno gradu, fuerintque inter eos XVI. minuta vel infrà, & latitudo eius similiter, vocatur vnitus: & cùm transierit eandem vnionem petens exitum, donec videatur, vocatur euasus.*

4 *Et ex quo apparent tres altiores de sub radijs & incipiunt oriri, id est, apparere mane ante Solem, hoc est cùm fuerint propinquiores circulo hemisphærij orientalis, donec veniant ad oppositionem, vocantur orientales dextri: & ex quo transierint oppositionem donec coniungantur iterum Soli, vocantur occidentales sinistri.*

5 *Venus verò & Mercurius ex quo separatur aliquis eorum à gradibus Solis in medio retrogradationis suæ, & apparent donec comburantur à Sole in sua directione, vocantur orientales: & ex quo separantur à Sole in medio directionis suæ donec iterum comburantur in retrogradatione sua, vocantur occidẽtales masculini, & cùm fuerint in ortu suo, id est, cum fuerint orientales vocantur dextri, & dicuntur esse in occiduo suo, id est, cùm fuerint occidentales, vocantur sinistri, & dicuntur esse fœminei, & tunc sunt fortiores.*

6 Tres verò altiores postquàm exeũt de sub radijs Solis, vocantur orientales, & dicuntur augmentari in fortitudine vsque ad XXX. grad. à Sole, & vocantur post hoc vsque ad XXX. grad. alios, orientales fortes vel fortiores: & cùm transierint Solem LX. grad. vocantur planetæ orientales euntes ad debilitatem: donec veniant ad retrogradationem, tunc nominantur orientales retrogradi: donec sint & veniant in oppositionem: & post hoc erunt occidentales retrogradi, cùm transierint oppositionem, donec perueniant ad directionem: deinde à directione vsque ad LX. grad. post directionem, donec sit longitudo eorum à Sole XXX. graduum, dicuntur occidentales euntes ad debilitatem: deinde fiunt occidentales debiles donec intrent sub radijs Solis.

Inferiores quoque ex quo separantur à Sole, & ipsi retrogradi vocantur orientales debiles: sicq; esse non desistunt donec veniant ad directionem suam: & tunc fiunt orientales fortes, donec longitudo eorum sit à Sole, sicut longitudo Solis ab eis fuit dum cœpissent debilitari euntes ad retrogradationem: deinde fiunt orientales debiles, donec supponantur radijs Solis: post hoc sunt coniuncti, deinde combusti euntes ad apparitionem donec videantur: & ex quo separantur à Sole in directione vsque ad LX. gradus, sunt fortiores: & à LX. vsque ad horam suæ retrogradationis, erunt occidentales fortes: & donec fuerint cum Sole, erunt debiles. Et planeta cùm exierit de sub radijs Solis & nulli planetæ iunctus fuerit,

rit,

rit, dicitur quòd ſit in lumine ſuo. Hoc eſt eſſe planetarum cum luminaribus.

De eſſe au tem, &c. 1 Tertium genus paſsionum eſt collatio planetarum ad luminaria. Et primò de perſona ſeu intuitu planetarum ad luminaria. Almugea enim Chaldaica vox ſignificat hic nihil aliud, quàm planetarum cum Sole aut Luna eiuſmodi configurationem, qualem habent domicilia eorum cum domicilijs luminarium: quod accidit, quando tantum eſt interuallum inter planetam & ☉ aut ☽, quantum diſtat domus planetæ à domo ☉ aut Lunæ: quę quidem dignitas à Ptolemæo quoque probatur, vocaturque ἰδιοπρόσωπον: Verba ipſius hęc ſunt: λέγονται δὲ ἰδιοπροσωπεῖν, ὅταν ἕκαστος αὐτῶν τὸν αὐτὸν διασώζῃ πρὸς ☉, ἢ καὶ ☽ σχηματισμὸν, ὅνπερ καὶ οἱ οἶκοι αὐτῶν πρὸς τοὺς ἐκείνων οἴκους. οἷον ὁ τῆς ♀ (λόγου ἕνεκεν) ὅταν ἑξάγωνον ποιῇ πρὸς τὰ φῶτα διάστασιν, ἀλλὰ πρὸς ☉ μὲν ἑσπέριος ὤν, πρὸς δὲ τὴν ☽ ἑῷος, ἀκολούθως τοῖς ἐξ ἀρχῆς οἴκοις, hoc eſt, Stellæ ſuas quoque perſonas gerere dicuntur, quando ſingulæ eo modo cum Sole aut etiam Luna configurantur, quo domicilia ipſorum cum domicilijs luminũ, vt, exempli gratia, ſi Venus in ſexangula figuratione cum luminibus exiſtat, ita tamen, vt ad Solem veſpertina, ad Lunam verò matutina ſit, pro eo atque etiam domicilia collocantur. In Almugea igitur ☉ dicitur eſſe planeta, cùm à ☉ in planetam tot fuerint ſigna, quot ſunt à ♌ in domum principalem talis planetæ ſecundum ordinem ſignorum: aliàs enim non eſſet occidentalis, quod omnino in Almugea ☉ requiritur. Exempli gratia, Saturnus eſt in Almugea ☉, quando quintum ſignum poſt Solem tenuerit. Autor dicit ſextum, quod incluſiuè intelligendum eſt, veluti ſi ☉ ſit in ♎, & Saturnus in ♓, Saturnus dicitur eſſe in Almugea Solis. Sic ♃ ſi fuerit in quinto ſigno à ☉, Mars in quarto, dicitur Solem videre à facie ad faciem. Sic enim vulgus hanc dignitatem vocat. Sed ☿ dicitur ſuam perſonam gerere, cùm fuerit in ſequente ſigno pòſt, quocunque in loco fuerit ☉, veluti cùm ☉ eſt in ♎, & ☿ in ♏. Venus denique dicitur eſſe in Almugea ☉, cùm ſecundum ſignum, imò tertium incluſiuè à Sole obtinuerit, id eſt, cùm ſexangula radiatione à Sole diſtiterit, ipſa occidẽtalis exiſtens; qui ſanè intuitus nunquàm

ei exactè

ei exactè contingere potest, siquidem tot signis à Sole nũquàm soleat abscedere, quapropter hæc de aspectu ἐμ πλάτει intelligantur. Almugea Lunæ contingit planetis orientalibus à ☽ seu morantibus in signis locum Lunæ antecedentibus, ita vt à planeta in ☽ tot numerentur signa, quot sunt inter Cancrum & domum planetæ secundariam contra signorum succesionem, verbi gratia, Cancer & domus secundaria Saturni, nempe ♒ distant spacio sex signorum. Cùm igitur à ♄ ad ☽ secundum succesionem signorum sex signa numerabuntur, futura est inter eos, vt vocant, visio à facie ad faciem, quę omnia ex subiecta descriptione patent ad oculum.

Almugea ☉.

Cùm à Sole inclusiuè secũdũ ordinẽ signorũ in	Planeta		Signa
	♄	fuerint	6
	♃		5
	♂		4
	♀		3
	☿		2

Almugea ☽.

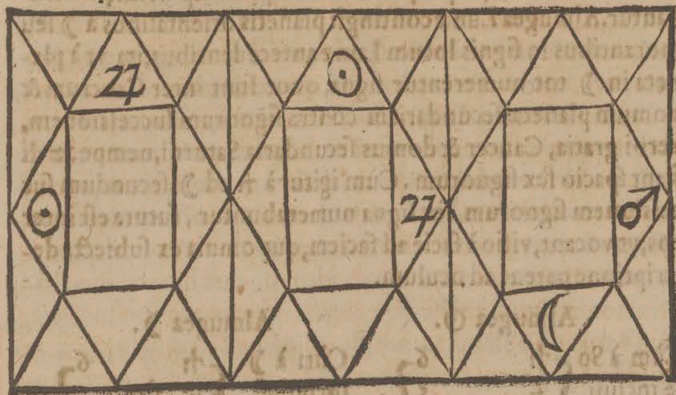
Cùm à ☽ inclusiuè contra seriẽ signorum in	Planeta		Signa
	♄	fuerint	6
	♃		5
	♂		4
	♀		3
	☿		2

Sed Ptolemæus lib. 3. cap. de parentibus, vbi vespertinos à ☽, & matutinos à ☉ præfert, pugnare videtur cum hac traditione, in qua orientales à ☽, & occidentales à ☉ requiruntur? Respondemus: Verum est, planetas matutinos à ☉, & vespertinos à ☽ optimè disponi. Sed si quando contingat eos esse vespertinos, optima earũ dispositio, quã in huiusmodi statu possunt cõsequi, futura est, quando tot signa à ☉ aut ☽ distiterint, quot signis domus eorum sequuntur ♌ aut antecedunt ♋.

2 Ductoriam planetæ vocant, cùm stella in locis suæ naturæ similibus, quod Hayz nominant, & in aliquo angulorum fuerit, & prætereà luminare conditionarium in angulo ab eo statuatur, ita vt in die planeta sit orientalis à ☉; & in nocte occidentalis à ☽. Id ferè continget, si in die planeta sit in decimo signo à Sole, tunc enim iuxta æqualem distributionem domorum potest esse in angulo à ☉ & orientalis: In nocte verò in quarto signo à ☽ secundum ordinem signorum. Nam hoc quoque casu & in angulo à ☽ consistere poterit, & post ☽ occidet. Augulus verò ex opposito hîc locum habere non potest, nam planeta luminaribus oppositus, nec orientalis nec occidentalis Ex hoc ductoria, &c.

 rectè di-

rectè dicitur. Cæterùm hanc dignitatem apud Ptolemæum non reperio.

Et omnis plane. &c.

3 ὕπαυγος dicitur planeta ſub radijs ☉ poſitus, ſubradiatus, quod verbum quia videbatur aſperius, placuit neotericis planetam Solis radijs in hunc modum affectũ vocare combuſtum. Iuxta communem opinionem planeta combuſtus dicitur, cùm à Sole minùs ſui orbis medietate diſtat, aut tantùm præciſe antè & pòſt. Sed rectiùs ſentit, & magis concordat cum Ptolemæo autor, qui à puncto occultationis ad emerſionis punctum, in quo radios Solis exuentes primò emicant atque apparent, planetas comburi hic tradidit. Cæterùm id tempus ſeu interuallum, quo planetæ ſub radijs Solis tecti latent, propter inæqualem ſignorum ſcanſionem deſcenſionemque non eſt conſtans, neque vt autor putat, ſemper partibus 12. antè & pòſt concluſum, ſed ratione diuerſorum tam planetarum quàm ſignorum multis vicibus variabile: ſicut videre eſt in ſequenti occultationis & emerſionis canone, ex tabulis Prutenicis huc tranſlato, qui indicat quando tam inferiores quàm ſuperiores apparere incipiant aut occultentur, quod ſcire plurimũ refert, ſiquidem planeta è radijs Solis recèns in conſpectum prodiens, optimum ſortitur ſtatum: occultatus verò, omnibus viribus caret. Vſus autem tabulæ eſt huiuſmodi. Ante omnia ex ſecunda facie Ephemeridum, vel ſi tabularum calculo vti fuerit integrum, per Anomaliam commutationis ſeu epicycli coæquatam iuxta do-

ctrinam.

ctrinā mox explicandam species ortus vel occasus cognoscenda est. Posteà per eiusdē stellę à Sole distantiā, vtrū cōspiciatur, vel nō cōspiciatur: an emergat, an verò se in radios Solares abdat, perscrutandū est hoc modo: Cum signo in quo est planeta, canonem occultationis emersionisque ingredere, atque arcum congruentem ei speciei ortus vel occasus excerpe. Nam hic arcus, si minor quàm distantia planetæ à Sole fuerit, conspicietur planeta: sin maior, intra radios Solares delitescet: sin æqualis, emerget vel occultabitur, prout distantia eius à Sole ad sequentes dies crescet vel decrescet. In nostro exemplo coæquata Anomalia Iouis est par. 337. scrup. 13 1ª, idcirco, cùm hinc constet, Iouem non multum abesse ab epicycli apogeo, manifestum est, eum vel paulò post occasum Solis cōspici, vel occasu vespertino eiusdem Solis radijs oppressum latere: quam hęsitationem longitudinis, qua Iuppiter & Sol dissident, ad arcum visionis collatio nobis facilè exoluit. Est autem Iuppiter in Geminorum parte 27. scrup. 12 1ª, distans à loco Solis partibus 18. scrup. 19 1ª. Et canon ad initium Geminorum sub titulo occultationis Iouis vespertinæ, ostendit par. 10. 16 1ª, arcum videlicet visionis minorem quàm est Iouis à ☉ distantia, atque ob id perspicuè declarantem, Iouem propediem radios Solis ingressurum, adhuc vespertino occasu post occubitum Solis conspici. Porrò cùm canon supponat, planetas tenere dodecatemoriorum initia, ideò cùm planetam vlteriores partes dodecatemoriorum lustrare deprehenderimus, parte ad 30. gradus congruēte vtentes, ad exactam huius arcus noticiam perducemur. In pręsenti exemplo partes Geminorum 30. in arcu visionis Iouialis vespertino, faciunt differentiam p. 1. 28 1ª, cuius pars partibus 27. congruens est p. 1. 6 1ª, quæ arcui initio Geminorum assignato coniuncta, parit arcum visionis exactum p. 11. scr. 22 1ª, qui & ipse Iouem quamuis τῇ ἑσπερίᾳ κρύψει vicinum, post Solis occasum conspici declarat. Ad extremum hos arcus in singulis climatis quoque adeò variari sciendum est, vt exactior harum rerum perscrutatio longè vberiores Canones desideret.

CANON EMERSIONIS ET OCCVLTATIOnis trium superiorum.

EMERSIO.

EXORTVS MATVTINVS.

	♄ P.	♄ Scr.	♃ P.	♃ Scr.	♂ P.	♂ Scr.
♈	29	28	19	33	29	0
♉	26	26	18	21	27	11
♊	22	10	14	15	22	14
♋	17	18	11	44	18	15
♌	14	8	9	44	16	7
♍	13	8	9	7	15	8
♎	12	15	9	0	14	12
♏	13	1	9	7	15	8
♐	13	47	9	44	16	7
♑	16	36	11	44	18	15
♒	21	16	14	14	22	14
♓	26	46	18	11	27	11

OCCVLTATIO.

Occultatio vespertina.

	♄		♃		♂	
♈	13	46	9	28	14	12
♉	14	7	9	38	15	8
♊	15	5	10	16	16	7
♋	17	9	11	44	18	15
♌	14	48	13	32	22	14
♍	22	0	15	23	27	11
♎	22	32	16	7	29	0
♏	21	20	15	23	27	11
♐	18	35	13	32	22	14
♑	16	36	11	44	18	15
♒	14	40	10	16	16	7
♓	14	0	9	38	15	12

CANON EMERSIONIS ET OCCVLTATIOnis duorum inferiorum.

EMERSIO.

	♀				☿			
	Exortus vespertin.		Occultatio matutina.		Exortus vespertin.		Occultatio matutina.	
	P.	Scr.	P	Scr.	P.	Scr.	P.	Scr.
♈	15	31	4	25	24	10	12	29
♉	13	48	4	29	21	15	12	18
♊	10	39	7	38	17	10	13	37
♋	8	38	8	58	14	9	14	9
♌	7	5	8	59	12	53	16	39
♍	6	53	10	46	12	8	20	23
♎	6	57	11	9	12	10	23	50
♏	7	11	11	26	12	41	23	49
♐	7	56	12	27	14	3	20	44
♑	9	18	9	28	16	19	16	19
♒	12	47	8	29	20	15	14	7
♓	15	28	7	43	24	38	12	14
	Exortus matutinus		Occultatio vesper.		Exortus matutinus		Occultatio vesper.	
♈	3	36	2	27	22	43	12	9
♉	4	9	3	30	21	23	12	12
♊	5	14	8	47	22	28	14	44
♋	10	12	10	44	18	48	19	48
♌	17	45	11	30	15	18	23	25
♍	23	40	7	43	13	18	26	37
♎	22	27	6	40	12	29	25	38
♏	15	14	6	17	12	10	20	35
♐	7	1	5	12	12	16	17	41
♑	2	18	2	18	12	15	12	30
♒	1	26	1	14	14	25	11	32
♓	2	43	1	31	18	22	11	47

Cùm verò ſtella fuerit cum Sole in eodem gradu,atque à Sole tam ſecundum longitudinem quàm latitudinem tanto ſpacio,quantum componunt Solis & ſtellę ſemidiametri apparentes diſtiterit,aut infrà, dicitur ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἡλίου εἶναι, hoc eſt,in corde Solis,ſeu vt peregrina,& tamen noſtris hominibus vſitata voce dicam, in Cazimi Solis exiſtere: quòd ſi minùs dictis ſemidiametris ſecundum longitudinem,ſed ſecundum latitudinem plus à Sole recedat, nihilominùs combuſtus manet. Exemplum talis coniunctionis ſit hoc:Sit Venus in p.15. ſcru. 44 1ª Capricorni in longitudine media, vbi ſemidiameter eius apparens eſt ſcrup.4 1ª abſque vlla latitudine: & Sol ſit in p.15. ſcrup.24 1ª,eiuſdem Capricorni,vbi ſemidiameter eius apparẽs eſt ſcrup.16 1ª,30 2ª.Diſtant ergo ſcrup. 20 1ª. Et quia ſemidiameter Solis eſt ſcrup.16 1ª,30 2ª, & Veneris ſemidiameter apparens ſcrup.4 1ª,erit ex ſemidiametris vtriuſque longitudo compoſita ſcrup. 20 1ª, 30 2ª,quod eſt plus ſcrupulis diſtantiæ,quæ ſunt ſaltem ſcrup. 20 1ª. His ita ſe habentibus,dicemus,quòd corpora Solis & Veneris ſe penè tangant.Nam contactus huiuſmodi ad vnguem cognoſcere vix eſt poſſibile,vt rectè admonet in tabulis directionum Monteregius. Idem iudica de coniunctione corporali planetarum cum Luna,aut fixarũ cum planetis alijs,in quibus omnibus tam ad latitudinem quàm longitudinem attendendũ. Nam cùm longitudine & latitudine concordauerint, corporalem, vt vocant,efficient coniunctionem, & cùm ratione latitudinis ſuis ſemidiametris plus diſtiterint, coniunctionem longitudinis ſaltem,vt mox dicetur,efficient: Magnitudines autem ſtellarum omnium apparentes ſuprà in principio quintæ differentiæ expoſuimus. *Folio 196.*

4 Huic tractationi planè vicinus eſt locus ſequens de ortu & occaſu ſiderum meantium.Stella dicitur matutino exortu exoriri,quando ante Solis emerſum cerni incipit: veſpertino cùm ab occaſu. Et occaſu matutino occultatur ſidus, quando circa auroram videri deſinit:veſpertino,quum à Solis obitu. His ita ſe habentibus, manifeſtum eſt,quatuor eſſe in vniuerſum huius apparentiæ formas:duas ortus,totidemq; occaſus: cuius rei tibi compendium per figuram deſcripſimus. *Et ex quo apparent, &c.*

ortus ἀνατολή	Matutinus ἑῷα / Vespertin⁹ ἑσπερία	quando incipiũt videri	Manè ante Solis ortum. / Vesperi paulò post Solis occasum.
occasu κρύψις	Matutinus ἑῷα / Vespertinus ἑσπερία	quando incipiunt occultari	Manè ante ortum Solis. / Vesperi ab occasu Solis.

Porro tres superiores sicut fixæ, à coniunctione Solis ad eiusdem oppositionem, dum ab apogeo epicycli ad perigeum eiusdem descendunt, orientales ἑῷοι καὶ προηγούμενοι, & à Sole in præcedentia relicti vocantur: ab oppositione verò ad coniunctionem, dum ab epicycli perigeo ad apogeum eiusdem contendunt, occidentales ἑσπέριοι καὶ ἑπόμενοι, & tãquam à Sole in partes signiferi consequentes collocati. Hinc patet, eos ex radijs Solaribus manè emergere, seu vt græci loquũtur, ἐπιτέλλειν, paulò post Solis coitum, quando ab apogeo epicycli aliquantulum εἰς τὰ ἑπόμενα recesserunt: & econtrariò vesperi occultari & euanescere, κρύπτεσθαι καὶ ἀφανίζεσθαι paulò ante Solis congressum, quando à perigeo epicycli sublati, ab apogeo eiusdem epicycli non multum absunt. Præter has duas formas nullas alias recipiunt, nisi quòd in Solis diametro positi peculiariter vocantur ἀκρόνυκτοι vel ἀκρόνυχοι, eò quòd sub initium noctis Sole occumbente, ipsi è regione ad vnguem in oriente horizonta conscendant, cùm anteà vltra citraque stationem primam commorantes, semper de nocte orirentur. Sed & Luna duas saltem formas, vnam ortus, alteram occasus, trium tamen superiorum formis contrarias obseruat. Ea etenim ocyssimo suo motu à synodo seu coitu ad plenilunium tendens ortu vespertino tribus superioribus ignoto exoritur: inde verò ab oppositione digressa, ad occasum matutinum tribus superioribus itidem ignotum properat. At duo inferiores, quòd quasi circa

Solem

Solem gyrati à Sole vix duorũ signorum spacio abesse posint, atque eo interuallo temporis, quo semel epicyclum permeant, bis Soli coniungantur, primò per directionem in absid e epicycli summa, deinde per retrocessionem in abside ima, omnes has quatuor formas ortuum occasuumque recipiunt. Primò enim vt Luna vespertino exortu emicant, cùm à Solis coniunctione atque ab abside epicycli summa aliquantulum processerunt, atque ad stationem vespertinam labuntur, à qua postea cùm ad imam epicycli absidem alteram coniunctionem petituri eunt, non multò antè perigeum epicycli radios Solis ingredientes vespertino occasu occultantur. In semicirculo igitur epicycli orientali, vbi ab apogeo eius ad perigeũ eiusdem descendunt, vocantur ἑσπέριοι καὶ ἑπόμενοι, contra quam tres superiores. deinde ab hoc loco ad stationem matutinam ascendentes, atq; non procul ab epicycli perigeo radios Solis exuẽtes, matutino exortu exoriuntur: denique stationem matutinam transgressi, cùm denuò ad summam absidem euntes iterumque Solis coniunctionem petentes, paululum ab apogeo epicycli absunt, occasu matutino occultantur, atq; postea ad easdem vices exeũt. Proinde intereà dum per semicirculum occidentalem mane antè Solis exortum apparent, ἑῷοι καὶ προηγούμενοι, sicut tres superiores, appellantur. In exemplari discursu rem alioqui obscuriorem reddemus longè facilimam. Sit epicyclus A C E G: Absis suprema siue longissima eius à mundi centro distantia A, vbi progressionis seu directionis medium est, & Solis Venerisque primus coitus: Exortus vespertinus B, vnde Venus in epicyclo descendit, atque progressionem minuit. Statio prima seu vespertina C, à qua incipit retrocedere. Occasus vespertinus fit in puncto D. Medium regressionis ac imum parui circuli absidis ostendit punctum E, sub parte 15. Tauri, vbi sidus rursus cũ Sole est. Exortus matutinus est F. Et matutina seu secunda statio fit in G, vnde progredi lucifer vel ☿ incipit. Punctum H est occasus matutinus, à quo ad Solis ☌ atque ad dictas vices iterandas celerrimè progreditur. Centrum mundi T. Epicyclo est impositum corpus ☉, & huic incumbit quadrans zodiaci, sub quo circulo centrum epicycli K vna cum linea medij motus Solis ab occidente in orientem prouoluitur, sidere per ambitum

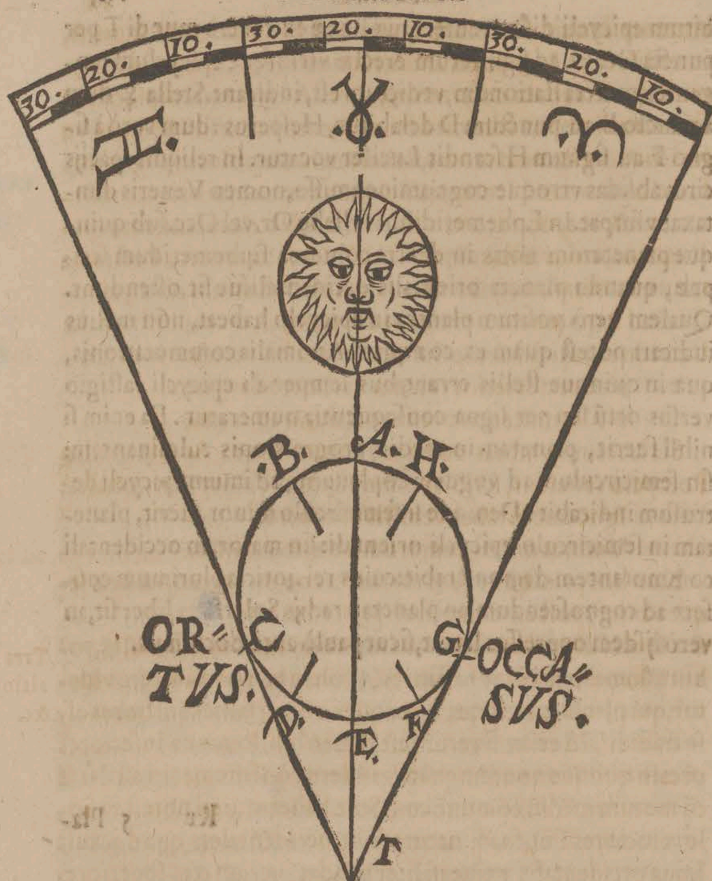
ἀνατολὴ ἑσπερία.

κρύψις ἑσπερία.

ἀνατολὴ ἑώα.

δύσις ἑώα.

bitum epicycli diſcurrente. Duæ lineæ ex centro mundi T per puncta C & G, ad ſigniferum erectæ vtriuſque epicyclum tangentes, puncta ſtationum, vt dictum eſt, indicant. Stella ♀ dum à puncto B ad punctum D delabitur, Heſperus: dum verò à ſigno F ad ſignum H ſcandit, Lucifer vocatur. In reliquis ſpacijs circa abſidas vtroque cognomine amiſſo, nomen Veneris duntaxat vſurpat. In Ephemeridibus ſyllabę Or. vel Occ. ſub quinque planetarum notis in dextra columna Ephemeridum ſcriptæ, quando planeta orientalis occidentaliſúe ſit, oſtendunt. Qualem verò poſitum planeta in epicyclo habeat, non meliùs iudicari poteſt quàm ex coæquata Anomalia commutationis, quæ in quinque ſtellis errantibus ſemper ab epicycli faſtigio verſus ortũ ſeu per ſigna conſequentia numeratur. Ea enim ſi nihil fuerit, planetam in medio progreſsionis culminantem: ſin ſemicirculum ad vnguem cõpleuerit, ad imum epicycli detruſum indicabit. Denique ſi ſemicirculo minor fuerit, planetam in ſemicirculo epicycli orientali: ſin maior, in occidentali commorantem demonſtrabit: cuius rei noticia plurimum confert ad cognoſcendum, an planeta à radijs Solaribus liber ſit, an verò ijſdem oppreſſus lateat, ſicut paulò antè docuimus.

Venus verò & Mercurius &c.

5 Planeta ante ☉ ortum emergens, orientalis dexter dicitur, non ratione plagæ, ſed quòd in dextra parte à Sole exiſtat. Similiter veſperi poſt Solis occaſum occumbens, vocatur occidentalis ſiniſter reſpectu Solis, quòd videlicet poſt Solem occidat, & in ſiniſtra plaga mundi à Sole reperiatur. Hîc obſeruare debes, quæ mundi partes dextræ ſint, quæ ſiniſtræ: de qua diſtinctione triplex eſt autorum ſententia. Prima eſt autoris & aſtronomorum, qui partem mundi Eoam ſiniſtram, & occidentalem dextram vocant. Plinius lib. 2. cap. 8. de mundo in occaſum curren-

currente inquit. Omnium autem errantium siderum meatus, interque ea ☉ & ☽ contrarium mundo agere cursum, id est, leuum, illo semper in dextrum præcipiti. Astronomi enim cœlum speculaturi pectus vertunt ad meridiem, vbi cursus siderum velocissimus est: nam motus stellarum iuxta polos vix sentitur. Huic contraria est sententia Geographorum, qui orientem dextrum vocant, occidentem sinistrum. Hi cœlum intuentes pectus polo, cuius altitudinem scrutantur, obuertunt. Postrema ratio est poëtarum, qui vniuersum hemisphærium ab æquinoctiali ad Aquilonem nominant dextram, alterum sinistram. In secundo μεταμορφώσεων Sol Phaëtonta his versibus instruit:

Neu te dexterior tortum declinet ad anguem:
Neúe sinisterior pressa rota ducat ad aram.

Sic Lucanus vmbras austrinas eorum qui ex Arabia auxilio Pompeio venerant, scribit commutatas esse in septentrionales:

Ignotum Arabes venistis in orbem:
Vmbras mirati nemorum non ire sinistras.

Nam hos priusquã essent torridam zonam egressi, vmbræ sequebantur, post egressum verò præcedebant.

6 Quòd dicit duos inferiores quando sunt occidentales, robur assumere, fieriq́ue fortiores, Ptolemæo contradicere videtur, qui planetas quinque orientales vniuersaliter fortiores esse tradidit. Id etiamsi verum est, tamen nihilominus inferiores occasu quoque nonnunquàm gaudere, consentaneum est. Nam cũ motum mediũ cõmunẽ cum Sole habeant, fieri potest vt Sole velociores sint, suaq́; natura fiant occidentales: qua de causa Luna occidentalis vniuersaliter gaudet, verùm tres superiores propter tarditatem motus occasu semper debilitantur. Tres verò altiores, &c.

DE HIS QVAE ACCIDVNT planetis ad se inuicem.

1 *Esse autem illorum erga se inuicem, hoc est, idem quod coniunctio, id est, cùm fuerint duo planetæ in duobus signis aspicientibus se, & fuerit leuior in signo suo minus gradibus quàm fuerit ponderosior in signo suo:*

fuerintq́; inter eos VI. gradus vel infrà: tūc dicitur quòd leuior eat ad coniunctionem ponderosioris: & cùm gradus eorum fuerint æquales, perficitur coniunctio eorum: & cùm transierit eum, erit ab eo separatus: coniunctio hæc dicitur coniunctio longitudinis.

Coniunctio verò latitudinis est, vt duo planetæ iungantur per latitudinem. Et si fuerit applicatio coniunctionis, oportet vt sit latitudo eorum æqualis in vna parte: & si fuerit coniunctio ex oppositione, oportet vt sint latitudines eorum æquales, ita vt latitudo vnius sit ascendens in septentrione, & alterius descendens in septentrione: vel vnius ascendens in meridie, & alterius descendens in meridie: aut si fuerit applicatio ex aliquo aliorum aspectuum, hoc est, quòd sit latitudo vnius septentrionalis ascendens, & alterius meridiana descendens: & è cōuerso in meridie: et hæc est applicatio latitudinis quæ dicta est.

2 *Et cùm separatur vnus planeta ab alio & nulli planetarum iungitur, quandiu in eodem signo fuerit, dicitur cursu vacuus.*

3 *Et cùm fuerit planeta in aliquo signo, & aliquis planeta non aspexerit hoc signum, *alter planeta quandiu in eodem fuerit, dicitur feralis vel agrestis.*

*lege talis pro alter.

4 *Et cùm separatur planeta leuis à planeta ponderosiori, & iunctus fuerit alteri, transfert naturam primi ad secundum.*

5 *Transfert etiam planeta naturam alio modo, hoc est, vt planeta leuis iungatur planetæ ponderosiori se, & ipse ponderosior iterum alteri se ponderosiori, tunc medius*

transfert

transfert naturam leuioris ad ponderosiorem. 6 *Si autem non iungitur vnus istorum alteri, & iungitur vterque alteri, tunc si aspexerit ille tertius planeta aliquem locorum circuli, reddit lumen eorum ad locum ipsum: & hoc vocatur redditus luminis.*

7 *Iterum si vnus planeta non iungitur alteri: sed alter planeta tertius in vtrosque transtulit lumẽ, tunc hæc coniunctio dicitur etiam redditus luminis.*

8 *Sequitur prohibitio, & fit duobus modis. Vno scilicet ex coniunctione, hoc est, cùm fuerint tres planetæ in vno signo, sed in diuersis gradibus: & fuerit ponderosior plus gradibus: tunc ille qui est medius, prohibet priorem, illum scilicet qui est minus gradibus ne iungatur ponderosiori donec pertranseat eum. Secundo modo, vt duo planetæ sint in vno signo, & leuior iungatur ponderosiori, alter quoque iungatur eidem ponderosiori per aspectum: ille ergo qui est cum eo in vno signo, aspicientem prohibet à ponderosioris coniunctione: si fuerint tamẽ gradus illius qui iungitur, & ipsius qui aspicit, æquales, id est, vnius numeri. Si verò ille qui aspicit fuerit propior gradui ponderosioris, erit coniunctio aspicientis.*

9 *Et si coniungitur planeta domino illius signi in quo fuerit, vel domino exaltationis seu domino cæterarum dignitatum in quibus fuerit, dicitur pulsare, id est, mittere naturam illius planetæ domini, scilicet eiusdem dignitatis ad eum.*

10 *Et si fuerit planeta in aliqua dignitatum suarum, & fuerit iunctus alij planetæ, qui habeat etiam partem*

dignitatis in eodem loco: mittit ei etiam vtranque naturam, suam scilicet, & illius cui iungitur: & hæc mißio omnis vocatur Alcobol, id est, receptio.

11 Nunc sequitur redditus, id est, quando iungitur planeta alicui planetæ qui comburitur, id est, qui fuerit sub radijs Solis vel fuerit retrogradus, redditq́; ei virtutem propter debilitatem suam, quam non valet retinere: tunc si fuerint vtrique planetæ in angulo vel succedentibus angulorũ, erit redditus cum proficuo: similiter si fuerit qui coniungitur ei, tantùm in angulo, & ille cui coniungitur receperit eum. Si autem fuerit planeta qui iungitur, cadens ab angulo, & ille cui cõiungitur, in angulo vel in sequenti angulorum, aut si vtrique fuerint cadentes, erit redditus cum detrimento.

12 Inde sequitur Almenen, id est, refrenatio, quæ fit quando planeta vult coniungi alteri: sed anteq̃ iungatur accidit retrogradatio, & sic destruitur eius coniunctio.

13 Hanc sequitur Alichorad, id est, contrarietas accidens. Hæc fit cùm aliquis planeta leuis fuerit multorum graduum in signo, & alter illo ponderosior minus gradibus, tertius quoque leuior primo volens coniungi ponderosiori: sed antequâm ei coniungatur, fit retrogradus ille leuior qui habet plures gradus, & iungitur & applicatur illi ponderoso, & transiens illum iungitur etiam alteri planetæ leuiori: & sic destruitur coniunctio illius prioris cum ponderoso.

14 Sequitur Alfazim, id est, frustratio. Hæc quoq; fit cùm aliquis planeta petit coniunctionem alterius plane

tæ, sed

tæ, ſed antequàm perueniat ad eum, mutatur iſte in aliud ſignum, & erit aliquis planeta in paucis gradibus aſpiciens ipſum ſignum, & erunt radij eius in initio ſigni. Cumque exierit ſequens planeta de primo ſigno, iungitur iſti aſpicienti, & annullatur coniunctio quam habebat cum illo, ſcilicet cum primo.

15 *Hinc ſequitur abſciſio luminis, hoc eſt quando aliquis planeta petit coniunctionem alterius, & fuerit in ſecundo ſigno à ſigno illius cui iungitur alter planeta: ſed antequàm iungatur ei, priùs fit ille qui eſt in ſecundo ſigno retrogradus, cõiungiturq́; ei & abſcindit lumen ſuum à planeta qui volebat coniungi ei.*

16 *Similiter ſi fuerit planeta iens ad coniunctionem alterius planetæ, & ipſe alter planeta cui vult iungi, petat coniunctionem alterius planetæ ſe ponderoſioris: ſed antequàm perueniat leuis ad gradus ponderoſioris, iungitur ipſe ponderoſus alteri ſeipſo ponderoſiori, & abſcindit lumen illius à planeta primo leuiori.*

1 Sequitur quartum genus paſsionum, quæ accidunt planetis inuicem collatis. Huius generis primum accidẽs eſt συζυγία (Esse autẽ illorũ, &c.) ſeu συναφὴ, id eſt, copulatio: quæ fit, quando ſtellæ aut in vna cœli regione, aut in ſignis radiatione ✱ □ △ ☍, vel denique antiſcio ſe reſpicientibus extiterint. Nam vox συζυγία & συναφὴ generalis eſt, & non ſolùm σύνοδον ſeu coitum, ſed & μαρτυροποιΐαν, id eſt, teſtimonium per aſpectum ſignificat. Atque has voces ita diſtinguendas eſſe phraſis Ptolemæi ſatis indicat libro Apoteleſmaticorum quarto, vbi περὶ τῆς ποιότητος τῶν γυναικῶν agens, ita ſcripſit: κἂν μὲν οἱ τὰς τῆς ☽ συναφὰς ἐπέχοντες τῶν ἀστέρων ἤτοι κατὰ κολλήσεις, ἢ καὶ κατὰ μαρτυροποιΐας ἀγαθοὶ τυγχάνουσι, λαμβάνουσι γυναῖκας ἀγαθὰς, ἐὰν δὲ κακοποιοὶ τὰς ἐναντίας. Porro copulationũ alia eſt partilis ſeu perfecta, alia platica ſeu imperfe-

imperfecta. Ac partiliũ alia est longitudinis, alia latitudinis, atq; omniũ copulationũ absolutissima. Ac partili copula lõgitudinis cõmittuntur stellæ, quãdo reperiũtur vel in vno circulo per polos signiferi descripto, vel in diuersis, sed tamẽ per partes Eclipticæ partiliter sese respicientes ductis, etiãsi versus latera mundi latitudine disiungantur. Vt si Sol sit in principio Leonis, & Mars ibidem cum latitudine sua meridionali, quam potest habere maxima, tunc Mars dicetur partiliter Soli iunctus secundũ longitudinem, etiamsi latitudine spacio cœli septem gradus cõplente disiungantur. Similiter iudicandum est de aspectuum copulationibus. Sed latitudinis partili copulatione cohærent stellæ, quando præter congruentiam longitudinis latitudine quoque conueniunt. Hæc in aspectibus neglecta in Solis stellarum corporeis congessibus, & etiam, vt videtur, in diametralibus oppositionibus à Ptolemæo obseruatur, vnde & σωματικὴ συζυγία dici meretur. Etsi verò corpora stellarum vnico saltem casu ad oppositionem transeant: tamen eas pluribus modis corporibus posse congredi manifestum est. Primò, si, vt autor dicit, in applicatione coniunctionis ad vnam plagam mundi simul tendentes, æqualem consequantur latitudinem. Veluti si Luna cum Marte scrupulis longitudinis congruentes, & ad Boreum maximæ latitudinis limitem, aut inde ad nodum euehentem simul tendentes, æqualem habeant latitudinem, perfectissimè tũ quod ad longitudinem, tum verò quod ad latitudinem attinet, coibunt. Deinde possunt stellæ corporaliter & perfectissimè coniungi, quamuis ad diuersos vel limites vel nodos iter faciant, si modò latitudines eorum vnius formæ, hoc est, septentrionales vel australes æquales fuerint: & hoc est quod dicit autor, oportere in hoc casu id accidere, vt latitudo vnius sit ascendens in septentrione, & alterius descendens in septentrione: vel vnius ascendens in meridie, & alterius descendens in meridie. Exempli gratia, si Luna cum Saturno in partibus & scrupulis secundum longitudinem ita congruat, vt Saturnus sit iuxta nodũ suum anabibazonta, atque boream subiens adeptus sit iam latitudinem septentrionalem trium scrupulorum: Luna verò à boreo limite descendens, sit appropinquans ad nodum suum catabibazonta, minuens latitudinem septentrionalem, & distans ab

Ecli-

Ecliptica ſimiliter tribus ſcrupulis, efficietur Lunæ & Saturni σύνοδος σωματώδης, id eſt, corporum coniunctio perfectiſsima, quod attinet ad longitudinem & latitudinem, adeò vt Luna in tali conuentu ſtellarum illarum conſpectum nobis adimeret, niſi ampliſsima παράλλαξις, ſeu, vt vocant, diuerſitas aſpectus id ipſum impediret. Inde verò à corporeo coitu vltrà citraúe, antrorſum retrorſumúe, ſpacio quod ſemidiametri apparentes vtriuſque ſideris componunt, abſcedentes, platicam cõiunctionem tamdiu cuſtodiunt, dum, vt mox dicetur, radij ipſorum miſcentur. Ex his quæ dixi, quid ſit ſtellarum σωματικὴ σύνοδος, eſt perſpicuum. Reliquum eſt, vt σωματικοὺς σχηματισμοὺς, id eſt, aſpectuum corporeas copulationes exponamus, quarum diametralis non tantùm diuerſas atque æquales, ſed & contrarias latitudines, hoc eſt, vnam borealem, alteram verò auſtralem deſiderat. Exempli gratia, ſi ♂ ſit in principio Capricorni, cum auſtrali latitudine deſcendente p. 7. Venus verò ſit in principio Cancri, habens latitudinẽ borealem aſcendentem ſimiliter p. 7. Mars Veneri perfectiſsimè & σωματικῶς opponetur. Stellæ verò lõgitudinis partibus 180. diſtantes, ſi latitudines cõtrarias non habuerint, id eſt, ſi vna ſeptentrionem luſtrante, altera in parte meridionali non ſit, in partili diametro longitudinis verſantur, & non latitudinis aut σωματικῶς, quantũuis latitudines ęquales & diuerſas, hoc eſt, vnam aſcendentem, alterã verò deſcendentem habuerint. Porro reliquarum corporearum copulationũ, quas Ptolemæus contempſit, autor vnico ſaltem verbo inſinuare videtur, Soli iuniores obſeruant: Triquetræ, quamuis contrarias, non tamen æquales latitudines deſiderant. Hexagonæ nec æquales nec contrarias, ſed ſaltem ad vnam plagam inæqualiter tendentes, expoſcunt. Quadrangulares denique corporum copulæ nihil horum admittunt, ſed omninò id flagitant, vt vtraq; ſtella, vel ſaltem earum altera ſit in Ecliptica, atque latitudinis omnis expers. Quæ omnia facilimè intelliguntur ex ſpeculatione de aſpectibus Ioannis Blanchini, qui in circulo quodam magno ſuper Eclipticam inclinato, & per corpus ſtellæ quantamcunq; latitudinẽ habentis tranſeunte, radiationum ſeu aſpectuum interualla accipit. Huius circuli vterque polus exiſtit in circulo latitudinis per polos Eclipticæ & centrum ſtellæ deſcri

pto,& tanta intercapedine diſtat à polis Eclipticæ, quanta eſt ipſius ſtellæ latitudo, ſeu ab ipſa Ecliptica remotio. Cùm autem omnes circuli magni in ſphæra ſeſe mutuò bifariam interſecent, perſpicuum eſt, ſtellarum latitudinem quantamcunque habentium, vtrumque quadrangulum perinde ac ſi latitudine carerent, in Ecliptica perpetuò manere, vtroque trigono & hexagono vnà cum diametro extra Eclipticam non vno modo, ſed variabiliter cadentibus. Nam ſi latitudo ſtellæ fuerit ſeptentrionalis, vterque eius hexagonus in latitudine ſeptentrionali manebit, diametro cum ambobus triangulis ad meridionalem plagam procurrentibus. Econtrariò verò ſi latitudo ſtellæ meridionalis fuerit, vterque quoque eius aſpectus ſextilis in meridionali parte mundi commorabitur, oppoſitione cum ſuis collateralibus triangulis ad ſeptentriones tranſmiſsis: cuius rei tibi compendium grammatico typo ſubiecimus. Appoſuimus autem & numeros, qui indicant latitudines triquetrarum & ſextilium radiationum, quæ à ſtellis plus octonis partibus ab Ecliptica minimè diſtantibus deriuantur. Vt in exemplo paulò antè à nobis poſito, Mars principium Capricorni tenens cum latitudine auſtrali p. 7. vtrunque hexagonum in meridie relinquit, diſtantem ab Ecliptica p. 3. 29 1^a, 37 2^a, reliquis radijs omnibus, exceptis quadraturis, qui in Eclipticam ad vnguem procidunt, ad ſeptentriones eiaculatis. Ac oppoſitæ radiationis tanta eſt latitudo, quanta ipſius Martis, nempe p. 7. ſeptent. triquetrarum verò par. 3. 29 1^a, 37 2^a, etiam ſeptent. id quod oſtendunt adſcripti numeri, & prætereà id quoque monſtrant, trigonos & hexagonos tanto penè interuallo diſtare ab Ecliptica, quanta eſt medietas ſtellarum latitudinis.

TABEL-

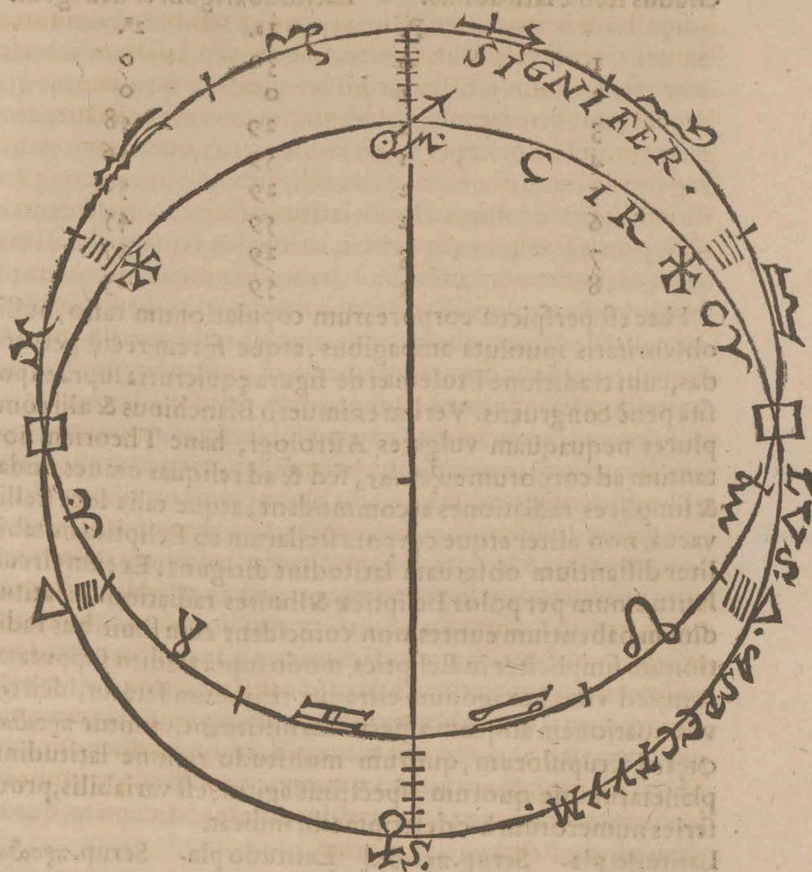

TABELLA EXPLICANS LATITV-dinem trigoni & hexagoni stellarum ab Ecliptica plus p. 8. non distantium.

Gradus ſtellæ latitudinis.	Latitudo trigoni & hexagoni. P.	1a.	2a.
1	0	30	0
2	1	0	0
3	1	29	58
4	1	59	56
5	2	29	52
6	2	59	45
7	3	29	37
8	3	59	25

Hæc eſt perſpicua corporearum copulationum ratio, nullis obſcuritatis inuoluta ambagibus, atque ſi rem rectè perpendas, cum traditione Ptolemæi de figura ęquicruria ſuprà expoſita penè congruens. Verùm enimuerò Blanchinus & alij complures nequaquàm vulgares Aſtrologi, hanc Theoriam non tantùm ad corporum συζυγίας, ſed & ad reliquas omnes nudas & ſimplices radiationes accommodant, atque talia loca ſtellis vacua, non aliter atque corpora ſtellarum ab Ecliptica notabiliter diſtantium obſeruata latitudine dirigunt. Et cùm circuli latitudinum per polos Eclipticæ & limites radiationum latitudinem habentium euntes, non coincidant cum limitibus radiationum ſimpliciter in Ecliptica modo ſuprà tradito ſupputatarum, ſed vltra hexagonum citraque trigonum ferãtur, idcircò, vt æquationem aliquam aſpectuum inſtituant, vtuntur προσθαφερέσεως ſcrupulorum, quorum multitudo ratione latitudinis planetarum, de quorum aſpectibus agitur, eſt variabilis, prout ſeries numerorum hic deſcripta tibi indicat.

Latitudo planetæ. p.	ſcr. 1a.	Scrup. προσθαφαιρέσεως. 1a.	Latitudo planetę. P.	Scr. 1a.	Scrup. προσθαφαιρέσεως. 1a.
0	30	0	4	30	5
1	0	0	5	0	6
1	30	1	5	30	7
2	0	1	6	0	8
2	30	1	6	30	10
3	0	2	7	0	11
3	30	3	7	30	13
4	0	4	8	0	15

Adduntur autem hæc ſcrupula hexagonis & adimuntur trigonis. Exemplum, Martis in p.15.49 1ª Capricorni cum latitudine meridionali par.7.commorantis, ſextilis aſpectus ſiniſter cadit in par.15.49 1ª Piſcium, cui ſi adijcias ſcrupula 11 1ª, ſeptem partibus latitudinis correſpondentia, deprehendes aſpectum Martis ſiniſtrum æquatum cadere ad vnguem ad finem partis 16 ♓, cum latitudine meridionali par.3.29 1ª, 37 2ª. Cæterùm eiuſdem Martis triquetra radiatio ſiniſtra, quæ per longitudinē ſigniferi ſimpliciter ſupputata cadit in p.15.49 1ª Tauri, quando propter æquationem eadem ſcrupula 11 1ª omittit, in p.15. 48 1ª Tauri deſinit, cum latitudine boreali p.3.29 1ª, 37 2ª. De dextris radiationibus idem eſt iudicium. Ego verò nullam cauſam effatu dignam deprehendere potui, quæ artifices potuerit meritò aut debuerit impellere, vt ſectarentur hanc laborioſam moleſtamque operationem, quæ multam oſtentationem & fructum nullum præ ſe ferre videtur. Quidā eam autoritate Monteregij munitam prodiderunt: Sed non ſatis conſideratè. Nam Monteregius hanc rationem operandi tamquam infirmā & inutilem reijcit, tantùm abeſt vt eam probet, atque nudas ſimpliceſque ſtellarum latitudine præditarum radiationes abſque vlla obſeruatione latitudinis ad Eclipticam traducere docet, hoc modo. Omnis ſtella, ſicut omnes alios, ita etiam illos efficaciſſimos quos obſeruamus radios orbiculariter effundit, ita vt pro hexagona radiatione habeamus peripheriā illius circuli, qui ab vno hexagoni magno cœli circulo inſcriptibilis latere taliter deſcribitur, vt dicti lateris vna extremitas in centrum ſtellę deſinens fixa maneat, ipſum verò latus vnà cum limite extenſionem terminante ita circumducatur, vt in locum vnde moueri cœpit, reuoluatur. Similiter iudicandum eſt de omnibus radiationibus reliquis, niſi quòd Monteregius non aliter quàm Blanchinus locum radiationis quadratæ à loco longitudinis planetæ quadrante Eclipticæ ſemper diſtare, & radiationem oppoſitam ad terminum diametri deſinere voluit. His ita ſe habentibus, perſpicuum eſt, radium hexagonum nulla ſui parte ad Eclipticam peruadere, ſi latitudo ſtellæ partes 60. excedat: duobus verò in locis Eclipticam diſpeſcere, ſi ſtellæ latitudo partium 60. minor fuerit. Exemplum: Decretum ſit explorare, ad quas

Problemate 31. tab. direct.

partes Eclipticæ proijciat suos sextiles radios Mars, positus in par. 15.49 1ª Capricorni, cum latitudine meridionali par. 7. Si iam id in globo stellifero euidenter experiri velis, ante omnia Martis tam longitudinis quàm latitudinis locum in instrumento inuenias, quo facto, mox deinde circino, ad interuallum lateris hexagoni in Ecliptica, vel quod idem est, in æquinoctiali supputati, aperto, ex loco Martis tanquàm centro describas peripheriam circuli, hexagonam Martis radiationem representantem, quæ quidem peripheria duobus in locis vtrinque à stella æqualiter, hoc est, p. 59.45 1ª, distantibus Eclipticam transeundo secans, sinistrorsum limitem sextilis radiationis sinistræ, ad dextram verò radiationis sextilis dextræ terminũ definiet. Eodem modo de terminis tam triquetrarum quàm quadratarum radiationum cogitandum est. Horum aũt interuallorum varietatem, quam latitudines stellarum diuersæ faciunt, explicat tibi tabella radiorum, hic adscripta, quæ tam triquetrarum quàm sextilium radiationum loca definit.

TABELLA RADIORVM pro hexagona & triquetra radiatione Monteregij.

Arcus Latitudinis,	Eclipticæ.	
P.	P.	Sc. 1ª.
1	60	0
2	59	59
3	59	57
4	59	55
5	59	52
6	59	49
7	59	45
8	59	40

Si itaque de sententia Monteregij, stellarum latitudine effatu digna præditarum, radiationes seu aspectus æquare, atque ad deductiones, quas directiones vocant, præparare voles, intra tabellam radiorum cum latitudine planetæ, & è regione eius offeret se tibi statim quidam arcus Eclipticæ, longitudinem dextræ & sinistræ radiationis hexagonæ à loco stellæ longitudinis supputandæ definiens, quo à par. 60. sublato, restabunt scrupula æquationis ab vtriusque sextilis radiationis longitudine subtrahenda, longitudini verò vtriusque radiationis trigonæ addenda, vt longitudo omnium horum aspectuum æquata prodeat. Iuxta hanc igitur rationem, Mars in par. 15.49 1ª Capricorni, cum latitudine boreali par. 7. constitutus,

extendit

extendit radium hexagonum dextrum quidem ad par.15.34 1ª Scorpionis, ſiniſtrum verò ad par.15.34 1ª Piſcium. Sed triquetram radiationem dextram ad p.16.41ª Virginis, ſiniſtram ad par.16.4 1ª. Tauri proijcit. Quadratarum radiationum longitudines, quarum dextra ad par.15.49 1ª Libræ, ſiniſtra verò ad par.15.49 1ª Arietis protenditur, tali æquatione, vt dictum eſt, minimè indiget. Similiter nec longitudo diametri, quæ in par. 15.49 1ª Cancri deſinit. Cæterùm ſtellæ latitudine carentes, imò verò non plus par.1.41 1ª ab Ecliptica diſtantes, in vniuerſum omnium radiationum longitudinem abſque vlla æquatione tuentur. Ex his perſpicua eſt operationum Blanchini & Monteregij differentia. Nam in vna augetur longitudo hexagonorum, in altera verò diminuitur. Similis contrarietas in æquatione triquetrarum radiationum conſpicitur. Vtra harum opinionum verior ſit, in medium relinquentes, ob duas potiſsimùm cauſas neutram modò probare viſum eſt: primò, quòd latitudo quantumuis magna parum diſcriminis poſsit adferre aſpectibus ſiue ex Ecliptica, ſiue per dictos modos ſumptis, adeo vt partes octo latitudinis, in radio △ & ⚹ vix 20. ſcrupulorum differentiam locorum faciant. Secunda & potiſsima cauſa eſt, autoritas Ptolemæi, qui latitudines obſeruandas eſſe prodidit non in aſpectibus radiorum, ſed in corporeis ſtellarum copulationibus, & tum demum, ſi ſtellæ in vno ſigno congrediantur. Exemplum: Si ♀ diſtet à Sole p.16. habens latitudinem p.7. vel 8. ipſa certè extra radios Solis verſabitur. Quòd verò in aſpectibus latitudines obſeruare non conueniat, cauſam dicit eſſe, quòd non conſiderentur radij planetarum, vt ex vno in extremitate mundi perueniunt ad alterum, ſed vt ambo radij perueniunt ad centrum terræ, & in ipſis angulum faciunt: verba eius in fine libri primi Apoteleſmaticorum hæc ſunt: καὶ καθόλου δὲ συνάπτειν μὲν λέγονται τοῖς ἑπομένοις οἱ προηγούμενοι. Ἀπερρυηκέναι δὲ οἱ ἑπόμενοι τῶν προηγουμένων, ἐφ᾽ ὅσον ἂν μὴ μακρὸν ᾖ τὸ μεταξὺ αὐτῶν διάστημα. παραλαμβάνεται δὲ τὸ τοιοῦτον ἐάν τε σωματικῶς, ἐάν τε κατά τινος τῶν παραδεδομένων σχηματισμῶν συμβαίνῃ, πλὴν ὅτι γε πρὸς μὲν τὰς δι᾽ αὐτῶν τῶν σωμάτων συναφὰς καὶ ἀπορροίας, καὶ πλάτη παρατηρεῖν αὐτῶν χρήσιμον, εἰς τὸ μόνας τὰς ἐπὶ τὰ αὐτὰ μέρη τοῦ διὰ μέσων εὑρισκομένας παρόδους παραδέχεσθαι.

δέχεσθαι. πρὸς δὲ τὸν γινόμενον σχηματισμὸν ἀδιάφορόν ἐστι τὸ τοιοῦτον, πασῶν ἀεὶ τῶν ἀκτίνων ἐπὶ ταὐτά, τουτέστιν ἐπὶ τὸ κέντρον τῆς γῆς φερομένων, καὶ ὁμοίως πανταχόθεν συμβαλλουσῶν, hoc est: Vniuersaliter autem præcedentes sequentibus dicuntur applicare: Sequentes verò à pręcedentibus defluere, quæcunque longo interuallo minimè distiterint, id quod tam de corporeis illarum congressibus, quàm configurationibus intelligēdum est, nisi quòd in corporum applicationibus & defluxibus etiam latitudines earum obseruare vtile est: siquidem non nisi ij congressus admittuntur, qui ad easdem partes Eclipticæ reperiuntur. In configurationibus autem huiusmodi curare superuacaneum est, cùm radij vniuersi eodem, id est, ad centrum terræ ferantur, atque ita vndecunque emissi semper concurrant. Ex his verbis Ptolemæi sequi videtur, quòd in Solis coniunctionibus latitudo obseruanda sit, & in nullis alijs aspectibus. Et quanquàm hunc textū ita exponat Cardanus, & res illud ipsum habeat, non enim potest stellarum corporea effici coniunctio, nisi latitudines habeant æquales, & eas non tantùm in vno circulo latitudinis, sed etiam ad easdem partes Eclipticæ sitas: nihilominus tamen arbitramur, in alijs quoque aspectibus obseruationem stellarum latitudinis, si non ad varietatem interuallorum, sed robur aspectuum referatur, plurimum habere momenti. Si enim, exempli gratia, Martis & Veneris fiat oppositio, cui dubium esse potest, talem oppositionem longè fore efficaciorem potentioremque, si Mars & Venus contrarias latitudines habeant, quàm si simul septentriones vel meridiem lustrarent, aliàs nullum locum habere possent ea, quæ suprà ex sententia Ptolemæi de figura æquicruria dicta sunt. Et vt triquetram radiationem iam silentio præteream, non dubium est, alios corporales intuitus omnes robur assumere, si ab vna parte Eclipticæ ferantur, & econtrariò fieri imbecilliores, si latitudines contrarias habeant. Hanc ob causam scriptum est apud Ptolemæum, vnam causarum, quæ efficiunt, vt loca Anęretica semper in vniuersum vim interficiendi non habeant, esse corporū Aphetæ & Anęretæ contrariam latitudinem, ἐμποδίζεται γὰρ ἡ ἀναιρετικὴ μοῖρα, inquit, ἐὰν σωμάτων ὄντων ἀμφοτέρων τοῦ τε ἀφιέντος καὶ τοῦ ὑπαντῶντος, μὴ αὐτὸ πλάτος ᾖ ἑκατέρων, id est, pars

est, pars interimens impeditur, si corpus vtrumque dum est, & quod occursat & quod moderatur, non sit vtriusque eadem seu ad easdem partes latitudo. Vnde constat, fortiorem fieri occursum, si Apheta & Anęreta latitudine meridionali vel septentrionali concordent, languidiorem verò, si eadem dissentiant. Hinc patet, Ptolemæum hîc non reijcere omninò stellarum congressus in vtraque parte Eclipticæ factos, sed maiorem potioremq; vim & perfectionem tribuere coniunctionibus ad easdem partes Eclipticæ factis. Imò verò si latitudo ex eadem parte Eclipticæ, sed tamen inæqualis fuerit, minor sequetur effectus, propterea quòd corpus ad corpus nunquàm queat peruadere. Sed talis obseruatio latitudinum nõ interualla, vt dixi, radiationũ, sed robur stellarum mutat. Nam sicut inerrantes, sic etiam planetæ quantò Eclipticę propinquiores sunt, eò magis euidentiores effectus pariunt: quantò remotiores, tantò obscuriùs agunt, semper in vniuersum siue prope Eclipticam fuerint, siue ab eadem longissimè distiterint, vnum finem actionis, vnumq; genus effectuum intendentes, siquidem omnium cœlestium corporum naturalis actio, ad orbitam Solis, qui rector Olympi, vitæ lucisque fons existit, meritò refertur. Sed cur stellarum latitudines, interualla configurationum in Ecliptica non mutãt? quia, vt inquit Ptolemæus, vniuersi radij ad centrum terræ feruntur, atque ita vndecunque emissi, semper cõcurrunt. Sit maioris euidentiæ gratia Iuppiter in par. 15. Cancri cùm latitudine meridionali par. 2. & ♂ in par. 15. Scorpij cum latitudine meridionali par. 7. dico radios Martis & Iouis corporeos in intimo terræ puncto concurrentes, vndique æquali distantia, hoc est, spacio vnius anguli recti & parte eiusdem tertia, seu quod idem est, gradibus 120. distare. Id vt penitiùs intelligas, cogita vtriusque planetę orbicularem radium, ac vnum quidem per lineam à centro terræ ad Martis corpus protensam, atque per vtrunq; signiferi polum integrè reuolutam: alterum verò per lineam alteram similiter à centro terrę ad corpus Iouis procurrentem, & per eosdem signiferi polos circumductam, delineatum. His ita se habentibus, manifestum est, duo magnorum circulorum hemicyclia secare sese mutuò in axe Eclipticę centrum terræ transeunte, & quauis parte vltra citraque Eclipticam obser-

uata æqualitate anguli à ſe inuicem diſtare. Similiter planè de omnibus alijs radiationibus cogitandum eſt, nempè quòd ſint hemicyclia in polos ſigniferi deſinentia. Hæc cùm ita ſe habeant, perſpicuum eſt, nec Blanchini, aſpectus in peripheria cuiuſdam circuli ad Eclipticam inclinati imaginantis, nec Monteregij, qui radios à corporibus ſtellarum tanquàm centris effuſos orbes eſſe cogitat, opinionem concordare cum ſententia Ptolemæi, qui vt oſtenſum eſt, radios omnes transfert in hemicyclia in polis ſigniferi interſecta, quorum interualla in Ecliptica ſupputata planè ſimilia ſunt, quibuſuis interuallis verſus vtrumuis ſigniferi polum procedentibus. Eſtque hæc ſumma laus huius ſententiæ Ptolemęi, quòd per eam planetæ non tantùm ſtellis ſignifero propè adiacentibus, ſed & omnibus alijs quotquot vniuerſum cœlum intexunt, vno circuitu coniunguntur, id quod aliarum imaginationum nulla præſtare poteſt. Exempli gratia, ſtella in ſiniſtra manu Perſei & capite Meduſę lucens, γοργόνιον & κεφαλὴ τοῦ γοργόνος appellata, habet latitudinem borealem par. 23. quam Mars nunquàm conſequitur, & tamen iuxta hanc rationem rectè dicentur hæ ſtellæ coniungi, tum cùm Mars iter facit per par. $20\frac{1}{3}$ Tauri: tanta enim ferè eſt noſtro tempore ab ęquinoctio apparente Gorgonis remotio. Talis autem coniunctio longè potentior futura eſt, ſi Mars in ſeptentrione cum maxima quàm poteſt conſequi latitudine verſetur. Et Ptolemæum tales coniunctiones probare, plurimis eius dictis probari poteſt. Exempli gratia, in loco paulò antè citato, vbi de numero vxorum conijcere docet, ſic ſcribit: ἐὰν ἡ ☽ ἐν δισώμῳ τύχῃ ζῳδίῳ, ἢ καὶ πολυμόρφῳ, ἢ καὶ πλείοσιν ἐν τῷ αὐτῷ ζῳδίῳ τὴν συνάφειαν ἔχουσα, πολυγάμους ποιεῖ, hoc eſt: Si Luna ſit in ſigno bicorpori aut multiformi, aut pluribus ſtellis in tali ſigno exiſtens applicet, viros ſæpiùs coniugium iteraturos notat. Hic ſigna δίσωμα & πολύμορφα diſcerni debent. Nam ſigna numerum conduplicantia alia in ſigniferum cadunt, vt ſunt Gemini, Piſces & Sagittarius, & vocantur δίσωμα: alia verò extra zodiacum commorantur, vt ſunt Centaurus, Auriga, Bootes, Hercules, hydra, & vocantur propriè πολύμορφα, id eſt, multiformia ſeu multiplicia, quorum nullũ propter magnam ab Ecliptica diſtantiam, Luna partes quinque

latitudinis nunquàm excedens, intrare poteſt,& tamen dicitur commorari in illis, cùm in eadem longitudine fuerint. In hæc prolixiùs nos diuertiſſe nemini videri debet alienum, propter aſsiduam artificum diſceptationem de capiendis radiorum interuallis, quorum per dicta hemicyclia diſcretio, ſi ita veritati ſicut ſententiæ Ptolemæi conſentit, certè Blanchini & Monteregij omniumque aliorum quoquo modo longitudinis aſpectus æquantium opiniones, non modò ad artis exercitium minimè neceſſariæ, ſed & erroneæ non immeritò cenſeri poterunt. Adiuuat nos ipſa dirigendi, vt vocant, ratio à Ptolemæo lib.3.cap.de vitæ ſpacio propoſita, vbi diſertè tradit, ratione latitudinis vires ſeu potentiam ſtellarum ſaltem mutari, & non variari tempora, quæ per progreſsionem definiunt. Etenim quàmuis ſtella ſeu paruam ſeu magnam latitudinem habeat, tamen pro directione perficienda ſemper aſſumit tempora horaria partis Eclipticæ longitudinis, hoc eſt, eius partis Eclipticæ, quam hemicyclium per polos ſigniferi & ſtellam tranſmiſſum definit, perinde ac ſi ſtella Eclipticam luſtraret. Nam ſi ſtellarum latitudines temporibus per directionem definiendis aliquam varietatem poſſe adferre putaſſet, rem tantam tantique momenti, vir ille immenſę diligentiæ haud dubiè ſilentio non præterijſſet. Sed iam reliquas ſpecies copulationum exponere tẽpus eſt. Platicæ copulationes ſunt, quæ ſimiliter vel in vno ſigno vel in ſignis coniunctis exiſtunt, ſed tamen iuxta latiorẽ cohærentiam radiorum accidere dicuntur. Hæc ſubdiuiditur in κόλλησιν καὶ ἀπόῤῥοιαν, id eſt, glutinationem ſeu applicationem & defluxum, quem ſeparationem nominant. Applicatio fit cùm leuior inſequitur ponderoſum, atque ad eiuſdem copulationem partilem appropinquat. Defluxus ſeu ſeparatio fit, quoties planeta leuior in pluribus partibus exiſtens à ponderoſo recedit: ſufficit autem, quòd leuior ſi non ſit in pluribus partibus, vt ſaltem ſit in vno ſcrupulo vel pluribus recedens, ſiquidem corpora eorum propter diſsimilitudinem latitudinum rariſsimè coëunt: veluti ſi ☉ ſit in par.28.ſcrup.6.♎, ☽ in par.28.ſcrup.7.eiuſdem ſigni, Luna dicitur recedere à Sole. Sed quanto ſpacio vis radiorum commiſta cohæreat, diſſentiunt iudices. Autor putat applicationem & defluxum durare, dum

κόλλησις Applicatio ſimplex.

ἀπόῤῥοια Defluxus ſimplex.

corpus vel radius primarius leuioris distat à ponderoso vel radio eiusdem par.6. Communis opinio est, copulationem planetarum tam diu durare, dum radij ipsorum miscentur, hoc est, medietate orbium amborum sese attingentes cohærent. Quo pacto ☉ existens in par.5.♌, applicat Saturno lustranti par.29. eiusdem ♌, sic ☽ in par.6. ♑ ex □ applicat Saturno in par.27. ♈ commoranti, est enim differentia par.21. quantam efficiunt semidiametri orbium compositi, quorum spacia suprà indicata sunt: Solis quidem semidiameter p.15. Lunæ p.12. ♄ & ♃ 9. ♂ par.8. ♀ & ☿ par.7. Quare si ☉ sit in par.3.♈, & ♂ in par. 26 ♌, tunc Sol dicetur se applicare atque ire ad △ Martis, idque tamdiu donec suo velociore motu ad partem ♈, parti Leonis in qua Mars versatur, similem delatus, ei partiliter iungatur. Haly voluit, quòd applicationes fiant ex tribus gradibus ante, separationes verò vno gradu vltra ponderosum, nec tamen applicationem iuxta quantitatem orbium neglexit. Guido inquit: Quando vnus planeta projjcit radios suos super radios alterius, & distat ab eo spacio, quod semidiametri orbium amborum efficiunt: tunc leuis dicitur petere copulationem ponderosi, & significat rei effectum, nisi eiusmodi coniunctionem alius planeta destruat. Quòd si medietate orbis alterius distiterint, coniunctio iam absoluta itidem effectum rei, nisi aliunde impediatur, significabit. Postremò si medietas orbis velocioris tangat corpus ponderosi, tunc ponderosum in partibus leuioris esse dicunt. Cardanum hos limites diligentiùs ponderasse atque de sententia Ptolemæi accuratiùs & veriùs finiuisse, haud dubium est: quare eum, quia est artifex, potissimum hic sequendum censeo. Porro spacia cœli quibus corpora siderum eorundemq; radios cohærere cum Ptolemæo indicat, sint in ☉ p.17. Luna 12 $\frac{1}{2}$, ♃ 12. ♄ 10. ♀ 8. ♂ & ☿ 7.

Tabella applicationũ & defluxuum.

♄	p. 10
♃	p. 12
♂	p. 7
☉	p. 17
♀	p. 8
☿	7
☽	12 $\frac{1}{2}$

Cùm igitur planeta cui applicatur, vel à quo fit defluxus, non plus in tabella assignatis partibus distiterit ab eo, qui se applicat aut separat, dicitur applicatio vel defluxus, sic vt partes illæ de pla-

de planeta cui fit applicatio, vel à quo fit defluxus, nō autem de eo qui defluit aut applicat intelligantur: id diligenter obseruando, applicationem fortiorem esse defluxu, quantoque propior aspectu vel corpore fuerit applicatio, minusque longè separatio recesserit, tantò copulationem efficaciorem esse dijudicandam. Nam vt Cardanus scripsit, vires aspectuum sunt veluti labor flectendi balistam. Nam coniunctio vel aspectus ex duabus partibus est decuplus illi qui fit cum distantia partium decem: & qui ex eadem parte, decuplus ei, qui fit cum distantia duarum partium: & qui per sex partes minutas, decuplus ei, qui fit per distantiam fermè vnius partis, vnde maximi euentus. Item obserua, vt applicatio leuioris ad ponderosiorem fiat, necesse esse ponderosum plures p. in suo signo confecisse, leuiorem verò pauciores. Vocantur autem ponderosi seu graues planetæ à tarditate motus, quales sunt tres superiores: Leuiores verò à celeritate, quales sunt tres inferiores. Ex quo efficitur, vt leuis retrogradus vel cursu diminutus natura tardo fiat ponderosior. Quo pacto Mercurius retrogradus ponderosior Venere, & hęc tarda cursu ponderosior Sole existimanda est. Ex dictis patet, primum genus applicationis separationisque simplicissimum & facilimum. Secundum applicationis genus est, cùm vterque planeta retrogradus est, sed leuior est in pluribus partibus, & celeriùs eundo grauiorem assequitur, veluti si sit

♀ in parte 9. ♎ retrocedens.
♄ in parte 8. ♎ retrocedens.

Hic ♀ ocyùs retrocedens, Saturnum segniùs & tardiùs repedantem persequitur, eidemque se tandem coniungit. Quòd si vtroque retrocedente, leuior sit in partibus paucioribus, fiet violenta seu auersa separatio, vt si sit

♀ in parte 8. ♎ retrocedens.
♄ in parte 9. ♎ retrocedens.

Hic Venus contrario motu se à ♄ separat, quòd ocyùs quàm Saturnus in antecedentia signa feratur. Tertiū genus applicationis & defluxus vocatur mutuum. Est enim applicatio mutua, cùm duo planetæ, vnus qui est anterior motu directo, & alter qui sequitur motu retrogrado, sibi inuicem occurrunt, veluti si sit

♀ in parte 24.♎ procedens.
☿ in parte 25.♎ retrocedens.

Hic ♀ & ☿ sibi mutuò occurrunt, & significant duplicationem effectuum, qui per huiusmodi applicationem fieri solent. Defluxus autem mutuus fit, cùm planeta qui est in pluribus partibus, est directus, & qui in paucioribus retrocedens, & significat frustrationem significatorum, veluti si sit

♃ in parte 9. ♉ procedens.
♀ in parte 8. ♉ retrocedens.

Hi sunt modi generales applicationum & defluxuũ, & habentur per diuisionem. Aut enim vterque planetarum reperitur directus, aut vterque retrogradus: aut denique alter eorum directus, alter verò retrogradus, nec possunt inueniri plures casus, in quibus omnibus quotiescunque iunguntur intra metam luminis, applicationem, quoties verò iunguntur antequàm leuiores grauiorum metam luminis exeant, separationem seu defluxum facient, sicut diximus. In his copulationibus & sequentibus omnibus facilimè & breuissimè dijudicandis non parum iuuaberis compendio generaliter omnium planetarum omnes aspectus tam ad se ipsos, quàm ad reliquas figuræ partes effusos complectente, quod in singulorũ genituris aliarũue rerum principijs πινακικῶς tibi describere poteris in hunc modũ. Duc in lõgitudinẽ lineas circiter tredecim, atq; in spacijs summitatũ ab Ariete incipiẽdo duodecim signiferi signa describe. Posteà lineas prioribus transuersales septem spacia pro numero septẽ planetarum complectentes ducito. Denique in primo supremoque spacio depinge characterem illius planetæ, qui pauciores sui signi gradus perfecit, idque sub signo illo in quo planeta ille paucissimarum partium reperitur. Proximum spacium occupare debet is planeta, qui post priorem pauciores partes sui signi perambulauit. Pari ratione sequentia spacia reliquis planetis tribuenda sunt, ita vt vltimum spaciũ sortiatur is, qui cæteris omnibus plures sui signi partes peragrauit. His ita se habentibus, si singulorum planetarum epochis ad marginem annotatis, ex vtroq; latere planetarum, aspectus vniuersos conuenientibus signorum spacijs inscripseris, tabellam radiorum Astronomicam perfectam obtinebis.

TABELLA ASPECTVVM PLANETARVM

non tantùm ad applicationes & ſeparationes dijudicandas, ſed & ad Apheticorum locorum deductiones conferens, ad exemplum à nobis aſſumptum accommodata.

♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓	P.	Sc.
□	✱		☿		✱	□	△		☍		△	1	12
✱		☉		✱	□	△		☍		△	□	8	54
✱		♀	⊕ 1542	✱	□	△		☍		△	□	25	53
♄		✱	□	△		☍		△	□	✱		26	42
✱		♃		✱	□	△		☍		△	□	27	12
✱	□	△		☍		△	□	✱		☽		27	52
	☍		△	□	✱		♂ ret.		✱	□	△	28	21

Hæc tabella omnes planetarum aſpectus, applicationes & defluxus perſpicuè oculis exponit. Nam planetæ in Ecliptica per par. 60. diſtantes, hexagono, qui par. 90. ex quadrangulo, qui p. 120. ex triangulo, qui par. 180. ex diametro ſeſe vident. Quòd ſi non ad vnguem inueneris hunc partium numerum, aſpice primùm ad Saturnum, & perpende quis planetarum reliquorum aut an alicuius planetæ aſpectus eum præcedat, intra metas radiorum, ſuprà de ſententia Ptolemæi annotatas, aut ſi aliorum opiniones te delectant, intra medietatem, vt vocant, orbis, nam is idem ipſi applicare dicitur. Similiter ſi planetam vel aſpectũ intra dictos limites Saturnum ſequi deprehenderis, eundem planetam à Saturno ſeparari ſeu defluere pronunciabis. In propoſito exemplo Venus ſiniſtro ſexangulo Saturno applicat. Et Iuppiter à dextro hexagono Saturni defluens, triangulo Lunæ & corpori Mercurij applicat, &c. Abſoluto Saturno ſimiliter reliqui ponderoſiores ad ſe leuiores conferendi ſunt. Quid latitudinibus ſtellarum in aſpectuum dijudicatione tribuendum putemus, ſuprà prolixè diximus.

Et cùm se- para.&c. 2 Κενοδρομία, seu inanis cursus planetæ est, quando alijs stellis non permiscetur, hoc est, cùm ab alicuius ☌ aliaúe copulatione separatur, nec alteri per corpus aut aspectũ coniungitur, & quàm diu fuerit planeta in eodem signo dicitur cursu vacuus, quod intelligendum est iuxta metas radiorum, quas modò finiuimus. Hoc autem accidens potissimum in ☽ & ☉ obseruatur, (exemplum est apud Ptole. lib. 3. cap. de parentibus) in alijs ferè negligitur. Sit exempli gratia, ☽ in ♐ iuncta ♃, & post separationem eius à ♃ non sit aliquis planeta in ♐, cui intra perscriptos terminos posit coniungi, nec sit radius alicuius quem queat aspicere, Luna tantisper vacua cursu dicetur, donec emenso Sagittario alicui corpore vel aspectu copuletur.

Et cũ fue- rit plane- ta, &c. 3 Feralis planeta nominatur, cùm in aliquo signo solus absq; coniunctione aliorum radijsúe aspicientibus fuerit, sic dictus à similitudine hominis à societate alieni, aut feræ degentis in solitudine. Hoc modo vis planetarum fit languidior, & insigniter debilitatur, præsertim si etiam simul peregrini fuerint. Nominatur autem peregrinus planeta, cùm non fuerit in aliqua dignitatum suarum essentialium, vt ♄ in par. 6. ♈ quoniam nullam dignitatem habet, peregrinus censetur. Differentia verò inter κενοδρομίαν & feralitatem est, quòd in illa sidus in signo quod lustrat habeat socium radium à quo separatur: in hac verò omni lumine aliorum destituitur.

Et cùm se- paratur planeta, &c. 4 Translatio luminis seu naturę est, quæ fit cũ tres fuerint planetæ, & leuissimus fuerit medius inter reliquos & intra metas: Tunc leuissimus dicitur transferre lumẽ anterioris ad sequentem: Est igitur sententia verborum autoris, quando leuis separatur à ponderoso & ante completam separationem alteri corpore vel aspectu coniungitur: tunc leuis ille transfert lumen & naturam primi ad secundum: verbi gratia, sit

♃ in parte 4. ♓.
☉ in parte 15. ♓.
♂ in parte 21. ♋.

Hic ☽ separatur à corporali ☌ ♃, & ante completam separationem applicans se ex △ Marti, in eundem lumen Iouis transfert. Nam lumen Iouis p. 12. Martis verò par. 7. suprà posuimus. Aliud exemplum, sit

☿ in

☿ in parte 8. ♌.

☽ in parte 10. ♊.

♃ in parte 10. ♓.

Hic ☽ ſeparatur ab aſpectu hexagono Mercurij,& partiliter ex tetragono copulatur Ioui, lumenque Mercurij ad ipſum ♃ transfert. Non autem prohibet Mercurium à copula cum Ioue. Nam ♌ & ♓ ſunt ſigna ἀσύνδετα. Quod ideo adijcio, ne quis translationem luminis & prohibitionem ab aſpectu, de qua poſteà dicetur, nihil differre putaret. Sequitur alius modus trãſlationis luminis priori valdè affinis. Cùm, inquit, leuis ſe ponderoſiori iungitur quacunque copula, & ille ponderoſior iterum alteri ſe ponderoſiori copulatur : tunc medius dicitur transferre naturam leuiſsimi ad ponderoſiſsimũ. Exẽplum, ſit

♃ in parte 15. ♋.

☽ in parte 14. ♉.

♄ in parte 16. ♎.

Hic Iuppiter Lunæ ex ſextili aſpectu commiſtus facit Saturnum de natura Lunæ participem, quamuis ipſa Luna Saturno planè inconiuncta ſit. Aliter & melius. Tribus planetis in vno ſigno exiſtentibus, ſi grauior fuerit in pluribus partibus, leuior autem in paucioribus, nec intra metas, ſed medius intra metam applicationis ad tardiorem, & intra metam qua leuior illi applicat; tũc medius vim leuioris ad tardiorẽ deferre dicitur: vt ſi ſit

♄ in parte 29. ♒.

♃ in parte 28. ♒.

☽ in parte 16. ♒.

Hic ♃ virtutem ☽ Saturno defert. Hæc eſt generalis via translationum, quam recentiores quidam ad paucos caſus conſtringunt. Vocant enim translationem luminis & virtutis tum demum fieri, quando planeta leuis ſeparatur à ponderoſiore ſe, & applicat alteri qui eiuſdem ſit qualitatis : veluti ſi ſit

☉ in parte 1. ♈.

☽ in parte 1. ♊.

♂ in parte 8. ♊.

In hoc caſu ☽ ſeparans ſe à ✱ ☉, & applicans corpori ♂, defert caliditatem ☉ ad ♂, qui etiam eſt calidus. Nam Sol vim ſuam, quam Luna per aſpectũ ab eo accepit, Marti tribuit.

Si autem non iungitur vnus, &c. 6 Redditus seu collectio luminis est, quando duorum planetarum huiusmodi situs fuerit, vt non alter alteri, sed ambo iungantur alicui tertio: tunc tertius ille amborum lumen colligit, & recipit naturam eorum, & ad partes zodiaci, quas ✱ □ △ vel ☍ radiatione intuetur, proijcit, in quibus locis planeta aliquis existens lumen prædictorum duorum accipit. Verbi gratia, sit ☉ in ♎ & ♀ in ♍, nullo aspectu se videntes, Mars verò Cancrum lustrans Solem ex □ & ♀ ex ✱ videat. In hoc casu ♂ lumina ☉ & ♀ colligit, atque ad loca suorum radiorum, vel etiam ad planetas ibidem existentes proijcit, hoc est, Mars tanquàm medium, Solem & Venerem per se inconiunctos coniungit, atque eorundem lumen tam locis quàm stellis quæ aspicit, reddit seu tribuit.

Iterum si vnus planeta, &c. 7 Alio modo dicit accidere luminis redditum, seu duarum stellarum inconiunctarum copulationem, si duos planetas sese minimè radijs contingentes tertius aliquis commisceat, ita vt separans sese ab vno, eiusdem lumen ad alterum cui iungitur, deferat. Sed hic casus à translatione luminis, de qua paulò antè dicebamus, nihil discrepat.

Sequitur prohibitio, &c. 8 Duobus modis planetarum copulationes impediri docet. Primò, tribus planetis vnum signum lustrantibus, si planeta tardior fuerit inter duos leuiores: tunc medius ille prohibet lucem illorum communicari: vt si sit

♃ in parte 12.
♄ in parte 11. } ♋
☽ in parte 5.

In hoc casu ☽ petit ☌ ♃, sed coniunctionem hanc prohibet ♄, qui in medio propinquiorque existens, repulso Ioue ipsemet Lunam excipit. Quòd si talis coniunctio leuiorum futura esset mala, tūc prohibitio vtilis est & iuuat: Si autem bona, nocet. Secundò, duobus planetis in vno signo existentibus, si leuior ipsorum iungatur ponderoso, & planeta tertius eundem ponderosum, æquè vicino radio feriat, hoc est, si radius aspicientis & corpus planetæ in eodem signo existentis, à ponderoso æqualiter distent, tunc ille qui coniungitur corpore, intuētem ab aspectu prohibet. Quòd si radij aspicientis propiùs ad ponderosum accesserint, repulsa societate planetæ in eodem signo existen-

existentis, copulatio aspicientis cum ponderoso perficietur: veluti si sit

Saturnus in parte 10. ♒.
Mars in parte 6. eiusdem ♒.
Iuppiter in parte 6. ♎ vel ♊,

proiiciens suos radios △ ad part. 6. ♒, tunc ♂ abacto aspectu Iouis, ipsemet Saturno corpore iungitur. Econtrariò ♃ positus in par. 7. ♎ trigono irradians part. 7. ♒, Martem à ☌ Saturni prohibet, eidemque ipse coniungitur, quod maximè verum est, si is qui prohibet, velocior sit motu eo, qui prohibetur. Quòd si is qui prohibetur, sit velocior prohibente, eoque citiùs ad ponderosi corpus sit peruenturus, contrarium videtur esse verum, siquidem in hoc negotio omne quod potentia est tale, actu tale esse intelligitur.

9 Pulsatio primò fit, cùm planeta fuerit in dignitate aliqua, id est, domo, altitudine, trigono aut termino alterius eundem aspiciens, dicitur pulsare, id est, mittere naturam illius dignitatis ad ipsummet dominum, cuius fuerit dignitas: semper enim hic dominus loci ab aspiciente accipere suam virtutem intelligitur: veluti si ☉ sit in ♑ aspiciens trigono Saturnum lustrantem ♍, tunc ☉ in domo ♄ mittet naturam domus Saturninæ ipsi Saturno loci Solis domino. Similiter si planeta leuis in aliqua dictarum dignitatum suarum existens aspiciat alium ponderosum nullam habentem dignitatem in loco in quo est leuis: tunc leuis propriam naturam transmittit ponderosiori & peregrino: veluti si sit Et si coniungitur planeta domi. &c.

☽ in parte 7. ♉ △.
♄ in parte 7. ♍ △.

Hic ☽ mittit fortitudinem seu virtutem suam exaltationis Saturno, cùm tamen Saturnus nullam dignitatem in loco Lunæ habeat.

10 Receptio fit, quando planeta in dignitate sua existens aspicit alium qui in eodem loco dignitatem obtinet: veluti si ☉ in ♈ domo Martis & sua exaltatione constitutus, videat ⚹ ♂ in ♒, tum ☉ vtramque naturam, suam videlicet & eam quam ♂ in ♈ ratione domus obtinet, Marti communicat. Quòd si inferior existat in dignitate superioris, & vice versa superior Et si fuerit planeta in &c.

 in dig-

in dignitate inferioris,mutua perfectaque fit receptio, vt ☉ in ♈ & ♂ in ♌,mutua receptione se recipiunt. Nam ☉ est in domo Martis, & ♂ in domicilio ☉.

Nunc sequitur reddi. &c.

11 Redditus seu potius restitutio virtutis fit, cùm inferior aspicit superiorem combustum aut retrogradum, qui effectus debilis remittit inferiori virtutem quam sibi miserat: vt sit ☽ in ♉,& aspiciat ☿ combustum aut retrogradum in Capricorno. In hoc casu ☽ committit naturam suæ altitudinis Mercurio:sed quia Mercurius est combustus,non potest retinere naturam sibi commissam,ideo reddit ei lumen, quod ab eo acceperat. Quando verò vtiliter & quando cum detrimento fiat restitutio,patet euidenter in textu.

Inde sequitur Almenen.&c.

12 Refrenatio à ☌ vel aspectu fit, cùm inferior superioris coniunctionem petens,vel iam est retrogradus, vel quia antequàm partiliter cum ponderosiore iungatur,fit retrocessurus: veluti si fit.

♄ in parte 12. ♍.

♀ in parte 5. ♍.

Hic Venus vadit ad ☌ ♄, verùm si partem 8.vel 9.attingens ante copulam cum Saturno incipiat retrocedere, refrenabitur huiusmodi casu ♀ à copulatione Saturni, mutabiturque hæc, quę primo aspectu videbatur simplex applicatio,in separationé mutuam,si videlicet Venere retrocedente, Saturnus progrediatur. Est enim defluxus mutuus,cùm planeta qui est in pluribus partibus,est directus,vt suprà dictum est: qui verò pauciores tenet partes,est retrogradus. Idem verò est iudicium de cõfigurationibus alijs,si nimirum vadat planeta ad aspectum,sed antequàm eum assequatur, incipiat retrocedere.

Hãc sequitur Alichorad,id est, con.&c.

13 Quando tres planetæ fuerint in eodem signo,quorũ vnus sit ponderosus, alij duo verò leuiores,ita tamen, vt alter leuiorum transierit ponderosum,alter verò petat coniunctionem eiusdem,sed antequàm ei copuletur, ille qui transiuit ponderosum, fiat retrogradus,& per retrogradationem iungatur primo ponderoso:deinde verò eundem transiens,leuiori quoque se adiungat,atque hoc modo coniunctionem prioris cum ponderoso destruat:veluti si sit.

♃ in

♃ in princi.♌ procedens.
♄ in parte 8.♌ procedens.
♂ in parte 10.♌ retrocedens.

Hic ♃ petit ☌ Saturni, sed antequàm eum assequatur, Mars in parte 10.♌ factus retrocedens, priùs ♄ iungitur, ac deinde Ioui obuiat, atque sic ☌ ♃ & ♄ destruit. Id vocat autor contrarietatem: Cardanus verò perturbationem. Perturbatio, inquit, fit, cùm duo planetæ applicant alter alteri, quantum ad naturalem motum: sed est vnus tertius planeta in pluribus partibus vtroque, qui antequàm primi duo iungantur, vel quia iam sit retrogradus, vel quia paulò post fiat retrogradus, iungit se tardiori, & interponit se inter primos duos, & ita perturbat cõiunctionem primorum planetarum.

14 Frustratio à ☌ vel aspectu fit, quando leuis petit coniunctionem ponderosi, sed antequàm ei copuletur, ponderosus intrat aliud signum, in cuius principio sunt radij alterius planetæ, qui signum illud aspicit, isti radij primò ponderoso, mox deinde leuiori occurrentes, dupliciter coniunctionem leuioris cum ponderoso frustrari possunt: verbi gratia, sit. Sequitur Alfazim, id est, &c.

♃ in parte 29.♌.
♂ in parte 19.♌.

petens coniunctionem ♃, sed antequàm venit ad eum Iuppiter intrat ♍, in cuius principio fingamus radios Saturni, qui primò Iouem, deinde Martem excipientes, coniunctionem ♂ cum ♃ frustrantur.

15 Sententia est: Cùm planeta leuis petit coniunctionem ponderosi, sed antequàm eum assequatur, alter planeta copulatur illi ponderoso per retrogradationem, & sic abscindit lumen primi à ponderoso: veluti si sit Hinc sequitur abscisio, &c.

♄ in parte 29. ♈.
♃ in parte 24. ♈.
♂ in parte 1. ♒ retrocedens,

intuens Saturnum valdè propè ex □. In hoc casu ♃ petit coniunctionem ♄, sed antequàm eam compleat, Mars per retrocessionem ex ♒ in ♑ cedens Saturno partiliter ex □ copulatur, atque ita lumen Saturni à Ioue abscindit. Hic tertius planeta, retrogradus videlicet, vel eiusdem radij, ponuntur in prin-

cipio signi sequentis,& reliqui duo circa finem signi antecedentis. In contrarietate verò, de qua paulò antè dixit, omnes tres planetæ in eodem signo existunt, & planeta retrocedens non solùm ponderoso, sed etiam leuiori occurrit, neque in alia re hæ duæ formæ differunt, quare vtramque sub vno nomine vel contrarietatis, vel perturbationis, vel interpositionis rectè concluseris.

Similiter si fue. &c.

16 Quando leuis petit ☌ ponderosi, sed antequàm eum assequatur ponderosus, iungitur alteri se ponderosiori, & ita ponderosissimus abscindit lumen mediocris à leui, vt si sit

♄ in parte 10. ♈.
♃ in parte 9. ♈.
♂ in parte 4. ♈.

Hic ♂ petit ☌ ♃, sed antequàm ei coniungatur Iuppiter copulatur cum Saturno, qui abscindit lumen Iouis à Marte. Sed hoc accidens suprà prohibitionem vocauit, nullum enim discrimen inter hæc duo apparet. Quare horum casuum cùm alter ad perturbationem, alter ad prohibitionem pertineat, abscisio luminis rectius & propriè definienda adhuc relinquitur. Est igitur abscisio luminis, quando tres planetæ fuerint intra metas, & leuissimus sit in paucioribus partibus, sed cursu reliquos vincens prætergrediatur medium, atque attingat illum qui est in pluribus partibus antequàm medius illi coniungatur, tunc ille leuis & cursu velox dicitur abscindere lumen medij à postremo, qui est in pluribus partibus: veluti si sit

♃ in parte 28. ♉.
♂ in parte 14. ♉.
☉ in parte 7. ♉.

Hic ♂ erat iturus ad ☌ ♃, sed ☽ ocyore motu transiens ♂ priùs quàm ♂ attingit ♃, & lumen ♂ à ♃ abscindit. Quamuis enim Luna nondum attigerit Iouem, neque interposita sit inter ♂ & ♃, tamen ita iudicandum est, quasi iam attigisset: quia omne quod potentia tale est, actu vim talem obtinet, ex quo quidem fonte omnia hæc præcepta fluxerunt. Similiter autem per radios alterius planetæ abscisio luminis, sed quæ longè sit debilior, intelligenda est: veluti si sit

♃ in parte 13.♊.
♂ in parte 8.♊.
☽ in parte 6.♍,

proijciens radium □ in parte 6.♊. Hic ♂ erat petiturus coniunctionem ♃ , sed ☽ velocior transeundo ipsum Martem quadrato delapsa ad ♃ abscindit Martis lumen à ♃,&c.

DE LOCIS FORTVNATIS & malis.

1 *Sunt quoque his planetis loca in quibus confortantur, & in quibus debilitantur, & loca in quibus fiunt fortunæ, & loca in quibus fiunt mali. Sed loca in quibus fiunt fortunæ, sunt hæc, vt scilicet sint in aspectibus bonorum, id est, in aliquo aspectu vtili, scilicet sextili aut in trino aspectu, quia quibusdam ita nominatur hexagona radiatio quoque ac trigona, & vt sint mali cadentes ab eis, sintq́ separati ab infortuna & iuncti fortunæ: aut sint obsessi à fortunis vel radijs eorum, id est, vt sint inter duas fortunas vel inter radios fortunarum.*

2 *Hæc est enim obsessio, vt habeat planeta fortunam vel radios eius ante se, & aliam fortunam, vel eius radios post se. Et quidam vocant hoc altifert, id est, veneratio: aut sint vniti cum Sole in vno gradu, aut sint in aspectu eius sextili, siue trino, vel consimili aspectu Lunæ, & Luna tunc sit fortunata, & vt cursu sint veloces, aucti lumine & numero, aut sint in dignitatibus suis vel in suo Haim, id est, in sua similitudine, vt sit videlicet planeta masculinus in signo masculino, & fœmininus in signo fœminino, & diurnus in die super terram, & in nocte sub terra, nocturnus in nocte super terram, &*

ram, & in die sub terra, & reliqua: & ut sint in signis in quibus habuerint dignitates seu potestates suas, vel in gaudiis suis, vel in gradibus lucidis, recepti. Et ex fortitudine eorum est, vt sint ascendentes in septentrione, aut sint septentrionales, vel sint ascendentes in circulo augis suæ, aut in statione secunda, hoc est, quando fuerint in statione vbi dirigantur à retrogradatione, aut sint exeũtes de sub radiis Solis, aut sint in angulo, vel in sequenti eius, aut sint tres altiores orientales à Sole: quòd si eum aspexerint sextili, aut trino aspectu, erit illis hoc augmentum fortitudinis, aut fuerint in quartis masculinis. Et Sol cùm fuerit in illis quartis masculinis, aut in signis masculinis, erit fortis etiam, nisi sit in Libra, quia ibi cadit. Et ex fortitudine trium inferiorum est, vt sint occidentales à Sole, aut in quartis fœmininis, & ex fortitudine Lunæ, vt sit in nocte super terram, & in die sub terra, in loco fœminino, vel in signo fœminino, & cùm fuerit in exaltatione Solis.

Loca fortitudinum.

De infortunio planetarum.

Loca infortunãtia.

Ex infortunio verò planetarum & destructione eorum est, vt sint in coniunctione malorum, aut in oppositione eorum, vel in eorum tetragona, aut trigona, aut hexagona radiatione: aut si fuerit inter eos & corpus mali vel radios eius minus termino planetæ, aut fuerint in terminis malorum, aut domibus eorum, aut sint mali eleuati super eos à X. vel XI. à locis eorum, & multò deteriùs si non receperint eos. Aut fuerint in coniunctione So-

ne So-

ne Solis, vel oppositione eius, vel in tetragona radiatione, aut fuerint in capitibus suorum Genzahar, aut cum caudis suis, aut cum capite Draconis vel cauda, sintque inter eos & inter aliquem istorũ scilicet locorũ XII. gradus vel infrà: & maximè si fuerit Luna in aliquo eorum. Similiter & Sol tunc magis impeditur ab eis, id est, à capite vel cauda, cùm fuerint inter ipsum & vnum eorum etiam IIII. grad. ante vel retro. Aut fuerint planetæ obsessi inter duos malos, hoc est, vt sit planeta in signo aliquo & cum eo malus, vel radij eius ante se, & malus vel radij eius post se, aut separetur à malo per coniunctionem, vel per aspectum, & iungatur tali modo alteri malo: aut fuerit malus, vel radij eius in signo quod est ante eum, id est, in secundo ab eo: & in signo quod est post eum, id est, in duodecimo ab eo fuerit alter malus, vel radij eius. Similiter dicitur de signis quòd sint obsessa. Quòd si aspexerit fortuna vel Sol eundem planetam obsessum, vel signum obsessum à trino, vel à sextili aspectu: fueritq́ inter eum & coniunctionem minus septem gradibus, soluitur ipsa malicia vel obsessio. Et ex hoc vt sit planeta retrogradus, vel sub radijs Solis combustus, aut cadens ab ascendente.*

Luminaria maximè impediuntur in nodis, propterea quòd in eis soleãt deficere.

*id est, infortunio etiam est.

Et ex debilitate eorum est, vt sint tardi cursu, aut in statione prima, hoc est, quando stant vt retrogradi fiant, aut sint in gradib⁹ tenebrosis: aut sint masculini in signis fœmininis: & gradibus fœmininis, in die sub terra, & in nocte super terram, aut sint fœminini in signis masculinis: & in gradibus masculinis, in nocte sub terra, & in

Loca debilitatis.

die super terram: aut sint in oppositione dignitatum suarum seu potestatum, aut descendentes in meridie vel meridiani: aut cadentes ab angulis, vel à succedentibus angulorum, aut in domibus cadentibus.

3 Aut sint in via combusta quæ est medietas vltima Libræ, & prima medietas Scorpionis, aut iungantur planetæ retrogrado vel impedito seu cadenti: aut non sint recepti. Aut sint tres altiores à Sole occidentales, aut in quartis fœmininis: & debilitas Solis est, vt sit in signis fœmininis, aut in quartis fœmininis: nisi sit in domo nona, & debilitas trium inferiorum est vt sint orientales, aut in quartis masculinis.

Sunt quoque his plane. &c.

1 Describit catalogum locorum, in quibus planetæ vires augent minuuntque, fortunantur atque infortunantur. Et quid velit, planè intelligi potest ex textu. Hæc phrasis Astrologorum (vt sint cadentes ab eis) hic annotanda est. Planeta cum quacunque stella, si vnum idemque signum teneat, vel ab eadem εἰς τὰ ἑπόμενα, id est, in consequentia distet 4. 7. aut decem signis, dicitur versari in angulo ab ipsa. Quòd si signum ordine ab ipsa secundum, quintum, octauum, aut vndecimum lustrauerit, in succedenti: si 3. 6. 9. aut 12. teneat, in cadenti ab ipsa esse dicetur. Item hoc loco planeta superior eminentiorque eò esse dicitur, à quo secundum signorum ordinem spacio 10. aut 11. signorum distat: vt ♂ in ♍ extollitur super ♀ lustrantem signum ♐. Nam ♍ decimum est signum à Sagittario. Hoc modo angulus M C. extollitur super ascendens. Reliquas formas sublimitatum, seu vt vocant, eleuationum, infrà in fine sequentis differentiæ videbimus.

Hæc est enim obsessio, &c. ἐμπερίσχεσις πρὸς τι.

2 Obsessio ἐμπερίσχεσις est, cùm binæ stelllæ aut bini radij vnam stellam quodam modo intercluserunt, nulla in medium alia intermittente radium, vt si sit ♄ in parte 10. ♃ in 11. ♂ in 12. ♍ Iuppiter à duabus infortunis obsessus affligitur. Item si sit Saturnus in parte 6. Cancri, ☽ in parte 8. eiusdem Cancri, ♂ in

parte

parte 10. ♈,Luna dicetur circumuallari corpore Saturni & ra-
dio quadrato Martis. Item si sit in huiusmodi figura: Luna in ἐκπολιο-
♍,& ♂ in ♈, qui triquetram suam radiationem in Leonem, ρκεσις δευ-
& diametrum in Libram transmittens, circundat Lunam malis τέρα.
suis radijs. Eodem autem modo etiam signa dicuntur obsessa,
cùm videlicet vnus malus in principio, alter in fine reperitur.
Sed quando Sol vel fortuna aspicit planetam vel signum ob- μεσεμβό-
sessum aspectu sextili vel tertio, ita vt sit aspectus intra metas, λησις,
tunc per talem aspectum soluitur obsessio. Cùm igitur malefi- id est, in-
ci, siue Lunam, siue horoscopum obsederint, nullo benefico- tercepito.
rum ita obsessis affulgente, breuis vitæ fore sic natum aiunt.
Quòd dicit planetas nocturnos die infra terram esse robustio-
res quàm supra terram, id contra Ptolemæi sententiam esse di-
ctum, suprà in differentia prima ostendimus.

3 Quod ad viam combustam seu γαλαξίαν attinet, eam deter- Aut sint
minat Cardanus nostro seculo in parte septentrionali à par. 19. in via, &c.
Geminorum ad par. 30. eiusdem. Et in medietate meridionali
à par. 5. Sagittarij in par. 15. eiusdem. Et iterùm quia ibi biparti-
ta est à par. 23. Sagittarij ad par. 4. ♑. Ex magnis stellis extra zo-
diacum 4. reperiuntur in confinio viæ lacteæ, nimirum dextrũ
latus Persei, Hircus in auriga, Vultur volans, cauda Cygni, &
illa quæ est in par. 2. scr. 18 1ª. Sagittarij cum latitud. par. 4. au-
strali secundæ magnitud. ἀντάρης seu cor Scorpij dicta, quod
obseruare conuenit. Nam omnis stella in via lactea, aut in eius
confinio, aliqualiter turbidum intellectum & multa alia efficit.
Atque hactenus de textu.

Hispalensis, cuius sententiã pleriq; sequuntur in examinan-
dis viribus planetarũ, præcipua tantum huius catalogi loca ob-
seruat. Primò perpendit, an planeta sit cõbustus vel non: Secũ-
dò, an sit directus, velox aut tardus: Tertiò, an sit in splẽdoribus
suis, vt domicilio, altitudine, trigono, termino aut decuria col-
locatus: Quartò, an sit in aliquo aspectu infortunarũ, vel in bo-
no aspectu fortunarũ: Quintò & vltimò, quomodo sit colloca-
tus in figura cœli, sit ne in cardine succedenti vel cadẽte. Plane-
tæ ergo à radijs solaribus liberi, directi, veloces, in splẽdoribus
suis positi, bonis aspectibus & beneficis associati, in angulis de-
niq; aut succedentibus reperti, fortunati & potentes iudicandi

 sunt,

ſunt. Ecõtrariò combuſti, retrogradi, tardiq́;, peregrini, minacibus radijs maleficarũ oppugnati, & deniq; ab angulis cadentes, infortunati debileſq́; cenſendi. Quòd ſi ex vtraque parte ęqualia ſuffragia adepti fuerint, hoc eſt, ſi ſint partim fortitudine & prærogatiuis nonnullis præditi: partim verò infortunijs deijciantur, indifferentes ſeu mediocres eſſe putantur. Similis breuitas huius loci eſt apud Ptolemęum, cuius verba in prin. lib. 3. τῶν ἀποτελεσμάτων hæc ſunt: σκοπεῖν δεῖ, πότερον ἐναργῶς τυγχάνουσι διακείμενοι, κατά τε αὐτὸ τὸ κοσμικὸν, καὶ τὸ κατὰ τὴν γένεσιν, ἢ τὸ ἐναντίον. δραστικώτατοι μὲν γάρ εἰσιν, ὅταν κοσμικῶς μὲν ἐν οἰκείοις, ἢ καὶ ἐν ἰδίοις ὦσι τόποις, καὶ πάλιν ὅταν ἀνατολικοὶ τυγχάνωσι καὶ προσθετικοὶ τοῖς ἀριθμοῖς. κατὰ γένεσιν δὲ, ὅταν ἐπὶ τῶν κέντρων, ἢ τῶν ἐπαναφορῶν παροδεύωσι, καὶ μάλιστα τῶν πρώτων, λέγω δὲ τῶν κατὰ τὰς ἀναφορὰς καὶ τὰς μεσουρανήσεις. ἀδρανέστατοι δὲ κοσμικῶς μὲν, ὅταν ἐν ἀλλοτρίοις τόποις, ἢ ἀνοικείοις, καὶ δυτικοὶ, ἢ ἀναποδυτικοὶ τοῖς δρόμοις ὦσι: κατὰ γένεσιν δὲ, ὅταν ἀποκλίνωσι τῶν κέντρων. Robur ergo planetarum & debilitas ſecundum Ptolemæum dijudicatur ex quatuor circunſtantijs. Primò comparatione ad mundum, cùm videlicet fuerint in locis οἰκείοις, ἢ ἐν ἰδίοις, ἀλλοτρίοις, ἢ ἐν ἀνοικείοις, hoc eſt, domeſticis aut proprijs, in alienis ſiue non domeſticis. Secundò comparatione ad Solem. Nam ἀνατολικοὶ validi ſunt, δυτικοὶ infirmi. Tertiò comparatione ad ſuos orbes. Nam veloces προσθετικοὶ τοῖς ἀριθμοῖς robur ſumunt. Econtrariò tardi, retrogradi καὶ τοῖς ἀριθμοῖς ἀφαιρετικοὶ, idem deperdunt. Quartò comparatione ad geneſin ſeu figuram cœli. Nam in centris, & præcipuè in aſcendente & M C. item in ſuccedentibus ſunt validi, in cadentibus verò debiles. Id quoque hic adiiciendum putaui, Iouem & Venerem potentes & fortunatos maximam ſortiri efficaciam: imbecilles verò & infortunatos mediocribus æquiparari, parumq́ue aut omninò nihil præſtare. Rurſum ♄ & ♂ fœlices atque in ſplendoribus ſuis collocatos, minùs nocere, quàm cùm extra prærogatiuas infortunati debileſq́ue reperti fuerint. Mediocres autem ☉ ☽ & ☿ fortes atque fortunatos beneficis æquiparari, infortunatos debileſq́ue non minùs ipſis maleficis detrimentum portendere. Confirmat hanc ſententiam enũciatum 75. ὅτι, inquit, συνοδεύων ὁ ♂ τῷ κυρίῳ τῆς ὡροσκό-

ὡροσκόπου ἐν τῷ λέοντι, καὶ μὴ ἔχει ὁ ♂ οἰκοδεσποτείαν τινὰ ἐν τῷ ὡροσκόπῳ, μήτε μὴν ἐν τῷ η. τόπῳ, καυθήσεται ὁ γεννηθείς, hoc est. Cùm ♂ aſcendentis domino corpore iungitur in Leone, niſi Mars ipſe aliquam in aſcendente dignitatem habuerit, vel nec etiam in octauo loco, qui natus eſt cremabitur. Ex quo patet, quòd planetæ non noceant tantùm in locis, vbi dominantur. Idem notamus in malis principibus, qui non tam malè tractant ſuos proprios ſubditos quàm alienos. Ad extremum loca duodecim cuſpidum, planetarum ſortiumq; fortunantur per præſentiam & omnes aſpectus bonorum, & bonos aſpectus mediocrium. Damnantur verò & infortunantur per ☌, ☍ & □ malorum, & ☍ □ mediocrium, & hoc ſi fiant aſpectus intra metas, vel vt plerique tradiderunt, ex medietate, & intra medietatem ſuorum orbium. Veluti ſit cuſpis ſeptimæ par. 12. ♓, & ♀ in par. 19. ♓. Hic ♀ ſua præſentia ex medietate orbis ſui, qui eſt par. 7. fortunat cuſpidem domus ſeptimæ. Idem præſtāt gradus intermedij. Nec aliud eſt iudicium de aſpectibus, veluti ſi ♃ proijciat radium △ in partem 21. ♓, ibidem ex medietate orbis ſui fortunaret eandem cuſpidem domus ſeptimæ. De fortunio verò & infortunio ☊ & ☋, ſuprà dictum eſt.

De amicitia & odio planetarum.

Et dicitur in planetis quòd ſint quidam eorum ſe inuicem diligentes & odientes: nam de diligentibus quidam antiquorum dixerunt, quòd Iupiter diligit omnes planetas & ſit amicus eorum, & ipſi illius, præter Martem. Veneris amici ſunt omnes planetæ, & omnes diligunt eam præter Saturnum. Saturni autem amici ſunt Iupiter, Sol & Luna, & inimici eius Mars & Venus, & ipſa plus habet eum odio. Et amica Martis eſt Venus, & cæteri planetæ odio habent eum, & plus Iupiter & Sol. Solis verò amici ſunt Iupiter & Venus, & inimici

Mars, Mercurius & Luna. Mercurij amici sunt Iupiter & Venus & Saturnus tantùm, & inimici eius sunt Sol & Luna & Mars. Lunæ autem amici sunt Iupiter & Venus & Saturnus, & inimici Mars & Mercurius. Capitis Draconis amici sunt, Iupiter & Venus, & inimici Saturnus & Mars. Caudæ verò amici Saturnus & Mars, inimici Sol & Luna, Iupiter & Venus. Et sunt aliæ species inimicitiæ: cùm fuerint duo planetæ habentes domos suas oppositas, vt Mars & Venus: & cùm coniunguntur, dicitur apertio portarum. Tertia quoq; species inimicitiæ est, vt sint duorum planetarum exaltationes oppositæ. Fortior autem planetarum amicitia est: vt concordet planeta cum planeta in natura & in qualitate atq; substantia & potestate, sicut concordat Mars cum Sole, quia vterque concordat in caliditate & siccitate & acuitione & celeritate, & est dominus exaltationis eius, in qua apparet eius fortitudo: & vti concordat Luna & Venus in frigore & humiditate, & est domina exaltationis eius. Cùm autem concordauerint duo planetæ in natura et substantia, vt Iupiter & Venus, sunt amici.

♃ amici omnes præter ♂.

♀ amici omnes præter ♄.

☿ { amici ♃ ♀ ♄. / inimici ☉ ☽ ♂.

♄ { amici ♃ ☉ ☽. / inimici ♂ & plus ♀.

☽ { amici ♃ ♀ ♄. / inimici ♂ ☿.

♂ ami-

♂ { amica est ♀. inimici eius sunt omnes, magis tamen ♃ & ☉.

☊ { amici ♃ ♀. inimici ♄ ♂.

☉ { amici ♃ & ♀. inimici ♂ ☿ ☽.

☋ { amici ♄ ♂. inimici ☉ ☽ ♃ ♀.

Inimici ratione {
- Domorum oppositarum { ♄ ☽. ♄ ☉. ♃ ☿. ♂ ♀.
- Exaltationum oppositarum { ♄ ☉. ♃ ♀. ♀ ☽.

Amici ratione concordantiæ in natura, qualitate substantiæ, & potestate. { ♂ ☉. ♃ ♀. ♀ ☽.

Finis differentiæ tertiæ.

DIFFERENTIA QVARTA IN EXPOSITIONE NOMInum Astrologorum.

1 *Et prosequamur nunc expositionem nominũ Astrologorum. Initium horum est: Coniunctio, & res significantes destructiones seu mutationes quæ fiunt in hoc seculo ex coniunctionibus, quarum numerus est sex. Maior autem omnibus coniunctionibus est coniunctio Saturni & Iouis in initio Arietis: et hæc fit in 960. annis. Secunda autem eorum coniunctio est in initio vniuscuiusque triplicitatis: & hæc fit in CC.XL. annis. Iunguntur enim in vnaquaque triplicitate duodecies: & fortaßis faciunt in vnaquaque triplicitate XIII. coniunctiones: deinde mutatur eorum coniunctio ad triplicitatem quæ huic succedit. Tertia autem coniunctio est Saturni & Martis in initio Cancri, quæ fit in omnibus XXX. annis. Quarta quoq; est coniunctio Iouis et Saturni in vnoquoque signo, quæ fit in omnibus XX. annis. Quinta est descensio luminaris maioris in punctum æquinoctij vernalis temporis, scilicet ingreßus Solis in capite Arietis, quæ fit in omni anno. Sexta est coniunctio luminarium & oppositio eorum, quæ fit in dimidio cuiusq; mensis Lunaris.*

2 *Et quando dicitur ascendens coniunctionis, dicitur vel significatur ascendens mundi, id est, signum quod ascendit hora introitus Solis in prædictum punctum æquinoctij vernalis, in initio scilicet illius anni in quo debet fieri coniunctio prædicta.*

Hacte-

I Hactenus illa, quæ ad naturam ſpaciorum cœli, cœleſtiumque corporum vim intelligendam faciunt, expoſuit. In ſequentibus vltimis differentijs cuncta nomina Aſtrologorum, quibus loca Aphetica quoque & anæretica, locorumque Apheticorum profectiones, directiones, & aliæ reuolutiones continentur, enarrat. Primum caput ſex magnis coniunctionibus nuncupatum eſt, quæ vt puto, à raritate & magnitudine accidentium, vt bellorum, peſtilentiæ, terræmotus, exundationum & talium effectuum, quos maxima mora & euidentia producere creduntur, nomen acceperunt. Etenim prima omniumque maxima, Saturni ſcilicet & ♃ coniunctio in principio Arietis celebrata, exactis annis 960. redire, eademque tempora generaliter diſponere dicitur. Similiterque coniunctio ſecunda, quæ eſt coniunctionis ♄ & ♃ à trigono ad trigonum tranſitus, annis 240. Tertia, quę eſt ♄ & ♂ in principio Cancri, annis 30. Quarta, quæ eſt ♄ & ♃ in ſigno quolibet annis 20. Quintum locum habet Solis ad pũctum verni æquinoctij verum συναποκάστασις ſeu reditus, ſeu vt vſitatè loquuntur, ingreſſus Solis in primum punctum Arietis. Vltima & reliquis minor eſt ſynodus vel diameter luminarium. Præter has ſunt aliæ multæ minores leuioresque coniunctiones, nempe 120. ferè, quarum catalogum Haly & Pontanus in enunciato 50. centiloquij recenſent. Porro quòd autor maximam ♄ & ♃ coniunctionem exactis annis 960. & ſecundam tranſactis annis 240. reuerti dicit, id valdè παράλλακτον eſt, & tum demũ verum eſſe poteſt, ſi coniunctionem Saturni & Iouis ſingulis vicenis annis redire, atque per partes $242\frac{1}{2}$. hoc eſt, per ſigna 8. partes duas & ſemiſſem annuatim procedere ſupponamus. Verbi gratia, ſi ☌ ♄ & ♃ primò incipiat in principio ♈, tunc completis annis 20. à radice iuxta hãc theſin fiet ſecunda ☌ ♄ & ♃ in par. 2. ſcrup. 30 1ª ♐. Tertia tranſactis annis à radice 40. in par. 5. ♌. Quarta annis 60. in p. 7. ſcrup. 30 1ª ♈. Quinta annis 80. in par. 10. ♐. Sexta annis 100. in par. 12. ſc. 30 1ª ♌. Septima annis 12. in par. 15. ♈. Octaua annis 140. in par. 17. ſcrup. 30 1ª ♐. Nona annis 160. in p. 20. ♌. Decima annis 180. in par. 22. ſcrup. 30 1ª ♈. Vndecima annis 200. in p. 27. 30 1ª ♐. Duodecima annis 220. in par. 30. hoc eſt, in fine Leonis. Ergo euolutis annis 240. à radice maxima hęc con-

Et proſequamur nunc, &c.

iunctio ab igneæ naturæ trigono migrabit in trigonum naturę terreæ: fiet enim in fine partis 30. ♈, hoc est, in initio Tauri, atque itidem in hac terrestri, vt vocant, triangularitate annos 240. commorabitur, atque in eadem corpora ♄ & ♃ similiter duodecies coniungentur. Quapropter si 12. ducas in 20. exurgent rursus anni 240. quibus emensis coniunctio magna ad principium Geminorum transibit, & rursus denuò exactis annis 240. ad principium ♋ veniet, atque in trigono eius annos 240. commorabitur: atque denique completis annis in summa 960. ad principium Arietis, hoc est, ad triangularitatem igneam reuoluetur. Consistet ergo in quolibet trigono annos 240. Et cùm 4. sint trigoni, duc 4. in 240. fient anni 960. quibus transactis maxima ☌, permutando se ex aqueo trigono, Arietem vnde primò egressa est, repetet. Sed hanc hypothesin astrologorum falsam esse apparet. Nam ☌ ♄ & ♃ minor fit non annis 20. sed 19. & insuper diebus 315. horis 19. Et processus fit per partes 242. sc. 59 1ª. 9 1ª. hoc est, per signa 8. par. 2. 59 1ª. 9 2ª. Et ita in vna eademque trigonorum natura veluti ex ♈ in ♐ non, vt autor videtur velle, p. 2. scru. 30 1ª. sed partibus fermè tribus procedens. Ex quo patet, duos superiores in vno trigono nō, vt hic scribitur, duodecies aut decies & ter, sed decies saltem congredi, atque ita coniunctionem illam magnam in vno eodemque trigono non 240. annis communibus, sed saltem 198. & paulò minus besse vnius anni persistere. Sed enim prolixiorem de hac re disputationem altioremque perquisitionem, neque ad propositum nostrum spectare, neque ad veræ artis substantiam pertinere arbitramur: siquidem de magnis coniunctionibus doctrinam, quamuis pariter & eruditum & rude vulgus in eam cursu vadat, partim planè erroneam, partim verò nō ita magni momenti esse vt putatur, probari potest argumentis rerum & autoritate Ptolemæi, qui in secundi libri Apotelesmaticorum principio, τὸ τῆς διὰ ἀστρονομίας προγνωστικοῦ καθολικὸν μέρος exponens, vtrumque & præscientiam regionum vrbiumque, quibus intenduntur magnorum euentuum significationes, & tempora eorundem, ad solos defectus luminarium magnarum coniunctionum nullam mentionem faciens, transtulit. Verba eius hæc sunt: πρὸς δὲ τὴν καθολικὴν ἐπίσκεψιν μάλιστα

λιστα προλαμβανομένων δύο τούτων, τοῦ τε τῶν δωδεκατημορίων τοῦ ζωδιακοῦ, καὶ ἔτι τῶν ἀστέρων πρὸς ἕκαστα τῶν κλιμάτων συνοικειώσεως, καὶ τῶν ἐν τοῖς οἰκείοις μέρεσι κατὰ καιροὺς γινομένων ἐπισημασιῶν κατὰ μὲν τὰς συζυγίας ☉ καὶ ☽ τῶν ἐκλειπτικῶν, κατὰ δὲ τῶν πλανωμένων παρόδους τῶν περὶ ἀναβολὰς καὶ τοὺς στηριγμούς: προεκθησόμεθα τόν τε τῶν εἰρημένων συμπαθειῶν φυσικὸν λόγον ἅμα παριστάντες ἐκ περιδρομῆς, καὶ τὰς καθ' ὅλα ἔθνη θεωρουμένας ὡς ἐπίπαν σωματικάς τε καὶ ἠθικὰς ἰδιοτροπίας οὐκ ἀλλοτρίας τυγχανούσας τῆς τῶν συνοικειουμένων ἀστέρων τε καὶ δωδεκατημορίων φυσικῆς περιστάσεως, hoc eſt: Cùm ad præcognitionem generalium caſuum duo requirantur, quorum alterum eſt locorum, in quibus fieri debet effectus cum ſignis ſigniferi & præterea cum ſtellis familiaritas & συμπάθεια, alterũ quales ſingulis in partibus certo tẽpore ſint futuræ effectionũ ſignificationes, à defectiuis luminarium copulationibus, & à ſtellarum meantium circa ortus & ſtationes ſuas tranſitu factę: idcirco ante omnia exponemus dictæ quaſi conſenſionis naturales cauſas, ſimul recitantes obiter vniuerſarum gentium corporis & morũ proprietates, quæ non ſunt alienæ à naturali conſtitutione tum ſtellarum dominantium, tum locorum ſigniferi quibus ſubſunt. Et infrà iterum dicit: ἡ μὲν οὖν πρώτη καὶ ἰσχυροτέρα τῶν τοιούτων συμπτωμάτων αἰτία γίνεται παρὰ τὰς ἐκλειπτικὰς ☉ καὶ ☽ συζυγίας, καὶ τὰς ἐν αὐταῖς παρόδους τῶν ἀστέρων, id eſt, non eſt prior neque potentior cauſa huiuſmodi caſuum, quàm quæ ducitur à defectiuis Solis & Lunæ copulationibus, & ſtellarũ tranſitibus eo tempore. Sed dicat aliquis, hoc textu Ptolemæi potius extolli atque communiri de magnis coniunctionibus doctrinam, quàm tolli: ſiquidem non tantùm defectibus luminũ, ſed & meantium ſtellarum tranſitibus vis magnos & generales euentus efficiendi tribuitur? Reſpondeo, quamuis Ptolemæus in generalibus mutationibus planetis ſuperioribus æquè atq; reliqua aſtrologorum multitudo vim tribuat, non tamen tantùm, neq; ſic quemadmodum ipſi de potentia illorum ſentit. Etenim ipſi pro magnorum euentuum temporibus & locis, quibus quippiam ſignificatur, eruendis, Iouis & Saturni coniunctiones potiſsimùm obſeruant, atque earundem effectum ad multa ſecula extendunt. At Ptolemęus econtrariò tempora

& loca effectuum ex Solis luminarium defectibus colligit. In alterius tamen circunstantiæ, hoc est, in locorum dijudicatione præter Eclipsin sumere videtur trium superiorum stationes & exortus Heliacos, & quidem eos saltem, qui in tempus Eclipsis incidunt, & eorum planetarum qui deliquio præsident. Id autem elici posse videtur ex his ipsius verbis: τοῦ μὲν προτελέσεως αὐτῆς τὸ μὲν ἐστι τοπικὸν, καθ' ὃ δεῖ προγινώσκειν ποίαις χώραις, ἢ πόλεσιν αἱ κατὰ μέρος ἐκλείψεις, ἢ καὶ τῶν πλανωμένων αἱ κατὰ καιροὺς ἔμμηνοι στάσεις, αὗται δέ εἰσι ♄ τε καὶ ♃, καὶ ♂ ὅταν στηρίζοντες, ποιῶσι τὰς ἐπισημασίας, hoc est: Huius prædictionis primum caput continet præscientiam locorum & vrbium, quibus præ cæteris vel particulariter, cùm luminarium defectus, tum verò errantium stellarum concurrentes menstruę constitutiones, quales in Saturno, Ioue & Marte stationarijs existunt, euentuum significationes adferunt. Hinc sequi videtur, loca euentibus futuris obnoxia, eruenda esse ex dodecatemorijs deliquium continentibus, & etiam ex stationibus trium superiorum cùm locis defectiuis præfuerint, hoc est, cùm fuerint loci defectus domini aut in Eclipsis loco positi, eundémue aspiciant, aut denique hora Eclipsis horizonta conscendant. Sed nec id satis firma consequentia ex verbis Ptolemæi deducitur: Neque enim, si causæ magnorum euentuum & à locis defectiuis & à stationibus exortibusque stellarum errantium sumendæ sunt, statim sequitur horum vtrunque indicare nobis loca talibus effectis obnoxia. Et quod maius est, Ptolemæus in ipsa regionum, ad quas pertinent effectus, consideratione ex professo instituta, stellarum errantium nullam mentionem facit, & defectuum significationes saltem ijs locis accommodat, quæ cum dodecatemorio defectiuo copulantur. Vnde liquet, eum loca, quæ ob συμπάθειαν vel συνοικείωσιν dodecatemoriorum stellas defectui dominantes continentium, Eclipsis significationibus aliqua ex parte obnoxia putamus, aut contempsisse planè, aut certè saltem obiter nobis insinuasse. Quod ad voces attinet, τὰς ἐμμήνους στάσεις idem quod latinis menstruas constitutiones valere existimamus. Sunt qui legant ἐπιμένουσας στάσεις. Vtraque lectio benè procedit. Nam menstruæ stationes diuturnæ sunt, & tribus superioribus familiares, & alienæ ab inferioribus, qui

cùm ob

cùm ob velocitatem motus vix consistant, à menstruatione plurimum absunt. Tempora verò magnorum euentuum non à Saturni & Iouis coniunctionibus, sed potiùs à deliquijs esse supputanda, vel hinc constare potest, quòd illarum effecta ad longissima tempora protensa, tot ipsorum & aliorum siderum per diuersas cœli regiones transitibus quasi infinitis vicibus permutari variarique necessum sit. Horum autem decreta cùm biennium cum semisse nunquàm excedere queant, simpliciora manent, & antequàm planetæ ponderosiores loca cœli notabiliter permutent, plerunque expirant. Prætereà Ptolemæus in hoc negotio trium superiorum non insitam vim, sed à deliquijs desumptam, atque ad effectum productam considerat. Dicit enim stellarum errantium κατὰ καίρους ἐμμήνους στάσεις, hoc est, concurrentes menstruationes esse obseruandas. Et si maximè eo modo quo Ptolemæus defectus luminarium tractat, coniunctiones ponderosorum planetarum persequi velis, ipsa rei difficultas, cùm tempus coniunctionis superiorum exquisitum humanus intellectus non comprehendat, te facilè à proposito repellet. Nam etiamsi ocyssimo quem habere possunt motu ferantur, Iouem tamen à Saturno discedentem diurno motu sex scrupulorum primorum differentiam nunquàm excedere, ab artificibus iam proditum est. Quæ distātia cùm sit minor quàm vt vel calculo vel vllo instrumento deprehendi queat, tantùm ab hora & figura cœli certa aberit talis coniunctio, vt ne dies quidem eius certa haberi posit. Id cùm magnarum coniunctionum doctores animaduertissent, idcirco huic morbo aliud pharmacū, quod autor hoc loco refert, cōminisci coacti sunt.

2 Nam quando magnarum coniunctionum ascendentia nominant, illa signa intelligi volunt, quæ Sole vernam intersectionem adepto, seu vt loquuntur, principium Arietis intrante, idque in illo anno, in quo futura est illa coniunctio, sursum feruntur. Verbi gratia: Anno Christi Dei 1563. celebrabitur coniunctio magna Iouis & Saturni, ac iuxta Alphonsinorum quidem calculum diebus Septembris completis 26. horis circiter 6. post meridiem in parte 4. scrup. 8. 1a Leonis: iuxta calculum Prutenicum verò diebus Augusti completis 25. hora circiter decima post meridiem in parte 29. Cancri. Porro pars horoscopans in

Et quādo dicitur, ascendēs &c. B

reuolutione annua,seu vt vocant,pars ad mométum temporis, quo Sol primum punctum Arietis in illo anno attinget,ascendens,erit iuxta ipsorum calculum pars 16.Sagittarij.Hac de causa Sagittarius magnæ illius coniunctionis ascendens ipsis vocabitur,quamuis de annuæ reuolutionis signo scandente par sit incertitudo,& non minor calculorum dissensio.Sed id quoque nullam similitudinem veri planeq; κενόδοξον καὶ ἀναπολόγητον esse, multis argumétis constat.Nam anni naturalis principium, quod pro certo ad introitum Solis in principium Arietis accommodatur,simpliciter incertum est.Etsi enim veritati consentaneum est, Solis ad pūcta signiferi cardinalia ἀποκατάστασιν, seu reditum,principium anni naturalis constituere,tamen non paruam hæsitationem secum adfert,quó nam ex his tanquàm primario principio vtendum sit, præsertim cùm harum partium singulæ eximium quiddam habeant, cur principium anni seu νεομηνίαν vendicare iure sibi videantur.Hinc factum est, vt eorum qui de his rebus commentati sunt,alius aliud statueret anni principium, prout quisque rationibus vel naturæ suæ affectu ad hoc illudúe statuendum impulsus est. Ptolemæus quoque cùm hanc hæsitationem exoluere non posset, idcirco disputationē de causis,varietatem singulorum annorum facientibus,non ad vnum,sed ad omnia quatuor transtulit, ita vt æquinoctium vernum veris, solsticium æstatis, æquinoctium autumnale autumni,bruma hyemis statum variet.

Cùm itaq; de principio naturalis anni dubitent omnes,de signo sub initiū eiusdé sursum scandente,quomodo certi esse poterimus?Denique etiamsi Solis ad intersectionem vernam reditus τὴν τοῦ ἔτους νεομηνίαν faceret:tamen signa in Solis ad principium illud reditum scandentia, adhuc nos laterent, quòd tempus illud adeò exactè supputari vix queat, vt perfectioni seu structuræ cœlestis thematis absque crasso errore seruiat.Et hęc est causa,propter quam Ptolemæus pro mutatione quatuor anni temporum considerare præcipit, non Solis ad puncta cardinalia reditū,sed potius coniunctiones vel oppositiones luminum,immediatè Solis in puncta cardinalia ingressum præcedentes:quarum tempora cùm exquisitissimè supputari queāt, perfectissimam thematis cœli fabricam nobis pręstant.

Hæc

Hæc cùm ita se habeant, manifesta est vanitas hominum nostro æuo vulgi diaria condentium, qui omissa doctrina vera, ex solo Solis ad intersectionem vernam transitu diluuia regionum, excidia vrbium, bella, famem, terræmotus, sterilitatem, & tales publicas calamitates in publicum effutientes suis mendacijs & meris nugis mundum replent, atque ipsam omnium præstantissimam professionem reddunt infamem, inq; maximam vituperationem etiam eorum, quibus veritas curæ est, traducunt. Sed adhuc ad maiorem seu socordiam seu impudentiam accedunt, cùm ne absq; causa fabulosam de futuris historiam contexuisse videantur, per magnarum coniunctionum annuas progressiones, paulò infrà etiam ab Alcabicio descriptas, aut per commutationem nescio cuius magni orbis, nihilò certius magno anno Platonis in rerum natura existentis, vaticinia sua communire nituntur. Quapropter aut nulla aut magis erudita de causis maiores illos in mundo effectus producentibus, coniectatio in rebuspub. non immeritò optari poterat. Ea verò est quæ de causis naturalibus primis & omnium potentissimis per omnia media ad maximè seu propria seu particularia perua dit. Non est autem, vt paulò antè de sententia Ptolemæi diceba mus, prior neque potior causa huiusmodi casuum, quàm quæ à luminarium defectiuis copulationibus ducitur. Hanc sequitur ratio, qua per συζυγίας luminum Solis in puncta cardinalia transitum antecedentes, vniuscuiusque quadrantis anni generalis constitutio eruitur. Hinc aspicienda est ἔφοδος μηνιαῖα, id est, ratio menstrua, qua singulorum anni mensium futuræ constitutiones produntur. Inde sequitur subtiliorum quarundam significationum ad quadrantes vniuscuiusq; mensis pertinentium ἔφοδος. Reliquis inferior est illa ratio, qua quocunque die qualitatem aëris ex illustrium stellarum ortu & occasu colligere docemur. Postremum locum habet ea ratio, quæ per diei singulas horas ex luminarium per cardidines transitu qualitatem in aëre constitutionum venatur. Hic est Ptolomæi de aëris constitutionibus cõiectandi modus, à maximis ad minima traductus, qui & plus laboris, & longè maiorem rerũ peritiã eruditionemq; requirit, quàm quę omnibus nostris Calendariorũ conditorib⁹ in vnã massam cõflatis inest.

De

DE ANNIMODAR, ID EST, GRADVS AScendentis natiuitatum inuestigatione.

1 *Et ex hoc Annimodar, quod est inuestigatio gradus ascẽdentis alicuius natiuitatis. 2 Et putant multi Astrologorũ, quòd inueniatur per eundem idem gradus ascendentis natiuitatis alicuius: sed hoc falsum est, & hoc iam patefeci in libro meo quem feci de annimodar: sed inuenitur per eundẽ dignior omnibus gradibus circuli post gradum ascendentis in eadem hora secundum cursum naturalem: & concordat multotiẽs, id est, accidit aliquando quòd inueniatur per eum gradus ascendentis. Cuius rei cognitio est, vt consideretur gradus cõiunctionis vel gradus præuentionis quæ fuerit ante ipsam natiuitatẽ: & si fuerit cõiunctio illi natiuitati proprior, vocatur ipsa natiuitas coniunctionalis: & si fuerit præuentio illi propior, dicitur præuẽtionalis. i. in qualicunque eorũ fuerit natiuitas, in coniunctione scilicet, vel præuentione, eodẽ modo & nomine natiuitas prædicta nũcupatur: & quia gradus cõiunctionis est idẽ gradus in quo iũguntur luminaria, nulla est inquisitio, nec indiget expositiõe: in præuentione aũt quia vnumquodque luminariũ est in gradu suo. i. in diuersis gradibus. Necesse est nobis scire, quem horum graduũ velit intelligi gradum præuentionis. Et iam dixit Ptolemæus: quia gradus illius luminaris quod fuerit super terram, est gradus præuẽtionis. Et quidam sapientum dixerunt, quòd si euenerit in præuẽtiõe, quòd vnum luminarium sit in gradu orientis, & alterum in gradu occidentis, tunc gradus orientis erit gradus præuentionis*

uentionis. Et dixit Vellius, quia præuentionis est gradus in quo fit impletio, volens intelligi gradum Lunæ: sed quia hoc est opus Ptolemæi, oportet in hoc nos redire ad eius sententiam. Cùm ergo gradus cõiunctionis vel gradus præuentionis certissimè patuerit, constitues gradum ascendentem per æstimationem horæ natiuitatis & quatuor angulos & reliquas domos: deinde aspicies gra. cõiunctionis, vel gradum præuentionis quæ fuerit ante natiuitatem: & quis planetarum in eo fuerit dignior vel fortior in eadem hora cõiunctionis vel præuentionis per multitudinem dignitatum seu potestatum, id est, considerabis quis planetarum habeat maius dominium in eodẽ loco. Hunc ergo planetam æquabis ad horam opinatam natiuitatis. Deinde aspicies vtrum sit gradus illius planetæ in signo in quo est propior gradui X. domus aut gradui ascendentis, & cui horum propior fuerit: facies hunc angulum ad instar gradus ipsius planetæ & eius minuti: & diuides XII. domus per eum. Dixit Ptolemæus: si planetæ plures conuenerint in dominio eiusdem loci, & fuerint æquales in fortitudine, constitues dominum loci illum qui fuerit dominus haim: quòd si in hoc etiam conuenerint, constitues eum qui velocius debet mutari ab esse suo ad id quod fuerit melius, id est, eũ qui voluerit exire de aliquo signo in quo fuerit, & intrare aliud in quo habuerit plures dignitates. Vel si fuerint orientales à Sole, eliges eum qui Soli fuerit propinquior, & non fuerit sub radijs. Si verò in angulo fuerint, ille est eligẽdus qui gradui eiusdem anguli fuerit propinquior. & hoc intellige:

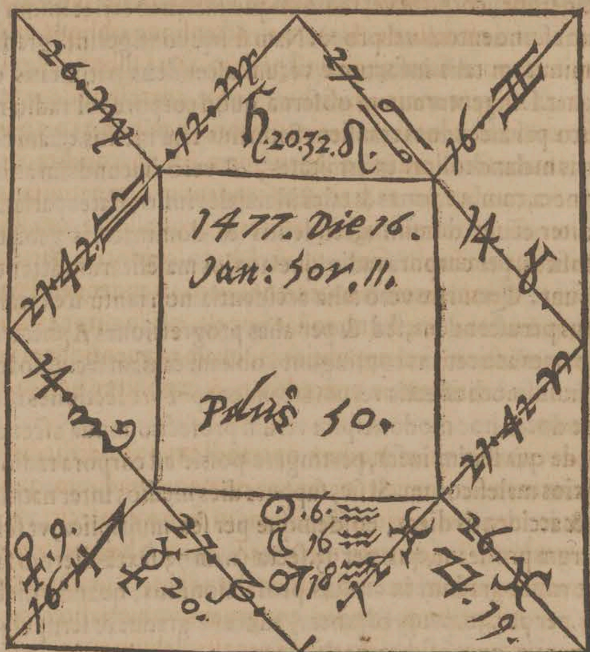
Et ex hoc Annimodar,&c.

1 Caput secundum de Annimodar inscriptum, à Ptolemæo inscribitur περὶ μοίρας ὡροσκοπούσης, id est, de certo ascendēte, seu quæ pars signiferi momento genituræ verè ascendat. Nam gradus cardinis exorientis in natiuitatibus summa diligentia est peruestigandus, eo enim rectè cognito, quicquid in futuro fato nascētis celatur, à naturæ studiosis præuideri potest & prædici: Econtrariò mala eiusdē cognitio occasionē errorū falsarumque præuisionum prębet, & manifesta causa est hallucinandi in locorum Apheticorum deductionibus, quibus ad cognitionem eorum, quæ nato in vita obuentura sunt, & quo etiam tempore eidem accident, inuestigantur. Cæterùm modi habendi verum ascendens plures sunt. Primus & firmissimus est per ἀστρόλαβον. Verùm enimuerò cùm fieri nequeat, vt singulis parientibus adsint artifices, qui idoneis instrumentis Solis alteriusúe astri notata altitudine tempus exitus infantis verum exactè metiantur: idque obstetrices ob imperitiam obseruare atque referre nequeant: denique cùm horologia & reliqua pręsidia quæ plęrunque adhibentur, multipliciter fallant, idcirco conati sunt veteres sapientes oblatum tempus, quo puerum natum saltem existimant, ad præcisionem arte quadam atq; alijs coniecturis ex ipsa natura petitis reducere. Est ergo secundus modus habēdi verū ascendens, qui sumitur ex ijs qui consequūtur effectibus, quem autor & Ptolemæus prætermiserunt, quia præsupponunt natiuitatem esse proximam, nec quidquam scire astrologum de nato, non an masculinus sit, an femella, viuus ne an mortuus, tantùm abest, vt eum scire putent quæ illi contigerint. Porro nos quibus tantùm curæ est, vt quæ prædicuntur futura accidentia, successu temporis ipso euentu comprobentur, assumptis accidentibus si quæ insigniora & præsertim in corpore habeantur, causas talium consecutorum effectuum ex transitibus, profectionibus & directionibus venari debemus: quod si fecerimus, verum gradum ascendentem certiùs quàm vllo alio modo cognoscemus. Id autem qualiter fieri debeat, Schonerus planè & exemplis docuit, quę hoc loco propter euidentiam adscribam. Ac primò ex transitibus de vero ascendente inueniendo sic præcepit. Oblato tempore natiuitatis alicuius, ante omnia conforma thema cœli, eidemq; planetas impone.

pone.

pone. Deinde diligenter ſupputa annos dieſque, quibus nato aduerſa corporis acciderunt. His deprehenſis vide in Ephemeride, an aliqua ex infortunis tali die quo nato corporis aduerſa acciderunt, corpore vel radio aliquo malefico feriat ipſum gradum aſcendentem vel propè. Nam ſi hęc contigerint, gradum & minutum talis infortunæ verum aſcendens natiuitatis eſſe arguet. Diligenter autem obſerua, quòd corpore vel radio malefico per aſcendens tranſiens Saturnus tam mentis quàm corporis melancholicas infirmitates, ♂ verò iracundiam animi, vulnera, combuſtiones & tales Martiales infirmitates pariat. Similiter etiam domini aſcendentis & dominatoris genituræ tranſitus, per corpora radioſque noxios maleficarum attendendi ſunt. Quoniam verò talia accidentia non tantùm ex tranſitibus per aſcendens, ſed & per alias progreſsiones Aphetarum ad partes anæreticas contingunt, ob eam cauſam ſecundo loco ex huiuſmodi effectis verum aſcendens per profectiones inuenire docet, hoc modo. Aſpice vtrum profectio annua aſcendentis, de qua ſtatim infrà, pertingere poſsit ad corpora radioſue noxios maleficorum. Si ſic, ſupputa dies medios inter natiuitatis & accidentis diem, eoſdemque per ſex multiplica, vt ſextæ dierum prodeant, quæ per 73. ſectæ (nam 73. ſextæ dierum faciunt vnum gradum in annuis profectionibus, quando diebus 365. per par. 30. progrediuntur) educent gradus & ſcrupula remanentia, quæ ſi ſubtraxeris à loco promiſſoris accidentis, verum gradum & ſcrupulum aſcendentis elicies. Maioris euidentiæ gratia ſumamus ipſius exemplum. Natus eſt Schonerus anno 1477. labente, die 16. Ianuarij à meridie horis 11. in latitudine partium 50. Anno autem ætatis 58. completo die prima Ianuarij, ab alto caſum ſe feciſſe ſcribit, cuius cauſa fuit Saturnus retrocedens in ♌ & in domo decima. Per hunc caſum inſignem ſic examinauit gradum in ſua genitura aſcendentem. Animaduertit primò tali anno profectionem annuam aſcendentis perueniſſe ad ♋, & ante completum annum ad ♌, in quo fuit ♄ in radice, perueniſſe. Dies à natiuitate ad tempus accidentis, id eſt, primam Ianuarij 349. numerauit, quibus multiplicatis per 6. eduxit. $\frac{2094}{6}$ dierum. His diuiſis per $\frac{73}{6}$ dierum, eduxit gradus 28. ſcrup. 50 1ª, quæ tandem à promiſſoris, hoc eſt, Saturni loco,

qui erat sig.4.p.20. scrup.32 1ª. subduxit, & relicti sunt gradus 21. scrup.42 1ª. ferè, qui sunt gradus veri ascendentis, scilicet Libræ, quæ in genitura Schoneri ascendit, vt sequitur.

Denique per directiones ascendentis ad partes infortunantes gradum ascendentem sic est procedendum. Ab ascensione obliqua promissoris accidentis pro latitudine datæ regionis, subtrahe gradus & minuta qui debentur annis & diebus completis à natiuitate vsq; ad annum & diem accidentis (nam quilibet annus vnum gradum, & sex dies vnum scrupulum primũ in directionibus efficere infrà declarabitur) Id enim quod relinquitur, erit ascendentis eiusdem regionis obliqua ascensio, quam si in tabulam obliquarum ascensionum mittas, verum gradum horoscopantem elicies. Narrat idem Schonerus, fuisse se ætatis anno 40. completo, diebus 192. completis, scabie, vlceribus, varijsque turbationibus melancholicis molestatum, quę sunt manifesta effecta Saturni. Quapropter diligenti supputatione

tione inuentum est, quòd circa hos dies directio ascendentis ad quadratum Saturni in par.20.32 1ª. Scorpionis incidentem applicuerit, atque talia mala corpori illius inflixerit. His præcognitis, gradum ascendentis verum numeratione retro acta consequi non est difficile. Si enim ab ascensione obliqua dicti quadrati aspectus Saturni, quæ est par.250.46 1ª. subtrahas gradus 40.32 1ª. quæ annis 40. diebusque 192. correspondent, relinquitur ascensio obliqua veri ascẽdentis, nempe p.210.19 1ª. cui in tabula ascensionum ad latitudinem par.50. condita correspondent par.21.40 1ª. ferè ♎, ascendens verum natiuitatis. Neq; verò aliter reliqui significatores & promissores cum suis accidentibus tractandi sunt, vt verè horoscopantem partem prodant. Tertius modus inueniendi verũ ascendens est Ptolemæi, quẽ autor vocat Annimodar, hoc est, qui sumitur ex dominio coniũctionis vel oppositionis, quam præuentionem vocant, proximè natiuitatem præcedentis, & exponitur hoc loco ab autore.

2. Hic verò antequàm modum operandi exponat, difficilimã quæstionem nobis obijcit, nempe an numerus graduum, quos planeta in loco luminarium dominans in signo confecit, verè possit gradum ascendentem ostẽdere. Etenim si hæc ratio, qua per numeros dicitur inueniri gradus ascendens, cũ gradu ascendente per Astrolabum sumpto congruens, vniuersaliter vera est, quorsum opus est obseruatione per astrolabum aut alijs examinibus? Quòd si verò hæc duo generaliter non congruunt, & tamen vtrique fidendum est, sequi videtur, exortum hominis duo habere ascendentia & gemina decreta stellarum, genere, qualitate, magnitudine & tempore differentia, quod esse nõ potest. Antequàm ad hanc hæsitationem respondeatur, priùs quód nam sit humanæ naturæ principium, iudicãdum est. Nam homo non nascitur vno momento, vt plurimi putauerunt, sed primò conuertens se in vtero abrumpit κοτυληδόνες, & χόριον, id est, tunicam qua inuoluitur infans, secundinam vulgò nominatam, aperit. Deinde si secundum naturam nascatur, primò capite, postea medius, ac tandem totus prodit. Ad extremum vmbilicus abscinditur aut inter nascendum frangitur, quæ omnes actiones à principio ad finem nũquam minus tribus horis concludunt:

Et putant multi, &c.

cludunt:plerunque autem vnum & nonnunquàm tres dies cõplectuntur. Iam ergo omnia hæc habebunt vim, aut vnum tantum: Si omnia, nihil habebimus certi: Si vnum tantùm, vnde illud ſumendum ſit meritò dubitari poteſt. Nam cùm caput prodit, nondum natus eſt, & vt totus prodeat, magis voluntarium quàm naturale eſſe videtur, ſiquidem id à voluntate obſtetricũ dependet. Spacium denique à capitis ad totius exortum prolixius eſt, quàm vt pro principio haberi debeat. Sed hic ex ſententia Cardani reſpõdere debemus, quòd tẽpus in quo infans producitur, nõ ſit momentũ, ſed ſicut in arte medẽdi morborũ atq; in omnibus alijs caſibus hominũ latitudinẽ quandã notam', ita quoq; natiuitatis aliquã eſſe morã tribus principalibus momẽtis diſtinctam, nimirum acceſſu, conſiſtentia & fine, in quo vniuerſo ſpacio infans ab aſtris vim requirat, credẽdum eſt. Acceſſus eſt principium primum, Conſiſtentia ſecundum, quod cùm inæqualiter ab extremis diſtet, atque aliquando proximè ad finem vel principum accedat, medium propriè appellari non poteſt. Tertium momentum eſt finis totius natiuitatis. Sed principia hæc à principali infantis actione, nempè à reſpiratione ſumenda ſunt, ita vt principum naſcẽdi eſſe ſtatuatur, quando infans reſpirare incipit. Medium & principale principum eſt, cùm ita reſpirauit, vt per ſe poſsit viuere. Finis cùm iam tantum attraxit aëris, vt ſponte ceſſent reſpirare & moueri vmbilici arteriæ. Singula ergo principia vires totius natiuitatis acquirunt, non tamen æqualiter, ſed ita vt quælibet pars ſuum ſignificatum habeat, & principium de principio, medium de medio, finis denique de fine ſignificet. His ita expoſitis & intellectis, reſponſio ad quæſtionem initio propoſitam etiam patebit, nimirum quòd tempus quod per aſtrolabum ſumi debet, ſit id tempus quod principale & pene medium eſſe diximus. Tempus verò quod autor & Ptolemæus inuenire docent per numeros, aliquando idem ſit cum hoc principali, ex quo veriſsima Aſtrologororum ſumuntur prognoſtica: Quandoque verò idem eſſe cum principio quo voluntates ſignificantur rerumq; principia, quæ plerunquæ effectus ſequitur: aliquando denique incidere in natiuitatis finem, ex quo qualitas finis, rei colligitur. Et hoc eſt, quod dicit autor, quòd per Annimodar non ſemper

inuenia-

inueniatur gradus veri ascendentis,sed dignior omnibus gradibus circuli post gradũ ascendentis in eadem hora secundum cursum naturalem. Satius est & tutius per astrolabum notare principium principale,verùm cùm id plerunque non habeatur, capiendum est per Annimodar naturale princ[illegible]m, quod etsi aliquando sit imperfectius,tamen cùm vt ostensum est,pars totius natiuitatis semper existat atque nunquàm otiosum aut inane esse posit,pro vero principio natiuitatis rectè assumitur.

CONSECTARIA DVO EX EOdem Cardano.

Primò ex dictis consequitur, quòd quibus ascendit numerus consimilis numero inuento per viam Ptolemæi vel saltem valde proximus, vt in exemplo à nobis assumpto accidit, tales habeant principia, media & fines valde similia & conformia:quibus verò ascendens verum plurimum distat ab ascendente quæsito per Annimodar, in his principia, media & fines fore valde dissimilia,præsertim si multum distiterint. Tales enim aliquãdo è fastigio ad eiusdem rei ima repentè casuri sunt, atque econtrariò aliquando in profundo demersi atque omni spe destituti, præter omnium expectationem quasi numine adiuti subitò emergent.

Secundò liquet, quòd de sententia Ptolemæi & autoris, qui hunc locum ex Ptolemæo descripsit, oporteat vtrumque principiũconsiderare, vnũ quod per astrolabum est inuentum, & naturale.Nam etsi per astrolabum verum principium habere nequeas,illud tamen per consensum plurimarum progressionum,quas veras cum experimento deprehenderis, inuenire poteris,vt suprà ostendimus. Sed iam ipsam ephodum,quæ tota à syzygijs luminarium immediatè genituram præcedentibus dependet,explicare tempus est.

Si genituram proximè præcessit coniunctio luminarium, per quem gradum operandum sit,nemo non videt.At si natiuitatem oppositio luminarium proximè præcesserit, ibi quia luminaria gradus oppositos tenent, dubitari potest,vter gradus Solis ne, an verò Lunæ locus præuentionis sit. Ad hanc hæsitationem autor de sententia Ptolemæi respondet, maiorem esse prærogatiuam gradus eius luminaris,quod tempore oppositionis su-

nis ſupra terram fuerit. Quòd ſi in ☍ vnum luminare orientalem horizonta, alterum verò occiduum cardinem ſtringat, tunc gradum in oriente, gradui occidentali præferendum eſſe ait. Verba Ptolemæi de hac re hæc ſunt: δεῖ δὴ λαμβάνειν τὴν τῆς ἐκτροπῆς προγινομένην ἔγγιστα συζυγίαν ἐάν τε σύνοδος ᾖ ἐάν τε πανσέληνος· καὶ τὴν μοῖραν ἀκριβῶς διασκεψομένους, συνόδου μὲν οὔσης τὴν ἀμφοτέρων τῶν φωτῶν· πανσελήνου δὲ τὴν τοῦ ὑπὲρ γῆν αὐτῶν ὄντος ἰδεῖν τοὺς πρὸς αὐτὴν οἰκοδεσποτικὸν ἔχοντας λόγον τῶν ἀστέρων τοῦ τρόπου, καθόλου τοῦ κατὰ τὴν οἰκοδεσποτίαν ἐν πέντε τούτοις θεωρουμένου, ἔν τε τριγώνῳ καὶ οἴκῳ καὶ ὑψώματι καὶ ὁρίῳ καὶ φάσει, ἢ συσχηματισμῷ· τουτέστι, ὅταν ἐν ἢ καὶ πλείονα τούτων ἢ καὶ πάντα ὁ ζητούμενος ἔχει τόπος πρὸς τὸν μέλλοντα οἰκοδεσποτήσειν. ἐὰν μὲν οὖν ἕνα πρὸς ταῦτα πάντα ἢ τὰ πλεῖστα οἰκείως διακείμενον εὑρίσκωμεν, ἣν ἂν ἐπέχῃ μοῖραν οὗτος ἀκριβῶς καθ' ὃ παροδεύει δωδεκατημόριον ἐν τῷ τῆς ἐκτροπῆς χρόνῳ, τὴν ἰσάριθμον αὐτῇ κρινοῦμεν ἀνατέλλειν ἐν τῷ διὰ τῆς τῶν ἀναφορῶν πραγματείας εὑρημένῳ ἐγγυτέρῳ δωδεκατημορίῳ. ἐὰν δὲ δύο ἢ καὶ πλείους συνοικοδεσποτοῦντας δηλονότι εὑρίσκωμεν, οὗ ἂν αὐτῶν ἡ κατὰ τὴν ἐκτροπὴν μοιρικὴ πάροδος ἐγγύτερον ἔχῃ τὸν ἀριθμὸν τῇ κατὰ τὰς ἀναφορὰς ἀνατελλούσῃ, τούτου τῇ ποσότητι τῶν μοιρῶν καταχρησόμεθα. εἰ δὲ δύο ἢ καὶ πλείους ἔχοιεν τὸν ἀριθμὸν ἐγγύς, τῷ μᾶλλον ἔχοντι λόγῳ πρός τε τὰ κέντρα καὶ τὴν αἵρεσιν κατακολουθήσομεν. ἐὰν μέντοι πλείων ᾖ ἡ διάστασις τῶν τῆς οἰκοδεσποτίας μοιρῶν πρὸς τὴν κατὰ τὸ ὁλοσχερὲς ὡροσκόπιον, ἤπερ πρὸς τὴν κατὰ τὸ ὅμοιον μεσουράνημα· τῷ αὐτῷ ἀριθμῷ πρὸς τὴν μεσουρανοῦσαν μοῖραν καταχρησάμενοι, διὰ ταύτης καὶ τὰ λοιπὰ τῶν κέντρων καταστησόμεθα, hoc eſt: Eam itaque quæ proximè genituram anteceſsit copulationem, ſiue illa interlunij fuerit ſiue plenilunij, capere debemus, & in interlunio quidem partē vtriuſque luminaris, in plenilunio verò eius quod ſupra terram extiterit partem exactè ſupputatam ſpectantes, conſiderare oportet ſtellas in partem illam ius dominationis exercentes, quod quidem in his quinque conſiſtit, triangulo videlicet & domicilio, altitudine, termino & irradiatione ſeu configuratione, hoc eſt, cùm vnum aut plura horum aut etiam vniuerſa dictus ille locus erga potituram dominatione ſtellam obtinet. Si

itaque

itaque stellam vnam his omnibus aut pluribus instructam repe riemus, tunc parte, quam ille tempore genituræ occupat, in eo signo in quo commoratur, ad vnguem notata, iudicabimus partem numero illi consimilem exoriri in eo signo, cuius partes proximæ maximeq́ue dominatoris partilis loco similes per πραγματεῖαν seu supputationem ascensionum sursum ferri deprehensum est. Quòd si duos pluresúe ad principatum dominationis aspirare deprehendamus, cuius partilis locus tempore genituræ similior, seu potius numero fuerit vicinior parti iuxta regulam ascensionum scandenti, huius partium numero vtemur. At si duo pluresúe propinquitate illa numeri consentiant, tunc eum, qui & angulis & conditione tẽporis magis consentit, sequemur. Verùm enimuerò vbi huius dominatus partium differentia ratione horoscopi ad tempus æstimatum positi, maior fuerit, quàm respectu cœli culminis, tunc illo ipso eodemq́ue partium numero ad partem culminantem constituendam vtentes, secundum eius ductum reliquos cardines constituemus. Sensus ergo huius loci est hic: Si erecta figura cœli ad tempus ęstimatum (quod est quo puerum editum esse putant, si per correctissima instrumenta obseruatum non sit) iam certò cognouisti, quod signum (nam nisi de signo constet, hæc regula te in crassum errorem facilè ducere posset) hora natiuitatis orientalem horizonta lustrauerit, atque saltem de gradu horoscopante hæsitaueris, deq́; eo certior reddi velis: Tum, inquit, si horam natiuitatis proximè præcessit ☉ & ☽ coniunctio, vide diligenter, quis inter planetas in loco coitus plures ac maiores prærogatiuas, quæ ex sententia Ptolemæi, vt patuit, triangulo, domicilio, altitudine, termino, καὶ φάσει ἢ συσχηματισμῷ, id est, irradiatione seu configuratione continentur, habuerit, atque motum eiusdem verum ad tempus natiuitatis æstimatum diligentissimè exquire: quo facto, aspicias thema cœli ad horam natiuitatis æstimatam conformatum, & perpende vtrum locus dominatoris interlunij gradui horoscopãti, an verò medio cœli constituto similior sit seu propinquior numero, hoc est, secundum quantitatem deiunctã seu Arithmeticam. Nam si propinquior fuerit cardini orientali, ea pars signi exorientis in horoscopum promouenda est, quæ cõsentit cum gradibus & scru

pulis à planeta dominatore interlunij in suo signo emensis. Quòd si idem planeta dominator propinquior medio cœli fuerit, totidem partes signi ibidem versantis in culmine cœli collocandæ sunt, atque tandem ad verum vel horoscopi vel medij cœli situm reliqua loca conformanda, eo modo quem paulò infrà exponam. Neque verò aliter examinatur horoscopus geniturarum præuentionalium, vt vocant, per gradum luminaris in superiore hemisphærio commorātis: proinde iam exemplorum supputatione rem intellectu faciliorem reddere debemus. Ac vt primo loco dicatur de genitura à nobis in toto hoc opere exempli gratia descripta, manifestum est eam consecutam esse luminarium oppositionem, & quidem talem, in qua supra terram reperiretur Luna, recèns ingressa quartam partem Sagittarii, vbi Juppiter ob domum, trigonum & fines habet Carpentum. Et quoniam Iuppiter tempore genituræ deprehensus est in parte 27. Geminorum, qui numerus longissimè à parte culminante discedens, proximè ad numerum horoscopantium partium accedit, atque ob id in horizonta orientalem partem 27. Libræ iuxta regulam nostram promouendam esse indicat, id quod planè congruit cum ascendente temporis, siue illud per ἀςρόλαβον obseruatum, siue alio modo correptum est. Duos quoque potentiores copulationis luminarium antecedentis dominatores, si cum cuspidum præcipuarum altera congruant, regulæ intentionem efficacius perficere est consentaneum. Hic tamen sicut vbique alibi primatum obtinet potentior, & maximè si is idem, vt hic accidit, conditionem temporis sequatur, & ius trianguli, quod in loco copulationis luminarium exercet, hæreticum fuerit. Idem valens efficitur, si duorum potentiorum illorum gubernatorum alter quidem cuspidi domus decimæ, alter verò primæ congruat, cuius rei euidentia perspicua est in nostro exemplo, si in præuentione loco Lunæ præferas aut saltem simul conferas locum Solis principium Geminorum lustrantis, cui Saturnus & Mercurius magna cum potentia imperantes, efficere videntur, vt numerus partium illius quidem cuspidi domus primæ, huius verò secundæ congruat. Aliud exemplum de duobus ad principatum aspirantibus: Tempore aliquo æstimato culminet pars 18. Cancri, & ascendat

ſcendat pars 14. Libræ, & præcedat immediatè hanc genituram luminarium coniunctio in parte 10. Libræ, vbi prærogatiuam primam habet Saturnus in parte 15. Capricorni commorans. Secundam verò prærogatiuam habet Venus luſtrans partem vndecimam Scorpionis. Nam vterque iſtorum duorum planetarum in dicto loco coniunctionis præcedentis carpentum habet, Saturnus quidem propter exaltationem & trigonum, & quia eundem locum ex parte 15. Capricorni quadrangulo radio illuminat: Venus verò propter domum & fines. Sed quia ipſa eſt valde remota à ſimilitudine numeri angulorum, idcirco præferendus eſt ei Saturnus, qui & Venere potentior eſt, & numerum partium partibus aſcendentis viciniorem in ſuo ſigno confecit. Sit rurſus in genitura culmen cœli in parte 15. Aquarij, horoſcopus verò in par. 7. Geminorum, & locus coniunctionis proximè genituram præcedentis in parte 22. Libræ, in qua cùm primam prærogatiuam habeat Saturnus orientalis luſtrans partem 13. Virginis, ſecundam verò Mercurius percurrens partem 5. Scorpij, patet quòd numerus Mercurij ad numerum aſcendentis, & numerus Saturni ad numerum medij cœli æqualiter accedant: quia tamen Saturnus potentior eſt tū propter prærogatiuas in loco coniunctionis immediatè præcedentis, tum verò propter conditionem diei, ideo pars 13. Aquarii in medium cœli potius quàm pars 5. in aſcendentem cardinem promouenda eſt. Autor videtur ſentire accipiendam eſſe dominatoris ad angulos propinquitatem ſecundum quantitatem continuam. Veluti ſi ſit horoſcopus genituræ æſtimatæ par. 5. ♑, & M.C. par. 4. ♉, & dominator planeta ſit Sol, tranſiens per part. 14. Arietis, tunc iuxta quantitatem continuam Sol propior eſt medio cœli quàm horoſcopo, maior enim eſt diſtantia ab Ariete in Capricornum, quàm in Taurū, & ob id gradus 14. Tauri in cuſpidem medii cœli eſſet promouendus, atque ad ſitum eiuſdem medii cœli reliqua loca conformanda. Sed quantitas diſcreta protrudit ad horoſcopum p. 14. Capricorni, quod numerus 14. propiùs accedat ad 5. quàm ad 4. Verùm enimuerò hoc negotium intelligendum eſſe de quantitate diſcreta & non continua, ipſa verba Ptolemæi paulò antè à nobis recitata apertè loquuntur. Traditur aūt vulgò alius quartus modus de inueniendo

De trutina Hermetis. niendo gradu horoſcopante per moram nati in vtero materno, quem trutinam Hermis nominant. Hermes enim rerum cœleſtium antiquiſsimus ſcriptor, ex caſu ſpermatis in matricem tẽpora geniturarum æſtimata emendat, atque verum gradum exorientem exquirit, quòd ille locus cœli, in quo ☽ eſt tempore conceptus, in cardinem exorientem tempore geniture incidat. Voluit enim Lunam ad hominis natiuitatem tantam habere cõformitatem, vt locus Lunæ in caſu ſpermatis aſcendat tempore genituræ, & vice verſa Lunæ locus tempore natiuitatis ſit aſcendens caſus ſpermatis in matricem: vt ſi ☽ fuerit in part. 3. ♉. fœmina concipiente fœtum, eundem gradum oriri ſupponit ipſa pariente. Rurſus ſi conceptus tempore emergat primus gradus Scorpij, puerum non naſciturum niſi cùm Luna ad primam partem eiuſdem venerit. Nonnunquàm tamen non idem ſignum, ſed oppoſitum aſcendere prodidit, quod tunc verum eſſe volunt, quando ☽ tempore concubitus in occiduo cardine reperitur. Verba eius hæc ſunt: ἔνθα ἐστὶν ἐν τῷ καιρῷ τῆς γενέσεως ἡ ☽ ἐκεῖνο τὸ ζώδιον ἐν τῇ σπορᾷ ὡροσκόπησον· καὶ ἔνθα ἐπὶ τῆς σπορᾶς ἔτυχεν, ἐκεῖνο ἐν τῇ ἀποκυήσει ὡροσκόπησον, ἢ τὸ τούτου κατὰ διάμετρον, id eſt, in quo ſigno eſt ☽ genituræ tempore, illud in conceptu fac aſcendens, & in quo ſigno inuenta fuerit in conceptu, illud aut eius oppoſitum fac aſcendens in partu. (Enunciatum. 51.) Hoc alphoriſmo poſito & cõceſſo, per altitudinem, quam Luna tempore partus in noſtro vel τῶν ἀντιχθόνων hemiſperio habet, gradũ tẽpore natiuitatis alicuius exorientẽ venanť in hunc modum; Primò conſtruatur thema cœli, & inueniatur locus Lunæ verus ad tempus quo infantem natum eſſe exiſtimant. Secundò inueniatur diſtantia Lunæ ab horoſcopo vel cardine occidentali: ab horoſcopo quidem ſi infra terram, à ſeptima verò ſi ſupra terram commoretur. Talem verò diſtantiam ſupputabis hoc modo. Signa & partes anguli à ſignis & partibus Lunæ ſubtrahe, accommodata, vt calculus aſtronomicus exigit, integra reuolutione, quotieſcunque inferior à ſuperiore deduci nequiuerit: quo facto, remotio Lunæ à cardine relinquetur. Tertiò remotionem Lunæ à cardine repertam quære in tabella moræ fœtus in vtero materno, & deprehendes dies moræ in priori quidem ſerie numerorum, ſi Luna tempore genituræ ſub terra fue-

ra fuerit:in posteriore verò,si in superiore hemisphærio ambulauerit. Quartò vt tempus conceptionis inuentum habeas,moram inuentam à tempore natiuitatis retrò numera,vel quod idẽ est,eandem à tempore natiuitatis, quod principio anni Romanorum & puncto natiuitatis intercipitur,subtrahe, accommodata integra reuolutione anni præcedentis,si quando subtractio fieri nequeat,vtrobique diligenter ad bissextum animaduertens , & relinquetur numerus dierum conceptionis anni eiusdem aut præcedentis, quando videlicet vnam anni præcedentis seu communis seu bissexti periodum accommodaueris. Vt in nostro exemplo,motus Lunæ est signorum 10.par.27.sc. 52.1ª,& horoscopus signorum 6.part.26.scr.44.1ª,quibus à motu Lunæ sublatis, relinquitur Lunæ ab ascendente distantia, nempè signorum 4. part. 1. scr. 8. 1ª, cui in prima serie tabellæ respondent dies 283. quibus natus in vtero materno detentus fuit.Cùm autem à principio anni 1527.labentis ad tempus geniture elapsi sint dies saltem 141$\frac{1}{6}$.qui pauciores sunt,quàm vt dierum moræ in vtero subtractionem ferant, idcircò adijciam eis reuolutionem integram præcedentis & cõmunis anni, hoc est, dies 365. & producam in summa dies 506$\frac{1}{6}$. à quibus mora in in vtero dierũ 283.subtracta, reliquos facit dies 223$\frac{1}{6}$. cum quibus,vt mensis diem anni præcedentis agnoscas , intra in tabellam mensium anni communis,in qua è regione Iulij offerent se dies 212. proximè minores , quos à diebus 223$\frac{1}{6}$. subtrahe,& remanebunt dies 11$\frac{1}{6}$. Dies ergo conceptionis æstimatus iuxta hunc modum ἐν πλάτει, colligitur esse duodecimus Augusti, in cuius fine Lunam Libræ partẽ 20.scrup.16.1ª lustrasse,ostendunt tibi tabulæ Ephemeridum.

TABVLA MORAE FOEtus in vtero materno.

Sig.	P.	Dies		Dies	
0	0	273	mediæ	258	mino.
0	12	274		259	
0	24	275		260	
1	6	276		261	
1	18	277		262	
2	0	278		263	
2	12	279		264	
2	24	280		265	
3	6	281		266	
3	18	282		267	
4	0	283		268	
4	12	284		269	
4	24	285		270	
5	6	286		271	
5	18	287		272	
5	29	288	maio.	273	mediæ
☽ infra terrā ab horoſcopo				☽ ſupra terrā à ſeptima	

TABVLA MENSIum vſualium.

31	Ianuar.	31	31
	Februar.	59	60
31	Martius	90	91
30	Aprilis	120	121
31	Maius	151	152
30	Iunius	181	182
31	Iulius	212	213
31	Auguſt.	243	244
30	Septem.	273	274
31	Octob.	304	305
30	Nouem.	334	335
31	Decem.	365	366
	Annus	Cōis	biſſex

An dies reperta ſit dies conceptionis vera, nec ne?

Si die conceptionis æſtimata deprehenderis locum Lunæ in ſigno, tempore quo infans natus eſſe dicitur, exoriente, ſicut in noſtro exemplo accidit, vel etiam in oppoſito eiuſdem, ſcias te certo calculo verum ſcopum attigiſſe. Nam vt paulò antè dictum eſt, in quo ſigno ☽ reperta fuerit in conceptu, illud ipſum aut eius oppoſitum aſcendit in partu. Quòd ſi ☽ motu bidui vel infrà à dictis ſignis abfuerit, motus eius ad dies proximè ſequentes capiendus eſt: Et econtrariò ſi Luna eadem loca exceſſerit, motus Lunæ dierum antecedentium tantiſper ſpectandi, quoad locum Lunæ proximè minorem cardinis loco perueniatur: ſic enim fiet, vt vera genitura, ſicut rationi conſentaneum eſt, ſem-

est, sempper æstimatam præcedat. Cæterùm hora & reliqua scrupula conceptionis sic inquirantur. Ab ascensione climatis incepta à principio Arietis, loci quem Luna tempore natiuitatis æstimatæ tenuit, subtrahe ascensionem rectam à Capricorno inchoatam loci Solis ad diem conceptionis completam: Nam id quod restabit si in tempus mutetur, horas & scrupula horarũ conceptionis ostendet. Vel aliter, Intra cum loco Solis ad tempus conceptionis æstimatum tabulam domorum tui climatis sub titulo decimæ domus, atque tempus in margine correspondens nota ad partem. Deinde similiter per motum ☽ diei genituræ æstimatæ extrahe tempus ex eadem tabula sub titulo primæ domus: quo facto, tempus ☉ subtrahe à tempore ☽ assumptis 24. horis, si quando subtractio fieri nequeat, & relinquentur horæ & scrupula veræ conceptionis, quæ diei completæ antea inuentæ adiungenda sunt, atque ad tempus hinc conflatum verus locus ☽ quærendus, qui idem verus gradus cardinis in genesi exorientis secundum hunc modum esse iudicatur. In nostro exemplo epochæ lunaris ascensio obliqua ab Ariete supputata est par. 341. scr. 31ª. Locus verò Solis ad meridiem diei satus reperitur par. 28. scrup. 12. Leonis, eiusdemque loci ascensio à Capricorno inchoata est par. 240. scrup. 23 1ª, quæ subtracta ab ascensione obliqua loci Lunæ, restare facit par. 100. scru. 40 1ª, hoc est, horas 6. scrup. 43 1ª. Idem tempus ex tabula domorum ad latitudinem par. 41. condita faciliùs colligitur, sic:

	Hor.	scr. 1ª.
Tẽpus Lunæ natiuitatis sub titulo primæ domus.	16	45
Tẽpus Solis conceptiõis sub titulo decimæ dom°.	10	2
Horæ pomeridianæ conceptionis.	6	43

Fuit ergo iuxta hanc supputationem conceptio anno Christi Dei labente 1526. die 12. Augusti completa hora 6. scru. 43 1ª, cuius temporis locus Lunæ verus est par. 24. scrup. 10 1ª Libræ, atque hæc eadem est pars cœli tempore genituræ horoscopans, per trutinam Hermis explorata.

Quomodo horoscopo aut cœli culmine cognito, reliquæ cuspides innotescant.

Si me-

Si medium cœli cognitum fuerit, aſcenſio eiuſdem recta & reliquarum cuſpidum aſcenſiones obliquæ per ea quæ ſuprà in differentia prima de domiciliorum cœleſtium fabrica diximus, non latebunt. Quòd ſi horoſcopum examinatum habueris, tunc ab aſcenſione eiuſdem in climate ſubtrahe partes 90. accommodata integra reuolutione ſi opus fuerit, & relinquetur aſcenſio medij cœli, qua cognita, per continuam partium 30. additionem reliquarum quinque ſequentium cuſpidum aſcenſiones inquiras, atque ſingulis aſcenſionibus partes Ecliptice correſpondentes ex tabulis ſingulis cuſpidibus conuenientibus, vt ſuprà eſt expoſitum, elicias. Porrò quomodo dato aſcendente vel medio cœli reliquæ cuſpides ex tabula æquationis domorum deſcribendæ ſint, ſatis ex ipſa tabula apparet, quæ à lateribus cuiuſuis cardinis ſitum hemiſpherij continet. Hæc omnia ex ſe clariora ſunt, quàm vt exemplis elucidari debeant. Ad extremum tempus veræ genituræ inueſtigabis hoc modo. Quere aſcenſionem obliquam aſcendentis gradus tum eſtimati, tum emendati, atque minorem à maiore ſubtrahe: Differentiam verò conuerte in tempus, idq; tempori eſtimato adijcias, ſi aſcenſio obliqua emendati horoſcopi fuerit maior quàm eſtimati, hoc eſt, ſi natiuitatem veram eſtimata precesſit, aut ab eadem ſubtrahe, ſi contrarium acciderit. Quòd ſi tabulis equandarum domorum vti mauis, confer tempus ſcriptum in tabula equationum iuxta gradum medij cœli eſtimati ad tempus ſcriptum in eadem tabula iuxta gradum medij cœli emendati, atque minus aufer à maiori: differentiam verò adde ad tempus eſtimatum, ſi gradus eſtimato tempore horoſcopans precesſit horoſcopum verum, vel ſubtrahe idem ab eodem, ſi contrarium acciderit, & proueniet tempus geniture vere, ad quod ſi etiam motus ſtellarum cum nodis Lune & ſorte fortunarum deſcripſerimus, figuram cœli omnibus numeris abſolutam obtinebimus.

1 *Et ex hoc Hylech, id eſt, locus vitæ in natiuitatibus, cuius ſcientia eſt, vt primò aſpicias horam natiuitatis, quæ ſi fuerit in die, incipies à Sole: qui ſi fuerit ante gradum*

gradum signi ascendentis per V. gradus aut infrà: aut fuerit in X. vel XI. siue masculinum fuerit ipsum signum seu fœmininũ, aptus erit vt sit hylech. Si autem fuerit in his tribus locis, scilicet in septima, vel octaua, vel nona in signo masculino, similiter aptus erit vt sit hylech. Si verò fuerit in his tribus locis in signo fœminino, non erit aptus vt sit hylech. Hinc aspicies Lunam: quæ si fuerit in ascendente vel in secunda vel tertia, aut in septima vel octaua, erit apta hylech, siue masculinum siue fœmininum fuerit signum. Et si fuerit ante gradum signi ascendentis per V. gradus vel infrà: aut si fuerint in X. vel XI. aut in quarta vel quinta vel in septima* in signo fœminino, aptetur hylech. Si autem fuerit in aliquo istorum in signo masculino, non erit apta hylech, si fuerit in die natiuitas. Si verò natiuitas fuerit nocturna, incipiamus à Luna: quæ si fuerit in aliquo prædictorũ locorum, secundũ quod prædiximus, erit apta hylech. Si autem Luna non fuerit in eis, aspicies post hoc ad Solem, qui si fuerit ante gradum septimæ per V. gradus vel infrà, aut si fuerit in quarta vel in quinta, erit aptus vt sit hylech, siue signum fuerit masculinum siue fœmininum. Si verò fuerit* ante ascendentem V. gradibus vel infrà: aut in ascendente, vel in secundo signo masculino, aptabitur etiam hylech. Si autem fuerit in aliquo istorũ locorum in signo fœminino, non erit aptus hylech. Quòd si luminarium aliquod non fuerit aptum hylech: Aspice post hoc natiuitatem, vtrum sit coniunctionalis aut præuentionalis, id est, vtrum sit post coniunctionem vel præ

Videt̃ legẽdum: in 5. gradib, qui cuspidem septimæ antecedunt.

*Videt̃ redundare. Nam talis positus non noctem, sed diem efficit.

uentionem. Quòd si fuerit natiuitas coniunctionalis, & fuerit gradus coniunctionis in aliquo angulorum: vel in succedenti angulo: erit in loco apto hylech. Si verò prædictus gradus fuerit cadens ab his octo locis .i. ab angulis & à succedentibus angulis, non erit hylech. Aspicies tūc gradum partis fortunæ: qui si fuerit in aliquo angulorū, vel in succedentibus angulis: erit in loco apto hylech. Si verò cadēs fuerit ab his VIII. locis: aspicies post hoc gradum ascendentis & constitues eum hylech. Si verò natiuitas præuentionalis fuerit, incipies à gradu præuentionis, aspiciesq́ eum sicut priùs fecisti in gradu coniunctionis: & post ipsum gradū partis fortunæ: post ipsum gradum ascendentis eo ordine quo prædiximus in gradu cōiunctionis. De sexu autem signorum non curabis .i. non aspicies vtrum sint signa illa mascul. vel fœmin. nisi tantummodo in luminaribus, hoc est, in gradu cōiunctionis, vel præuentionis & ascendentis & partis fortunæ non consideres vtrum sint in mascul. signis vel fœmin. tam in angulis, quàm in succedentibus angulorum: sed hæc quatuor tantùm erunt tunc apta hylech, cùm fuerint in his octo locis, id est, in angulis vel succedentibus eorum: si verò fuerint in locis recedentibus, id est, cadentibus ab angulis, non erunt apta hylech.

2 *Apparet itaq́ quòd Sol sit hylech aptus in die, & nocte super terram, & sub terra in XI. locis, super terram in VI. locis, & sub terra in V. Luna quoq́ apta erit hylech in die, & nocte super terram, & sub terra similiter in XI. locis, super terram in V. & sub terra in VI.*

3 Et cum

3 *Et cum hoc si fuerit Luna in his locis sub radijs Solis, non erit apta hylech.*

4 *Aspicies autem hylech in angulis & succedentibus eorum secundum quod æquantur XII. domus circuli per gradus horarum ascendentis, secundum quod exponitur eius opus in canone planetarum, id est, in libro cursuum planetarum.*

5 *Cumque æquaueris domos hoc modo: omnis planeta qui fuerit ante gradum signi ascendentis, vel cuiuslibet domus per V. gradus, vel infrà, erit fortitudo eius valida in domo quæ ei succedit.*

6 *Et omnis locus ex locis quæ prædiximus, est aptus hylech: si aspexerit eum aliquis dominorum illius qui sit dominus domus, ant dominus exaltationis: aut dominus termini: aut triplicitatis: aut dominus faciei: & si non, non erit aptus hylech.*

De Alcochoden.

Et ex hoc Alcochoden, qui est significator vitæ. i. dominus annorum vel dans annos: quem cùm volueris scire, & iam prænosti hylech: eo ordine quem prædixi, aspicies dominum domus hylech, aut dominum exaltationis eius, aut dominum termini eius: aut dominum triplicitatis: aut faciei eius, quis horum fortior fuerit & autentior in loco hylech: & si aspexerit hylech, erit dignior alcochoden: quòd si non aspexerit hylech, qui fuerit pluris auctoritatis: aspicies eum qui fuerit auctoritatis minoris, donec inuenias aliquem ex illis qui aspiciat: quòd si non aspexerit hylech, nō poterit ille

locus esse hylech: & tunc quæres ab alio hylech, & iterum quæres ab eodem secundo hylech alcochoden eo ordine quo prædiximus: quòd si æquales fuerint duo planetæ vel tres in auctoritate gradus hylech, & aspexerit vterq;, erit dignior alcochoden qui fuerit fortior loco. Si verò fuerint æquales in fortitudine loci, scilicet vbi fuerint ipsi planetæ, erit ille alcochoden qui propior fuerit gradui hylech. Quibusdam autem videbatur melius inspicere à domino domus: qui si aspexerit hylech, ponebant eum alcochoden, & non considerabant alterum: & si non inuenissent dominum domus aspicientem hylech, accipiebant dominum exaltationis: quem si aspicere viderent hylech, ponebant alcochoden eum, & non considerabant alium: similiter faciebant de domino triplicitatis termini atq; faciei per ordinem: & erat Dorotheus præponens dominum termini in hoc domino domus. Et quidam dixerunt, quòd si æquales fuerint duo planetæ, vel tres, vel plures in dignitate, & in propinquitate aspectus gradui hylech: ille erit alcochoden, qui erit in loco laudabili à Sole: id est, qui fuerit cum Sole in vno gradu per XVI. minuta, aut infrà: vel propinquior gradui anguli: aut in initio ortus sui, id est, cum mane apparuerit: aut fuerit in statione sua secunda, vel in aliquo esse scilicet laudibili à Sole, sicut prædiximus, ipse erit alchocoden. Si verò gradus Solis fuerit in hylech, & fuerit in Ariete vel in Leone, erit Sol hylech, & alcochoden simul: & non considerabitur alius alcochoden præter eũ.

simi-

similiter si fuerit gradus Lunæ hylech, & fuerit in Tauro vel in Cancro, habeto eam pro hylech & alcochoden simul, & non considerabis alcochoden aliũ præter eam.

7 *Almut est qui præest natiuitati: ab eo significatur esse nati post hylech & alcochoden, & ipse planetis cæteris est pluris auctoritatis, in ascendente & in locis luminarium atque in loco partis fortunæ, in loco quoque coniunctionis vel præuentionis, quæ est ante natiuitatẽ. Quòd si præfuerit aliquis planeta duobus locis aut tribus, aut quatuor, aut pluribus præ multitudine potestatis suæ, erit ipse Almut, id est, auctor & significator vitæ post hylech & alcochoden, & per eum significatur esse nati. & quidam habent eum pro alcochoden ad dandum vitam.*

1 Sequentia duo capita ad maximam & præcipuam Genethlialogicæ quæstionem, qua vitæ spacium nati exponitur, pertinent. Etsi verò teste Ptolemæo, huius quæstionis non simplex aut leuis nec facilis sit expositio, & deniq; magni laboris sit prudentiæque non vulgaris videre, quando vitæ datoris vis extinguatur, & quæ stella sit ἀναιρέτης seu vitæ nati interemptrix, perspicere: Tamen præcepta quæ hic traduntur, nec adeo obscura sunt, nec difficilia, & tribus potissimum locis concluduntur. Omnino enim hæc tractatio dependet ex Apheticorum locorum, ijsque dominantium stellarum, atque denique astrorum locorumque interimentium deprehensione, quorum vnumquodque quomodo ex traditione Ptolemæi dijudicandum sit, primò capitulatim indicabo, posteà verò his sententiam autoris aliorumque Arabum attexam. Et ex hoc hylech &c.

περὶ τόπων ἀφετικῶν,

De locis Apheticis.

De his sic dicit Ptolemæus: τόποι ἀφετικοί εἰσιν ἐν οἷς εἶναι δεῖ πάντως τὸν μέλλοντα τὴν κυρίαν τῆς ἀφέσεως λαμβάνειν, hoc est:

Loca Aphetica seu loca prorogantia sunt, in quibus omninò necesse est reperiri eum qui velit vitæ moderandæ iurisdictione potiri. Numerat autem sicut prorogatores, ita loca in quibus prorogatores positi vitam decernunt, quinque, quorum series hæc est: Primus locus, quique cæteris potentia & autoritate hic præfertur, est medium cœli. Secundus & primò potestate proximus, est ascendens. Tertius est domus vndecima, ἀγαθοδαίμων. Quartus est septima domus. Quintus & reliquis debilior, est locus nonus θεός. Reliquæ septem domus sunt inutiles. Primò enim omne quod subterraneum est, id Ptolemæus in hoc pręclaro imperij genere meritò posthabendum docet, eo tantùm excepto, quod cum horoscopo in lucem prodit, hoc est, gradus 25. qui cardinem orientalem consequuntur. Deinde ex ijs locis qui supra terram extant, nec octauum τόπον ἀργόν, id est, locum otiosum dictum, qui nullo familiaritatis vinculo cum ascendente cohęret, accipere conuenit, nec duodecimum, qui κακοῦ δαίμονος, id est, mali dęmonis locus appellatur. Nam præterquàm quòd ab angulo pręcipitatur, horoscopoque est ἀσυνδετος, fumosa tenebricositas ex terrę vaporibus nata, astrorum ibi commorantium effluxus conturbat ac veluti abolet, qua de causa suis neque coloribus, neque magnitudinibus apparent. Loca autem quę ponit esse Aphetica omnia pręter 25. partes centro orientis succedentes, supra terram extant, & horoscopo in ęquinoctiali, vndecimus quidem sexangulo, decimus quadrato, nonus trigono, septimus denique aspectu opposito configurantur. Ad extremum id diligenter hic obseruandum est, singula loca tricenas ęquinoctialis partes comprehendere, quarum quinę cuspidem antecedunt, & 25. succedentes eandem sequuntur. Quapropter quamuis locus vndecimus vsque ad duodecimum per 30. gradus æquinoctialis extendatur: tamen quinque illi gradus vltimi vndecimę, etsi non omnino virtute careant, eam herclè vim non habent, vt stellam ibi commorantem dominam vitę efficiant. Quãdo verò locus idoneus, idoneo loco succedit, tunc illi quinque gradus vltimi nõ auferũtur, quia quamuis ratione loci cuius sunt pars, boni non sint, tamen ratione loci sequentis idonei censentur. Velùti 5. partes vltimę loci noni, licet non sint bonæ ratione loci noni,

sunt

ſunt tamen aptæ ratione loci decimi. Et quinque gradus vltimi decimę, quamuis reſpectu eiuſdem ſint impotentes & inutiles, idonei tamen iudicantur ratione ſequentis domus vndecimę. Proinde domum 9. & 10. abſque detractione quinque circa finem ſequentium partium conſiderare, eaſque ſolùm à prima, ſeptima, & vndecima, quarum domus ſequentes, nempe ſecunda, octaua, & duodecima non ſunt Apheticę, ſubtrahere debemus. Hęc ſunt Ptolemęi loca Aphetica.

περὶ ἀφέτων,
De Aphetis.

Significatorem & principem moderandę vitę Chaldęi Ilech nominant, Ptolemęus verò κύριον τῆς ζωῆς καὶ ἀφέτην, id eſt, dimiſſorem, ἀπὸ τῆς ἀφετῆς appellat, quòd quaſi penſum poſſideat, ex quo deducta demiſſaque fila fatale ſpaciũ vitę hominis metiuntur. Etenim imaginem poëtarum de tribus Parcis, quas Varro à partu, mutatione vnius literę, deduci putat, huc pertinere cenſeo: has enim naſcentibus hominibus bonum aut malum conferre, atque eorundem vitam moderari & quaſi filando ducere arbitrantur. Lacheſis veluti colus penſum prębet, ex quo Chlotho ducit & contorquet fila, quę tãdem abrumpat Atropos. Quare Lacheſin Aphetam, Chlothon Aphetę profectionem, Atropon locum anęreticũ ſignificare putaui. Sed quibus principatus iſte vitæque diſpenſatio attribuenda ſit, longè minùs quàm in conſtitutione locorum Apheticorum Arabes à Ptolemęo diſſentiunt. Arabes in vnum ex his ſex, nempe in ☉ aut ☽ aut in gradum coniunctionis pręuentioniſúe, aut deniq; in ſortem fortunarum vel in horoſcopum moderamen vitę transferunt. Sed Ptolemęus 5. ordinat, nempe ☉, ☽, horoſcopum, ſortem fortunarum, horumque locorum dominatorem, quorum quos eligere conueniat ex ipſius ſententia vitę rectores, ſequentes deſcriptiones ſatis apertè oſtendent.

In diurnis genituris aſpice

1. Solem, qui ſi in aliquo quinque dictorum locorum Apheticorum fuerit, præ cæteris Apheta eſto. Quòd ſi Sol ad vitam prorogandam propter loci ineptitudinem non idoneus eſſe videbitur, tunc conſequenter

2. Vide ☽. Et ſi nec Lunæ regimen hoc tribui queat, tunc

3. Ca-

3.Cape gubernatorem, qui habet tres ex dignitatibus quinque in locis tribus, nempe	1.☉ 2. Coniunctionis præcedentis 3. Loco aſcendentis	Nam talis planeta gubernator ſi fuerit in locis apheticis, luminaribus non aptis vitã moderabitur. Sed ſi nec hic in locis Apheticis reperiatur, tunc

4. Aphesis, ſeu vt vocant, Ilegium ad aſcendens deuoluitur.

Obſerua in genituris diurnis reſpiciendum eſſe ad locum coniunctionis præcedentis, etſi immediatè ☍ præceſsiſſet, atq; natiuitati eſſet vicinior. Nam Sol de die potentior quàm ☽ exiſtit.

In genituris nocturnis.

1. Facias Aphetam ☽, ſi fuerit in locis Apheticis.

2. Cape ☉, ſi fuerit in illis 25. gradibus, qui ſequuntur centrum aſcendentis. Et ſi neutrum luminare vitam queat prorogare, tunc vlteriùs

3. Cape gubernatorẽ, qui habuerit 3. ex quinque dignitatibus in locis tribus, nempe	1. ☽ loco. 2.loco ☍. 3.loco ⊕.	Nam ſi talis planeta in loco aphetico fuerit, vitam moderabitur: Si nõ, tunc

4 ſi præceſſerit natiuitatis proximè coniunctio, capias aſcendens, quia ☉ fauet aſcendenti. Si verò proximè præceſsit ☍, cape ſortem fortunarum ſi fuerit in loco Aphetico: Si non, tunc iterum ad aſcendens gubernatio deferenda eſt.

Notandum in genituris nocturnis attendendam eſſe oppoſitionem, etiam tum cùm coniunctio natiuitati proximior fuerit, quia ☽ fauet ☍, cum in ☌ nullam poteſtatem obtineat. Locus prẹterea ☍, vt ſuprà admonuimus, eſt loc⁹ luminaris, quod tempore oppoſitionis ſupra terram reperitur. Nam ☉ propter

ſuam

ſuam præſentiam non patitur ſibi eripi ſuum priuilegiũ, quod eſt, vt in diurna oppoſitione præferatur locus eius loco ☽, niſi ☉ in occidente ad vnguem reperiatur. Ad extremum illud hic repetatur, quòd per 5. dignitates apud Ptolemæum intelligantur domus, trigonus, altitudo, finis, coniunctio vel qualiſcunq; alius aſpectus, imò etiam intuentia imperantiaque, dummodo congruunt ad vnguem, aliàs non.

Cautela: Si ambo luminaria & propriæ conditionis gubernator (is verò eſt, qui in diurnis genituris in locis Solis, coniunctionis præcedentis & aſcendente, in nocturnis verò in ☍ præcedente ☽ & horoſcopo dominatur) in locis Apheticis fuerint, luminum id præferendum eſt, quod maioris virtutis ac in loco aptiore fuerit. Veluti in nocturnis genituris ſi ſit ☽ in nona vel ſeptima, Sol verò in aſcendente: tunc Sol præferendus eſt Lunæ, & maximè ſi iuxta gradum aſcendentis vel in dignitate ſua, ſed tamen intra 25. gradus infra horizontem fuerit. In diurnis genituris, ſi ſit ☽ in decima, ☉ in 9. tunc ☽ præponenda erit Soli. Sed ſi ſit ☽ in decima & ☉ in 11. erunt penè ratione locorum pares: quare illud præferendum iudicabis, quod maiore prærogatiua fuerit præditum. Quòd ſi adhuc non ſatis notabiliter differre videbuntur, perpẽde, an alicui ipſorum dominus loci corpore aut benigno aſpectu applicet. Nam ſi dominus loci Aphetæ potens, eundem Aphetam & præcipuè bono aſpectu videat, prorogatorem multò robuſtiorem efficiet. Atque hæc ſanè eſt cauſa, ob quam Arabes ius moderandæ vitæ nunquàm ſoli alicui planetæ attribuant, niſi etiam accedat alter, quem vocant Alcocodes, hoc eſt, qui dignitatem aliquam in loco futuri Aphetæ obtinens, eundem Aphetam inſuper reſpicit. Cæterùm gubernator tum demum vtriſque luminibus præferendus eſt, quando duas habuerit conditiones. Prima eſt, vt ipſa ſit in meliore loco Aphetico quàm luminaria. Secunda, vt ex quinque prærogatiuis colligat tres in locis tribus, nimirum in loco ☉, ☌ præced. & aſcendente: Et aliàs tres in alijs locis tribus, nempe loco ☽, ☍ præced. & horoſcopo, & tunc dicitur gubernator vtriuſque temporis. Hæc eſt prorogatorum lex: reſtat vt Anæretas ſimili ordine recenſeamus.

De Anæretis.

Anęretę ſeu μοῖραι ἀναιρετικαὶ, hoc eſt, partes interimentes, ſunt corpora atque hoſtiles radij maleficorum, qui in progreſſionibus vitæ datori obuiantes vitam nati incîdunt, aut ſaltem eidem magna pericula imminere portendunt. Nam verbum ἀναιρέω idem eſt quod occido, & ἀναιρετὴς idem eſt quod occiſor ſeu vitam incîdens. Vnde etiam vulgò non vſque adeo ineptè, ſicut putatur, abſciſſorem ab abſcindenda vita vocarunt. Cæterùm interimentium partium apud Ptolemæum duo prima genera reperio: Vnum eſt eius, quæ verſus præcedentia ſigna fit moderationis, & habet partem interimentem tantùm vnam, nimirum cardinem finitoris occidentalis, eò quòd dominum vitæ abſcondat. Siderum verò vel occurſantium vel teſtificantium partes, adimunt ſaltem vel adijciunt aliquid ijs annis, qui à vitæ moderatore ad occaſum vſque deducto colligebantur, & non interimunt, quòd non in locum Apheticum hæ impingant, ſed contrà Apheta ad Anæretam feratur. Ac quantùm adijciant adimantúe, rem alioqui nonnihil obſcuram infrà exemplo aliquo declarabimus. Alterum genus Anæretarum eſt eius directionis, quæ verſus conſequentia ſigna perficitur, & habet Anæretas præcipuos 16. quorum priores ſex per ſe interficiunt, ſuntque maleficarum duo corpora, eorumque duo aſpectus oppoſiti, & alij duo quadrati. Reliquorum decem Anæretarũ, qui generaliter non per ſe, ſed cum aliqua conditione interficiunt, primus cæteriſque validior eſt, tetragonus ipſius Aphetæ ſecundum ſucceſsionem ſignorum procedens. Conditio verò ſeu potius cauſa propter quam hic tetragonus interimat eſt, quòd hæc loca, quæ ab initio repugnabant, naturam habeant contrariam. Ex hoc liquet, quòd maleficæ ab initio quadrangulo Aphetam pulſantis occurrens trigonus, ipſo per ſe quadrato certiùs perimat. Arabes neque luminarium neq; maleficorum corpora, aut vllos eorum radios perimere tradiderunt, quando vitæ dominium ſuſceperunt. Deinde ſequuntur alij quatuor Anæretæ, ♄ & ♂ è ſignis dicto eorum audientibus aut aſpicientibus ſecundum æquipollentiam: Veluti ſi tempore natiuitatis Apheta ſit in parte ſecunda Geminorum, Anæreta verò in parte 29. Cancri: Hæc conditio, nempe vt ab initio ſit anæreta in intuente cum loco Aphetico, hic eſt neceſſaria, nõ

autem

autem in aſpectibus,quos ſuprà per ſe interimere diximus: veluti ſi ☉ ſit Apheta luſtrans Arietem, Saturnus verò Anæreta ſit in Virgine proijciens radios ſuos quadratos in principium Geminorum: hi quadrati radij malefici, poterunt opprimere Aphetam Solem, quamuis Saturnus ab initio ☉ non reſpiciat: Sed eadem conditio etiam requiritur in obedientibus, quibus malefici veluti tyranni imperant. Quando itaque locus Aphetæ obedit loco Anæretæ, tunc Anæreta ad Aphetam deductus perimit. Verùm enimuerò cùm corpora ſenio confecta leui ex cauſa diſsipentur, poterunt antiſcia malorum in ſenibus, vitæ dominum per ſe ſeu abſque prædicta conditione opprimere. Hinc trigoni maleficarũ è ſignis breuiũ aſcẽſionũ afflicti interficiunt: Et econtrariò è ſignis longarũ aſcenſionũ deprauati hexagoni, eadẽ ex cauſa occidũt. Quas radiationes vt facilè diſcernas, aſpice locum reſpicientem & locum in quem cadunt radij, & ſi domus horum locorum ſe reſpexerint ſextili, erit natura radij illius ſextilis: et ſi domus ſe reſpexerint ex quadrangulo, erit natura radij quadrati: & ſi trigono, trigoni, vnde imum medium cœli ſemper reſpicit horoſcopum quadrato æquinoctialis: veluti ſi ♒ aſcendat, in imo medio cœli intelligitur verſari Taurus ſignum æquinoctialis, quamuis ratione zodiaci ſignum Geminorum ibidem reperiatur. Interimunt autem huiuſmodi quoque quadrati, quia ſigna ex quadrato ſe reſpicientia vniuerſaliter ſunt naturæ contrariæ.

Ad extremum cùm ☽ vitæ moderationem inijt, Solis quoque locus interimit, quando videlicet malefici alicuius congreſſu oppreſſus à beneficorum nemine iuuatur aut liberatur. Quapropter cùm malefica ſit in cauſa, vt locus ☉ incurrens Lunam exiſtentẽ aphetam perimat, ſequitur quòd ſi benefica loco maleficæ ponatur cum Sole, locum Solis nequaquàm interfecturum. Arabes Anæretis, quos numerauimus, cuſpidem ſextam, ſeptimam, & octauam, atq; earundem cuſpidum dominos adijciunt. Similiter & cuſpidem quartæ, quando aquea & infortunata eſſe deprehenditur. Item loca tenebroſa, loca nebuloſa, loca Eclipſis, loca Cometarum tempore natiuitatis apparentium, cor Scorpij, cor Leonis, Item ☊ & ☋ Lunæ, partem Martis, partem azemena: Denique mercurij radios □ & ☍ impedire dicunt.

dicunt: Lunam quoque aſcendenti obuiantem interficere ſicut ♂, & præſertim ſi dignitatem in octaua habeat. Hæc eſt Ptolemęi de hoc loco ſententia. Reliquum eſt, vt quos autor vitæ rectores ex opinione aliorum eligere doceat, breuiter & quaſi in tabella depingamus.

In diurnus genituris aſpice

Primò ☉, qui ſi fuerit
- Intra 5. gradus, qui ſupra horizontem aſcenderunt in fine duodecimæ domus.
- In decima
- In vndecima
  - in quouis ſigno,
- In ſeptima
- Octaua
- Nona.
  - in ſigno maſculino,

Sol erit Ilech.

Secūdò aſpice ☽, quæ ſi fuerit in
- Aſcendente
- Secunda
- Tertia
- Septima
- Octaua.
  - in quouis ſigno,
- Intra 5. gradus, qui ſupra horizontem aſcenderunt in fine duodecimę
- In decima
- In vndecima
- In Quarta
- Quinta
- Intra 5. gradus ſeptimę cardinem antecedentes.
  - in ſigno fœminino tantùm,

Luna erit Ilech.

In nocturnis genituris aſpice

Primò ☽, quę ſi fuerit
- Intra 5. gradus qui aſcenderũt ſupra horizontem.
- In decima
- In vndecima
  - in quouis ſigno.
- In ſeptima
- In octaua
- In nona
  - in ſigno maſculino tantùm,

Luna erit Ilech.

Secun-

Secūdò ☉, qui si fuerit
- ante gradum septimæ domus infra terram intra p.5. — in quouis signo,
- In quarta.
- In quinta.
- In ascendente — in signo masculino,
- In secunda

☉ erit Ilech.

Quòd si neutrū luminare ilegio aptū fuerit, præcesseritq; genituram
- Coniunctio — Cape gradum — Cōiunctionis — si in angulo vel succedenti fuerit.
- Oppositio — Oppositionis

Quòd si nec ista loca satis apta ilegio deprehendentur,tunc pars fortunarum vitam moderabitur,si in angulis aut succedentibus reperiatur:si non,gradus horoscopans vitam prorogabit. Sed genera signorum non hic, sed tātummodo in luminaribus consideranda esse præcipiunt.

2 Sol secundum hanc rationem habet loca Aphetica supra terram sex,nimirum gradus 5.supra horizonta extantes, decimam,vndecimam,septimam,octauam & nonā. Sub terra quinque:nempe, quinq; gradus ante septimam,quartam, quintam, horoscopum & domum secundam.Luna verò habet loca Aphetica supra terram,5.nempe,quinque gradus horoscopum antecedentes,decimam,vndecimam,septimam & octauam.Infra terram sex,nimirum ascendens,domum secundam,tertiam, quar

Apparet itaq;,&c.

tam, quintam, & quinque gradus cardinem occidentis antecedentes.

Et cum hoc si, &c. 3. Prima cautela: Luna combusta non potest esse ilech, imò nullus planeta combustus potest esse vitæ significator. De arcubus autem emersionum & occultationum, intra quos stellæ radijs Solis oppressæ comburuntur, suprà abunde dictum est.

Aspicies autem hylech, &c. 4. Secunda cautela, quę quomodo intelligenda sit, patere potest ex ijs quæ suprà de distributione 12. domiciliorum ex sententia Ioannis de Regiomonte & aliorum diximus.

Cumque æquaueris do. &c. 5 Tertia cautela, quę etiam cum doctrina Ptolemæi consentit, sed apud Ptolemęum vna domus protenditur spacio 30. partium æquinoctialis circuli, quarum quinque ante cuspidem domus, & vigintiquinque mox sequentes virtutem vnius domus obtinent. At autor videtur loqui de partibus zodiaci.

Et omnis locus. 6 Quarta cautela, quę à Ptolemęi doctrina dissentit. ἀφέτης seu Ilegium nulli decerni potest, nisi concurrat quoq; Alcocodes, hoc est, planeta qui in loco Ilech dominatur, eundemq; aliquo aspectu intuetur. Quicunque enim planeta maiorem prærogatiuam in loco Ilech habuerit, eundemq; locum respexerit, eum vocant Alcocodes. Quòd si quando contingat plures simul attestari, potior in vtroque aspectu scilicet & dignitate præferendus est: qui enim habuerit plures dignitates, & fuerit ei propinquior gradibus, is erit Alcocodes. Denique si ☉ aut ☽ Apheta fuerit, sitq; in domicilio proprio aut exaltatiõe, tunc simul erit Ilech & Alcocodes, quando videlicet non habuerit aspicientẽ aliquẽ de dominis dignitatum essentialium. Sumunt aũt Arabes ex Alcocodeo coniecturas de longæuitate vel breuitate vitæ geniti. Nam Alcocodes repertus in angulo annos suos maiores, in succedenti, annos medios, in cadenti, annos minores largiri dicitur. Nulla huius rei exempla adferam, propterea ꝙ per se satis clara sit, & quòd hæ coniecturæ valde infirmæ sint, & à Ptolemæi doctrina dissentiant, neq; vllam physicam rationem præ se ferre videantur. Sanè si dominus loci potens locum ipsum, & præcipuè bono aspectu videat, Aphetam robustiorem reddit, & ob id vitam nato robustiorem & longiorem præstat, teste Ptolemæo, qui in locis Apheticis & interemptorijs, quibus suffragijs ea fulcita sint, diligenter pensitandũ esse docuit.

Planeta

Planeta ergo signi Aphetici amicus, si Aphetæ radio suo afful-geat, quamuis roboris multum ipsi adijciat, ne ex leui causa suc cumbat, vtq; Aneretas sibi occurrentes faciliùs superet: tamen certum numerum annorum vitæ, qui maiore industria & labore perquirendus est, sine crassissimis erroribus vix indicare poterit.

7 Victorem seu dominum genituræ Arabes vocant Almuten natiuitatis, Græci κύριον γενέσεως: estq; Planeta qui plures potioresq; prærogatiuas obtinet in quinque locis Aphetarũ, nempè loco Solis, loco Lunæ, loco Cardinis exorientis, loco sortis fortunarum, loco ☌ vel ☍ luminarium proximè natiuitatem præcedentis. Quicunque ergo ex planetis in dictis locis maiorem potioremque suffragiorum copiam obtinuerit, is dominium genituræ sortietur. Per suffragia autem hic intelligimus dominium domus, altitudinis, trigoni & finium. Denique con iunctionem & qualemcunque aspectum alium, imò etiam intuentia imperantiaque. Iulius Firmicus lib. 4. cap. 12. eum esse dominum genituræ putat, cuius signum post natum hominem ☾ primò ingressura est. Veluti si quis prima natali hora Lunam in Ariete habuerit, quia Lunæ post ♈ ad ♉ secundo loco facit transitum, ♀ dominium genituræ adipiscetur, eò quòd ♉ sit signum ♀, & sic in cæteris signis. In hoc modo obseruandum est, quòd neque ☉ neque ☾ in aliqua genitura domini efficiantur. Quare si ☾ fuerit in ♊ inuenta eo die quo nascitur homo, tunc neque in ♋, hoc est, in domo sua, neque in ♌ domo Solis genituræ dominum significabit: sed cùm hæc signa transierit, & ad aliud signum venerit, tunc genituræ dominum indicabit, Quia itaq; ♍ domus ☿ est, is dominus genituræ efficietur. Sicut autem pleraque alia Firmici, ita hoc quoque præceptum dissentit à vera doctrina Ptolemæi, etiamsi aliquam similitudinem habere videatur cum Ptolemæi regula, qua locum planetæ aut radium, super quẽ primò significator motu diurno ceciderit, obseruare præcipit, vt infrà videbimus. Sed hæc ratio alia est.

Almutes est qui præest natiuitati &c.

De profectione signorum.

1 *Et ex hoc signum profectionis in annis natiuitatum*

atque

atque mundi. 2. *Nam in annis natiuitatum ſcientia eſt, vt aſpicias quot anni tranſierunt nato ex annis ſolaribus perfectis, aſpiciesque omni anno ſignum vnum, & incipies ab aſcendente nati per ſucceſsionem ſignorum, quouſque finitus fuerit numerus, ſignum quod ſuccedit eſt ſignum profectionis ab aſcendente, ſignum videlicet anni intrãtis, quem non miſiſti in numero, hoc erit in tali gradu ſicut fuit in aſcendente natiuitatis: & dominus eiuſdem dicitur alcochoden: cuius interpretatio eſt dominus anni. Similiter numerabis à ſigno Solis vnicuiq; anno ſignum vnum, & exibit per hoc ſignum profectionis à Sole. Similiter à ſigno Lunæ & à medio cœli, & à parte fortunæ in ſimilitudinem gradus radicis, id eſt, puncti natiuitatis. Cuius rei exemplar eſt, quòd quidam natus eſt oriente Capricorno, ſcilicet XVII. gradu eius: & Sol erat in piſcibus XV. gradu: & medium cœli Scorpionis octo grad. & Luna in Libra XV. grad. & pars fortunæ in Leone XVII. grad. & iam tranſierunt nato tres anni perfecti, peruenietque quartus annus ab aſcẽdente in Ariete, qui eſt quartus à Capricorno vſque ad XVII. gradum eiuſdem Arietis, & erit Mars alcochoden: & peruenit locus Solis ad Geminos vſque ad XV. gra. eiuſdem ſigni: & peruenit Luna ad Capricornum ad XV. grad. & profectus à medio cœli ad octo grad. Aquarij, & profectus à parte fortunæ peruenit vſque ad XVII. gradum Scorpij.*

3 *Cumque peruenerit annus ad gradum profectionis, vt ad XVII. gradum Arietis in hoc exemplo: & fuerit*

inter

inter ipsum & similē gradū succedētis signi, ad quē debet peruenire annus sequēs, in eadē domo planeta vel radij eius: & volueris scire quādo puenerit profectio ad ipsum planetā vel ad radios eius: aspicies qd sit inter gradū ad quē pueniet annus, & planetā vel radios ex gradibus & minutis: & multiplicabis illud p XII. & sextā illius numeri, quē multiplicas vel in XII. gra. & VI. vnius grad. & quot prouenerint, erūt dies ex anno illo in quo fueris, in quibus pueniet pfectio à gradu in quo incipit, vsq; ad gradū ad quē numerasti, pòst fiet pfectio ipsius planetæ.

4 *Profectio autē ex annis mundi dixit Alchindus est, quod fuerit inter annū cōiūctionis q̄ significauit Sarracenorū sectā, & inter annū Albegerat in quo cœpit primū p̄dicare Mahometus, q fuit primus annorū Arabū, L II. anni Solares & LVII. dies: & fuit ascendēs anni illius cōiunctiōis p̄dictæ sectæ signū Geminorū: & puenit profectio eiusdē anni ad Virginē & inter ipsum primū annorū Arabū, & primū annorū Iezdygird regis Persarū fuerūt 3624. dies scilicet perfecti. Cùm ergo volueris habere notitiā huius rei: accipe annos Iezdygird, & verte eos in dies, sicut iā expositū est in azig, id est, in libro cursuū planetarū: & adde desup dies qui sunt inter primū annorū Arabū & Iezdygird: & diuide hoc p CCC.LXV. dies & quartā partē diei: & quot diuisiōes exierint, tot erūt anni Solares: & quod remāserit ex mēsibus & diebus, erit ex anno imperfecto: quod cū ita collectū fuerit ex annis, ipsi sunt anni Solares ab initio annorū Arabū, proijce ergo omni anno signū vnū & incipe à Virgine, & ad quod-*

cūq; signū te pduxerit numerus, ipsum erit signū ad quod puenit annus mūdi ab ascēsione cōiunctiōis pdictæ sectæ. Alijs autē extra alkindū visum est, vt adderēt sup annos Iezdygird pfectos LXI. annos, & II. mēses, & XII. dies & XVI. horas, ex annis Persidū: qui sunt sine fractione, id est, sine quarta diei, & extenderent hos annos in dies, ac verterent dies in annos Solares, sicut prædiximus, & inciperēt proijcere ab initio Libræ. Quòd si volueris profectionem à signo coniūctionis sectæ, sit proiectio à Scorpione: si verò volueris profectionem ab ascēdente regni, minue ex annis Iezdygird annos illos CCCXVII. persidos, & verte eos in annos Solares sicut prædiximus: & incipe proijcere à Virgine. Rursus si volueris profectionem ab ascensione profectionis mutationis cōiunctionis à triplicitate aquatica ad triplicitatem igneam, minue ex annis Iezdygird perfectis CLXXVI. annos, & verte illos qui remanent in annos Solares, & incipe proijcere à Leone, & quò peruenerit numerus in eodē signo, erit profectus vniuscuiusque initij eorum quæ diximus.

Et ex hoc signū profectio. &c.

1 Loca Aphetica tempore rerum exortus in certis partibus signiferi deprehensa non manent fixa, sed annuis, menstruis diurnisque reuolutionibus interuallo 30. graduū zodiaci in consequentia signa promouentur. Talem horum locorum εἰς τὰ ἑπόμενα progressionem, vulgò profectionem nominant, cuius duas species hoc in loco autor ponit. Vna est profectio natiuitatum, altera annorum mundi.

Nam in annis natiuitatū &c.

2 Ac annua quidem quinq; locorum Apheticorum in genituris hominum profectio est, in qua generaliter vnicuique anno Solari spacium vnius signi, id est, 30. partes deputantur. Planetam verò qui huiusmodi signo dominatur, dominum anni seu Chronocratorem annuum vocant. Quòd si prædictæ 30. partes

duorum

duorum diſtinctorum ſignorum terminis concludantur, ſicut plærunque accidit, tunc quoque dominium annuum diuerſis planetis per partes temporis diſtribuitur. Verbi gratia: Si in genitura alicuius 12. part. ♈ in exorientem cardinem incidat, primus annus habebit ſpacium ſigniferi, quod à parte 12. ♈ ad partem 12. ♉ protenditur. Et ita primis 7. menſibus & 9. diebus præerunt ♂ & ☉ pro 18. partibus. Reſiduum anni, hoc eſt, menſes 4. dies 26. gubernabunt ☽ & ♀, qui ijdem planetę primam partem ſequentis anni diſponent, ita vt dominium vltimæ partis eiuſdem ſequentis anni deuoluatur ad ☿ Geminorum dominum. In fine tertij anni pertinget profectio ad par. 12. ♋, eritque Chronocrator eius ☽ cum ♃: & ſic conſequenter iuxta ſignorum ſuccedentium ordinem annuos temporum arbitros ordinabimus, vſque ad annum duodecimum, quo completo, anno tertiodecimo profectio ad ἐποχὴν ſeu ad locum radicis, id eſt, ad gradum cardinis exorientis, dominumque ☉ & ♂ rurſum reuertetur, eaſdemque ad vices exibit: atque hoc modo, vt dictum eſt, quilibet locus Apheticus, loca hæc cœli ad finem vitæ orbiculariter luſtrans, duodecimo quoque anno vnam periodum complebit. Quòd ſi ergo pluribus annis nato exactis ſcire cupias, quem locum profectio horoſcopi inambulet, partiaris annos nati completos per 12. & numerum qui remanet extende ab horoſcopo eo modo, vt monuimus. Viuat iam, exẽpli gratia, natus, cuius horoſcopus fuit par. 14. ♌ annum labentem 40. Quare habebit annos completos 39. qui per 12. ſecti relinquunt 3. annos completos, quorum primum Leoni, ſecundum ♍, tertium ♎ ſi tribuamus, anno ætatis nati labenti, hoc eſt, anno ætatis nati 40. horoſcopum ad par. 14. Scorpionis proceſsiſſe intelligemus, ac ♂ ſigni illius dominum, chronocratorem atque anni huiuſmodi principalem dominum conſtituemus, donec eadem progreſsio in ♐ feratur, quod fiet poſt reuolutionis dies 194. ferè: ſiquidem profectio annua ſingulis diebus ſcrupula prima 4. & præterea ſecundaria ſcrupula 56. peragrat, tum enim ♃ dominus Sagittarij, Marti in imperio annuo ſuccedet. Hæc autem quæ dicta ſunt de profectione horoſcopi, ex cuius applicatione ad benigniores vel prauiores planetarum radiationes bona vel mala accidentia in corpore nati illo anno

 obuen-

obuentura præuidentur, pari penitus ratione & modo de gradu culminante pro magisterio, de gradu ☉ pro dignitate & honore, deque reliquis ilegiorum partibus pro accidentibus alijs intelligenda sunt. Sed hæc omnia in genituris, quas accuratiùs perspicere volumus, præstabit distribuere per tabulam, quam in hunc modum conficies. In prima serie ponantur anni ætatis nati à 1. ad 12. In secunda à 13. ad 24. In tertia à 25. in 36. in quarta ab 37. ad 48. & sic deinceps vsque ad annos vitæ nati vltimos. Posteà in vertice annorum ætatis atque serie prima scribantur vertentes anni Christi, qui initium genituræ continent, quibus mox addantur 12. atque quod hinc nascitur, ponatur in fastigio secundæ seriei, seu supra annum ætatis 13. & sic deinceps 12. annos addendo pergendum est, donec ad seriem annorum ætatis nati vltimam deueniatur: quo facto è regione anni 1. ætatis ponenda est in signo & gradu epocha horoscopi, deinde epocha Lunæ: tertiò epocha ☉: quartò epocha M.C. quintò & vltimò epocha partis fortunarum. Hæc verticalia signa si secundum naturalem seriem ad pedem tabulæ vsque deducantur, tabula profectionum annuarum absoluetur, sicut videre est in genitura assumpta, cuius quinque locorum Apheticorum ἐποχὰς & profectiones exempli gratia tibi hic πιναχικῶς subiecimus.

Anni Christi.	1527	1539	1551	1563	1575	horosc.	☽	☉	M.C.	horosc.
	1	13	25	37	49	♎ 26 44	♒ 27.52	♊ 8.54	♌ 1.39	♋ 15.42
	2	14	26	38	50	♏	♓	♋	♍	♌
	3	15	27	39	51	♐	♈	♌	♎	♍
Anni	4	16	28	40	52	♑	♉	♍	♏	♎
ætatis.	5	17	29	41	53	♒	♊	♎	♐	♏
	6	18	30	42	54	♓	♋	♏	♑	♐
	7	19	31	43	55	♈	♌	♐	♒	♑
	8	20	32	44	56	♉	♍	♑	♓	♒
	9	21	33	45	57	♊	♎	♒	♈	♓
	10	22	34	46	58	♋	♏	♓	♉	♈
	11	23	35	47	59	♌	♐	♈	♊	♉
	12	24	36	48	60	♍	♑	♉	♋	♊

Præſidio huius tabellæ rudiores facilimè deprehendere poterunt,ad quod ſignum quæuis annua profectio quolibet anno ætatis nati applicet. Vt in noſtro exemplo anno ætatis 41. currente,qui incidet in annum Chriſti labentem 1567. perueniet annua profectio horoſcopi ad partem 26. ſcrup.44 1ª. Aquarij, Lunę ad part.27.ſcrup.52.Geminorum, Solis ad par.8.ſc.54 1ª ♎,Medij cœli ad par.1.ſcrup.39 1ª ♐,Sortis ad par.15.ſcr.42 1ª Scorpij, &c.

3 Sequitur de inuenienda annua apheticorum locorum progreſsione in diebus:Si inquit,peruenerit annus profectionis ad gradum alicuius ſigni & loci, verbi gratia ad 17. par. ♈,fueritque inter ipſum & ſimilem gradum ſigni ſuccedentis, hoc eſt, par.17.♉,quæ eundem annum finit, atque ad quã eadem progreſsio ſequentis anni deuoluetur corpus vel radij planetæ alicuius,& placeat cognoſcere diem , quo profectio dictum planetam vel radios eius ſit conſecutura: tunc partes & ſcrupula,quę inter gradum,ad quem annua profectio peruenit, & planetam radioſúe eius cadunt,multiplica per $12\frac{1}{6}$,hoc eſt, dabis vnicuilibet gradui 12.dies & 4.horas,& prouenięt dies, qui ſunt à principio illius anni , vſque ad tempus quo profectio applicabit ad planetam aut eius radios . Verbi gratia,in eodem exemplo ſint Saturni quadrangulares radij in 5. part. ♉, arcus qui inter partem primam quæſitę profectionis, hoc eſt,part.17.♈,& radios quadratos Saturni intercipiuntur par. 18.quæ per $12\frac{1}{6}$ multiplicatæ proferunt dies 219.reuolutionis,quibus exactis progreſsio radios Saturni ingredietur. Porro diſtantiam ſeu arcum ab initio annuæ profectionis ad initium loci ſequentis,de quo eſt quæſtio,in partibus atque ſcrupulis,ſi adfuerint,ſic computabis. Cape aſpectum aut alium locum,de cuius applicatione ad annuam profectionem quæritur, atque ab eodem aufer annuæ profectionis initium,& remanebit differentia inter principium annuæ profectionis & locum propoſitum.Exempli gratia,epocha profectionis horoſcopi in aſſumpta genitura anno Chriſti Dei 1567. ætatis verò nati 41. perueniet , vt paulò antè dicebamus,ad partem 26.ſcrup.44 1ª.Aquarij. Quæritur iam quo die eiuſdem anni apprehenſura ſit hęc progreſsio radium quadratum Martis,qui in par.28.ſcrup.21 1ª. eiuſdem Aquarij incidit.

Cumque peruenerit an. &c.

Tabella profectionum annuarum in diebus.

par.	dies	ho.	sc. 1ª
1	12	4	12
2	24	8	23
3	36	12	35
4	48	16	46
5	60	20	58
6	73	1	10
7	85	5	21
8	97	9	33
9	109	13	45
10	121	17	56
11	133	22	8
12	146	2	19
13	158	6	31
14	170	10	42
15	182	14	54
16	144	19	6
17	206	23	17
18	219	3	29
19	231	7	40
20	243	11	2
21	255	16	4
22	267	20	15
23	280	0	27
24	292	4	38
25	304	8	50
26	316	13	2
27	328	17	13
28	340	21	25
29	353	1	37
30	365	5	49

Primò subtrahe principiũ annuæ profectionis à loco quadraturę Martis, & remanebit media distantia par. 1. scrupu. 37 1ª.

Sig.	P.	scr. 1ª.	
3	28	21	Quadratura Martis
3	26	44	initiũ annuę profectiõis.
0	1	37	Distantia inter initiũ profectionis & □ Martis.

Duciam $12\frac{1}{6}$ in distantię p. 1. scr. 37 1ª, & prouenient dies $19\frac{2}{3}$. quibus emensis progresio horoscopi in hac reuolutione Martis quadraturam transibit. Aliud exemplum: Placet scire, quo die dicti anni profectio consecutura sit quadratum radium Solis, qui in par. 8. scrupu. 54 1ª Piscium incidit. Subtracto annuę profectionis principio à quadratura Solis, restant par. 12. scrup. 10 1ª, quę multiplicata per $12\frac{1}{6}$. produ͂t dies 148. quibus exactis profectio horoscopi in dicto anno ętatis quadratũ Solis assequetur. Sed tempus progressionum annuarum in diebus ope appositę tabellę adiutus, faciliùs supputare poterunt rudiores. Cognitis enim partibus atque scrupulis, quibus initium profectionis & locus sequens disside͂t, ingredere tabellam cum partibus integris, nam è regione offeret se tempus progresionis quęsitæ in diebus, horis & scrupulis, cui pro quibuslibet scrupulis primis quinque, si vnum diem adiicias, verum tempus profectionis conflabis. Vt in priore exe͂plo, partibus 12. respondent dies 146. horę 2. scrup. 19 1ª, quibus si dies 2. ratione scru. 10 1ª adiicias, habebis tempus verum dierum

rum 148.hor.2.ſcru.19 1ª. Iam vt anni menſem & diem eius, in quem reperta applicatio incidit, queas agnoſcere, inuentis diebus profectionis, adde dies qui numerantur à principio anni Christi, ad punctum natiuitatis ſeu potius reuolutionis, quę nihil aliud eſt, quàm Solis ad ſuã in genitura ἐποχὴν reditus, nam numerus dierum, qui hinc exurgit, in tabella menſium vſualiũ, quam tibi hic & ſuprà in tractatu περὶ μοίρας ὡροσκοπούσης ordinaui, facilè oſtendet, in quem diem mẽſis reperta profectionis applicatio incidat. In noſtro exemplo à principio anni Christi ad radicem geniturę, elapſi ſunt dies 141.horę 3.ſcru.47 1ª. Quòd ſi adhuc exactiùs hunc numerum ſcire velis, tunc ratione reuolutionis anni 41.auferre debes à prędicto tempore horas 21.ſcrup.12 1ª, quo facto relinquetur reuolutionis tempus exactum, nempe dies 140.horę 6.ſcrup.35 1ª, quod tempus inuento tempori profectionis, hoc eſt, diebus 148.iungentes, producemus dies 288. hor.6.ſcrupu.35 1ª, à quo numero dierum proximè minor numerus, nempe 274. qui è regione Septembris in tabella anni biſſextilis ponitur, ablatus, relinquit dies cõpletos 14.ho.6.ſcr.35 1ª Octobris, in quorũ fine horoſcopus ad quadraturam Solis prouoluetur. Obſerua ſi ex additione duorum temporum excreſcant dies plures, quàm vnus annus Solaris continet, tunc ſi annus labens fuerit communis, dies 365. ſi biſſextilis, dies 366. reiiciendos eſſe, atque id quod reſtat, ad annum Christi immediatè ſequentem referendum. Cęterùm Ptolemæus circa finem quadripartitæ conſtructionis docet, ſignificatores cuiuſlibet geniturę nõ tantùm per annos, ſed etiam per menſes & dies progredi. Ac annuarum profectionum ratio dilucidè iam declarata eſt. In profectione autẽ menſurna vnicuique menſium profectionalium, qui ſunt 13. numero, datur ſignum vnum, eiuſque dominus prę ſes, vt diximus, ita quòd ſignum cuiuſlibet profectionis annuę, ſit ſignum primi menſis profectionalis eiuſdem anni. Vnus ergo annus in 13. partes dirimendus eſt, quarum quęlibet dicitur menſis profectionalis. Hoc pacto efficietur, vt in ſuccedenti reuolutione tam in anno, quàm in menſe ad ſignum ſequens profectione perueniamus. Veluti in ſuperiore exemplo anno 41. profectio annua horoſcopi peruenit ad partem 26. ſcrupu.44 1ª. Aquarij, quod

idem

idem eſt ſignum primi menſis profectionalis eiuſdem anni: ♓ ſecundi: ♈ tertii: ♉ .quarti: ♊ quinti: ♋ ſexti: ♌ ſeptimi: ♍ octaui: ♎ noni: ♏ decimi: ♐ vndecimi: ♑ duodecimi: ♒ decimitertii: ♓ decimaquarti, qui menſis profectionalis ſimul eſt initium anni ſequentis. Ex quo patet, menſtruam profectioné ex vno in aliud ſignum detuliſſe annuum dominatum per vnũ ſignum. Cùm igiur annus diuiditur in 13. menſes, fit vt vnus menſis profectionalis contineat dies 28. horas 2. ſcrupu. 17 1ª, 37 2ª. Sed Ptolemæus prætermittit horas & ſcrupula, & quia parum erroris adducere poterant, & quia facilè ſe inſinuabant cõſtruẽti tabulas. Similiter etiam pro profectione diurna, menſis vnus profectionalis partiẽdus eſt in partes 13. æquales, quarum quælibet habebit dies 2. horas 3. & ſcrupu. 52 1ª ferè. Cæterùm vt cognoſcas quo pertingat profectio tam menſurna quàm diurna ad quodcunque tempus in anno propoſitum, ſupputa tẽpus elapſum à principio annuæ conuerſionis anni currentis, vſque ad tempus propoſitum vel aſſumptum, hoc modo: Numera primò dies & reliquas partes temporis, ſi adſint, comprehenſas inter principium menſis currentis vſualis, & epocham natiuitatis, ſeu quod idem eſt, pũctum reuolutionis, & tempus hoc adde numero dierum reperto è regione menſis vſualis immediatè præcedentis poſito, in prima quidem ſerie, ſi fuerit annus cõmunis, in ſecunda ſi biſſextilis, tempus quod hinc exoritur (eſt autem id quod inter principium anni Romanorum ſeu Chriſti, & epocham Solis in natiuitate comprehenditur) ſerua per totũ annum Solarem. Deinde eodem modo, quem diximus, addiſce, quantum tempus effluxit ab initio anni Romanorum vſque ad tempus propoſitum: Tandem ſubtrahe prius à poſteriore, & relinquetur tempus tranſactum à radice conuerſionis vſque ad tempus propoſitum. Id emenſum tempus iam inuentum quære in tabula menſium profectionalium: veluti fieri ſolet, quando per medium motum cuiuſcunque planetę quæritur tempus ei motui correſpondens. Ac ſi præciſè in area tabellæ inueneris tempus, numerus ſiniſter oſtendet tibi numerum menſium profectionalium trãſactorum ab initio anni Solaris currentis. Si autem tuum tempus non præciſe inueneris in area tabellæ, cape tempus exactum proximè minus, atque id ipſum à tempo

ſe, quod in tabulam mittere non potuiſti, ſubtrahe, vt ſuperflui dies cum ſcrupulis relinquantur. Dabis autem cuilibet menſi profectionali ſignum vnum, incipiẽdo à ſigno profectionis annuæ. Dies verò ſuperfluos cum ſcrupulis adhęrentibus mitte in tabulam profectionis menſurnæ, & è regione offerent ſe gradus & ſcrup. addenda ſignis & gradibus priùs notatis, & ſic perduceris ad locum zodiaci, quo peruenit profectio in fine temporis tranſacti. Quòd ſi modo prædicto cum diebus ſuperfluis ingreſſus fueris tabulam profectionis diurnę, elicies numerum ſignorum & graduum computandorum à ſigno profectionis menſurnæ: quibus cognitis loca vniuerſarum profectionũ inuenta habebis. Exemplari diſcurſu rem planiorem faciemus. In aſſumpto exemplo atque in reditu anni 41. oſtenſum eſt, annuam profectionem horoſcopi attigiſſe p. 26. ſcr. 44. 1ª. Aquarij, idq; die Maij 20. completo, horis 6. ſcr. 35 1ª. Nam à tempore radicis ratione præſentis reuolutionis horas 21. ſc. 12. 1ª. auferenda eſſe, paulò antè dicebamus. Sint iam exempli gratia inueſtiganda loca profectionum ad 9. diem Iulij eiuſdem anni currentis. Primò tempus quod ab initio anni Romanorum ad punctum reuolutionis effluxit, reperitur eſſe dierum 141. hor. 6. ſc. 35. 1ª, eſt enim currens præſens annus biſſextilis. Deinde ſimiliter idem tempus, quod ab eodem initio ad tempus propoſitum protenditur, eſt dierum 191. à quibus ſi ſubtrahatur tempus prius, nempè dies 141. horæ 6. ſcrup. 35. 1ª, remanebũt dies 49. horę 17. ſcrup. 25. 1ª, quod eſt tempus à radice conuerſionis ad limitem temporis propoſiti emenſum. Hunc dierum ſcrupulorumq; temporis numerum ſi mittas in aream tabellæ iam iã à nobis deſcriptę, inuenies ei correſpondere partes 5. ferè, quas iunge cum partibus 26. ſcr. 44. 1ª Aquarij, fiunt p. 1. ſcr. 44. 1ª Piſcium. Quapropter pronunciabis annuam progreſsionẽ horoſcopi ad datum tempus proceſsiſſe ad p. 1. ſcrup. 44. 1ª Piſcium. Cęterùm pro profectione mẽſtrua habẽda, tempus illud, nempè dies 49. horas 17. ſcrup. 25. 1ª, in area ſequentis tabellæ menſium porfectionalium quærendum eſt. Id verò cum ibi nõ reperiatur, ſubtrahe ab eo numerum proximè minorem ibidẽ repertum, nempè dies 28. hor. 2. ſcrup. 17. 1ª, 37. 2ª, quo facto remanebũt dies 21. horæ 15. ſcr. 7. 1ª 23. 2ª. vltra vnum menſem

 profe-

profectionalem completum. Quapropter menſis ſecundus habet ſignum ſecundum à ſigno profectionis annuę, id eſt, à ſigno Aquarij incipiendo, atque ab eius parte 26. ſcr.44.1^a, ad part. 26.ſcrup.44.1^a Piſcium progrediẽdo. Porrò ſuperfluis diebus 21.horis 15. & reliquis ſcrupulis adhærentibus in tabula profectionis menſurnæ in diebus reſpondent part.23. ſcr. 5. 1^a,46.2^a, quæ addẽ partibus 26.ſcr.44 1ª Piſcium, & produces part.19.ſc. 49.1^a, 46.2^a Arietis, & hic eſt locus profectionis menſurnæ ad tempus propoſitum. Eodem modo cum dicto ſuperfluo tempore intrando tabellam profectionis diurnę, deprehendes ſigna 10.p.0.ſcr.15.1^a computanda à par.26.ſcr.44.1^a Piſcium: quo facto inuenies profectionem diurnam ad datum diem proceſſiſſe ad partem 27. Capricorni. Ex his profectiones horoſcopi omnes patent ad vnguem. Neq; verò reliqua loca Aphetica aliter, ſed planè eodem modo procedere cogitandum eſt.

TABELLA MENSIVM PROFECTIONALium & vſualium.

Menſes profectionales.	Dies	Horæ	1^a	2^a.
1	28	2	17	37
2	56	4	35	14
3	84	6	52	51
4	112	9	10	28
5	140	11	28	5
6	168	13	45	42
7	196	16	3	18
8	224	18	20	55
9	252	20	38	32
10	280	22	56	9
11	309	1	13	46
12	337	3	31	23
13	365	5	49	c

Menſes Vſuales	Anni Coïs Dies	Anni Biſſex. Dies
Ianuarius	31	31
Februarius	59	60
Martius	90	91
Aprilis	120	121
Maius	151	152
Iunius	181	182
Iulius	212	213
Auguſtus	243	244
September	273	274
October	304	305
Nouember	334	335
December	365	366

TABVLA PROFECTIONIS Mensurnæ.

In diebus					In horis & scrupulis							
Dies	Sc.	P.	1a	2a	Horę	P.	1a	1a	Min.	P.	1a	1a
1	0	1	4	4	1	0	2	40	31	1	22	45
2	0	2	8	8	2	0	5	20	32	1	25	25
3	0	3	12	12	3	0	8	0	33	1	28	6
4	0	4	16	16	4	0	10	41	34	1	30	46
5	0	5	20	20	5	0	13	21	35	1	33	26
6	0	6	24	24	6	0	16	1	36	1	36	6
7	0	7	28	28	7	0	18	41	37	1	38	46
8	0	8	32	32	8	0	21	21	38	1	41	26
9	0	9	36	36	9	0	24	1	39	1	44	7
10	0	10	40	40	10	0	26	42	40	1	46	47
11	0	11	44	44	11	0	29	22	41	2	49	27
12	0	12	48	48	12	0	32	2	42	2	51	7
13	0	13	52	52	13	0	34	42	43	2	54	47
14	0	14	56	56	14	0	37	22	44	2	57	27
15	0	16	1	0	15	0	40	3	45	2	0	8
16	0	17	5	4	16	0	42	43	46	2	2	48
17	0	18	9	8	17	0	45	23	47	2	5	28
18	0	19	13	12	18	0	48	3	48	2	8	8
19	0	20	17	16	19	0	50	43	49	2	10	48
20	0	21	21	20	20	0	53	23	50	2	13	28
21	0	22	25	24	21	0	56	4	51	2	16	9
22	0	23	29	28	22	0	58	44	52	2	18	49
23	0	24	33	32	23	1	1	24	53	2	21	29
24	0	25	37	36	24	1	4	4	54	2	24	9
25	0	26	41	40	25	1	6	44	55	2	26	49
26	0	27	45	44	26	1	9	24	56	2	29	29
27	0	28	49	48	27	1	12	5	57	2	32	10
28	0	29	53	52	28	1	14	45	58	2	34	50
29	1	0	57	56	29	1	17	25	59	2	37	30
					30	1	20	5	60	2	40	10

TABVLA PROFECTIONIS
Diurnæ.

Dies	Sc.	P.	1ª	2ª	Horę	P.	1ª	2ª	Min.	P.	1ª	2ª
1	0	13	52	52	1	0	34	42	31	17	55	48
2	0	27	45	45	2	1	9	24	32	18	30	30
3	1	11	38	37	3	1	44	7	33	19	5	12
4	1	25	31	29	4	2	18	49	34	19	39	54
5	2	9	24	21	5	2	53	31	35	20	14	36
6	2	23	17	14	6	3	28	13	36	20	49	18
7	3	7	10	6	7	4	2	55	37	21	24	1
8	3	21	2	58	8	4	37	37	38	21	58	43
9	4	4	55	51	9	5	12	20	39	22	23	25
10	4	18	48	43	10	5	47	2	40	23	8	7
11	5	2	4	35	11	6	21	44	41	23	42	49
12	5	16	34	28	12	6	56	26	42	24	17	32
13	6	0	27	20	13	7	31	8	43	24	52	14
14	6	14	20	12	14	8	5	51	44	25	26	56
15	6	28	13	4	15	8	40	33	45	26	1	38
16	7	12	5	57	16	9	15	15	46	26	36	20
17	7	25	58	49	17	9	49	57	47	27	11	2
18	8	9	51	41	18	10	24	39	48	27	45	45
19	8	23	44	34	19	10	59	21	49	28	20	27
20	9	7	37	26	20	11	34	4	50	28	55	9
21	9	21	30	18	21	12	8	46	51	29	29	51
22	10	5	23	11	22	12	43	28	52	30	14	33
23	10	19	16	3	23	13	18	10	53	30	39	15
24	11	3	8	55	24	13	52	52	54	31	13	58
25	11	17	1	47	25	14	27	34	55	31	48	40
26	0	0	54	40	26	14	2	17	56	32	23	22
27	0	14	47	32	27	15	36	59	57	32	58	4
28	0	28	40	24	28	16	11	41	58	33	32	46
29	1	12	33	15	29	16	46	23	59	34	7	29
30					30	17	21	5	60	34	42	11

4 Quodattinet ad profectiones annorum mundi, quarum epochæ à magnis coniunctionibus ſumuntur, earum latiorem expoſitionem de induſtria omiſimus, tum quòd tota hęc res nobis eſſet in vniuerſum ſuſpecta, atque propter cauſas anteà dictas plena abſurdorum errorum videatur: tum verò quòd per ſe ſit facilis, atque ex ijs quæ de profectionibus geniturarum diximus, ſatis perſpicua, niſi quòd ſpeciem aliquam difficultatis ipſi adfert Alcabicius, dum annorum mũdi profectiones nõ ad annos Solares, ſed ad annos Perſarum accommodat. Profectio autẽ, &c.

De directione ſignificatoris.

1 *Et ex hoc ſequitur atazir, id eſt, directio: hoc eſt vt dirigas ſignificatorem aliquem, ad aliquem locum ſignorum, & ſcias quid ſit inter eos ex gradibus directionis, accipieſq; vnicuique gradui annum vnum. Cùm ergo volueris ſcire hoc, & fuerit ille ſignificator in aſcendente, quem vis dirigere ad aliquam partem circuli, minue aſcenſiones gradus in quo fuerit ſignificator quem volueris dirigere, per aſcenſiones regionis de aſcẽſionibus gradus illius, ad quem volueris dirigere eũ: & quod remanſerit, erit gradus directionis. Quòd ſi fuerit ſignificator in gradu ſeptimæ: minues aſcenſiones nadir, id eſt, oppoſiti gradus in quo eſt ſignificator, de aſcenſionibus nadir illius gradus ad quem volueris ipſum dirigere in illa regiõe. Si verò fuerit ſignificator in medio cœli vel in angulo terræ: minues aſcenſiones gradus ſignificatoris de aſcẽſionibus illius gradus, ad quẽ volueris eũ dirigere per aſcenſiones circuli directi: & quod remanſerit, erit gradus directionis.* 2 *Si verò fuerit ille ſignificator quem volueris dirigere, in aliquo loco extra quatuor angulos: aſpicies longitudinem eius ab aliquo horum angulorũ,*

qui sunt angulus medij cœli, atq; angulus terræ: hoc est, vt aspicies significatorem, qui si fuerit inter ascendens & medium cœli, minues ascensiones gradus medij cœli per circulum directum de ascensionibus gradus significatoris. Et si fuerit inter VII. & medium cœli: minues ascensiones gradus significatoris de ascensionibus gradus medij cœli per circulũ directum: & quod remanserit, ex qualicunque horum locorum fuerit, illud diuides per partes horarum illius diei gradus in quo fuerit significator: & quod exierit, erunt horæ longitudinis ab angulo. Et si fuerit inter ascendens & angulum terræ: minues ascensiones gradus significatoris per circulum directum de ascensionibus gradus anguli terræ. Rursus si fuerit significator inter angulum terræ & VII. minues ascensiones gradus anguli terræ per circulum directum de ascensionibus gradus significatoris: & quod remanserit ex qualicunque horum locorum, diuides per tempora horarum diei nadir: id est, oppositi gradus significatoris: & quod exierit, ipsæ erunt longitudinis horæ ab angulo. Cumq; scieueris longitudinis horas ab angulo, & volueris dirigere significatorem ad aliquem locum circuli signorum: & fuerit significator in medio circuli orientalis, qui est à medio cœli vsque ad angulum terræ, de eis quæ succedunt ascendens: minue ascensiones gradus illius, in quo fuerit significator de ascensionibus gradus illus, ad quem volueris dirigere per circulũ directum: & quod remanserit, erit significator circuli directi: serua eum. Post hoc minues ascensiones illius gradus,

id est, per tempora horaria nocturna.

dus, in quo fuerit significator per ascensiones regionis de ascensionibus illius gradus, ad quem volueris eum dirigere: & quod remanserit, erit significator regionis: post hoc aspice residuum, quod fuerit inter significatorem circuli directi, & significatorem regionis, accipiesq́ sextam partē eius, & multiplicabis in horas longitudinis ab angulo, & quod fuerit, erit æquatio: & si fuerit significator circuli directi minor significatore regionis: addes æquationem super significatorem circuli directi. Et si fuerit significator circuli directi plus, minues æquationem ex eo: & quod remanserit, erit gradus directionis.

3 Item si fuerit significator, quem volueris dirigere, in medietate circuli occidentalis: quæ est ab angulo terræ, vsque ad medium cœli de eo quod succedit VII. minues ascensiones nadir gradus significatoris, quem volueris dirigere de ascensionibus nadir gradus illius, ad quem volueris dirigere eum, per circulum directum: & quod remanserit, erit significator circuli directi. Post hoc minues ascensiones nadir gradus significatoris per ascensiones regionis de ascensionibus nadir gradus illius, ad quē volueris eum dirigere: & quod remanserit, erit significator regionis: deinde accipies residuum, quod fuerit inter significatorem circuli directi, & significatorē regionis, accipiesq́ sextam partem eius, & multiplicabis in horas longitudinis ab angulo: & quod fuerit, erit æquatio. Post hoc aspicies significatorem circuli directi, si fuerit minor significatore regionis, addes æquationem super significatorē circuli directi: & si fuerit significator circuli dire-

li directi plus significatore regionis, minues æquationem de significatore circuli directi: & quod ex eo exierit, erit gradus directionis. 4 Quòd si fuerit significator in aliqua quarta, & locus ad quem diriges eum, in alia quarta, diriges significatorem ad angulum qui ei succedit: post hoc diriges ab angulo ad locum, quemadmodum ostendi tibi directionem ab angulo, & iunges vtrasque directiones. 5 Quòd cùm scieueris significatorem, & volueris scire quo perueniet directio de circulo signorũ in aliquo annorum: fueritq́ significator in ascendente: addes numerum annorum super ascensiones gradus ascendentis: & facies eum arcum in ascensione regionis: et quo exiuerit arcus grad. de circulo signorum, ibi perueniet directio in eodem anno. Si verò fuerit significator in VII. addes numerum annorum super ascensiones nadir gradus significatoris: & arcuabis eum etiam in ascensionibus regionis: & quod exierit de circulo signorum, ad eius nadir perueniet directio eodem anno. Quòd si fuerit significator in X. vel IIII. addes super ascensiones gradus significatoris in circulo directo numerum annorum: & arcuabis eum in ascẽsionibus circuli directi, & quod exierit de circulo signorum, ibidem perueniet in eodem anno directio. Si verò fuerit significator extra hæc quatuor loca quæ sunt anguli: scias horas longitudinis ab angulo, sicut prædixi: quòd si fuerit significator in medietate orientali: addes super ascensiones grad. sinificatoris per circulum directum numerum annorum quos volueris: & arcuabis hoc in ascensionibus circuli

directi: & quod exierit, erit significator circuli directi, serua eum. Post hoc addes numerum annorum etiam super ascensiones grad. significatoris in regione: & arcuabis hoc in ascensione regionis: & quod fuerit, erit significator regionis. Post hoc accipies sextam partem residui inter significatorem circuli directi, & significatorem regionis: & multiplicabis eam in horas longitudinis ab angulo: & quod fuerit, erit æquatio. Quòd si fuerit significator circuli directi minor significatore regionis: addes æquationem super significatorem circuli directi: & si fuerit plus, minues eam de eo: & quod remanserit, ibi perueniet directio ex circulo signorum eodem anno. Quòd si fuerit significator in medietate occidentali, facies eum nadir grad. significatoris, sicut fecisti cum gradu significatoris in opere quod est ante eum: & quod fuerit, ibidem perueniet directio ex circulo signorum in eodem anno. 6 Et locus ad quem perueniet directio, dicitur locus diuisionis: & dominus termini illius loci, dicitur diuisor: quòd si fuerit in gradu diuisionis planeta alius aut radij eius aut propè locum ante eum: dicitur hic planeta aut dominus radiorum, particeps diuisoris in diuisione.

7 Significatores quoq; qui diriguntur, sunt quinq; loca, id est, gra. ascendentis, & gra. Solis & gra. Lunæ, grad. quoque partis fortunæ, ac gradus medij cœli. Gradus namque ascendentis dirigitur ad accidentia dignoscenda, quæ accidunt in corpore: & grad. Solis ad dignitatis & exaltationis causas: honoris quoque atque regni: &

Aphetæ 5. seu loca climacterica.

f Luna

Luna propter esse animæ & corporis atque coniugij, & pars fortunæ propter acquisitiones & profectus exiguitatem & largitatem, & medium cœli propter magisterium & cæteras dispositiones particulares & esse eorum.

8 *Si autem fuerit ascendens reuolutionis alicuius annorum mundi vel natiuitatum, diriguntur significatores eius secundum hanc directionem, vnicuique scilicet gradui diem vnum. Quibusdam videtur vt dirigantur significatores anni hoc modo, omnibus scilicet LIX. minutis & VIII. secundis vnum diem: nam directio regum & principum sic dirigitur eis à gradu medij cœli per ascēsiones circuli directi, omnibus LIX. minutis, & octo secundis vnum diem, donec perueniat ad bonos vel malos planetas. Et dirigitur esse regum in incolumitate, aut infirmitate ex gradu ascendentis ad bonos vel malos planetas omnibus, LIX. minutis, & octo secundis diem vnum per ascensiones regionis. Et directio in reuolutione annorum mundi & prænoscendum esse vulgi vel rusticorum à gradu ascendentis: similiter & ad prænoscendum esse regis à gradu medij cœli, & in reuolutione annorum natiuitatum ad prænoscendum esse nati à gradu ascendentis reuolutionis, omnibus LIX. minutis & octo secundis per ascensiones regionis diem vnum.*

De directionibus seu deductionibus significatorum.

1 Dirigere Latinis id quod Grecis εὐθύνειν, ἢ ἰθύνειν τὸ σκολιὸν; hoc est: Obliquum emendare & rectum facere significat: & directum iter est, quod in ambages non deflectit, sed directè, & Et ex hoc sequitur ata. &c.

vt Græ-

vt Græci loquuntur, ἐπ' εὐθείας progreditur. Hinc credo receptum esse, vt zodiaci obliquarum & inæqualium ascensionum reductio ad regularē æqualemq́ue mensurā dicatur directio. Quoniā enim tam in recta quàm in obliqua sphæra, partes Ecliptice inæqualiter peroriuntur & occidūt, sic vt alibi plus, alibi minùs tēporis ascendendo descendēdoq; absumāt, idcirco hæc anomalia seu inęqualis incessus Ecliptice, modò obliquè, modò rectè incedentis emendandus, atque ad certū regularemq́; motum æquinoctialis, singulis horis in omni sphæræ situ præcisè part. 15. attollentis deprimentisq́ue conferendus est, vt euentuum tempora progressione partium cœli emensa, certò queant cognosci. Nam quando singulę partes, singulos annos in hac doctrina denunciare dicuntur, id non de Eclipticæ, vt Albumasar putabat, sed de partibus æquinoctialis intelligendum est. Verbi gratia, signum Leonis antequàm totum Coloniæ ascendat, horas 2. scrup. 49 1ª penè consumit. At Aquarius vnica hora scrupulisq́ue 10 1ª integer exoritur, ita vt partes Leonis, partibus Aquarij longiorem tractum efficere nemo non intelligat. Etenim signum Leonis ascendendo trahit eo in loco ęquinoctialis partes 42. scrup. 23 1^{a}, Aquarij verò signum saltem partes 17. scru. 25 1^{a}. Quamobrem cùm in Ecliptica vnius quidem signi partes, longitudinem coorientium partium ęquinoctialis facilè vnicant, alterius verò ab eodem longiùs absint (singuli enim gradus Aquarii annos non implent, Leonis verò gradus vnusquisque plus vno anno occupat) vtrunque ad vniformem & æqualem mensuram æquinoctialis meritò examinandū erit. Talem autem obliquæ & inæqualis progressionis emendationem, vulgò directionem nominant, quam vocem Pontanus tanquàm ineptam sæpius reiicit, atq; inambulationem profectionemq́ue dicendam esse precipit: Gręci περίπατον & ἄφεσιν dixerunt. Quidam περίπατον generis vocem esse, atque cuiuslibet loci quamcunque progressionem significare volunt: ἄφεσιν verò speciem inambulationis, de qua hic agimus, qua prorogator & vitæ dominus Arabicè Ilech dictus, aliusúe significator progrediēs, ad obuios planetas aut eorūdē aspectus motu ęquinoctialis seu diurno deducitur, imò verò non ipse prorogator, sed potius teste Ptolemæo, partes interimentes, prorogatore

immobiliter in Ecliptica nonę sphærę fixo,& circulum positionis sustinente ad Aphetam deducuntur. Quotiescunque ergo prorogatorē in sua sede,quā in geniturę cœli positu tenuit, cōmorantem,maleficarum corpora, aut radii quadrati vel oppositi earundem inuadunt,διέρχεσθαι dicitur, id quod vulgò abscindere vocant.Nam malefici aut radii eorum minaces,quando hac via in vitę moderatorem aut horoscopum incurrunt,vitam incídunt,aut saltem discrimen corpori adferunt.Partes verò quæ suo ad vitę dominum appulsu mortem aut periculum vitę adferre solent,μοίρας ἀναιρετικάς,id est,partes lethales interimentesque à loci malignitate vocari, suprà dictum est.Hęc ex sententia Ptolemęi ita discerni possunt:sed nos in expositione autoris docendi gratia seruabimus eius & reliquorum,qui postPtolemęum scripserunt,appellationes, quibus progresiones vniuersę non vsque adeò malè,vt videtur,peculiaribus appellationibus discernuntur.Rationem διὰ ἀφέσεων , qua ex temporibus circuli ęquinoctialis Catholici chronocratores sumuntur, vocant directionem. Alterum verò modum progrediendi,quo annui & menstrui diurnique temporum dispositores ordinantur,profectionem nominant. Ac de profectionibus superiore capite dictum est: In hoc verò exponit autor leges directionū, quarum hęc sit descriptio. Dirigere est artificiosè inuestigare arcum ęquinoctialis inter significatorem & promissorem interceptum coascendentem vel condescentem arcui Eclipticæ, respectu circuli positionis,in quo alter eorum iacet, hoc est: Dirigere nihil aliud est, quàm videre,quot mundi gradus medium cœlum siue horizonta climatis,aliumúe circulum positionis prętereant,dum stella seu locus primus ad stellam alteram vel ad alterius radios,aliumúe aliquem locum secundum ducitur.Nominamus autem hic,vt suprà, circulū positionis per meridiani & horizontis intersectiones & sidus ductum. Significatorem seu Aphetam dicimus locum primum,ad quem secūdus ducitur,atque vicem subiecti mutationem aliquam certo tempore à promissore recepturi obtinet. Alterum verò qui ad priorem progreditur,atque vicem causę agentis gerit,promissorem & Anęretam. Nam vt paulò antè monui, in directione directa ex sententia Ptolemęi,Anęreta ad locum apheticum,nō autem

Aphe-

Apheta ad Anæretam, vt vulgò putant, deducitur. Verba autem eius de partibus anęreticis, aphetę in directione cōuersa occurrentibus paulo pòst subiiciam, ex quibus patebit, quòd in directione conuersa, Apheta partes interimentes inuadit, vnde statim consequitur, in directione altera seu directa anęretas incursu aphetam petere. Tempus verò, quod labitur dum locus quispiam cœli ad sedem loci alterius promouetur, aut periodum vitę nati metitur, aut alterius cuiuspiam rei euentum definit, si id in ęquinoctialis partes seu tēpora resoluatur, tot enim sunt futuri anni, quot fuerint directionis ęqualia tempora. Quapropter quinq; scrupula mensem, singula verò scrupula dies sex & duas horas monstrabunt. Porro duæ sunt species directionis: Vnam Regiomontanus problemate 25. directionem directam vocat, in qua locus secundus, id est, promissor seu anæreta intelligitur traduci ad situm primi, hoc est, ad sedē significatoris seu aphetæ. Hæc εἰς τὰ ἑπόμενα, id est, in consequentia signa secundum ascensiones ipsius aphetæ perficitur, & à Ptolemęo ἀκτινοβολία, id est, radiorum proiectio vocatur, quòd sola radij deductione ad similem situm Ilegij simpliciter tempus futuri euētus colligat. Alteram εἰς τὰ προηγούμενα, id est, in signa præcedentia, vocat conuersam directionem, in qua locus Apheticus ad locum anæretæ secundum ascensiones ipsius anęretæ in signis antecedentibus transfertur. Hanc directionē adhibent vates quidam ad horoscopū aliasque sortes, & retrocedētes planetas deducentes. Sed Ptolemæum video hunc modum proprium facere vitæ significatori constituto inter cuspidem decimæ & septimæ domus. Vult autem Ptolemæus cùm à tali situ vitæ significator εἰς τὰ προηγούμενα deducendus est, eū tantū locum, qui est in finitore occidentali, perimere, atque ob eam causam datorem vitæ in locis occidentalibus, id est, à cœli culmine & inter cardinem occiduum repertum, tam in consequentia quàm præcedentia signa agit. Verùm in hoc casu quando Apheta motu diurno ad consimilem situm stellæ aut radij in signis antecedentibus existentis deducitur, tempus quod interea labitur, nō metitur moram futuri euentus, sed tempus quo apheta ad centrum occasus fertur, auget aut diminuit, ratione temporum horariorum loci planetę, qui, vel cuius radij delabentem aphetam

retardant aut ocyùs protrudunt,& ratione distantiæ,qua idem planeta ab occidente cardine distat. Nam radij aut planetarum corpora,qui sunt ante Aphetam &inter cardinem occidentem, non occidunt,sed si obuiantes fuerint benefici,tunc aphetæ ad occidentem progredientis lapsum inhibent, eique annos, menses & dies adijciunt.Econtrariò si malefici fuerint,Aphetam ad cardinem occiduum tendentem ocyùs & ante tempus detrudunt,eiq;annos,menses &dies detrahunt:Mercurius verò vtris adiunctus fuerit,hos adiuuabit. Hæc directio ὡριμαία dicitur, quòd præter progresionis tempus,insuper obseruet dona & spolia locorum Aphetę decidenti obuiantium. Sed quantum addant diminuantque,colligitur ex partium vniuscuiusque situ.Quot enim fuerint horaria tempora vniuscuiusque partis, id est,planetæ adijcientis vel diminuentis,interdiu diurna,noctu nocturna, tot significantur anni: qui sanè numerus,cùm in ortu planeta beneficus repertus fuerit, integer addendus est ad annos per progresionem Aphetæ ad occidentem collectos: vel subtrahendus est ab ijsdem, si maleficus & in ortu repertus fuerit. Quòd si verò talis planeta non sit in oriente, quot horis ab horoscopo distiterit planeta addens vel minuens,tot decedunt vel accedunt horarijs temporibus asses, ita vt in occasu in nihilum abeat,quod tempori prędicto addatur, vel ab eodem minuendum sit:quam quidem rem alioqui obscuram,exemplari discursu planiorem reddemus. In nostro exẽplo Solem,cùm in loco octauo & in signo masculino, & denique in hexagono platico Saturni in parte Solis ius diurni trianguli exercẽtis deprehendatur,de sententia Arabum non immeritò Aphetã pronunciare poteramus,nisi ipsi in hoc dominio longè præferendam putaremus partem horoscopantem,idque autoritate Ptolemæi,qui planetis in octauo tanquàm otioso loco commorantibus,dominium vitæ disertè adimit. Cæterũ nos docendi gratia fingamus eum esse vitæ moderatorem in medietate occidentali positum, quandoquidem in exemplis non tam rei veritatem, quàm regularum claram expositionem spectamus. Primò ergo iuxta regulam Ptolemęi infrà explicandam,inquirenda sunt tẽpora æquinoctialis, quibus Sol ad occasum deuoluitur. Distantia Solis à cœli culmine est par. 56.scrup.57 1⁄4, & horaria tem-

ria tempora eiusdem diurna par. 18. scrupu. 27 1ª. Occasus verò distat à medio cœli horis temporalibus sex, quæ ductæ in horaria tempora Solis diurna, proferunt horaria tempora part. 110. scrup. 42 1ª, quibus à culmine distat locus Solis quando occidit. Aberat verò iuxta primum situm versus eandem partem temporum partibus 56. scrupu. 57 1ª, quibus à distantia secunda, nempe à par. 110. scrup. 42 1ª sublatis, relinquuntur tempora 53. scr. 45 1ª, quibus Sol supra terram repertus in occasum fertur. Atque planè ijsdem temporibus ferè descendit arcus inter locum Solis & occasum interceptus, in latitudine loci part. 41. His ita supputatis, considero radiationes inter locum Solis & occidentem cadentes, & reperio eas esse □ Lunæ, ☍ Martis, ✶ Solis, & ✶ Veneris. Horum radiorũ nullus suo occursu Aphetam perimit, sed quidam eorum Aphetæ robur adijciunt, quidam verò debilitant eundem. Sanè quantum addit sextilis Veneris, tantum adimere videtur Lunæ quadratus. Rursus quantum adimit Martis oppositus, tantum adijcere videtur Solis sextilis. Sed tamen vt huic supputationi in nostro exemplo locus sit, supponamus relinqui solam diametralem radiationem Martis infra terram in par. 28. scrup. 21 1ª Scorpij commorantis, quę Aphetæ ad partem occiduam directioni aliquos annos possit adimere. Quapropter vt quantum adimat scias, cape partes horarias loci Martis in parte 28. scrup. 21 1ª Scorpij commorantis nocturnas, quæ sub eleuatione poli par. 41. sunt par. 16. scrupu. 50 1ª, non hercle ob id, quia genitura nocturna sit, nocturna horaria tempora capimus: sed quia planeta, cuius sunt radii, infra terram versatur, qui si supra terram commoraretur, horaria tempora diurna nobis capienda fuissent, quamuis genitura nocturna fuisset. His ita perspectis, quære deinceps, quot horis nocturnis distet Mars ab occidente, & inuenies horas decem ad vnguem ferè. Iam procede iuxta regulam proportionũ hoc modo. Horæ 12. adimunt par. 16. scrup. 50 1ª, quantum auferent horæ 10? Duc numerum secundum in tertiũ, hoc est, horas 10. multiplica in par. 16. scrup. 50 1ª, & produces sexage. 2 1ª. p. 48. scrupu. 20 1ª, hoc est, par. 168. scrup. 20 1ª, quæ secta per numerum primum, hoc est, per 12. produnt par. 14. sc. 2 1ª ferè, à partibus 53 scrupu. 45 1ª, quibus Sol in occasum fertur auferenda, quo fa-

quo facto, relinquuntur huius directionis part. 39. scrup. 43 1ª. Hanc esse veram Ptolemæi de hac forma directionis sententiam, intelligi potest ex ipsius verbis, quæ extant Apotelesmatico tertio, vbi de spacio vitæ dimetiendo agens, sic scripsit: ἀναιρετικαὶ γίνονται μοῖραι κατὰ μὲν τὴν εἰς τὰ προηγούμενα τῶν ζωδίων ἄφεσιν ἡ τοῦ δυτικοῦ ὁρίζοντος μόνη, διὰ τὸ ἀφανίζειν τὸν κύριον τῆς ζωῆς: αἱ δὲ τῶν οὕτως ἀπαντώντων ἢ μαρτυρούντων τῶν ἀστέρων ἀφαιροῦσιν μόνον ἢ προσιθέασιν ἔτη τοῖς ὑπὸ τοῦ ἀφέτου συναγομένοις μέχρι τῆς καταδύσεως τοῦ ἀφέτου, καὶ οὐκ ἀναιροῦσι, διὰ τὸ μὴ αὐτοὺς ἐπιφέρεσθαι τῷ ἀφετικῷ τόπῳ, ἀλλ' ἐκεῖνον τοῖς αὐτῶν. καὶ προσιθέασιν οἱ ἀγαθοποιοὶ, ἀφαιροῦσι δὲ οἱ κακοποιοί. ὁ δὲ τοῦ ☿ πάλιν ὁποτέροις αὐτῶν συσχηματισθῇ προσιθέμενος. ὁ δὲ ἀριθμὸς τῆς προσθέσεως ἢ ἀφαιρέσεως θεωρεῖται διὰ τῆς καθέκαστον μοιροθεσίας. ὅσοι γὰρ ἂν ὦσιν ὡριαῖοι χρόνοι τῆς ἑκάστου μοίρας, ἡμέρας μὲν οὔσης οἱ τῆς ἡμέρας, νυκτὸς δὲ, οἱ τῆς νυκτὸς, τοσοῦτον πλῆθος ἐτῶν ἔσται τὸ τέλειον, ὅπως ἐκ τῆς ἀνατολῆς αὐτῶν ὄντων ὅλον λογιστέον, καὶ κατὰ τὸ ἀνάλογον τῆς ἀποχωρήσεως ὑφαιρετέον, ἕως ἂν πρὸς τὰς δύσεις εἰς τὸ μηδὲν καταντήσῃ, hoc est: Vitæ moderationis, quæ per præcedentia signa perficitur, partes interemptoriæ nullæ fiunt, præter solam finientis occidentalis lineam, eò quòd dominum vitæ abscondat. Porro partes siderum corpore aut per aspectum ad hunc modum occursantium, adimunt tantùm vel adijciunt annos ijs, qui ab Apheta vsque ad occasum labente colligebantur, & non interimunt, propterea quòd hæ non in locum Apheticum impingant, sed potius ille in loca harum feratur. Ac adijciunt quidem benefici, malefici verò adimunt. Mercurius rursus vt solet, adijcit robur ijs cum quibus cõfiguratur. Numerus autem temporis adijciendus aut auferendus ex partiũ vniuscuiusque situ colligitur. Etenim quot fuerint horaria tempora vniuscuiusque partis, interdiu diurna, nocturna noctu, tot significantur anni, sed ita, vt ipsis in ortu commorantibus integer hic numerus seruetur, ac postea secundum discessus ab ortu proportionem taliter attenuetur, donec ad occasum in nihilũ abeat. Cùm iã etymologiã, definitionẽ & species directionũ recensuerimus, & insuper exẽplo τὴν τῆς εἰς τὰ προηγούμενα ζώδια ἀφέσεως πραγματείαν planã fecerimus, reliquum est vt modos, quibus loca Aphetica per signa cõsequẽtia ducũtur, aperiamus.

Primus

Primus & facillimus est per Spheram solidam, quem vide in tractatibus de vsu Sphæræ solidæ. Secundus est per Astrolabum aut Planisphærium magnæ amplitudinis, vbi exterior limbus in partes 3600. distribuitur. Tertius, & exactissimus est, quem exposuit in tabulis directionum, profectionumq; doctissimus vir Ioannes Regiomontanus. Quartus est autoris ex sententia Ptolemæi deriuatus. Quintus & antiquior modus est proprius Ptolemæo, qui alijs facilior & breuior est: nam Solis tabulis ascensionum rectarum, & per tabulam quantitatis dierum omninò potest absolui. Etsi verò viam dirigendi secundum doctrinam & tabulas Regiomontani plerique nostri seculi Astrologi probent: nobis tamen propter rationes suprà, cùm de copulationibus corporeis ageremus, dictas modus Ptolemęi satisfacit, atque simpliciter ipsius de arte præceptis, & ob id veritati magis consentire videtur. Nullum enim verbum in quadripartito deprehendere potuimus, quo diligentissimus atq; sapientissimus mortalium Ptolemæus insinuasse saltem nobis videri posset, in Apheticorum locorum deductionibus, quibus sola tempora euentuum definiuntur, ab Ecliptica deuiationum obseruationẽ esse vtilem. Cardanus quoq; maximus artifex, hanc antiquam rationem dirigendi à Ptolemæo traditam magis probare, illam verò exactam rationem Regiomontani, quam in prima ætate exercuerat, tandem in senio propter summam difficultatem & laborem operandi quasi aspernans negligit. Verba eius de hac re in commentarijs in lib. 3. Ptol. hęc sunt: Exactissimus modus dirigendi est per tabulas Ioannis de Regiomonte, qui ætate nostra laborem hunc illustrissimum & difficillimum suscepit: sed si conficiendi difficultas parem laboribus vtilitatem afferret, certè omnino illis vti præstaret. Et paulò infrà vsum aptorum instrumentorum tabulis istis præfert. Stellæ, inquit, coascendere dicuntur, quotiescunque fuerint in eodem semicirculo positionis: hoc autem si velis inuenire, per Planisphæriam licebit, meliùs etiam per Sphæram solidam. Non veto quin per tabulas Ioannis Monteregij id peragas, & sunt exactiores instrumentis, nisi instrumenta sint magna valde: Tamen vsus tabularum est valde tædiosus, laboriosus & periculosus de errore, & maximè, quia Monteregius malè fecit in

hoc, quòd non appoſuit rationem operationum, quam videmus in tabulis Alphonſi, adeo vt niſi ſit peritiſsimus Mathematicus, oportet vt perpetuò inhæreat regulæ & tabulæ Monteregii, quod ipſe ſtudioſe fecit, vt homines eſſent ſerui libri eius, vnde iuſte à patre meo reprehendebatur. Nam homo fit obnoxius errori trifariam. Primùm, ſi tabula aliqua in parte mendoſa ſit. Secũdò, ſi ſiniſtrè aliquo modo regulam intelligas, quod facilè euenit inter tot varietates latitudinis borealis, auſtralis, aſcenſionis rectæ, obliquæ, arcus nocturni vel diurni, totius vel medietatis in medietate deſcendente vel aſcendente, ſupra vel infra terram: ob id meo iudicio optima eſt ſphæra ſolida magna, vel planiſphærium magnũ, ad amuſsim ex ære factum, &c. Sic ſanè doctiſsimi Regiomontani à pleriſque laudatiſsimam dirigendi rationem Cardanus propter operandi difficultatem parum probare, atque in poſtrema ætate de artis veritate cõfirmatus, rarò vel nunquàm vſurpaſſe videtur. Sed enim prolixiùs hæc diſputare non eſt noſtri inſtituti, quibus non tam quid in hoc negotio verum ſit exponere, quàm planam dirigendi formam facere eſt propoſitum. Primò ergo, vt ab autoris modo dirigendi incipiamus, admonemur hoc loco, ante omnia diligenter cognoſcendum eſſe, in qua parte cœli planeta ſignificator conſtitutus ſit, cuius varius atque in diuerſis locis poſitus efficit, vt in colligendis temporibus nunc ſphæræ aſcenſiones, nunc verò climatis, in quo conſtituti fuerimus, nobis attendendæ ſint. Nam ſi ſignificator poſitus fuerit in cardine exorientis, iuxta climatis aſcenſiones, ſi cardinem occiduum tenuerit, iuxta climatis deſcenſiones, ſi denique cardinem medium vel imum cœli occupauerit, iuxta ſphæræ rectæ aſcenſiones tempora futurorum euentuum metienda atque ſupputanda ſunt. Quapropter ſi ſignificatorem in aſcendente locatum, ad locum aliquem ſubſequentis promiſſoris dirigere volueris, aufer ſignificatoris aſcenſiones obliquas ab aſcenſionibus obliquis promiſſoris, hoc eſt, principium arcus ſubtrahe à fine: id enim quod remanet, arcum directionis oſtendet. Verbi gratia, ſi ♂ ex Capricorno feriat quadrangulariter part. 12. Arietis, & Iuppiter in finiente Colonienſi collocatus, tenens partem quintam Piſcium, ad quadratos radios ♂ dirigẽdus ſit, primò quæres aſcenſionem obliquã

promiſ-

promiſſoris,hoc eſt,p.12.♈,ex tabula ad latitudinem p.51.ſupputata (tanta enim eſt altitudo poli borealis Coloniæ) & inuenies eam eſſe part.5.ſcrupu.8 1ª. Deinde ſimili modo capias aſcenſionem obliquam ſignificatoris, nempe par.5. ♓, quę eſt par.349.ſcrup.2 1ª. Tertiò ſubtrahe poſteriorem aſcenſionem, nempe ſignificatoris, quæ eſt par.349. ſcrup.2 1ª, ab aſcenſione priori,hoc eſt,promiſſoris, quę eſt par.5.ſcrup.8 1ª,accommodata integra reuolutione ſeu par.360.id enim ſemper faciendū eſt,quoties in calculo phyſico inferior ſuperiorem excellit,atque ab eo ob id auferri non poteſt: quo facto remanebunt directionis quæſitæ partes 16.ſcrup.6 1ª. Quòd ſi ſignificator fuerit in angulo occidentis, ſubtrahe deſcenſionem obliquam ſignificatoris à deſcenſione obliqua promiſſoris,&relinquentur tempora directionis.Nec aliud eſt,quod autor præcipit, minuendam eſſe aſcenſionem obliquam puncti loco ſignificatoris diametraliter oppoſiti(id enim Arabes nadir vocant) ab aſcenſione obliqua puncti,quod loco promiſſoris ex diametro obijcitur.Nam in ſphæra obliqua aſcenſio ſigni,eſt deſcenſio ſigni oppoſiti,&econtrariò deſcenſio ſigni,eſt aſcenſio ſigni oppoſiti,vt in priori exemplo: Si ♃ in cardine occiduo exiſtat,atq; ad □ radium ♂ dirigendus ſit: primò quærenda eſt promiſſoris, hoc eſt,par.12.♈ deſcenſio, ſeu quod idem eſt,partium 12.ſigni oppoſiti,id eſt,Librę inuenienda eſt obliqua aſcenſio, quæ eſt par.196.ſcrup.55 1ª. Deinde ſimiliter excerpenda eſt ſignificatoris,hoc eſt,par.5. ♓ deſcenſio,hoc eſt,oppoſiti ſigni ♍. par.5. aſcenſio,quæ eſt par.144.ſcrup.40 1ª,quæ ſubtracta à priori,relinquit quæſita tempora directionis par.52.ſcrup.15 1ª.Ad extremum ſi ſignificator in medio aut imo cœli fuerit, aſcenſio recta ſignificatoris auferenda eſt ab aſcenſione recta promiſſoris,vt quæſita tempora directionis exeant. Exemplum: In eadē regionis altitudine par.51.fuit cuiuſdam geniture culminans par.16.♋,ſignificator ſcilicet honoris & magiſterij,quem ad △ Solis,id eſt,ad promiſſorem volo dirigere,qui erat in par.9.♌: ſubtrahe ergo aſcenſionem rectam ſignificatoris,quæ eſt par. 107.ſcrup.22 1ª,ab aſcenſione recta promiſſoris,quæ eſt p.131. ſcrupu.27 1ª,& remanent part.24.ſcrupu.5 1ª,directio M.C.ad trigonum Solis quæſita. Penitus eodem modo operandum eſt,

quotiescunque significator I.M.C. tenuerit. Hoc modo dirigendos esse Aphetas existentes in cardinibus, omnes probati magistri consentiunt, & sæpius Ptolemæus admonuit. Item Hermes enunciato 25. ποίς, inquit, τὸν περίπατον τοῦ ἐπικρατήτορος, ὅτε ἐστὶ ἐν τῷ μεσουρανήματι διὰ τῶν ἀναφορῶν τῆς σφαίρας, ὅτε δὲ ἐστιν ἐν τῷ ὡροσκόπῳ, διὰ τῶν ἀναφορῶν τοῦ κλίματος, hoc est: Dominatoris progressionem cùm in medio cœli positus est, per sphæræ ascensiones, cùm verò in ascendente constitutus est, per climatis ascensiones facito.

2 Hactenus de modo dirigendi significatore in angulis constituto, in sequentibus exponit, quid sequendum sit si extra angulos reperiatur, nimirum vtræque tam climatis quàm sphæræ ascensiones capiendę sunt, simulque miscendæ inuicem temperando: vbi ante omnia explorandum esse monet, an significator supra, an verò infra terram commoretur, quo facto, distantia significatoris à M.C. vel I.M.C. peruestiganda est in hunc modũ: Si Apheta supra terram existens fuerit in quarta orientali, id est, si nondum attigit meridianum, auferas ascensionem rectam medij cœli ab ascensione recta Aphetæ: Si autem fuerit in quarta occidentali, id est, si meridianum transierit, supra terram tamen adhuc commorans, aufer ascensionem rectam Aphetæ ex ascensione recta M. C. & relinquetur distantia Aphetæ à meridiano seu M. C. diurna, quæ vt autor præcipit, per horaria tempora Aphetę & quidem diurna partienda est, vt temporales horę Aphetæ quibus à M. C. distat exeant. Similiter si Apheta infra terram fuerit, pari facilitate distantiam eius à meridiano seu I.M.C supputabis. Si enim in quarta medietatis descendẽtis, hoc est, si ante meridianum sub terra fuerit, ascensionem rectam anguli terræ, ex ascensione recta Aphetæ minue: Si verò in quarta medietatis ascendentis fuerit, hoc est, si angulum terrę transierit, tunc ascensionem rectam Aphetæ aufer ex ascensione recta anguli, & relinquetur nocturna eius à meridiano distantia, quæ per horaria tempora nocturna significatoris partienda est, vt numerus sectionis ostendat elongationem Aphetæ ab angulo terræ in horis temporalibus. Ad eundem verò scopum, & fortasse faciliùs peruenies, si per opposita puncta opereris. Nam distantia loci ab imo cœli par est distantiæ, qua punctum dicto loco diametra-

Si verò fuerit, &c.

metraliter oppositum à M.C. remouetur,& hora nocturna loci infra terram æqualis est horæ diurnæ puncti diametraliter oppositi supra terram. Porro quomodo horaria tempora Solis aliorumque locorum tam diurna quàm nocturna,facilè queant inueniri,suprà in fine differentiæ secundæ in capite de horis,abundè demonstratum est. Quòd si quando de stella,an supra vel infra terram commoretur, in occidentali ne,an verò orientali medietate versetur,dubitaueris,de his accidentibus ex punctis,cum quibus stella cooritur vel condescendit,cœlumq́; mediat,facilimè fies certior. Si enim punctum cum quo stella oritur,fuerit in parte orientali,nondum tamen ortum sit, stellam quoque nondum ortam esse scias. Rursus punctum cum quo stella cōdescendit, si fuerit in parte occidentali,nondum tamē occiderit,stellam quoque nondum occubuisse certum est.Pariformiter ex puncto cum quo stella cœlum mediat, stellam esse in medietate orientali vel occidentali ratiocinabimur:si enim punctum cum quo stella meridianum transit,supra terram fuerit,nondum tamen meridianum transierit, ipsam quoque stellam in parte orientali commorari scias.Quòd si idem punctum infra terram fuerit,imum tamen cœli nondum transierit, stellā quoque in medietate occidentali commorari colligemus. Hoc pacto ex habitudine puncti,cum quo stella oritur,occidit,cœlumque mediat, an ipsa stella supra vel infra terram sit,aut medietatem orientalem occidentalemúe teneat, an denique in ipsum finientem vel meridianum incidat,planè colligitur.Ad extremum dicta puncta,quum ascensionibus descensionibusq́ue stellarum correspondeant,latere non poterunt.Sed modus inueniendi punctum,cum quo stella occidit,adhuc est alius & facilior.Si enim ascensioni obliquę ipsius stellę arcum diurnum eius adijcias,prodibit ascensio obliqua puncti oriētis dum stella occidit: quo cognito punctus quoque ei diametraliter oppositus, cum quo propositam stellam occidere necesse est, nequaquam latebit.His ita pręparatis,Aphetam seu significatorem perinde ac si in cuspidibus existeret,bis ad promissorem deducito.Ac primò quidem per ascensiones aut descēsiones sphæræ, colliges directionis arcum,quem autor hic significatorem circuli directi nominat. Secūdò per ascensiones vel descensiones

Fol.265

 clima-

climatis supputa directionis arcum secundum, quem autor significatorem regionis vocat: quo facto subtrahe minorem arcum directionis à maiori,& id quod restat per 6.(nam vnus quadrãs,vt ex supradictis liquet, 6. horas temporales continet)partiaris,atque per eandem sextam partem quæ hinc exit,multiplica per numerum horarum,quibus Aphetam seu significatorem à meridiano distare priùs supputatum est: id quod ex huiusmodi multiplicatione gignitur,vocat autor ęquationem, quę quidem addenda est directioni sphæræ,si eadem directione climatis minor fuerit,aut subtrahenda ab eadem,si contrarium acciderit, nam numerus restans vel compositus quæsita tempora directionis ostendet. Est autem per ascensiones operandum, quando Apheta in medietate ascendente fuerit: per descensiones verò, aut per punctorum oppositorum ascensiones, quando idem significator medietatem descendentem tenuerit. Summa itaque huius loci est: si Apheta sit supra terram, capiendam esse differentiam ascensionis rectæ à C. M. eandemq; per horaria tempora diurna partiendam: si autem infra terram fuerit, accipiendam esse differentiam ascensionis rectæ ab imo cœli, eandemq; per horaria tempora nocturna aphetæ partiendam, vt horæ temporales, quibus Apheta à culmine cœli distat, exeant. Si igitur Apheta fuerit inter M.C.& ascendens, exibunt horæ temporales distantiæ sequentis: Si autem inter C. M. & Cardinem occidentalem, distantiæ antecedentis, pariformiter si apheta fuerit inter horoscopũ & imum cœli, prodibunt horæ distantiæ antecedentis, quæ per omnia æqualis est distantiæ diurnæ antecedentis puncti oppositi in hæmisphærio superiore. Denique si inter imum cœli & finitorem occidentalem fuerit, exurgent horæ distantiæ sequentis, pariformiterque per omnia æqualis distantiæ sequenti in superiore hemisphærio & in puncto diametraliter opposito, quia quartæ cœli oppositæ omninò sibi correspondent. Cognita tali distantia, mox differentia directionum duarum eo modo, quem exposuimus, duplici operatione, sphærę videlicet & climatis, colligenda, eademque sic collecta, per sex secanda est, vt numerus προσθαφαιρέσεως, id est, qui directioni sphęrę iungendus aut adimendus sit, exeat. Exemplum de significatore in medietate ascendente,

&in-

& inter horoſcopum & M C. verſante: Sit apheta ☉ cõſtitutus in part.9.♒, Radij verò Saturni quadrati, ad quos ☉ dirigendus eſt, ſint in p.6. ♓. Angulus M C. ſit p.15. ♑. Aphetæ ſeu Solis aſcenſio recta eſt, p.311. ſcr.27 1ª. Aſcenſio verò recta M C. eſt part. 279. ſcr.48. 1ª, quę ablata ab aſcenſione recta Aphetæ, relinquit eius diſtantiam à M C. part.31. ſcr. 39. 1ª, quę primò quęrenda erat. Deinde horaria tempora Aphetę ſeu Solis partẽ 9. Aquarij luſtrantis volo inquirere, & video in tabella quantitatis dierum ſub altitudine poli p.51. è directo p.9.♒, horas 7. ſcr.35. 1ª, quæ multiplico per $2\frac{1}{2}$. fiunt horaria tempora 18. ſcr. 58 1ª, & quidem nocturna, quia ♒ eſt ex ſignis auſtralibus. Sed quia opus eſt nobis diurnis horarijs temporibus, detraxi nocturna hęc tempora à par.30. & confeſtim prodierunt tempora diurna p.11. ſcr.2 1ª, per quæ diſtantiam Aphetę à M C. hoc eſt, p.31. ſcr.39 1ª, diſſecui, & eduxi horas temporales 2. ſcr.52. 1ª, quibus Apheta à medio cœli diſtat. Iam porrò vt ſignificatorem circuli directi haberem, ab aſcenſione recta radiorum Saturni, nempè ſextam partem Piſcis percutientium, quæ eſt p. 337. ſcr. 48 1ª, aſcenſionem rectam Aphetæ, quę eſt par. 311. ſcrup. 27. 1ª, & remanſit ſignificator circuli directi p.28. ſcr.21. 1ª. Pro ſignificatore verò circuli obliqui ab aſcenſione obliqua radiorum Saturni, quę eſt p.349. ſc.30. 1 , ſubtraxi aſcenſionem Aphetę obliquam, quę eſt par.335. ſcr.10 1ª, & remanſit ſignificator regionis p.14. ſcr.20 1ª. Quapropter differentia ſignificatorum eſt partium 3. quę per 6. ſectę, eduxerunt part.0. ſcr.30 1ª, ſeu vnius partis ſemiſſem multiplicandũ in horas tẽporales, quibus ſignificator diſtat à meridiano, hoc eſt, in horas tẽporales 2. ſc.52 1ª, quo facto prouenerunt ęquationis loco horaria tempora 1. ſcr. 26 1ª adimẽda ſignificatori circuli directi, ob eam cauſam quòd maior ſit, quàm ſignificator circuli climatis: quo facto relicta eſt directio quęſita partium 27. ſcr. 54. Hic proceſſus autoris planè à regula proportionum dependet: Nam quòd iubet differentiam ſignificatorum per 6. partiri, numerumq́; ſectionis in numerum horarum temporalium, quibus ſignificator à M C. diſtat, multiplicare, id perindè eſt, ac ſi in regula proportionum hos numeros vulgato more propoſuiſſet in hunc modum: Sex horis temporalibus variatur directio (vt idem exemplum repetam)

tam)partibus 3,quantum variabitur eadem directio horis temporalibus 2.sc.52 1",quibus Apheta à meridiano recessit?

Horę temporales	differētia significatorum	horę temporales quibus Apheta distet a MC.
6	p. 3	2 . 52 1"

Cęterùm cùm in processu regulę proportionum non solùm numerum ex mutuo ductu secundi tertijq; genitum,per primũ secemus,verumetiam secundum per primum partiamur, numerumq; sectionis in tertium rectè ducamus,vt ad quartum ignotumq; perducamur,perspicuum est, cur autor differentiam significatorũ iubeat partiri per 6. & numerum sectionis ducere in horas temporales,quibus Apheta à cardine cœli distat, vt ęquatio directionis prodeat.Sed hanc eandem ęquationem certiùs atq; longè expeditiùs elicies,si in regula proportionum semiarcum diurnum aut nocturnum significatoris ponas in loco primo,in secundo verò loco differentiam significatorum collo ces.In tertio deniq; distantiam significatoris à cardine statuas, Nam perfecta operatione regulę numerus quartus ęquationẽ ostendet significatori sphęrę addendam aut auferendam,prout ipsa ratio calculi exiget: Veluti in superiore exēplo ex tabulis ascensionum vel etiam si placet ex tabula quantitatis dierum reperies arcum aphetæ semidiurnum par.$66\frac{1}{4}$.Dic ergo spacio tēporum $66\frac{1}{4}$.variatur directio p.3.quantum variabitur temporibus $31\frac{2}{3}$,quibus locus aphetæ ab apice cœli remotus est? facit p. 1.26 1a, vt suprà. Quòd si significator fuerit inter horoscopũ & cœli imum,eodem penitus modo operandum est, nisi quòd in tali casu aphetę sicut horæ locorum nocturnæ,ita etiam arcus seminocturni adhibentur. Quare hic nullo exemplo opus esse reor. Ex his de directione significatoris in medietate ascendente commorantis, sententia autoris est perspicua.

Item si fuerit &c. 3 Sequitur modus dirigendi aphetam seu significatorem cōmorantem in medietate descendente, quæ est arcus ab angulo terrę vsque ad MC.per septimàm domum supputatus. Canon autem operandi hic non differt à priori,nisi quòd, vt etiam ex textu patet,vbi in medietate ascendente adhibuimus ascensiones,hic in medietate descendente adhibendę sunt descēsiones,

seu

ſeu quod idem eſt, per oppoſitorum punctorum aſcenſiones ad vnguem opus inſtituendum eſt. Exempli gratia, ſit imum M.C. par.15.♋, & Apheta ſeu ſignificator ſit ♃ in par.15.♌ conſtitutus, dirigendus ad corpus Mercurij in par.15.♍ collocati. Et quoniam Apheta infra terram & in medietate deſcendente reperitur, ideo per puncta oppoſita, & horaria tempora nocturna operantes, verum ſcopum attingemus.

Aſcenſio recta Aphetę eſt	par.137.	ſcrup.29 1ª.
Aſcenſio recta I.M.C.	par.106.	ſcrup.17 1ª.
Diſtantia Aphetę à cardine	par.31.	ſcrup.12 1ª.

Sed ſemiarcus ♃ nocturnus (♃ enim Apheta infra terram commoratur) eſt par.68.ſcrup.45 1ª, & horaria eius tempora nocturna par.11.ſcrupu.28 1ª, ſeu in ſumma ſcru. 688 1ª, per quæ diuiſi diſtantiam Aphetæ ab imo M.C. quæ eſt par.31.ſc.12 1ª, hoc eſt, ſcrupulorum primorum 1872. & produxi in continentia horas 2.ſcrupu.43 1ª, quibus videlicet horis temporalibus Apheta à cardine remouetur. Hinc differentiam ſignificatorum quæſiui hoc vt ſequitur modo.

Deſcenſio recta promiſſoris, hoc eſt. aſcen.recta, par.5.♊ eſt	par.346.	ſcrup.12 1ª.
Deſcenſio recta Aphetæ, hoc eſt, aſcenſio recta, par.15.♒ eſt	par.317.	ſcrup.27 1ª.
Significator ſphæræ	par.28.	ſcrup.43 1ª.
Deſcenſio obliqua promiſſoris eſt	par.353.	ſcrup.34 1ª.
Deſcenſio obliqua Aphetæ eſt	par.338.	ſcrup.46 1ª.
Significator climatis eſt	par.14.	ſcrup.48 1ª,

quem ſubtraxi à ſignificatore ſphęrę, & relicta eſt differentia ſignificatorū p.13.ſcru.55 1ª, quem partitus ſum per 6. & eduxi numerum ſectionis part.2.ſcr.19 1ª, quem multiplicaui in horas, quibus Apheta ab I.M.C. diſtat, hoc eſt, in horas 2.ſcr.43 1ª, & produxi par.6.ſcrupu. 18 1ª, æquationem videlicet auferendam à ſignificatore ſphæræ ſuperante ſignificatorem climatis: quo facto relicta eſt directio quęſita par.22.ſcrup.25 1ª.
Ad eundem ſcopum operatione per ſemiarcum Aphetę nocturnum peruenitur.

Diſpoſitio numerorum ad Regulam Proport.

Arcus Aphetæ ſeminocturnus	Differentia ſignificatorum	Diſtantia Aphetæ à cardine
par.68.45 1^a.	par.13.55 1^a.	par.31.12 1^a.
	Vel ſic:	
$68\frac{3}{4}$.	$13\frac{11}{12}$.	$31\frac{1}{5}$.

Numerus ſecundus in tertium ductus, elicit partes $434\frac{1}{5}$. quæ ſectæ per $68\frac{3}{4}$. educunt æquationem par.6.ſcrup.18 1^a, auferendam, vt dictum eſt, à ſignificatore ſphęrę, vt remaneat directio part.22.ſcrupul.25 1^a, quam inuenire propoſueramus.

Poſtremò directio conuerſa ſeu in præcedentia fit eodẽ modo, per quem directa perficitur, hoc vnico obſeruato, quòd aſcenſiones & deſcenſiones in circulo poſitionis promiſſoris & non ſignificatoris ſupputentur. Sicut enim promiſſor ad locum ſignificatoris vehitur, ita hic ſignificator ad locum promiſſoris duci intelligitur. Quapropter ſi promiſſor in M.C. poſitus fuerit, ſubtrahemus aſcenſiones rectas promiſſoris ab aſcenſionibus rectis ſignificatoris: ſin idem horoſcopauerit, aſcenſiones climatis promiſſoris ab aſcenſionibus climatis ſignificatoris auferemus. Poſtremò ſi promiſſor angulum occidentis tenuerit, deſcenſiones eiuſdem à deſcenſionibus ſignificatoris deducemus, vt directio quæſita remaneat. Quid autẽ ſequendum ſit, ſi nullus cardinum promiſſorem teneat, ſed idem inter dicta loca conſtituatur, perſpicuum poteſt eſſe ex iis canonibus, qui in expoſitione directionis directæ ſunt poſiti, nimirum vtræq; aſcenſiones vel deſcenſiones capiendæ, atque ſimul proportionabiliter miſcendæ ſunt, ſicut diximus.

Ex his patet autoris de locis Apheticis deducendis ſententia, in qua vt Ptolemæus contempſit planetarũ latitudines, quæ cũ maiores ſunt in hoc negotio obſeruatæ, euidẽter directionum tempora variare conſueuerũt. Quapropter ſi hunc autoris dirigendi modum quiſpiam ſequens, latitudinum quoque rationem habere velit, tabulas Ioannis Blanchini adhibere debet, quarum præſidio omnium locorum cœli ab Ecliptica deuiantium aſcenſiones facilimè eruuntur. Idem & copioſiùs pręſtãt tabulę directionum Monteregij, ſed harum vſus difficilior eſt, & non niſi probè exercitatum calculatorem admittunt. Blanchini quoque tabulæ in vſum Italiæ compoſitæ ſunt. Pro alijs

vero

vero regionibus, quo ad rectam sphæram, omnibus satisfacit. Quod ad obliquam attinet, quilibet sibi vnam præsidio tabularum Monteregij pro suæ regionis altitudine fabricare debet. Non est autem multum absimilis forma dirigendi autoris à traditione Ptolemæi, iuxta cuius sentētiam tempora directionum colliguntur ad hunc modum. Primò & ante omnia obseruandus est Apheta & reliqui significatores, quorum progressiones principaliter tempora euentuum significant. Similiter etiam anæretarum seu promissorum, hoc est, stellarum radiationumq; occurrentium loca describenda notandaque sunt. Placuit enim vitandę obscuritatis gratia his vocibus admodum generaliter hoc loco vti, ita vt quicquid hic dicitur de deductione Aphetæ seu vitæ dominatoris, id etiam de omnibus reliquis euentuum significatoribus intelligas, sic vt nomine Aphetæ, omnem intelligamus significatorem, & nomine Anæretæ, omnem promissorem. His ita se habentibus, mox deinde tam Aphetæ, q̃ promissorum distantia à medio cœli capienda est, si Apheta supra terram fuerit: aut earundē differentia ab imo cœli indaganda, si Apheta infra finitorem deprehendatur. Post hęc horaria tempora singulorum locorum, diurna quidem si locus Aphetę supra terram, nocturna verò si infra terram fuerit, colligenda, atque mox per horaria tempora Aphetę modò inuenta partienda est distantia eiusdem Aphetę à cardine, vt horæ temporales, quibus Apheta à cardine remouetur, prodeant: quę omnia iuxta modum in expositione textus abundè expositum perficientur. Ad extremum horaria tempora anęretę multiplicanda sunt per horas, quibus Apheta à cardine cœli abest, idque quod producitur, iuxta sequentes cautelas adijciendum aut auferendum est differentiæ seu distantię anęretę à cœli cardine: numerus qui hinc fit, erit numerus partium & scrupu. directionis, seu erit numerus annorum, mensium & dierum, quibus exactis promissor ad significatorem veniet: siqnidem singuli gradus sic computati, singulos annos, & scrupu. 5. mensem, & vnū denique scrupulum sex dies & duas horas numerant. Regulę προσθαφαιρέσεως.

Ptolemaica directio.

Si Apheta fuerit supra terram, numerum productum subtrahe à recta differentia promissoris (nominamus hic differentiam loci à cardine distantiam) si Apheta inter ascendens & M. C.

fuerit. Quòd ſi vterque ſit inter M.C. & ſeptimam, differentia recta promiſſoris à producto numero auferenda eſt. Si verò Apheta infra terram inter imum cœli & ſeptimam fuerit, tunc vt in primo caſu, productum ex differentia promiſſoris ſubtrahi debet. At ſi Apheta inter imum cœli & horoſcopum fuerit, differentia promiſſoris, vt in ſecundo caſu ſiebat, ex producto detrahitur. Denique ſi Apheta in quadrante orientali, promiſſor verò in quadrante occidentali ſiue ſupra ſiue infra terram fuerint, tunc differentia Aphetæ producto adijcienda eſt. Ex his patet, quòd quartæ cœli oppoſitæ omnino ſibi correſpondent. Quapropter quando Apheta infra terram reperitur, cum punctis oppoſitis, perinde ac ſi Apheta ſupra terrã verſaretur, totam operationẽ perficiẽtes ad eundẽ ſcopum, minore fortaſſe labore perueniemus. Et hęc eſt cauſa, propter quam Cardanus in toto hoc negotio non plures quàm 4. vel 3. potius differentias quæ ſequuntur, reperiri docet, quod verum eſt, ſi vt dixi, loca oppoſita attendantur.

Si fuerit

1. Apheta in M.C. nihil additur differentiæ aſcenſionum, ſed ſimpliciter, vt dictum eſt, per aſcenſiones ſphæræ conficitur directio.

2. Apheta inter M.C. & horoſcopum: productum ex differentia promiſſoris aufertur.

3. Vterque Apheta & Anæreta in quadrante occidentali: tunc differentia ex producto auferenda eſt.

4. Apheta / Anęreta in quadrante occidẽtali / orientali tunc differẽtia cum producto coniũgitur.

Exemplum de ſignificatore inter medium cœli & horoſcopum. Volo dirigere Lunam primò ad triquetram radiationem Martis, & mox deinde ad corpus Saturni, ita vt Luna Marti ab initio inimica habeat locum primum ſeu locum ſignificatoris, Martis verò radij & Saturnus, promiſſoris. Cùm autem Luna ſit infra terram, idcirco per loca oppoſita in quartam mundi orientalem

talem incidentia commodiùs operabimur, hoc est, faciemus locum Lunæ in par.27.ſcrup.52 1ª Leonis, & radiorum Martis in par.28.ſcrup.21 1ª Virginis, & denique locum Saturni in parte 26.ſcrup.42 1ª Libræ. Et quoniam locus Lunæ inter horoſcopum & medium cœli poſitus eſſe intelligitur, idcircò ſubtraxi primò aſcenſionem rectam medij cœli ab aſcenſione recta loci, quem pro loco Lunæ habemus, & remanſit differentia Lunæ par.26.ſcrup.11 1ª, quam per horaria tempora diurna loci Lunæ, quæ ſunt par.18.ſcrup.2 1ª, partitus ſum, & numerus ſectionis oſtendit mihi hor.1.ſcrup.27 1ª diſtantiæ antecedentis Lunę à cœli medio. Deinde ſubtraxi aſcenſionem rectam medij cœli ab aſcenſione recta maleficorũ, & remanſit diſtantia recta, Martis quidem trigoni part.54. ſcrupul.35 1ª, Saturni verò part. 80. ſcrup.52 1ª. Denique multiplicaui tempora horaria triquetræ radiationis Martis diurna, hoc eſt, part.15.ſcrup.7 1ª, in tempora les horas 1.ſcrup.27 1ª, quibus locus Lunæ à medio cœli diſtat, & productus eſt numerus par.21.ſcrupu.57 1ª, quem quoniam locus Lunæ eſt ſupra terram in quarta orientali, ſubduxi à differentia Martis triquetrę radiationis, hoc eſt, ex par.54.ſcru.35. & remanſerunt part.32.ſcrup.38 1ª, hoc eſt, anni 32. menſes 7. cum 18. diebus: quo tempore exacto corpus Lunę per trigonum Martis pertranſit. Tempora directionis par.59.ſcrup.34 1ª, quibus Luna ad Saturnum fertur, planè pari ſupputationis forma produximus. Hæc eſt Ptolemæi formula dirigendi, qua nonnihil mutata atque vna operatione ſublata, eundem ſcopũ aſſequemur, atque omnes directiones facilimè perficiemus hoc vt ſequitur modo. Aphetis & Anæretis omnibus adſcribe primò differentiam aſcenſionis rectæ ab aſcenſione recta medij cœli, ex tabula aſcenſionum rectarum infrà poſita. Deinde his ſimiliter è regione adiunge ſingulorum locorum horaria tempora ex tabula quantitatis dierum: diurna quidem, ſi Apheta ſupra terram fuerit: nocturna verò, ſi Apheta infra terram commorabitur. His ita diſpoſitis multiplica Aphetę ſeu ſignificatoris differentiam rectam in horaria tempora Anęretę ſeu promiſſoris, id verò quod producitur partiaris per horaria tempora ſignificatoris, numerumque ſectionis minue à recta differentia promiſſoris, vel hanc eandem ab illa auferes, ſecundum quadru

plicem illam diſtinctionem ſuprà expoſitam. Numerus enim qui hinc fit, eſt numerus directionis quæſitę. Repetamus maioris euidentiæ gratia exemplum proximum, in quo Luna ad Martis triquetrum & corpus Saturni ducitur. Primò ergo è regione horum cœli locorum appoſui differentias aſcenſionum à medio cœli, & deinde quòd locus ſignificatoris ſupra terram verſetur, adieci ſingulis ſua tempora horaria diurna, vt in præſenti deſcriptione vides.

	Differentiæ.	Horaria tempora.
☽	Par.26.ſcrup.11 1ª.	Par.18.ſcrup.2 1ª.
♂ △	Par.54.ſcrup.35 1ª.	Par.15.ſcrup.7 1ª.
♄	Par.80.ſcrup.52 1ª.	Par.14.ſcrup.40 1ª.

His ita poſitis multiplicaui horaria tēpora triquetrę radiationis Martis p.15.ſc.7 1ª, in differentiā rectā loci ☾, quæ eſt p.26.ſc.11 1ª, & ꝓduxi ſexag.6 1ª, p.35.ſc.45 1ª, vel ſi mauis, p.395. ſcr.45 1ª, quæ partitus ſum per horaria tēpora loci ☾, nēpè p.18.ſc.2 1ª, & eduxi numerū ſectionis p.21. ſc.57 1ª. Et quia Aphetæ & Anęretæ loca inter horoſcopū & medium cœli verſantur, ideo productum hoc à differentia recta triquetrorum radiorum Martis, quæ eſt par.54.ſcr.35 1ª ſuſtuli, & remanſerūt p.32.ſc.38 1ª, quibus congruunt anni 32. menſes 7. dies 18. non aliter quàm in ſuperiore ſupputatione. Ad eundem modum differentiam Lunarem in tempora horaria Saturni multiplicantes, produximus ſexag.6 1ª, p.24.ſcr.1 1ª, quæ ſecta per horaria tempora loci Lunę, pepererunt p.21.ſc.18. à differentia eiuſdem Saturni auferenda, vt exeat numerus directionis, nempè p.59. ſcr.33. 1ª. Aliud exemplum. In eadem genitura, ſi Saturni quadraturam ad Solem deducere velis, tunc horum locorum differentijs & horarijs temporibus ſic, vt præceptum eſt, deſcriptis, multiplica differentiam Solis in horaria tēpora quadratę radiationis Saturni, &

	Differentię	ὡριαῖοι χρόνοι
⊙	P.56. ſcrup.58 1ª	P.18. ſcr.22 1ª
♄ □	P.37. ſcr.32 1ª	P.18. ſcr.42 1ª

produces ſexag.17 1ª, p.45.ſc.16 1ª quæ per horaria tēpora Solis, hoc eſt, per p.18.ſcr.22.1ª ſi partiaris, & elicies p.58. ad vnguē, à quibus differentia Saturni, quòd vterq; locus inter finitorem occidentalem & culmen cœli contineatur, ſubtrahenda eſt, vt

relinquatur numerus directionis p.20.ſcrup.28.1ª.

4 Ex his exẽplis perſpicua eſt ratio dirigẽdi,ſi vterq; ſignificator & promiſſor in hemicyclio ad culmen cœli ſcandente reperiatur: tũc eñ directio tota fit per aſcenſiones in ſemicirculo poſitionis ſignificatoris.Omnes enim circuli poſitionis in medietate aſcendente ſunt aſcenſionum:Similiter ſi vterque hemicyclium mundi ad ſubterraneam cuſpidem delabente teneat,tota directio per aſcenſiones in hemicyclio Aphetæ ſeu ſignificatoris perficitur : omnes enim ſemicirculi poſitionis in medietate deſcendente ſunt deſcenſionum. Sed quid faciendum eſt, ſi aſcenſio in deſcenſionem,aut deſcenſio in aſcenſionem commutatur?Veluti ſi Apheta inter ſeptimam & medium cœli verſans, ad promiſſorẽ inter horoſcopum & medium cœli hęrentem deducendus ſit? Reſpondeo ex ſententia Ptolemęi & autoris,in tali caſu primò medium cœli ad Aphetam per deſcenſiones circuli poſitionis Aphetę eſſe ducendum:deinde verò promiſſorẽ ad culmen medij cœli per aſcenſiones Sphęrę rectę promouendum:& denique duos hos arcus directionis iungendos,vt numerus totius directionis prodeat.In aſſumpta genitura, Solem in quadrante medietatis mundi deſcendentis poſitum, ad quadratam radiationẽ Martis, quę in p.28.ſc.21 1ª Leonis,& in quadrantem mundi medietatis aſcendentis incidit,dirigentes,primò vtriuſque loci tam à medio cœli differentiam, quàm horaria tempora deſcripſimus ſic, vt à latere vides. Deinde Differentiam Solis in horaria tempora quadraturę Martis multiplicãtes,produximus ſexag.1 5 1ª, p.58.ſcr.56 1ª,quę ſecta per horaria tempora Solis,prodiderunt quadraturę Martis in locum Solis traductę à medio cœli diſtantiam part.52. ſcr.12 1ª,quę quando cũ eiuſdem quadraturæ Martis diſtantia prima, quæ eſt p.26.ſc.36 1ª, coniungitur,facit numerum directionis par.78.ſcr.48 1ª.

	Differentię	ὡριαῖοι χρόνοι
☉	P. 56.ſcru.58 1ª	P.18.ſcr.22 1ª
♂ □	P.26.ſcr.36 1ª	P.16.ſcr.50 1ª

Quòd ſi fuerit ſignificator &c.

5 Sequitur alter huius capitis locus,de inuenienda parte ſigniferi, ad quam directio Aphetæ, in dato anno ætatis peruadit. Veluti in noſtro exemplo,in quo finiens orientalis in part.26. ſcrup.44 1ª Librę incidit,ſi inueniendum proponatur,ad quem gradum

Quòd cũ ſciueris &c.

gradum signiferi directio horoscopi anno ætatis nati 40. mensibus 5. diebus 6. peruadat, capias primò ascensionem obliquam significatoris, id est, horoscopantis partis 26. scr. 44 1ª, quæ est partium 213. scrup. 55 1ª, atque eidem adiunge partes 40. scr. 26 1ª, ratione temporis à radice elapsi, & colliges partes 254. scrup. 21 1ª, cum quibus in aream tabulæ obliquæ ingressus, (nam barbara vox arcuare id hic significat) reperies eisdem respondere part. 28. sc. 21 1ª Scorpij, vbi martis est epocha. Ad eum igitur punctum signiferi pertinget directio horoscopi, annis 40. mensibus 5. diebus 6. completis. Reliqua huius loci sunt facilia, atque ijs quæ dicta sunt, non dissimilia.

Et locus ad quem &c.

6 Sequitur, quomodo Catholici temporum arbitri eligendi sint. Videtur autem hic diuisorem, hoc est, dominum termini præferre domino radiorum, quod est contra Ptolemæum, qui præcipuum dominium stellę vel radio, Aphetæ occurrenti tribuit, eiusq; dominij participem facit dominum termini. Verba eius de hac re extant circa finem quadripartitæ constructionis: καὶ πρώτων μὲν, inquit, δοτέον τοὺς χρόνους καθ' ἑκάστην ἄφεσιν τῷ κατ' αὐτῆς τῆς ἀφετικῆς μοίρας τυχόντι ἢ συσχηματισθέντι: ἐὰν δὲ μὴ οὕτως ἔχῃ, τῷ τὴν ἔγγιστα προήγησιν ἐπιλαβόντι, μέχρι τοῦ τὴν ἑξῆς εἰς τὰ ἑπόμενα μοῖραν ἐπιθεωρήσαντος, εἶτα τούτῳ μέχρι τοῦ ἑξῆς, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως, παραλαμβανομένων εἰς τὴν οἰκοδεσποτίαν καὶ τῶν τὰ ὅρια ἐπεχόντων ἀστέρων, hoc est: Ac primum sanè tempus in singulis moderationibus illi dabitur, qui Apheticum locum corpore occupat vel radijs. Quòd si nullus fuerit in loco Aphetico pręcise, asciscemus proximè antecedentem planetam vel radium eum vsq;, qui proximè succedentem aspicit partem. Deinde hoc vtemur vsque ad proximum, atque in alijs similiter, assumentes in gubernandi communicationem terminorum dominos planetas. Exemplari discursu res fiet clarior. In nostro exemplo orientalé horizonta circundat pars 26. scr. 44 1ª Libræ, cui cùm ad vnguem penè insideat radius oppositus Saturni, idcircò Saturnum primum temporũ arbitrum constituimus, participe imperij Marte, de sententia Ptolemęi terminorum domino. Sed paulò pòst in parte 27. scr. 52 1ª, vbi diametro Saturni succedit triquetra radiatio Iouis & Lunæ

Lunæ, imperium illud à Saturno transfertur in Iouem & Lunam mox ſequentem, quæ vſque ad finem Libræ, & par. 1. ſcrupu. 12 1ª Scorpij dominatur, Marte vtrobique ratione finium participe. Nam Mars tam ex ſententia Ptolemæi, quàm Aegyptiorum in Scorpij prioribus ſex partibus terminorum dominium obtinet. Hinc verò paulò poſt partem primam Scorpij imperium radiorum à Luna transfertur in Mercurium, qui triquetram ſuam radiationem in partem 1. ſcrupu. 12 1ª Scorpij proijcit, atque ratione horum radiorum ſuum imperium vſque ad partem 28. Scorpij extendit, participante propter dominiũ terminorum primò Marte, deinde Ioue, hinc Venere, & denique Mercurio. Hinc in parte 28. ſcrup. 21 1ª Scorpij, potentiſsimum omnium imperium ſuſcipit Mars: Nam prҫterquàm quòd corpore dictum locum occupat in propria domo atque trigono, & inimicus aſcendentis exiſtens, in ſigno fixo & venenoſo retrocedit, cum teſtimonio eiuſdem Martis & Saturni dominij finium illius directionis, principium anni 41. attingentis, cuius annuæ ſignorum commutationes ſtellarumque πρόδοι tales futurҫ ſunt, vt ſequitur.

Progreſsiones annuҫ.	par.	ſcr. 1ª.		πρόδοι ſtellarum.	par.	ſcru. 1ª.		
Horoſcop.	26	44	♒	☉	8	54	♊	
☽	27	52	♊	☽	11	58	♈	
☉	8	54	♎	♄	20	3	♍	
Sors	15	42	♏	♃	4	46	♐	retroce.
M.C.	1	39	♐	♂	22	20	♌	
				♀	5	50	♉	
				☿	21	44	♉	
				☊	12	18	♎	

Aliud exemplum: Sit horoſcopans pars ſexta Tauri, vbi nullus ſit planeta nec vllus radius (nam ſi parti horoſcopanti inſideret aliquis planeta vel radius, is eſſet primus temporum arbiter) ſed tamen in præcedenti loco, hoc eſt, in parte 4. Tauri ſit corpus Iouis, & in ſequente parte 12. ſit trigonus Lunæ, quem proximè ſequatur corpus Martis in parte 12. Geminorum, dico quòd

eo, quòd Iuppiter primò gubernabit vitam à parte sexta Tauri, vsque ad partem 12. eiusdem, vbi sunt radij triquetri Lunæ: particeps autem eius erit ♀ finium domina, sed tamen etiam ipsa potens, nam in eodem loco habet trigonum & domum. Damus autem primum annum parti sextæ, & non quartæ Tauri, quam occupauit Iuppiter ante ascendens, quia vt dictum est, directio & directionis gubernatio, debet inchoari à loco Aphetę, & non à loco gubernatoris. Porro à parte 12. Tauri, vsque in finem Tauri, imò vsque ad partem 12. Geminorum, cùm nulli alij radij nec planetæ sint medij, gubernabit Luna cum finium dominis, sed multifariàm & non vno modo. Nam à parte 12. ♉ vsque in partem $24\frac{1}{2}$. eiusdem, plus poterit ☽ quàm domini finium, quia tanta est magnitudo luminis Lunæ, quę quantò plenior erit, eò maior eius efficacia iudicanda. Sed à parte 24. in finem Tauri, cùm ☽ in ♉ altitudinem habeat, æquales fermè erunt vires ☽ cum domino finis illius partis. Denique ab initio ♊ ad partem eius duodecimam, propter longinquitatem radiorum trigonorum, & mutationem signi, vbi Luna nullam habet potestatem, finis domini maiorem habebit vim quàm ☽. Hunc igitur in modum generales temporum arbitros creabimus.

Significatores quoque, &c.

7. Loca verò Aphetica, seu vt vocant, ilegialia, hoc est, loca quę progrediuntur, sunt quinque, ex quorum processu de iis quæ nato in vniuersa vita obuentura sunt, colligimus. Ascendentis sicut Aphetæ progresionem perpendimus, ad percipiendam nati valetudinem, quæque corpori obuentura sint, & quo tempore peregrinationes vtiles vel inutiles sit suscepturus. Quando itaque ad ascendens benefica vel eius bonus radius deducuntur, bonum corporis habitum & fœlices peregrinationes nato decernemus. At si eadem horoscopo occurrat malefica vel eorum noxij radij, discrasiam corporis & infœlices peregrinationes nato prædicemus. De reliquorum locorum Apheticorum progresionibus, eodem modo in ijs quæ fortunam aut infortunium significant, pronunciabimus. Hæc autem loca quæ hic recensentur, cum omnium bonorum subiecta sint, sequitur quòd non alia præter hęc quinque in genituris procedere sit necessarium. Nam omnia bona aut ad animum aut ad corpus,

aut ad

aut ad fortunam referuntur. Bona animi à ☽ decernuntur. Bona corporis ab aſcendente dependent. Quod ad fortunæ bona attinet, eorum quæ ſunt magis principalia, vt dignitates, à ☉: Mediocria verò ab horoſcopo & M.C. deſumuntur. Totidem loca numerantur etiam à Ptolemæo & Hermete enunciato 77. ποίει τὸν, inquit, τὸν περίπατον τοῦ ὡροσκόπου, διὰ τὰ σωματικά· τὸν δὲ κλῆρον τῆς τύχης, διὰ τὰ ἐπίκτητα· τὴν δὲ ☽, διὰ τὴν συναφὴν τοῦ σώματος πρὸς τὴν ψυχήν· τὸν δὲ μεσουράνημα, διὰ τὰς πράξεις, hoc eſt: Aſcendentis progreſſionem pro ijs, quę corporis ſunt facito, partis fortunæ pro iis, quæ ſunt externa, Lunæ pro corporis animæque connexione, medium cœli, pro actionibus.

Tabula ascensionum rectarum

	♈		♉		♊		♋		♌		♍	
G.	G.	m.	G.	m.	G.	m.	G.	m.	G.	m.	G.	m.
0	0	0	27	54	57	48	90	0	122	12	152	6
1	0	55	28	51	58	51	91	6	123	14	153	3
2	1	50	29	49	59	54	92	12	124	16	154	0
3	2	45	30	46	60	57	93	17	125	18	154	57
4	3	40	31	44	62	0	94	22	126	20	155	54
5	4	35	32	42	63	3	95	27	127	22	156	51
6	5	30	33	40	64	6	96	33	128	24	157	48
7	6	25	34	39	65	9	97	38	129	25	158	45
8	7	20	35	37	66	13	98	43	130	26	159	41
9	8	15	36	36	67	17	99	48	131	27	160	37
10	9	11	37	35	68	21	100	53	132	27	161	33
11	10	6	38	34	69	25	101	58	133	28	162	29
12	11	1	39	33	70	29	103	3	134	29	163	25
13	11	57	40	32	71	33	104	8	135	29	164	21
14	12	52	41	31	72	38	105	13	136	29	165	17
15	13	48	42	31	73	43	106	17	137	29	166	12
16	14	43	43	31	74	47	107	22	138	29	167	8
17	15	39	44	31	75	52	108	27	139	28	168	3
18	16	35	45	31	76	57	109	31	140	27	168	59
19	17	31	46	32	78	2	110	35	141	26	169	54
20	18	27	47	33	79	7	111	39	142	25	170	49
21	19	23	48	33	80	12	112	43	143	24	171	45
22	20	19	49	34	81	17	113	47	144	23	172	40
23	21	15	50	35	82	22	114	51	145	21	173	35
24	22	12	51	36	83	27	115	54	146	20	174	30
25	23	9	52	38	84	39	116	57	147	18	175	25
26	24	6	53	40	85	38	118	0	148	16	176	20
27	25	3	54	42	86	43	119	3	149	14	177	15
28	26	0	55	44	87	48	120	6	150	11	178	10
29	26	57	56	46	88	54	121	9	151	9	179	5
30	27	54	57	48	90	1	122	12	152	6	180	0

reſiduum tabulæ aſcenſionum rectarum.

	♎		♏		♐		♑		♒		♓	
G.	G.	m.	G.	m.	G.	m.	G.	m.	G.	m.	G.	m.
0	180	0	207	54	237	48	270	0	302	12	332	6
1	180	55	208	51	238	51	271	6	303	14	333	3
2	181	50	209	49	239	54	272	12	304	16	334	0
3	182	45	210	46	240	57	273	17	305	18	334	57
4	183	40	211	44	242	0	274	22	306	20	335	54
5	184	35	212	42	243	3	275	27	307	22	326	51
6	185	30	213	40	244	6	276	33	308	24	337	48
7	186	25	214	39	245	9	277	38	309	25	338	45
8	187	20	215	37	246	13	278	43	310	26	339	41
9	188	15	216	36	247	17	179	48	311	27	340	37
10	189	11	217	35	248	21	280	53	312	27	341	33
11	190	6	218	34	349	25	281	58	313	28	342	29
12	191	1	219	33	250	29	283	3	314	29	343	25
13	191	57	220	32	251	33	284	8	315	29	344	21
14	192	52	221	31	252	38	285	13	316	29	345	17
15	193	48	222	31	253	43	286	17	317	29	346	12
16	194	43	223	31	254	47	287	22	318	29	347	8
17	195	39	224	31	255	52	288	27	319	28	348	3
18	196	35	225	31	256	57	289	31	320	27	348	59
19	197	31	226	32	258	2	290	35	321	26	349	54
20	198	27	227	33	259	7	291	39	322	25	350	50
21	199	23	228	33	260	12	292	43	323	24	351	45
22	200	19	229	34	261	17	293	45	324	23	352	40
23	201	15	230	35	262	22	294	51	325	21	353	35
24	202	12	231	36	263	27	295	54	326	20	354	30
25	203	9	232	38	264	33	296	57	327	18	355	25
26	204	6	233	40	265	38	298	0	328	16	356	20
27	205	3	234	42	266	43	299	3	329	14	357	15
28	206	0	235	44	267	48	300	6	330	11	358	10
29	206	57	236	46	268	54	301	9	331	9	359	5
30	207	54	237	48	270	0	302	12	332	6	360	0

De Algebugthar.

Et ex hoc ſequitur Algebugthar in natiuitatibus: & eſt directio gradus aſcendentis, hoc eſt, vt aſpicias gradum aſcendentis in termino cuius ſit planetæ, & minuas aſcenſiones aſcendentis de aſcenſionibus, quæ ſunt in directo finis termini planetæ per aſcenſiones regionis, & quod remãſerit, accipies vnicuiq; gradui vnum annum, & omnibus quinque minutis menſem: & omni minuto VI. dies: & erit dominus termini diſpoſitor annorũ, qui dicitur diuiſor. Poſt hoc accipies gradus termini, qui eũ ſuccedit, & vertes eos etiam in gradus aſcenſionum, & quod fuerit, accipies vnicuique gradui annum vnum, & omnibus V. minutis menſem, & omni minuto ſex dies, eritq; dominus termini diuiſor & diſpoſitor illorum annorum. Similiter intrabis cum omni termino domini per ſucceßionem vſque in finem vitæ: & ſi fuerit in termino alicuius planetæ: planeta aut radij eius erũt participes in diuiſione: & hæc diuiſio dicitur Algebugthar.

De directione aſcendentis ad planetarum fines, quod Arabes vocant Algebuthar. Hic perpende gradum horoſcopãtem, & obſerua, ad cuius planetæ fines referatur, & quouſque ſeſe fines iſtius planetæ extendant. Deinde & gradus aſcendentis & extremæ partis finiũ aſcenſione climatis reperta, ſubtrahe priorem à poſteriore, & remanebit quæſita directio horoſcopi ad terminum propoſitũ. Verbi gratia, in aſſumpta genitura, in qua eleuationem verticis ſupponimus part. 41. horoſcopus eſt par. 26. ſcrup. 44 1ª Libræ, cui iuxta ordinationem finium Ptolemæi Mars præſidet. Idem Mars habet imperiũ finium in principio Scorpij, atq; id ad finem ſextæ partis eiuſdem Scorpij extendit. Aſcenſio climatis horoſcopi eſt part. 213. ſcrupu. 55 1ª. Aſcenſio climatis in eadem eleuatione extremæ partis finium Mar-

Martis,hoc est,par.6.Scorpij est part.225.scrup.46 1ª,à qua sublata ascensione obliqua horoscopi, remanent part.11.scrupu. 51 1ª,hoc est,anni 11.menses 10.dies 6.cuius temporis Mars est dominus.Immediatè sequentes fines Ioui assignati,ad part.14. Scorpij porriguntur, quorum ascensio obliqua reperitur part. 236.scrup.3 1ª,à quibus si auferas ascensionem extremæ partis proximè præcedentium finiumMartis,restabunt par.10.scrup. 117.hoc est, anni 6. mẽses 3.dies 12.tempus gubernationis Iouię,quod cum tempore paulò antèMarti assignato cõiunctum, efficit ætatis nati annos 32.mensem 1.dies 18.Hocmodo ad finem vitæ ascendentis directio ad pręuidendas infirmitates atque impedimenta nato in corpore obuentura cõtinuanda est. Poteris autem tibi si velis formare tabellam, ex qua progressio ascendentis ad planetarum fines singulis annis facilimè depromi queat,hoc modo: Pro principio primi anni natiuitatis assigna in capite tabellę gradum horoscopantem.Posteà capias horoscopi in climate ascensionem, cui pro singulis annis sequentibus ordine singulos gradus adijcias,& quod hinc fit,in area eiusdem tabulæ ascensionum perquire ,ac cui signiferi loco respondeat,obserua:is enim eo anno ius diuisionis seu dispositionis sibi vendicabit. In nostro exemplo primo anno currenti assignanda est pars 26.scrup.44 1ª Libræ, cuius ascensioni climatis,hoc est,part.213.scrup.55 1ª,si æquinoctialis vnum gradum adijcias,ascensionem obliquam par.214.scrup.55 1ª,pro secundo anno conflabis, cui respondent in tabula partes 27. scr.31 1ª Libræ. Tali continua æquinoctialis partium ad ascensionẽ horoscopi adiectione,vniuersum ordinem partium pro singulis annis nati tabellę inserendarum,præsidio tabulæ tui climatis vsque ad finem vitæ nati facilè extendes. Ad extremum partibus signiferi hoc pacto repertis, domini finiũ, qui diuisoris appellationem sustinent,ex tabella terminorum Ptolemæi,vel si placet,Aegyptiorum adscribendi sunt,sicut in sequenti exemplo patet. Hæc autem de horoscopo præcepta simili ratione ad reliquorum significatorum in suis circulis positionum deductionem possunt & debent referri.

Tabella

Tabella diuiſionis ſeu directionis horoſcopi, quam Arabes vocant Algebuthar.

Anni ætatis	Partes diuiſionis grad. ♎	ſc.	Diuiſor	Anni ætatis	Partes diuiſionis grad.	ſc.	Diuiſor	Anni ætatis	Partes diuiſionis grad.	ſc.	Diuiſor
1	26	44	♂	15	7	40		29	18	34	
2	27	31		16	8	27		30	19	21	
3	28	18		17	9	21		31	20	7	
4	29	6		18	10	0		32	20	48	☿ 21
5	30	0		19	10	47		33	21	41	
6	0 ♏	40		20	11	34		34	22	29	
7	1	26		21	12	28		35	23	16	
8	2	13		22	13	7		36	24	3	
9	3	0		23	13	47		37	24	46	
10	3	47		24	14	41	♀ 12	38	25	40	
11	4	34	♃ 6	25	15	27		39	26	26	
12	5	20		26	16	15		40	27	14	♄ 27
13	6	15		27	17	0		41	28	0	
14	7	8		28	17	47		42	28	46	

De duodenariis planetarum & domorum.

1. *Et ex hoc duodenariæ planetarum aut domorum: hoc eſt, vt aſpicias quantum ambulauerit planeta in ſigno ſuo in quocunque fuerit, aut grad. domus quem volueris ex gradibus & minutis: multiplicabiſque hoc in 12. poſt hoc addes deſuper ipſos grad. atque minuta, quæ multiplicaſti in 12. & quod collectum fuerit, ex eo proijce ab*

initio

initio grad.eiuſdem ſigni: dans vnicuique ſigno XXX. grad. & vbi fuerit finitus numerus, ibi erit duodenaria planetarum ac domorum.

De nouenariis eorundem.

2. *Et ex hoc Ananbarach, quæ ſunt nouenariæ. Cuius ſcientia eſt, vt ſcias quantum ambulauerit planeta in ſigno ſuo ex gradibus & minutis, aut grad. domus cuius volueris ſcire nouenarium. Poſt hoc diuide ſignum in nouem diuiſiones, & vnaquæque diuiſio eſt ex tribus gradibus & tertia parte vnius gradus. Poſt hoc aſpicies in quo nouenario ex nouenarijs ceciderit gradus planetæ aut domus. Poſt hoc dabis primum nouenarium ex ſignis domino ſigni mobilis eiuſdem triplicitatis, & ſecundũ nouenarium domino ſigni, cuius eſt ipſum ſignum quod ſuccedit: donec venias ad aliquem nouenarium, ex quo eſt gradus, eritq́ue planeta dominus eius nouenarij. Verbi gratia: ſignum ex quo fuerit gradus ille, erat ex triplicitate Arietis: erit ergo primum nouenarium eiuſdem ſigni Martis domini Arietis, & ſecundum nouenarium Veneris dominæ Tauri, & nouenarium tertium Mercurij domini Geminorum. Similiter vſque ad nouenarium nonum. Et ſi fuerit ſignum ex triplicitate Cancri, erit primum nouenarium eius Lunæ, & ſecundum nouenarium Solis domini Leonis: & tertium Mercurij domini Virginis. Et ſi fuerit ſignum ex triplicitate Libræ, erit primum nouenarium eius Veneris domini Libræ, & ſecundum Martis domini Scorpionis, & tertium Iouis domini Sagittarij. Similiter in tri-*

plicitate Capricorni, primum nouenarium eius, est Saturni domini Capricorni: & secundum similiter Saturni domini Aquarij, & tertium Iouis domini Piscium, deinde quæ sequitur secundum ordinem successionis signorum. Verbi gratia: planeta vel aliqua domus ex domibus XII. erat in XIX. gradu Aquarij, si diuidatur signum per nouem diuisiones, erit gradus XIX. in diuisione sexta, & quia signũ Aquarij est in triplicitate Libræ: ponitur primum nouenarium eius Veneris dominæ Libræ: secũdum Martis domini Scorpionis, & tertium Iouis domini Sagittarij. & quartũ Saturni domini Capricorni, & quintum etiam Saturni domini Aquarij, & sextum Iouis domini Piscium, eritque Nauhahar, id est, nouenarium XIX. grad. Aquarij Iouis.

Modus inueniendi dominum decani.

3 *Et ex hoc Adorogen, hoc est, vt diuidas ascendens in tres partes, & sit omnis diuisio X. graduum: dabisque diuisionem primam domino ascendentis, & secundam domino quinti signi ab eo: & tertium domino noni: nam ascendẽs V. & IX. vna semper sunt triplicitas. Verbi gratia: ab initio Arietis vsque in decimum gradum eius, est Dorogen, id est, decanatus Martis. Et si fuerit ex X. gradu vsque in XX. gradũ, erit eius Dorogen Sol dominus Leonis. Et si fuerit à XX. vsque in finem eius, erit Dorogen Iupiter dominus Sagittarij.*

4 *Et ex hoc dominus orbis in natiuitatibus, hoc est, vt aspicias dominum horæ in qua oritur natus, dabisque ascendens & dominũ horæ anno primo natiuitatis eius,*

& signi-

& significabitur per esse eius, id est, dominum horæ, sanitas vel infirmitas corporis nati, sicut significatur per dominum ascendentis radicis, id est, natiuitatis: & dabis dominum secundæ horæ ab ea, secundæ domui ab ascendente in secundo anno, & significabitur per eum esse suũ in eodem anno esse substantiæ, &c. sicut significatur per esse domini domus substantiæ, & dabis dominum tertiæ horæ ab ea tertiæ domui ab ascendente tertio anno, & significabitur per esse illius in eodem anno esse fratrum & sororum & cæterorum, sicut significabitur per esse domini tertiæ domus: & dabis dominũ horæ quartæ domui quartæ ab ascendente in anno quarto, & significabitur per esse suum in eodem anno esse patrum, & eorum qui significantur per domum quartam. Similiter facies de dominis horarum per successionem, dabis scilicet dominum vniuscuiusque horæ domui ex domibus radicalibus, eritq; domino horæ XII. ab hora natiuitatis domus XII. ab ascendente radicis: & annus XII. & dominus XIII. horæ à natiuitate radicis ascẽdẽtis: & anni Xiij. & dominus XIIII. horæ ab ea domus substantiæ & XIIII. anni. Et nominatur dominus horæ primæ dominus ascendentis horæ, & dominus II. horæ dominus horæ domus substantiæ, et dominus horæ tertiæ dominus horæ domus fratrũ: & sic in alijs simili dominus vniuscuiusq; harum horarũ nominatur nomine domus, & nominatur etiã orbis dominus, & significatur p eũ omni anno sicut significatur p Alcochodẽ, hoc est p dominũ anni: et quidã Astrologorũ ponũt dominũ orbis, scilicet ascẽdẽtis radicis anno

cis anno primo & 2. anno planetam qui huic succedit, & in tertio anno planetam qui huic succedit: sicut dictum est in domino horæ.

5. *Et ex hoc Alfridariæ dispositio, hoc est, cùm natiuitas fuerit diurna, præerit in initio vitæ dispositioni eius fridariæ Sol, secundum quantitatem annorum fridariæ eius, qui sunt decẽ. Post hoc planeta qui succedit Soli, qui est Venus, cuius fridariæ anni sunt octo, & post Venerem planeta qui succedit ei, & est Mercurius, & anni eius sunt tredecim. Deinde Luna: & anni fridariæ eius sunt nouem: deinde Saturnus, & anni fridariæ eius sunt XI. deinde Iuppiter, & anni fridariæ eius sunt XII. deinde Mars, & anni fridariæ eius sunt VII. deinde caput draconis, & anni fridariæ eius sunt III. post hoc cauda, & anni eius fridariæ sunt duo: fiunt aũt anni collecti simul LXXV. anni. Post hoc reuertitur dispositio ad Solem: & similiter vsque ad vltimum planetarum. Si autem fuerit natiuitas nocturna, incipit dispositio à Luna, disponetq́; annos fridariæ eius, qui sunt nouem. Similiter planeta post planetam, sicut prædiximus, in Sole. Cumq́; disposuerit planeta annos fridariæ suæ: disponet propriè primam septimam solum, id est, septimam partem fridariæ sui, deinde participatur ei in secunda septima planeta qui eum succedit: post hoc participatur ei in tertia septima planeta tertius, qui succedit secundum: & ita donec participatur ei planeta, qui est ante eum in vltima septima ex annis fridariæ eius: & est vnicuique iudicium cùm participatur alteri super natiuitate.*

Exposi-

Expoſita iam ſunt elementa Aſtrologica autoris ferè omnia, quę ad veram artem nanciſcendam pertinẽt. Reliqua verò quę ſequuntur, excepto capite de planetarum ſupereminentia, Lunariq́; horoſcopo ſeu parte fortunarum, à natura diſſentire, & magis ſortilegijs numerorumq́; fortuitis caſibus, & id genus nugis alijs, quàm veris & phyſicis rationibus conſentanea, atq; verę arti curioſe affićta eſſe videntur, & non immeritò. Nam & Ptolemęus ea ipſa hoc nomine paucis attingit, atque mox tanquam otioſa & inania reijcit: ταῦτα μὲν οὖν, inquit, πιθανὸν, καὶ οὐ φυσικὸν, ἀλλὰ κενόδοξον ἔχοντα λόγον παρήσομεν. Et circa initiũ libri tertij Sophiſticam & ſuperſtitioſam huiuſmodi Aſtrologiam grauiter reprehendit, his verbis: καὶ τὰ μὲν περιέργως ὑπὸ τῶν πολλῶν φλυαρούμενα, καὶ μηδὲ πιθανὸν ἔχοντα λόγον πρὸς τὰς ἀπὸ τῆς φύσεως αἰτίας ἀποπεμπόμενοι: τὰ δὲ ἐνδεχομένην ἔχοντα τὴν κατάληψιν, οὐ διὰ κλήρων καὶ ἀριθμῶν ἀναιτιολογήτων, ἀλλὰ δι' αὐτῆς τῆς τῶν σχηματισμῶν πρὸς τοὺς οἰκείους τόπους θεωρίας ἐπισκεπτόμενοι, hoc eſt: Quęq́; multi curioſe & petulanter nugati ſunt, neque vllam veri ſimilitudinem prę ſe ferentia, ad ea quę naturę non conuenienter dićta ſunt, relegabimus: quę verò natura deprehendi poſſunt, non per ſortes & numeros, quibus à natura rationes nullę inditę ſunt, ſed contuitus configurationum ad familiaria loca obſeruantes. Hęc ſequentia igitur, cùm ita quoque ſe habeant, leuiſsimo brachio attingentes perſtringemus.

1 δυοδεκατημόρια planetarum inquiſiturus, ſpacia planetarũ in ſignis, in quibus deprehenduntur, emenſa attendat, quibus notatis p. & ſcr. confećti itineris per 12. multiplicet, numeroq́; ex multiplicatione genito, id totũ quod planeta in ſigna emenſus eſt, adijciat. Summã verò collećtã ab initio ſigni, in quo planeta cõmoratur, dando vnicuiq; ſigno p.30. proijciat, nam finis proiećtionis ſeu numerationis planetę quęſitum δυοδεκατημόριον oſtendet. Verbi gratia, ſit quęrendum δυοδεκατημόριον Solis part.8.ſcr.54 1ª ♊ luſtrantis, multiplica p.8.ſcr.54 1ª per 12. & efficientur ſexag.1 1ª part.46. ſcr.48 1ª, hoc eſt, ſigna 3. grad. 16. ſcru.48 1ª, quibus ſi adijcias part. 8. ſcru.54 1ª, fient ſigna 3. part.25.ſcrup.42 1ª. Da ergo iam primum ſignum Geminis, ſecundum

Et ex hoc duodenario &c.

cundum Cancro, 3. Leoni, & tandem peruĕniet δυοδεκατημό-
ριον Solis ad gradus 25. scr. 42. Virginis. Hoc pacto Sol in parte 9. scr. 53 1ª Libræ collocatus, dodecatemorium suum in part. 8. scr. 26 1ª Sagittarij proijcit.

Et ex hoc Anaubarach, &c.

2 Sequitur nouenarum partium ordo seu series. Si integrum signũ per 9. partiaris, quælibet portio nouena, vt vocant, par. 3. scr. 20 1ª habebit. Atque hæ partes planetis ita diuiduntur, vt primæ nouenæ parti præsideat dominus signi mobilis triplicitatis eiusdem, secundæ dominus signi, signum mobile mox sequentis, & sic consequenter secundum planetarum dominium in signis ipsorumq́; signorum naturalem seriem: Veluti primæ parti nouenæ ♌ dominatur ♂, nam ♌ pertinet ad igneum, vt vocant, trigonum, cuius signum mobile est Aries & eius dominus Mars. Secundæ nouenę Leonis domina est ♀, propterea quòd Arietem in ordine signorum proximè sequitur ♉, cuius domina est ♀. Tertiæ nouenę Leonis pręsidet ☿ dominus Geminorum. Quartæ ☽ domina ♋. Quintæ ☉, dominus ♌. Sextæ ☿ dominus ♎. Octauæ ♂ dominus ♏. Nonę ♃ dominus ♐, & sic in reliquis. Si itaque scripta Arabum legentibus, sententię de domino Anaubarach, seu de domino Anaubæ luminarium occurrant, eas de dominio nouenarię hęretici luminis intelligendas esse, hoc capite admonemur.

Et ex hoc Ador. &c.

3 Porrò sequens decanatus iurisdictio, quantum à decanis in prima differentia propositis differat, ex eo ipso exemplo, quod hic recitatur, satis est perspicuum. Si prima pars Arietis horizonta orientalem circundet, tunc ♂ signi ascendentis dominus decanus eius futurus est: & si eiusdem Arietis secunda decuria ascendat, erit eius decanus Sol, dominus ♌, signi quinti ab Ariete & secundi in eodem trigono. Deniq; si tertia decuria ♈ ascendat, tunc ♃ dominus ♐ decanus eius censebitur. Nam ♐ est signum 9. ab ♈, & tertium in eodem trigono. Similiter facile est iudicare de signis reliquis.

Et ex hoc dominus orbis, &c.

4 Si quando quos dominatores orbis vocant, constituere placeat, tunc per ea, quę suprà capite vltimo differentię secundę pręcepta sunt, diligenter inquiras horam temporalem natiuitatis, atque eiusdem horę domino attribue horoscopum, & annum geniturę primum; is enim eo in anno sanitatem aut ęgritudinem

dinem corporis nati aliaq́; omnia,quæ dominus aſcendentis largiri ſolet,ſignificare dicitur.Horæ ſequentis dominus anno domuiq́; ſequenti præſidebit, atque in eodem anno par imperium cum domino domus ſecundæ ſortiri putatur.Penitus eodem modo dominos horarum cœliq́; ſtationum ſuccedentium ordinabis,donec ad duodecimæ domus ſignificatorem perducaris. Cæterùm duodecimo anno completo,ſequenti deinceps anno ętatis nati 13.labente,domus prima ad dominum 13. horæ reuoluetur, à qua modò dictis vicibus vſque ad finem vitæ nati ſecundum domorum planetarumque ordinem,hæc imperia permutantur,vt hæc omnia in tabula deſcribere ſit facilimum. Etenim planetarum δυοδεκατημόρια, decani domini orbis,& talia longè faciliùs depromuntur ex tabellis, quæ quemadmodum componi à quouis debeant,cùm ſatis perſpicuè hic admoneamur,deſcriptio earum ſuperuacanea mihi viſa eſt, præſertim verò cùm talium rerum traditio, à veræ artis pręceptis, vt præmonuimus, longè diſſentiat.

5 Tale apparet quoq; hoc vltimum caput,quod nihil aliud cõ tinet,q̃ præceptũ facilimũ de cõficiendis tabulis Ferdariæ, hoc eſt,annorũ ſeu temporũ, quibus iuxta doctrinã Arabũ planetæ ordine vitã nati generaliter gubernant & regunt. Anni integri Ferdariæ ſingulorũ planetarũ ſunt hi: ♄ 11. ♃ 12. ♂ 7. ☉ 10. ♀ 8. ☿ 13. ☽ 9. ☊ 3. ☋ 2. Imperii aũt initiũ eſt à luminaribus. Nã in genitura diurna ☉ principaliter gubernabit annos 10.cui in imperio ſuccedit in ordine planeta proxim',id eſt, ♀ ,atq; nato à decimo vſque ad 18.annum præeſt : quibus exactis Veneri in imperio ſuccedit ☿ annos 13. Deinde ☽ annos 9. Deinde ♄ annos 11. Deinde ♃ annos 12. Deinde ♂ annos 7. Deinde ☊ annos 3. Tandem ☋ annos 2. Hic eſt in genitura diurna poteſtatis planetarum integer circuitus,continens annos 75.quibus completis imperium ad exordium dominiumq́; Solis reuoluetur. Porrò in genituris nocturnis luminare noctis per annos primos 9.imperium ſumet,cui ♄ aliiq́; planetæ in ſequẽtes cum ☊ & ☋ ſeriatim ac ordine ſuccedent,ſicut diximus.Verumenimuero tam in genituris diurnis, quàm nocturnis,imperium huiuſmodi planetis ita diſtribuitur, vt quilibet per ſeptimam partem ſuorum annorum ſolus gubernet:in reliquis verò ſepti

Et ex hoc Alfri &c.

mis imperij partibus, ſex proximè atq; ordine ſequentes planetas collegas admittat. Verbi gratia, in genitura diurna primi decem anni imperio Solis adſcribuntur, ſed ipſe quidem ☉ dictorum annorum parte ſeptima, hoc eſt, vnum annum Solarem, & dies 156. ferè natum gubernabit. In ſecunda verò parte ſeptena annorum ſuorum, hoc eſt, ab anno ætatis nati primo, diebus 156. ad annos completos duos, dies 313. Venerem conſortem imperij patietur: & in tertia parte ſeptena Sol dimiſſa Venere Mercurium collegam, & ſic deinceps alios ſequentes aſſumet, quemadmodum id videre eſt in tabulis, tum in Ephemeridum, tum verò paſsim in libris Arabum deſcriptis. Porrò hæc diſtinctio Arabum conficta eſſe videtur ad ſimilitudinem primæ temporum diſtinctionis Ptolemaicæ, quarum quatuor extant circa finem quadripartitæ conſtructionis.

1 *Et ex hoc Almanar, id eſt, ſupereminentia, qua dicitur, quòd planeta vadit ſuper planetam: hoc eſt, vt aſpicias curſum planetæ medium & locum eius æquatum: & ſi fuerit locus eius æquatus minus medio curſu eius, erit aſcendens à medio circuli ſui, vſque ad ſummitatem circuli: & ſi fuerit locus eius æquatus plus medio curſu: erit deſcendens à medio circuli ſui vſque ad infimum eius.*

2 *Et ſi fuerit locus eius æquatus æqualis medio curſui, erit in medio circuli ſui. Deinde locum planetæ minues de medio curſu ſuo.*

3 *Poſtquàm hoc certiſsimè cognoueris, id eſt, locum æquatum: vel è conuerſo minorem de maiori eorum ſubtrahendo: & multiplicabis quod remanſerit per ſeptem, & diuides per XXII. & quod de diuiſione exierit, erit hoc omni planetæ, pro quantitate eius aſcenſionis vel deſcenſionis. De Venere & Mercurio accipimus, quod eſt inter vtraq; loca, id eſt, quod eſt inter locum Solis &*

lis & Veneris & Mercurij, & facimus vt supra: quia per hoc scimus quis eorum fortior sit in circulo augis: sed Venus & Mercurius cùm fuerit aliquis eorum orientalis, & fuerit locus eius æquatus minus loco Solis: accipies residuum, quod est inter locum Solis, & locum eius: faciesq́ cum eo quemadmodum feceris, vt dictum est in planetis altioribus ex multiplicatione & diuisione.

4 *Et proprior ac fortior fit significatio planetarum dum abierint super seinuicem: id est, dum abierit alter super alterum in coniunctione: in oppositione autem & in quarto aspectu, erit significatio eorum minus apparẽs & debilior.*

5 *Et tamen cùm vnus illorum fuerit ascendens & alter descendens: tunc ascendens eorum vadit supra descẽdentem. Cùm verò ambo fuerint descendentes: ille qui fuerit minoris descensionis, vadit super illum qui fuerit maioris vel pluris descensionis. Si autem ambo fuerint ascendentes: ille qui est maioris ascensionis, vadit super illum qui fuerit minoris ascensionis.*

6 *Dicitur quoque & alio modo, id est, vt scias latitudinem vtrorumq́ planetarum: quia septentrionalis eorũ vadit super meridianum. Et si fuerint ambo septentrionales: ille qui fuerit pluris latitudinis, vadit super eum qui fuerit minoris latitudinis. Si autem fuerint vtrique meridiani: ille qui fuerit minoris latitudinis, vadit super eum qui fuerit maioris latitudinis, ideoq́ dicitur quòd Luna vadit super Iouem in his duobus operibus. Similiter si fuerit aliquis duorum planetarum in medio circu-*

li, nullam latitudinem habens: tunc ascendens septentrio nalis vadit super eum, qui caret latitudine: & vadit ipse qui sine latitudine est, super descendentem meridianum.

7 *Et ex hoc apertio portarum dicitur, cùm iungitur planeta inferior planetæ superiori, et fuerint cum hoc do mus eorum oppositæ.*

Et ex hoc Almanar, id est, &c.

1 De eminentia, superlatione seu sublimitate planetarum, quę vniuersaliter cum respectu accipienda est. Est enim eminentia planetæ, quum in summo apice circuli breuioris, qui Græco nomine Epicyclus dicitur, planeta ipse fertur, altero planeta partes demissiores tenente. Cùm enim planeta in culmine sui epicycli tenetur, videtur illic quodammodo regnare, sedensque in solio ius dicere: alter verò qui ab Apogeo epicycli remotior est, magisque à circuli summitate declinat, ad pedes illius sedere superioréq; venerari. Hanc potestatem græci nominant καθυπέρτερησιν, recẽtiores verò eleuationem, sed ineptè planè: nam verbum eleuare Latinis deprimere vel deiicere significat, & opponitur verbo extollere: Veluti eleuare res aduersarii, est eas verbis minuendo deprimere, deprimendoque contemptiores reddere. At καθυπερτερεῖν Græcis idem est quod latinis superare, superiorem esse atque extolli. Primò autem docemur hic, qua ratione alterum planetam superiorem atque eminentiorem esse cognoscamus, idque ex tabulis motuum, sed quodãmodo confusè vt apparet: siquidem cursum planetę medium nominat motum centri epicycli verum, quæ hodie in Theoriis planetarum sic distinguuntur. Medius motus planetæ vel epicycli, est arcus zodiaci ab initio ♈ secundum successionem, vsque ad lineam medii motus planetæ, quæ à centro mundi ad zodiacum protracta, lineæ exeunti à centro absidis ad centrum epicycli porrectæ æquè distat. Verus motus epicycli, est arcus zodiaci ab initio ♈ vsque ad lineam veri motus epicycli computatus, quem autor hoc loco cursum planetæ medium nominat. Verus denique motus planetę, est arcus zodiaci, qui à principio ♈ incipiẽs, vsque ad lineam veri motus planetæ protenditur, quæ à centro mundi per corpus planetæ ad zodiacum exit. Anomaliam seu

argumen-

argumentum medium nominant arcum epicycli ab Apogeo eius medio ad corpus planetæ supputatum. Sed verum & æquatum eius argumentum, est arcus epicycli, qui ab eiusdem epicycli vero Apogeo, ad corpus planetæ extenditur, cui arcus in zodiaco respondens vocatur προσθαφαίρεσις seu ęquatio argumenti, addenda motui vero epicycli, si linea veri motus planetæ lineam veri motus epicycli præcesserit: aut subtrahenda, si eandem sequatur, vt tandem verus motus planetæ eliciatur. Porro tota æquatio argumenti lineaque veri motus, planetæ lineam veri motus epicycli præcedit, cùm planeta à summo apice epicycli ad imum fertur, sequiturque eandem cùm in altera medietate ab imo epicycli ad fastigium eiusdem contendit. His cognitis, sicuti facilimè inspectis figuris Theoriarum cognosci possunt, perspicua est sententia autoris. Si inquit, fuerit locus planetæ ęquatus minus medio cursu eius, id est, si arcus veri motus planetæ minor fuerit arcu veri motus epicycli, planeta erit ascendens à medio, id est, imo breuis circuli seu epicycli sui ad summitatem eiusdem. Talis enim situs eius efficit æquationem argumenti sequentem lineam veri motus epicycli, auferendam à vero motu epicycli, vt verus motus planetæ remaneat. Quare etiam tum diminutus numero dicitur. Quòd si locus æquatus plus fuerit medio cursu, id est, si motus planetę verus maior fuerit vero motu centri epicycli, erit descendens à medio, id est, fastigio seu Apogeo rotæ suæ breuis vsque ad eius infimum. Talis positus planetę in medietate epicycli descendente, efficit æquationem argumenti præcedentem lineam veri motus epicycli, atque vero motui eiusdem addendam, vt verus cursus planetæ prodeat. Quapropter tum auctus numero dicitur, &c.

2 Quando inter motum planetę verum & motum verum centri epicycli nullum est discrimen, tum etiam nulla est æquatio argumenti, & lineæ veri motus planetę & veri motus centri epicycli vniuntur: quod non fit, nisi planeta Apogeum aut Perigeum verum sui epicycli permeante. *Et si fuerit locus eius, &c.*

3. Fieri autem potest vt planetæ pari vel impari sublimitate ferantur, idcirco subiungit iam regulas, quarum obseruatione vtriusque planetæ vires altitudinesque in breui circulo examinari atque pensitari debent, vt vtrius sit maior potentia atque *Postquàm hoc, &c.*

maior autoritas, planè intelligamus. Ac quis inter tres superiores alius alio superiorem inferioremúe locum teneat, vt conijciamus, iubet inquirere differentiam inter verum motum planetæ & verum motum centri epicycli, auferendo minorem à maiori, atq; differentiam repertam multiplicare per.7. & quod hinc nascitur, partiri per 22. & denique numerum sectionis pro sublimitate quando ascendit, aut deiectione quando descendit, seruare: quem operandi modum ex habitudine ambitus circuli ad suam diametrum autorem sumpsisse, haud est dubium. Nam cuius circuli peripheria habet partes 22. talium partium 7. colligit eiusdem circuli dimetiens. Veneris & Mercurii stellæ in exortu matutino parui circuli culmen, vespertino verò imã partem eiusdem petunt. Vtra autem istarum stellarum in circulo breui magis polleat, ex differentia inter verum motum ☉ & verum motum ♀ aut ☿ iam iam exposito modo conijciẽdum præcipit. Sed quali ratione seu causa huiusmodi altitudinum perscrutatio constet, non absque re dubitamus, siquidem hinc sequitur, planetam in alterutram mediarum longitudinum positum extolli supra reliquos, summitates suorum epicyclorum occupantes. Nam cùm circa longitudines indicis versantur, maximè à centro epicycli recedunt, & in fine huius operationis maximum numerum exaltationis ostendunt. Econtrariò in apogeis vel perigeis epicyclorum collocati, cũ inter verum motum corporum & verum motum centri epicycli, nullam differentiam faciant, iuxta hanc operationem, neque altitudinis neque depresſionis numerum vllum consequi poterunt. Proinde omnibus his rationem suprà à nobis, cum de ascensu & descensu planetarum ageremus, expositam, tanquàm veriorem & faciliorem pręferendam censemus. Hinc enim satis vnicuique constare poterit, illum planetam, cuius Anomalia coæquata, seu vt loquuntur, argumẽtum verum numero superabitur, potiorem in hoc negotio atque superiorem esse illis, quorum Anomaliæ seu argumenti coæquati numerus maior fuerit, & hoc vsque ad sex signa, id est, vsque ad perigeum epicycli. Porro in altera epicycli medietate, quæ ab imo ad fastigium porrigitur, ille planeta, cuius argumentum verum maius fuerit, altior ac eminentior iudicandus est illo, cuius argumentum verum minus fuerit. In

summa,

summa, planeta ille qui propiùs ad culmen circuli breuis admouetur, sublimior iudicatur illo, qui ab hoc fastigio magis declinat. Quum autem planetæ non tantùm in epicyclis, verùm etiam in suis absidibus scandant & deprimantur, sublimitas hæc non tãtùm ratione suorum epicyclorum, verùm etiam ratione suarum absidum eis competere videtur, ita vt is planeta, qui à fastigio suæ absidis minus distat, illo qui ab eodem magis remotus est, sublimior censeatur.

4 Superlationis planetarum in epicyclo maximam potestatem esse in ponderosorum coniunctionibus, attestatur enunciatũ 63. Centiloquij: ἴδε, ὅτε συνοδεύῃ ὁ ♄ καὶ ὁ ♃, τίς τούτων καθυπερτερεῖ, καὶ κατὰ τὴν φύσιν ἐκείνου ἀποτέλεσον. τὸ αὐτὸ ποίησον καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἀστέρων, hoc est: Cùm Saturnus Iuppiterq; coniunguntur, vter eorum sublimior sit vide, ac iuxta illius naturam pronunciato. Idem etiam in cæteris stellis facito. Et proprior ac fortior &c.

5 Quòd si talium planetarum vnum in epicyclo contingat descendere, alterũ verò ascendere, hic illi dominabitur, etiamsi sublimitatem aut à culminibus declinationem parem habuerint. Sed vtroq; sursum scandente, altior inferiorem superat. Et tactu erit significatio &c.

6 Duæ sunt species præcipuè altitudinum, quarum vna est à terra vel medio vniuersitatis distantia, quo pacto planeta in absidis vel epicycli apogeo altior est, quàm cùm perigea dictorum orbium percurrit. Hoc modo etiam Sol nubibus, Luna, Mercurio & Venere est sublimior. Altera sublimitatum species, est corporum à finiente circulo subleuatio, qua ratione fieri potest, vt Sole altior sit Luna, si videlicet oriente eo, ipsa in culmine cœli cernatur. De priore modo altitudinum hucusque egimus, sequitur iam altera sublimitatum species, quam latitudo & obliquitas signiferi efficit. Nam in coniunctionibus planeta, qui habet latitudinem septentrionalem, sublimior ac potentior est planeta habente latitudinem australem. Quòd si ambo fuerint præditi latitudine boreali, sublimior iudicandus est is, qui propiùs ad boream accesserit, illo, qui longiùs ab eadem plaga abest. Si vterque australi latitudine sit præditus, is qui minorem latitudinem habuerit, præferẽdus erit ei, qui maiorem. Si alter habeat latitudinem borealem, altero in Ecliptica collocato, borealis eminentior iudicatur carente latitudine, Dicitur quoq; &c.

& hic omnes meridionalem latitudinem habentes ſibi ſubijcit. Ad extremum ſi vterque in medietate zodiaci aſcendente vel deſcendente verſetur, eandemq; latitudinem ſeptentrionalem vel meridionalem ſimul habuerint, ſublimior cenſetur is, qui magis ab æquinoctiali ad ſeptentrionem declinauerit. Ex his omnibus manifeſtum eſt, erraticas ſtellas quinque modis ſcandere & deſcendere.

Nam
- terra ſurſum ſcandunt dupliciter.
  - I. Quando ad ſupremam partem circuli breuis feruntur.
  - II. Quando ad Apogeum abſidis ſeu τοῦ ἐκκέντρου promouentur.
- à finiente ad verticé attolluntur tribus modis.
  - I. Cùm ad motum vniuerſi mundi ab oriente ad meridianum circulum vehuntur.
  - II. Cùm in aliquo Eclipticæ circulo poſiti, per Capricornum atq; interſectionem vernalem ad arctoam partem pelluntur.
  - III. Cùm ratione latitudinis ſigniferi ab auſtro ad boream protruduntur.

Ptolemæus huius dominationis atque excellentiæ frequentiſſimè in Apoteleſmaticis meminit, ſed nuſquàm quid per καθυπερτέρησιν intelligat, ab ipſo definitum reperio. Sententia tamen ipſius περὶ τῆς καθυπερτερήσεως, vt Cardano placet, talis eſt. Planeta dicitur exaltatus ſuper alium, quando fuerit ponderoſior & occidentalior: Veluti ſi Saturnus ſit in parte 20. Libræ, Sol verò in eiuſdem ſigni Libræ principio: & hoc fit quadrifariam, ſicut eodem exemplo Saturni & Solis oſtendemus. Primò cùm Saturnus fuerit in angulo, & Sol extra angulum, & hoc eſt peſſimum. Secundò cùm Saturnus fuerit in dignitatibus proprijs, & Sol in dignitatibus Saturni. Faciliùs enim ſuperantur

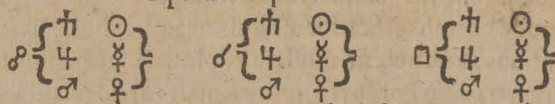
rantur imbecilles planetæ,& qui sunt extra dignitates, inq; locis suæ naturæ dissimilibus positi. Hinc Ptolemæus Apotelesmatico tertio,de nati futuris moribus differens,ait,extolli planetas super dominos qualitatum animæ principaliter, cùm illi domini fuerint imbecilles aut extra proprios dissimilesq; locos. Tertiò cùm Saturnus in quadratura vel etiam triangulo aut hexagono Solis fuerit,ita vt Sol ad dextram, Saturnus verò ad sinistram ponatur: aliâs enim Saturnus Sole occidentalior esse non posset. Veluti si Sol sit in Libra, Saturnus verò in Capricorno. Simile efficietur si Sole per signum obediens iter faciente,Saturnus in signo imperāte reperiatur. Vt si ♄ sit in p.10. ♈, & Sol in p.20. ♓. Quartò si Saturnus ad absidem sui Eccentri ascendat,Sole in sua abside descendente. Maximè autem ascensus vel descensus in epicyclis obseruatur, vt diximus. Porrò planeta ponderosus occidentalis ideo dicitur extolli supra Solem aut Lunam,aut alium planetam se leuiorem, quia Sol vel Luna in tali statu vadunt ad illum planetam,& nunquàm superior planeta vadit ad eos. Et sicut homo qui alios expectat,domi videtur nobilior ijs qui vadunt ad domum eius: ita planeta ponderosior cùm fuerit occidētalis,dicitur elatus super alium, & maximè si adfuerit ei vna vel plures iam dictarum conditionum,quæ sunt præcipuæ. Non prætermittas tamen rationem declinationum,latitudinum,& denique motum vniuersi mundi,quo stellæ ab oriente ad meridianum locum ratione horizontium eminentissimum feruntur. Semper autem declinatio & latitudo borealis efficacior est & altior australibus. His ita se habentibus, non poterit constare amplius de supereminentia stellarum traditio Porphyrij, qui orientales occidentalibus altiores esse prodidit: Verba eius περὶ καθυπερτερήσεως hęc sunt: καθυπερτερεῖ πᾶς ἀστὴρ, ἐν τῷ δεξιῷ τριγώνῳ ἢ τετραγώνῳ κείμενος ἢ ✱, τὸν ἐν τῷ εὐωνύμῳ, ὑπέρχεται δὲ ὑπὸ αὐτὸν, οἷον, ὁ ἐν αἰγοκέρωτι καθυπερτερεῖται ὑπὸ τοῦ ἐν ♎, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐν ♍, καὶ ὑπὸ τοῦ σκορπίου. λέγουσι δὲ δυναντωτέρας εἶναι τὰς καθυπερτερήσεις, εἴτε △ εἶεν, εἴτε □. ὁ γὰρ οὕτω καθυπερτερῶν ἀστὴρ ἰσχυρότερος ἐστὶν, αἴτε ἀγαθοποιὸς ἢ αἴτε κακοποιὸς, ἤδε καὶ ἅμα ἐπίκεντρος. ἀγαθοποιὸς μὲν γὰρ ὢν ἐπίσημον τὴν γένεσιν δείκνυσι, φθυρυποιὸς δὲ ἄσημον,

μομ, καὶ καθόλου πᾶς ἀστὴρ ἐμ τοῖς δεξιῷ καθυπερτερεῖ τοῦ ἐν τῷ εὐωνύμῳ ἐφ' ὃμ φέρεται, hoc eſt: Omnis ſtella in △ □ aut ✱ poſita, ſiniſtram & ad quam accedit ſuperat. Veluti ſtella in Capricorno poſita ſuperatur à ſtellis Libram, Virginem & Scorpium luſtrantibus. Porrò ſuperationes, quæ ex △ vel □ contingunt, reliquis potentiores eſſe aiunt. Nam ſtella ad hunc modū ſublata, robur aſſumit, ſiue ea benefica ſiue malefica fuerit, & maximè ſi cum hoc in angulo reperiatur. Ac ſi benefica quidem fuerit, illuſtrem genituram oſtendit: ſi malefica, obſcuram. In vniuerſum vnaquæq; ſtella dextrorſum poſita, ſiniſtram ad quam fertur, ſuperat.

7. Vltimus locus eſt de apertione portarum, quas ſic à maximis & euidentibus in circumfuſo cœlo effectibus nominant. Eſt autem apertio portarum duplex, magna ſcilicet & parua. Parua apertio portarum efficitur ſic vt hic dicitur, nempe cùm inferior ſuperiori coniungitur, & fuerint cum hoc domus eorum oppoſitę. Tales ſyzygiæ ſi Lunam negligas, tres inueniuntur: Prima eſt Saturni & Solis, quæ aërem valde turbidum & frigidum efficit: Secunda Iouis & Mercurij, quæ ventos commouet: Tertia Martis & Veneris, imbres & fulgura procreans. Harum trium copulationum ſingulæ tres pariunt formas, nempe coniunctionem, oppoſitionem & quadraturam, quarum validiſsima eſt oppoſitio, inde coniūctio, quę plus roboris habet quàm tetragonus.

Et ex hoc, &c.

Apertiones portarum.

Apertionem portarum magnam ſic definiunt: Quando Luna ſeparata ab inferiore, applicatur ſuperiori coniunctione, oppoſitione vel quadrato, ſic vt planetæ illi, quos Luna coniungit, habeant domus oppoſitas, ſit apertio portæ vel valuæ magnæ, in qua aëris maxima & euidens ſit commutatio, quæ naturam ſuperioris refert, & præſertim ſi ſuperior & inferior ſeſe reſpiciant: veluti ſi ſit ☉ in parte 29. Scorpij.
♄ in parte 29. Aquarij.
☽ in parte ·7 ˙eonis.

Hic

Hic Sol Saturnum de quadrato aſpicit, eidemque applicat: Luna vero à □ Solis recedens, atque ad diametrum Saturni proximè accedens, ex Sole in Saturnum maximas portas aperit, facitque tempus nebuloſum & frigidum, & potiſsimùm ijs locis, quorum cardines Luna luſtrauerit. Talis conſtitutio ſi aquea ſigna occupauerit, maximos imbres pariet, præſertim ſi Saturnus dominetur cardinibus ad momentum quadratæ radiationis conſtitutis. Similis pene conſtitutio efficitur, ſi Luna à Saturno defluens, ſeſe Soli adiungat. Vniuerſaliter enim planeta cui Luna primò adiungitur, dicitur aperire portam ſuper illum, ad quem defluens ipſa ſecundò copulatur, ſi modò domus habeant oppoſitas: ſed tamen maior eſt ſignificatio, ſi fiat ab inferiore ad ſuperiorem: ea enim demum eſt vera valuarum apertio, minor verò & breuior permutatio in aëre fit, atque turbulentia breuiuſculo tempore in ſtatum tranquillum permutatur, cùm Luna à ponderoſo defluens leuiori applicat.

Apertio valuarum magnarum.

☽ à ☌, □ vel ☍ { ☉ ☿ ♀ } recedens ſi feratur ad { ♄ ♃ ♂ } vel econtrariò.

In omni autem defluxu Lunæ peculiariter eſt reſpiciendum ad Mercurium: nam ſi planetis, quorum vnus alteri valuas aperit, iungatur aut eoſdem videat, aeris inſtabilitatē & ventos faciet.

Et ex hoc albuzic, & eſt res quam valde ſeruabant Indi. Nam ipſi numerant poſt coniunctionem Solis & Lunæ XII. horas, & applicant eas Soli, & diuidunt XII. horas trinas, id eſt, in tres partes, ſcilicet in haim Solis, & iudicant ſuper omnes quatuor horas ſecundum iudicium dominorum triplicitatis Solis hora coniunctionis: deinde dant Veneri poſt XII. horas, & diuidunt eas iterum trinas, & iudicant ſuper omnem trinam diuiſionem ſecundum dominos triplicitatis Veneris hora cōiunctionis: poſt hoc faciunt ſimiliter cum Mercurio &

alijs planetis per successionem eorum, donec reuertitur orbis ad Solem post LXXXIIII. horas, & non cessant sic facere frequenter, donec venerit coniunctio secunda. Et quidam dicunt, quòd Albuzic sit hoc quòd post coniunctionem sint XII. horæ inæquales, quæ vocantur cõbustæ: & non oportet aliquem in his incipere aliquod opus. Et post horas XII. sunt LXXII. horæ incombustæ: in quibus est vtilis operum incœptio. Et post has LXXII. horas incõbustas sunt XII. combustæ, similiter vsque ad coniunctionem quæ succedit. post hoc diuidunt has horas XII. in tres diuisiones, id est, in partes. Dixeruntq́ cùm quis cœpit in quatuor horis primis deambulare vel bellare: timenda erit perditio animæ suæ: & in quatuor horis secundis timendum erit detrimentum corporis sui sine amissione animæ: & in quatuor horis vltimis timendum est detrimentum substantiæ suæ & suorum & omnium quæ possidet.

De horis fortunatis & infaustis iuxta opinionem gentis Indorum. Indi, inquit, periodicum mensem in horas distribuunt, ac primas duodecim horas, quæ principium à coniunctione luminarium capiunt, horas Solis seu combustas nominãt, quibus rursum dominos triangularitatis loci coitus luminarium præficiunt. Primus trienti primo, secundus secundo, tertius tertio præest. Sequentes horas 12. asscribunt Veneri, quæ Solem in ordine sequitur, ijsdemq́ue eodem modo, vt de Sole dictũ est, præficiunt dominos triangularitatis loci, quem Venus in synodo luminarium tenuit. Et sic deinceps horæ sequentes sequentibus planetis distribuuntur, donec post horarum mensis 84. lapsum, Sol priorem ambitum imperij repetat. Reliqua sunt facilia. Horæ combustæ sunt, quæ Solem dominum sortiuntur. Item perditionem animæ suo more amissionem vitæ nominat, &c.

DIFFERENTIA QVINTA IN commemoratione vniuersarum partium.

ET quia expleuimus expositiones eorum quæ sequũtur ex nominibus astrologorum: exequamur nunc commemorationem vniuersarum partium. Et cùm notauerimus in loco partium: accipe à loco illo in locum illũ, & proiice hoc ab ascendente vel de alio loco. Dicimus vt addas super illud quod fuerit inter vtraque loca gradus ascendentis, & proiice ab ascendente vel ab initio signi à quo proiicis. Cuius exemplar est opus partis fortunæ: quia accipis quicquid est inter Solem & Lunam ex gradibus: & addas super eos gradus ascendentis signi: & quod collectũ fuerit, proiicis illud à XXX. in XXX. gradus, & incipis proiicere ab initio ascendentis signi. & vbi finitur numerus, ibi est pars fortunæ: & in nocte econtrà à Luna in Solem: & addes gradus desuper signi ascendẽtis, & proiice hoc de XXX. in XXX. & incipe proiicere ab initio signi ascendentis. Incipiamus hic itaque post partem fortunæ, partes XII domorum, & incipiamus ab ascendente.

Prima domus est pars vitæ, & accipitur in die à Ioue in Saturnum: et in nocte econtrà, et proiicitur ab ascendente. Pars hylech accipitur à gradu coniunctionis seu præuentionis, quæ fuerit ante natiuitatem vsque in gradum Lunæ: et proiicitur ab ascendẽte. Pars futurorum, idest, pars Solis accipitur in die à Luna in Solem: et in

nocte econtrà, et proiicitur ab ascendente. Pars dilectionis et concordiæ, id est, pars Veneris: accipitur in die à parte fortunæ in partem futurorum: et in nocte econtrà, et proiicitur ab ascendente. Pars stabilitatis et fiduciæ ascendentis durationis nati, est sicut pars concordiæ et dilectionis. Pars animositatis et audaciæ, id est, pars Martis, accipitur in die à Marte in gradum partis fortunæ, et in nocte econuerso, et proiicitur ab ascendente.

Secunda domus est pars substantiæ: et accipitur in die et nocte à domino domus substantiæ, in gradum atq; minutum domus substantiæ, et proiicitur ab ascendente. Pars paupertatis et paruitatis ingenij, id est, pars Mercurij, accipitur in die à parte futurorum in partem fortunæ: & in nocte econuerso, & proiicitur ab ascendēte. Pars beatitudinis & triumphi atque victoriæ, id est, pars Iouis, accipitur in die à parte futurorum in Iouem, & in nocte econuerso, & proiicitur ab ascendente.

Tertia domus est pars fratrum: & accipitur in die à Saturno in Iouem: et in nocte econuerso, & proiicitur ab ascendente. Pars beniuolentiæ fratrum accipitur in die à Sole in Saturnum & in nocte econuerso, & proiicitur ab ascendente: quòd si fuerit Saturnus sub radijs: accipitur in die à Sole in Iouem, & in nocte econuerso, & proiicitur ab ascendente.

Quarta domus pars patrum est, & accipitur in die à Sole in Saturnum: & in nocte e conuerso: & proiicitur ab ascendente. Pars mortis patris accipitur in die à Saturno in Iouem. & in nocte è conuerso: & proiicitur ab

ascen-

ascendente. Pars annorum accipitur in die à domino domus Solis in Saturnum: & in nocte econuerso: & proiicitur ab ascendente. Et si fuerit in domo sua Sol, vel aliqua domorum Saturni: accipe in die à Sole in Saturnũ: & in nocte econuerso, & proiice ab ascendente, & non consideres, vtrum Saturnus sit apparens vel sub radiis. Pars hæreditatum et possessionum accipitur in die ac nocte à Saturno in Lunam: et proiicitur ab ascendente. Pars nobilitatis nati, et eius de quo fit dubitatio, vtrum sit filius illius patris cui imponitur, an alterius: accipitur in die à gradu Solis in gradum exaltationis suæ: et proiicitur ab ascendente. Quòd si Sol fuerit in gradu exaltationis suæ in die, et Luna in nocte in gradu exaltationis suæ, erit pars in gradu ascendentis, et erit significatio gradus ascendentis. Pars finis rerum accipitur in die et nocte à Saturno vsque ad dominum domus coniunctionis, aut peruentionis, et additur desuper gradus ascendentis, et proiicitur ab ascendente.

Quinta domus est pars filiorum: et accipitur in die à Ioue in Saturnum, de nocte econuerso, et proiicitur ab ascendente. Pars quæ significat tempus, in quo debet filius fieri, et numerum eorum seu masculorum seu fœminarum, et quid mulier pariet, accipitur in die ac nocte à Marte in Iouem, et proiicitur ab ascendente. Pars scientiæ filij masculi et fœminæ accipitur in die et nocte à Luna in Iouem, et proiicitur ab ascendente. Pars per quam scitur natus, de quo fit interrogatio, vtrum sit masculus vel fœmina, accipitur in die à domino domus Lunæ in

Lunam: & in nocte econuerso, & proijcitur ab ascēdente. Pars significans filium cùm peruenerit Iupiter ad eū, id est, ad gradū partis significantis filium, accipitur in die ac nocte à Marte in Iouem, & proijcitur ab ascēdente. Pars dilectionis & gaudij accipitur in die ac nocte à Venere in Saturnum, & proijcitur ab ascendente. Pars scientiæ esse filiorum accipitur in die ac nocte à Luna in Venerem, & proijcitur ab ascendente.

Sexta domus est pars infirmitatis & azemena, id est, debilitatis inseparabilis alicuius membrorum: accipitur in die à Saturno in Martem, in nocte econuerso, & proijcitur ab ascendente. Pars seruorum accipitur in die à Mercurio in Lunam, & in nocte econuerso, & proijcitur ab ascendente. Et dixit Alendezgod, accipitur in die à Mercurio in partem fortunæ: & in nocte econuerso. Et dixit: oportet vt vtamur vtrisq; partibus insimul.

Septima domus est pars desponsationis virorū seu cōiugij: et accipitur in die ac nocte à Sole in Vener. et proijcitur ab ascen. Et hæc pars similis est patri mandatorū & rumorū. Et pars desponsationis mulierū vel coniugij ab Hermete accipitur in die ac nocte à Vene. in Satur. & proijcitur ab ascend. Et hæc pars congruit patri cultus terræ. Itē pars desponsationis mulierū secūdum Vellium, accipitur in die ac nocte à Sole in Martem, & proijcitur ab ascendente. Pars dilectionis ac voluptatis accipitur in die ac nocte à Venere in gradū septimæ, & proijcitur ab ascend. Pars nuptiarum accipitur in die ac nocte à Saturno in Venerem, & proijcitur ab ascendente.

Octaua domus est pars mortis, & accipitur in die ac nocte à Luna in gradũ & minutũ domus octauæ: & additur desuper quòd ambulauerit Saturn. in signo suo, & proijcitur ab initio signi Saturni. Pars planetæ qui interficit, accipitur in die à domino grad. ascend. in gradũ Lunæ: & in nocte econuerso, &c. Pars anni, in quo timetur nato mors & paupertas, impedimentum ac destructio, accipitur in die ac nocte à Saturno in gradum domini domus coniunctionis vel præuentionis, quæ fuit ante natiuitatem &c. Pars ligationis & carceris: & vtrum liberetur ab eo vel nõ, accipitur in die à Saturno in partem fortunæ, & in nocte econuerso.

Nona domus est pars peregrinatiõis: accipitur in die ac nocte à domino domus nonæ in grad. et minutũ domus nonæ, & proijcitur ab ascend. Pars itineris per aquam, accipitur in die à Saturno in XV. gradum signi Cancri: & in nocte econuerso, &c. Quòd si fuerit Saturnus in XV. gradu Cancri, erit gradus partis grad. ascẽdentis. Pars religionis accipitur in die à Luna in Mercurium, & in nocte econuerso, et proijcitur ab ascendente.

Domus decima pars regionis et regni: et quid operis faciat natus: et accipitur in die ac nocte à Saturno in Lunam, et proijcitur ab ascend. Pars regis atq; regni accipitur in die à Marte in Lunam: in nocte econuerso, et proijcitur ab ascendente. Et est alia pars similis patri patrum. Pars operis et regni secundum Vellium accipitur in die ac nocte à Sole in gradum medij cœli, et proijcitur ab ascen. Pars significans vtrũ sit causa regni

aut non, accipitur in die ac nocte à Sole in gradum medij cœli, & proiicitur a Ioue. Pars Martis accipitur in die à Venere in Lunam, & in nocte è conuerso: & proiicitur ab ascendente.

Vndecima domus est pars amicorum, & accipitur in die ac nocte à Luna in Mercurium, & proiicitur ab ascendente. Et dixit Alendezgod, accipitur in nocte è cõuerso. Pars significans effectum amicorum & amicitiæ, accipitur in die à parte fortunæ in partem futurorum, et in nocte è conuerso, et cætera.

Duodecima domus est pars inimicorum secundum Hermetem, et accipitur in die ac nocte à domino domus inimicorum, vsque in gradum et minutum domus inimicorum, et proiicitur ab ascendente. Et secundum quosdam antiquorum accipitur in die et in nocte à Saturno in Martem etc. Et hæ sunt partes XII. domorum etc. Hæ sunt aliæ partes quibus vtuntur magistri iudiciorum astrorum multum. Ex quibus est pars quæ significat mendacium rumorum, quando ceciderit in signum tortuosum vel mobile: aut dominus domus fuerit retrogradus vel impeditus: aut aspexerint eum mali vel ei sint coniuncti. Et significat veritatem rumorum eorum, si ceciderit cum fortunis aut in domibus seu terminis earũ, vel aspexerint eum aut fuerint in signo directo: et accipitur in die à Mercurio in Venerem, in nocte è conuerso, et proiicitur, etc. Et secundum Albumazar in die à Mercurio in Lunam, et in nocte è conuerso, etc. Pars rationis & profunditatis sensus accipitur in die à Saturno in

Lunam,

Lunam: & in nocte è conuerso. &c. Pars sapientiæ & disciplinæ accipitur in die ac nocte à Saturno in Iouē. & proijcitur &c. Pars guerræ & præliorum accipitur in die ac nocte à Saturno in Lunā: & proijcitur ab ascē. Pars pacis & concordiæ exercituum accipitur in die ac nocte à Luna in Mercuriū, & proijcitur ab ascendente. Pars aspiciēdi in reuolutiōe anni: accipitur in die à Luna in Venerē: & in nocte è cōuerso: & proijcitur à Sole.

De partibus reuolutionū in causis regnorum.

Et quia auxiliāte Deo introduximus has partes quæ conueniūt in rebus particularibus: prosequamur partes quæ conueniunt in reuolutione annorum mundi & coniunctionum significantium causas regni, & stabilitatē seu durationē eius. Ex quibus est pars quæ dicitur pars regni seu imperij, quæ exercetur in reuolutione mundi: accipiturque à Marte in Lunam, & proijcitur ab ascendente coniunctionis, quæ significat mutationem regni. Sic quoque alio modo accipitur. s. à gradu ascendentis cō iunctionis in gradum coniunctionis: & proijcitur à gradu ascendentis reuolutionis. Item fit alio modo: accipitur à gradu medij cæli reuolutionis vsq; ad Solē. & proijcitur à Ioue. i. à gradu Iouis. Pars temporis regis: id est, quādiu debet durare: accipitur hora electiōis regis à Sole in XV. gra. signi Leonis, & proijcitur à Luna: deinde accipitur à Luna in XV. grad. signi Cācri, & proijcitur à Sole. Alia pars de tempore electiōis regis: accipitur hora electionis regis in die à Ioue in Saturnū, & in nocte è conuerso: & proijcitur ab ascendēte reuolutiōis anni,

in quo surrexerit Rex. Quòd si fuerit Iupiter in signo cõmuni, & fuerit reuolutio diuina: fueritq; Iupiter cadens ab angulis: tunc accipitur à Saturno in Iouẽ: & adduntur desuper XXX. grad. & proijcitur ab ascẽdente. Si verò Saturn. & Iupiter fuerint sibi oppositi, & fuerint ambo cadẽtes ab ascendente: mediatur quod exierit inter eos, i. accipitur medietas graduũ qui sunt inter eos: & proijcitur ab ascendente. Et si fuerit Iupiter in exaltatione sua: & fuerit reuolutio in nocte: numeratur ab eo in Saturnum, & proijcitur ab ascendente.

Duæ partes maximè sunt ex qbus extrahetur tẽpus electiõis regis & eius durationis. Prima earũ est, vt aspicias horã electiõis regis, qua peruenit ꝑfectus anni à cõiunctione triplicitatis, quæ significauit sectã ex numero quo datur omnib. XXX. grad. annus: & omnib. grad. duob. cũ dimidio mẽsis vnus. & cũ scieris in quo gradu vel signo sit, hic serua eũ: quia hic est locus à quo æquabis primã partẽ: & cũ volueris aptare eũ, aptabis ascendẽs reuolutionis anni in quo surrexit ipse electus. Post hoc aspice à planeta Orientali à Sole ex Saturno & Ioue in ipso anno vsq; ad gradũ æquationis partis primæ quam seruasti: & proijce ab ascẽdente reuolutiõis anni: & quo peruenit numerus, ipse est locus primæ partis. Pars secũda sic inuenitur: accipe in cõiunctione in qua surrexerit Rex vel cœpit regnũ: ad quod signũ & gradũ peruenit profectio anni ex numero quo datur oĩbus XXX. gra. annus, & II. gradibus cũ dimidio mẽsis vsq; ad diẽ quo surrexerit Rex: & ipse erit locus æquationis secundæ

partis,

partis, serua quoq; eũ. Post hoc aspice à planeta occidẽtali à Sole ex Saturno & Ioue, vsq; ad locũ æquatiõis partis secũdæ quã seruasti, & ꝓijce eũ ab ascẽdente reuolutionis: & quo ꝑuenerit, erit locus partis secũdæ. Hæ sunt partes q̃ significãt fortitudinẽ regis & eius durationẽ.

Item sunt aliæ partes quib. vtũtur in reuolutionibus annorũ mundi: & scitur ꝑ eas quid graue de reb. in foro, & q̃d erit leue in pretio: quidúe pretiosum seu vile: multũ seu parũ: hoc est, vt aspicias vbi ceciderit pars, id est, in cuius planetæ domo, exaltatione, termino, vel triplicitate: qui Planeta si fuerit retrogradus, vel combustus, vel in malo loco: vilescit illa res & erit parui prætij. Si verò fuerit in loco fortitudinis, aut in angulo & maximè in medio cæli, grauabitur illa res, & erit magni prætij: & si peruenerit dominus domus ad locum descensionis suæ: vilescit illa res. Et aspice aspectus fortunarum & planetarũ malorum ad ea, nec nõ & ad Lunã & dominũ eius: et vide quo modo et quis aspiciat ipsam partẽ: si fortuna et Luna aspexerint illã partẽ, multiplicabitur illa res: et si aspexerint eã mali, detrimentũ patietur. Pars dispositionis anni à Luna in Mercuriũ. Pars aquæ à Luna in Venerẽ. Pars hordei, à luna in Iouẽ. Pars ciceris quod est quoddã genus leguminis: à Venere in Solẽ. Pars lentis, à Marte in Saturnũ. Pars fabarũ, à Saturno in Martẽ. Pars almusi, id est, milij à Saturno in Martẽ. Pars ceparũ à Saturno in Martẽ. Pars tritici à Sole in Martem. Pars nucũ à Mercurio in Martem. Pars zaccari à Mercurio in Venerem. Pars dactylorum à Sole in

Venerē.Pars mellis à Luna in Solem.Pars alroz .i. ris, quod est genus farris, à Ioue in Saturnū.Pars oliuarū à Mercurio in Lunā.Pars vuarū à Saturno in Venerem. Pars bombicis à Mercurio in Venerē.Pars alonicē.i. sisami quoddā genus seminis albi, in similitudine seminis lini: et vtūtur eo medici. Fit autē ex eo vnguentū vtile à Mercurio in Iouē, vel à Saturno in Venerē.Pars quæ sunt albuceflex .i. melones: qui sunt magni et crocei: à Mercurio in Saturnū. Pars ciborū acriū à Saturno in Martē.Pars ciborū dulcium à Sole in Venerē. Pars ciborū saporis apij vel huiusmodi herbarū saporem habētiū: à Marte in Saturnū.Pars ciborum amarorū à Mercurio in Saturnū. Pars medicaminum acriū à Saturno in Iouē.Pars medicaminū salsorum à Marte in Lunam. Pars medicaminū venenatorum à genzahar: id est, à capite draconis in Saturnū: et proyciantur vniuersa hæc ab ascēdente reuolutiōis anni. Hæc sunt vniuersa quæ ceciderūt nobis ex partib. Introduximus quoq; has part. nouissimas, etsi est in eis narratio debilis: ne dimitteremus aliquid quod posset esse introductorium ad magisterium iudiciorum astrorum, quin proferamus illud.

Tabula amicitię & inimicitię signorum.

Amici	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓	Inimici
	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓	♈	♉	
	♍	♐	♑	♒	♓	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♊	

IN

IN DIFFERENTIAM QVINTAM.

Dodecatemorijs, Nouenarijs, Partibus, & id genus alijs non naturalibus, ſed comměticijs ſigniferi partitiõibus Ptolemæus effectus naturales adimit. Vocat enim ἀριθμοὺς καὶ ἀναιτιολόγητα. Et admodum eſſe debilem ſignificationem partium, ipſe quoque Alcabicius teſtatur. Expoſitis ergo ordine, vt promiſerat, omnibus neceſſarijs præceptis, quibus partium cœli naturæ, ſtellarum craſes, & aliæ affectiones continentur, omniſque huius diuinæ artis varietas & vis vocum explicatur: nunc in vltima parte ſuæ Iſagoges vniuerſarum partium ſeu ſortium principia, à quibus manant, & fines, in quos deſinunt, ordine & ſtrictim numerat, ne aliquid quod ad elementa huius Matheſeos partis attinet, reliquiſſe alicui videatur. Primò autem geniturarum, deinde verò Reuolutionum annorum mundi partes colligit. Sed ante omnia generalẽ regulam tradit, cuius ductu omnis cœli thematis cunctas ſortes facilè licet cognoſcere. Cognitis, inquit, locis, hoc eſt, principio & fine cuiuſuis ſortis, arcum ſeu gradus intermedios inquire: quibus repertis eoſdẽ ab aſcendente alijſúe locis quæ indicabuntur proijce, hoc eſt, ab aſcendente alteriuſúe loci gradu exorſus tamdiu ſubſequentes gradus numera, donec ſumma illa interceptorum graduum finiatur. Nam in quo illa finita fuerit, is gradus locum ſortis quæſitæ oſtendet. Hanc regulam declarat exemplo ſortis fortunarum, quam die à loco Solis in Lunam, noctu verò à ☽ in ☉, colligendam eſſe pręcipit. Verbi gratia: in diurna genitura aſcẽdat Arietis gradus nonus Sole in p.5. ♉, Luna verò in 24. ♎ cõmorantibus. Si à ☉ in ☽ numerando per inſequentia progreſſus fueris, deprehendes ☉ à ☽ abeſſe gradib. 169. Iam porro ab horoſcopo, hoc eſt, à 9. gradu ♈ per inſequentia ſigna numerando progrediaris, donec ſumma 169. graduum deſinat: deſinet autem in 28. ♍, qui partis fortunarum locus erit. Proinde ☉ & ☽ in eodem ſcrupulo cœli commorantibus, ſortem fortunarum horoſcopus ſortietur. Sit rurſus nocturna genitura, in qua loca luminarium eundemque gradum 9. Arietis exoriri fingamus. Si iam à ☽ in ☉ per ſuccedentia ſigna proficiſcaris, inuenies à Sole Lunam gradibus 131. abeſſe, quos ſi ab aſcendente numerando in conſequentia ſigna extendas, partis fortunæ lo-

cum in gradu 20.♌ esse comperies. Cæterùm vt hæc dinumeratio partium facilior sit & expeditior, loca à quibus & ad quæ protendũtur partes, qualia sunt loca planetarum septem, ascendentis, secundę, octauæ, nonæ, medij cœli, duodecimæ domorum: item loca partis fortunarum & partis cœlati, & ☌ ☍, quæ figuram proximè pręcesserunt, in numeros signorum, graduum & scrupulorum resolue: quo facto locum à quo pręcipitur ab autore progresſio subtrahe ab eo ad quem continuanda est, accommodata integra reuolutione seu 12. signis, quotiescunque subtractio fieri nequiuerit, & id quod restat, iunge cum signis, gradibus & scrupulis loci à quo proijciendum est, vt verus locus sortis quæsitæ exeat. Hoc modo locum ☉ à loco ☽ in diurnis genituris detrahemus, idq́ue quod relinquitur de signis, gradibus & scrupulis, addemus ascendenti, & producemus locũ partis fortunarum verum. Veluti in nostro exemplo genituræ diurnæ locus ascendentis est sig.6.grad.26. scrup.44 1^a.locus Solis in par.8.scru.54 1^a ♊ collocati, resolutus efficit sig.2.gradus 8.scrupul.54 1^a.locus ☽ in 27. scrup.52 1^a ♒ existentis, sig.10. grad.27.scrup.52 1^a: à quibus motus ☉ subtractus, relinquit signa 8.gradus.18.scr.58 1^a, quæ iuncta cardini orientali, qui habet sig.6.gradus 26.scrupu.44 1^a, producunt signa 3.gradus 15. scrup.42 1^a, atque locum partis fortunarum in par.15. scru. 42 1^a Cancri incidere demonstrant. Econtrario si fuisset genesis nocturna, tunc locus Lunæ, id est, sig.10.par.27.scrup.52 1^a à loco ☉, id est, sig.2.grad.8. scrup.54 1^a subtrahenda forent: quo facto relinquerentur signa 3.par.11.scrup.2 1^a, quæ cum horoscopo, id est, sig.6.par.26.scrupu.44 1^a iuncta, faciunt sig. 10.par.7. scrup.48 1^a, atque locum partis fortunarum in par.7. scr. 48 1^a Aquarij protrudunt. Ptolemæus sortis fortunarum locum semper die noctuque à ☉ in ☽ colligendam esse præcipit. Verba eius lib.3 capite περὶ χρόνων ζωῆς, hæc sunt: κλῆρον μέντοι τύχης, τὸν συναγόμενον ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ πάντοτε τῶν μοιρῶν, καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς τοῦ τε ἀπὸ ☉ ἐπὶ ☽, καὶ τὰ ἴσα ἀφαιροῦντες ἀπὸ τοῦ ὡροσκόπου κατὰ τὰ ἑπόμενα τῶν ζωδίων, ὅπου δ' ἂν ἐκπέσῃ ὁ ἀριθμός, ἐκείνην τὴν μοῖραν τοῦ δωδεκατημορίου, καὶ τὸν τόπον φαμὲν ἐπέχειν τὸν κλῆρον τῆς τύχης, ἵνα ὃν ἔχει λόγον καὶ σχηματισμὸν ὁ ☉ πρὸς τὸν ἀνατολικὸν ὁρίζοντα, τοῦτον ἔχῃ καὶ ἡ ☽ πρὸς τὸν κλῆρον τῆς τύχης,

καὶ

καὶ ἔστιν ὥσπερ σεληνιακὸς ὡροσκόπος, hoc eſt: Pars quidem fortunarum die noctuque ſemper à numero ☉ in ☽ colligenda eſt, ipſeque numerus ab horoſcopo in ſubſequentia ſigna producendus, vt quam ☉ rationem figurationemque ad orientem finitorem habet, eandem ad fortunæ partem habeat Luna, ſitq; perinde vt lunaris horoſcopus. Ex his verbis etiam cauſa patet, ob quam parti fortunarum effectio meritò à Ptolemæo tribuitur, quia videlicet ipſa ſit quaſi lunaris horoſcopus, atque quo radio ☉, qui eſt fons vitalis, potentię horoſcopum illuminat, eo quoque vel ſimili radio ☽ fons potentiæ naturalis illuſtrat partem fortunarum: quæ res externas externaq; accidentia ſignificat, vnde & pars fortunę dicta eſt. Hæc eſt ratio ſortis, quæ in alijs planetis nullum locum habere poteſt, quia nec luminaria ſunt, nec lumen Solis reflectunt. Quapropter in examine ſortium diutius hîc commorari mihi neceſſarium aut vtile minimè viſum eſt.

θεῷ δόξα.

Errata ſic reſtitue.

Fol.3.verſ.32.lege τοσάκυκλῳ. fol.4.ver.3. lege 23. $\frac{1}{2}$.f.5. ver.20. τὸ διότι fol.6.ver.17.trigono, ſexagono: & ver.19. ſeorſim.f.8.verſ.vlt.ſex ſunt. f.12.verſ.34.pro dextrā lege ſiniſtrā, & ſeq.pro ſiniſtrā, dextrā.f.13.verſ. 17.quinq;: & ve.30.pro vni, vno lege. f.15.v.2.dilaniāt: & v.29.ἡγεμονικά, & ſeq.Aſteriſmi.f.16.v.6.leg.denū quater: & ver.11. Caſsiope: & 33. leg. rotā.f.17.vbi characteres ſpaciorū cæli exponūtur, pro his notis numeralib.1.2.3.4.tā ad dextrā q̃ ad ſiniſtrā poſitis, lege 1ª.2ª.3ª.4ª.Et v.29.lege ὑπὸ γῆν.f.20.v.29.hæc verba (capite de ſignis competentib.) eijciātur aut ad marginē transferātur.f. 21.v.28.συνεξεταζομένων. f.26.v.13. pro Aquarij charactere lege Capricorni.f.27.v.19. leg. Lunæ interuētu Solē occultari.f.28.v.12.quæ eſt 100.ad 1.fol.35.v.28.veluti Mars in Capric. & v.31.leuiuſculū.f.38.v.6. ὕψωμα: & v.31.pro Leonis ſigno lege Cancr. f.41.in ſchemate dignitatū ſub tit.Detrimenta, è reg.ſig.Capric.ꝑ Sat, leg.Lunā.& ibidē ſub tit. Caſus, character Satur.vno loco deprimēdus, atq; è reg.ſig.Arietis collocādus. f.52.ſchema aſpectuū ꝑficietur deſcripto ſigno Oppoſit.iuxta literā F.ductisq; radiationib.triāgularib.C.E. & E.B.ve.9.leg.qui ꝑ quæ.f.53.v.27.minus lege.f.55.v.12.à ſexu maſcul. & fœminino.f.56.v.26.ꝓponendi: & v.33.leg.partilis.f.59.v.6.ὁριοκράτορας f.61.v.34.accēderentur.f.62.v.vlt.ſub ſig.Libræ ꝑ Vener.leg.Mars.fol. 66.v.15.Numerus deniq;.f.74.v.23.olim ab adiuncto.fol.75.v.7. quib.

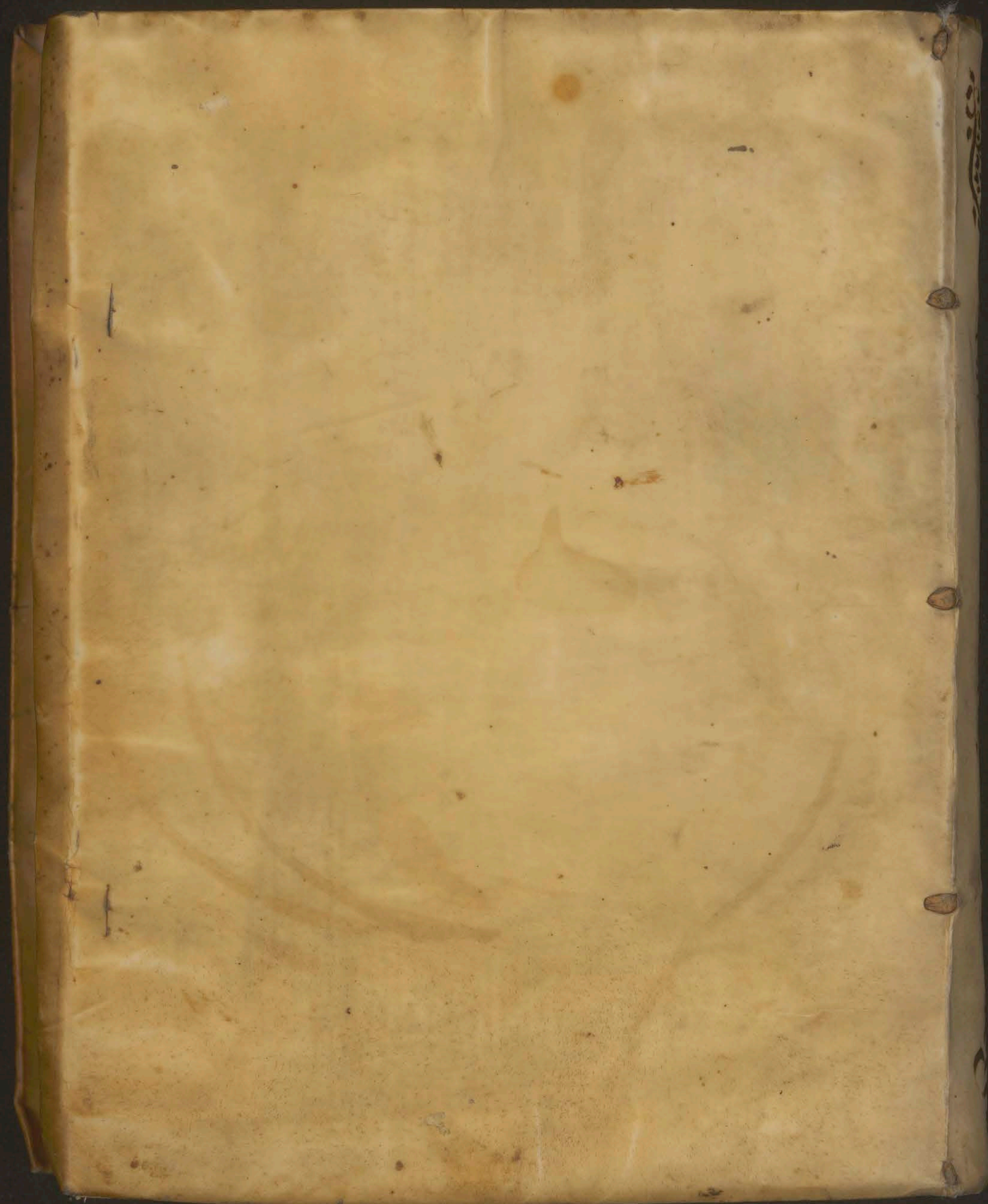
dodeca-

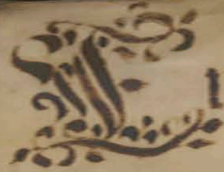
ERRATA.

dodecatemoriorũ appellationes ab&c.f.76.v.34.gibbos.f.88.v.14. Sed
p̃cipue.f.96.v.24.πλευρίτις λυεντερίας. f.102.v.3.intueri. f. 110.v.7.ὡροσκό-
πων.f.111.v.18.pro Canc.leg.cuius:& ver.28.& 29.lege σομφωνιὰ: & v. 30.
poſſederint.f.112.v.8.emiſerint:& v.11.attendas.f.118.ver.22.κεκεντρωμέ-
νον:& v. 24 ἰσοσκέλφαν:& v.32.συζυγίαν.f.120.v.1.ἰσοπλεύρῳ. f.121.v.6. ὁρίζον-
τος.f.129.v.30.Locus Vallidoleti, cuius long.&c.f.131.v.15.aſcenſ. obli-
quarũ ad latitud.f.132.v.36.in area tabulæ non ad vnguẽ. f.33.v.32.cal-
culũ.f.134.Numeri deuiationũ Planet.ab Eclipt. corrupti plane : quo-
modo reſtitui debeãt,habes f.157.& 295.f.135.in ſchemate æqual.dom.
iuxta lineã finitoris occid. omiſſus eſt Saturni character: idẽ error cõ-
miſſus eſt f.139.in fig.autoris.f.144.v.25. leg. Sexa.3ª.2ª.1ª. Dies.ſcr.1ª.
2ª.3ª.&v.33.pro gr.2.ſc.2ª.& v.36.dies 51.ſc.45.f.157.v.5.Saturni meridio
nalis &à limite latit.boreo deſcẽdentis.Vide f.295.f.164.v.31.improui-
dũ.f.165.v.25.Cũ aũt.f.170.v.3.πρὸς τε.f.177.v.13. ad proprios ipſorũ or-
bes poti⁹ q̃ &c.f.191.v.14.eſtq́; q &:v.33.inter alios planetas.fol.193.v.vlt.
Cũ ea quoq; quæ de.fol.194.v.18.& 19.præfert poſitui:& v.penult.dele-
ctentur.f.206.v.7.Olenia,& ſeq.f.207.v.10.Venereis. f.230.v.28. νυκτὸς ꝓ
νυκὸς.f.231.verſ.24.qualitates primæ: & ve.33.peſtiferis.f.234.v. 25. ὅσω ἂν
f.240.v.14.ſuccis:& v.25.hæmatites:& 31.ἤλεκτρον.fol.241.v.16. ἐνδύναμον
ἐν τῷ.f.246.v.19.exercitare.& v.28.corporisq́;.f.250.v.vlt.defluxib.f.251.
v.10.febres.f.253.v.5.deniq; pro diemq́ue:& v.9.eorũ ꝓ minorũ.f.254.v.
16.& ſeq.ἀκρονύκτυ:& v.19.Quin pro Qui.f.267.v.25.horarũ 8.ſc.5.1ª.fol.
295.v.30.pro minor leg.maior.f.298.v.29.Cuius ſigna cõmunia quære.
f.310.v.28.ſecundæ pro quintæ.f.327.v.vlt.μέρη.f.332.v.31.ſunt. f. 336.v.
32.pro Sol.leg.lunã.f.356.v.7.προγινώσκειν:& v.9. ςάσις.f.358.v.16. & ſequ.
νεομηνίαν.f.359.v.14.rerũ.f.360.v.14.propior.f.380.v.26.Si verò grad⁹ So
lis fuerit hilech.f.381.pro Almut leg.Almutes.f.393.v.9.pueniet.f.395.v.
4.12.pars.f.413.v.24.pro ad horoſcopum lege, ad partem fortunarum
aliasq́ue ſortes & retrocedẽtes planetas deducẽdos.f.431.v.7. delabens,
& 8.pro aſcenſiones lege deſcenſiones.f.439.verſ.7.part.10. ſcrup.17.1ª.
hoc eſt,anni 10.&c.& verſ.10.annos 23.fo.445.verſ.15.κατάληψιν,& verſ.
18.ſigna.f.454.verſ.9.à terra ſurſum.

FINIS.

narratio elementor Astrologia